R G B WH GR BL
Grey Scale #13
C M Y K
Part Code ST1316
DANES-PICTA .COM
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Colour Chart #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Inches
Centimetres
DANES-PICTA .COM

KSIĘGA PRAW OFICERSKICH.

V

KSIĘGA PRAW OFICERSKICH

(ZBIÓR USTAW, ROZPORZĄDZEŃ I ROZKAZÓW)

opracował

Dr. Ludomir Brzostowski

Major W. P.

BIBLIOTEKA AKADEMII
SZTABU GENERALNEGO

XX XVIII

BYDGOSZCZ — WARSZAWA — 1925.

NA SKŁADZIE GŁÓWNYM W GŁÓWNEJ KSIĘGARNI WOJSKOWEJ
W WARSZAWIE.

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE.

A/
Biblioteka Akademii Szt. Gen.
im. Gen. Broni Świerczewskiego
48044

CZCIONKAMI DRUKARNI NARODOWEJ TOW. AKC. W BYDGOSZCZY.

PRZEDMOWA.

Od czasu wyjścia ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. wraz z dotyczącem rozporządzeniem wykonawczem, ukazało się ledwie jedno ich wydanie książkowe, uwzględniające jedną tylko zmianę rozporządzenia wykonawczego, podczas gdy dotąd uległo ono zmianie już razy ośm, a ponadto wydanie to, będące jedynie mechanicznem zestawieniem rozporz. wykon. tuż po ustawie, tem samem pozostawiało czytającemu samodzielną pracę w wyszukiwaniu i podciąganiu odpowiedniego paragrafu rozporządzenia pod odnośny artykuł ustawy. Zresztą ta tak zwana „pragmatyka oficerska“ stanowi tylko zasadnicze ramy normujące życie oficera, jego obowiązki i prawa. Ramy te należało wypełnić i funkcję tę spełniło wiele ustaw innych, dalej liczne rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wreszcie już na setki liczone rozkazy Ministra Spraw Wojskowych. Rozkazy te, ogłaszane w Dzienniku Rozkazów M. S. Wojsk., aczkolwiek zasadniczo dla każdego dostępne, faktycznie najczęściej są dla oficera ich szukającego, do znalezienia bardzo trudne. Pomijam to, że prawie nikt z oficerów nie prenumeruje Dziennika Rozkazów, ograniczając się do czytania go w formacji, w której pełni służbę, a zakupienie wszystkich numerów Dz. Rozk. stanowiłoby dla budżetu oficerskiego wydatek nazbyt poważny. W praktyce, w razie potrzeby zwraca się oficer z prośbą o pożyczenie Dz. R. do adjutanta oddziału i wtedy zaczyna się mozolne przebijanie się przez gąszcz kilku roczników Dzienników Rozkazów w poszukiwaniu przepisu mającego być odpowiedzią na pytanie w danym momencie szukającego obchodzące. A przecie każdego oficera interesują przepisy doń się odnoszące, a już żywo zajmują unormowane temi przepisami kwestje takie, jak: *awans, urlop, małżeństwo, przejście z jednego korpusu do innego, warunki przyjęcia do Wyższej Szkoły Wojennej lub do Wyższej Szkoły Intendentury, możliwość przesunięcia do innego od-*

działu, przeniesienie z stanu czynnego w stan spoczynku, z rezerwy na zawodowego, lub naodwrót, noszenie munduru i dystynkcyj, przywdziewanie ubioru cywilnego, odznaczenia, wykonywanie zawodów cywilnych, udział w prasie i piśmiennictwie, w życiu politycznem, udział w konkursach hippicznych, polowaniu i innych sportach, wyjazd zagranicę, stosunek do władz policyjnych, obowiązki i prawa oficera rezerwy itd. Jeżeli w końcu oficer, zużywszy na to niepomiernie dużo czasu, znalazł wreszcie przepis odnoszący się do materji poszukiwanej, to nigdy nie ma pewności, czy znalazł odpowiedź właściwą. Zbyt często bowiem zdarza się, że gdy jakąś kwestję uregulował jakiś rozkaz, wkrótce potem w różnych odstępach czasu ukazują się częściowe zmiany tego rozkazu, czy to wprost tak się nazywające, czy też zwane: uzupełnieniami, wyjaśnieniami, czy sprostowaniami, lub, co gorsza, noszące inne zgoła nagłówki, tak, że trudno naprawdę odkrywać związek takich dwu, o różnych napisach, rozkazów. — Przykładowo wymienię, że instrukcja o legitymacjach zmian cząstkowych doznała dziesięć razy, instrukcja o ewidencji i kwalifikacji oficerów zmienianą i uzupełnianą była dwadzieścia razy.

Czasem zresztą mógłby wogóle oficer poszukiwać daremnie, pewne rzeczy bowiem ogłoszono jedynie w rozkazach D. O. K., innych jak n. p. ustawy o podst. obow. i praw. ofic. Polskiej Marynarki Wojennej dotąd w Dzienniku Rozkazów nie ogłoszono, i niniejsza „Księga“ pierwsza dopiero przynosi jej przedruk z „Dziennika Ustaw Rz. P.“, którego ostatecznie żaden oficer nie-prawnik nie czyta.

Wogóle ułożona przezemnie księga chce wypełnić lukę, dającą się odczuć, sądzę, każdemu oficerowi. Każdy bowiem oficer, w różnych okolicznościach życia służbowego, potrzebuje pewnego poradnika, któryby mu nieomylnie powiedział, że w tym wypadku takie prawa mu przysługują, w innym znów takie zakazy go wiążą, i wskazując mu drogę do realizowania praw przysługujących, (n. p. wypadki odniesienia się wprost do Ministra Spraw Wojsk. z pominięciem drogi służbowej), przestrzegał zarazem przed podnoszeniem roszczeń prawnie nieuzasadnionych, lub w sposób niedozwolony.

Tym wszystkim, tak żywo przez oficerów odczuwanym brakom, stara się zaradzić książka ta, którą nazwałem: „Księgą praw oficerskich“. Ma ona właśnie spełnić rolę tego poradnika udzielającego informacyj i rady w sposób autorytatywny, bo przez przytoczenie przepisu danego w jego brzmieniu autentycznem, przedrukowanem z Dziennika Ustaw Rz. P., Monitora Polskiego, czy też Dziennika Rozkazów M. S. Wojsk. ewnt. z rozk. D. O. K. (rozk. M. S. Wojsk. tamże ogłoszony) i w tym celu zebrałem w niej i ułożyłem prócz *ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich i dotyczącego rozporządzenia wykonawczego,* prócz *ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Polskiej Marynarki Wojennej,*

wszystkie inne odnoszące się do tej materji ustawy, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, dalej rozporządzenia i rozkazy (przeszło sto pięćdziesiąt) Ministra Spraw Wojskowych, normujące życie korpusu oficerskiego i jego członków, będących wprawdzie częścią społeczeństwa, ale o specjalnych, odrębnych, temi właśnie przepisami określonych, obowiązkach, a także odrębnych stąd płynących uprawnieniach. Niemasz bowiem uprawnień bez obowiązków, jak z drugiej strony z obowiązkami łączą się zawsze pewne prawa — w znaczeniu ciaśniejszem, tj. uprawnienia.

W samym tytule „Księgi p r a w“ użyłem drugiego wyrazu w pojęciu obszerniejszem, t. j. w z n a c z e n i u p r z e p i s ó w p r a w n y c h, obejmujących więc zarówno nakazy, zakazy jak i zezwolenia, a regulujących zarazem obowiązki wojskowych, jakoteż ich prawa - uprawnienia. — Co się tyczy mogących wyjść w dalszym ciągu uzupełnień, ewt. zmian (zasadniczemi już one nie mogą być), to — zebrawszy je wszystkie pod koniec roku, wydam w osobnym dodatku, dostępnym dla posiadaczy tej „Księgi“.

Księga niniejsza obejmuje prawa niematerjalne. Prawa materjalne (uposażeniowe), jakoteż będące dopiero w opracowaniu przepisy dyscyplinarne i statut sądów honorowych, będą przedmiotem ksiąg dalszych zamierzonego przezemnie i w znacznej części już przygotowanego ogólnego „Zbioru praw wojskowych“. — Zamieszczone na końcu księgi indeksy, zwłaszcza alfabetyczny, umożliwią każdemu łatwe korzystanie z tej książki, szybkie odszukanie przepisów w kwestji go obchodzącej.

Dr. L. B.

OBJAŚNIENIA.

1. Artykuły ust. o podst. obow. i praw. ofic. z wyjątkiem niektórych artykułów przejściowych (już nieaktualnych lub powtórzonych) są drukowane czcionkami tłustemi.
2. Przez wszystkie ustępy „Księgi praw ofic." idzie numeracja ciągła, sporządzona przezemnie, celem umożliwienia orjentacji, przyczem numery te są drukowane cyframi tłustemi i ujęte w nawias; nazywam je: numerami księgi.
3. Na te, określone powyżej, numery księgi powołuję się zarówno w indeksach, jakoteż w samym tekście.
4. Jeśli po numerze księgi następuje paragraf z jakąś liczbą, oznacza on paragraf rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podstaw. obow. i praw. ofic. W. P.
5. Takiż — jak wyżej — paragraf z następującem: „R. aw." „Ew" lub „Kw" oznacza paragraf rozporządzenia o awansach **(350),** instrukcji o ewidencji **(450)** lub instr. o kwalifikacji oficerów **(471).**
6. Paragraf z jakąś liczbą, niepoprzedzony numerem księgi, oznacza paragraf rozkazu lub rozporządzenia, którego tytuł i data podane są przy najbliższym — w górę — numerze księgi.
7. (n) oznacza, że ustęp niem poprzedzony został w całości lub w części zmieniony rozkazem czy rozporządzeniem, którego pozycję przytoczono pod pozycją nagłówka, albo też w całości dodany jako uzupełnienie.
8. Cudzysłów oznacza, że słowa, zdania, czy ustępy nim objęte, wprowadzone są właśnie tem zmieniającem — wyżej określonem — rozporządzeniem.
9. Jeśli jest więcej rozkazów czy rozporządzeń zmieniających tekst pierwotny, są one przytoczone w nagłówku i uszeregowane chronologicznie jako: a, b, c, i t. d. przyczem (n — b) oznacza ustęp zmieniony rozkazem przytoczonym w nagłówku pod „b", a n. p. (n — b — e) oznacza ustęp zmieniony rozkazami, przytoczonemi pod „b", i „e".
10. Na końcu księgi znajdujące się indeksy pozwalają odszukać każdy artykuł ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerskich (indeks I), paragraf rozp. wykon. (indeks II), ustawę jakąkolwiek (indeks III), lub rozkaz szukany (indeks IV), wreszcie najważniejszy indeks alfabetyczny (V) wskazuje wszystkie przepisy wedle materji.

I. STANOWISKO OFICERA.

(1) USTAWA

z dnia 23 marca 1922 r.

o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich.

(Dz. Ustaw Nr. 32.22, poz. 256.)

(Dz. R. Nr. 9/23, poz. 120. — O. V. Szt. Gen. 6364 Org.)

TYTUŁ I.

Postanowienia wstępne.

(2) Art. 1. Wojsko Narodowe, siła zbrojna Państwa, będące obroną i ostoją niepodległości i wolności Rzeczypospolitej, będzie po wsze czasy podlegać opiece Narodu.

(3) Art. 2. Oficer jest żołnierzem-obywatelem, na którym spoczywa szczególny obowiązek bronienia Ojczyzny i gotowości w każdej chwili oddania życia w Jej obronie.

W szczególności winien on służyć za wzór miłości Ojczyzny i honoru, pełnić zawsze wiernie i uczciwie służbę narodową, być dbałym, sprawiedliwym dowódcą, opiekunem i wychowawcą podwładnych żołnierzy, posłusznym i oddanym podwładnym, szczerym i doskonałym kolegą, oraz życzliwym współobywatelem całej ludności, której praca i patrjotyzm są warunkiem siły wojska.

(4) Stanowisko oficera.

(Regul. sł. wewn. (zarys). O. 1. 1924. — Cz. II, pkt. 2).

Oficerowie stanowią rdzeń wojska. Społeczeństwo powierza im swą młodzież w celu wykształcenia jej w zawodzie żołnierskim. Na każdym oficerze spoczywa zatem odpowiedzialność przed narodem i państwem za wychowanie obrońców całości, niepodległości i wolności, oraz prawa i porządku.

Wartość oficera stanowi o wartości wojska; musi więc on wyrobić w sobie, przez nieustanne kształcenie się i ćwiczenie, wszystkie cnoty żołnierskie w najwyższym stopniu. Jego tężyzna moralna, umysłowa i fizyczna powinna być wzorem dla podwładnych.

(5) Cechy i zalety oficera.

(Regul. sł. wewn. (zarys). O. 1. 1924. — Cz. II, pkt. 3).

Oficera powinno wyróżniać zamiłowanie zawodu i doskonała jego znajomość. Jako istotny wychowawca żołnierza musi posiąść wprawę w nauczaniu żołnierza i instruowaniu. Występując przed frontem, musi być zawsze pewnym siebie i panować nad sobą. Bacząc na to, że utrzymanie karności jest jednym z najważniejszych jego obowiązków, oficer musi sam być karnym; wyróżnia go zawsze stanowczość, szybkość decyzji, oraz rzutkość. Po wydaniu rozkazu nie poprzestaje na tem, lecz sprawdza, czy rozkaz został wykonany. O podwładnych powinien troszczyć się usilnie, gdyż tem zdobywa ich zaufanie i dopomaga sobie w utrzymaniu karności. Podwładnych stara się dokładnie poznać. Nie wolno mu urażać ich godności osobistej. Oficer nie poufali się z podwładnymi, nie szuka taniej popularności. Oficera musi cechować wysokie poczucie honoru, ambicja, prawość i słowność, oraz koleżeństwo w stosunku do wszystkich członków siły zbrojnej Rzeczypospolitej. Oficer musi być dobrym obywatelem Rzeczypospolitej i na każdym kroku dbać o jej dobro i majątek. Oficera cechuje ścisłe przestrzeganie form towarzyskich. Jego wygląd zewnętrzny jest staranny, lecz pozbawiony wszelkiej przesady.

(6) Wykonanie Ustawy Sejmowej z dnia 21 lipca 1921 r. „o przymusowem nauczaniu w W. P." przez oficerów broni i służb.

(Dz. Rozk. Nr. 43/20, poz. 780. — O. III. Szt. Gen. 8577. O. K.).

Nauczanie żołnierzy w myśl ustawy sejmowej z dnia 21 lipca 1919 r. „o przymusowem nauczaniu w W. P." włączam do obowiązku wszystkich oficerów broni i służb.

II. OBYWATELSTWO PAŃSTWA POLSKIEGO.

(7) Art. 3. Oficerem Wojsk Polskich może być nieposzlakowany obywatel Państwa Polskiego, odpowiadający przewidzianym ustawowo warunkom, którego patrjotyzm polski nie ulega żadnej wątpliwości. (ob. 9.)

(8) Rozporz. Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. Rz. Nr. 7/20, poz. 44) **o obywatelstwie Państwa Polskiego.**

(Dz. Ust. Nr. 52, z dnia 1 lipca 1920 r., poz. 320).

Art. 5. Obywatelem polskim staje się, kto został przyjęty zgodnie z obowiązującemi przepisami do polskiej służby wojskowej, o ile władza przyjmująca do służby wojskowej nie uczyniła przeciw-

nego zastrzeżenia. Zastrzeżenie ze strony władzy winno być uwidocznione w piśmie nominacyjnem względnie w pierwszym dokumencie wystawionym dla przyjętego do służby wojskowej z okazji tego przyjęcia.

Art. 7. Władzami powołanemi do decyzji w sprawach obywatelstwa są:

a) „Komisarjaty Rządu, starosta grodzki w Poznaniu, Magistraty we Lwowie i w Krakowie, na obszarze b. dzielnicy pruskiej burmistrzowie miast, tworzących powiaty miejskie — pozatem wszędzie starostwa".

b) województwa,

c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Art. 8. Władze wymienione w ust. a) poprzedniego artykułu załatwiają wszystkie sprawy dotyczące obywatelstwa z wyjątkiem wypadków nadania i utraty obywatelstwa, zastrzeżonych kompetencji województw i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Art. 9. O miejscowej kompetencji władz rozstrzyga miejsce stałego faktycznego zamieszkania osoby, o którą chodzi.

Art. 10. Osoba prywatna, żądająca stwierdzenia lub uznania swego obywatelstwa, winna wykazać fakty, na których żądanie to opiera.

Art. 11. Poświadczenie obywatelstwa, jeśli stwierdzenia jego żąda strona prywatna, następuje w formie według wzoru:

NAZWA I SIEDZIBA WŁADZY
Nr. dziennika . . . . . .

Poświadczenie obywatelstwa.

P. (nazwisko, imię, zawód) . . . . . w . . . . . (miejsce gdzie przebywa) urodzony (a) dnia . . . roku . . . w . . . . . powiatu . . . . . syn (córka) (nazwisko i imiona rodziców) . . . . . oraz jego żona . . . . . urodzona dnia . . roku . . . . . w . . . . . tudzież jego (jej i ich) dzieci:

1. (imię) . . . . . urodzony (a) . . . dnia . . . . . roku . . . . w . . . . . .
2. (imię)
3. i t. d.

posiada (ją) obywatelstwo Państwa Polskiego.

Poświadczenie to, zapisane we właściwym rejestrze pod l. b. . . . . traci ważność po upływie trzech lat od dnia, wymienionego poniżej w dacie.

(Siedziba władzy), dnia . . . . . 192 . . . r.

(Pieczęć władzy). nazwa władzy

Podpis.

Biblioteka Akademii Sztabu Generalnego

III. OBYWATELE PAŃSTW INNYCH, PEŁNIĄCY KONTRAKTOWO SŁUŻBĘ W WOJSKU.

(9) Art. 3 . (dok.) **Obywatele państw innych mogą w wyjątkowych wypadkach pełnić służbę w Wojsku Polskiem kontraktowo za osobnem zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej.**

(10) ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich.

(Dz. Ust. Nr. 32 z dnia 5 maja 1922 r., poz. 256).

(Dodatek do Dz. Rozk. Nr. 11 z dnia 20 marca 1923 r.).

Zmienione: a) Dz. Rozk. Nr. 21/23, poz. 286. — O. V. Szt. Gen. 15430 Org.
b) Dz. Rozk. Nr. 24/23, poz. 318. — O. V. Szt. Gen. 16942 O.
c) Dz. Rozk. Nr. 46/23, poz. 595. — O. V. Szt. Gen. 19543. Org.
d) Dz. Rozk. Nr. 50/23, poz. 635. — O. V. Szt. Gen. 36372. O.
e) Dz. Rozk. Nr. 50/23, poz. 636. — O. V. Szt. Gen. 35603. E.
f) Dz. Rozk. Nr. 18/24, poz. 276. — O. V. Szt. Gen. 5445. O.
g) Dz. Rozk. Nr. 18/24, poz. 276. — O. V. Szt. Gen. 6384. O.
h) Dz. Rozk. Nr. 34/24, poz. 508. — O. V. Szt. Gen. 20390. O.

(11) § 115.

Obywatel państwa innego może uzyskać zezwolenie Prezydenta Rzeczypospolitej na pełnienie służby kontraktowej w wojsku polskiem po przedstawieniu zgody tego państwa, którego jest obywatelem.

(12) § 116.

Obywatel państwa innego może pełnić kontraktowo służbę w W. P. w charakterze oficera, lub też funkcjonarjusza cywilnego.

(13) § 117.

Kontrakty z obywatelami państw innych są zawierane indywidualnie.

Warunki kontraktów, zawieranych z osobami, które mają pełnić służbę w W. P. w charakterze oficerów, winny uwzględniać podporządkowanie tych osób mocy przepisów honorowych, dyscyplinarnych i karnych, obowiązujących w W. P., oraz artykułom 23, 24 i 26 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P.

Warunki kontraktów, zawieranych z osobami, które mają pełnić służbę w W. P. w charakterze funkcjonarjuszów cywilnych, winny uwzględniać podporządkowanie tych osób mocy artykułów 23 i 24 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P.

(14) § 118.

Podania obywateli państw innych o przyjęcie na służbę kontraktową w W. P. mają być składane w Oddz. V Szt. Gen., który, w poro-

zumieniu z zainteresowanym fachowym Departamentem, odnośnie zaś strony finansowej z Departamentem VII, ustala warunki kontraktu i przedkłada Ministrowi Spraw Wojskowych ostateczne wnioski.

(15) § 119.

Po uzyskaniu na wniosek Ministra Spraw Wojskowych zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej na przyjęcie obywatela państwa innego na służbę kontraktową, kontrakt z tym ostatnim podpisuje w imieniu Ministra Spraw Wojskowych Szef Oddz. V. Szt. Gen.

TYTUŁ II.

Oficerowie zawodowi.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

IV. KORPUSY OSOBOWE.

(16) Art. 4. Korpus oficerski Wojsk Polskich składa się z oficerów poszczególnych korpusów osobowych.

Poszczególne korpusy są równe co do wartości wzajemnej i nie zachodzi między nimi żaden stosunek podrzędności, ani nadrzędności, są one wszystkie współrzędne.

(17) Art. 5. Poszczególnymi korpusami oficerskimi są:

1) korpus oficerów piechoty,
2) „ „ jazdy,
3) „ „ artylerji,
4) „ „ inżynierji i saperów,
5) „ „ aeronautycznych,
6) „ „ łączności,
7) „ „ kolejowych,
8) „ „ samochodowych,
9) „ „ taborowych,
10) „ „ żandarmerji,
11) „ „ kontrolerów,
12) „ „ sądowych,
13) „ „ sanitarnych,
14) „ „ intendentów,
15) „ „ uzbrojenia,
16) „ „ geografów,
17) „ „ weterynaryjnych,
18) „ „ administracji.

Generałowie tworzą odrębny korpus osobowy.

(18) § 9.

Ewentualny podział korpusów osobowych na grupy, grup na podgrupy ustali osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Warunki przeniesienia oficera z grupy do grupy ustalają, w miarę potrzeby, specjalne instrukcje.

(19) Zmiana terminu: „jazda“ na: „kawalerja“.
(Dz. R. Nr. 17/24, poz. 261. — O. I. Szt. 4838. Org.).

W związku z nową organizacją kawalerji na stopie pokojowej, ustalającą termin „kawalerja“ dla wojska, określanego dotychczas terminem „jazda“, przemianowuję odpowiednio wszystkie instytucje, formacje i zakłady, w których tytule na określenie wojska znajduje się wyrażenie „jazda“.

Należy przeto poczynić odpowiednie poprawki we wszystkich rozkazach, rozporządzeniach, instrukcjach i t. p., zamieniając termin „jazda“, użyty na określenie tego rodzaju wojska, na termin „kawalerja“*).

V. DUCHOWIEŃSTWO WOJSKOWE.

(20) Art. 6. W skład korpusu oficerskiego Wojsk Polskich wchodzą oprócz oficerów, wymienionych w art. 5 niniejszej ustawy, duchowieństwo wojskowe i oficerowie marynarki wojennej (ob. 406), o których traktują oddzielne ustawy.

(21) Dekret o ustaleniu nazw stopni duchowieństwa wojskowego.
(Dz. Rozk. Nr. 32/22, poz. 463. — W. W. N. 202).

Art. 1.

Duchowni, wchodzący w skład korpusu oficerskiego Wojsk Polskich, tworzą duchowieństwo wojskowe, którego układ hierarchiczny i stosunek do poszczególnych stopni oficerskich ustala do czasu ustawowego uregulowania niniejszy dekret.

Art. 2.

W skład duchowieństwa wojskowego wchodzą duchowni wyznań: katolickiego (obrządku rzymskiego i greckiego), ewangelicko-augsburskiego, ewangelicko-unijnego, ewangelicko-reformowanego, prawosławnego i mojżeszowego.

---

*) Oficerowie, których oddziałem macierzystym jest pułk kawaleryjski, tworzą mimo tego nadal „korpus oficerów jazdy“, ponieważ jest to określenie ustawowe i jako takie nie może być rozkazem, ni rozporządzeniem zmienione.

Art. 3.

Ustanawiam następujące nazwy stopni duchownych dla wyznań:

I. Katolickich:

1) biskup polowy (odpowiada stopniowi generała-dywizji),
2) dziekan generalny (odpowiada stopniowi gen.-brygady),
3) dziekan (odpowiada stopniowi pułkownika),
4) proboszcz (odpowiada stopniowi podpułkownika),
5) starszy kapelan (odpowiada stopniowi majora),
6) kapelan (odpowiada stopniowi kapitana).

II. Wyznań ewangelickich, t. j. augsburskiego, unijnego, reformowanego:

1) senjor (odpowiada stopniowi pułkownika),
2) proboszcz ewangelicki przy D. O. K. (odpowiada stopniowi podpułkownika),
3) starszy kap. ewang. (odpowiada stopniowi majora),
4) kapelan ewangelicki (odpowiada stopniowi kapitana).

III. Dla wyznania prawosławnego:

1) protoprezbiter (odpowiada stopniowi pułkownika),
2) dziekan przy D. O. K. (odpowiada stopniowi ppułk.),
3) starszy kapelan (odpowiada stopniowi majora),
4) kapelan (odpowiada stopniowi kapitana).

IV. Dla wyznania mojżeszowego:

1) naczelny rabin (odpowiada stopniowi pułkownika),
2) starszy rabin I klasy (odpowiada stopniowi ppułk.),
3) starszy rabin II klasy (odpowiada stopniowi majora),
4) rabin (odpowiada stopniowi kapitana).

Duchowni wyznań, wymienionych w art. 3-im, ust. II, III i IV, mogą po wysłużeniu, przewidzianych ustawą o duchowieństwie wojskowem, lat służby uzyskiwać jeden stopień wyższy ad personam.

Art. 4.

Umundurowanie i dystynkcje dla duchownych wojskowych unormuje osobnem rozporządzeniem Ministerstwo Spraw Wojskowych.

Art. 5.

Z chwilą ogłoszenia niniejszego dekretu uchylam dekrety: Nr. 373 i 374 z dnia 18 stycznia 1919 r. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 10.19).

Wódz Naczelny:
(—) Piłsudski

Warszawa, dn. 13 lipca 1922 r. Pierwszy Marszałek Polski.

(22) Ogólne Postanowienia co do Mułły Wojskowego.
(Dz. R. W. Nr. 93/19, poz. 3583. — D. M. O. 13. Rel.).

Ogólne.

1. Celem zaspokojenia potrzeb religijnych osób wojskowych wyznania mahometańskiego zostaje stworzony w W. P. Wojskowy Urząd Duszpasterski dla wyznania mahometańskiego.

2. Na czele Urzędu Duszpasterskiego dla wyznania mahometańskiego stoi Naczelny Mułła Wojskowy, który jest równocześnie referentem wyznania mahometańskiego w Sekcji Religijno-Wyznaniowej M. S. Wojsk.

3. Kandydata na Mułłę Wojskowego przedstawia Ministerstwu Spraw Wojsk. Dep. Wyznań Min. W. R. i O. P.

4. Mianuje Mułłę Wojskowego Naczelny Wódz.

5. Mułła Wojskowy po przyjęciu go do wojska polskiego składa przepisaną przysięgę i od tej chwili podlega władzom wojskowym w myśl wojskowych przepisów służbowych.

6. Mułłę Wojskowego obowiązuje karność i dyscyplina, jak wszystkie inne osoby wojskowe w myśl wojskowych przepisów służbowych.

7. Mułła Wojskowy jako najwyższy duszpasterz mahometański w W. P., jest zależnym pod względem wojskowo-administracyjnym przez Szefa Sekcji Relig. Wyznan. od Ministra Spraw Wojskowych, w sprawach czysto duchownych zaś działa w myśl przepisów swojej Wiary i Świętego Koranu.

Obowiązki i zadania Mułły Wojskowego.

8. Do obowiązków Mułły Wojskowego należy:
a) spełnianie wszelkich posług religijnych wobec wojskowych wyznania mahometańskiego oraz ich rodzin;
b) zdawanie Szefowi Sekcji Relig. Wyznan. raportów i sprawozdań co pewien z góry określony czas i referowanie kwestji kościelno-religijnych swego wyznania oraz wojskowych wyznania mahometańskiego.

9. Mułła Wojskowy prowadzi akta stanu cywilnego według odpowiedniego formularza następnie o każdym akcie zawiadamia zarząd właściwej gminy wyznaniowej każdego z wojskowych.

10. Mułła Wojskowy otrzymuje urlop od Szefa Sekcji Relig. Wyznan. jedynie po uprzedniem przedstawieniu swego zastępcy na czas choroby lub urlopu.

11. Oprócz ogólnych postanowień dla Mułły Wojskowego wyjdzie opracowana przez Sekcję Rel. Wyzn. M. S. Wojsk. instrukcja wewnętrzna dla Mułłów Wojskowych.

(23) Prowadzenie metryk śmierci osób wojskowych.
(Dz. Rozk. Nr. 1/20, poz. 13. — K. B. 4845).

Ogłaszam przepisy obowiązujące, aż do czasu ujęcia tej sprawy przez Sejm w formie ustawy ogólnoobowiązującej:

I. Prowadzący metryki.

§ 1. Kapelani wojskowi wszystkich wyznań obowiązani są prowadzić metryki śmierci i pogrzebu osób wojskowych tych oddziałów i zakładów, do których są przydzieleni.

§ 2. W zasadzie każdy kapelan prowadzi metryki śmierci i pogrzebu osób wojskowych swego wyznania. W miejscowościach, gdzie nie urzęduje kapelan wyznania niekatolickiego, obowiązany jest kapelan katolicki wpisywać wypadki śmierci do księgi metrykalnej danego oddziału i zakładu bez różnicy wyznania, — o wypadkach śmierci wojskowych niekatolickiego wyznania ma kapelan katolicki zawiadomić metryką ex offo (z urzędu) kapelana właściwego wyznania, względnie M. S. Wojsk., Sekcję Relig.-Wyzn. oraz odesłać kartę tożsamości, ewentualnie książkę żołdu lub protokół śmierci oddziałowi, do którego zmarły należał (§ 6 ust. 4).

Obowiązek zawiadomienia innych osób i urzędów nie dotyczy już kapelana katolickiego.

Kapelan wyznania niekatolickiego wpisuje do ksiąg metrykalnych wypadki śmierci osób wyznania niekatolickiego, przy których jako duchowny urzędował oraz o których powiadomiony został przez kapelana katolickiego metryką ex offo.

II. Sposób prowadzenia.

§ 3. Celem ujednostajnienia w całej armji metryk śmierci i pogrzebu zaprowadza się z dniem 1 stycznia 1920 r. księgi, wzgl. arkusze metrykalne jednego typu.

III. Prawomocność metryk wojskowych i wyciągów z ksiąg metrykalnych.

§ 4. Do czasu wydania ustawy sejmowej o prowadzeniu przez kapelanów wojskowych aktów stanu cywilnego, wojskowe metryki śmierci mają moc dokumentów cywilno-prawnych jedynie wtedy, gdy się tyczą osób, pochodzących z Małopolski.

Jeżeli chodzi o obywateli byłej Kongresówki i ziem b. zaboru pruskiego, wojskowe metryki śmierci służą w tym wypadku za materjał do wciągnięcia aktu do właściwych ksiąg urzędnika stanu cywilnego miejsca zamieszkania tychże osób.

§ 5. Kapelani wydają w stosunkach służbowych metryki ex offo wolne od stempla, dla osób zaś prywatnych wystawiają wyciągi ostemplowane, które dla Małopolski zwą się wyciągami z ksiąg metrykalnych, a dla byłej Kongresówki i ziem b. zaboru pruskiego — wyciągami z wojskowych rejestrów zmarłych.

IV. Zawiadomienie o śmierci.

§ 6. Kapelan katolicki, upoważniony do prowadzenia metryk śmierci i pogrzebu, po wpisaniu danego wypadku do księgi metrykalnej, powiadamia:

a) o śmierci osoby wojskowej wyznania katolickiego:
   1) metryką (ex offo) Powiatową Komendę Uzupełnień, ta zaś ze swej strony zawiadamia właściwy Urząd parafjalny, do którego zmarły według miejscowości uro dzenia należał, i Sąd powiatowy;
   2) rodziców zmarłego żołnierza lub oficera zawiadamia kapelan kartą pocztową;
   3) o śmierci oficera kapelan, oprócz P. K. U., zawiadamia metryką ex offo Oddział V Pers. M. S. Wojsk.;
   4) niezależnie od tego kapelan, wpisujący wypadek śmierci osoby wojskowej, odsyła oddziałowi, do którego zmarły należał, zaopatrzoną w swój podpis i pieczęć kartę tożsamości, ewent. książkę żołdu lub protokół śmierci.

b) o zaprotokułowanym wypadku śmierci osoby wojskowej wyznania niekatolickiego powiadamia kapelan katolicki metryką ex offo tylko kapelana właściwego wyznania lub Sekcję Rel.-Wyzn. M. S. Wojsk., a oddział, do którego zmarły żołnierz należał, jak w § 4.

Kapelani wyznań niekatolickich powiadamiają o wypadkach śmierci osób wojskowych swego wyznania te same urzędy i osoby, co i kapelani katoliccy, a oprócz tego mają jeszcze obowiązek zawiadamiania metryką ex offo duchownego tej parafji, wzgl. urzędnika stanu cywilnego tej gminy, z której pochodzi zmarły.

VI. OFICEROWIE SZTABU GENERALNEGO I INTENDENTURY.

(24) Art. 7. Oficerowie poszczególnych korpusów osobowych, powoływani przez Ministra Spraw Wojskowych do prac Sztabu Generalnego, nie tworzą oddzielnego korpusu, lecz pozostają w swych korpusach osobowych.

(25) Kierownictwo wyszkolenia i kształcenia tych oficerów należy do Szefa Sztabu Generalnego, który współdziała w kwalifikowaniu oraz w przedstawianiu na przydziały.

(26) Oficerowie Intendentury są szkoleni w Szkole Sztabu Generalnego.

(27) § 10.

Do prac sztabu generalnego należy służba oficerów, przewidziana, jako taka, etatami:

a) w Ministerstwie Spraw Wojskowych,
b) w Biurze Ścisłej Rady Wojennej,
c) w sztabach Inspektorów Armji,
d) w sztabach dowódców okręgów korpusów,
e) w sztabach dowódców dywizji piechoty i jazdy,
f) w sztabach dowódców piechoty dywizyjnej,
g) w sztabach dowódców brygady jazdy,
h) w sztabach dowódców większych obozów warownych,
i) na stanowiskach attachés wojskowych,

oraz służba w innych oddziałach, zakładach i urzędach, którą ustawa o etatach określi jako należącą do prac sztabu generalnego.

(28) § 11.

Do prac sztabu generalnego powołuje oficerów poszczególnych korpusów osobowych, wymienionych w art. 5 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. Minister Spraw Wojskowych na wniosek Szefa Sztabu Generalnego.

(29) § 12.

O powoływaniu na etatowe stanowiska oficerów do prac sztabu generalnego powinno wyłącznie rozstrzygać ich uzdolnienie do tej pracy, przyczem jednak przy powoływaniu należy w pierwszej linji brać pod uwagę oficerów, którzy otrzymali dyplom z ukończenia polskiej Wyższej Szkoły Wojennej, lub równorzędnej zagranicznej.

(30) § 13.

Szef Sztabu Generalnego jest przełożonym oficerów, powołanych do prac sztabu generalnego w Sztabie Generalnym, w stosunku zaś do oficerów, powołanych do prac sztabu generalnego poza Sztabem Generalnym, posiada uprawnienia przełożonego w sprawach, dotyczących wyszkolenia i kwalifikowania.

(31) § 14.

Oficerowie, powołani do prac sztabu generalnego, pozostając w swych korpusach osobowych, są zaliczeni na etat stanowisk, przewidzianych dla prac sztabu generalnego i poza normalną przynależnością do oddziału macierzystego znajdują się w ewidencji Szefa Sztabu Generalnego; z chwilą opuszczenia powyższych stanowisk, czy to z powodu obowiązku zadośćuczynienia warunkom awansowym, czy też z innych przyczyn, oficerowie ci powracają na etat wakujących stanowisk swego rodzaju służby wojskowej (korpusu osobowego).

(32) § 15.

Oficerowie, powołani do prac sztabu generalnego, którzy, po zaawansowaniu, w myśl punktu b) art. 40 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P., mają przesłużyć w linji 1 rok, powinni być niezwłocznie odesłani do oddziału. W wyjątkowych wypadkach, usprawiedliwionych potrzebą służby, Szefowi Sztabu Generalnego przysługuje prawo późniejszego odesłania oficera do oddziału, z tem zastrzeżeniem, że w chwili osiągnięcia tego minimum lat służby, które jest ustawowo wymagane do następnego awansu, oficerowie ci mają posiadać wymagany od nich cenzus przesłużenia jednego roku w linji.

(33) § 16.

Oficerowie poszczególnych korpusów osobowych, którzy ukończą Wyższą Szkołę Wojenną, Wydział Intendentury, zostają przeniesieni do korpusu osobowego oficerów intendentów, po zadowalniającem odbyciu przepisanej praktyki.

VII. PRZENIESIENIE I PRZYDZIAŁ DO INNEGO KORPUSU.

(34) Art. 8. Przeniesienie oficera z jednego korpusu osobowego do drugiego może nastąpić jedynie na prośbę oficera. Wyjątek stanowi awans na generała, kiedy oficer automatycznie przechodzi do korpusu generałów. Jednakże dla potrzeb wojska władze wojskowe mogą zarządzić czasowe przydziały oficerów do dowolnych rodzajów służby wojskowej i oddziałów.

Warunki przenoszenia ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej. (ob. 52).

(34a) Art. 106. Art. 8. niniejszej ustawy nie ma zastosowania do dnia 1 stycznia 1927 r. Do powyższego terminu przenoszenie oficerów z jednego korpusu osobowego do innego ureguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania do oficerów korpusu kontrolerów, co do których art. 8 niniejszej ustawy wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

(35) § 2.

Czasowymi przydziałami oficerów do dowolnych rodzajów służby wojskowej (korpusów osobowych) i oddziałów, w rozumieniu art. 8 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. Ust. Nr. 32 z r. 1922, poz. 256) są czasowe odkomenderowania do jednego z oddziałów, zakładów, lub urzędów innego rodzaju służby wojskowej (korpusu osobowego), niż ten, do którego dany oficer został przeznaczony.

Czasowe odkomenderowanie nie może przekraczać ogółem 3-ch lat, po upływie którego to terminu, do pełnienia służby w innym rodzaju służby wojskowej, oficer może być użyty tylko na własną prośbę.

(36) § 120.

Przeniesienie oficera z jednego korpusu osobowego do innego do dnia 1 stycznia 1927 r. w ramach, przewidzianych etatami, następuje na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych:

a) na własną prośbę oficera, wniesioną służbowo i zaopinjowaną przez jego przełożonych,

b) na wniosek Szefa Sztabu Generalnego.

Sprawy związane z przenoszeniem oficerów, powinny być przedkładane Ministrowi Spraw Wojskowych przez Oddz. V Szt. Gen.

Warunki przenoszenia ustalają w miarę potrzeby specjalne instrukcje.

(37) Przedkładanie rozkazów dotyczących zmian personalnych ofic. wykładowców i ofic. instruktorów Szefowi O. III. Szt. Gen.
(Dz. R. Nr. 31/22, poz. 449. — O. III. Szt. Gen. 7248. Szk.).

W związku z rozkazem Oddziału I Sztabu Generalnego Nr. 5346/Org. z dnia 22. XI. 21. zarządzam, by wszelkie projekty rozkazów, dotyczące przeniesienia, względnie zmiany przydziału oficerów wykładowców i oficerów instruktorów szkół i kursów wojskowych przed przedłożeniem do podpisu były przesyłane do zaopinjowania do Szefa Oddziału III Sztabu Generalnego, względnie zainteresowanego Departamentu. Zaznaczam przytem, że zmiana przydziału oficerów wykładowców i instruktorów podczas trwania kursu jest niepożądana i szkodliwa, i może być uwzględniana tylko w wyjątkowych wypadkach.

(38) Przydział i przenoszenia oficerów innych broni do piechoty.
(Dz. Rozk. Nr. 6/20, poz. 107. — 1086. II. W. M. 20).

Zabrania się przydzielania i przenoszenia oficerów innych broni do piechoty bez uprzedniej zgody na to Generalnego Inspektoratu Piechoty:

W szczególności postanawia się:

1. Oficerowie innych broni i wojsk pomocniczych mogą przejść do piechoty wyłącznie na podstawie ukończenia z dobrym skutkiem odpowiednich uzupełniających kursów dla oficerów piechoty, lub w braku tychże po ukończeniu Szkoły Podchorążych Piechoty jako hospitanci. Oficerowie, którzy pragną być przyjęci na uzupełniające kursa dla oficerów piechoty lub do Szkoły Podchorążych Piechoty jako hospitanci muszą przedstawić świadectwo lekarskie zaświadczające zupełną zdolność do służby linjowej i deklarację, że będą

służyli w piechocie. Przyjęcie definitywne na etat oficerów piechoty może nastąpić tylko przez M. S. Wojsk. Oddz. V Pers. dopiero po ukończeniu z dobrym wynikiem kursu względnie Szkoły Podchorążych Piechoty i na podstawie opinji wydanej przez wyżej wymienione szkoły co do kwalifikacji na oficera piechoty.

2. Przyjmowanie oficerów innych broni i wojsk pomocniczych na kursa oficerskie piechoty lub do Szkoły Podchorążych Piechoty dla innych powodów, aniżeli przeniesienie się na etat oficerów piechoty może mieć miejsce tylko w wyjątkowych wypadkach za wspólną zgodą G. I. P. i Sz. W. P. o ile jest odpowiednia ilość miejsc wolnych i o ile to bez uszczerbku dla kandydatów na oficerów piechoty może być dokonanem.

(39) Warunki przenoszenia do kawalerji oficerów innych rodzajów broni.

(Dz. R. Nr. 40/21, poz. 732. — D. II. 2772. Jazda).

Oficerowie zawodowi mogą być przenoszeni z innych rodzajów broni do kawalerji na następujących warunkach:

1) w szarży od ppor. do por. włącznie,
2) za zgodą dowódcy oddziału macierzystego,
3) za zgodą odnośnego fachowego Departamentu.
4) na skutek decyzji Departamentu II „Kaw",
5) po odbyciu jednorocznego przeszkolenia w terminie od 1 października w pułku kawalerji, gdzie zostanie wydana opinja, co do zdolności w służbie kawalerji;
6) po przeszkoleniu z wynikiem dostatecznym i ukończeniu kursu oficerskiego Centr. Szkoły kaw.,
7) przykomenderowanie oficerów w szarży wyżej od porucznika dla celów przeniesienia może być uskutecznione tylko na każdorazowy specjalny rozkaz p. Ministra Spraw Wojskowych.

Podanie na przykomenderowanie należy wnosić drogą służbową, załączając karty: ewidencyjną i kwalifikacyjną, uzupełnione opinjami.

(40) Warunki przenoszenia do artylerji oficerów innych rodzajów broni.

(Dz. Rozk. Nr. 2/22, poz. 38. — O. V. Szt. Gen. 80 866. 21. O. Rg.)

b). Oficerowie, pragnący z innych rodzajów służby wojskowej przenieść się do artylerji, wniosą w drodze służbowej podania, zaopatrzone w własnoręcznie sporządzone curriculum vitae (z naprowadzeniem dokładnych dat służby wojskowej).

Przełożone dowództwa dołączą szczegółową opinję o petentach i przedłożą ich podania do M. S. Wojsk. (Dep. III Wydz. Art.).

Kandydaci muszą odpowiadać następującym warunkom:

1. Być w stopniu nie wyżej porucznika.
2. Mieć nie wyżej 30 lat.
3. Posiadać maturę (pierwszeństwo mają oficerowie z wyższem lub technicznem wykształceniem).
4. O ile możności, umieć jeździć konno.

Odpowiadający powyższym warunkom oficerowie będą w miarę faktycznego zapotrzebowania na okres jednego roku odkomenderowani, celem przeszkolenia do pułków artylerji, następnie zaś, o ile nadawać się będą do służby w tymże rodzaju służby wojskowej, zostaną odkomenderowani na kurs przeszkolenia oficerów artylerji w Toruniu.

Po ukończeniu tego kursu z wynikiem dodatnim, zostaną przeniesieni ze swych dotychczasowych korpusów personalnych na etat korpusu oficerów artylerji. Przez czas odkomenderowania, pozostają ci oficerowie w ewidencji swych oddziałów macierzystych, jako nadetatowi.

(40a) Uzupełnienie warunków przenoszenia do artylerji.

(Dz. R. Nr. 14/23, poz. 204. — O. V. Szt. Gen. 7714 E.)

Warunki, poza już wyszczególnionemi w rozporządzeniu O. V. Szt. Gen. L. 80 866. 21. Og. Org. (Dz. Rozk. Nr. 2. 22, poz. 38, pkt. b), którym winni odpowiadać kandydaci, uzupełniam następująco.

Kandydatami mogą być jedynie:

1. Oficerowie zawodowi i objęci spisem pozostawionych w służbie czynnej;
2. oficerowie korpusu piechoty i jazdy,
3. oficerowie korpusu służby gosp., o ile już poprzednio służyli w korpusie artylerji i są przeszkoleni.

(41) Warunki przenoszenia do wojsk lotniczych oficerów innych rodzajów broni.

(Dz. Rozk. Nr. 36/22, poz. 526. — O. V. Szt. Gen. 35 211 Org.)

O przeniesienie do Wojsk Lotniczych ubiegać się mogą oficerowie wszystkich rodzajów broni, posiadający następujące warunki:

1) nieprzekroczony 26 rok życia,
2) w stopniach od podporucznika do porucznika włącznie,
3) ukończone nakazane ogólnymi rozkazami przeszkolenie w swym rodzaju broni,
4) wymagane fizyczne zdolności do służby lotniczej w powietrzu — (Rozp. M. S. Wojsk. Dep. I, L. 2672. Rg. z 12. 12. 1920 r. „W. L.-14“ i San. 12),
5) minimum jeden rok służby w oddziale,
6) conajmniej dobre ogólne kwalifikacje,
7) wiadomości techniczne pożądane, lecz nie konieczne.

Do podania dołączyć należy:

a) własnoręcznie napisany krótki życiorys,
b) orzeczenie lekarskie wojsk. szpitala okręgowego odnośnego O. K.,
c) odpis karty ewidencyjnej,
d) odpis ostatniego rocznego uzupełnienia do listy kwalifikacyjnej (dołącza dowódca).

Podania wnosić należy drogą służbową, do M. S. Wojsk. Dep. IV Żegl. Pow. w drodze przez odnośny fachowy Departament.

Uznani za zdolnych i odpowiednich, będą odkomenderowani do jednej ze Szkół Lotniczych i po ukończeniu jej z pomyślnym wynikiem przeniesieni zostaną do korpusu oficerów aeronautycznych.

(41a) Podania oficerów przenoszących się do Wojsk Lotniczych.

(Dz. R. Nr. 35/20. poz. 767. — D. III. 2633/20. Ż. P.)

„Ze względu na to, że korpus oficerski Wojsk Lotniczych składa się zasadniczo z trzech grup, pełniących nie jednakową służbę, t. j. pilotów, obserwatorów i oficerów technicznych, przeto koniecznem jest, by oficerowie innych rodzajów broni przy wnoszeniu próśb o przeniesienie do Wojsk Lotniczych w podaniu swem wyraźnie zaznaczali, do której z grup powyższych pragną być zaliczeni, czy do szkoły pilotów, lub szkoły obserwatorów, czy też do lotniczych zakładów technicznych.

(42) Warunki przenoszenia się oficerów innych rodzajów służby wojskowej do wojsk łączności.

(Dz. Rozk. Nr. 29/22, poz. 427. — O. V. Szt. Gen. 18 365. O.)

Oficerowie, pragnący uzyskać przeniesienie z innego rodzaju służby wojskowej do wojsk łączności, wnosić mają w drodze służbowej podania z załączeniem własnoręcznie sporządzonego curriculum vitae (z naprowadzeniem dokładnych dat służby wojskowej).

Przełożone Dowództwa dołączą szczegółową opinję o petentach i przedłożą ich podania do M. S. Wojsk., kierując je do Dep. VI M. S. Wojsk.

Kandydaci odpowiadać muszą następującym warunkom:

1. być w stopniu nie wyżej porucznika,
2. mieć nie wyżej 30 lat,
3. posiadać świadectwo dojrzałości (pierwszeństwo mają oficerowie o akadamickiem wykształceniu, technicznem lub fachowem — elektrotechnicznem).

Oficerowie zakwalifikowani przez M. S. Wojsk. Departament VI, jako nadający się do służby we wspomnianych wojskach, będą w miarę faktycznego zapotrzebowania odkomenderowywani do Od-

działów Wojsk Łączności. Czas odkomenderowania nie może przekraczać 4-ch miesięcy. Oficerowie — nadający się do służby w tymże rodzaju służby wojskowej, zostaną następnie odkomenderowani na „Kurs uzupełniający oficerów łączności".

Po ukończeniu tego kursu z wynikiem dodatnim, zostaną przeniesieni ze swych dotychczasowych korpusów personalnych — na etat korpusu oficerów łączności. Przez czas odkomenderowania pozostają ci oficerowie w ewidencji swych oddziałów macierzystych, jako nadetatowi.

(43) Warunki przenoszenia do wojsk samochodowych oficerów innych rodzajów broni.

(Dz. Rozk. Nr. 2/22, poz. 38. — O. V. Szt. Gen. 80 866. O. Rg.)

a). Oficerowie, pragnący uzyskać przeniesienie z innego rodzaju służby wojskowej do wojsk samochodowych, wniosą w drodze służbowej podania z załączeniem własnoręcznie sporządzonego curriculum vitae (z naprowadzeniem dokładnych dat służby wojskowej).

Przełożone dowództwa dołączą szczegółową opinję o petentach i przedłożą ich podania do M. S. Wojsk. (Dep. VI. Wydz. Wojsk. Samochodowych).

Kandydaci muszą odpowiadać następującym warunkom:

1. Posiadać wiadomości techniczne, t. j. mieć ukończoną jakąkolwiek szkołę techniczną, lub przed wstąpieniem do wojska uczęszczać do Politechniki.
2. Być w szarży nie wyżej porucznika.

Oficerowie, zakwalifikowani przez Wydział Wojsk Samochodowych, jako nadający się do służby we wspomnianych wojskach, będą w miarę faktycznego zapotrzebowania, odkomenderowani dla obznajmienia się ze służbą samochodową na przeciąg jednego roku, następnie odesłani na wyszkolenie do Szkoły Podchorążych Wojsk Samochodowych, po ukończeniu której z wynikiem dodatnim, zostaną przeniesieni na etat korpusu oficerów samochodowych.

Przez czas odkomenderowania pozostają ci oficerowie w ewidencji swych oddziałów macierzystych, jako nadetatowi.

(44) Uzupełnienie korpusu uzbrojenia.

(Rozk. M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. gen. L. 30 072/V. E. 24 z dn. 11. X. 24.)
(Zmien. rozk. M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. gen. L 35 426/V. E. 24.)

Wobec konieczności obsadzania stanowisk w służbie uzbrojenia przez oficerów z wyższem wykształceniem technicznem, dowódcy oddziałów podadzą do wiadomości podległym im oficerom, że pewna ilość oficerów posiadających wyższe wykształcenie techniczne jak:

1) dyplom inżyniera-„chemika", 2) dyplom inżyniera mechanika, 3) dyplom inżyniera-technologa, 4) dyplom inżyniera-metalurga — może być przeniesiona do korpusu oficerów uzbrojenia.

Oficerowie, odpowiadający powyższym warunkom i pragnący uzyskać przeniesienie do korpusu ofic. uzbrojenia, wniosą w drodze służbowej podania z załączeniem życiorysu.

Przełożone dowództwa dołączą szczegółową opinję o petentach i przedłożą ich podania w drodze służb. do M. S. Wojsk. dep. III. art.

W miarę faktycznego zapotrzebowania będą następować przeniesienia odpowiednich oficerów do korpusu uzbrojenia.

(45) Oficerska szkoła topografów — powołanie oficerów na kurs.
(Dz. Rozk. Nr. 25/23. poz. 333. — O. III. Szt. gen. 7091 Szk.)

1. Z dniem 1 listopada 1923 r., rozpoczyna się przy Wojskowym Instytucie Geograficznym w Warszawie wstępny kurs Oficerskiej szkoły topografów, celem fachowego wykształcenia oficerów, którzy po ukończeniu Szkoły z wynikiem dodatnim zostaną powołani do Wojskowego Instytutu Geograficznego w charakterze wykonawców prac topograficznych.

2. Oficerska Szkoła Topografów jest Szkołą aplikacyjną o kursie 2-letnim. Każdy rok szkolny dzieli się na 2 okresy: I-szy teoretyczny, który trwa od 1 listopada do 30 kwietnia następnego roku i II-gi praktyczny — od 1 maja do 31 października (praktyczne ćwiczenia w polu).

3. O wstąpienie do Szkoły mogą się ubiegać oficerowie w szarżach porucznika i podporucznika, którzy:

a) przesłużyli w wojsku w stopniu oficerskim conajmniej 2 lata,
b) nie przekroczyli 30 lat życia,
c) ukończyli szkołę średnią, lub złożyli egzamin dojrzałości; kandydaci z ukończonemi, względnie rozpoczętemi studjami wyższemi mają pierwszeństwo,
d) posiadają dobrą opinję co do wartości służbowej i moralnej, wystawioną przez bezpośrednich d-ców, względnie szefów o prawach dyscyplinarnych d-cy pułku,
e) mają dobry wzrok, są zupełnie zdrowi fizycznie i wytrwali.

4. Przewidziane jest powołanie 30 oficerów słuchaczy.

5. Wszystkich kandydatów, bez względu na posiadane studja, obowiązują wstępne egzaminy z matematyki i geografji polskiej w zakresie szkół średnich i kreślenia.

6. Podania o przyjęcie do Szkoły należy składać w drodze służbowej do Wojskowego Instytutu Geograficznego w Warszawie (ul. Wilcza 64) najpóźniej do dnia 10-go października r. b. i muszą zawierać:

a) krótki życiorys ze szczegółowym opisem wykształcenia,
b) poświadczone odpisy świadectw szkolnych,
c) opinję wystawioną przez bezpośrednich d-ców, względnie szefów, o prawach dyscyplinarnych d-cy pułku,
d) świadectwo, wystawione przez wojskowego lekarza, stwierdzającego dobry wzrok i dobry stan zdrowia.

7. Egzaminy wstępne odbędą się w Oficerskiej szkole topografów w Warszawie w terminie 22—28 października r. b.

8. Kandydaci przyjęci definitywnie do Szkoły składają przed rozpoczęciem roku szkolnego zobowiązanie do 3-ch letniej służby w wojsku za każdy rok przebyty w Szkole.

9. Słuchacze Oficerskiej Szkoły Topografów do chwili jej ukończenia pozostają w ewidencji swych oddziałów macierzystych i na etatach pułków, względnie urzędów i t. p., z których przybywają; w Wojskowym Instytucie Geograficznym liczą się jako odkomenderowani.

(46) Przenoszenie się oficerów innych rodzajów służby wojskowej do służby poborowej i remontu.

(Dz. Rozk. Nr. 29/22, poz. 428. — O. V. Szt. Gen. 27 461. V. Ew.)

Oficerowie korpusów personalnych: piechoty, jazdy, artylerji, taborów, którzy pragną przejść na stałe do służby poborowej lub remontu, przedłożą drogą służbową do M. S. Wojsk. (Dep. I) podania, załączając własnoręcznie pisany przebieg służby, stwierdzony przez bezpośredniego przełożonego dowódcę.

Zaznaczam, że:

1. Ze względu na charakter służby, zasadniczo będę wyznaczał do urzędów remontu wyłącznie tylko oficerów jazdy, artylerji i taborów;
2. Niezdolność oficera do służby linjowej nie jest przeszkodą do otrzymania przydziału w urzędach poborowych lub remontu.

(46a) Przenoszenie do korpusu oficerów administracyjnych (dział kancelaryjny).

(Rozk. M. S. Wojsk. oddz. V. szt. gen. l. dz. 2400/V. E. 24 z dn. 30. IX. 24)

Z braku etatów administracyjnych i z powodu zamierzonej reorganizacji korp. ofic. adm., w myśl której ma być bardzo ograniczona ilość stanowisk adm. w dziale kanc., wszystkie prośby oficerów, pełniących służbę w pułkach, czy też poza linją, przesłane do M. S. Wojsk. O. V. szt. gen. o przeniesienie do korpusu ofic. adm. (dział kanc.) a dotychczas nie załatwione — odrzucam.

W wypadkach stwierdzenia, że oficer nie nadaje się z powodu złego stanu zdrowia do służby w innym korpusie osobowym, jak

tylko do służby na pewnych stanowiskach administracyjnych, przeniesienie do tej służby będzie mogło nastąpić w miarę wolnych etatów administracyjnych. Stwierdzenie zdolności do służby następuje drogą superrewizji.

VIII. PRZENIESIENIE DO INNEGO ODDZIAŁU.

(47) § 2. (dok.)

Wszelkie wcielenia, przeniesienia, odkomenderowania, przydziały, przesunięcia, czy to czasowo, czy na stałe, w obrębie tego samego rodzaju służby wojskowej (korpusu osobowego), do którego oficer został przeznaczony, są uzależnione od decyzji Ministra Spraw Wojskowych,, wzgl. władzy przełożonej, uprawnionej przez Ministra Spraw Wojskowych.

Odnośne uprawnienia władz wojskowych regulują osobne przepisy.

(47a) Przenoszenie oficerów na własną prośbę.

(Dz. Rozk. Nr. 48/21. poz. 861. — O. V. Szt. Gen. 67 026. O. Rg.)

Po przejściu armji do organizacji i dyslokacji pokojowej będzie dana możność poszczególnym oficerom starania się o zmianę przynależności na czas pokojowy w granicach zabezpieczających interesy służby i to tak w wypadkach uzasadnionej potrzeby, jak też i w drodze zamiany.

Termin do wnoszenia drogą służbową tego rodzaju podań o przeniesienia — zostanie dodatkowo ogłoszony.

Narazie zezwalam oficerom, pragnącym w drodze zamiany zmienić swój obecny przydział, o ile temu przeniesieniu nie stoją na przeszkodzie ważne względy służbowe, a jedynie tylko brak zastępcy, wejść w porozumienie ze sobą, by w stosownym czasie mogli wnieść odpowiednie podania.

(48) Zakaz przenoszenia do innych Oddziałów oficerów, zawieszonych w czynnościach i oddawania oficerów do dyspozycji M. S. Wojsk.

(Dz. R. Nr. 9/21. poz. 177. — O. V. Szt. 95 Og. Org.)

Oficerowie i im równorzędni, zawieszeni w czynnościach czy to w drodze dyscyplinarnej czy to sądowej, mają pozostawać nadal w swoich Oddziałach macierzystych.

Zabraniam oddawania do dyspozycji M. S. Wojsk. oficerów i im równorzędnych, przestających chwilowo pełnić funkcję z jakichkolwiekbądź powodów, czy to przez zmiany w organizacji, czy zawieszonych w czynnościach z powodu dochodzeń, lub też nienadających się na dane stanowisko.

Za ścisłe wykonanie niniejszego rozkazu czynię odpowiedzialnymi Dowódców odnośnych Okręgów Korpusów, względnie Szefów Oddziałów i Departamentów M. S. Wojsk.

Przypominam, iż sprawa przenoszenia oficerów i stawiania ich do dyspozycji M. S. Wojsk. uregulowaną została rozkazami M. S. Wojsk. : Dz. Rozk. Wojsk. 1919 r. Nr. 46, p. 1518 i Nr. 77, p. 2544.

O ile zmiany w organizacji wojskowej wymagają zniesienia pewnych instytucji lub redukcji ich personelu, odnośny rozkaz ma zasadniczo zawierać nową dyspozycję zwolnionym personelom, zapewniającą, że żaden wojskowy nie pozostanie bez zajęcia.

W wyjątkowych wypadkach dopuszcza się oddawanie wskazanych oficerów do dyspozycji M. S. Wojsk., po uprzednim jednakże porozumieniu się z M. S. Wojsk. (Oddz. V Szt.).

Porozumienie to należy rozumieć, jako pisemny, drogą służbową przedłożony, raport danego dowództwa z umotywowanym wnioskiem na przeniesienie danego oficera z podległego sobie Oddziału, w którym winien pozostać aż do rozstrzygnięcia M. S. Wojsk.

W żadnym wypadku nie wolno oddawanego do dyspozycji oficera skierowywać osobiście do innego Oddziału, lub do Warszawy.

(49) Kompetencja zarządzeń co do zmian ofic. spraw person. — ich ogłaszanie.

(Dz. R. Nr. 12/23, poz. 160. — O. V. Szt. Gen. 6784. E.).

Wszelkie zarządzenia zmian w ofic. sprawach personalnych, za wyjątkiem przesunięć wewnątrz oddziałów (pułków), a więc przeniesienie, przydziały i odkomenderowania, uzależniłem od mojej decyzji i centralizuję ich ogłoszenie w Dzien. Pers. M. S. Wojsk., który w tym zakresie będzie służył za jedyne źródło rozkazodawstwa i podstawę do wykonywania tych zmian.

Wszelkie rozkazy i zarządzenia tych zmian, poza ogłoszonemi w Dzien. Pers., są nieważne.

(50) Przenoszenie oficerów z baonu do baonu przez dowódców pułków — ograniczenie.

(Dz. R. Nr. 16/22, poz. 236. — O. V. Szt. Gen. 8470. O.)

Ze względu na poważne wydatki, na które narażony jest Skarb Państwa z powodu częstych przesiedleń oficerów z jednej miejscowości do drugiej, zarządzam:

Dowódcy, mający prawo przesuwania oficerów w obrębie własnego pułku (oddziału) z jednego baonu (pododdziału, kompanji) do drugiego, ograniczą przesunięcia; winni je zarządzać jedynie w wypadku, gdy tego wymaga rzeczywista potrzeba służby, zwłaszcza, jeżeli te baony (kompanje, pododdziały) są umieszczone w różnych miejscowościach.

(51) Zakaz balotowania oficerów.
(Dz. R. Nr. 9/21, poz. 178. — O. V. Szt. 4550. Og. Org.).

Doszło do wiadomości M. S. Wojsk., że poszczególni oficerowie, pragnący służyć w pewnych Oddziałach, przed wniesieniem prośby w obowiązującej drodze służbowej, poddawani są uprzedniemu balotowaniu przez korpus oficerów danego Oddziału i że odnośni dowódcy na system ten zezwalają.

Zwyczaj balotowania przy przyjęciu nowoprzydzielonych oficerów do poszczególnych korpusów oficerskich praktykowany był w byłych armjach zaborczych, szczególnie rosyjskiej i niemieckiej.

Zwyczaj ten w armjach obcych oparty był na kastowej przynależności oficerów do specjalnych korpusów oficerskich, z tytułu ich urodzenia (szlachectwa), t. j. przynależności stanowej.

Postępowanie takie mogło wywołać wrażenie, że w armji polskiej są lepsze i gorsze oddziały, oraz pewne specjalne kategorje oficerów.

Armja polska jest jedna i może mieć tylko jeden typ oficera-szanującego i zmuszającego do szanowania godności stanu oficerskiego.

O ile któryś z oficerów ma do zarzucenia innemu oficerowi jakikolwiek czyn, zdaniem jego, uwłaczający godności stanu oficerskiego, obowiązkiem jego jest donieść oficerskiemu Sądowi Honorowemu, względnie postąpić w myśl dekretu Wodza Naczelnego, odnośnie oficerskiego Trybunału Orzekającego.

Zakazuję przeprowadzania balotowania w jakiejkolwiek formie; winni zarówno Dowódcy jak i podwładni pociągani będą do jaknajsurowszej odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Zakaz ten nie dotyczy podchorążych (aspirantów na stanowiska oficerskie), którzy przed uzyskaniem szarży oficerskiej, a tem samem przed przyjęciem do korpusu oficerskiego — mają być poddani ocenie przez głosowanie korpusu oficerskiego danego Oddziału.

D. O. K. wydadzą odpowiednie zarządzenia w tym względzie i czuwać będą nad ścisłem przestrzeganiem w podległych im Oddziałach.

IX. PRZENIESIENIE OFICERA KORP. KONTR.

(52) Art. 8. (dok.) **Oficer, przeniesiony do korpusu kontrolerów, oraz oficer tegoż korpusu, awansowany na generała, nie może być przez czas przebywania w stanie czynnym lub nieczynnym ponownie przeniesiony do innego korpusu osobowego, względnie użyty do innego rodzaju służby.**

Oficer korpusu kontrolerów oraz oficer tegoż korpusu, awansowany na generała, przeniesiony do rezerwy, lub w stan spoczynku, w razie powołania do służby wojskowej, lub przyjęcia z rezerwy po-

nownie na oficera zawodowego (art. 101) nie może być użyty do służby w korpusie kontrolerów.

(53) § 19.

Oficerom korpusu kontrolerów, oraz oficerom tegoż korpusu awansowanym na generałów, przy przeniesieniu ich do rezerwy, przysługuje prawo wniesienia prośby do Ministra Spraw Wojskowych (przez Oddz. V Szt. Gen.) o zaliczenie do tego rodzaju służby wojskowej, który sobie wybiorą.

X. STOPNIE I PATENTY OFICERSKIE.

(54) Art. 9. W Wojsku Polskiem ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

I. W korpusach osobowych, wyszczególnionych w punktach od 1—18 w art. 5.

a) Oficerowie młodsi:

1) podporucznik,
2) porucznik,
3) kapitan (w jeździe rotmistrz).

b) Oficerowie sztabowi:

4) major,
5) podpułkownik,
6) pułkownik.

II. W Korpusie Generałów:

7) Generał Brygady,
8) „ Dywizji,
9) „ Broni,
10) Marszałek Polski.

(55) Art. 10. Służbę oficerską w Wojsku Polskiem musi rozpocząć każdy żołnierz polski od stopnia podporucznika.

(56) Art. 11. Pierwszy stopień oficerski — podporucznika, zarówno jak i następne — przy awansach — są nadawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

(57) Art. 12. Mianowanie podporucznikiem oraz każdorazowy awans zostają stwierdzone przez wydanie oficerowi patentu, przyczem w patencie winna być uwidoczniona data oraz liczba starszeństwa i korpus osobowy, w jakim mianowanie lub awans nastąpiły. (ob. **61**)

(58) § 5.

Wzory patentów, wydawanych przy mianowaniu na podporucznika oraz przy awansach oficerów, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Przy przenoszeniu oficerów zawodowych do rezerwy, lub przemianowaniu oficerów rezerwy na zawodowych, patenty nie są wydawane.

(59) § 121.

Oficerowie, których stopnie zostały ustalone drogą weryfikacji, i oficerowie przyjęci do rezerwy, w myśl art. 118 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P., oraz oficerowie znajdujący się w stanie spoczynku, patentów nie otrzymują.

Oficerom powyżej wymienionym patenty będą wydawane jedynie przy awansach.

(60) Wyjaśnienie w sprawie wydawania oficerom patentów nominacyjnych.

(Dz. R. Nr. 26/23, poz. 350. — O. V. Szt. Gen. 14 944. E.)

Ponieważ coraz częściej zachodzą wypadki, że oficerowie, powołując się na ustawę z dnia 23 marca 1922 r. „O podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P." (Dz. Rozk. Nr. 9.23, poz. 120, art. 12), zwracają się przez odnośne dowództwa do M. S. Wojsk. z prośbą o wydanie patentu nominacyjnego, wyjaśniam, że M. S. Wojsk. na razie, ze względów technicznych, patentów nominacyjnych nie wydaje; stwierdzeniem nominacji jest dekret, ogłoszony w „Dz. Personalnym".

(61) Art. 12. (dok.) **Wszelkie mianowania i awanse winny być ogłaszane w dzienniku urzędowym Ministerstwa Spraw Wojskowych.**

(62) § 8.

Dziennikiem urzędowym, w którym są ogłaszane wszystkie zmiany personalne, dotyczące oficerów, jest „Dziennik Personalny".

XI. STRÓJ OFICERÓW.

(63) Art. 13. Przepisy o umundurowaniu ustala na wniosek Ministra Spraw Wojskowych Prezydent Rzeczypospolitej w drodze rozporządzenia, przepisy zaś co do noszenia munduru — wyda Minister Spraw wojskowych.

(64) Przestrzeganie przepisów umundurowania, oraz dystynkcyj przez oficerów poszczególnych rodzajów broni i służb.

(Dz. Rozk. Nr. 48/21. poz. 862. — O. V. Szt. Gen. 76 589. O. Rg.)

Rozkazem M. S. Wojsk. ogłoszonym w Dz. Rozk. Nr. 97 ex 1919. p. 4114, Nr. 6 ex 1920, poz. 110, Nr. 19/21. poz. 379 ustalono przepisy umundurowania dla oficerów, oraz dystynkcje (odznaki) dla poszczególnych rodzajów broni i służb.

W myśl powyższego mają oficerowie nosić dystynkcje tego rodzaju broni lub służby, na której etacie się znajdują.

Oficerowie odkomenderowani czasowo do innej broni lub służby zachowują dystynkcje swojej (macierzystej) broni lub służby. Nie mają oni prawa przybierać dystynkcyj tej broni lub służby, do której etatowo nie należą, a tylko czasowo funkcje swoje tam spełniają (np. oficer piechoty, pełniący funkcję oficera gospodarczego, zachowuje dystynkcje oficera piechoty i t. p.).

Dowódcy podległych oddziałów i zakładów przypilnują, by obowiązujące przepisy umundurowania były pod tym względem ściśle wykonywane. Niestosujących się do tego pociągnąć do odpowiedzialności.

(65) § 70.

Oficer, przy spełnianiu jakichkolwiek czynności służbowych, do których zalicza się również podróże służbowe i t. p., obowiązany jest do noszenia ustalonego przepisami munduru, za wyjątkiem wypadków, gdy, ze względu na dobro służby, władza przełożona zezwoli mu na użycie ubrania cywilnego.

Poza służbą oficerowi przysługuje prawo noszenia ubrania cywilnego.

Oficer, będący w ubraniu cywilnem, ma prawo, po wylegitymowaniu się, wkraczać we wszystkich tych wypadkach, w których odnośne prawo przysługuje mu, gdy ubrany jest w mundur.

(65a) Ubranie cywilne oficera.

(Dz. Rozk. Nr. 26/21. poz. 530. — O. V. Nr. 3140. Og. Org. 21.)

Ubranie cywilne oficera winno stanem i wyglądem swoim odpowiadać w pełni godności stanu oficerskiego.

(66) Noszenie przez oficerów mundurów cywilnych stowarzyszeń gimn. i sport. — wyjaśnienie.

(Dz. R. Nr. 35/23. poz. 449. — O. V. Szt. Gen. 21 946. Org.)

Na zapytanie jednego D. O. K., czy można oficerowi zezwolić na noszenie munduru pewnego cywilnego towarzystwa strzeleckiego, wyjaśniam:

Oficerom, należącym na podstawie udzielonego zezwolenia do cywilnych stowarzyszeń gimnastycznych i sportowych, wolno używać przepisanych w danym stowarzyszeniu strojów, względnie mundurów, wyłącznie w czasie wykonywania ćwiczeń, względnie sportów. We wszystkich innych okolicznościach obowiązuje oficera przepisany wojskowy mundur, zaś pod zezwolenie na noszenie cywilnego ubrania poza służbą (rozp. M. S. Wojsk. O. V. Szt. Gen. L. 3140.21. Org. Dz. Rozk. Nr. 26.21) nie można podciągać mundurów cywilnych stowarzyszeń.

(67) Strój oficerów biorących udział w wyścigach konnych.
(Dz. Rozk. Nr. 22/23. poz. 304. — D. II. 5099. kaw.)

Zezwalam na udział oficerów w wyścigach na koniach rządowych i służbowych, jedynie w wyścigach dżentelmeńskich w mundurach.

Na koniach, stanowiących własność prywatną, mogą oficerowie jeździć we wszelkich wyścigach, ale poza wyścigami dżentelmeńskiemi obowiązkowo tylko w kolorach i dressach, nie wyszczególniając stopnia wojsk. przy podaniu nazwiska w programach.

(68) Zakaz noszenia jasnych spodni do jazdy konnej.
(Dz. R. Nr. 43/23. poz. 556. — O. I. Szt. Gen. 12 937. Org.)

Zabraniam oficerom noszenia jasnych spodni:
a) przy ubiorze polowym,
b) przy ubiorze garnizonowym,
c) przy ubiorze służbowym,
o ile oficerowie występują na czele oddziału, biorą udział w paradach wojskowych, oraz pełnią służbę garnizonową (patrz D. R. Wojsk. 97.19 r., poz. 4139. „Przepisy dotyczące noszenia ubioru polowego w poszczególnych wypadkach, pkt. I, II, III, IV, V"). W tych wypadkach obowiązuje tylko kolor „khaki".

(69) Obowiązkowe noszenie szabel przez oficerów.
(Dz. R. Nr. 15/24. poz. 237. — O. I. Szt. Gen. 2910. Org.)

Z dniem 1. 5. 1924 r. wprowadzam dla wszystkich oficerów obowiązek noszenia szabel, wzoru ustalonego w Dz. Rozk. Nr. 14.21 i 4.22, w następujący sposób:

Szablę należy nosić:

Przy 1) ubiorze polowym i 2) garnizonowym — w żabce przy pasie głównym.

W wypadku, jak 1) należy nosić również rewolwer przy pasie głównym.

Przy 3) ubiorze codziennym i 4) salonowym — szabla na rukach przy pasie głównym. Szablę należy podtrzymywać w ręku lub podpiąć na łańcuszku, by nie włóczyć jej po ziemi.

O ile oficer jest w płaszczu, nosi szablę w wypadku 1) i 2) w żabce przy pasie głównym na płaszczu, w wypadku 3) i 4) na rukach przy pasie głównym pod płaszczem.

Oficer znajdujący się poza domem, odpina szablę w następujących wypadkach:

1. przy zajęciach biurowych,
2 podczas podróży (w wagonie kol., na statku, w samochodzie),

3. przy grach sportowych i jeździe konnej (sportowej),
4. w lokalach publicznych tylko przy grze w bilard,
5. w mieszkaniu prywatnem, na wizycie, w kasynach oficerskich, w czytelniach, na balach i zabawach tanecznych.

Do czasu ustalenia typu sztyletów, dla oficerów korpusu aeronautyki, mają oni nosić rewolwery.

Obowiązek noszenia sztyletów przez oficerów marynarki będzie ogłoszony w najbliższym terminie.

Pasa głównego nie wolno zdejmować w żadnym wypadku.

Rękawiczki przy ubiorze polowym, garnizonowym i codziennym, obowiązują bronzowe, przy ubiorze salonowym dozwolone białe.

(69a) Obowiązkowe noszenie szabel przez oficerów — uzup. rozk.

(Dz. Rozk. Nr. 40/24. poz. 581. — O. I. Szt. Gen. 10 462 Org.)

W uzupełnieniu rozkazu o obowiązku noszenia szabel, ogłoszonego w Dz. Rozk. Nr. 15.24 poz. 237, zarządzam:

1. Strój polowy stosuje się w wypadkach, określonych w przepisach ubioru polowego (Dz. Rozk. Nr. 97 z 1919 r.), na manewrach i ćwiczeniach polowych od pułku, oraz równorzędnej jednostki włącznie w górę.
2. Przy ubiorze garnizonowym obowiązuje prócz szabli, rewolwer.
3. Przy ubiorze służbowym nosi się szablę na żabce, rewolwer nie obowiązuje.
4. Oficerowie korpusu aeronautyki i formacyj czołgów, ze względu na specjalne warunki służby, noszą sztylet według niżej podanego opisu i rysunku jak zał. Nr. 1.
5. Obowiązek noszenia szabel nie dotyczy oficerów w stanie spoczynku, rozkaz ten dotyczy tylko oficerów w stanie czynnym.
6. Oficerowie rezerwy winni nosić szablę w wypadkach, w których są obowiązani wystąpić w mundurze.
7. Przy jeździe na rowerze lub motocyklu szabla winna być przytroczona do kierownicy.
8. Zwalniam od obowiązku noszenia szabli oficerów inwalidów, oraz oficerów przebywających w stanie chorych w szpitalach wojskowych i sanatorjach. Oficerom tym winni wydać lekarze formacyj, wzgl. komendanci szpitali (sanatorjów) zaświadczenia, stwierdzające u nich bezwzględną stałą lub czasową niezdolność do noszenia szabli z powodu kalectwa, ewentualnie choroby, która wymaga chodzenia bez szabli, względnie z laską.

Oficerowie otrzymujący urlop zdrowotny winni posiadać na karcie urlopowej stwierdzoną ewentualną niezdolność noszenia szabli.

W miejscowościach kuracyjnych (klimatycznych) obowiązują osoby wojskowe przepisy umundurowania i zachowania się tak samo, jak w każdym garnizonie; chodzenie bez szabli z laską jest dozwolone tylko przy dalszych wycieczkach (wycieczkach w góry) ewentualnie, jeśli stan zdrowia oficera tego wymaga, co musi być stwierdzone pisemnie przez lekarza (lekarz formacji, komendant szpitala wojskowego).

We wszystkich wypadkach, w których wolno odpiąć szablę lub sztylet, spina się ruki za pomocą karabinków.

Jako ostateczny termin obowiązkowego noszenia sztyletu przez oficerów korpusu aeronautyki i oficerów formacyj czołgów, naznaczam dzień 1. 1. 1925 r. Do tego czasu mają oni nosić tylko rewolwery.

(70) Noszenie mundurów wojsk. na obszarze w. m. Gdańska.

Rozporządzenie policyjne w. m. Gdańska.

(Dz. Rozk. Nr. 34/22. poz. 492. — G. M. 5398. Kanc. T.)

„Na mocy §§ 137 i 139 ustawy o powszechnej administracji krajowej z 30 lipca 1883 r. (G. S. S. 195) i §§ 6, 12 i 15 ustawy o administracji policyjnej z 11 marca 1850 r. (G. S. S. 265) rozporządza się dla terytorjum Wolnego Miasta Gdańska w porozumieniu z wydziałem okręgowym, co następuje:

§ 1. Noszenie mundurów wojskowych i urzędniczych zagranicznych na obszarze W. M. Gdańska jest wzbronione.

§ 2. Zakazowi par. 1 nie podlegają:

a) zatrudnieni w Gdańsku przedstawiciele eksterytorjalni i konsularni państw obcych,

b) przedstawiciel wojskowy Rzeszy niemieckiej na mocy konwencji tranzytowej pomiędzy Niemcami, Polską a Gdańskiem z 21 kwietnia 1921 r.,

c) członkowie złączonych transportów wojskowych,

d) załogi okrętów wojennych, przebywające za pozwoleniem Senatu w Gdańsku.

e) zatrudnieni na podstawie artykułu 200 umowy gdańsko-polskiej z 24 października 1921 r. w Gdańsku urzędnicy administracji celnej polskiej,

f) pracownicy administracji kolejowej niemieckiej i polskiej odnośnie do mundurów służbowych.

§ 3. Senat może w szczególnych wypadkach zezwolić na wyjątki od zakazu wyrażonego w par. 1.

§ 4. Sprzeciwianie się niniejszemu rozporządzeniu policyjnemu podlegać będzie karze, aż do 600 marek, lub odpowiedniemu aresztowi".

W związku z powyższem rozporządzeniem, aż do czasu ostatecznego uregulowania tej sprawy zarządzam:

1. W mundurach wojskowych mogą pozostawać oficerowie tylko służbowo przebywający w Gdańsku, lub przejeżdżający służbowo przez teren Wolnego Miasta;
2. wszyscy inni zaś przebywający w Wolnym Mieście — w ubraniu cywilnem.

(71) Przepisy o noszeniu munduru przez oficerów, niepozostających w służbie czynnej.

(Dz. R. Nr. 36/24. poz. 536. — O. V. Szt. Gen. 18 371 O.)

Z uwagi na to, że przepisy o noszeniu munduru nie są przez oficerów niepozostających w służbie czynnej przestrzegane, przypominam, że w myśl rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (dod. do Dz. Rozk. Nr. 11.23 poz. 149) uzupełnienia do § 72 i 106 rozp. wykonawczego (Dz. Rozk. Nr. 18.24 poz. 276) oraz uzupełnienia do ustępu 1-go § 71 rozp wykonawczego (Dz. Rozk. Nr. 34.24 poz. 508) — noszenie munduru nie jest dozwolone:

1. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny na skutek własnej prośby o długoterminowy urlop, czasowej niezdolności do służby, stwierdzonej przez komisję superrewizyjną lub zredukowania etatów —
   a) w czasie wykonywania czynności, związanych z zawodem cywilnym lub pełnieniem jednorocznej służby próbnej (praktyki) (ust. 1 § 71 rozp. wykon.),
   b) przy wszelkiego rodzaju kwestach, zbiórkach i t. p., jak również asystowaniu przy tem, o ile dany oficer nie uzyskał przedtem pisemnego zezwolenia od dowódcy garnizonu na włożenie munduru (uzupełnienie do ust. 1 § 71 rozp. wykon., ogłoszonego w Dz. Rozk. Nr. 34 24 poz. 508).
2. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu, za wyjątkiem następujących wypadków (ustęp 2 § 71 rozp. wykon.):
   a) w dnie ustawowo ustalonych świąt narodowych,
   b) w razie uczestniczenia w świętach i uroczystościach pułkowych
   c) przy uroczystościach rodzinnych — kiedy im prawo przywdziewania munduru przysługuje.
3. Oficerom w stanie spoczynku (§ 72 rozp. wykon.):
   a) przy wystąpieniach, mających charakter polityczny (udział w wiecach, zebraniach i t. p.),
   b) przy wykonywaniu zawodów cywilnych,

c) podczas wykonywania czynności, związanych z zajęciem handlowem lub przemysłowem,
d) przy wykonywaniu obowiązków, wypływających z zajmowanych przez nich stanowisk w państwowej służbie cywilnej lub samorządowej,
e) w lokalach, do których jest zabroniony wstęp oficerom, będącym w stanie czynnym lub nieczynnym,
f) w myśl uzupełnienia § 72 rozp. wykon. (Dz. Rozk. 18.24 poz. 276) przy wszelkiego rodzaju kwestach, zbiórkach i t. p., jak również asystowaniu przy tem, o ile dany oficer nie uzyskał przedtem pisemnego zezwolenia od dowódcy garnizonu na włożenie munduru.

4. Oficerom rezerwowym, niepowołanym do pełnienia służby wojskowej, za wyjątkiem następujących wypadków (§ 106 rozp. wykon.):
a) w dnie ustawowo ustalonych świąt narodowych,
b) w razie uczestniczenia w świętach i uroczystościach pułkowych,
c) przy uroczystościach rodzinnych, za każdorazowem zezwoleniem P. K. U., na której terenie oficer się znajduje, oraz
d) za wyjątkiem wypadku, kiedy oficer rezerwowy występuje w charakterze obrońcy przed ofic. sądem honorowym (uzupełnienie § 106 rozp. wykon., ogłoszone w Dz. Rozk. Nr. 18.24, poz. 276).

Winni niestosowania się do powyższych przepisów będą pociągnięci do odpowiedzialności, w myśl obowiązujących przepisów.

Podając powyższe do wiadomości, polecam zarządzić wszystkim dowódcom O. K., aby władze garnizonowe czuwały nad ścisłem przestrzeganiem powyższych przepisów.

XII. STAN CZYNNY, NIECZYNNY I SPOCZYNKU.

(72) Art. 14. Oficer może się znajdować:
a) w stanie czynnym;
b) w stanie nieczynnym;
c) w stanie spoczynku.

(73) Art. 15. Oficer znajduje się w stanie czynnym, gdy pełni służbę na stanowisku przewidzianem etatami wojska.

Wszystkie stanowiska, przewidziane etatami, winny być obsadzone według starszeństwa, na podstawie odpowiednich kwalifikacyj, przez oficerów w odpowiednich stopniach.

Stanowiska, wolne na skutek znajdowania się pewnej ilości oficerów w stanie nieczynnym, winny pozostać częściowo wakujące. Ilość wakujących stanowisk określa rozkaz Ministra Spraw Wojskowych.

(74) Art. 107. Obsadzenie w myśl art. 15 niniejszej ustawy stanowisk, przewidzianych etatami, przez oficerów w odpowiednich stopniach, winno być zakończone z dn. 1 stycznia 1927 r.

(75) § 3.

W razie posiadania przez oficerów, będących w tych samych stopniach, jednakowych kwalifikacji, stanowiska etatowe powinny być obsadzane według starszeństwa, — w razie zaś różnych kwalifikacji przy obsadzaniu stanowiska decyduje wyłącznie wyższość kwalifikacji.

Wyższość stanowisk, w odpowiednich stopniach w każdym korpusie osobowym, które należy zarezerwować dla oficerów, znajdujących się w stanie nieczynnym, powinna być ustalona przed każdorazowym okresem awansowym, w zależności od ilości oficerów w poszczególnych stopniach, którzy znajdują się w stanie nieczynnym.

(76) Art. 16. Oficer znajduje się w stanie nieczynnym, gdy czasowo nie pełni służby z przyczyn, przewidzianych w art. 65 niniejszej ustawy. (ob. **243**)

(77) Art. 17. Oficer znajduje się w stanie spoczynku, gdy został zwolniony od pełnienia służby na stanowisku, przewidzianem etatami wojska, z powodów i na warunkach, przewidzianych w ustawie emerytalnej.

XIII. POKREWIEŃSTWO OFICERÓW.

(78) Art. 18. Oficerowie krewni w linji bocznej do czwartego stopnia włącznie, powinowaci do drugiego stopnia włącznie, oraz zstępni i wstępni — nie mogą równocześnie pełnić funkcji o charakterze gospodarczym i kasowym w tym samym oddziale, zakładzie lub urzędzie wojskowym, oraz pełnić równocześnie funkcji o powyższym charakterze w oddziałach, zakładach i urzędach, które są sobie bezpośrednio podporządkowane pod względem gospodarczym lub kasowym.

(79) § 4.

W wypadkach, przewidzianych w art. 18 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P., oficerowie, bez względu na to, czy pełnienie odnośnych funkcji ma być stałe, czy też tylko czasowe, powinni o swem pokrewieństwie, wzgl. powinowactwie, zamel-

dować pisemnie, drogą służbową, tej władzy, która wyznaczyła ich na dane stanowiska. Władza ta powinna zarządzić, wzgl. spowodować wydanie zarządzenia, aby oficerowie ci zostali użyci do pełnienia służby w różnych i bezpośrednio sobie nie podporządkowanych pod względem gospodarczym, lub kasowym, oddziałach, zakładach, lub urzędach wojskowych.

(80) § 105.

Postanowienia § 4 niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do oficerów rezerwy w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej.

(81) Zakaz zatrudniania sił pomocniczych spokrewnionych z oficerami w tychże biurach.

(Dz. Rozk. Nr. 11/21, poz. 220. — O. N. K. W. 428.)

Zakazuję zatrudniania na stanowisku sił pomocniczych w biurach wojskowych kobiet spokrewnionych z oficerami zajętymi w tychże biurach lub ich żon.

Dowódcy i szefowie biur mają w ten sposób regulować przydział podległych im oficerów i urzędników, by bliscy krewni nie stali nigdy we wzajemnym stosunku podwładnego do przełożonego lub nie współdziałali w zakresie gospodarczym (dowódca, oficer kasowy).

XIV. MIANOWANIE PODPORUCZNIKÓW.

Rozdział II.

Warunki mianowania na podporucznika.

(82) Art. 19. Podporucznikiem w korpusach, przewidzianych w punktach od 1 do 10 włącznie art. 5 niniejszej ustawy, mianowany zostaje ten, kto odpowiada warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu:

A.

1. Ukończył korpus kadetów lub szkołę średnią z egzaminem dojrzałości, albo złożył egzamin z wykształcenia ogólnego, będący uproszczonym egzaminem dojrzałości;

2. ukończył szkołę podchorążych i odbył trzymiesięczną służbę w jednym z rodzajów służby wojskowej, wyszczególnionych w punktach od 1 do 8 włącznie art. 5 niniejszej ustawy;

3. otrzymał dyplom z ukończenia szkoły oficerskiej o kursie conajmniej dwuletnim, a w tym czasie przebył trzy miesiące w jednym z rodzajów służby wojskowej, wymienionych w punkcie poprzednim;

4. posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

B.

1. Odbył conajmniej trzy lata służby wojskowej i otrzymał stopień plutonowego;

2. zdał egzamin do szkoły oficerskiej, wykazujący wykształcenie ogólne w zakresie conajmniej programu szkoły powszechnej;

3. po przesłuchaniu dwuletniego kursu w szkole oficerskiej, uwzględniającej w swym programie podniesienie poziomu wykształcenia ogólnego i wojskowego, zdał z pomyślnym wynikiem egzamin na podporucznika;

4. posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

(83) Przyjmowanie absolwentów szkół podchorążych rezerwy do szkół oficerskich.

(Dz. Rozk. Nr. 40/24, poz. 585. — O. III Szt. Gen. 8617 Szk.).

W dalszem wykonaniu art. 19 ustawy z dnia 23. III. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich, zarządzam:

Absolwenci szkół podchorążych rezerwy mogą być przyjmowani do szkół oficerskich: piechoty, kawalerji, artylerji, inżynierji, przyczem ukończenie szkoły podchorążych rezerwy (bez względu na rodzaj broni), zwalnia od ukończenia Szkoły Podchorążych w Warszawie.

Ilość miejsc w szkołach oficerskich, przeznaczonych dla absolwentów szkół podchor. rez., będzie określona corocznie przez M. S. Wojsk. (Oddz. III Szt. Gen.).

O przyjęcie do szkół oficerskich ubiegać się mogą absolwenci szkół podchor. rez., którzy:

1) ukończyli szkołę średnią i zdali egzamin dojrzałości,
2) posiadają z chwilą rozpoczęcia szkoły oficerskiej conajmniej 12 miesięcy służby wojskowej,
3) ukończyli szkołę podchor. rez. począwszy od roku 1922 z postępem conajmniej dobrym,
4) nie przekroczyli 28 roku życia,
5) są fizycznie zdatni według „Przepisów dla oceny zdolności do służby wojskowej“, San. 5 kategorja „A“, przyczem wykazują conajwyżej zmiany chorobowe, wymienione w Dz. R. Nr. 7 z 1921 r. poz. 125 zał. 1,
6) posiadają kwalifikacje służbowe i moralne bez zarzutu.

Podania o przyjęcie należy wnosić drogą służbową do M. S. Wojsk. (właściwy departament), załączając:

a) świadectwo dojrzałości (wzgl. zalegalizowany odpis),
b) zaświadczenie ukończenia szkoły podchor, rez.,

c) własnoręcznie napisany życiorys z fotografją,
d) metrykę urodzenia (wzgl. zalegalizowany odpis),
e) orzeczenie lekarskie — lekarza przynależnej formacji — dla służących czynnie, lub lekarza P. K. U. miejsca zamieszkania — dla podchorążych, pozostających w rezerwie,
f) odpis arkusza ewidencyjnego,
g) wyciąg z księgi kar,
h) zobowiązanie do odsłużenia 3 lat w wojsku za każdy rok pobytu w szkole,
i) dla kandydatów niepełnoletnich: zalegalizowane notarjalnie lub policyjnie pozwolenie rodziców, wzgl. opiekunów,
j) dla kandydatów pozostających w rezerwie — świadectwo moralności.

Podania podchorążych służących czynnie, powinny być opinjowane conajmniej przez dwóch dowódców, następujących po sobie szczebli (d-cy bezpośredniego i bezpośrednio wyższego), z punktu widzenia zdatności kandydata na oficera zawodowego.

Przyjęcie i powołanie przyjętych kandydatów przeprowadza M. S. Wojsk. (właściwy departament), zwracając jednocześnie podania i dokumenty kandydatów nieprzyjętych.

W roku 1924 podchorążowie rezerwy mogą być przyjmowani do szkół oficerskich: piechoty, artylerji i inżynierji.

(84) Art. 20. Podporucznikiem w korpusach, przewidzianych w art. 5 punkt 12 i 13 i w punktach od 15—18 włącznie niniejszej ustawy, mianowany zostaje ten, kto odpowiada warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu:

A.

1) Otrzymał dyplom z ukończenia szkoły akademickiej;
2) a) ukończył szkołę podchorążych, odbył trzymiesięczną służbę w jednym z rodzajów służby wojskowej, wyszczególnionych w punktach od 1 do 8 włącznie art. 5 niniejszej ustawy i złożył z pomyślnym wynikiem egzamin na podporucznika jednego z tych rodzajów służby wojskowej, lub
b) uzyskał stopień podporucznika rezerwy;
3) ukończył kurs fachowy w zakresie swej specjalności i złożył z pomyślnym wynikiem egzamin z tego kursu;
4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

B.

1) Odbył conajmniej trzy lata służby wojskowej i otrzymał stopień plutonowego;

2) zdał egzamin do szkoły oficerskiej, wykazujący wykształcenie ogólne w zakresie conajmniej programu szkoły powszechnej;

3) ukończył szkołę oficerską o kursie conajmniej dwuletnim, uwzględniającą w swym programie podniesienie poziomu wykształcenia ogólnego, wojskowego oraz fachowego swej specjalności i zdał z pomyślnym wynikiem egzamin z tego kursu;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

(Dz. Rozk. Nr. 22/23, poz. 301. — O. III. Szt. Gen. 4596. Szk.).

(85) Ceremonjał promowania absolwentów szkół oficerskich na podporuczników — ustalenie zasad.

Za zgodą Prezydenta Rzeczypospolitej ustalam następujące zasady ceremonjału promowania absolwentów szkół oficerskich na podporuczników.

1. Promocja odbywa się bezpośrednio po zakończeniu przewidzianych rozkładem szkolnych egzaminów ostatecznych i ćwiczeń praktycznych. Dzień promocji dla każdej szkoły oficerskiej w roku bieżącym ustalę osobnym rozkazem na wniosek komendanta każdej szkoły, przedłożony mi co najmniej na miesiąc przed projektowanym terminem promocji. Na przyszłość dzień ten będzie ustalony raz na zawsze dla każdej szkoły rozkazem M. S. Wojsk.

2. Na uroczystości promocji w każdej szkole obecny jest Prezydent Rzeczypospolitej osobiście lub przez swego przedstawiciela, oraz Minister Spraw Wojskowych lub jego przedstawiciel (wyższy oficer delegowany przez Ministra).

3. Ceremonjał promowania składać się winien z dwóch części:

I. — (na dziedzińcu szkolnym, lub placu publicznym — absolwenci w mundurach szkolnych).
   a) Msza polowa
   b) Przemówienie
   c) Defilada absolwentów przed chorągwią (sztandarem) szkoły.

II. — (w sali — absolwenci w mundurach oficerskich).
   a) Odczytanie listy promowanych (według lokat).
   b) Przypasanie pierwszemu (prymusowi) szabli przez Prezydenta Rzeczypospolitej lub Jego przedstawiciela.
   c) Przemówienia.

Uwaga: Szczegóły ceremonjału, opartego na zasadach powyższych, ilość i listę zaproszonych gości, przemówienia, czas i sposób wyboru pułku przez absolwentów i t. p. opracowuje każda szkoła dla siebie w zależności od warunków miejscowych.

4. W celu zachęcenia uczniów szkół oficerskich do zdrowego współzawodnictwa, rozkazuję w każdej szkole ufundować tablicę,

na której corocznie będzie ryte nazwisko absolwenta, kończącego szkołę z I-szą lokatą. Wymiary, sposób wykonania i wybór miejsca na tablicę w gmachu szkolnym — ustali dla każdej szkoły jej komendant w zależności od warunków miejscowych. Niezależnie od powyższego Prezydent Rzeczypospolitej daruje corocznie pierwszemu w każdej szkole oficerskiej szablę oficerską przepisowego wzoru, lecz wyborowego gatunku, opatrzoną wyrytym na głowni godłem państwowem i napisem „Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podporucznikowi (imię i nazwisko), pierwszemu w Oficerskiej szkole . . . . . w . . . . . dnia . . . roku".

5. Gabinet Ministra, przynajmniej na 3 tygodnie przed terminem promocji, zawiadamia Adjutanturę Generalną Prezydenta Rzeczypospolitej o dniu promocji w każdej szkole oficerskiej, oraz podaje wykaz szkół oficerskich, dla których pierwszych w roku bieżącym winny być przygotowane szable pamiątkowe.

6. Na 6 tygodni przed promowaniem przesyła komenda szkoły spis imienny absolwentów Oddziałowi V Szt. Gen., który przedkłada Ministrowi Spraw Wojskowych akta, celem przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej wniosków na mianowanie absolwentów podporucznikami, z tem, że wcielenie ich do pułków zostanie przeprowadzone następnie odrębnym rozkazem.

7. Minister Spraw Wojskowych (Oddz. V Szt. Gen.) podaje poszczególnym szkołom ilość wakansów w pułkach, rozdział zaś odbywa się drogą wolnego wyboru przez absolwentów podług starszeństwa lokaty, z którą ukończą szkołę. Szczegóły przeprowadzenia tego wyboru pozostawia się do uznania komendanta każdej szkoły. O dokonanym wyborze komendant szkoły melduje niezwłocznie Ministrowi Spraw Wojskowych przez Oddz. V Szt. Gen., który przydziela nawomianowanych podporuczników do wybranych pułków.

8. Conajmniej na dwa tygodnie przed terminem promocji komenda każdej szkoły poda Gabinetowi Ministra, oraz Adjutanturze Generelnej Prezydenta Rzeczypospolitej nazwisko pierwszego dla umieszczenia w napisie na szabli pamiątkowej.

9. Niezwłocznie po uroczystości promowania nowomianowani podporucznicy otrzymują od komendy szkoły urlop, najwyżej sześciotygodniowy, po którego ukończeniu meldują się bezpośrednio w swoich pułkach.

10. Departament danego rodzaju służby wojskowej sporządza w ciągu powyższych 6-ciu tygodni urlopu, patenty oficerskie ustalonego wzoru (blánkiety dostarcza Oddz. V Szt. Gen.) dla wszystkich nowomianowanych podporuczników i przesyła je im wprost do pułków.

11. Sprawa wyekwipowania absolwentów zostanie określona osobnym rozkazem.

(86) Deklaracja nowomianowanego oficera.

(Reg. sł. wewn. — zarys — O. I. 1924. — Cz. II. pkt. 2).

Przy uzyskaniu stopnia oficerskiego, oficer składa następującą deklarację:

Imię i nazwisko .....

Stopień .....

Przydział .....

DEKLARACJA.

Stwierdzam, że punkt 2 cz. II. Regulaminu służby wewnętrznej, omawiający stanowisko oficera, jest mi znany w całej osnowie.

.....

(Podpis)

(87) Art. 21. Warunki mianowania podporucznikiem w poszczególnych korpusach osobowych w czasie wojny określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(88) § 1.

Po uzyskaniu przez kandydata na podporucznika warunków, niezbędnych dla uzyskania stopnia podporucznika, Szefowie Departamentów przedkładają Ministrowi Spraw Wojskowych odnośne akta (przez Oddział V. Szt. Gen.). Wniosek mianowania na podporucznika przedkłada Minister Spraw Wojskowych Prezydentowi Rzeczypospolitej.

(89) § 104

Postanowienie paragrafu 1 niniejszego rozporządzenia ma zastosowanie do kandydatów na podporuczników rezerwy.

XV. MIANOWANIE PODPORUCZNIKIEM ZA WYJĄTKOWE ZASŁUGI.

(90) Art. 22. W razie śmierci szeregowego wskutek przyczyn, związanych ze służbą wojskową, w wypadkach, w których stwierdzono wyjątkowe zasługi szeregowego, może on być mianowany po śmierci podporucznikiem.

(91) § 56.

Mianowanie szeregowego po śmierci podporucznikiem zawodowym i awansowanie oficera po śmierci w myśl art. 22 i 42 ustawy o

podst. obow. i pr. ofic. W. P., może nastąpić na podstawie umotywowanego wniosku władzy przełożonej, niezależnie od posiadania przez nieżyjącego innych ustawowych warunków, wymaganych dla mianowania, wzgl. awansowania. Wniosek powyższy powinien zawierać szczegółowy opis zasług, położonych dla wojska w czasie pełnienia przez szeregowego, wzgl. oficera służby wojskowej, oraz stwierdzenie, iż śmierć szeregowego nastąpiła wskutek przyczyn, związanych z pełnieniem przez niego służby wojskowej.

Wniosek z dołączeniem odpisu karty ewidencyjnej powinien być przedłożony drogą służbową Ministrowi Spraw Wojskowych, który w razie przychylenia się do wniosku, przedkłada go Prezydentowi Rzeczypospolitej do decyzji.

(92) § 57.

W razie, jeśli szeregowy dokona na polu bitwy czynu wyjątkowego męstwa, za który — zdaniem władzy przełożonej — zasługuje na mianowanie podporucznikiem w rezerwie, władza ta przedkłada odnośny wniosek w trybie, przewidzianym w § 56 niniejszego rozporządzenia.

Wniosek powinien zawierać:

1. szczegółowy opis czynu dokonanego przez szeregowego, stwierdzony świadectwem conajmniej dwóch świadków,
2. stwierdzenie posiadania przez szeregowego kwalifikacji moralnych.

Do wniosku powinny być dołączone: curriculum vitae szeregowego oraz odpis jego karty ewidencyjnej.

XVI. STOPNIE OFICERSKIE WETERANÓW.

(93) Ustawa z dnia 18 grudnia 1919 roku o przyznaniu stopni i praw oficerskich weteranom z roku 1831, 1848 i 1863.
(Dz. Ustaw Nr. 2/20, poz. 5. — Dz. R. Nr. 9/20, poz. 193).

Art. 1. Weteranom z roku 1831, 1848 i 1863, z wyjątkiem karanych sądownie za przestępstwa, uchybiające godności stanu oficerskiego, przyznaje się honorowy stopień podporucznika Wojsk Polskich.

Art. 2. Weteranom, którzy wylegitymują się z przyznania im wyższych stopni oficerskich podczas służby w szeregach powstańczych, potwierdzony będzie odpowiedni stopień wojskowy wyższy.

Art. 3. Weterani z lat 1831, 1848 i 1863, przyjmując na siebie obowiązek zachowania godności stanu oficerskiego, korzystają ze wszystkich praw i przywilejów oficerów armji czynnej, z wyjątkiem stałego uposażenia służbowego.

Art. 4. Zamiast poborów służbowych, ustanowionych dla oficerów armji czynnej, weterani z roku 1831, 1848 i 1863 otrzymują stałą pensję dożywotnią, określoną ustawą.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Marszałek
(—) Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów:
(—) L. Skulski

Minister Spraw Wojskowych:
(—) J. Leśniewski.

(94) Oddawanie honorów weteranom.

(Dz. R. Nr. 44/22, poz. 620. — O. III. Szt. Gen. I 253. Reg.).

Szeregowi wszystkich stopni, oraz oficerowie i urzędnicy wojskowi obowiązani są do oddawania honorów weteranom (z r. 1831, 48 i 63) wyższego i równego stopnia. Oficerowie i szeregowi oddają honory weteranom nietylko jako pojedyńcze osoby, ale także występując na czele oddziałów (z wyjątkiem dowódców, występujących na czele oddziałów ze sztandarem i eskort oraz konwojów).

Uważam za punkt honoru i nakaz dobrego wychowania, aby wszyscy oficerowie bez względu na stopień oddawali pierwsi honory weteranom, bynajmniej nie czekając na ukłon.

Weteranom względem osób wojskowych, ani też osobom wojskowym wobec weteranów nie przysługuje w żadnym wypadku prawo zwracania uwagi osobom, które nie salutowały, względnie nie odpowiedziały na ukłon.

Polecam natomiast, aby dowódcy wszystkich stopni i komendanci garnizonów oddziaływali z całą energją w kierunku należytego oddawania honorów weteranom i aby meldowali mi drogą służbową o wypadkach niewypełnienia niniejszego rozkazu.

(95) Nieprawne noszenie odznak weterańskich — kontrola.

(Dz. R. Nr. 6/23, poz. 74. — O. V. Szt. Gen. 52210. O.)

Doszło do mojej wiadomości, że odznaki weterańskie, ustanowione rozporządzeniem mojem O. Adm. L. 5044. Adm. (Dz. Rozk. Nr. 20.22 r., poz. 304), zwłaszcza czapki weterańskie, używane są przez osoby do tego nie uprawnione.

Celem ukrócenia podobnych nadużyć zarządzam:

1. Za uprawnione do noszenia odznak weterańskich uważane być mają tylko te osoby, które zostały wciągnięte na listę rzeczywistych uczestników powstań narodowych przez Komisję Kwalifika-

cyjną dla weteranów powstań narodowych przy Ministerstwie Spraw Wojskowych i uzyskały w ten sposób prawo do pobierania uposażenia weterańskiego.

2. Osoby uznane przez Komisję Kwalifikacyjną dla weteranów, za rzeczywistych uczestników powstań narodowych, celem wykazania się z przysługującego im prawa do noszenia odznak weterańskich (munduru, wzgl. czapki z odznakami stopnia wojskowego), winny mieć stale przy sobie i okazywać na żądanie władz wojskowych zawiadomienie Ministerstwa Spraw Wojskowych, którego wzór został ustalony załącznikiem Nr. 3 do rozporządzenia wykonawczego M. S. Wojsk. Dep. VIII. L. 9430 do ustawy o zaopatrzeniu weteranów powstań narodowych i wdów po nich (Dz. Rozk. Nr. 39.22 poz. 567).

3. Z dniem 1 lipca 1923 r. osoby, uznane za rzeczywistych uczestników powstań narodowych, celem wykazania się z przysługującego im prawa do noszenia odznak weterańskich, winny mieć stale przy sobie i okazywać na żądanie władz wojskowych legitymacje, których wzór został ustalony załącznikiem Nr. 7 do „Instrukcji o legitymacjach“ (Dodatek do Dz. Rozk. Nr. 31.22 r., poz. 454 i Dz. Rozk. Nr. 51.22 r., poz. 703), do wystawienia których powołane są D. O. K. (ob. 520).

4. Osoby, które nie będą mogły w sposób przewidziany pkt. 3, (wzgl. pkt. 2) niniejszego rozporządzenia wykazać się z przysługującego im prawa do noszenia odznak weterańskich (munduru, wzgl. czapki z odznakami stopnia wojskowego), należy oddawać władzom administracji cywilnej, wzgl. organom policyjnym, celem wszczęcia przeciwko nim dochodzenia za nieprawne noszenie munduru.

Rozdział III.

Obowiązki oficera.

XVII. DZIAŁALNOŚĆ POLITYCZNA OFICERÓW.

(96) Art. 23. Oficerom niewolno należeć do stowarzyszeń, mających cele polityczne, ani brać udziału w działalności politycznej.

(97) Należenie oficerów do stowarzyszeń, nie mających charakteru politycznego, oraz udział oficerów w handlu i przemyśle — ureguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

(98) Wykonywanie zawodów cywilnych oraz zajmowanie stanowisk w służbie cywilno-państwowej jest oficerom wzbronione. Lekarze, dentyści i lekarze weterynarji mogą wykonywać praktykę w warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

(99) Oficer w stanie nieczynnym może wykonywać zawód cywilny za zezwoleniem Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania do oficerów w stanie spoczynku.

(100) Należenie do tajnych związków.

(Reg. sł. wewn. — zarys — O. I. 1924. — Cz. II. pkt. 2).

Praca dla dobra Rzeczypospolitej i Jej siły zbrojnej dozwolona jest wyłącznie na drodze jawnej i legalnej. Należenie do tajnych związków, organizacyj, stowarzyszeń i t. p. wszelkiego rodzaju i pokroju, bez względu na ich cel i zakres działania, jest żołnierzom bezwarunkowo wzbronione. Niniejsze postanowienie regulaminu obowiązuje prawnie i moralnie cały korpus oficerski. Przekroczenie więc niniejszego zakazu będzie równoznaczne z naruszeniem dyscypliny wojskowej i zobowiązań moralnych; pociągnie za sobą, niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej, o ile takowa utraty stopnia oficerskiego za sobą nie pociągnie, dochodzenia na drodze sądów honorowych i wykluczenie z korpusu oficerskiego.

(100a) Postępowanie w razie ujawnienia należenia do tajnych związków.

(Dz. Rozk. Nr. 10/24, poz. 133. — G. M. 3570. I).

W myśl § 2 ustawy postępowania karnego wojskowego, niektóre przestępstwa przeciwko obowiązkom subordynacji można karać w drodze dyscyplinarnej, gdy chodzi o wypadek mniejszej wagi.

Zakaz objęty p. 2 część II Regulaminu służby wewnętrznej, wskazuje na to, że należenie oficerów do tajnych związków należy uważać zawsze za ciężkie naruszenie dyscypliny wojskowej.

Wobec tego w razie ujawnienia należenia osób wojskowych do tajnych związków, winni przełożeni, posiadający władzę dyscyplinarną, zawsze skierowywać tego rodzaju sprawę na drogę sądową.

(101) Udział żołnierzy w życiu politycznem.

(Reg. sł. wewn. — zarys — O. I. 1924. — Cz. I. pkt. 28).

Żołnierz polski powinien pamiętać, że jest sługą narodu polskiego, jako całości, a nie poszczególnych jego warstw, stronnictw czy ludzi. Dlatego też żołnierzowi w czynnej służbie nie wolno brać udziału w żadnej działalności politycznej. Zakaz ten dotyczy również uczęszczania na wiece, zebrania i manifestacje polityczne, choćby z ciekawości. Wyjątek stanowią obchody, na udział w których zezwoli minister spraw wojskowych.

Żołnierzom należącym do rezerwy i zawodowym, pozostającym w stanie spoczynku lub nieczynnym, nie wolno w czasie rozwijania

działalności politycznej występować w ubiorze żołnierskim, ani podpisywać artykułów treści politycznej z podaniem stopnia wojskowego.

(102) § 69.

Zakaz brania przez oficerów w stanie czynnym, lub nieczynnym udziału w działalności politycznej dotyczy, między innemi, udziału w zgromadzeniach, wiecach, lub zebraniach o charakterze politycznym, publicznego omawiania spraw, związanych z polityką, udziału w manifestacjach politycznych, za wyjątkiem obchodów, na branie udziału w których zezwolił Minister Spraw Wojskowych, rozstrząsanie w prasie zagadnień politycznych.

W wydawnictwach, które za zgodą Ministra Spraw Wojskowych są specjalnie redagowane dla wojska, omawianie spraw politycznych może mieć miejsce, powinno jednak nosić charakter ściśle informacyjny, nigdy zaś dyskusyjny.

(102a) § 109.

Do oficerów rezerwy w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej ma zastosowanie § 69 niniejszego rozporządzenia.

(102b) Zakaz uczestnictwa wojskowych w działalności politycznej. (Dz. R. Nr. 23/23, poz. 308. — G. M. 10 031. III).

Wobec szeregu wypadków, stwierdzających, że zakaz brania udziału przez oficerów w działalności politycznej, zawarty w art. 23 ustępie 1 ustawy z 23. III. 1922 r., Dz. Ust. Nr. 32.22, poz. 256, i w § 69 rozp. wykon. do tej ustawy, dodatek do Dz. Rozk. Nr. 11, z 20. III. 1923 r., nie jest ściśle przestrzegany, niniejszem zakazuję wszystkim oficerom bez różnicy stopnia, wszelkich działań, wyrażających w jakikolwiek sposób ich poglądy lub stanowisko polityczne.

Uważając jaknajściślejsze wykonanie powyższego rozkazu za niezbędny czynnik utrzymania dyscypliny w Armji, polecam wszystkim dowódcom i komendantom ogłosić ten rozkaz w odpowiedni sposób wszystkim oficerom z nadmienieniem, że naruszenie niniejszego rozkazu służbowego, dotyczącego wszystkich oficerów wogóle i każdego z osobna, pociągnie za sobą odpowiedzialność sądowo-karną jako przestępstwo przeciw obowiązkom subordynacji wojskowej (rozdział VI kodeksu karnego wojskowego).

Rozkaz niniejszy ma analogiczne zastosowanie do urzędników wojskowych i szeregowych.

XVIII. UDZIAŁ W HANDLU I PRZEMYŚLE.

(103) § 58.

Oficerom nie wolno:

1. zarządzać przedsiębiorstwami handlowemi lub przemysłowemi.

Minister Spraw Wojskowych może zezwolić oficerowi na zarządzanie przedsiębiorstwem handlowem lub przemysłowem tylko w wypadku, jeśli dane przedsiębiorstwo handlowe, lub przemysłowe stanowi własność oficera, jego żony, nieletnich dzieci, lub nieletnich powierzonych jego pieczy, przyczem jednak takie zezwolenie może być przez Ministra Spraw Wojskowych cofnięte ze względu na dobro służby.

2. brać udziału w zarządzie towarzystw (spółek) handlowych, lub przemysłowych (towarzystw akcyjnych, spółek z ograniczoną poręką i t. p.).

(104) § 122.

(n - b) Oficerowie w stanie czynnym, którzy zarządzają przedsiębiorstwami handlowemi lub przemysłowemi, lub też którzy biorą udział w zarządach towarzystw (spółek) handlowych lub przemysłowych, towarzystw akcyjnych, spółek z ograniczoną poręką i t. p. (§ 58) powinni „do dnia 31 grudnia 1923r." zarządzanie odnośnemi przedsiębiorstwami handlowemi lub przemysłowemi zlikwidować, wzgl. wystąpić z zarządów towarzystw (spółek) handlowych lub przemysłowych (towarzystw akcyjnych, spółek z ogr. poręką i t. p.), lub też w wypadkach przewidzianych w ust. 2, pktu 1, § 58, uzyskać zezwolenie Ministra Spraw Wojskowych.

(104a) Wnoszenie podań o zezwolenie oficerom czynnej służby na udział w spółkach handlowych i przemysłowych.

(Dz. Rozk. Nr. 40/21, poz. 731. — Wydział Prawny 84.21).

Podania wnoszone do M. S. Wojsk. w myśl § 2, rozkazu z 16. VIII. 21. Nr. 32 Dz. R., poz. 629, należy kierować do Szefostwa Administracyjnego M. S. Wojsk., Wydział Prawny. Do podania o zezwolenie na udział w zarządzie spółek handlowych lub przemysłowych dołączyć należy statut, względnie wierzytelny odpis kontraktu spółki.

(105) § 59.

Oficerom, do których obowiązku, z tytułu zajmowanego stale lub czasowo stanowiska, należy zawieranie umów, przyjmowanie dostaw i t. p., nie wolno uczestniczyć w wykonywaniu tych czynności w stosunku do przedsiębiorstw, co do których są oni bezpośrednio, lub pośrednio zainteresowanymi.

(105a) Zakaz kupowania, sprzedawania i utrzymywania własnych koni przez Członków Komisji Remontowych.

(Dz. Rozk. Nr. 6/20, poz. 115. — D. Kon. Tab. 8121/R.)

Prezesom i członkom Komisji Remontowych, jako też oficerom, mającym przydziały do Zapasów Koni, Depot Ogierów i Stadnin Państwowych, zabrania się zakupywanie, sprzedawanie i utrzymywanie własnych koni.

XIX. UDZIAŁ W PRASIE I WYDAWNICTWACH.

(106) § 60.

Zakaz wykonywania przez oficerów zawodów cywilnych, jak np. redagowania lub wydawania pism, wykonywania praktyki prawniczej, inżynieryjnej i t. d. nie dotyczy wydawania lub redagowania z rozkazu Ministra Spraw Wojskowych pism wojskowych, zajmowania się pracami z dziedziny nauki, oraz sztuki, lub literatury, z tym jednak warunkiem, iż prace naukowe, artystyczne lub literackie nie będą w żadnym wypadku kolidowały z obowiązkami służbowemi. Powyższe prace mogą być przez oficerów podpisywane również pseudonimami, lub inicjałami, przyczem w razie podpisywania się w ten sposób nie może być zaznaczony ani charakter, ani stopień wojskowy.

(107) Czynny udział w prasie i wydawnictwach.
(Reg. sł. wewn. — zarys — O. I. 1924. — Cz. I. pkt. 30).

W czasie służby czynnej żołnierz polski, chcący zabrać głos w prasie i wydawnictwach, musi stosować się do następujących przepisów:

a) Żołnierzowi nie wolno być redaktorem ani wydawcą wydawnictw, omawiających sprawy polityczne.

b) Na wydawanie lub redagowanie pism, pozbawionych charakteru politycznego, może zezwolić jedynie minister spraw wojskowych. Uzyskanie tego zezwolenia nie zwalnia od obowiązku wszczęcia odpowiednich starań u miarodajnych władz cywilnych, zgodnie z ogólnemi przepisami prasowemi. Nie dotyczy to redagowania lub wydawania pism wojskowych z rozkazu ministra spraw wojskowych.

c) W żadnych wydawnictwach nie wolno omawiać spraw wojskowych w sposób niezgodny z dobrem siły zbrojnej, jej duchem, lub zasadami karności wojskowej; w prasie zaś wszelka krytyka czynności pojedyńczych żołnierzy jest wogóle zakazana. Nie wolno również ogłaszać wiadomości nie nadających się do publikowania ze względu na tajemnicę wojskową. Za przekroczenie tego przepisu będą wdrożone przeciw winnym dochodzenia honorowe niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karno - sądowej.

d) Wydawnictwa i artykuły treści wojskowej, poruszające sprawę obecnej lub przyszłej organizacji, wyszkolenia, sposobów walki i t. p. wojska polskiego, muszą być przed opublikowaniem przedłożone, celem uzyskania zezwolenia na wydrukowanie, dowódcy korpusu, ministrowi spraw wojskowych.

Wydawnictwa i artykuły z zakresu nauki, sztuki lub literatury, oraz inne nie zawierające treści wojskowej, ani posia-

dające charakteru politycznego, wolno publikować każdemu żołnierzowi z zachowaniem przepisów lit. c).

e) Wszelkie prace naukowo-wojskowe o charakterze podręczników, broszur lub innych opracowań powinny być kwalifikowane do druku i wydawane przez Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy lub za jego pośrednictwem — przez spółdzielnię „Księgarnia Wojskowa", względnie inne prywatne firmy wydawnicze.

Opracowania, dla których autor zamierza uzyskać zalecenie, względnie dozwolenie do użytku służbowego, muszą być przedkładane w drodze służbowej przez Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy i Oddział III. Szt. Gen. ministrowi spraw wojskowych do wglądu i decyzji.

f) Artykuły rzeczowo-wojskowe oraz ściśle naukowe można podpisywać z podaniem stopnia wojskowego autora. Wszystkie inne wolno podpisywać tylko nazwiskiem. Używanie pseudonimów lub inicjałów jest dozwolone w artykułach i pracach naukowych i literackich niewojskowych, natomiast jest zakazane w artykułach i pracach rzeczowo-wojskowych, które muszą być zawsze podpisywane pełnem nazwiskiem autora. Przy-używaniu pseudonimów i inicjałów nie wolno wyszczególniać stopnia wojskowego.

g) Przepisy punktów b), d), f) nie odnoszą się do wydawnictw M. S. Wojsk. Wydawnictwa specjalne redagowane dla wojska za zgodą ministra spraw wojskowych mogą omawiać sprawy polityczne, ale w sposób ściśle informacyjny, nigdy zaś dyskusyjny.

(108) Ogłaszanie w prasie komunikatów w sprawach wojskowych. (Dz. R. Nr. 18/22, poz. 273. — O. Adm. 4392. A.)

Polecam:

1. Podać ponownie do wiadomości wszystkich podwładnych oficerów, obowiązujący rozkaz o sposobie podawania do prasy wiadomości (n — pkt. 30. Cz. I. Reg. sł. wewn. — ob. 107).

2. We wszystkich wypadkach, kiedy jakakolwiek wiadomość przedostanie się z urzędu wojskowego na zewnątrz, a w szczególności do prasy, właściwi dowódcy, względnie kierownicy urzędów wojskowych mają niezwłocznie przeprowadzać dochodzenia, a po ujawnieniu winnych niezachowania tajemnicy służbowej — przekazywać ich do ukarania sądowego.

3. Jakiekolwiek komunikaty wojskowe w prasie mogą się pojawiać wyłącznie w drodze, przewidzianej w powołanym wyżej rozkazie (ob. 107).

4. Powyższe zarządzenia, dotyczą również wydawnictw, jak „Polska Zbrojna“, „Żołnierz Polski“ i „Bellona“.

(108a) Zakaz ogłaszania w prasie wyniku oficerskich spraw honorowych.

(Dz. Rozk. Nr. 42/21, poz. 762. — O. V. Szt. Gen. 16 463 O. Rg.)

W wyjaśnieniu i uzupełnieniu Statutu Oficerskich Sądów Honorowych o tajności oficerskich spraw honorowych i zakazie ich rozgłaszania, podaję do wiadomości i ścisłego przestrzegania, że treść rozpraw i orzeczeń Oficerskich Sądów Honorowych w jakiejkolwiek formie nie może być podawana w prasie ogólnej wiadomości, pod groźbą odpowiedzialności karnej przed Sądami Wojskowymi za naruszenie tajemnicy służbowej.

O dopuszczalności ogłoszenia orzeczenia lub wyniku załatwienia sprawy honorowej w prasie, (np. orzeczenie rehabilitacyjne) decyduje Sąd Honorowy na rozprawie głównej, który w takim wypadku winien to stwierdzić w orzeczeniu i zredagować treść sprawozdania lub orzeczenia dla prasy.

Z reguły wszelkie ostateczne orzeczenia Sądów Honorowych w oficerskich sprawach honorowych mają być ogłoszone w Rozkazach Dziennych tych Dowództw, przy których one funkcjonują.

(109) Komisja dla fachowej oceny podręczników do użytku szkół wojsk.

Dz. Rozk. Nr. 40/24, poz. 586. — O. III Szt. Gen. 558. Szk. tj.)

1. Celem zapewnienia fachowej oceny podręczników, mających być poleconemi do użytku szkolnego, powołuję do życia komisję opinjującą pod przewodnictwem inspektora szkół wojskowych.

2. W skład komisji wchodzą jako członkowie: przedstawiciele fachowego departamentu, ewent. Oddział III Szt. Gen. i W. I. N. W., oraz 2 członkowie powoływani doraźnie z pomiędzy najwybitniejszych wojskowych przedstawicieli tego działu, którego dotyczy opinjowany podręcznik.

3. Zadaniem komisji jest opinjowanie podręczników z punktu widzenia zdatności dla użytku w szkołach wojskowych, przyczem przy opinjowaniu podręczników treści niewojskowej konieczne jest zasięgnięcie opinji Min. W. R. i O. P.

4. Polecenie do użytku szkolnego podręczników zaopinjowanych przez komisję, przeprowadza Sztab Generalny (Oddział III).

Przy ocenie podręczników polecam kierować się następującemi wytycznemi:

a) dla przedmiotów wiedzy ogólnej uwzględniać w pierwszym rzędzie podręczniki zalecone dla szkół cywilnych przez Min. W. R. i O. P.;

b) uwzględniać w szerokiej mierze podręczniki, będące w użytku w szkołach wojskowych zagranicznych, a w szczególności francuskich;

c) przy ocenie nowo-opracowanych podręczników wiedzy ogólnej zwracać się po opinję do Min. W. R. i O. P..

5. Praca komisji nie powinna pociągać żadnych specjalnych wydatków.

XX. PRAKTYKA LEKARZY, DENTYSTÓW I LEK. WETER.

(110) § 61.

Prawo wykonywania zawodu cywilnego przysługuje wyłącznie lekarzom, dentystom i lekarzom weterynarji pod warunkiem, iż praktykę prywatną będą wykonywali w godzinach pozasłużbowych i w żadnym wypadku nie będzie ona przeszkodą w ścisłem wykonywaniu ich obowiązków służbowych. Wyjątek stanowią: szef Departamentu Sanitarnego M. S. Wojsk., szef Wydziału Weterynaryjnego M. S. Wojsk., szefowie sanitarni i szefowie weterynarji dowództw okręgów korpusów, oraz lekarze wojskowi, zajęci w komisjach poborowych, w okresie trwania poboru, którym wykonywanie praktyki prywatnej jest wzbronione. Lekarze wojskowi, zajęci w komisjach poborowych, w okresie trwania poboru, mogą udzielać porad jedynie na każdorazowe żądanie władz państwowych, lub w wypadkach nagłych i zagrażających życiu chorego.

Przyjmowanie pacjentów prywatnych w obrębie szpitali wojskowych, ambulatorjów i wogóle oddziałów i zakładów wojskowo-sanitarnych jest wzbronione.

Ogłaszanie się w pismach lekarzy, dentystów, lekarzy weterynarji, zajmujących się praktyką prywatną, może mieć miejsce jedynie w wypadkach wyjazdu, przyjazdu, lub zmiany mieszkania, nie może jednak nosić pod żadną postacią charakteru reklamy. W ogłoszeniu może być podane tylko imię i nazwisko lekarza (bez wymienienia stopnia wojskowego, ani wogóle przynależności do wojska), adres prywatny, specjalność i godziny przyjęć.

(111) § 62.

Lekarze, dentyści i lekarze weterynarji, zajmujący się prywatną praktyką, powinni o powyższem zameldować swej władzy przełożonej.

W razie, gdy bezpośrednia władza przełożona uzna, iż wykonywanie praktyki lekarza, dentysty, lub lekarza weterynarji, stanowi z jakichkolwiek powodów przeszkodę dla służby, przysługuje jej pra-

wo przedłożenia dowódcy okręgu korpusu wniosku na cofnięcie zezwolenia na prywatną praktykę; w razie powzięcia przez dowódcę okręgu korpusu decyzji, zgodnej z wnioskiem, powinna ona zawierać motywy zakazu praktyki.

Oficer, któremu cofnięto zezwolenie, ma prawo odwołania się w przeciągu czterech tygodni od dnia otrzymania odnośnego zawiadomienia, drogą służbową, przez Oddz. V Szt. Gen., do Ministra Spraw Wojskowych, którego decyzja jest ostateczna.

(112) Praktyka prywatna w szpitalach i zakładach wojskowych oraz reklamy osobiste — zakaz wykonywania.

(Dz. R. Nr. 2/22, poz. 43. — D. VIII. 4908.21. Wydz. VI).

Zabraniam lekarzom i dentystom wojskowym przyjmowania pacjentów prywatnych w obrębie szpitali wojskowych, ambulatorjów i wogóle zakładów sanitarnych (wojskowych).

Ogłaszanie się lekarzy i dentystów wojskowych, zajmujących się praktyką prywatną zawodową, nie może nosić pod żadną postacią charakteru reklamy. W ogłoszeniu takiem może być umieszczone tylko imię i nazwisko lekarza (bez wymienienia stopnia wojskowego, ani wogóle przynależności do wojska), adres prywatny, specjalność i godziny przyjęć.

XXI. WYKONYWANIE ZAWODU CYWILNEGO PRZEZ OFICERÓW W STANIE NIECZYNNYM.

(113) § 63.

Wykonywanie zawodu cywilnego, udział w zarządzie towarzystw (spółek) handlowych lub przemysłowych jest dozwolone oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z przyczyn, przewidzianych w punktach a), b) i c) art. 65 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. **(243),** po uzyskaniu zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

(114) § 64.

Oficer w stanie czynnym lub nieczynnym nie może być funkcjonarjuszem w państwowej lub samorządowej służbie cywilnej (być mianowanym na stanowisko służbowe); dopuszczalnem jest natomiast pełnienie przez oficera, przeniesionego w stan nieczynny z przyczyn przewidzianych w punktach a) i c) art. 65 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. **(243)** jednorocznej służby przygotowawczej (praktyki) po uzyskaniu zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

(115) § 65.

Prośby oficerów, znajdujących się w stanie nieczynnym, o udzielenie zezwolenia na wykonywanie zawodów cywilnych, wzgl. na pełnienie jednorocznej służby przygotowawczej (praktyki) powinny być

przesyłane wprost do Oddz. V Szt. Gen., który przedkłada je Ministrowi Spraw Wojskowych do decyzji.

Prośba powinna zawierać wyszczególnienie zawodu, który oficer ma zamiar wykonywać.

Jeśli po otrzymaniu zezwolenia na wykonywanie danego zawodu cywilnego oficer pragnie zmienić zawód, powinien on otrzymać na wykonywanie nowego zawodu zezwolenie Ministra Spraw Wojskowych.

(116) § 66.

Udzielone oficerowi, znajdującemu się w stanie nieczynnym, zezwolenie na pełnienie jednorocznej służby przygotowawczej (praktyki), wzgl. na wykonywanie zawodu cywilnego, nie może być cofnięte przez czas znajdowania się oficera w stanie nieczynnym.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania do oficerów, przeniesionych w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów; tę kwestję regulują §§ 37, 38 i 39 niniejszego rozporządzenia (ob. 261, 262, 263).

(117) § 67.

Udział oficerów, przeniesionych w stan spoczynku, w życiu politycznem, w stowarzyszeniach, nie mających charakteru politycznego, działalność handlowa i przemysłowa, wykonywanie zawodów cywilnych, oraz wogóle ich postępowanie nie może w żadnym wypadku stać w sprzeczności z wymogami honoru oficerskiego i dobrem wojska.

XXII. NALEŻENIE DO TOWARZYSTW CYWILNYCH.

(118) § 68.

Oficer, w stanie czynnym, lub nieczynnym, pragnący należeć do krajowych cywilnych towarzystw, mających na celu użyteczność publiczną, jak n. p. współdzielczych, naukowych, dobroczynnych, sportowych i t. d., powinien zwrócić się drogą służbową do dowódcy okręgu korpusu, na którego terenie pełni służbę, względnie zamieszkuje (stan nieczynny), z prośbą o udzielenie na powyższe zezwolenia. Jeśli dowódca okręgu korpusu jest zdania, że należenie oficerów do danego towarzystwa nie jest wskazanem, powinien zwrócić się przez Oddz. V Szt. Gen. do Ministra Spraw Wojsk. o rozstrzygnięcie.

(119) § 68. (c. d.)

Należenie oficerów do towarzystw zagranicznych o charakterze, wymienionym w ustępie pierwszym niniejszego rozporządzenia, jest uzależnione wyłącznie od decyzji Ministra Spraw Wojskowych, od-

nośne podania mają być kierowane drogą służbową przez Oddz. V Szt. Gen.

(120) § 68. (dok.)

Pobieranie w jakiejkolwiekbądź formie wynagrodzenia z tytułu pełnienia czynności w towarzystwach, mających na celu użyteczność publiczną, jest oficerom wzbronione.

(121) Udział żołnierzy w stowarzyszeniach cywilnych.

(Reg. sł. wewn. O. I. 1924. — Cz. I. pkt. 27).

Żołnierzowi polskiemu w służbie czynnej nie wolno należeć bez pozwolenia ministra spraw wojskowych do żadnych stowarzyszeń cywilnych. Za zezwoleniem może należeć tylko do krajowych cywilnych stowarzyszeń, nie posiadających charakteru politycznego.

W tym celu minister spraw wojskowych ogłasza perjodycznie zasadnicze rodzaje związków, do których należenie żołnierzom jest dozwolone, podając ewentualne warunki szczególne. Na podstawie rozkazu ministra spraw wojskowych, dowódcy okręgów korpusów ogłaszają wykaz dozwolonych stowarzyszeń, znajdujących się na terenie okręgu korpusu. Żołnierz, wstępując do stowarzyszenia ogłoszonego, melduje o tem dowódcy pułku. O wstąpieniu nie melduje, gdy udział jest dozwolony wszystkim żołnierzom (np. Biały Krzyż).

Żołnierz, który ma zamiar należeć do stowarzyszenia nieogłoszonego, prośbę o zezwolenie wnosi do ministra spraw wojskowych.

Należącym nie wolno pobierać w żadnej formie wynagrodzenia z tytułu pełnienia czynności w stowarzyszeniach.

Udział w towarzystwach zagranicznych uzależniony jest wyłącznie od decyzji ministra spraw wojskowych.

XXIII. WYJAZDY ZAGRANICĘ.

(122) Art. 24. Dla wyjazdu zagranicę oficerowie winni uzyskać każdorazowo zezwolenie Ministra Spraw Wojskowych.

(123) § 97.

Wyjazd oficera zagranicę w sprawach służbowych może nastąpić z rozkazu Ministra Spraw Wojskowych, w sprawach prywatnych za zezwoleniem Ministra Spraw Wojskowych, wzgl. osoby przez niego upoważnionej.

(124) § 98.

Oficerowie, wyjeżdżający zagranicę w sprawach służbowych otrzymują z Ministerstwa Spraw Zagranicznych paszport dyplomatyczny lub służbowy (feuille de route).

(125) § 99.

Podania oficerów o zezwolenie na wyjazd zagranicę w sprawach prywatnych powinny być kierowane drogą służbową do Oddz. V Szt. Gen. z dołączeniem fotografji w trzech egzemplarzach (w ubraniu cywilnem bez nakrycia głowy), przepisanej opłaty paszportowej i stemplowej, oraz zawierać następujące dane: 1) imię i nazwisko, 2) stopień wojskowy, 3) oddział, zakład lub urząd, w którym oficer pełni służbę, 4) datę urodzenia, 5) miejsce urodzenia, 6) miejsce pobytu (stałego), 7) dokąd ma zamiar wyjechać, 8) cel podróży, 9) termin ważności paszportu, 10) wzrost, 11) kolor oczu, 12) kolor włosów, 13) owal twarzy, 14) szczególne znamiona, 15) ewent. adres zagraniczny.

(126) Paszporty zagraniczne — wpłacanie należytości.

(Dz. R. Nr. 4/24, poz. 36. — O. V. Szt. Gen. 98. E.)

W częściowej zmianie § 99 rozp. wykon. do ustawy z dnia 23. 3. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów, zarządzam:

Do próśb o urlopy i paszporty zagraniczne winni petenci dołączać zamiast kwoty pieniężnej kwit najbliższej Kasy Skarbowej na wpłaconą należytość paszportową.

(127) U S T A W A

z dnia 17 lipca 1924 r.

w sprawie opłat za paszporty na wyjazd zagranicę.

(Dz. Ust. Nr. 69/24, poz. 672.)

Art. 1. Dowody osobiste (paszporty), wymagane do wyjazdu zagranicę, podlegają opłacie, którą ustali Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Paszporty dyplomatyczne wolne są od opłaty.

Paszporty i świadectwa, wydawane robotnikom, emigrantom oraz osobom, udającym się zagranicę w celach zarobkowych, wolne są od opłaty.

Art. 2. Paszporty dla osób, udających się zagranicę w celach handlowych i przemysłowych, podlegają opłacie 25 złotych.

Art. 3. Paszporty dla osób, udających się zagranicę:

a) celem kształcenia się, lub celem prowadzenia badań naukowych,
b) celem leczenia się, o ile chory jest niezamożny i o ile leczenie się zagranicą jest bezwzględnie konieczne,
c) celem uczestniczenia w zebraniach międzynarodowych, zjazdach naukowych, zawodach sportowych i t. p.,
d) w celach społecznych —

podlegają opłacie 20 złotych.

Osoby, wymienione w punktach a), c) i d), mogą być zupełnie zwolnione od opłat paszportowych według uznania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1924 roku.

Prezydent Rzeczypospolitej: S. Wojciechowski
Prezes Rady Ministrów i Minister Skarbu: W. Grabski
Minister Spraw Wewnętrznych: Z. Hübner.

(128) Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 27 października 1924 r.

w celu wykonania ustawy z dnia 17 lipca 1924 r. w sprawie opłat za paszporty na wyjazd za granicę.

(Dz. Ust. Nr. 95/24, poz. 887).

Na zasadzie art. 1 i art. 4 ustawy z dnia 17 lipca 1924 r. w sprawie opłat za paszporty (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 672) zarządza się co następuje:

§ 1. A. Oprócz opłat przewidzianych w art. 3 ustawy z dnia 17 lipca 1924 r. w sprawie opłat za paszporty ustala się opłaty:

a) za paszport zagraniczny	100 zł.
b) za zezwolenie na ponowny wyjazd	100 zł.
c) za paszport wielokrotny (na wielokrotne przekroczenie granicy w obie strony bez obowiązku każdorazowego uzyskiwania zezwolenia na ponowny wyjazd)	250 zł.
d) za ulgowe zezwolenie na ponowny wyjazd dla wyjeżdżających w celach handlowych i przemysłowych	25 zł.
e) za ulgowe zezwolenie na ponowny wyjazd dla wyjeżdżających w celach przewidzianych w art. 3 ustawy z dnia 17 lipca 1924 r.	20 zł.
f) za paszport żeglarski (śródlądowy) wydawany przez urzędy administracyjne I instancji województw: warszawskiego, poznańskiego, pomorskiego i przez Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę	3 zł.

B. Robotnikom i osobom, udającym się w celu pracy zarobkowej oraz emigrantom kontygentynalnym, należy wydawać paszporty bezpłatne na mocy zaświadczenia państwowych urzędów pośrednictwa pracy, emigrantom zaś zamorskim na mocy zaświadczeń u-

rzędu emigracyjnego . Emigranci tak kontygentalni, jak zamorscy winni oprócz tego przedstawić zaświadczenie władz odnośnego urzędu skarbowego względnie inspektora skarbowego, że nie zalegają w opłaceniu podatku.

§ 2. Paszport wielokrotny należy wydawać osobom, które udowodnią potrzebę częstych wyjazdów.

§ 3. Paszporty handlowe za opłatą 25 zł. jak również zezwolenia na ponowny wyjazd za opłatą 25 zł. należy wydawać osobom udającym się zagranicę w celach handlowych i przemysłowych, o ile przedłożą każdorazowo zaświadczenie wojewódzkiego Wydziału Przemysłu i Handlu względnie inżyniera przemysłowego na m. st. Warszawę, stwierdzające, że udzielenie ulgowego paszportu względnie ulgowego zezwolenia na ponowny wyjazd jest ze względów handlowych lub przemysłowych wskazane.

Uwaga. O ile wyżej wymienione osoby nie przedstawią zaświadczenia Wojewódzkiego Wydziału Przemysłu i Handlu czy też inżyniera przemysłowego na m. st. Warszawę, należy im wystawiać paszporty i udzielać zezwoleń na ponowny wyjazd za opłatą normalną.

§ 4. Paszporty zagraniczne ulgowe za opłatą 20 zł jak również ulgowe zezwolenia na ponowny wyjazd za opłatą 20 zł należy wydawać osobom, udającym się zagranicę:

a) w celu kształcenia się lub prowadzenia badań naukowych, o ile osoby te dostatecznie udokumentują potrzebę tego wyjazdu,

b) w celu leczenia się, o ile dana osoba jest niezamożna i przedłoży zaświadczenie Urzędu Zdrowia (lekarza powiatowego), stwierdzające konieczność przeprowadzenia kuracji zagranicą jak również w celu towarzyszenia osobie chorej o ile niezamożność osoby towarzyszącej jest udowodniona, konieczność zaś opieki w podróży stwierdzona przez Urząd Zdrowia (lekarza powiatowego),

c) w celu uczestniczenia w zebraniach międzynarodowych, zjazdach naukowych, zawodach sportowych i t. p.,

d) w celach społecznych, o ile osoby te delegowane są przez instytucje państwowe, samorządowe, społeczne.

Decyzja co do przyznania ulg osobom wyjeżdżającym w celach wymienionych w punktach a) i b) niniejszego paragrafu przysługuje władzom administracyjnym I instancji.

Decyzja co do przyznania ulg osobom, wyjeżdżającym w celach wymienionych w punktach c) i d) niniejszego paragrafu, przysługuje urzędom administracyjnym II instancji, dokąd winny być kierowane

Biblioteka Akademii Sztabu Generalnego

w drodze instancji należycie udokumentowane podania z odpowiedniemi wnioskami.

Osoby wymienione w punktach a), c) i d) mogą być zupełnie zwolnione od opłat paszportowych według uznania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu. Odnośne podania należycie udokumentowane winny być kierowane w drodze instancji do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z odpowiedniemi wnioskami.

§ 5. W wypadkach zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie w razie bezwzględnej konieczności wyjazdu niezamożnych osób bądź w sprawach familijnych (nagła choroba lub śmierć członka rodziny za granicą) bądź majątkowych lub osobistych, urząd administracyjny I instancji może, po uprzedniem uzyskaniu zgody urzędu administracyjnego II instancji, wystawić paszport z pobraniem opłaty — 20 zł lub (na podstawie świadectwa ubóstwa) całkowicie zwolnić od opłaty za paszport.

O każdym wydanym w myśl § 5 niniejszego rozporządzenia ulgowym lub bezpłatnym paszporcie urząd administracyjny I instancji winien w drodze służbowej zakomunikować Ministerstwu z dołączeniem rzeczonych akt i z podaniem powodów, dla których paszport ulgowy bądź bezpłatny został wystawiony.

§ 6. Osobom, udającym się zagranicę służbowo na skutek polecenia przełożonej władzy, należy wystawiać paszporty bezpłatne na podstawie pisma delegującej daną osobę władzy.

§ 7. W wypadkach, gdy wyjazd danej osoby jest wskazany ze względów państwowych (wyjazd uciążliwego bezpaństwowego cudzoziemca, wysiedlenie bezpaństwowego cudzoziemca) urząd administracyjny I instancji może w zależności od zamożności petenta i od okoliczności (wysiedlenie) albo wystawić bezpłatny paszport albo też pobrać opłatę jak za wizę wyjazdową dla cudzoziemców.

§ 8. Niewykorzystany w terminie ważności paszport może być bez dodatkowej opłaty przedłużony tylko raz jeden, o ile za dany paszport pobrana była opłata normalna i o ile oprócz tego posiadacz jego udowodni, iż ważne powody stały na przeszkodzie wyjazdowi.

§ 9. Wysokość uiszczonej przez daną osobę opłaty za paszport, bądź za prolongatę paszportu, bądź za zezwolenie na ponowny wyjazd należy uwidocznić na paszporcie.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i jednocześnie uchyla brzmienie rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 1 sierpnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 677).

Minister Skarbu: W. Grabski.
Minister Spraw Wewnętrznych: Z. Hübner.

(129) § 100.

Po wystawieniu paszportu zagranicznego przez cywilne władze administracyjne, Oddz. V Szt. Gen. przesyła paszport petentowi drogą służbową, w wyjątkowych wypadkach — bezpośrednio do rąk petenta.

(130) § 101.

Uzyskanie na paszporcie zagranicznym potrzebnych wiz jest obowiązkiem właściciela paszportu zagranicznego.

(131) Instrukcja dla wojskowych wyjeżdżających zagranicę.

(Dz. Rozk. Nr. 10/20, poz. 196. — L. 3543/B. P. II. T. — zmien. Dz. R. Nr. 3/22, poz. 60. — G. M. 415. 22. I).

A. Wszyscy wojskowi udający się zagranicę, winni posiadać następujące dokumenty:

„§ 1. a) Przy wyjazdach służbowych — paszport dyplomatyczny lub służbowy (feuille de route), wydany przez Min. Spraw Zagranicznych,

b) Przy wyjazdach urlopowych w sprawach prywatnych — paszport zagraniczny wydany za zezwoleniem Min. Spraw Wojsk. przez władze administracyjne".

§ 2. Oprócz paszportu zagranicznego, wyjeżdżający winien posiadać kartę urlopową i dokumenty podróży z biletem jazdy, wydane przez odnośne Dowództwo, lub bilet kolejowy do ostatniej stacji granicznej.

Czas trwania urlopu określa karta urlopowa; terminy ważności paszportu określają czas, w jakim urlop może być wykorzystany.

B. Meldowanie się przed wyjazdem:

§ 3. Pełnomocnicy i attachés wojskowi mają przed wyjazdem meldować się w Adjutanturze Naczelnego Wodza, Ministra Spraw Wojskowych i Szefa Sztabu Generalnego.

C. Umundurowanie.

(132) Rw. § 102.

Przy wyjazdach zagranicę oficerów w celach prywatnych, zabieranie z sobą munduru zasadniczo nie jest dopuszczalne; zezwolenia na zabranie z sobą i noszenie munduru zagranicą może w wyjątkowych wypadkach udzielić Minister Spraw Wojskowych. Przy wyjazdach służbowych zagranicę, kwestję ubioru zarówno w czasie podróży, jak i w czasie pobytu zagranicą, reguluje w każdym wypadku Minister Spraw Wojskowych.

(133) Wyjazdy osób wojskowych zagranicę — zgłaszanie wyjazdów do Oddz. II. Szt. Gen.

(Dz. Rozk. Nr. 29/24, poz. 438. — O. II. Szt. Gen. 8162. Inf. A.)

W związku z dotychczasowemi rozkazami o meldowaniu się osób wojskowych, przebywających zagranicą (Dz. R. Nr. 10.20 poz. 196, Dz. R. Nr. 37.20 poz. 809, Dz. R. Nr. 1.21 poz. 9 D. T. Nr. 27.21 do Dz. R. Nr. 47.21, poz. 211 i Dz. R. Nr. 43.22, poz. 600) zarządzam, by szefowie (dowódcy, komendanci) wszelkich instytucyj wojskowych, wysyłający osoby wojskowe zagranicę służbowo lub też w innym charakterze oficjalnym i półoficjalnym (delegacje i przedstawicielstwa sportowe, fachowe, naukowe i t. p.) zgłaszali także wyjazdy do Oddz. II. Szt. Gen., conajmniej na 5 dni przed dniem wyjazdu, pouczając jednocześnie wysyłane osoby wojskowe o obowiązku meldowania swego przybycia u attaché wojskowego, w myśl obowiązujących rozkazów.

(134) ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w sprawie rewizji celnej osób urzędowych, cywilnych i wojskowych.

(Monitor Polski Nr. 94 z dn. 24. IV. 1920 — Dz. R. Nr. 17/20, poz. 458.)

Celem ujednostajnienia sposobu przeprowadzenia rewizji celnej osób tak cywilnych, jak i wojskowych, podróżujących w misjach urzędowych, zarządza się co następuje:

1. Zastępcy dyplomatyczni państw obcych, jako to: ambasadorowie, posłowie nadzwyczajni, ministrowie pełnomocni, charges d'affaires, kierownicy poselstw, szefowie specjalnych misji dyplomatycznych, wolni są od rewizji celnej, obowiązani są jednak we właściwym urzędzie celnym należycie wylegitymować się.
2. Wszystkie inne urzędowe osoby państw obcych, w tej liczbie również personel, wchodzący w skład poselstw i konsulatów, personel wszelkiego rodzaju misji zagranicznych wojskowych i cywilnych, kurjerzy dyplomatyczni, tak cywilni jak wojskowi, podlegają rewizji celnej.
3. Przesyłki urzędowe, wiezione przez kurjerów dyplomatycznych polskich oraz zagranicznych zarówno cywilnych jak wojskowych wolne są od rewizji celnej, o ile noszą urzędową pieczęć Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzplitej lub państwa obcego, tudzież Misji zagranicznych Rzplitej lub państwa obcego.

   Kurjer obowiązany jest do przedłożenia urzędowi celnemu swej legitymacji służbowej i spisu przewożonych pod pieczęcią pakietów urzędowych.

Spis wystawia władza uprawniona do nakładania pieczęci urzędowych, jak wyżej postanowiono.

4. Rewizji celnej podlegają wszystkie pociągi zarówno zwykłe jak pośpieszne i luksusowe, cywilne i wojskowe. Żaden pociąg, jadący pod jakąkolwiek nazwą, nie może korzystać z wyjątku od tego postanowienia.
5. Od rewizji celnej nie są również wolne asystencje zagraniczne i ekskorty handlowe o charakterze wojskowym towarzyszące pociągom kursującym do Polski i z Polski.
6. Pod względem stosowania przepisów celnych osoby wojskowe mają być traktowane narówno z cywilnemi.
7. Rewizja celna jest dokonywana zarówno przy przyjeździe do Polski, jak przy wyjeździe z granic Polski.
8. Ulgi przewidziane w punkcie 1 niniejszego rozporządzenia nie dotyczą osób, wchodzących w skład polskiego ciała dyplomatycznego, oraz szefów polskich specjalnych misji dyplomatycznych.
9. Okólnik Ministerstwa Skarbu w sprawie rewizji celnej z dnia 20 września 1919. L. 49475/2477 S. VII niniejszem odwołuje się.

Minister Skarbu

(—) Grabski.

(135) § 103.

Jeśli oficer przebywa zagranicą w sprawach prywatnych dłużej niż siedem dni w miejscowości, w której się znajduje polski attaché wojskowy, placówka dyplomatyczna lub konsulat, powinien oficer zgłosić osobiście swój pobyt.

(136) D. ZACHOWANIE SIĘ ZAGRANICĄ.

Instrukcja dla wojskowych wyjeżdżających zagranicę. (dok.)

(Dz. Rozk. Nr. 10/20, poz. 196. — 3543/B. P. II. T. — zmien.: a) Dz. R. Nr. 3/22, poz. 60. — G. M. 415. 22. I. — b) Dz. Rozk. Nr. 35/23, poz. 445. — O. II. Szt. Gen. 18 517. Inf. II Org.)

§ 4. Wojskowi polscy pamiętać powinni: że reprezentować mają z honorem i godnością armję polską; z postępowania ich sądzić będą cudzoziemcy o nas wszystkich. Należy w każdej, nawet najtrudniejszej sytuacji zachować godność i takt. Unikać wszelkich sytuacji drażliwych i zawsze rozważyć każdy swój krok i zdanie. We wszystkich wypadkach, gdzie została zadraśnięta godność osobista, lub narodowa, reagować taktownie, stanowczo, lecz nie brutalnie, i natychmiast meldować służbowo, jak wskazane poniżej, celem wspólnego przeciwdziałania.

§ 5. Zagranicą wojskowi polscy obowiązani są meldować się u attaché wojskowego polskiego, względnie w braku takiego, u najstarszego oficera polskiego, znajdującego się w danej miejscowości. W miejscowościach, gdzie niema attachés wojskowych należy zgłaszać się do przedstawicieli dyplomatycznych lub konsulów, którzy wyłącznie są powołani, do wyrabiania dla oficerów pozwoleń na zwiedzanie zagranicznych instytucji i zakładów wojskowych, pośredniczenia między wojskowymi polskimi a władzami zagr. W razie niemożliwości osobistego zameldowania się u attaché wojsk. należy mu niezwłocznie pisemnie donieść o przybyciu na miejsce przeznaczenia.

§ 6. Wszelkie wykroczenia, w których, choćby pośrednio, wzięli udział wojskowi polscy, pociągną za sobą surową odpowiedzialność, a nawet natychmiastowe odwołanie ich do kraju i ew. pozbawienie możności wyjazdu zagranicę przez cały czas trwania służby wojskowej.

§ 7. Wojskowi polscy spełniają bez zastrzeżeń wszelkie rozkazy i wskazówki attaché wojskowego. Nieposłuszeństwo w tym wypadku karane będzie z całą bezwzględnością.

§ 8. Wojskowi polscy, którym pozwolono nosić uniform polski zagranicą powinni ściśle przestrzegać, aby strój ich absolutnie odpowiadał przepisanemu Dziennikiem Rozkazów Nr. 97 z 1919 r.

§ 9. Zabrania się wyjeżdżającym dostawać się na linję frontów w okolicy których odbywają się manewry, bez upoważnienia odpowiednich władz danego Państwa, otrzymanego za pośrednictwem Polskiego Przedstawiciela Wojskowego lub dyplomatycznego w tym Państwie.

§ 10. Attaché Wojskowy, względnie najstarszy rangą oficer w miejscowościach gdzie attaché wojskowego niema, ma prawo i obowiązek kontroli dokumentów wojskowych polskich i prowadzi w tym celu osobne rejestry.

Meldowanie się attachés wojskowych.

§ 11. (n-b) Attachés wojskowi mają się osobiście meldować u marszałków i generałów W. P., którzy przybywają służbowo do stolicy państwa, w którem akredytowani są attachés wojskowi.

E. Raporty po powrocie.

§ 12. Każdy z powracających z zagranicy oficerów może złożyć piśmienny raport ze swoich spostrzeżeń zagranicą w „Gabinecie Ministra“.

(137) Wyjazd zagranicę oficerów rezerwy.

(Dz. Rozk. Nr. 29/24, poz. 437. — O. I. Szt. Gen. 8554. Org.)

Pkt. 10. Oficerowie rezerwy nie powołani do służby czynnej otrzymują paszporty zagraniczne za zezwoleniem właściwego D. O. K.

(138) Wyjazd zagranicę b. oficerów armij zaborczych.

(Dz. Rozk. Nr. 42/24, poz. 609. — O. I. Szt. Gen. 8554. Org.)

Do byłych oficerów armji zaborczych, którzy zgłosili się w swoim czasie do rejestracji, lecz dotychczas nie zostali zweryfikowani (nie są umieszczeni w roczniku oficerskim) należy przy zezwoleniach na wyjazd zagranicę stosować przepisy rozkazu M. S. Wojsk. O. I. Szt. Gen. L. 8554. Org. 24, z wyłączeniem punktu 10.

(138a) Zezwolenia na wyjazdy zagranicę.

(Dz. Rozk. Nr. 29/24, poz. 437. — O. I. Szt. Gen. 8554. Org. — zmien. Dz. Rozk. Nr. 39/24, poz. 569. — O. I. Szt. Gen. 9755. Org.)

Do czasu wydania szczegółowej instrukcji w sprawie zezwoleń na wyjazdy zagranicę obywateli polskich, podlegających obowiązkowi służby wojskowej, zarządzam:

1. Mężczyznom od lat 40 — 50 wydają paszporty zagraniczne władze administracyjne bez zezwoleń P. K. U. i nie zawiadamiają o tem władz wojskowych.
2. Rezerwistom od skończonych lat 28 do lat 40, „i mężczyznom w tymże wieku zaliczonym do służby w pospolitem ruszeniu z bronią“, władze administracyjne wydają paszporty zagraniczne bez zezwoleń P. K. U., lecz z obowiązkiem zawiadomienia o tem P. K. U.
3. Rezerwistom młodszym, do ukończonych lat 28, „i mężczyznom w tymże wieku zaliczonym do służby w pospolitem ruszeniu z bronią“, wydaje zezwolenia na wyjazd zagranicę P. K. U. bez jakichkolwiek ograniczeń. Wyjeżdżający obowiązani są zgłosić swój wyjazd w P. K. U. osobiście, a w razie niemożności zameldować pisemnie listem poleconym.
4. Mężczyznom w wieku poborowym, lub odbywającym służbę w wojsku stałem pozwoleń na wyjazd zagranicę udziela minister spraw wojskowych.
5. Wszystkim mężczyznom w wieku lat 18, 19 i 20 zezwoleń na wyjazdy zagranicę udziela dowódca O. K. w drodze wyjątku, według własnej oceny powodów. W sprawach wątpliwych dowódca O. K. zwraca się do M. S. Wojsk. (Dep. I).
6. Mężczyznom, obywatelom polskim, przynależnym do województwa śląskiego, Spisza i Orawy, władze administracyjne wydają paszporty zagraniczne bez zezwolenia władz wojskowych i obowiązku zawiadomienia o tem P. K. U., za wyjąt-

kiem mężczyzn urodzonych w 1903 r., którzy są obowiązani uzyskiwać zezwolenia jak w pkcie 4.

7. Mężczyznom, korzystającym z odroczeń zezwolenia na wyjazd zagranicę w celach studjów lub wakacyjnych, udziela komendant P. K. U. bez stosowania ograniczeń.
8. Mężczyznom, korzystającym z odroczeń służby wojskowej oraz zaliczonym do zapasu — zezwolenia na wyjazd zagranicę udziela dowódca O. K. w drodze wyjątku, jak w pkcie 5.
9. Mężczyźni uznani jako zupełnie niezdatni, lub zaliczeni do służby w pospolitem ruszeniu „bez broni“ otrzymują paszporty zagraniczne bez zezwoleń P. K. U. i bez obowiązku meldowania o wyjeździe.
10. Oficerowie rezerwy nie powołani do służby czynnej otrzymują paszporty zagraniczne za zezwoleniem właściwego D. O. K.
11. Ewidencję wydawanych zezwoleń oraz otrzymanych od władz administracyjnych zawiadomień (pkt. 2) prowadzi komendant P. K. U., względnie D. O. K.

Dowódcy O. K. obowiązani są dnia 1 każdego miesiąca przesyłać do Departamentu I M. S. Wojsk. ilościowy wykaz rezerwistów, którzy wyjechali zagranicę.

Szef Departamentu I prowadzi ogólną ewidencję i składa meldunek dnia 15 każdego miesiąca szefowi Sztabu Gen przez Oddz. I Szt. Gen.

XXIV. MAŁŻEŃSTWO OFICERÓW.

(139) Art. 25. Dla zawarcia małżeństwa oficer w stanie czynnym lub nieczynnym obowiązany jest otrzymać zezwolenie władzy przełożonej.

Przepis powyższy dotyczy również oficerów inwalidów, pozostających w zakładach, utrzymywanych przez Państwo.

Warunki, niezbędne dla otrzymania powyższego zezwolenia, określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(140) ROZKAZ
o małżeństwie oficerów.

(Dz. Rozk. Nr. 29/21, poz. 590. — O. V. Szt. Gen. L. 12 142 (O. Pr. 21).

TYTUŁ I.

Oficerowie służby czynnej, oraz oficerowie inwalidzi, utrzymywani na koszt Państwa w odnośnych zakładach.

Rozdział I.
Część ogólna.

§ 1.

Dla zawarcia małżeństwa winien oficer otrzymać zezwolenie władzy przełożonej.

§ 2.

Zezwoleń na zawarcie małżeństw udzielają:

a) generałom, oficerom sztabowym oraz wszystkim innym oficerom, bez względu na ich stopnie, pełniącym służbę w M. S. Wojsk., instytucjach centralnych, lub oddziałach, zakładach i urzędach, podległych bezpośrednio M. S. Wojsk. — Minister Spraw Wojskowych.

b) kapitanom (rotmistrzom), oraz młodszym oficerom:
w czasie pokoju — Dowódca Okręgu Korpusu,
w czasie wojny — Dowódca Dywizji.

§ 3.

Do otrzymania zezwolenia na zawarcie małżeństwa wymagane są następujące warunki:

a) ukończone 24 lata życia,

b) dla poruczników i podporuczników wspólne uposażenie narzeczonych, odpowiadające, łącznie z gażą oficerską, conajmniej poborom żonatego kapitana (rotmistrza),

c) nieposzlakowana opinja narzeczonej.

§ 4.

Do stwierdzenia danych, wyszczególnionych w pkt. a), b) i c) § 3 niniejszego rozkazu i wydania stosownego orzeczenia jest powołana komisja oficerska pułku, (równorzędnego zakładu lub urzędu), w którym oficer, w chwili złożenia raportu o zezwolenie na zawarcie małżeństwa (§ 20) pełni służbę.

§ 5.

Postanowienie § 4 niniejszego rozkazu nie ma zastosowania do generałów oraz dowódców pułków (równorzędnych zakładów, lub urzędów). Raporty wymienionych oficerów z prośbą o zezwolenie na zawarcie małżeństwa winny być, bez rozpatrywania przez K. O. przedkładane drogą służbową Ministrowi Spraw Wojskowych do rozstrzygnięcia.

§ 6.

W wypadkach zasługujących na uwzględnienie, Minister Spraw Wojskowych i Dowódca Okręgu Korpusu, względnie Dowódca Dywizji, mogą udzielić zezwolenie na zawarcie małżeństwa i nieposiadającym warunków, wymienionych w pkt. a) i b) § 3.

§ 7.

Oficerowie, winni zawarcia małżeństwa bez zezwolenia władzy przełożonej, podlegają karze w myśl § 150 Kodeksu Karnego Wojskowego.

Rozdział II.

Komisja Oficerska.

§ 8.

Wybory do Komisji Oficerskiej odbywają się na ogólnem zebraniu oficerskiem, zwoływanem corocznie w miesiącu grudniu, przez dowódcę pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu), przyczem dla ważności wyborów winno być obecnych na zebraniu conajmniej dwie trzecie oficerów pełniących służbę w danym pułku, zakładzie, lub urzędzie.

§ 9.

Z wybranych na ogólnem zebraniu przez tajne głosowanie, bezwzględną większością głosów, 5 oficerów, 3, którzy otrzymali największą ilość głosów, zostają członkami Komisji Oficerskiej — 2 pozostali — zastępcami członków i są ci ostatni powoływani przez dowódcę w razie potrzeby.

§ 10.

Do Komisji Oficerskiej nie mogą być wybierani:

a) dowódca danego pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu),
b) nie mający ukończonych 30 lat życia,
c) zawieszeni w czynnościach,
d) znajdujący się pod dochodzeniem dyscyplinarnem, honorowem, lub sądowem.

§ 11.

Przewodniczącym Komisji Oficerskiej jest starszy stopniem, — w razie równych stopni, starszy wiekiem.

§ 12.

Przewodniczący Komisji Oficerskiej, po przekazaniu mu przez dowódcę pułku (równorzędnego zakładu lub urzędu) raportu oficera o zamiarze wstąpienia w związek małżeński, wraz z potrzebnymi dokumentami, co winno nastąpić niezwłocznie, zawiadamia o projektowanem małżeństwie oficerów danego pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu), na ad hoc, najdalej w przeciągu dni 3-ch od chwili otrzymania aktów, zwołanem, ogólnem zebraniu oficerskiem, przyczem winno być przestrzegane, aby na zebraniu byli obecni wszyscy znajdujący się na miejscu oficerowie.

§ 13.

Ewentualne zarzuty, dotyczące projektowanego małżeństwa, winny być komunikowane przewodniczącemu Komisji Oficerskiej najdalej w ciągu dni 7-miu, licząc od dnia, w którym oficerowie zostali na ogólnem zebraniu zawiadomieni o projektowanem małżeń-

stwie. Po upływie 3 tygodni od dnia ogólnego zebrania Komisja Oficerska ma obowiązek wydania stosownego orzeczenia.

§ 14.

Postawienie zarzutu lekkomyślnie, lub świadomie fałszywie, powoduje oddanie występującego z takim zarzutem pod sąd honorowy, ewent. wdrożenie postępowania karno-sądowego.

§ 15.

Posiedzenia Komisji Oficerskiej odbywają się tajnie i jej członkom pod rygorem odpowiedzialności przed sądem honorowym nie wolno rozgłaszać faktów, o których dowiedzieli się z tytułu wykonywania swych obowiązków.

Z posiedzeń Komisji Oficerskiej winien być prowadzony krótki i rzeczowy protokół, w którym należy umieszczać orzeczenia Komisji.

§ 16.

Członek Komisji Oficerskiej, na prośbę oficera, zamierzającego wstąpić w związki małżeńskie, może być wyłączony od udziału w posiedzeniach Komisji, rozpatrującej daną sprawę.

Decyzję co do takiej prośby wydaje dowódca pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu) i może być ona uwzględniona jedynie w razie uznania przez dowódcę podanych przyczyn za istotnie ważne.

§ 17.

W razie wydania przez Komisję Oficerską, co do projektowanego małżeństwa, orzeczenia ujemnego, odnośnemu dowódcy przysługuje, w każdym wypadku, prawo wniesienia umotywowanego sprzeciwu do władzy uprawnionej do udzielenia zezwolenia na zawarcie małżeństwa, która ostatecznie sprawę rozstrzyga.

Zainteresowanemu oficerowi przysługuje prawo odniesienia się w drodze służbowej do władzy, jak wyżej, o ostateczne rozstrzygnięcie sprawy, jednak jedynie w tym wypadku, jeśli ujemne orzeczenie Komisji Oficer. nastąpiło na skutek braku warunków wymaganych w pkt. a) i b), § 3, niniejszego rozkazu.

§ 18.

W razie ujemnego orzeczenia Komisji Oficerskiej co do projektowanego małżeństwa i odmownego wskutek tego załatwienia sprawy, oficerowi prawo przedłożenia ponownie raportu z prośbą o udzielenie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przysługuje w tym wypadku, jeśli ujemne orzeczenie Komisji zostało spowodowane chwilowemi okolicznościami, lub jeśli wyjdą na jaw inne okoliczności.

§ 19.

Wydanie przez Komisję Oficerską, co do projektowanego małżeństwa, orzeczenia przychylnego, opartego na stwierdzeniu istnienia warunków, wymaganych w pkt. a), b) i c), § 3, powoduje udzielenie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przez powołaną do tego władzę.

Przychylne orzeczenie Komisji Oficerskiej w protokóle jej posiedzenia z reguły winno być ujęte w następującą formę:

„Niżej podpisana Komisja Oficerska pułku (zakładu lub urzędu) N. N., po rozpatrzeniu podania P. (szarża, nazwisko i imię) . . . . o udzielenie mu zezwolenia na zawarcie małżeństwa z P. . . . . przeszkód do udzielenia P. (szarża, nazwisko i imię) . . . . powyższego zezwolenia nie znajduje.

Rozdział III.

Raport i dokumenty.

§ 20.

Oficer, pragnący otrzymać zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego, winien wnieść do dowódcy pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu), w którym pełni służbę, piśmienny raport z odnośną prośbą i dołączeniem potrzebnych dokumentów.

§ 21.

W raporcie należy wyszczególnić:

1. nazwisko i imiona rodziców, wzgl. opiekunów narzeczonej, ich zajęcia, oraz miejsce zamieszkania (dokładny adres),
2. ewentualne zajęcie narzeczonej.

Do raportu należy dołączyć:

a) metryki urodzenia obojga narzeczonych,

b) akty zejścia poprzedniej żony, lub męża, o ile narzeczony, lub narzeczona, jest wdowcem lub wdową,

c) dokument, stwierdzający unieważnienie małżeństwa, lub uzyskanie rozwodu, o ile poprzedni związek małżeński jednego lub obojga narzeczonych został unieważniony, lub nastąpił rozwód,

d) należycie stwierdzony dowód, iż wspólne uposażenie narzeczonych łącznie z gażą oficerską, będzie odpowiadało conajmniej poborom żonatego kapitana (rotmistrza) w razie; jeśli narzeczony jest porucznikiem lub podporucznikiem.

§ 22.

Po definitywnem załatwieniu sprawy projektowanego małżeństwa dokumenty, wymienione w pkt. a), b) i c) § 21-go niniejszego rozkazu winny być zwrócone zainteresowanemu oficerowi, wszystkie inne zaś winny być przechowywane w tajnem archiwum danego pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu).

§ 23.

W razie przychylnego orzeczenia Komisji Oficerskiej, co do projektowanego małżeństwa, lub w wypadkach przewidzianych w § 17 niniejszego rozkazu, wszystkie akty, wraz z odpisem protokółu, zawierającego orzeczenia w danej sprawie, winny być przez dowódcę pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu) niezwłocznie przedłożone władzy, której przysługuje prawo udzielenia zezwolenia na zawarcie małżeństwa.

Rozdział IV.

Forma zezwolenia i termin jego ważności.

§ 24.

Zezwolenie na zawarcie małżeństwa wydaje się na piśmie według przepisanego wzoru (zał. Nr. 1).

§ 25.

Zezwolenie na zawarcie małżeństwa traci swoją moc, jeśli małżeństwo nie zostało zawarte w przeciągu 6-ciu miesięcy od dnia doręczenia zainteresowanemu oficerowi piśmiennego zezwolenia.

W wyjątkowych wypadkach, np. stan zdrowia, żałoba i t. d., okres powyższy, na prośbę zainteresowanego oficera, może być przez dowódcę pułku, albo równorzędnego zakładu, lub urzędu, przedłużony.

§ 26.

O zawarciu małżeństwa winien oficer w terminie do dni 14 licząc od dnia ślubu, złożyć dowódcy pułku (równorzędnego zakładu, lub urzędu), pisemny raport, z dołączeniem odpisu aktu ślubnego.

TYTUŁ II.

Urzędnicy wojskowi.

§ 27.

Postanowienia § od 1—26 i §§ 30 i 31 niniejszego rozkazu mają zastosowanie do urzędników wojskowych.

TYTUŁ III.

Oficerowie w stanie spoczynku i oficerowie pozostający w rezerwie.

§ 28.

Oficerowie w stanie spoczynku i oficerowie pozostający w rezerwie nie potrzebują zezwolenia władzy wojskowej na zawarcie małżeństwa.

§ 29.

Oficerowie w stanie spoczynku obowiązani są w terminie 4-tygodniowym, licząc od dnia zawarcia ślubu, zawiadomić pisemnie o powyższym P. K. U., na terenie której zamieszkują, dołączając do zawiadomienia uwierzytelniony odpis aktu ślubnego.

Oficerowie, pozostający w rezerwie winni powyższe zawiadomienie i załącznik, w takim samym terminie, przesłać przez odnośne P. K. U. do swego oddziału macierzystego.

TYTUŁ IV.

Postanowienia końcowe.

§ 30.

Oficerowie, pełniący służbę w Oddziałach i Departamentach M. S. Wojsk., wybierają Komisje Oficerskie (§ 8) w tych Oddziałach i Departamentach M. S. Wojsk., w których pełnią służbę.

Oddziały, zakłady i urzędy, podległe bezpośrednio M. S. Wojsk. o ile nie są równorzędne pułkom, winny w sprawach, dotyczących wyborów, do Komisji Oficerskich, zwracać się o rozstrzygnięcie do M. S. Wojsk., Sztab Oddz. V.

Oficerowie, pełniący służbę w Dowództwach Okręgów Korpusów, wybierają Komisje Oficerskie (§ 8) w odnośnych Dowództwach Okręgów Korpusów.

Oddziały, zakłady i urzędy, podległe bezpośrednio Dowództwom Okręgów Korpusów, o ile nie są równorzędne pułkom, winny w sprawach, dotyczących wyborów do Komisji Oficerskich, zwracać się do odnośnych Dowództw Okręgów Korpusów, które przydzielają je według uznania, decydując jednocześnie, czy oficerowie, pełniący służbę w powyżej wymienionych oddziałach, zakładach, lub urzędach mają przybyć na zebranie oficerskie osobiście, czy też mogą głosować pisemnie.

§ 31.

Wybory do Komisji Oficerskich, przewidzianych w niniejszym rozkazie winny być dokonane w terminie jednomiesięcznym od dnia ogłoszenia niniejszego rozkazu w Dzienniku Rozkazów, z upływem którego to terminu rozkaz niniejszy wchodzi w życie w całej swej rozciągłości i wszystkie z nim sprzeczne, wcześniej wydane rozkazy, tracą moc obowiązującą.

Załącznik 1.

ZEZWOLENIE NA ZAWARCIE MAŁŻEŃSTWA.

Panu . . . . . .
(Stopień, imię i nazwisko)

. . . . . .
(pułk, zakład lub urząd)

zezwalam na zawarcie małżeństwa z p. . . . . .
(Imię i nazwisko)

. . . . . .

. . . . . dnia . . . .

Pieczęć urzędowa. (P o d p i s)

UWAGA: Zezwolenie to należy przedłożyć przed ślubem duchownemu, który ma ślubu udzielić.

XXV. ODPOWIEDZIALNOŚĆ SŁUŻBOWA.

(141) Art. 26. Obowiązki i uprawnienia służbowe oficerów, nie uregulowane ustawowo, określą regulaminy i instrukcje, które wyda Minister Spraw Wojskowych.

(142) Zachowanie się oficerów przy załatwianiu czynności służbowych.

(Dz. R. Nr. 22/21, poz. 436. — B. P. 3462).

Zdarzają się ciągle wypadki, że oficerowie przy załatwianiu czynności służbowych nie przestrzegają obowiązującego wszystkich oficerów służbowego zachowania się.

Sprawy służbowe w urzędach traktowane są jako usługi osobiste, załatwiane przez „znajomość“, wzajemny stosunek oficerów nie nosi charakteru przewidzianego regulaminem.

Wobec tego rozkazuję:

Oficerowie załatwiający jakiekolwiek sprawy służbowe mają się ściśle wojskowo zachowywać. Niedopuszczalnem jest traktowanie spraw służbowych z najmniejszym uchybieniem przepisów wojskowych i obowiązującej wszystkich oficerów grzeczności. Niedopuszczalnem jest również skierowywanie na drogę honorową zatargu wynikłego pomiędzy oficerami przy wykonywaniu czynności służbowych.

Oficerowie wyższych szarż pod osobistą odpowiedzialnością powinni jak najskrupulatniej tego przestrzegać, żądając odpowiedniego zachowania się oficerów młodszych, z którymi pozostają w służbowych stosunkach. Z drugiej strony, żądam jednak, ażeby oficerowie wyższych szarż byli i pod tym względem wzorem dla młodszych i, w stosunkach służbowych, przy żądaniu jakichkolwiek wyjaśnień, — zachowywali obowiązujące formy etyczne, unikając bezwzględnie wszystkiego, co mogłoby zadrasnąć miłość własną i godność osobistą.

Powinni oni i w tym wypadku świecić przykładem dobrze zrozumianego stosunku służbowego pomiędzy oficerami W. P.

Oficerów, nie stosujących się do niniejszego rozkazu, na wniosek przełożonych będę usuwał w krótkiej drodze, uważając ich za niezdolnych do pracy na stanowiskach urzędowych.

(143) Odpowiedzialność służbowa w korespondencji. Forma rozkazów.

(Dz. R. Nr. 45/20, poz. 941. — B. P. 7540. II).

Celem ustalenia zasad odpowiedzialności w zakresie korespondencji służbowej i formy rozkazów pisemnych zarządzam:

Za treść wydanego pisemnie rozkazu (pisma, referatu i t. p.) odpowiedzialnym jest ten, kto zarządzenie w oryginale podpisał. Pozatem współodpowiedzialnymi są wszyscy, którzy w opracowaniu odnośnego operatu uczestniczyli, np. referent, oraz szefowie instancji pośrednich podpisani na bruljonie (koszulce konceptowej).

Odpowiedzialność dowódcy (referenta) za sprawę nie kończy się na wydaniu (ułożeniu) rozkazu (wysłaniu pisma), obowiązkiem jego jest zarazem dopilnowanie (ewidencja), czy wydany rozkaz został rzeczywiście wykonany (względnie, czy dalszy tok sprawy odpowiada wyrażonej opinji i t. d.).

W pisemnych rozkazach wojskowych należy zasadniczo używać formy osobistej np. „zarządzam“„ „rozkazuję“ nie zaś formy zwrotnej, np. „zarządza się“, lub bezosobowej np „M. S. Wojsk. zarządza“ i t. p. Należy przytem zwracać szczególną uwagę na zachowanie taktu wojskowego, oraz pamiętać, iż w zasadzie rozkazy winien podpisywać oficer starszy rangą, od dowódcy, którego rozkaz dotyczy.

W M. S. Wojsk. i wyższych dowództwach mogą Szefowie, którzy korzystają z delegatury Ministra (Dowódcy), o ile podpis „z rozkazu“ wobec kategorycznej formy osobistej wydaje się w pewnych wypadkach nie wskazany, posługiwać się formą „Pan Minister (Dowódca O. K.) rozkazał“ i t. p.

W pismach informacyjnych, instrukcjach ogólnych, opinjach i t. p. używanie formy nieosobowej, jak np. „M. S. Wojsk. uważa że należy uwzględnić“, „poleca się“ i t. p. nadal jest dozwolona.

(144) Uwierzytelnienie podpisów osób wojskowych i odpisów dokumentów.

(Dz. R. Nr. 11/22, poz. 161. — W. P. 1621.2).

W celu ustalenia na przyszłość kwestji uwierzytelniania podpisów osób wojskowych i odpisów dokumentów, rozkazuję:

Uwierzytelnienia podpisów osób wojskowych, względnie odpisów dokumentów, przedkładanych przez te osoby, o ile mają służyć przed władzami cywilnymi, krajowymi, tudzież wszystkiemi władzami zagranicznemi, jako dowód ich autentyczności, muszą być dokonywane zgodnie z obowiązującymi dzielnicowymi przepisami. Władzom wojskowym należy przedkładać uwierzytelnienia dokonane w powyższej formie jedynie na wyraźne żądanie, ze względu na to, że praktykowane przez organa wojskowe stwierdzenia prawdziwości, będą nadal uważane, jako rodzaj służbowego zaświadczenia, oczywiście pod osobistą odpowiedzialnością zaświadczającego.

XXVI. DROGA SŁUŻBOWA I JEJ POMIJANIE.

(145) Droga służbowa.

(Reg. sł. wewn. — zarys — O. I. 1924 — Cz. II. pkt. 15).

Wszelkie sprawy służbowe między przełożonymi a podwładnymi i odwrotnie, każdy rozkaz, meldunek, prośba, zażalenie i t. p. przechodzą t. zw. drogę służbową, t. zn., że od przełożonego, który rozstrzyga, do podwładnego, który wykonywa lub odwrotnie, kolejno podane są do wiadomości wszystkich pośrednich przełożonych, względnie podwładnych.

Porządek służbowy wymaga bowiem, by każdy przełożony był świadomy woli wyższych przełożonych i życzeń podwładnych.

Drogę służbową wolno ominąć tylko w wypadkach wyjątkowo pilnych i nie cierpiących zwłoki, o czem należy jak najrychlej zameldować ominiętym przełożonym, załączając otrzymany rozkaz lub przesłany meldunek.

(146) Pomijanie drogi służbowej w przedkładaniu podań, zażaleń, wniosków i t. p. pism — bezpośrednim przełożonym.

(Dz. Rozk. Nr. 32/22, poz. 468. — O. V. Szt. Gen. 18506 E. G.)

Zdarzają się wciąż jeszcze wypadki, że niektóre podania, wnioski, zażalenia i t. p. sporządzane są w kilku jednobrzmiących egzemplarzach i przesyłane jednocześnie w nieprzepisowy sposób do kilku, dowolnie wybranych dowództw lub władz, często nawet z pominięciem drogi służbowej.

Ten nieprawidłowy sposób wprowadza nieład i możliwość wszczęcia załatwiania przez kilku naraz dowódców.

Podwładni mają pisma wojskowe przedkładać drogą służbową, a więc jednemu, bezpośredniemu przełożonemu, a nie rozsyłać dowolnie.

Dowódcy O. K. i równorzędni pouczą podwładnych i oddziały o nieprawidłowości tego rodzaju postępowania i o obowiązujących w tej mierze rozkazach (Dz. R. W. 90.19, p. 3328, Dz. R. 10.21, p. 196, Dz. R. 47.21, p. 841 i Dz. R. 32.20, p. 714).

W przyszłości za wykroczenie tego rodzaju pociągać będę do odpowiedzialności tak petenta, jak i dowódcę, któryby powyższe przepisy naruszał, względnie wykroczenia te tolerował.

Rozkaz Dzienny M. S. Wojsk. Nr. 102, p. I z dn. 23.6.22 r. daje wszelkie gwarancje terminowego i ścisłego traktowania przez podległe mi urzędy spraw napływających.

(147) Załatwianie podań wpływających do Władz Wojskowych.

(Dz. Rozk. Nr. 28/22, poz. 406. — G. M. 9782. II.)

Coraz częściej zdarzają się wypadki zażaleń i skarg osób wojskowych i cywilnych, że władze wojskowe, do których się interesowani zwracają, nie udzielają nawet odpowiedzi, nie mówiąc o należytem załatwieniu spraw. Podania takie są prawdopodobnie kierowane „do aktów", lub wprost rzucane do kosza, co powoduje nowe pisanie, a w końcu wywołuje interwencje i interpelacje poselskie, interwencje Prezydjum Rady Ministrów i t. p. Ostateczne załatwienie sprawy przeciąga się w niebywały sposób, komplikując i utrudniając normalny tok pracy w urzędach centralnych, zarzucanych skargami na brak jakichkolwiek odpowiedzi, ze strony władz kompetentnych.

Wobec powyższego rozkazuję, by każdy oddział, urząd lub instytucja wojskowa, w wypadku otrzymania jakiejkolwiek prośby, podania lub zażalenia, zawiadamiała zawsze i niezwłocznie petenta, za pomocą kartki korespondencyjnej o losie, względnie sposobie załatwienia jego podania, nawet w wypadku negatywnym, a to celem położenia kresu dalszej z jego strony korespondencji. Należy również zawiadamiać takiego petenta w sposób jasny i krótki, gdzie jego podanie zostało przesłane, jeżeli instytucja, która je otrzymała, nie jest kompetentną dla załatwienia sprawy, w podaniu poruszonej.

Winnych niewykonania tego rozkazu będę karał jaknajsurowiej, nie cofając się nawet przed usunięciem odpowiedzialnego przełożonego z zajmowanego stanowiska.

Osoby wojskowe, które nie otrzymają odpowiedzi, względnie załatwienia swej prośby, zażalenia etc. do 8 (ośmiu) tygodni, mają prawo zwrócić się z pominięciem drogi przepisanej wprost do mnie.

Materjał w ten sposób uzyskany przezemnie, będzie po zbadaniu — służył, jako podstawa, do ukarania winnych opieszałości w urzędowaniu.

Rozkaz powyższy winien być odczytywanym wszystkim oficerom zajętym w kancelarjach, co trzy miesiące.

Dopilnowanie wykonania tego rozkazu, polecam Dowódcom Okręgów Korpusów, oraz Szefom instytucji wojskowych, zajmującym równorzędne stanowiska.

(147a) Pisemne zażalenia z pominięciem drogi służbowej — uzupełnienie rozk.

(Dz. R. Nr. 45/22, poz. 632. — G. M. 59827.22).

W uzupełnieniu rozkazu mego L. 9782, G. M. II. Dziennik Rozk. Nr. 28 z dnia 11 lipca r. b. poz. 406 wyjaśniam, że nieotrzymanie odpowiedzi w terminie 8-tygodniowym daje prawo wyłącznie do pisemnego zażalenia wprost do mnie, z pominięciem drogi służbowej.

Osobiste raporty dozwolone są nadal z zachowaniem drogi służbowej, za zezwoleniem właściwego dowódcy.

(148) Obowiązek oficerów meldowania się u Kmdta m. st. Warszawy i Ministra Spraw Wojskowych.

(Dz. R. Nr. 25/23, poz. 327. — G. M. 14740. I).

Wszyscy oficerowie, bez względu na stopień, którzy przybywają do Warszawy czy to służbowo czy w celach osobistych — prywatnych na dłużej, aniżeli na jedną dobę, obowiązani są meldować się u Komendanta m. st. Warszawy w ciągu pierwszych 24 godzin po przybyciu. Oficerowie młodsi meldują się osobiście, oficerowie starsi i generałowie — osobiście lub pisemnie.

Niezależnie od powyższego obowiązku wszyscy generałowie i oficerowie starsi, począwszy od dowódcy pułku w górę, przybywający do Warszawy, na czas wyżej określony, obowiązani są w powyższym terminie meldować się osobiście mnie w godzinach między 12 a 13.

(148a) Osobiste meldunki u Szefa Sztabu Generalnego.

(Dz. Rozk. Nr. 41/21, poz. 742. — Szt. Gen. 245. I. Z.)

Generałowie i wyżsi oficerowie do dowódców pułków i samodzielnych bataljonów włącznie, oraz wszyscy oficerowie Sztabu Generalnego winni przy służbowym i dłuższym prywatnym pobycie w Warszawie — meldować się osobiście u Szefa Sztabu Generalnego W. P.

XXVII. STARSZEŃSTWO I PRZEŁOŻEŃSTWO.

(149) Szczeble podporządkowania.

(Reg. sł. wewn. — zarys — O. 1. 1924. — Cz. II. — pkt. 7.)

Cechą podstawową wojska jest stopniowe podporządkowanie się poszczególnych żołnierzy od szeregowca aż do najwyższego przełożonego. W służbowem wystąpieniu chociażby dwóch żołnierzy, zawsze istnieje rozkazujący i wykonawca. Dla ustalenia czynności dowodzenia istnieją szczeble starszeństwa i przełożeństwa.

(150) Starszy a młodszy.

(Reg. sł. wewn. — zarys. — O. 1. — 1924. — Cz. II. pkt. 8 i 11.)

W znaczeniu wojskowem „starszym" od innych żołnierzy jest żołnierz, który posiada od nich wyższy stopień wojskowy, a w tym samym stopniu wyższe starszeństwo (wcześniejszą datę mianowania, wyższy numer porządkowy w liście starszeństwa, względnie w rozkazie nominacyjnym).

W różnych rodzajach wojska o starszeństwie jednego z dwóch żołnierzy w równym stopniu i równych starszeństwem rozstrzyga okres czasu przesłużony w poprzednim stopniu.

Starszy, jeżeli nie jest przełożonym, nie wydaje rozkazów młodszemu. Jednak w wyjątkowych wypadkach ma prawo wydawania rozkazu, jeżeli z ważnych powodów uzna to za konieczne. Bierze jednak za to na siebie pełną odpowiedzialność.

(151) Przełożony a podwładny.

(Reg. sł. wewn. — zarys. — O. 1. — 1524. — Cz. II. pkt. 10.)

Przełożonym jest żołnierz, który ma prawo rozkazywania innym żołnierzom na mocy postanowień organizacyjnych, przepisów służbowych lub na mocy wyższego rozkazu, oraz kieruje służbą podwładnego i jest odpowiedzialny za jego czynności służbowe. Żołnierze oddani pod rozkazy przełożonego są jego podwładnymi.

Zależnie od formacji, może być przełożony dowódcą, komendantem lub kierownikiem.

Każde stanowisko ma inne atrybucje.

Każdy dowódca, komendant lub kierownik formacji jest przełożonym wszystkich żołnierzy tej formacji.

W razie posiadania przez żołnierzy, będących w tych samych stopniach, jednakowych kwalifikacyj, stanowiska etatowe powinny być obsadzane według starszeństwa; w razie zaś różnych kwalifikacyj, przy obsadzaniu stanowiska decyduje wyłącznie wyższość kwalifikacyj.

Z reguły powinien być przełożony starszym od swych podwładnych. W wyjątkowych wypadkach może jednak starszy zostać czaso-

wo oddany pod rozkazy młodszego, któremu wówczas jest podporządkowany jako przełożonemu.

Wyższy stopniem może być oddany tylko czasowo i w wyjątkowych wypadkach pod rozkazy niższego. W tych razach starszy musi się zastosować do zarządzeń młodszego, który jednak względem wyższego stopniem nie posiada władzy dyscyplinarnej. W stopniu równym, przełożony niższy tylko starszeństwem (lokatą) posiada władzę dyscyplinarną w stosunku do podwładnego starszego starszeństwem.

Kwestja przełożeństwa musi być zawsze jasno określona.

Rozdział IV.

Prawa oficerów.

XXVIII. UTRATA STOPNIA OFICERSKIEGO.

(152) Art. 27. Oficera nie można pozbawić stopnia oficerskiego, jak tylko:

a) w wypadku utraty obywatelstwa polskiego;
b) w drodze prawomocnego wyroku sądowego;
c) w drodze prawomocnego orzeczenia oficerskiego Sądu Honorowego.

(153) § 7.

W wypadku, przewidzianym w punkcie a) art. 27 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P., Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia o utracie przez oficera obywatelstwa polskiego Ministra Spraw Wojskowych, który ogłasza o powyższem i o pozbawieniu wskutek tego oficera jego stopnia — w dzienniku urzędowym M. S. Wojsk. i zarządza jego skreślenie ze spisów oficerów.

W wypadku, przewidzianym w punktach b) i c) art. 27 tejże ustawy, odnośni prokuratorzy, wzgl. przewodniczący odnośnych Sądów Honorowych, zawiadamiają o zapadnięciu prawomocnego wyroku wzgl. orzeczenia, pozbawiającego oficera jego stopnia, Ministra Spraw Wojskowych, który postępuje, jak wskazano w ustępie 1-ym niniejszego paragrafu.

(154) § 107.

Postanowienie § 7 niniejszego rozporządzenia ma zastosowanie do oficerów rezerwy.

XXIX. ZASADY KWALIFIKOWANIA OFICERÓW.

(155) Art. 28. Awansowanie oficera zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, następuje o jeden stopień.

(156) Stopnie wojskowe.

(Dz. Rozk. Nr. 6/20, poz. 108. — D. M. O. 7259. Org.)

Wobec częstych nieporozumień przy używaniu słów „stopień wojskowy“ i „szarża“ ustala się następujące znaczenie tych słów:

1. Stopień wojskowy obejmuje wspólną nazwą wszystkie szczeble hjerarchji wojskowej od najniższego do najwyższego t. j. od szeregowca do (generała broni) „marszałka Polski“, więc szeregowców, starszych szeregowców i szarże.
2. „Szarże“ są to stopnie podoficerskie i oficerskie. Stopnie podoficerskie zwą się „szarżami podoficerskiemi“, stopnie oficerskie „szarżami oficerskiemi“.
3. Przez ogólną nazwę „szeregowi“ rozumie się szeregowców, st. szeregowców względnie im równorzędne stopnie i szarże podoficerskie; „st. szeregowcy“ nie liczą się do szarż.

(157) Art. 29. Awanse oficerów poszczególnych korpusów osobowych z wyjątkiem mianowanych sędziami wojskowymi oficerów korpusu sądowego i oficerów korpusu kontrolerów, oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, następują w zależności od stopnia po przesłużeniu w każdym poszczególnym stopniu conajmniej tej ilości lat, która jest określona w niniejszym rozdziale dla każdego z nich, na podstawie odpowiednich kwalifikacyj i w miarę wolnych wakansów w stopniach przewidzianych etatami wojska:

a) według starszeństwa;

b) z wyboru, dokonanego przez Ministra Spraw Wojskowych na podstawie wniosków, przedstawianych w drodze służbowej co do każdego kandydata przez jego przełożonych.

(158) Art. 30. Do czasu ustawowego uregulowania zasady, dotyczące starszeństwa, sposobu przeprowadzenia wyboru oraz kwalifikowania oficerów, ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(159) ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 12 maja 1923 r.

o zasadach, dotyczących starszeństwa przy awansach, sposobu przeprowadzania wyboru, oraz kwalifikowania oficerów.

(Dz. Ust. 50/23, poz. 352. — Dz. R. Nr. 18/23, poz. 260.)

Na zasadzie art. 30 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 32, poz. 256) zarządzam co następuje:

§ 1. Minister Spraw Wojskowych ustala w każdym stopniu i korpusie osobowym listę oficerów, mających awansować według starszeństwa.

§ 2. Podstawą do awansu według starszeństwa jest kolejność umieszczenia na ustalonej, w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o ustaleniu starszeństwa i nadaniu stopni oficerskich w wojsku polskiem (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399) liście starszeństwa oficerów zawodowych, która to lista ma być w dalszym ciągu prowadzona wedle zasad, wymienionych w niniejszem rozporządzeniu.

§ 3. Po awansowaniu na wyższy stopień otrzymują oficerowie starszeństwo kolejne po oficerze ostatnim w starszeństwie w danym stopniu i korpusie osobowym, przyczem naprzód zostają umieszczeni oficerowie, awansowani według starszeństwa, następnie zaś oficerowie, awansowani z wyboru. Kolejność starszeństwa awansowanych oficerów pomiędzy sobą opiera się na porządku, w jakim oni są wymienieni w listach, ustalonych przez Ministra Spraw Wojskowych (§§ 1 i 9).

§ 4. Jako datę starszeństwa oficerów we wszystkich stopniach, za wyjątkiem poruczników, ustala się dzień, z którym nastąpiło ich awansowanie.

Jako datę starszeństwa poruczników, ustala się dzień, w którym upłynęło dwa lata od daty mianowania ich podporucznikami, względnie datę wcześniejszą, lub późniejszą, a to zależnie od obliczenia czasu służby w stopniu podporucznika.

§ 5. Oficerowie, którzy mając inne warunki do awansu, nie mogli w swoim czasie awansować według starszeństwa z powodu przeniesienia ich w stan nieczynny, a czas przebywania w stanie nieczynnym zostanie im następnie wliczony do czasu służby wojskowej, albo z przyczyn, wymienionych w 1 ustępie art. 47 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich, a następnie zajdą okoliczności, przewidziane w ustępie 2 tegoż artykułu, albo z powodu otrzymania pierwszej ujemnej rocznej kwalifikacji, która jednak następnie zostanie skreślona (pkt. b, art. 76 tejże ustawy), otrzymują przy awansie według starszeństwa datę starszeństwa i jego kolejność, któreby byli otrzymali, gdyby byli awansowali w swoim czasie.

§ 6. Wnioski na awans z wyboru, przedkładane Ministrowi Spraw Wojskowych, wychodzą:

a) od dowódców pułków, lub przełożonych, posiadających uprawnienia conajmniej dowódców pułków — na stopnie kapitana i majora,

b) od dowódców dywizji (brygad jazdy), lub przełożonych, posiadających uprawnienia conajmniej dowódcy dywizji (brygady jazdy)—na stopnie podpułkownika i pułkownika.

Wnioski na awanse z wyboru co do oficerów, którzy pełnią służbę, podlegającą pozatem specjalnej fachowej opinji, są stawiane przez przełożonych, wymienionych w punktach a) i b) niniejszego paragrafu, po wysłuchaniu opinji szefów odnośnych rodzajów służby wojskowej.

§ 7. Każdy przełożony, sporządzający wnioski na awans z wyboru, ustala w nich, według rodzajów służby wojskowej, kolejność kandydatów, według której, ze względu na nadawanie się do awansu, kandydatom tym, zdaniem jego, przysługuje pierwszeństwo przy awansie.

§ 8. Wnioski na awans z wyboru sporządzone przez przełożonych uprawnionych do tego w myśl punktów a) i b) § 6 niniejszego rozporządzenia przechodzą kolejno do wszystkich następnych bezpośrednich wyższych przełożonych, z których każdy sporządza z wniosków, otrzymanych od wszystkich podległych sobie oddziałów, zakładów lub urzędów dla każdego poszczególnego korpusu osobowego i stopnia swój wniosek, ustalając w nim kolejność wszystkich kandydatów do awansu na podstawie swej własnej oceny i porównania ich wartości.

§ 9. Po otrzymaniu wniosków awansowych Minister Spraw Wojskowych dokonywa wyboru i ustala w każdym stopniu i korpusie osobowym listę oficerów, mających awansować z wyboru.

§ 10. Zastrzegając wydanie osobnego rozporządzenia o zasadach, dotyczących kwalifikowania oficerów, pozostawia się tymczasowo w zastosowaniu wydane w tej mierze przez Ministra Spraw Wojskowych przepisy.

§ 11. Ustalone przez siebie listy oficerów awansujących (§§ 1 i 9), przedstawia Minister Spraw Wojskowych z wnioskiem o nadanie im odpowiednich stopni, według przepisu art. 11 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich.

§ 12. Sposób awansowania na stopnie generalskie zostanie ustalony osobnem rozporządzeniem.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze nie ma zastosowania do oficerów korpusu kontrolerów i oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 marca 1923 r.

§ 15. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) S. Wojciechowski
Prezes Rady Ministrów: (—) W. Sikorski
Minister Spraw Wojskowych: (—) Sosnkowski

(160) ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 1 września 1923 r.

o zasadach dotyczących starszeństwa przy awansach oraz sposobu przeprowadzania wyboru na stopnie generalskie.

(Dz. Ust. Nr. 89/23, poz. 699. — Dz. Rozk. Nr. 34/23, poz. 440. — zmienione: rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1924. — Dz. Ust. Nr. 96/24, poz. 894. — Dz. Rozk. Nr. 45/24, poz. 648. O. V. Szt. Gen. 30 201. M.)

Na zasadzie artykułu 30 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich z dnia 23. III. 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) i § 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12. V. 1923 r. o zasadach, dotyczących starszeństwa przy awansach, sposobu przeprowadzania wyboru, oraz kwalifikowania oficerów (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 352) zarządzam co następuje:

§ 1. Przy awansach na stopnie generalskie jako datę starszeństwa generałów w danym stopniu generalskim ustala się dzień, z którym nastąpiło awansowanie.

§ 2. Kolejność starszeństwa awansowanych generałów pomiędzy sobą opiera się na porządku w jakim oni są wymienieni w liście starszeństwa oficerów zawodowych w stopniu poprzednim.

§ 3. Ilość wakansów w korpusie generałów w każdym stopniu generalskim, na które zostaną awansowani oficerowie, ogłasza przed każdym awansem Minister Spraw Wojskowych.

Przed każdym terminem awansowym Minister Spraw Wojskowych ogłasza w rozporządzeniu, zarządzającem awanse, datę, do której kandydatom na stopnie generalskie należy obliczać czas ich służby w poprzednim stopniu.

(n — z mocą obowiązującą do końca roku 1924).

„Datę awansowania jednakową dla wszystkich stopni generalskich ogłasza Minister Spraw Wojskowych równocześnie z ogłoszeniem awansów".

§ 4. Wnioski na awans na stopnie generalskie sporządzają co do podległych im oficerów:

a) Dowódcy Okręgów Korpusów,
b) Inspektorowie Armji i Broni,
c) Szef Administracji,
d) Szef Sztabu Generalnego.

Przełożony, sporządzający wniosek na awans na stopnie generalskie, ustala w nim dla każdego stopnia generalskiego kolejność kandydatów, według której, ze względu na nadawanie się do awansu, kandydatom tym, zdaniem jego, przysługuje pierwszeństwo przy awansie.

§ 5. Wnioski na awans na stopnie generalskie, sporządzone przez Dowódców Okręgów Korpusów przesyłają oni właściwym Inspektorom Armji, którzy je opinjują, układając ze swej strony kolejność kandydatów z obu D. O. K. i przesyłają je Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 6. Przełożeni, uprawnieni do sporządzania wniosków na awans na stopnie generalskie w myśl punktów b), c) i d), § 4 niniejszego rozporządzenia, przesyłają wnioski te Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 7. (n — „z mocą obowiązującą do końca roku 1924").

„Minister Spraw Wojskowych zwołuje w terminie i miejscu przez niego oznaczonem komisję opinjującą w składzie Szefa Sztabu Generalnego, Szefa Administracji, Inspektorów Armji i Broni, Inspektora Szkół oraz dwóch generałów, wyznaczonych przez Ministra Spraw Wojskowych. Przewodniczącego generała wyznacza Minister Spraw Wojskowych. Komisja ta sporządza z wniosków zestawionych przez Inspektorów Armji, Szefa Administracji i Szefa Sztabu Generalnego, dla każdego stopnia generalskiego swój wniosek, ustalając w nim kolejność wszystkich kandydatów dla wyboru przez Ministra do awansu na stopnie generalskie, na podstawie swej własnej oceny i porównania ich wartości.

Uchwały tej komisji zapadają większością głosów i są protokułowane. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Przy każdym z kolejno zestawionych kandydatów ma być podane ilu członków komisji wypowiedziało się za, ilu przeciw jego awansowi. Właściwy inspektor armji i przewodniczący komisji dyktują do protokułu uzasadnienia".

§ 8. Po otrzymaniu wniosków awansowych na stopnie generalskie, wraz z protokułami komisji i rozpatrzeniu ewentualności awansowania bezpośrednio mu podległych oficerów, Minister Spraw Wojskowych dokonywa wyboru i ustala dla każdego stopnia generalskiego zgodnie z § 2 tego rozporządzenia listę kandydatów, mających awansować na stopnie generalskie, włączając w nią również proponowanych do awansu na generałów, mianowanych sędziami wojskowymi pułkowników.

§ 9. Ustalone przez siebie listy oficerów, mających awansować na stopnie generalskie (§ 8), przedstawia Minister Spraw Wojskowych z wnioskiem o nadanie im odpowiednich stopni, według przepisu art. 11 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze nie ma zastosowania do oficerów korpusu kontrolerów i oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów.

§ 11. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 1 września 1923 r.

Prezes Rady Ministrów
(—) Witos

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) Wojciechowski

Minister Spraw Wojskowych
(—) Szeptycki

(161) ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 21 lipca 1923 r

o przenoszeniu oficerów do korpusu oficerów kontrolerów, oraz o zasadach, dotyczących starszeństwa przy awansach, sposobu przeprowadzania wyboru oraz kwalifikowania oficerów korpusu kontrolerów i oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów.

(Dz. Ust. Nr. 76/23, poz. 596. — Dz. Rozk. Nr. 35/23, poz. 458).

Na zasadzie art. art. 8 i 30 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich z dnia 23 marca 1922 r (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) zarządzam dla oficerów korpusu kontrolerów i oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów, co następuje:

§ 1. Do korpusu oficerów kontrolerów mogą być przenoszeni z innych korpusów osobowych oficerowie w stopniu majora na własną prośbę, po zdaniu egzaminu konkursowego, na podstawie wniosku komisji egzaminacyjnej i decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

§ 2. Oficerowie innych korpusów osobowych w stopniu kapitana (rotmistrza) tylko wtedy mogą być dopuszczeni do egzaminu konkursowego, jeżeli posiadają warunki, obowiązujące w ich korpusie osobowym do awansu na majora.

Gdy zapadnie decyzja Ministra Spraw Wojskowych o przeniesieniu ich do korpusu oficerów kontrolerów, awansują oni w swoim korpusie osobowym na majorów.

§ 3. Warunki egzaminu i skład komisji egzaminacyjnej, do której należeć mogą tylko oficerowie korpusu kontrolerów (oficerowie korpusu kontrolerów, awansowani na generałów) pod przewodnictwem Szefa Wojskowej Kontroli Generalnej — ustala Minister Spraw Wojskowych.

§ 4. Do korpusu oficerów kontrolerów mogą też być przenoszeni na własną prośbę, bez konkursu, podpułkownicy lub pułkownicy innych korpusów osobowych, jednakże tylko w stosunku $^1/_5$ wolnych wakansów.

O przyjęciu tych oficerów do korpusu kontrolerów decyduje Minister Spraw Wojskowych na podstawie wniosku komisji kwalifikacyjnej, złożonej ze wszystkich w danej chwili pełniących służbę oficerów, korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, pod przewodnictwem Szefa Wojskowej Kontroli Generalnej.

Uchwały tej komisji zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 5. Kandydat, uznany przez komisję egzaminacyjną (§ 3) lub kwalifikacyjną (§ 4) za nienadającego się, nie może być przeniesiony do korpusu oficerów kontrolerów, — Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje natomiast prawo nieprzyjęcia do korpusu oficerów kontrolerów kandydata, uznanego przez komisję egzaminacyjną lub kwalifikacyjną za nadającego się do przeniesienia, jeżeli uważa przyjęcie tego oficera do korpusu oficerów kontrolerów za niepożądane.

§ 6. Przez przeciąg pierwszych dwóch lat po przeniesieniu do korpusu oficerów kontrolerów majorowie korpusu kontrolerów nie będą samodzielnie pełnili funkcyj kontrolnych.

§ 7. Po przeniesieniu z innego korpusu osobowego do korpusu oficerów kontrolerów, oficerowie korpusu kontrolerów zostają umieszczeni na liście starszeństwa po oficerze ostatnim w danym stopniu.

Data starszeństwa, którą oficerowie przeniesieni do korpusu kontrolerów posiadali w dawnym korpusie osobowym, jest miarodajną przy obliczeniu czasu służby w danym stopniu, wymaganego do awansu i zostaje uwidoczniona w liście starszeństwa oficerów korpusu kontrolerów obok nazwiska danego oficera.

Kolejność starszeństwa między sobą oficerów, przeniesionych do korpusu kontrolerów w myśl paragrafu 1 niniejszego rozporządzenia, opiera się na porządku, ustalonym przez komisję egzaminacyjną, na podstawie wyników egzaminu.

Kolejność starszeństwa między sobą oficerów, przeniesionych do korpusu kontrolerów w myśl paragrafu 4 niniejszego rozporządzenia, opiera się na porządku, ustalonym przez komisję kwalifikacyjną, wymienioną w tymże paragrafie.

§ 8. Po awansowaniu na wyższy stopień oficerowie korpusu kontrolerów, względnie oficerowie tegoż korpusu, awansowani na generałów, zostają umieszczeni na liście starszeństwa po oficerze ostatnim w danym stopniu.

Kolejność starszeństwa awansowanych oficerów między sobą opiera się na porządku, w jakim oni są wymienieni w listach awansów (ustępy 3 i 4 paragrafu 10 i par. 11).

§ 9. Jako datę starszeństwa oficerów awansowanych ustala się dzień, z którym nastąpiło ich awansowanie.

§ 10. O posiadaniu kwalifikacji do awansu na stopnie podpułkownika, pułkownika i generała brygady, decyduje corocznie komisja kwalifikacyjna (par. 4) pod przewodnictwem Szefa Wojskowej Kontroli Generalnej.

Komisja ta ustala na podstawie wyników głosowania dla każdego stopnia listę kwalifikacyjną, na której posiadający ustawowe warunki do awansu oficerowie korpusu kontrolerów, zakwalifikowani do awansu przez komisję, zostają wymienieni w porządku, w jakim są umieszczeni na liście starszeństwa oficerów korpusu kontrolerów.

Komisja kwalifikacyjna zbiera się następnie po raz drugi pod przewodnictwem Ministra Spraw Wojskowych i biorąc za podstawę ustaloną już przez siebie pod przewodnictwem Szefa Wojskowej Kontroli Generalnej listę kwalifikacyjną, sporządza listę kolejności oficerów, według której, ze względu na nadawanie się do awansu, oficerom tym, zdaniem komisji, przysługuje pierwszeństwo przy awansie.

Uchwały komisji kwalifikacyjnej zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Lista awansów, zatwierdzona przez Ministra Spraw Wojskowych, jest każdorazowo podstawą do awansowania oficerów korpusu kontrolerów w porządku umieszczenia na liście.

Czas zebrania się komisji kwalifikacyjnej, celem ustalenia listy kwalifikacyjnej i listy awansów, oznacza Minister Spraw Wojskowych w rozporządzeniu, zarządzającem przeprowadzenie awansów.

§ 11. Awans generałów brygady na stopień generała dywizji następuje na podstawie wyboru, dokonanego przez Ministra Spraw Wojskowych, który w liście awansów ustala kolejność tych generałów według swej własnej oceny.

§ 12. Listy oficerów, mających awansować, przedstawia Minister Spraw Wojskowych z wnioskiem o nadanie im odpowiednich stopni według przepisu art. 11 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich.

§ 13. Zastrzegając wydanie osobnego rozporządzenia o zasadach, dotyczących kwalifikowania oficerów, pozostawia się tymczasowo w zastosowaniu wydane w tej mierze przez Ministra Spraw Wojskowych przepisy.

§ 14. Postanowienie paragrafu 6 niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do majorów, przeniesionych do korpusu kontrolerów przed 1 stycznia 1924 r.

§ 15. Do czasu, gdy ilość oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, będących w stanie czynnym, nie osiągnie liczby 7, wejdą w skład komisji kwalifikacyjnej wymienionej w paragrafach 4 i 10 niniejszego rozporządzenia, prócz generałów będą-

cych w stanie czynnym, wszyscy pułkownicy korpusu kontrolerów, zajmujący etatowe stanowiska generałów.

§ 16. Do czasu, gdy ilość oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, będących w stanie czynnym, nie osiągnie liczby 7, przepis paragrafu 11 niniejszego rozporządzenia będzie miał zastosowanie także do awansu pułkowników korpusu kontrolerów na generałów brygady.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§ 18. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) Wojciechowski

Prezes Rady Ministrów: w z. Głąbiński

Minister Spraw Wojskowych: (—) Szeptycki

(162) Rozporządzenie o warunkach konkursu oraz egzamin dla kandydatów na oficerów korpusu kontrolerów.

(Dz. Rozk. Nr. 43/24, poz. 622. — K. K. 4159).

Na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21. VII. 1923 r. (Dz. Rozk. Nr. 35.23, poz. 458) o przenoszeniu oficerów do korpusu kontrolerów oraz o zasadach kwalifikowania i sposobie przeprowadzania wyboru przy awansach oficerów korpusu kontrolerów i oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów, ustalam co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. O przyjęcie do korpusu kontrolerów ubiegać się mogą majorowie i kapitanowie (rotmistrzowie), a ci ostatni, o ile przesłużyli w swoim stopniu przynajmniej cztery lata w czynnej służbie wojskowej i uczynili zadość warunkom, wymienionym w art. 40 pkt. a i pkt c 2, ustawy z dnia 23. III. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. R. Nr. 9.23, poz. 120). Kapitanom (rotmistrzom), których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r., a którzy po 1 czerwca 1919 r. ukończyli lub ukończą wyższy zakład naukowy, czas przesłużenia w stopniu kapitana skraca się o jeden rok.

§ 2. Kandydaci do stopnia majora korpusu kontrolerów przedstawiają w drodze służbowej do ministra spraw wojskowych swe własnoręcznie napisane podanie o przyjęcie wraz z załączeniem szczegółowych wyjaśnień i wiarogodnych dowodów posiadanego wykształcenia ogólnego i zawodowego, jak również odnoszących się do ich służby wojskowej.

§ 3. Termin składania podań upływa z dniem 1 lipca każdego roku. Podania, niewniesione w terminie od 1 stycznia do końca czerwca, będą rozpatrywane w roku następnym.

§ 4. Konkurs dla oficerów kandydatów do stopnia majora korpusu kontrolerów będzie ogłaszany w Dz. Rozk. corocznie w ciągu pierwszego kwartału, egzaminy odbywać się będą w Warszawie w biurach Korpusu Konrolerów w miesiącu listopadzie, nazwiska zaś dopuszczonych do konkursu i termin rozpoczęcia egzaminów, będą podawane zapomocą pism do poszczególnych D. O. K. i w Rozk. Dz. M. S. Wojsk. w październiku każdego roku.

Porządek nazwisk kandydatów ogłoszony w Rozk. Dz. M. S. Wojsk. obowiązuje przy egzaminach.

§ 5. Na czas trwania egzaminów kandydaci zostają odkomenderowani do M. S. Wojsk.

§ 6. Na całość egzaminu konkursowego składa się:

a) egzamin pisemny,
b) pierwszy egzamin ustny,
c) drugi egzamin ustny,
d) drugi egzamin pisemny,
e) ocena ogólnych kwalifikacyj kandydata.

Między poszczególnemi częściami egzaminu następuje przerwa conajmniej dwu dni.

§ 7. Egzamin konkursowy dzieli się na dwie części, t. j.:

1. egzamin wstępny,
2. egzamin właściwy.

Egzamin wstępny obejmuje pierwszy egzamin pisemny i dwa egzaminy ustne; egzamin właściwy obejmuje drugi egzamin pisemny i ocenę z ogólnych kwalifikacyj kandydata.

§ 8. Egzamin wstępny i egzamin właściwy odbywa się przed komisją o tymsamym składzie osobowym.

§ 9. W skład komisji egzaminacyjnej, powołanej rozkazem ministra, wchodzą oficerowie korpusu kontrolerów, jakoteż oficerowie tegoż korpusu awansowani na generałów, a mianowicie: jako przewodniczący: szef Korpusu Kontrolerów, jako członkowie: 4 generałów lub pułkowników K. K.

§ 10. Do zadań komisji egzaminacyjnej należy:

a) rozpatrzenie podań kandydatów do stopnia majora korpusu kontrolerów i ustalenie listy porządkowej przyjętych kandydatów;
b) przygotowanie tematów i podań do egzaminów pisemnych i ustnych;
c) uczestnictwo podczas całego konkursu w charakterze egzaminatorów;

d) wydawanie oceny o uzdolnieniu kandydatów na majorów korpusu kontrolerów.

§ 11. Dla porównania wyników wypracowań pisemnych i odpowiedzi ustnych, przewodniczący komisji egzaminacyjnej rozdziela składowe egzaminu konkursowego między członków komisji w ten sposób, że jeden otrzymuje sprawę pierwszego egzaminu pisemnego, drugi — drugiego egzaminu pisemnego, trzeci — pierwszego egzaminu ustnego, czwarty — drugiego egzaminu ustnego.

Przy każdym egzaminie ustnym w zakresie swoich przedmiotów stawia pytanie wszelkim kandydatom ten sam członek komisji; wypracowania pisemne w swoim zakresie referuje i opinjuje odnośny członek komisji.

§ 12. W zasadzie tematem egzaminu konkursowego będą przedmioty objęte załączonym programem.

Ponieważ nie wszystkie te przedmioty mają jednakowe znaczenie i zastosowanie przy wykonywaniu służby kontrolnej (z części pierwszej i drugiej programu), przeto nie stanowią one treści zadania pisemnego, ani też głównego pytania ustnego

§ 13. Tematem egzaminu wstępnego pisemnego jest wypracowanie dydaktyczne z zakresu jednego lub kilku przedmiotów, wchodzących w skład części pierwszej i drugiej programu.

Z pośród tematów, ogłoszonych w dniu egzaminu, zdający wybiera jeden z nich dowolnie do opracowania.

Egzamin trwa 6 godzin.

§ 14. Na pierwszy egzamin ustny złożą się pytania z części I i II programu. Drugi egzamin ustny, stanowiący pytania główne, obejmuje przedmioty z części III programu.

Każdy egzamin ustny odbywa się w ciągu 45 minut, z czego odpowiedź na wylosowane pytania trwa 30 minut, 15 minut pozostaje na zapytanie ustne w kwestji omawianej, względnie w kwestjach, dotyczących przedmiotów, obejmujących treść danego egzaminu.

§ 15. Tematem drugiego egzaminu pisemnego jest zadanie dydaktyczne z przedmiotów, objętych częścią III programu, albo sporządzenie sprawozdania lub wyświetlenie kwestji, względnie załatwienie sprawy, do których wykonania otrzymuje zdający do swej dyspozycji odnośne akta i według potrzeby odpowiednie zeszyty Dz. Rozk. Egzamin ten trwa 8 godzin.

Do głównego egzaminu pisemnego zostają dopuszczeni ci z pośród kandydatów na majorów korpusu kontrolerów, którzy z egzaminu wstępnego uzyskali największą ilość punktów, nie mniej jednak, jak 480.

§ 16. Wypracowanie pisemne odbywa się pod ścisłą klauzurą na papierze urzędowym, w obecności członka komisji egzaminacyj-

nej lub delegowanego przez szefa Korpusu Kontrolerów lub oficera K. K., który odbierając wypracowania, odnotowuje na nich w nagłówku dokładny czas oddania.

Podczas egzaminu pisemnego nie mogą posługiwać się zdający żadnemi książkami, podręcznikami lub notatkami poza dostarczonemi przez komisję egzaminacyjną.

§ 17. Wypracowania pisemne podpisują zdający znakiem rozpoznawczym przez siebie obranym.

Znak rozpoznawczy składa się z dowolnej liczby 6-cio cyfrowej, z dodaniem jakiejkolwiek litery alfabetu łacińskiego.

§ 18. Znaki rozpoznawcze podane na specjalnej kartce, zawierającej pozatem nazwisko i imię i stopień służbowy zdającego zakleja tenże w dostarczonej kopercie i oddaje przewodniczącemu komisji przed rozpoczęciem egzaminu pisemnego.

Przewodniczący komisji otrzymane koperty opieczętowuje i przechowuje aż do czasu ukończenia oceny i ustalenia not wszystkich odebranych opracowań, poczem następuje komisyjne otwarcie kopert i naklejenie kartek ze znakami rozpoznawczemi na odpowiednie wypracowania.

§ 19. Odpowiedzi ustne odbywają się w obecności wszystkich kandydatów na majorów korp. kontr., którzy losując pytania zaklejone w kopertach, w kolejności ogłoszonej Rozk. Dz. M. S. Wojsk., zachowują jedną kartkę z pytaniem dla siebie, drugą — wręczają przewodniczącemu komisji.

W celu przygotowania odpowiedzi na wylosowane pytania zdający otrzymują 30 minut czasu do namysłu, pozostając przez ten czas w osobnym pokoju.

Dla przygotowania sobie odpowiedzi ma on dostarczaną kartkę, poza którą nie może mieć żadnych książek, podręczników lub notatek.

§ 20. Dla możliwego uniknięcia przypadkowości przy każdym egzaminie ustnym, zdający otrzymuje drogą losowań dwie grupy pytań, z których jedną wybiera dowolnie do odpowiedzi.

§ 21. Ocena egzaminacyjna powstaje z wyników czterech egzaminów i oceny osobistej kandydata.

Na ocenę osobistą składają się ogólne kwalifikacje, zawarte w liście kwalifikacyjnej, jakoteż dane i opinje z całej służby wojskowej.

Kwalifikacje kandydata są rozpatrywane odnośnie do wykształcenia ogólnego i zawodowego, jak również zdolności fizycznych i właściwości moralnych.

Ocena osobista jest traktowana niezależnie od wyników poszczególnych części egzaminów.

§ 22. Stopnie oceny dla każdego egzaminu i kwalifikacyj ogólnych są wyrażone w ilościach punktów od 1—15 według następującej skali:

niedostatecznie	1,2
słabo	3,4
dostatecznie	5,6,7
dość dobrze	8,9,10
dobrze	11,12,13
bardzo dobrze	14,15

Otrzymane przez kandydata stopnie oceny mnoży się przez następujące mnożniki:

a) dla egzaminu wstępnego:		
zadanie pisemne	10	
pierwszy egzamin ustny	10	
drugi egzamin ustny	20	
Razem:		40
b) dla egzaminu właściwego:		
wypracowanie pisemne	20	
ocena osobista	40	
Razem:		60
W sumie:		100

Osiągnięta tą drogą suma punktów stanowi kwalifikacje kandydata.

§ 23. Sposób wydania oceny przez komisję egzaminacyjną odbywa się dla wszystkich składowych egzaminu jednakowo.

Członek komisji egzaminacyjnej, w którego zakres wchodzi odnośny temat lub zadanie, przedstawia na komisji sposób ujęcia tematu przez zdającego, referuje wynik ostateczny egzaminu i proponuje stopień oceny. Po dyskusji komisja przystępuje do głosowania, ustalając ilość punktów danego stopnia, przyczem rozstrzyga większość głosów.

Głosowanie odbywa się począwszy od najmłodszego stopniem, względnie starszeństwem.

§ 24. Suma punktów, otrzymana z oceny poszczególnych części egzaminu wstępnego i właściwego, pomnożona przez odpowiednie mnożniki, licząc od największej uzyskanych punktów, daje lokatę kandydatów do stopnia majora korpusu kontr.

Lokatę kandydatów, posiadających jednakową ilość punktów, ustala komisja egzaminacyjna.

§ 25. Na podstawie lokaty kandydatów powstaje lista kwalifikacyjna, obejmująca wszystkich tych, którzy uzyskali wzwyż 1320 punktów, przyczem ocena osobista musi być bardzo dobra.

Kandydaci, którzy nie uzyskali 1320 punktów, mogą narówni z niedopuszczonymi do egzaminu właściwego, powtórzyć go w całości w latach następnych nie więcej jak dwa razy.

§ 26. Na zasadzie listy kwalifikacyjnej normalnych wakansów w Korpusie Kontrolerów, minister spraw wojskowych ustala i zatwierdza listę kwalifikacyjną, wedle której, w miarę wolnych miejsc, następują nominacje na majorów korp. kontrolerów. Oficerowie z listy klasyfikacyjnej do czasu uzyskania nominacji, zostają przydzieleni do M. S. Wojk. (Korpus Kontrolerów), przyczem okres ten będzie zaliczony do służby w Korpusie Kontrolerów.

§ 27. W razie otwarcia wolnych miejsc w korp. kontr., oficerowie pozostali na liście kwalifikacyjnej mogą być w ciągu pierwszego półrocza roku następnego dodatkowo zaklasyfikowani.

Po upływie tego terminu oficerowie z listy kwalifikacyjnej mogą być zaliczeni do korp. kontr., wówczas tylko, jeżeli w swoim czasie powtórzą egzamin właściwy.

§ 28. Kandydatów na majorów korp. kontr., umieszczonych na liście kwalifikacyjnej, zawiadamia się o uzyskaniu starszeństwa zapomocą pism. Listę klasyfikacyjną ogłasza się w Dzienniku Pers.

ROZDZIAŁ II.

Postanowienie przejściowe.

§ 29. Termin wnoszenia podania do pierwszego konkursu upływa z dniem 31 grudnia 1924 r. Pierwszy egzamin odbędzie się w drugiej połowie marca 1925 r.

§ 30. W latach 1924—1925 do udziału w egzaminie konkursowym mogą być dopuszczeni oficerowie rezerwy w stopniu majorów i kapitanów (rtm.), a ci ostatni wówczas tylko, skoro posiadają warunki określone w § 1.

Podanie o przystąpienie do egzaminu konkursowego wraz z wymaganemi w pkt. 3-im załącznikami, kierują do Min. Spraw Wojsk. drogą przez P. K. U., do którego są przynależni, powołując się na niniejsze rozporządzenie.

Na podaniu należy wskazać dokładny adres zamieszkania.

§ 31. Komendanci P. K. U., załączając wyciąg ewidancyjny i odpisy posiadanych dat i opinij personalnych, przedstawiają podanie wraz z załącznikami ministrowi spraw wojsk. przez D. O. K., na którego terenie urzędują.

§ 32. O dacie rozpoczęcia egzaminu zawiadamia odnośnego oficera rezerwy właściwe D. O. K.

§ 33. Oficerowie powołani w r. 1921 i 1922 do korp. kontr. w charakterze aspirantów, a którzy nie złożyli egzaminów z dostatecznym

wynikiem, mogą być dopuszczeni do egzaminu konkursowego na warunkach objętych § 1 i 25 niniejszego rozporządzenia.

§ 34. Do rozporządzenia niniejszego dołączony jest (jak niżej) program przedmiotów do egzaminu konkursowego na majorów korp. kontrolerów.

PROGRAM

przedmiotów do egzaminu konkursowego na majorów korpusu kontrolerów

CZĘŚĆ I.

a) Prawo publiczne.

1. Prawo polityczne.
2. Prawo administracyjne.
3. Prawo międzynarodowe.
4. Prawo finansowe.
5. Prawo karne.

b) Prawo prywatne.

1. Prawo cywilne.
2. Prawo osobowe.
3. Prawo rzeczowe.
4. Prawo o zobowiązaniach.
5. Prawo spadkowe.
6. Prawo hipoteczne.
7. Prawo handlowe.
8. Prawo wekslowe i czekowe.
9. Zasady prawa przemysłowego.

c) Sądownictwo.

1. Ustrój sądów.
2. Postępowanie przed sądami cywilnemi.
3. Postępowanie przed sądami karnemi, powszechnemi i wojskowemi.
4. Sądy specjalne.

CZĘŚĆ II.

a) Administracja państwa.

b) Ekonomja.

1. Przedmiot ekonomji politycznej.
2. Produkcja.
3. Banki i kredyt.
4. Dochody.

5. Konsumcja.
6. Polityka handlowa.

c) Prawodawstwo robotnicze.

1. Organizacja pracy.
2. Zrzeszenie zawodowe.
3. Instytucje oszczędnościowe i pomocy.
4. Ministerstwo Pracy.

d) Skarbowość.

1. Dochody.
2. Pożyczki i długi.
3. Organizacja skarbowa w Polsce.

e) Budżet.

1. Zasady budżetu.
2. Procedura budżetowa.
3. Położenie finansowe.

f) Statystyka.

1. Teorja statystyki.
2. Statystyka administracyjna.
3. Organizacja urzędów statystycznych w Polsce.

g) Księgowość.

1. Rachunki.
2. Księgi.

h) Kontrola państwowa.

1. Kontrola parlamentarna nad działalnością rządu.
2. Najwyższa Izba Kontroli Państwa.
3. Zastosowanie i zakres kontroli.

CZĘŚĆ III.

a) Organizacja armji i terytorjum.

1. Rozwój organizacji wojskowej od roku 1914.
2. Ministerstwo Spraw Wojskowych.
3. Czynna siła zbrojna w czasie pokoju.
4. Organizacja terytorjum.
5. Mobilizacja.
6. Pobór i rezerwy.
7. Szkoły wojskowe.
8. Przepisy służby wewnętrznej i kancelaryjnej.

b) Pragmatyka wojskowa.

1. Prawa i obowiązki.
2. Karanie przestępstw.

c) Administracja armji.

1. Cel administracji.
2. Środki do wykonania administracji.
3. Sposoby przeprowadzania administracji.
   a) Gospodarka wojskowa wogóle.
   b) Gospodarka pieniężna.
   c) Gospodarka materjałowa.
4. Warunki administracji w czasie wojny.

d) Administracja służb.

1. Służba uzbrojenia.
2. Służba inżynierji.
3. Służba intendentury.
4. Służba zdrowia.
5. Służba weterynaryjna.
6. Służba geograficzna.
7. Sądownictwo.
8. Służba koni.

d) Administracja w oddziałach i szkołach.

1. Oddziały wojskowe.
2. Szkoły wojskowe.

(163) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 24 września 1924 r.
o sposobie przeprowadzenia wyboru przy awansach oficerów
w 1924 roku.
(Dz. U. R. P. Nr. 96.24 poz. 893.)
(Dz. Rozk. Nr. 45/24, poz. 649. — O. V. Szt. Gen. 30 200 A.)

Na zasadzie art. 30 ustawy z dnia 23. III. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256) i w związku z rozporządzeniem z dnia 12 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 352) — zarządzam co następuje:

§ 1.

Minister spraw wojskowych określi w każdym korpusie osobowym i w każdym stopniu, granice, do których wybór ma być przeprowadzony, zależnie od ilości wakansów, tak, aby w wyznaczonej części listy była zawarta dostateczna ilość oficerów wybitnie lub conajmniej bardzo dobrze nadających się na stanowisko wyższe od posiadanego stopnia, oraz mających wszystkie wymagane ustawą warunki formalne do awansu.

§ 2.

Poza granicami w § 1 niniejszego rozporządzenia ustalonemi, można podawać do awansu tych oficerów, którzy:

a) w myśl art. 4 rozp. R. O. P. z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 555) byli conajmniej 3 razy ranni w W. P. lub formacjach wojskowych polskich, uznanych przez Rzeczpospolitą i którym prawo do naszywki z 3 gwiazdkami zostało przyznane;*)

b) po I. VI. 1919 r. ukończyli wyższy zakład naukowy, i którym wskutek tego na zasadzie art. 117 ust. z dnia 23. III. 22 o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256) wymagany okres czasu służby do awansu w poszczególnych stopniach skraca się jeszcze o rok.

§ 3.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się ministrowi spraw wojskowych.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą do końca roku 1924.

Prezydent Rzeczypospolitej (—) S. Wojciechowski.
Prezes Rady Ministrów (—) Wł. Grabski
Minister Spraw Wojskowych (—) Sikorski, generał-dywizji.

---

*) Rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 14 lipca 1920 r. w przedmiocie ustanowienia odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za rany i kontuzje.
(Dz. Ust. Nr. 83/20, poz. 555. — Dod. do Dz. R. Nr. 33/20, poz. 2. — zmien. Dz. Ust. Nr. 67/22, poz. 603. — Dz. R. Nr. 39/23, poz. 513).

Art. 1. Ustanawia się odznakę honorową dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za rany i kontuzje, odniesione w obronie Ojczyzny.

Art. 2. Odznaka ta przedstawia się w postaci naszywki ze wstążeczki barw wstęgi orderu „Virtuti Militari“ rozmiaru połowy szerokości normalnej wstęgi z pięcioramiennemi małemi srebrnemi gwiazdkami, oznaczającemi ilość ran, przyczem rany otrzymane w jednej bitwie, odznacza się jedną gwiazdką.

Art. 4. Przyznanie prawa do naszywki z 3 gwiazdkami daje odznaczonemu prawo do jednorazowego awansu poza kolejką.

Art. 5. Prawo do używania odznaki ustanowionej w art. 1—3 mają oficerowie (równorzędni) i szeregowi, którzy odnieśli rany lub kontuzje podczas walk w obronie Ojczyzny, po dniu 1 listopada 1918 r. w Wojsku Polskiem.

Art. 6. Do używania odznaki tej mają również prawo ci wojskowi, którzy otrzymali rany i kontuzje w wojnie wszechświatowej przed 1 listopada 1918 r. walcząc: a) w b. legjonach Polskich, b) w b. I, II i III korpusach wschodnich, c) w b. armji Gen. Hallera, oraz d) w innych formacjach wojskowych polskich, uznanych przez Rzeczpospolitą.

XXX. AWANS.

A. WEDŁUG STARSZEŃSTWA I Z WYBORU.

164) Art. 31. Awanse na poruczników następują automatycznie według starszeństwa po przesłużeniu dwóch lat w stopniu podporucznika.

(164a) Art. 120. Szeregowi, którzy otrzymali stopień oficerski za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy, dokonany przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, mogą pozostać w wojsku, jako oficerowie zawodowi i awansować w myśl art. 31 niniejszej ustawy do stopnia porucznika włącznie. Awans na wyższe stopnie uzależniony jest od wypełnienia warunków, przewidzianych w art. 19 i 20 niniejszej ustawy, i następuje w myśl przepisów o awansach.

(165) Art. 32. Awanse na kapitanów (rotmistrzów) następują po przesłużeniu w stopniu porucznika conajmniej czterech lat, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

cztery piąte — według starszeństwa, jedna piąta — z wyboru;

w czasie wojny:

połowa — według starszeństwa, połowa — z wyboru.

(166) Art. 33. Dla podporuczników i poruczników, którzy ukończyli szkołę akademicką i uzyskali odpowiedni dyplom, okres czasu służby w stopniach podporuczników i poruczników, wymagany dla awansu, skraca się:

dla podporuczników do jednego roku,

dla poruczników conajmniej do dwóch lat.

(167) Art. 34. Awanse na majorów następują po przesłużeniu w stopniu kapitana (rotmistrza) conajmniej lat czterech, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

trzy piąte — z wyboru,

dwie piąte — podług starszeństwa;

w czasie wojny:

cztery piąte — z wyboru,

jedna piąta — podług starszeństwa.

(168) Art. 35. Awanse na podpułkowników następują po przesłużeniu w stopniu majora conajmniej trzech lat, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

cztery piąte — z wyboru,

jedna piąta — według starszeństwa;

w czasie wojny:

wszyscy — z wyboru.

(169) Art. 36. Awanse na pułkowników następują zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, z wyboru, po przesłużeniu w stopniu podpułkownika conajmniej czterech lat.

(170) Art. 37. Awanse na generałów brygady, generałów dywizji i generałów broni następują zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, z wyboru po przesłużeniu w poprzednim stopniu conajmniej trzech lat.

(170a) Art. 112. Oficerom, którym w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399) został ustalony i zatwierdzony ten sam stopień, w jakim rozpoczęli służbę w Wojsku Polskiem, należy czasokres, wymagany dla awansu, obliczać od dnia faktycznego rozpoczęcia służby w Wojsku Polskiem, nie wcześniej jednak, niż od dnia 1 listopada 1918 r.

Oficerom, którym w myśl tejże ustawy został ustalony i zatwierdzony wyższy stopień, niż ten, w którym służbę w Wojsku Polskiem rozpoczęli, jako datę, od której należy obliczać czasokres, wymagany dla awansu, winien być uważany dzień, z którym ich nowy stopień został zatwierdzony.

Oficerom, którym w myśl tejże ustawy został ustalony i zatwierdzony niższy stopień, niż ten, w którym służbę w Wojsku Polskiem rozpoczęli, jako data, od której należy obliczać czasokres, wymagany dla awansu, winien być uważany dzień, w którym służbę w Wojsku Polskiem faktycznie rozpoczęli, nie wcześniejszy jednak, niż 1 listopada 1918 r.

(170b) Art. 117. Oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 399), a którzy po 1 czerwca 1919 r. ukończyli lub ukończą wyższy zakład naukowy, czas przesłużenia w zatwierdzonym i następnym (po pierwszym awansie) stopniu, niezbędny według niniejszej ustawy do zaawansowania, skraca się o jeden rok.

(170c) Wyższe zakłady naukowe.

(Dz. Rozk. Nr. 45/24, poz. 651. — O. V. Szt. Gen. 36463. A.)

Wyższe zakłady naukowe wojskowe oraz cywilne (szkoły akademickie), dające uprawnienia wskazane — są następujące:

Wyższe zakłady naukowe wojskowe:

Szkoła Sztabu Generalnego o kursie przynajmniej jednorocznym, Wyższa Szkoła Intendentury, Szkoła Oficerska Topografów, Ecole Superieure de Guerre (w Paryżu), Cours d'Intendants (w Paryżu), Ecole Superieure de Construction d'Aeronautique, Wyższa Szkoła Elektrotechniczna w Paryżu (Ecole Superieure d'Electricité).

Wyższe zakłady naukowe cywilne (szkoły akademickie):

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie, Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie, Uniwer-

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
BIBLIOTEKA
im. Gen. Broni Świerczewskiego

sytet Warszawski, Uniwersytet Poznański, Politechnika Lwowska, Politechnika Warszawska, Akademja Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Akademja Górnicza w Krakowie, Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie oraz wyższe cywilne zakłady naukowe zagraniczne, których dyplomy zostały uznane.

(171) Art. 38. Podczas wojny do czasu służby, wymaganego w myśl art. 31—35 włącznie niniejszej ustawy dla awansu na porucznika, kapitana (rotmistrza), majora i podpułkownika, czas służby, przebytej na terenie działań wojennych, liczy się podwójnie.

(171a) Art. 113. Czas, przebyty na terenie działań wojennych, oblicza się oficerom w myśl art. 38, z tem, że czas ten liczy się nie wcześniej, niż od dnia 1 czerwca 1919 r.

(172) Art. 39. Stopień Marszałka Polski nadaje Prezydent Rzeczypospolitej za wyjątkowe zasługi w obronie Ojczyzny.

(173) Art. 40. Od oficerów korpusów, wymienionych w art. 5 od punktów 1—10 włącznie niniejszej ustawy, oprócz zadośćuczynienia warunkom, wymienionym w art. 29—38 wymagane jest ponadto:

a) dla awansów na majorów — ukończenie z pomyślnym wynikiem specjalnego kursu dla oficerów sztabowych, którego czas trwania ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych;

b) dla awansów oficerów, powołanych do prac Sztabu Generalnego — po każdym awansie, przed dalszem ewentualnem kontynuowaniem powyższej służby, przesłużenie w linji jednego roku na stanowisku, odpowiadającem stopniowi, na jaki zaawansowali;

c) dla awansów oficerów piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów oraz łączności, nie podpadających pod punkt b) niniejszego artykułu — rzeczywiste sprawowanie dowództwa przez przeciąg dwóch lat, w sposób, jak następuje:

1) na kapitana (rotmistrza) — dowodzenie plutonem bądź jako podporucznik, bądź porucznik;

2) na majora — dowodzenie kompanją, szwadronem, baterją, jako kapitan (rotmistrz);

3) na pułkownika — dowodzenie bataljonem, lub dywizjonem, jako major, lub podpułkownik;

d) dla awansów oficerów, nie podpadających pod punkt b), c) niniejszego artykułu — rzeczywiste sprawowanie dowództwa przez przeciąg dwóch lat w sposób, który ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

(173a) Art. 114. Punkty a), c), d) art. 40 nie mają zastosowania do kapitanów (rotmistrzów), którzy pomiędzy 1 listopada 1918 r. a dniem ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego w przeciągu conaj-

mniej sześciu miesięcy dowodzili na terenie działań wojennych conajmniej bataljonem lub równorzędnym oddziałem.

(173b) Art. 115. Czas rzeczywistego sprawowania dowództwa, przewidziany w punkcie c) i d) art. 40, oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399), skraca się dla uzyskania awansu na pierwszy następny stopień do sześciu miesięcy, o ile przesłużyli w Wojsku Polskiem do dnia ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego conajmniej rok.

Przy następnych awansach mają całkowite zastosowanie punkty c) i d) art. 40.

ROZPORZĄDZENIE

(174) I. o sposobie sprawowania rzeczywistego dowództwa w korpusie oficerów aeronautycznych, kolejowych, samochodowych, taborowych i żandarmerji,

(Dz. Rozk. Nr. 10/23, poz. 128. — O. V. Szt. Gen. 7200. O.)

Na zasadzie pktu d) art. 40 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 32 z r. 1922, poz. 256) ustalam sposób rzeczywistego sprawowania dwuletniego dowództwa, obowiązującego w korpusie oficerów aeronautycznych, kolejowych, samochodowych, taborowych i żandarmerji, nie podpadających pod pkt. b) powyższej ustawy:

§ 1.

W korpusie oficerów aeronautycznych:

a) Lotnictwo:

na majora — dowodzenie jako podporucznik, porucznik i kapitan plutonem lotniczym i eskadrą lotniczą, lub jednostkami etatowo równorzędnemi w urzędach centralnych lub zakładach, dla których wymagany jest etat podporucznika, porucznika lub kapitana, przyczem na czas dowodzenia eskadrą lotniczą lub jednostką równorzędną przypaść musi conajmniej jeden rok;

na pułkownika — dowodzenie jako major lub podpułkownik dywizjonem lotniczym lub jednostką etatowo równorzędną w urzędach lub zakładach centralnych, dla których wymagany jest etat majora lub podpułkownika;

b) Balony:

na kapitana — dowodzenie plutonem, lub pełnienie służby zastępcy komendanta parku z jednoczesnem pełnieniem funkcji oficera manewrowego lub oficera obserwatora kompanji aerostatycznej, względnie pełnienie na etatowem stanowisku w urzędach lub zakładach centralnych funkcji etatowo równorzę-

dnej dowództwu plutonu lub zastępstwu dowódcy parku — jako podporucznik lub porucznik;
na majora — dowodzenie kompanją aerostatyczną, lub pełnienie funkcji zastępcy dowódcy bataljonu, komendanta parku, wzgl. pełnienie na etatowem stanowisku w urzędach lub zakładach centralnych funkcji powyższym dowództwom równorzędnej — jako kapitan;
na pułkownika — dowodzenie bataljonem aerostatycznym, lub pełnienie etatowej równorzędnej funkcji w urzędach lub zakładach aerostatycznych — jako major, lub podpułkownik.

Uczynienie zadość warunkom lotniczym, wymienionym w instrukcji D. IV. 1070.22 Dz. Rozk. Nr. 9.22, poz. 146 jest prócz warunków wymienionych w pktach a) i b) §-u 1 niniejszego rozporządzenia, warunkiem dla awansu wszystkich oficerów korpusu aeronautycznego na stopnie kapitana, majora i pułkownika, bez względu na to, czy dowodzili jednostką linjową, czy pełnili służbę na stanowisku, określonem powyżej jako równoznaczne z dowodzeniem jednostką linjową.

Postanowienie przedostatniego ustępu niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do oficerów technicznych.

§ 2.

W korpusie oficerów kolejowych:
na majora — rzeczywiste sprawowanie jako podporucznik, porucznik, lub kapitan dowództwa plutonu i kompanji kolejowej lub dowództwa równorzędnego, przyczem rzeczywiste dowództwo kompanją, wzgl. jednostką równorzędną ma trwać nie mniej niż jeden rok;
na pułkownika — dowodzenie jako major lub podpułkownik bataljonem, lub zajmowanie etatowego stanowiska w urzędach centralnych lub oddziałach i zakładach wojskowych, dla którego wymagany jest etat od majora wzwyż.

§ 3.

W korpusie oficerów samochodowych:
na majora — rzeczywiste sprawowanie jako podporucznik, porucznik i kapitan dowództwa plutonu i kolumny samochodowej, wzgl. dowodzenie jednostką samochodową, której dowódca posiada uprawnienia dowódcy plutonu lub kolumny, przyczem rzeczywiste dowodzenie kolumną samochodową, wzgl. jednostką równorzędną ma trwać nie mniej niż jeden rok;
na pułkownika — rzeczywiste sprawowanie jako major lub podpułkownik służby jako zastępca dowódcy dywizjonu samochodowego, służby dowódcy zakładu dywizjonowego, zastęp-

cy dowódcy centralnych warsztatów samochodowych, zastępcy dowódcy centralnych składów samochodowych lub zajmowanie etatowego stanowiska w urzędach centralnych lub oddziałach i zakładach samochodowych, dla którego wymaganiy jest etat od majora wzwyż.

§ 4.

W korpusie oficerów taborowych:

na kapitana — dowodzenie jako podporucznik lub porucznik plutonem w szwadronie;

na majora — dowodzenie jako kapitan szwadronem;

na pułkownika — pełnienie jako major lub podpułkownik funkcji zastępcy dowódcy dywizjonu, dowódcy kadry, dowódcy taborów dywizji piechoty, dowódcy taborów brygady jazdy lub dowódcy taboru dywizji jazdy, lub zajmowanie etatowego stanowiska w urzędach centralnych lub oddziałach i zakładach wojskowych, dla którego wymagany jest etat od majora wzwyż.

Oficerom taborowym, uczestnikom ubiegłej wojny, dowodzenie kolumną zalicza się jako dowodzenie szwadronem.

§ 5.

W korpusie oficerów żandarmerji:

na majora — dowodzenie plutonem lub pełnienie służby jako instruktor w kadrze szwadronu zapasowego;

na pułkownika — dowodzenie oddziałem szkolnym kadry szwadronu zapasowego, sprawowanie funkcji zastępcy dowódcy dywizjonu, funkcji komendanta kadry szwadronu zapasowego lub zajmowanie etatowego stanowiska Szefa Wydziału Żandarmerji lub pomocnika Szefa Wydziału Żandarmerji M. S. Wojsk.

ROZPORZĄDZENIE

(175) II. o sposobie sprawowania rzeczywistego dowództwa przez oficerów, pełniących służbę w szkolnictwie wojskowem, Straży Granicznej i w przysposobieniu rezerw.

(Dz. Rozk. Nr. 10/23, poz. 128. — O. V. Szt. Gen. 7200. O.)

Dla awansów oficerów piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, oraz łączności, nie podpadających pod pkt. b) art. 40 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P., a pełniących służbę w szkolnictwie wojskowem, uważa się za uczynienie zadość warunkowi rzeczywistego sprawowania dowództwa w myśl pkt. c) art. 40 powyższej ustawy — dowodzenie, stosownie do swego właściwego rodzaju służby wojskowej, plutonem, kompanją, szwadronem, baterją, bataljonem, lub dywizjonem, oraz pełnienie niżej wymienionych funkcji w centralnych szkołach, obozach szkolnych, kor-

pusach kadeckich, korpusowych szkołach pchor. rezerwy i korpusowych szkołach podoficerskich, w sposób jak następuje:

a) na kapitana — (rotmistrza) — dowodzenie jako podporucznik lub porucznik plutonem szkolnym, lub pełnienie służby jako instruktor broni towarzyszącej w piechocie,

b) na majora — dowodzenie plutonem, pełnienie służby instruktora wyszkolenia praktycznego, musztry, broni towarzyszącej w piechocie, oraz jazdy, lub dowodzenie kompanją, szwadronem, baterją,

c) na pułkownika — dowodzenie kompanją, szwadronem, dowodzenie bataljonem lub dywizjonem, dowodzenie oddziałem oficerskim, pełnienie służby jako kierownik instruktor oddziałów oficerskich, pełnienie służby jako instruktor musztry w korpusie kadetów, dyrektor nauk w szkołach oficerskich podchorążych i podoficerskich, komendant szkoły podchorążych, korpusowej szkoły podchorążych rezerwy, komendant szkół wojskowych, kursów, obozów szkolnych i korpusów kadetów.

Do awansów oficerów korpusu aeronautycznego, kolejowego, samochodowego, taborowego i żandarmerji, nie podpadających pod pkt. b) art. 40 ust. o podst. obow. i prawach ofic. W. P., a pełniących służbę w szkolnictwie wojskowem, odnoszą się przepisy rozdziału I §§ od 1 do 5 włącznie niniejszego rozporządzenia z tem, że pełnienie — stosownie do swego właściwego rodzaju służby wojskowej — funkcji instruktora w szkołach i na kursach zalicza się oficerom korpusu aeronautycznego, kolejowego, samochodowego i żandarmerji, jako zadośćuczynienie warunkowi dowodzenia dla awansu na majora, i że dla awansu oficerów, dowodzących — stosownie do swego właściwego rodzaju służby wojskowej — oddziałami szkolnymi, należy zastosować analogję z 1-ej części rozdziału II niniejszego rozporządzenia.

Pełnienie wszelkiej innej służby w szkolnictwie przez oficerów korpusów, wymienionych od 1 do 10 włącznie art. 5 ust. o podst. obow. i prawach ofic. W. P., jak: wykładowców, nie sprawujących rzeczywistego dowództwa, — dyrektora nauk korpusu kadetów i t. d. — nie może być uważane za równoznaczne z wymaganem od nich dla awansu sprawowaniem rzeczywistego dowództwa.

Oficerom piechoty zalicza się pełnienie funkcji oficera instrukcyjnego przysposobienia rezerw jako dowodzenie kompanją w piechocie dowodzenie zaś plutonem, kompanją, baonem w Straży Granicznej, jako zadośćuczynienie warunkowi dowodzenia plutonem, kompanją, baonem w piechocie.

Minister Spraw Wojskowych
(—) S o s n k o w s k i
Generał-Dywizji.

(176) Przeprowadzenie egzaminu sprawdzającego na kurs wspólny w Doświadczalnem Centrum Wyszkolenia przed awansem na majora.
(Dz. Rozk. Nr. 27/24, poz. 413. — O. III. Szt. Gen. 3640. Szk.)

I.

Cel egzaminu.

Celem egzaminu jest (zastępując, zarządzony rozkazem M. S. Wojsk. Oddz. III Szt. Gen. L. 15018.23. Szk., 3-miesięczny kurs broni, przewidziany po ukończeniu doszkolenia) sprawdzić dostateczność przygotowania kandydatów na kurs wspólny w D. C. W. przed awansem na majora (dotyczasowe egzaminy kontrolne).

W myśl powyższego będzie wymagana przy egzaminie:

a) znajomość teoretyczna i praktyczna regulaminów i instrukcyj broni, z której egzaminowany pochodzi,
b) znajomość teoretyczna i praktyczna regulaminów, względnie ich części, obowiązujących wszystkie bronie,
c) znajomość organizacji armji,
d) znajomość terenoznawstwa.

Przy ocenie będzie uwzględniona w pierwszej linji zdolność szybkiego i odpowiedniego zastosowania postanowień odnośnych regulaminów i instrukcyj.

Ażeby zapoznać wszystkich oficerów z zakresem wymagań i dać im równocześnie sposobność do przygotowania się, podaję poniżej szczegółowo zakres powyższego egzaminu.

II.

Zakres egzaminu.

Egzamin sprawdzający obejmuje:

1. Regulamin służby polowej — Tom I i II.
2. Regulamin piechoty. Cz. I i II.
3. Naukę o broni.
4. Terenoznawstwo.
5. Łączność.
6. Organizację armji.
7. Regulaminy i instrukcje tej broni, z której dany oficer pochodzi.

Egzaminowi z przedmiotów 1—6 zostaną poddani oficerowie, bez względu na rodzaj broni, z której pochodzą.

Wymagane będą:

Do 1. Dokładna znajomość Cz. I — VII, oraz znajomość zasad walki, zawartej w cz. VIII.

Do 2. Znajomość regulaminu piechoty — Cz. I, w ramach potrzebnych do szkolenia kompanji.
Z regulaminu piechoty — Cz. II, dokładna znajomość form i sposobów walki piechoty z uwzględnieniem organizacji terenu.

Do 3. Znajomość broni:
Karabin i karabinek, R. K. M., L. K. M. i C. K. M. (model obowiązujący na terenie danego D. O. K.). Granaty ręczne i V. B., działko 37 mm., J. D., armata 75 mm. model francuski. Główny nacisk położony na dokładną znajomość materjału danych broni.

Do 4. Znajomość podstawowych pojęć terenoznawstwa, umiejętność czytania mapy i oceny terenu na jej podstawie. Znajomość podstawowych sposobów wykonywania szkiców i przekroju terenu.

Do 5. Dokładna znajomość środków łączności w ramach p. p., taktyczne ich zastosowanie, wydajność, wrażliwość na uszkodzenia.

Do 6. Znajomość organizacji p. p. i p. j., p. art. pol., jazdy dyw., komp. czołgów, komp. sap. (na stopie wojennej).

Podręczniki do egzaminu.

Jako podręczniki do przygotowania się do egzaminu służyć mają w pierwszym rzędzie obowiązujące regulaminy i instrukcje, oraz wydane przez M. S. Wojsk. organizacje wojenne. Użycie ostatnich udostępnią odnośni dowódcy powołanym do egzaminu oficerom, przez oddanie im do dyspozycji posiadanych egzemplarzy służbowych.

Oprócz tego poleca się przestudjowanie:
Biesiekierski — Fortyfikacja polowa i
Lewakowski — Terenoznawstwo i kartografja.

III.

Sposób przeprowadzenia egzaminu.

1. Termin.

Egzamin sprawdzający dla kursów w roku 1925, odbędzie się dnia 1 grudnia b. r. przy poszczególnych D. O. K. Oficerowie władz centralnych składają egzamin przy D. O. K. Nr. 1. Do egzaminu powoła Oddział V Szt. Gen., na wniosek departamentów, 300 oficerów, wziętych, na podstawie swego starszeństwa lub opinji, w rachubę awansową. Powołanie zostanie ogłoszone w lipcu w Dzienniku Personalnym.

2. Porządek egzaminu.

Egzamin jest pisemny, trwa jeden dzień od godz. 8-ej — godz 13-ej i od godz. 15-ej — godz. 17-ej.

3. Przybory do egzaminu.

Każdy kandydat ma przynieść z sobą do egzaminu: ołówki — czarny, niebieski, czerwony i zielony, cyrkiel, linijkę z podziałką metryczną.

Papier, mapy i inne materjały, potrzebne do opracowań dostarczą odnośne D. O. K.

4. Odbiór zadań.

Pytania opracowuje D. C. W., w razie potrzeby po poprzedniem porozumieniu z departamentami, i przesyła je w zapieczętowanych kopertach, tak, aby dnia 29. XI. nadeszły do D. O. K.

5. Opracowanie pytań.

Oficerowie, podlegający egzaminowi, otrzymują do opracowania 3 tematy, w ramach których pomieszczone będą pytania, jak pod II.

Temat 1-szy obejmuje pytania z nauki: z regulaminu służby polowej, regulaminu piechoty, broni, organizacji armji i łączności, na podstawie pewnego konkretnego założenia.

Temat 2-gi obejmuje pytania z nauki o terenie i o organizacji terenu.

Temat 3-ci obejmuje pytania z regulaminów i instrukcyj broni, z której dany oficer pochodzi.

Tematy 1-szy i 2-gi są wspólne dla wszystkich oficerów korpusów osobowych I — X.

Temat 3-ci jest odrębny dla każdego z korpusów osobowych.

Przykłady tematów są podane pod IV.

Czas, przeznaczony do opracowania każdego z tematów, będzie podany wraz z tematem. Będzie on tak obliczony, by całość egzaminu nie trwała więcej, niż 7 godzin. Prace zostają bezwzględnie, po upływie przeznaczonego czasu, zebrane i natychmiast przesłane do D. C. W. do oceny.

Dowódcy O. K. wydają pytania dnia 1. XII o godzinie 7,45 oficerowi sztabowemu, przeprowadzającemu nadzór nad egzaminem, który dostarcza je kandydatom, względnie dyktuje. Czas potrzebny do dyktowania pytań nie należy wliczać w czas pracy.

Opracowanie pytań należy przeprowadzić pod nadzorem, ustalonym przez d-cę O. K. Używanie skryptów, podręczników, porozumiewanie się kandydatów między sobą i t. p. jest podczas wypraco-

wywania pytań wzbronione. Pytania opracowują kandydaci na papierze doręczonym im na miejscu i zaopatrzonym w pieczęć D. O. K.

6. Znak rozpoznawczy.

Dla zapewnienia bezstronności oceny prac, kandydaci nie podpisują ich imiennie, lecz na prawym rogu 1-ej strony umieszczają nagłówek:

Liczba korpusu — np. D. O. K. Nr. I.
Rodzaj broni, z której kandydat pochodzi — np. piechota.
Liczba pięciocyfrowa dowolnie dobrana — np. 17423.

Ponadto każdy z kandydatów wpisuje na kopercie i kartce, dostarczonych przez D. O. K. i opatrzonych ich pieczęcią, wyżej podany, dowolnie wybrany znak rozpoznawczy, prócz niego — na kartce tylko imię, nazwisko i przydział, wkłada kartkę do koperty, którą zakleja osobiście i wręcza dozorującemu oficerowi sztabowemu.

D-cy O. K. przesyłają je do Oddziału V Szt. Gen., który przechowuje je, aż do przesłania mu wyników przez D. C. W.

7. Sposób oceny opracowań.

Opracowania egzaminacyjne będą oceniane komisyjnie w D.C.W. Komendant D. C. W., przyjmując pod uwagę ocenę prac danego kandydata, oraz uwzględniając przy opracowaniu tematów 1 i 2 rodzaj broni, z jakiego odnośny kandydat pochodzi, ustala wynik egzaminu.

Do oceny opracowań 3-ich tematów dla oficerów korpusów 4—10 może komendant D. C. W. zażądać współpracy odpowiednich oficerów z odnośnych departamentów.

Przy ocenie będą zastosowane dwa stopnie:

a) odpowiedział wymaganiom,
b) nie odpowiedział wymaganiom.

O wynikach oceny zawiadamia komendant D. C. W. Oddział V Szt. Gen., który na podstawie posiadanych nazwisk, odpowiadających 5-cio cyfrowym liczbom, ogłasza listę oficerów, którzy złożyli egzamin z pomyślnym wynikiem, i powołuje w porozumieniu z departamentami odpowiednią ilość oficerów na kurs.

Oficerowie, którzy, pomimo pomyślnych wyników egzaminu, na najbliższy kurs z powodu braku miejsca nie zostali powołani, będą powołani na następny kurs bez ponownego egzaminu.

Oficerowie, którzy egzaminu nie zdali, zostaną powołani do następnego egzaminu, względnie na kurs broni, do której przynależą.

8. Kredytowany przejazd koleją i djety.

Kandydatom przysługuje prawo przejazdu na koszt skarbu państwa do miejsca postoju D. O. K., przy którym egzamin składają — i zpowrotem.

Na czas podróży i egzaminu przysługują kandydatom — o ile egzamin odbywa się poza zwykłem miejscem służbowem, dzienne djety.

IV.

Przykłady Pytań.

Temat I.

(Służba polowa, Reg. piech., łączność, organizacja i broń).

Opracowanie nastąpi na szkicu doręczonym egzaminowym.

I. Baon w związku obustronnym, posuwając się z południa na północ ma wykonać natarcie z rejonu wzgórza x i m. P., mając w 1-ej linji 2 kompanje.

1. komp. + drużyna c. K. M. na prawo,
2. komp. + pluton c. K. M. na lewo.

2-ga linja — 3-cia komp. + reszta k. c. K. M. (za 1-szą komp).

II. Praca do wykonania.

a) Wyrysować na szkicu ugrupowania 2-ej komp. w natarciu po osiągnięciu przez baon linji X — Y.

1. piechota — plutonami,
2. c. K. M. — stanowisko i kierunek ognia,
3. J. D. — umieścić i dać zadanie (przyjmujemy, że J. D. działa w pasie 2-ej kompanji,
4. stanowisko d-cy kompanji.

b) Wskazać jakie jest normalne wyposażenie w amunicję k. c. K. M.

1. ilość amunicji,
2. rozmieszczenie (od komp. do pułku włącznie).

c) Skład pocztu d-cy kompanji.

d) Jakiemi środkami łączności rozporządza d-ca baonu i jak będzie zorganizowana łączność wewnątrz baonu przed rozpoczęciem natarcia.

III. Czas dla opracowania całości — 3 godziny.

Temat II.

(Nauka o terenie.)

Na szkicu, który każdy z egzaminowanych otrzyma, przedstawić i udowodnić graficznie, czy i która część szkicu, np. rzeki lub doliny, narysowanej na szkicu, jest widoczna z punktu obserwacyjnego

Przekroje wykonać w podziałce 1 : 25 000. Wysokości w podziałce 5 razy większej.

Czas pracy — 2 godziny.

Temat III.

(Pytania specjalne z zakresu broni danego kandydata.)

I. Piechota. (R. P. Cz. I. i Cz. II.)

Szyki zwarte i luźne bataljonu, odstępy i odległości w szyku zwartym oraz rozciągłość wszerz i w głąb w szyku luźnym jednostek, wchodzących w skład bataljonu R. P. Cz. I. pkt. 322, 327, 328, R. P. II. 131, 164—166, 172, 173, 100.

II. Kawalerja. (R. J. I.)

Jakie szyki luźne rozróżniamy w szwadronie i dywizjonie i w jakich wypadkach można, względnie należy je zastosować. (R. J. 321, 323, 335, 340, 342, 356, 344, 358, 434—447).

III. Artylerja.

Jakie rodzaje ognia zastosowuje artylerja polowa do wstrzeliwania i jakie dla ognia skutecznego (H—I. p. 122).

IV. Saperzy.

1. Mosty pojazdowe.

Celem otwarcia linji komunikacyjnej przez rzekę R., dowódca 1/4 komp. sap. postawi zwykły most pojazdowy z przepustem.

Do dyspozycji 2—3 pojazdy.

Do opracowania na arkuszu dyspozycyjnym według profilu poprzecznego rzeki:

1-sze techniczne zabezpieczenie,

2-gie zestawienie i podział drużyny mostowej,

3-cie szkic mostu z dyspozycją pracy,

4-te czas potrzebny do postawienia mostu.

Podstawa: Projekt reg. służby wodnej, Część 1-sza, 2-ga i 3-cia. Warszawa 1921 r.

2. Mosty polowe.

Celem zastąpienia mostu pojazdowego w miejscowości N., dowódca 1/4 komp. sap. zbuduje ciężki most polowy; do dyspozycji materjał budowlany w następujących wymiarach . . . . . .

Na podstawie stojącego do dyspozycji materjału i podanego profilu rzeki opracować:

1-sze. Konstrukcję mostu w profilu podłużnym i ew. poprzecznym.

2-gie. Podział zastępów roboczych i podział pracy.

3-cie. Czas budowy mostu.

Podstawa: Instrukcja sap. Mosty polowe Sap. 3. — 1922.

3. Minerstwo.

Opracować projekt zniszczenia żelaznego mostu kolejowego (drogowego), podając na planie:

1-sze ilość przekrojów przebicia,

2-gie schemat przewodów ogniowych,

3-cie obliczenie ilości potrzebnej amunicji i sposób założenia ładunków na jednej z konstrukcyjnych części mostu.
Podstawa: Instrukcja sap. Minerstwo Sap. 5. — 1923.

V. Lotnictwo.

1. Sposoby zwalczania lotnictwa nieprzyjacielskiego.
2. Rola lotnictwa w okresie walk ruchomych.

VI. Dla oficerów wojsk łączności.

1. Plan łączności.
2. Środki łączności wogóle i ich zastosowanie.
3. Działanie i użycie poszczególnych środków łączności w różnych okresach walki.

VII. Dla oficerów wojsk kolejowych.

1. Ochrona komp. kol. podczas robót na odcinkach czołowych.
2. Przewieźć na dobę na odległość 30 klm. kolejką wąskotorową żywność i amunicję, w ogólnym tonnażu 750 t., z czego żywność 300 t., amunicji 450 t. Należy określić maksymalną odległość mijanek ze względów technicznych i ruchomych, oraz ilość potrzebnego taboru — dane:

siła pociągowa	60 t.
nośność wozów	5 t.
tara wozów	$2^1/_2$ t.
maks. szybkość	15 klm. godz.
maks. wzniesienie	$10^0/_0$.

2. Sposób rekonesansu i roboty przygotowawcze przy odbudowie mostu zniszczonego. Jakie dane musi mieć oficer, chcący przystąpić do projektu odbudowy zniszczonego mostu.

VIII. Dla oficerów wojsk samochodowych.

1. Określić ilość potrzebnego taboru samochodowego do przewiezienia w ciągu jednej doby — pułku piechoty w składzie bojowym na odległość 70 klm. szosą.
2. Określić w ciągu jakiego czasu zostanie przewieziony szosą ładunek jednego poc. kol. (500 ton) na odległość 100 klm., mając w rozporządzeniu 20 samochodów ciężarowych 3-tonnych, oraz uwzględniając czas potrzebny na ładowanie i rozładowywanie samochodów przy dostatecznej ilości samochodów.
3. Obliczyć zapas materjałów pędnych (oliwy i benzyny) na przeciąg jednego miesiąca dla składu samochodowego, który ma zaopatrywać trzy kolumny samochodowe ciężarowe przy założeniu, że takowe będą pracowały 8 godz. na dobę i że ilość etatowa samochodów w stanie czynnym pozostaje w ciągu całego okresu stałą.

IX. Dla oficerów wojsk taborowych.

Objaśnić cel i zadania stacji regulującej, stacji zaopatrywania i punktu zaopatrzenia.

X. Dla oficerów żandarmerji.

Pytania z dziedziny ogólno-wojskowej.

1. Zachowanie się żandarma na miejscu czynu zbrodni.
2. Obowiązki oficera żandarmerji w zakresie szkolenia podwładnych.
3. Środki zapewniające stałe doszkolenie szeregowych w plutonie żandarmerji.
4. D. P. w walce na linji X. Y. D-ca plut. żand. polowej otrzymał od d-cy D. P. rozkaz: zorganizować zamknięcie policyjne na tyłach dywizji na linji D. B. — Wykonanie.

Uwaga 1. Na opracowanie każdego z tych pytań czas wyznaczony — 1½ godziny.

Uwaga 2. Wszystkie powyższe pytania są przykładowe. Do egzaminu zostaną przesłane do O. K. pytania inne, mniej więcej tego samego typu i poziomu.

B. ODRĘBNE NORMY AWANSU.

(177) Art. 41. Postanowienia punktów b), c), d) art. 40 niniejszej ustawy mogą, według uznania Ministra Spraw Wojskowych, nie być stosowane do oficerów-inwalidów, pozostawionych w stanie czynnym w myśl art. 73 niniejszej ustawy.

(178) § 23.

O możności niestosowania punktów b), c) i d) art. 40 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. rozstrzyga w każdym poszczególnym wypadku Minister Spraw Wojskowych na podstawie wniosku, przedłożonego w drodze służbowej i skierowanego do Oddz. V. Szt. Gen. przez przełożoną władzę, która powinna wziąć pod uwagę stopień inwalidztwa danego oficera.

(179) Art. 42. W razie śmierci oficera wskutek przyczyn, związanych ze służbą wojskową, w wypadkach, w których stwierdzono wyjątkowe zasługi oficera, może on być awansowany po śmierci o jeden stopień.

(179a) § 56.

Mianowanie szeregowego po śmierci podporucznikiem zawodowym i awansowanie oficera po śmierci w myśl art. 22 i 42 o podst. obow. i pr. ofic. W. P., może nastąpić na podstawie umotywowanego wniosku władzy przełożonej, niezależnie od posiadania przez nieżyjącego innych ustawowych warunków, wymaganych dla mianowania, wzgl. awansowania. Wniosek powyższy powinien zawierać szczegółowy opis zasług, położonych dla wojska w czasie pełnienia przez szeregowego, wzgl. oficera służby wojskowej, oraz stwierdzenie, iż śmierć szeregowego nastąpiła wskutek przyczyn, związanych z peł-

nieniem przez niego służby wojskowej.

Wniosek, z dołączeniem odpisu karty ewidencyjnej, powinien być przedłożony drogą służbową Ministrowi Spraw Wojskowych, który, w razie przychylenia się do wniosku, przedkłada go Prezydentowi Rzeczypospolitej do decyzji.

(180) § 108.

Sposób postępowania, przewidziany w § 56 niniejszego rozporządzenia, ma zastosowanie również do oficerów rezerwy w razie zajścia wypadku, przewidzianego w art. 42 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. Wojsk Polskich.

(181) Art. 43. W czasie wojny warunki dla awansów, wyszczególnione w punktach a), b), c), d) art. 40, mogą być rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej zmodyfikowane, w kierunku zmniejszenia wymaganego czasu, lub w zupełności uchylone.

(182) Art. 44. Awanse mianowanych sędziami wojskowymi oficerów korpusu sądowego następują według starszeństwa po przesłużeniu w każdym poszczególnym stopniu conajmniej tej ilości lat, która jest określona w niniejszym rozdziale dla każdego stopnia, na podstawie odpowiednich kwalifikacji i w miarę wolnych wakansów w stopniach, przewidzianych etatami wojska.

(183) Art. 45. Awanse oficerów korpusu kontrolerów oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, następują jedynie z wyboru po przesłużeniu w poprzednim stopniu conajmniej dwóch lat, na podstawie odpowiedniej kwalifikacji i w miarę wolnych wakansów, przewidzianych etatami wojska.

(184) Art. 46. O posiadaniu odpowiednich kwalifikacji, przewidzianych w art. 45 niniejszej ustawy, przez oficerów korpusu kontrolerów oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, orzeka Minister Spraw Wojskowych.

(185) § 17.

Orzekanie przez Ministra Spraw Wojskowych w myśl art. 46 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. o posiadaniu przez oficerów korpusu kontrolerów, oraz oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów, odpowiednich kwalifikacyj, przewidzianych w art. 45 ustawy, jest stwierdzeniem, czy dany oficer odpowiada zasadom, dotyczącym sposobu kwalifikowania oficerów korpusu kontrolerów, oraz oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów, a mianowicie zasadom ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej w myśl art. 30 powyżej wspomnianej ustawy.

(186) Art. 47. Oficerowie, przeciwko którym zostało wdrożone postępowanie dyscyplinarne, sądowo-honorowe lub sądowo-karne, są wyłączeni na czas postępowania od prawa do awansu.

W razie zaniechania (umorzenia) postępowania, lub uniewinnienia przez sąd wojskowo-karny, lub też ukarania dyscyplinarnego bez względu na wysokość kary, lub też ukarania sądowo-honorowego nie wyżej nad naganę — awansują oficerowie na podstawie ogólnych przepisów.

Zasądzonym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, lub orzeczeniem sądu honorowego na karę zawieszenia w czynnościach, czas kary wolnościowej lub zawieszenia w czynnościach nie wlicza się do okresu czasu, wymaganego dla awansu.

(187) Zachowanie etatu przez oficerów zawieszonych w czynnościach służbowych.

(Dz. Rozk. Nr. 24/24, poz. 361. — O. V. Szt. Gen. 3738 G.)

Oficerowie, zawieszeni w czynnościach służbowych z powodu dochodzeń sądowo-karnych lub honorowych, pozostają na zajmowanym przez nich etacie, nie pełniąc funkcji aż do czasu definitywnego załatwienia sprawy.

Funkcję, związaną z danym etatem, z reguły pełni zastępca, jeśli jest etatem przewidziany lub najstarszy oficer danej jednostki.

W wypadkach nieodpowiednich kwalifikacyj zastępcy, zbyt niskiego stopnia lub szczególnych względów służbowych — odkomenderuje minister spraw wojskowych na wniosek właściwego dowódcy — innego oficera, odpowiadającego wymaganym warunkom.

XXXI. UPOSAŻENIE I EMERYTURA.

(188) Art. 48. Oficerowie mają być tak uposażeni, aby mogli bez troski o byt codzienny pełnić sumiennie obowiązki swego zawodu, wyłącznie mu się poświęcając.

Uposażenie oficera w stanie czynnym ma się składać:

a) z uposażenia zasadniczego, przywiązanego do jego stopnia,

b) z dodatkowych świadczeń, zależnych od szczególnych stosunków służbowych.

(189) Art. 49. Do uposażenia zasadniczego należy stała płaca miesięczna wraz z dodatkiem: za wysługę lat, żywnościowym, mieszkaniowym (mieszkanie, opał i światło) i wyekwipowanie, oraz rodzinnym w naturze lub ekwiwalencie pieniężnym.

(190) Art. 50. Dalsze poza uposażeniem zasadniczem świadczenia obejmują:

a) dodatki reprezentacyjne na stanowiskach, wymagających reprezentacji,

b) dodatki za kierownictwo dla oficerów na stanowiskach kierowniczych,

c) dodatki służbowe,
d) opiekę sanitarną dla oficera i jego rodziny,
e) należności za podróże służbowe, odkomenderowania i przeniesienia,
f) dodatki na czas ćwiczeń, mobilizacji i wojny,
g) ulgę w przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi.

(191) Art. 51. Szczegóły uposażenia oficerów w stanie czynnym rozwija i ustala ustawa o uposażeniu wojska, która jednocześnie reguluje sprawę uposażenia oficerów w stanie nieczynnym.

(192) Art. 52. Uposażenie oficera w stanie spoczynku reguluje specjalna ustawa.

(192a) Uposażenie emerytalne.

(Dz. Ust. Nr. 6/24, poz. 46 zmien.: Dz. Ust. Nr 18/24, poz. 178 i Dz. Ust. Nr. 52/24, poz. 525.)

Art. 19. Uposażenie emerytalne wynosi do 10 lat służby włącznie 40% (czterdzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok służby o 2,4% (dwa całe cztery dziesiąte procent), w żadnym jednak razie nie może przenosić 100% (stu procent) podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego.

W tym samym stosunku oblicza się także wszystkie dodatki, do których emeryt ma prawo w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Ułamków jednostek monetarnych, otrzymanych przy obliczaniu zaopatrzenia emerytalnego, nie wypłaca się.

Art. 17. Podstawą do wymierzenia uposażenia emerytalnego jest uposażenie, pobierane ostatnio w służbie czynnej, przypadające według art. 3 ustawy o uposażeniu fukcjonarjuszów państwowych i wojska z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924.) Podstawę oblicza się w wymiarze dla samotnego.

XXXII. URLOP.

(193) Art. 53. Każdemu oficerowi przysługuje prawo do krótkoterminowego urlopu.

(193a) Udzielanie przepustek osobom wojskowym poza obrąb garnizonu.

(Dz. Rozk. W. Nr. 92/19, poz. 3463. — D. M. O. Nr. 2621. Org.)

Przełożeni dowódcy od dowódców kompanji, szwadronów, baterji i im równorzędnych oddziałów włącznie wzwyż mogą udzielać osobom wojskowym w kraju (oficerom, im równorzędnym i szeregowym) zezwoleń pisemnych na opuszczenie garnizonu w czasie wolnym od

służby t. j. na dni niedzielne lub świąteczne do miejscowości, położonych w pobliżu garnizonu.

Ważność takiej przepustki nie może przekraczać 36 godzin przy jeździe koleją do miejscowości oddalonych o 50 km., przy jeździe kołowej lub pieszej do 30 km. od stałego garnizonu.

Najpóźniejszą godzinę powrotną określą D. O. K. tak, by powrót nastąpił następnego dnia po niedzieli lub święcie przed rozpoczęciem zajęć.

Koszta podróży ponosi jadący.

Zezwolenia takie nie wliczają się na poczet normalnego urlopu. Dowódcy winni tak uregulować udzielanie tych przepustek, aby służba garnizonowa lub pogotowie nie doznały przeszkody.

Jako dokument zezwolenia na opuszczenie garnizonu służy przepustka.

(194) Art. 54. Ogólna ilość czasu, przebytego przez oficera w ciągu jednego roku kalendarzowego na urlopach dla celów osobistych, t. j. na urlopach: wypoczynkowym, służbowym i okolicznościowym z zachowaniem uposażenia nie może przekraczać ośmiu tygodni.

(195) Art. 55. Czas trwania urlopu wypoczynkowego, do którego przysługuje prawo każdemu oficerowi w granicach od czterech do sześciu tygodni w przeciągu roku kalendarzowego, w zależności od czasu służby oficera — określi Minister Spraw Wojskowych.

(196) Art. 56. Urlopy z przyczyn służbowych mogą być udzielane w następujących wypadkach:

a) przy służbowem przeniesieniu oficera do innej miejscowości dla uregulowania spraw osobistych, wynikłych wskutek przeniesienia, — do dwóch tygodni, uwzględniając oddalenie miejsca stałego przydziału od ostatniego miejsca służby oraz stosunki służbowe i rodzinne;

b) po powrocie z niewoli nieprzyjacielskiej — do ośmiu tygodni.

(197) Art. 57. Udzielanie urlopów okolicznościowych w sprawach osobistych jest dopuszczalne tylko w szczególnie ważnych wypadkach, przyczem urlopy takie nie mogą przekraczać siedmiu dni.

(198) Art. 58. W wypadkach złego stanu zdrowia przysługuje oficerowi prawo do otrzymania urlopu kuracyjnego, którego czas trwania nie może przekraczać sześciu miesięcy w przeciągu jednego roku.

Urlop kuracyjny udzielany bywa jedynie na podstawie orzeczenia lekarskiego.

(199) Art. 59. Czasowe wstrzymanie urlopów w całem wojsku lub pewnych jego częściach może zarządzić wyłącznie Minister Spraw Wojskowych, z wyjątkiem wypadków, w których, z powodu zagrożenia pewnych miejscowości chorobami zakaźnemi, natychmiastowe

zawieszenie urlopów do tych miejscowości leży w kompetencji odnośnego Dowódcy Okręgu Korpusu.

(200) Art. 60. Uprawnienia poszczególnych przełożonych, dotyczące udzielania urlopów, reguluje rozporządzenie Ministra Spraw wojskowych.

Powyższe przepisy, dotyczące urlopów, mają zastosowanie w czasie pokoju. Przepisy o urlopach w czasie wojny reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

(201) § 73.

Czas trwania krótkoterminowego urlopu nie może przekraczać sześciu miesięcy i jest uzależniony od celu urlopu

(202) § 74.

Rodzaje urlopów krótkoterminowych, udzielanych oficerom, są następujące:

a) wypoczynkowe,
b) kuracyjne,
c) służbowe,
d) okolicznościowe.

Rodzaj urlopu i czas jego trwania powinny być wpisywane do karty ewidencyjnej oficera.

(203) § 75.

Krótkoterminowe urlopy, w zależności od rodzaju i czasu trwania, dzielą się na:

a) urlopy z zachowaniem uposażenia,
b) urlopy bez uposażenia.

(204) § 76.

Ogólna ilość czasu, przebytego przez oficera w przeciągu jednego roku kalendarzowego na urlopach dla celów osobistych, a mianowicie na urlopach: wypoczynkowym, służbowym i okolicznościowym z zachowaniem uposażenia, nie może przekraczać ośmiu tygodni.

(205) § 77.

Prośby o urlop powinny być przedkładane drogą służbową.

(206) § 78.

Urlopy winny być ogłaszane w rozkazie dowództwa oddziału, zakładu lub urzędu, które udzieliły urlopu.

Niezależnie od powyższego, o ile oficer pełni służbę poza swym oddziałem macierzystym, ten ostatni ma być zawiadomiony w każdym poszczególnym wypadku o udzielonym urlopie.

(207) § 79.

Czasowe wstrzymanie urlopów w całem wojsku, lub w pewnych jego częściach, może zarządzić wyłącznie Minister Spraw Wojsko-

wych. W wypadkach, kiedy pewne miejscowości są zagrożone epidemicznemi chorobami zakaźnemi, dowódcom okręgów korpusów, na których terenie leży dana miejscowość, przysługuje prawo zakazu urlopowych wyjazdów i przyjazdów z tych wzgl. do tych miejscowości. O wydaniu takiego zakazu dowódca okręgu korpusu powinien złożyć niezwłocznie telegraficzny meldunek Ministrowi Spraw Wojskowych.

(208) § 80.

Urlop wypoczynkowy przysługuje każdemu oficerowi w przeciągu roku kalendarzowego w granicach od czterech do sześciu tygodni i powinien być udzielany na następujących zasadach:

a) oficerom młodszym do kapitana (rotmistrza) włącznie — cztery tygodnie,

b) oficerom sztabowym i generałom — sześć tygodni.

W wypadkach wyjątkowych, w uwzględnieniu czasu służby i wartościowej pracy dla dobra służby, mogą także oficerowie młodsi, na wniosek bezpośrednio przełożonego dowództwa otrzymać sześciotygodniowy urlop wypoczynkowy.

Przysługujący oficerowi urlop może być przezeń wykorzystany odrazu, lub też na prośbę oficera i o ile na to pozwalają względy służbowe w dwóch półroczach.

Niewykorzystanie czasu urlopu wypoczynkowego w ciągu roku kalendarzowego nie uprawnia do doliczania niewykorzystanego czasu urlopu do urlopów w latach następnych.

(209) § 81.

W wypadkach, gdy władza przełożona z powodów służbowych nie może udzielić urlopów w tym terminie, na który oficer prosi, — winna określić, kiedy w ciągu danego roku, lub półrocza da oficerowi możność korzystania z urlopu.

(210) § 82.

Oficerom, właścicielom gospodarstw rolnych, należy na ich prośbę i o ile na to pozwalają względy służbowe, udzielać urlopów w czasie robót rolnych.

(211) § 83.

(n - d) Urlopów wypoczynkowych udzielają:

A) w M. S. Wojsk.:

a) podsekretarzowi stanu, oficerom, zajmującym stanowiska przewidziane etatowo dla generałów i pułkowników, oraz oficerom korpusu kontroli — Minister Spraw Wojskowych,

b) wszystkim pozostałym oficerom — przełożeni, dla których etatowo jest przewidziany stopień generała, zaś w wydzia-

łach samodzielnych — przełożeni, dla których etatowo jest przewidziany również stopień pułkownika,

B. w oddziałach, zakładach i urzędach bezpośrednio podległych M. S. Wojsk.:

a) oficerom, z uprawnieniami od dowódcy pułku wzwyż — Minister Spraw Wojskowych,

b) wszystkim pozostałym oficerom — przełożeni, posiadający uprawnienia conajmniej dowódcy pułku,

C) w oddziałach, zakładach i urzędach poza M. S. Wojsk.:

a) inspektorom armji i dowódcom okręgów korpusów — Minister Spraw Wojskowych,

b) oficerom, wchodzącym w skład dowództwa okręgu korpusu, oraz oficerom, bezpośrednio podległym dowódcy okręgu korpusu — dowódca okręgu korpusu,

c) oficerom sztabowym — przełożony, posiadający uprawnienia conajmniej dowódcy dywizji,

d) „oficerom młodszym, urlopów do 4-ch tygodni — przełożony, posiadający uprawnienie conajmniej dowódcy pułku, urlopów zaś do 6-ciu tygodni, przewidzianych w § 80 niniejszego rozporządzenia — przełożony, posiadający uprawnienie conajmniej dowódcy dywizji".

(212) § 84.

W wypadkach złego stanu zdrowia przysługuje oficerowi prawo do otrzymania urlopu kuracyjnego, czas trwania którego nie może przekraczać sześciu miesięcy w przeciągu jednego roku, licząc od dnia zachorowania.

Urlop kuracyjny udzielany zostaje przez władze przełożone, wymienione w paragrafie 83 niniejszego rozporządzenia, na podstawie orzeczenia lekarskiego.

(213) § 85.

Jeżeli zachodzi potrzeba wypoczynku po kuracji, czas niezbędny dla wypoczynku, należy zaliczyć do urlopu kuracyjnego.

O ile oficer korzystał w ciągu roku z urlopu kuracyjnego sześciotygodniowego, lub dłuższego, traci prawo w ciągu danego roku do urlopu wypoczynkowego, przewidzianego w § 80 niniejszego rozporządzenia.

W wypadku, jeśli urlop kuracyjny trwa mniej, niż sześć tygodni (oficerowie sztabowi), wzgl. mniej, niż cztery tygodnie (oficerowie młodsi), przysługuje oficerowi prawo wykorzystania w danym roku różnicy czasu.

Biblioteka Akademii Sztabu Generalnego

(214) § 86.

Urlopów kuracyjnych udziela oficerom w szpitalach wojskowych bezpośrednio po odbytem leczeniu szpitalnem dowódca szpitala wojskowego.

(215) § 87.

Sposób postępowania przy wydawaniu orzeczeń lekarskich w sprawach urlopów kuracyjnych określa odrębne rozporządzenie.

(216) § 88.

Urlopy z przyczyn służbowych są udzielane:

a) do dwóch tygodni — przy służbowem przeniesieniu oficera do innej miejscowości dla uregulowania spraw osobistych, wynikłych wskutek przeniesienia, w zależności od oddalenia miejsca nowego stanowiska oficera od ostatniego miejsca służby, oraz stosunków służbowych i rodzinnych,

b) do ośmiu tygodni po powrocie z niewoli nieprzyjacielskiej.

(217) § 89.

Przy służbowem przeniesieniu urlop zostaje oficerowi udzielony z chwilą przeniesienia, lub też w przeciągu jednego miesiąca od daty przeniesienia, a to zależnie od względów służbowych.

(218) § 90.

Urlopy z przyczyn służbowych są udzielane:

a) przy służbowem przeniesieniu oficera przez dotychczasowego lub nowego przełożonego, posiadającego uprawnienia conajmniej dowódcy pułku,

b) po powrocie z niewoli — przez dowódcę okręgu korpusu.

O ile oficer przebył w niewoli sześć miesięcy lub więcej, przysługuje mu prawo do otrzymania ośmiotygodniowego urlopu; w wypadkach zaś przebywania w niewoli poniżej sześciu miesięcy, długość urlopu określa dowódca okręgu korpusu, z tem jednak, że czas urlopu nie może być krótszy, od czterech tygodni.

(219) § 91.

Urlopami okolicznościowemi są:

a) świąteczne, czas trwania których określa każdorazowo, specjalnem zarządzeniem, Minister Spraw Wojskowych,

b) urlopy udzielane w ważnych sprawach osobistych.

(220) § 92.

Udzielanie urlopów w sprawach osobistych jest dopuszczalne tylko w szczególnie ważnych wypadkach, przyczem urlopy takie nie mogą przekraczać w każdym poszczególnym wypadku siedmiu dni.

(221) § 93.

Urlopów okolicznościowych udziela przełożony, posiadający uprawnienia conajmniej dowódcy pułku.

(222) § 94.

Prawo przedłużenia urlopu przysługuje tej władzy przełożonej, która urlopu udzieliła. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, komendy lokalne mogą przedłużyć urlop o czas nie dłuższy, jak cztery dni.

(223) § 95.

Przedłużenie urlopu może nastąpić w szczególności ważnych wypadkach (śmierć lub ciężka choroba w najbliższej rodzinie, nie cierpiące zwłoki sprawy spadkowe, sądowe i t. p.).

(224) Urlopy sportowe.

(Dz. Rozk. Nr. 22/23, poz. 304. — D. II. 5099. Kaw. — S. 4.)

Zezwalam d-com oddziałów na udzielenie urlopów sportowych, krótkoterminowych, nie przekraczających w sumie 14 dni w roku kalendarzowym. Urlopy sportowe nie ograniczają innych przysługujących danemu oficerowi. Dłuższe lub częstsze urlopy wymagają mego (Min. S. Wojsk.) zezwolenia.

(225) § 111.

Oficerowie rezerwy, w czasie odbywania przez nich ćwiczeń, mogą otrzymywać urlopy okolicznościowe.

(226) § 96.

Urlopy dla absolwentów szkół i kursów wojskowych reguluje odrębnie rozporządzenie.

(226a) Instrukcja o udzielaniu urlopów w szkołach i na kursach centralnych.

(Dz. Rozk. Nr. 38/22, poz. 547 (O. III. Szt. Gen. 8017 Szk.)
Zmien. Dz. Rozk. Nr. 9/23, poz. 109. (O. III. Szt. Gen. 1146 Szk.)

Oficerowie i szeregowi, absolwenci Szkół i Kursów Centralnych, mają prawo do otrzymania urlopu wypoczynkowego (w ramach ustalonych rozkazami urlopów dla oficerów i szeregowych) po ukończeniu każdego kursu z przynajmniej dostatecznym wynikiem.

Czas trwania urlopu określam, jak następuje:

1. Po ukończeniu Szkół i Kursów 3—5 miesięcznych, dla oficerów 2 tygodnie urlopu, dla szeregowych — 1 tydzień.

2. Po ukończeniu Szkół i Kursów 5—9 miesięcznych, dla oficerów 3 tygodnie urlopu, dla szeregowych 2 tygodnie.

3. Po ukończeniu Szkół i Kursów od 10 i więcej miesięcy, oficerom i szeregowym 4 tygodnie urlopu.

Urlopu udzielają absolwentom Komendy Szkół i Kursów, z zawiadomieniem o tem odnośnych oddziałów.

Oficerowie i szeregowi, przybywający na kurs, winni przedstawić zaświadczenie swoich władz o tem, z jakich urlopów korzystali w r. b.

Zabraniam Komendantom Szkół i Kursów Centralnych udzielania uczniom drobnych urlopów świątecznych z włączeniem dni powszednich do urlopu. Nie dotyczy to świąt Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy.

Udzielanie urlopów dla oficerów i szeregowych kadry szkolnej Centralnych Szkół i Kursów będą odtąd regulować Komendanci tych Szkół we własnym zakresie, stosując się do art. 54 i 55 „Ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P.“, oraz do programów szkolnych.

Zasadniczo należy stosować 4—6 tygodni urlopu dla oficerów kadry szkolnej po ukończonym roku szkolnym lub kursie (przerwa wakacyjna), oraz po 1—2 tygodni na święta Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy.

Każdy Komendant Szkoły opracuje w tym przedmiocie dla podwładnej sobie Szkoły rozkaz, regulujący rozdział urlopów, którego brzmienie wstawi do odpowiedniego rozdziału Regulaminu Wewnętrznego Szkoły.

(n) „Urlopy samym komendantom szkół udziela Minister Spraw Wojskowych (Szef Sztabu Generalnego). Podania o własny urlop wnoszą komendanci szkół, zgodnie z postanowieniami instrukcji do Ministra Spraw Wojskowych, a to: komendanci szkół, podległych Szefowi Szt. Gen. (przez odpowiedni fachowy Departament) — drogą właściwego O. K. i przez odnośny departament; komendanci szkół podległych Szefowi Szt. Gen. wprost (przez Oddział III. Szt. Gen.), drogą Oddziału III. Szt. Gen., meldując o wniesieniu prośby do odpowiedniego O. K. Zawiadomienie o udzieleniu urlopu przesyła Minister Spraw Wojskowych do wszystkich komendantów szkół przez właściwe O. K..“

XXXIII. PRAWA POLITYCZNE.

(227) Art. 61. Oficerom, zgodnie z art. 13 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (ustawa z dnia 17 marca 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267), przysługuje bierne prawo wyborcze do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej.

(228) Konstytucja Rzeczypospolitej. — Prawo wyborcze do Sejmu i Senatu.

(Ustawa z dnia 17 marca 1921. — Dz. Ust. Nr. 44/21, poz. 267.)

Art. 11. Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem.

Art. 12. Prawo wybierania ma każdy obywatel polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw. Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Art. 13. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania do Sejmu, nie wyjmując wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania, o ile ukończył lat 25.

Art. 36. Senat składa się z członków, wybranych przez poszczególne województwa w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem. Każde województwo stanowi jeden okrąg wyborczy, przyczem w stosunku do liczby mandatów sejmowych na ilość mieszkańców liczba mandatów do Senatu wynosi $^1/_4$ część. Prawo wybierania do Senatu ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 30 i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, posiadający prawo wybierania do Senatu, nie wyłączając wojskowych w służbie czynnej, o ile z dniem ogłoszenia wyborów ukończył lat 40.

Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy z kadencją Sejmową.

Nikt nie może być jednocześnie członkiem Sejmu i Senatu.

(229) § 6.

Oficer, wpisany na listę kandydatów na posłów do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, jest obowiązany swoje umieszczenie na powyższej liście zameldować drogą służbową Ministrowi Spraw Wojskowych (Oddz. V. Szt. Gen.).

Oficera, kandydata na posła do Sejmu lub Senatu, obowiązują przepisy dotyczące stanu czynnego, nieczynnego, lub spoczynku w zależności od tego, w jakim stanie oficer się znajduje.

XXXIV. ODZNACZENIA.

(230) Art. 62. Uprawnienia oficerów z tytułu odznaczeń regulują specjalne ustawy.

(231) Ordery i Odznaczenia.

(Dz. Rozk. Nr. 49/21, poz. 872. — G. M. 7428. I.)

Uzupełnione: a) Dz. Rozk. Nr. 28/20, poz. 639. — O. I. Szt. Nr. 8004 org.

b) Dz. Rozk. Nr. 28/20, poz. 640. — O. I. Szt. Nr. 8003 org.

Odrodzone Państwo Polskie utworzyło szereg orderów, odznaczeń i odznak honorowych, w celu nagradzania niemi zasłużonych jednostek zarówno za działalność na polu wojskowości, męstwo i odwagę, jako też za pracę nad stworzeniem podstaw państwowości polskiej i jej rozwoju w dziedzinie naukowej, kulturalnej, społecznej itp.

1. Z ustroju wewnętrznego armji wynika, że ocena działalności i przydatności służbowej osób wojskowych należy do zwierzchności wojskowej, tem samem więc zwierzchność wojskowa jedynie decydować winna, czy podległa jej osoba wojskowa na przedstawienie do odznaczenia zasługuje — czy też nie. Statuty orderów i odznaczeń, utworzonych przez Państwo Polskie nie przewidują osobistego ubiegania się o odznaczenie.

2. Niedozwolone zatem jest osobiste podawanie próśb o uzyskanie odznaczenia dla siebie, ani też informowanie się osób podanych do odznaczenia o stanie sprawy ich odznaczenia.

(n—a) „Prośbę o przyznanie odznaki (honorowej dla oficerów i szeregowych za rany i kontuzje) wnosi zasadniczo sam zainteresowany pisemnie na ręce bezpośredniego dowódcy".

(n—b) „Prośbę o przyznanie odznaki (honorowej za czas przebyty na froncie) wnosi sam zainteresowany do swego bezpośredniego dowódcy (przy raporcie)."

3. Podkreślam, że prawy obywatel nie służy Ojczyźnie dlatego, aby być odznaczonym, lecz jedynie dla spełnienia swych obowiązków.

4. Wszelkie interwencje zainteresowanych, osobiste lub też uskuteczniane przez osoby trzecie — będę pozostawiał bez odpowiedzi. Gabinet Ministra również w tej sprawie informacji udzielać nie będzie.

5. Dowódcom i przełożonym, którzy na mocy mych rozkazów lub też z własnej inicjatywy czynią przedstawienia do odznaczeń, polecam zachować o tem ścisłą poufność, do czasu ogłoszenia rozkazu (dekretu) o odznaczeniu w Dzienniku Personalnym.

(232) E. Odznaczenia obce.

(Dz. Rozk. Nr. 49/21, poz. 872. — G. M. 7428/21. I.

Zmienione: Dz. Rozk. Nr. 29/24. poz. 236. — G. M. 13 062 I.)

1. W myśl rozkazu M. S. Wojsk. z dnia 6 marca 1919 r. (Dziennik Rozkazów Nr. 29 z dnia 15. III. 1919 r., poz. 936) — wzbronione jest noszenie orderów i odznaczeń b. państw zaborczych, otrzymanych zarówno w dobie przedwojennej jak i za czyny bojowe i inne w czasie wojny światowej.

2. Wojskowi, którym rządy Państw sprzymierzonych lub neutralnych przyznały odznaczenia, mają obowiązek złożenia o tem służbowego meldunku Ministrowi Spraw Wojskowych. Do tego meldunku należy dołączyć prośbę do „Prezydenta Rzplitej" o zezwolenie na przyjęcie i noszenie danej odznaki. Powyższe dotyczy zarówno odznaczeń państw sprzymierzonych i neutralnych, otrzymanych przed wskrzeszeniem Państwa Polskiego. Zezwolenia „Prezydenta Rzplitej" ogłaszane będą w Dzienniku Personalnym.

(n) „W meldunkach i prośbach o zezwolenie na przyjęcie i noszenie orderów i odznaczeń cudzoziemskich należy podawać:

a) datę i liczbę dyplomu,

b) okoliczności i tytuł nadania."

(232a) Obowiązek przyjmowania orderów i odznaczeń zagranicznych.

(Dz. Rozk. Nr. 9/24, poz. 117. — G. M. 3392. I.)

W ostatnich czasach zaszły wypadki odmowy ze strony oficerów przyjęcia odznaczeń zagranicznych.

Wyjaśniam, że o wysokości odznaczenia oficera decyduje wyłącznie władza przełożona. Ubieganie się o odznaczenie i stanowienie o jego stopniu i t. d. jest absolutnie niedopuszczalne.

Oficer, niezadowolony z odznaczenia lub nieprzyjmujący go na tej zasadzie, że nie posiada odznaczeń krajowych, może otrzymanych odznaczeń zagranicznych nie nosić — przyjąć je jednak jest obowiązany z uwagi na to, że nieprzyjęcie odznaczenia zagranicznego pociąga za sobą trudności natury politycznej, które są zupełnie niepożądane.

Oznajmiam, że winnych przekroczenia tego rozkazu pociągać będę do najsurowszej odpowiedzialności dyscyplinarnej.

(233) Uprawnienia dla kawalerów „Virtuti Militari".

(Ust. z dnia 1 sierp. 1919 r. — Dz. Ust. Nr. 67/19, poz. 409.)

Art. 5. Do posiadania każdego orderu „Virtuti Militari" przywiązuje się prawo na dożywotnią pensję orderową roczną w wysokości 300 zł polskich.

Art. 6. Nadanie orderu „Virtuti Militari" prócz prawa na pensję orderową (art. 5.), stwarza dla odznaczonych przywileje następujące:

1. tytuł kawalera orderu „Virtuti Militari" odnośnej klasy,
2. prawo pierwszeństwa przy przyjęciu do korpusu inwalidów, przy nadziale ziemi, przy obsadzaniu posad rządowych i przy przyjmowaniu dzieci odznaczonych na miejsca stypendjalne w zakładach wychowawczych rządowych;
3. prawo na honory ze strony wojskowych, równych stopni, orderu nie posiadających.

Niezależnie od tego, podoficerom i żołnierzom*) odznaczonym Krzyżem Złotym, przysługuje prawo awansowania na stopień oficerski, o ile posiadają odpowiednie kwalifikacje. Awansowanym na powyższych warunkach podoficerom i żołnierzom*) służą wszystkie

*) „Żołnierzom" w znaczeniu ówczesnem tego wyrazu, t. j. „szeregowcom". — Dziś: „Żołnierze dzielą się na 1) szeregowych, 2) oficerów. — Szeregowi dzielą się na: szeregowców i podoficerów". (Art. 3. ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego. — Dz. Ust. Nr. 72/24. poz. 698.)

prawa oficerów służby czynnej, obowiązani są jednak złożyć w ciągu roku po ukończeniu wojny egzamin na stopień oficera rezerwy.

(234) Uprawnienia dla odznaczonych „Krzyżem walecznych".
(Rozporz. R. O. P. z dn. 11 sierp. 1920 r. — Dz. Ust. Nr. 87/20, poz. 572, — Dodat. poz. 2. do Dzien. Rozk. Nr. 34/20.)

Art. 8. Nadanie Krzyża Walecznych stwarza dla odznaczonego, w drugim rzędzie po kawalerach Virtuti Militari następujące przywileje:

a) prawo do pierwszeństwa przy przyjęciu do korpusu inwalidów, przy nadziale ziemi, przy obsadzaniu stanowisk w służbie państwowej i społecznej, w miarę wszakże posiadania ustawą wymaganych kwalifikacyj, oraz przy uzyskaniu stypendjów w zakładach wychowawczych rządowych zarówno dla nich samych, jak dla kształcenia ich dzieci;
b) prawo do honorów ze strony wojskowych równego stopnia nie posiadających Krzyża Walecznych lub wyższej odznaki;
c) prawo do niezwłocznego awansu o jeden stopień wyżej, w miarę wszakże posiadania wymaganych kwalifikacyj i w granicach etatu.

Przywileje wymienione w ustępach b. i c. dotyczą tylko wojskowych.

Art. 9. Prawo do posiadania Krzyża Walecznych, oraz do korzystania z uprawnień wskazanych w art. 8. osoby wojskowe tracą w przewidzianym ustawami wypadku przymusowego wydalenia ich z wojska, osoby cywilne zaś, w tej liczbie również byli wojskowi, jedynie na mocy wyroku sądowego, pozbawiającego praw obywatelskich.

(235) Oficjalne wykonywanie hymnu narodowego.
(Dz. Rozk. Nr. 20/23, poz. 276. — O. III. Szt. Gen. 5034. Reg.)

Rozkaz mój, w sprawie wykonywania hymnu narodowego, zamieszczony w Dzienniku Rozkazów Nr. 43 z 2.11.21, poz. 781, częściowo zmieniam.

Pkt. c) tegoż rozkazu otrzymuje brzmienie następujące: „Do czasu ustalenia w drodze ustawodawczej okoliczności, w jakich może być wykonany oficjalnie hymn narodowy zarządzam, że hymn narodowy ma być oficjalnie wykonywany przez orkiestry wojskowe:

1. Dla powitania przy uroczystych przyjęciach Prezydenta Rzeczypospolitej, Ministra Spraw Wojskowych, Marszałków Polski, Szefa Szt. Gen., Szefa Administracji Armji, Inspektorów Armji i Gen. Inspektorów, ponadto naczelników i przedstawicieli państw obcych, tych ostatnich, według osobnego ceremonjału, ustalonego przez Protokół Dyplomatyczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych;

2. Podczas parad wojskowych, w czasie odbierania raportu przez Prezydenta Rzeczypospolitej, Ministra Spraw Wojskowych, Marszałków Polski, Szefa Sztabu Generalnego, Szefa Administracji Armji, Inspektorów Armji i Generalnych Inspektorów, przyczem, o ile odbiera raport kilka z wymienionych osób, wykonywa się hymn tylko dla najstarszej stanowiskiem;

3. Podczas dekorowania orderami Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych, przyczem hymn wykonywa się tylko przy rozpoczęciu dekorowania;

4. W szczególnych wypadkach określonych osobnemi mojemi rozkazami".

Temsamem unieważniam prawa przyznane dowódcom garnizonów, co do określania okoliczności, w jakich można grać hymn narodowy.

(236) Uprawnienia dla posiadaczy odznaki honorowej za rany i kontuzje.

a) (Rozp. R. O. P. z dn. 14 lipca 1920. — Dz. Ust. Nr. 83/20, poz. 555. — Dodat. poz. 2. do Dz. Rozk. Nr. 33/20.)

Art. 4. Przyznanie prawa do naszywki z 3 gwiazdkami daje odznaczonemu prawo do jednorazowego awansu poza kolejką.

b) (Rozporz. wykonawcze do rozp. R. O. P. z dnia 14 lipca 1920 Dz. Rozk. Nr. 28/20, poz. 639. — O. I. Szt. 8004. org.)

Art. 10. Kara na mocy wyroku sądowego, pozbawiającego praw obywatelskich, oraz kara na mocy wyroku sądów honorowych, pozbawiającego stopnia oficerskiego (równorzędn.), powoduje utratę praw wynikających z odznaczenia, nie powoduje natomiast utraty samej odznaki.

c) ob. (163)

(237) Dyplomy, znaki i odznaki oficerów sztabu generalnego.

(Dz. Rozk. Nr. 36/23, poz. 470. — O. I. Szt. Gen. 12 149. Org. zmien.: Dz. Rozk. Nr. 25/24, poz. 374. — (O. V. Szt. Gen. 15 317. G.)

I.

Dyplomy oficerów sztabu generalnego.

Do otrzymania dyplomu, przyznającego kwalifikacje oficera sztabu generalnego według niżej podanego wzoru uprawnieni są następujący oficerowie:

1. absolwenci normalnego kursu dwuletniego lub rocznego kursu doszkolenia Wyższej Szkoły Wojennej (Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego) w Warszawie, którzy kurs ukończyli poczynając od r. 1921 i odpowiedzieli warunkom statutu szkoły;
2. absolwenci Wyższej Szokły Wojennej w Paryżu, którzy pełny kurs ukończyli i otrzymali dyplom z jego ukończenia;

3. oficerowie, którzy zostali zaliczeni dotychczas do liczby oficerów sztabu generalnego kategorji A;
4. oficerowie, którzy złożą egzamin kwalifikacyjny na oficerów sztabu generalnego według statutu, który będzie ogłoszony w Dzienniku Rozkazów.

Powyżsi oficerowie, poczynając od stopnia kapitana (rotmistrza) do pułkownika włącznie, którzy otrzymują powyższy dyplom oficera sztabu gen., otrzymują równocześnie prawo do dołączenia do swego stopnia tytułu naukowego „sztabu generalnego“ (n. p. kapitan Sztabu Generalnego).

Oficerowie z powyższym dyplomem, którzy nie osiągnęli jeszcze stopnia kapitana (rotmistrza), nabywają prawo do tego tytułu równocześnie z awansem na kapitana (rotmistrza).

Oficerowie, którzy nie posiadają dyplomu i prawa do naukowego tytułu oficera sztabu generalnego, lecz zaliczeni są obecnie do kategorji B i C oficerów sztabu generalnego, zatrzymują warunkowo do r. 1926 dotychczasowe tytuły „oficerów sztabu generalnego“ lub „p. d. sztabu generalnego“. Lista tych oficerów będzie ogłoszona w Dzienniku Personalnym. Oficerowie ci stracą prawo do tytułu, o ile po ukończeniu kursu doszkolenia, a najpóźniej do 1. 10. 1926 r. nie uzyskają dyplomu oficera sztabu generalnego.

Kategorję adjutantów sztabowych znoszę.

Dotychczasowy wzór dyplomu według zał. E. Nr. 6 do pozycji 409 Dz. R. Nr. 28.22. unieważniam. Właściciele tego dyplomu otrzymują dyplom według nowego wzoru.

Wzór dyplomu oficera sztabu generalnego.

Godło państwowe.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

DYPLOM

OFICERA SZTABU GENERALNEGO

Na wniosek Szefa Sztabu Generalnego nadaję Panu . . . . . dyplom i tytuł naukowy oficera sztabu generalnego.

Warszawa, dnia . . . . . .

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

II.

Statut znaku dyplomowanych oficerów sztabu generalnego.

1. Ustanawiam znak dyplomowanych oficerów sztabu generalnego. Znak ten wyobraża srebrnego orła oksydowanego, według wzoru noszonego obecnie przez generałów i oficerów sztabu general-

nego na kołnierzu kurtki i płaszcza, umieszczonego wewnątrz wieńca srebrnego oksydowanego z liści dębowych i laurowych, opartego skrzydłami o gałęzie wieńca, nóżkami zaś o monogram ze złotych liter „S. G.“. Na odwrotnej stronie znaku rok nadania i liczba kolejna znaku.

2. Znak mają prawo nosić:
   a) absolwenci normalnego dwuletniego, jak również rocznego kursu doszkolenia Wyższej Szkoły Wojennej (Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego) w Warszawie, którzy otrzymali dyplom ofic. szt. gen. po ukończeniu tej szkoły, poczynając od r. 1921;
   b) absolwenci Wyższej Szkoły Wojennej w Paryżu, którzy uczęszczali do tej szkoły od czasu ukonstytuowania się Rzeczypospolitej Polskiej r. 1918 i uzyskali dyplom z jej ukończenia.

3. Znak ten nadaje Minister Spraw Wojskowych na wniosek Szefa Sztabu Generalnego.

Nadanie ogłasza się w Dzienniku Personalnym, a znak wręcza się równocześnie z wręczeniem dyplomów absolwentom szkoły, po jej ukończeniu.

4. Znak ten nosi się na prawej piersi na kieszeni o 2 cm. poniżej guzika kieszeni kurtki.

5. Prawo do noszenia znaku traci się równocześnie z utratą stopnia oficerskiego.

6. Koszty wykonania znaku ponosi Ministerstwo Spraw Wojskowych ze swego budżetu.

(n) „Oficerom, którzy posiadają dyplom oficera sztabu generalnego, zezwalam nabywać prócz oficjalnego znaku ukończenia Wyższej Szkoły Wojennej, również duplikaty znaku.

Duplikaty te jednak muszą być wykonane ze sztancy oficjalnej, a zamówienia na nie powinny być kierowane do komendanta Wyższej Szkoły Wojennej“.

III.

Odznaki oficerów sztabu generalnego.

W uzupełnieniu „przepisu ubioru polowego W. P. r. 1919“, ogłoszonego w Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 97.19, poz. 4139 z dnia 1. 11. 1919 i rozporządzenia o „Odznakach oficerów przydzielonych do Sztabu Generalnego“, ogłoszonego w Dz. Rozk. Nr. 3,21, poz. 42 z dnia 16. 1. 1920, zarządzam co następuje:

1. Odznaki oficerów sztabu generalnego, a mianowiice orzełek srebrny, oksydowany na łapkach koloru broni i sznury podwójne naramienne noszą wszyscy oficerowie w stopniach od kapitana (rot-

mistrza) do pułkownika włącznie, o ile posiadają dyplom oficera sztabu generalnego, przyznany im przez Ministra Spraw Wojskowych, i zajmują etatowe stanowiska przewidziane dla oficerów sztabu generalnego.

Przy ogłaszaniu przydziału oficerów w Dzienniku Personalnym będzie odtąd każdy przydział na etatowe stanowisko oficera sztabu generalnego zaznaczany literami „e. S. G..“ Spis oficerów, którzy już obecnie te stanowiska zajmują, będzie ogłoszony w Dzienniku Personalnym.

2. Oficerowie, posiadający dyplom oficerów sztabu generalnego nie noszą orzełka, ani podwójnych sznurów naramiennych, gdy nie osiągnęli jeszcze stopnia kapitana (rotmistrza) lub też gdy zajmują stanowiska linjowe, albo gdy są bez przydziału, czy też znajdują się chwilowo w rezerwie oficerskiej.

3. Oficerowie, którzy nie posiadają dyplomu oficerów sztabu generalnego, lecz którzy zostali zaliczeni do istniejących dotąd kategoryj B. i C. oficerów sztabu generalnego, zatrzymują orzełki na kołnierzu i sznury podwójne naramienne tak długo, jak długo pełnią służbę na etatowych stanowiskach oficerów sztabu generalnego, pod warunkiem, że to zostało stwierdzone w Dzienniku Personalnym.

Ci oficerowie tracą prawo do powyższych odznak, o ile do 1. 10. 1926 r. dyplomu oficerów sztabu generalnego nie uzyskają. Nadto wszyscy ci oficerowie tracą prawo do odznak powyższych z chwilą, gdy przejdą na stanowiska nieprzewidziane dla oficerów szt. gen. i od tej chwili noszą jedynie mundur swego rodzaju broni.

4. Znoszę odznaki adjutantów sztabowych.

5. Rozporządzenie powyższe wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(238) Dyplomy „wojskowego tłumacza“ dla oficerów.

(Dz. Rozk. Nr. 36/24, poz. 533. — O. III. Szt. Gen. 5669 Reg.)

(Zmien.: Dz. Rozk. Nr. 48/24, poz. 683.)

Zarówno w czasie pokojowym, jak i podczas wojny, wojsko potrzebuje pewnej ilości oficerów władających obcemi językami, wobec czego zarządzam:

1. a) oficerowie od pporucznika do majora włącznie korpusów osobowych: piechoty, kawalerji, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautyki, łączności, żandarmerji, intendentury, uzbrojenia, geografów i administracji mogą się ubiegać o dyplom wojskowego tłumacza. To samo dotyczy oficerów posiadających dyplom naukowy oficera Sztabu Generalnego, bez względu na posiadany stopień wojskowy.

b) dyplom wojskowego tłumacza wydaje się na podstawie dodatnich wyników egzaminu z jednego z następujących języ-

ków: francuskiego, angielskiego, włoskiego, rumuńskiego, czeskiego, łotewskiego, litewskiego, estońskiego, fińskiego i tureckiego. Jeden i ten sam kandydat może się ubiegać o dyplom jednocześnie lub w różnych terminach z dwóch lub więcej języków.

c) kandydaci, ubiegający się o dyplom, muszą wykazać znajomość obcego języka taką, by bez ubocznej pomocy mogli przetłumaczyć z obcego języka na polski i odwrotnie, ustnie i pisemnie tekst treści wojskowej, wyjętej z regulaminów obcych.

d) egzaminy będą się odbywać corocznie. Pierwsze egzaminy odbędą się w 1925 roku (jesienią). Dokładny termin, miejsce egzaminów i skład komisji, zależne od ilości kandydatów, będzie podany w osobnym rozkazie. Oficerowie pragnący przystąpić do egzaminu, winni składać podania drogą służbową z odpisem karty kwalifikacyjnej i zaopinjowane — do Oddziału III Szt. Gen. w okresie: 1. 5.—1. 6. w r. 1925.

2. Z pośród oficerów, którzy nabędą znajomość języka, po ukazaniu się niniejszego rozkazu, i którzy w r. 1926 uzyskają dyplom tłumacza wojskowego jednego z następujących języków:

a) rumuńskiego, włoskiego, czeskiego, łotewskiego, estońskiego, fińskiego lub tureckiego — 7-miu z najlepszem zakwalifikowaniem komisji egzaminacyjnej (po jednym dla każdej grupy językowej) — będą odkomenderowani do Rumunji, Włoch, Czechosłowacji, Łotwy, Turcji, Estonji, Finlandji na okres 3-ch miesięcy, celem doskonalenia się w języku z dodatkową do normalnych poborów wypłatą diet, stosowaną, w myśl właściwych rozkazów dla oficerów wyjeżdżających do powyższych krajów oraz za zwrotem kosztów przejazdu.

b) litewskiego, jeden oficer najlepiej zakwalifikowany przez komisję egzaminacyjną otrzyma premję pieniężną w wysokości 1000 zł.

c) powyższe co do a) i b) nie stosuje się do oficerów, którzy uzyskają dyplom tłumacza wojskowego w r. 1925.

3. Oficerowie, posiadający dyplom wojskowego tłumacza, mają pierwszeństwo przy obsadzaniu stanowisk w sztabach, na których jest wymagana znajomość obcych języków.

4. Oficerowie, posiadający dyplom naukowy oficera Szt. Gen., którzy odpowiedzą warunkom, podanym w p. 1 c) będą brani w rachubę przy obsadzaniu zagranicznych placówek i odkomenderowaniach zagranicę.

Towarzystwo Wiedzy Wojskowej w oddzielnym rozkazie otrzyma dyrektywy, w jakiej mierze należy przychodzić z pomocą oficerom pragnącym studjować języki obce.

(n) „Podania oficerów kandydatów do składania egzaminów mają być składane drogą służbową do Oddz. V. Szt. Gen., który na podstawie zbadania podań, karty kwalifikacyjnej i właściwych opinij, powołuje kandydatów na egzaminy. Po wydaniu oficerowi dyplomu — oddz. V. Szt. Gen. utrzymuje go w specjalnie założonej ewidencji oficerów wojskowych tłumaczy.

Oddział III. Szt. Gen. ustanowi każdorazowo terminy egzaminów i opracuje organizację tychże.

Zaznaczam, że dyplom wojskowego tłumacza języków obcych, może być nadany tylko na podstawie złożonego w wojsku polskiem egzaminu i wszelkie inne świadectwa nie będą uwzględniane".

(239) Noszenie na ubiorze wojskowym orderów, odznaczeń i znaków pamiątkowych.

(Dz. Rozk. Nr. 24/21, poz. 478. — B. P. 3566. 21. I.)
(Zmien.: Dz. Rozk. Nr. 15/23, poz. 208. G. M. 7724. I.)

Celem uregulowania sposobu noszenia na ubiorze wojskowym orderów, odznaczeń i znaków pamiątkowych, rozkazuję:

1. Ordery klas komandorskich i inne, noszone na szyi, mają być noszone w ten sposób, aby ordery polskie o 1 cm. zawieszane były wyżej od obcych.

2. Ordery klas kawalerskich i inne, noszone na piersi, mają być noszone na lewej piersi, tak, aby wstążka przypięta była 5 cm. nad górną kieszenią kurtki oficerskiej lub 5 cm. niżej kołnierza kurtki żołnierskiej.

3. Starszeństwo tymczasowe orderów i odznaczeń polskich jest następujące: order Orła Białego, order Virtuti Militari, order Odrodzenia Polski, Krzyż Walecznych, „Krzyż Zasługi".

4. Ordery obce na piersi nosi się za polskiemi.

5. Przy ubiorze bojowym i polowym noszone być mają jedynie wstążeczki orderowe, wymiaru 10×35 m/m., przymocowane na wysokości 4 cm. nad lewą górną kieszenią kurtki oficerskiej lub 6 cm. niżej kołnierza kurtki żołnierskiej. Przy kilku rzędach wstążeczek podana wysokość dotyczy górnego rzędu. Pomiędzy poszczególnemi rzędami odległość przepisowa 1 cm. Przy Krzyżu Walecznych z okuciami, na wstążeczce umieszcza się pionowo minjatury okuć. Przy ubiorze służbowym i salonowym można nosić bądź pełne odznaki orderowe, bądź wstążeczki, jak wyżej.

6. W wypadkach parad wojskowych i uroczystości narodowych oraz na ubiorze garnizonowym obowiązuje noszenie pełnych odznak orderowych.

7. Na płaszczach żadne ordery, odznaczenia i znaki ani ich wstążki nie mogą być noszone.

8. Na ubraniach cywilnych wolno nosić jedynie wstążeczki orderowe przepisanego wymiaru w butonierce. Wyjątek stanowi strój balowy (frak), przy którym mogą być noszone pełne odznaki orderów na wstążkach lub minjatury orderów na łańcuszku.

9. W dniu dekorowania orderem obcym ,dozwala się order ten zawiesić nad innemi, a więc i polskiemi.

12. Dozwolone jest noszenie polskich znaków pamiątkowych, nosi się je niżej orderów, pomiędzy górną klapą kieszeni a pasem w kurtce oficerskiej, 15 cm. niżej kołnierza w kurtce żołnierskiej, a w żadnym razie na jednej wysokości z orderami, przyczem znaki formacyjne, pułkowe oraz za kampanje i obrony na lewej piersi, naukowe zaś i szkolne na prawej.

13. Dla uniknięcia przeładowania ubioru znakami, wolno nosić najwyżej trzy znaki naraz, według uznania posiadacza.

14. Wstążeczka odznaki za rany i kontuzje ma być noszona 1 cm. nad lewą górną kieszenią kurtki oficerskiej w linji prostej nad guzikiem, kieszeń zamykającym, lub 9 cm. niżej kołnierza kurtki żołnierskiej na lewej piersi. Przy orderach noszona ma być zawsze 1 cm. nad górną linją wstążek, pośrodku, tak, aby stanowiła ich koronę.

15. Przepisy niniejsze stosują się do wszystkich znaków bez wyjątku. W razie sprzeczności poszczególnych regulaminów znaków z niniejszymi przepisami, decydujące są te ostatnie.

16. Przepisy niniejsze są przejściowe do czasu wydania przez mającą powstać Kancelarję Orderów Polskich stałych przepisów orderowych. Wchodzą w życie z dn. 1. 7. 1921 r. i obowiązują aż do odwołania.

(239a) Ordery i odznaczenia — nieprawne noszenie.
(Dz. Rozk. Nr. 17/22, poz. 248. — G. M. 4891. I.)

Wobec powtarzających się wypadków bezprawnego noszenia orderów i odznaczeń zarówno polskich (Virtuti Militari i Krzyża Walecznych), jak i cudzoziemskich, oraz posiłkowania się fałszywemi dokumentami, stwierdzającemi prawo nadania orderów, polecam:

1. Dowództwom pułków, (równorzędnych) zaznaczyć: w osobistych legitymacjach oficerskich i żołnierskich, że dany wojskowy posiada odznaczenia (z podaniem numeru dyplomu, legitymacji, względnie krzyża, oraz numeru dekretu, rozkazu lub Dziennika Personalnego).

Od oficerów i równorzędnych należy wymagać, aby przy dołączaniu fotografji do dowodów osobistych, dołączali możliwie te, na których są fotografowani z odznakami.

2. Dowództwa miast względnie garnizonów, dworców kolejowych, przystani rzecznych i t. d., mają żądać od oficerów (równorzędnych) i szeregowych przedstawiania dokumentów (p. 1.), a w razie braku tychże przeprowadzać dochodzenia celem wyjaśnienia.

(Rozporządzenie to nie dotyczy osób cywilnych lub zdemobilizowanych.)

(239b) Prawo noszenia odznaki: „Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża".

(Dz. Rozk. Nr. 1/23. poz. 1. — G. M. 19 311. I.)

Osobom wojskowym, odznaczonym medalem Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża, zezwalam na noszenie tej odznaki poza orderami polskiemi „Krzyżem Walecznych" i orderami i odznaczeniami cudzoziemskiemi.

(239c) Prawo noszenia Krzyża harcerskiego przez wojskowych.

(Dz. Rozk. Nr. 22/21, poz. 439. — O. II. Szt. 4904.

Zezwalam harcerzom, będącym w czynej służbie wojskowej, a posiadającym legitymacje harcerskie, na noszenie krzyża harcerskiego, jako odznaki pamiątkowej na równi z odznakami dawnych wojskowych i szkół.

Krzyż harcerski należy nosić w wysokości dwóch palców nad środkiem lewej kieszeni munduru i w odpowiedniem tamże miejscu munduru żołnierskiego bez kieszeni.

(240) Unieważnienie legitymacyj i odznak orderowych.

(Dz. R. Nr. 26/23, poz. 349. — G. M. 10026. I).

W wypadkach utraty (przez zagubienie, zniszczenie, kradzież i t. p.) 1): legitymacyj na prawo noszenia orderów lub 2) odznak orderów wojskowych, zarządzam następujące postępowanie:

I. Osoby, pełniące czynną służbę wojskową, składają w drodze służbowej do M. S. Wojsk. pisemny meldunek, zaś osoby cywilne w drodze pisemnej zawiadamiają wprost M. S. Wojsk. o utracie legitymacji, względnie odznak orderu, podając w meldunku (podaniu) datę i liczbę rozkazu, którym nadano order, dowództwo (władzę), które nadało order, numer legitymacji i odznaki orderu, czas, miejsce i okoliczności, wśród których nastąpiła utrata legitymacji, względnie odznaki orderu.

II. Po upływie sześćdziesięciu (60) dni, licząc od dnia następnego po dniu, w którym meldunek (podanie) wpłynął do M. S. Wojsk. unieważnia M. S. Wojsk. utraconą legitymację, względnie odznakę orderu, przez ogłoszenie w: 1) „Dzienniku Rozkazów", 2) „Monitorze Polskim" i 3) jednym z dzienników stołecznych (obecnie w „Polsce Zbrojnej").

Po upływie następnych sześćdziesięciu (60) dni, licząc od dnia ogłoszenia unieważnienia w wymienionych wyżej pismach, M. S. Wojsk. wystawia duplikat legitymacji i doręcza właścicielowi według adresu, który należy w podaniu dokładnie oznaczyć.

III. W razie odnalezienia legitymacji, względnie odznak orderu, w czasie od złożenia do M. S. Wojsk. meldunku (podania) do ogłoszenia unieważnienia, należy niezwłocznie zawiadomić M. S. Wojsk. o odnalezieniu, celem wstrzymania ogłoszenia unieważnienia. Na wypadek zaś odnalezienia legitymacji, względnie odznak orderu, już po ogłoszeniu unieważnienia, należy, celem odwołania unieważnienia, zawiadomić o tem M. S. Wojsk. — Odnalezioną, oryginalną legitymację, względnie odznakę orderu, zatrzymuje uprawniony do noszenia. Jeżeli duplikat legitymacji — w tym wypadku — był odznaczonemu doręczony, należy go zwrócić do M. S. Wojsk.

IV. Unieważnienie, wzgl. także odwołanie unieważnienia, na podstawie Dz. Rozk. ogłaszają wszystkie dowództwa i komendy wojskowe w swoich rozkazach dziennych.

V. Koszty ogłoszenia unieważnienia i odwołania unieważnienia w „Monitorze Polskim“ i „Polsce Zbrojnej“ ponosi osoba, która utraciła legitymację, wzgl. odznakę orderu.

VI. Duplikatów odznak orderu nie wydaje M. S. Wojsk. — Może je nabyć w handlu odznaczony na koszt własny.

VII. Wysokość kosztów ogłoszenia w „Monitorze Polskim“ i „Polsce Zbrojnej“, będzie podawana każdorazowo do wiadomości zainteresowanych.

XXXV. SĄDY HONOROWE I PRZEPISY DYSCYPLINARNE.

Rozdział V.

Oficerskie sądy honorowe i przepisy dyscyplinarne.

(241) Art. 63. Statut oficerskich sądów honorowych i przepisy dyscyplinarne do czasu ustawowego unormowania będą wydane w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Przepisy dyscyplinarne unormują wzajemny stosunek przełożonych i podwładnych, starszych i młodszych.

(242) Art. 64. Oficer, dopuszczający się czynów, uwłaczających godności oficera, lub niespełniający należycie swych obowiązków, choćby dany czyn nie podpadał pod rygory ustaw karnych, będzie odpowiadał w myśl statutu sądów honorowych i wojskowych przepisów dyscyplinarnych.

Rozdział VI.

Przeniesienie oficera w stan nieczynny, w stan spoczynku i do rezerwy.

XXXVI. PRZENIESIENIE W STAN NIECZYNNY.

(243) Art. 65. 1. Oficer może być przeniesiony przez Ministra w stan nieczynny jedynie na skutek:

a) własnej prośby o długoterminowy urlop;

b) czasowej niezdolności do służby, stwierdzonej przez komisję superrewizyjną;

c) zredukowania etatów;

d) dostania się do niewoli, lub zaginienia na terenie działań wojennych.

2. Oficer, wybrany na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, w razie przyjęcia mandatu zostaje przeniesiony przez Ministra Spraw Wojskowych w stan nieczynny.

(244) § 24.

Oficer powinien być przeniesiony w stan nieczynny (art. 16 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P.) wskutek 1) otrzymania długoterminowego urlopu, udzielonego na własną prośbę, 2) czasowej niezdolności do służby, stwierdzonej przez komisję superrewizyjną, 3) zredukowania etatów, 4) dostania się do niewoli, lub zaginienia na terenie działań wojennych, 5) wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej i przyjęcia mandatu. W rozkazie Ministra Spraw Wojskowych, przenoszącym oficera w stan nieczynny, zostaje wymieniona przyczyna przeniesienia w stan nieczynny, data, z którą to przeniesienie nastąpiło, oraz w wypadku przeniesienia w stan nieczynny, wskutek otrzymania długoterminowego urlopu, lub czasowej niezdolności do służby, data, do której oficer został przeniesiony w stan nieczynny, przyczem, jeśli czasowa niezdolność do służby została wywołana przyczynami, związanemi ze służbą wojskową, powinno to być również wymienione w rozkazie.

Powyższe dane mają być odnotowane w głównej karcie ewidencyjnej, w karcie ewidencyjnej i w osobistych legitymacjach oficerów.

(245) § 71.

(n—h) Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z przyczyn wyszczególnionych w punktach a) b) i c) art. 65 ustawy o podstaw. obow. i praw. ofic. W. P., nie jest dozwolone noszenie munduru w czasie wykonywania czynności, związanych z zawodem cywilnym, lub pełnieniem jednorocznej służby próbnej (praktyki) „oraz przy wszelkiego rodzaju kwestach, zbiórkach i t. p., jak również asysto-

waniu przy tem, o ile dany oficer nie uzyskał przedtem pisemnego zezwolenia od dowódcy garnizonu na włożenie munduru podczas kwesty, zbiórki i t. p."

(246) Art. 66. Długoterminowe urlopy mogą być udzielane przez Ministra Spraw Wojskowych na przeciąg czasu od sześciu miesięcy do trzech lat.

Oficer, znajdujący się w stanie nieczynnym na skutek otrzymanego długoterminowego urlopu, nie może być bez prośby ze swej strony przez czas trwania urlopu, z wyjątkiem mobilizacji lub powiększenia armji, powołany z powrotem do służby.

Okres czasu, spędzony w stanie nieczynnym na skutek długoterminowego urlopu, wlicza się oficerowi do czasu jego służby wojskowej jedynie w wyjątkowych wypadkach, według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

(247) § 25.

Prośba oficera o długoterminowy urlop powinna być wniesiona drogą służbową do Oddz. V. Szt. Gen., który przedkłada ją Ministrowi Spraw Wojskowych do decyzji.

W prośbie powyższej winna być dokładnie podana przyczyna, dla której oficer prosi o udzielenie mu długoterminowego urlopu, oraz czas trwania urlopu.

Jeżeli Minister Spraw Wojskowych udzieli oficerowi długoterminowego urlopu, jednakże na czas krótszy niż ten, na który oficer prosi lub też udziela mu urlopu, odmawiając jednocześnie zezwolenia na wykonywanie zawodu cywilnego, względnie na pełnienie jednorocznej służby przygotowawczej praktyki (art. 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. Dz. Ust. Nr. 21, poz. 164), oficerowi przysługuje prawo cofnięcia swej prośby.

(247a) Jednoroczna praktyka przed mianowaniem na urzędnika.
(Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. Ust. Nr. 21/22, poz. 164. — zmieniona: Dz. Ust. Nr. 67/22, poz. 606 i Dz. Ust. Nr. 29/24, poz. 286.)

Art. 12. Mianowanie na stanowiska służbowe poprzedza jednoroczna służba przygotowawcza (praktyka).

Osoby dopuszczone do służby przygotowawczej podlegają przepisom ustawy niniejszej, ustalonym dla urzędników, o ile nie zawiera ona odrębnych dla nich postanowień.

W wypadkach wyjątkowych właściwa władza naczelna może przedłużyć lub skrócić jednoroczny okres służby przygotowawczej, lub zezwolić na mianowanie urzędnika bez obowiązku odbycia służby przygotowawczej.

Na dowód dopuszczenia do służby przygotowawczej praktykant otrzymuje należyte zaświadczenie.

(248) § 26.

Prośba oficera, znajdującego się w stanie nieczynnym z powodu otrzymania długoterminowego urlopu, o powołanie go przed upływem długoterminowego urlopu z powrotem do służby (przeniesienie do stanu czynnego) winna być skierowana bezpośrednio do Ministra Spraw Wojskowych przez Oddz. V Szt. Gen.

(249) § 27.

Zaliczenie oficerowi do czasu jego służby wojskowej okresu czasu, spędzonego w stanie nieczynnym wskutek długoterminowego urlopu, może nastąpić jedynie na wniosek Szefa Sztabu Generalnego.

(250) § 28.

Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu długoterminowego urlopu, przestaje być prowadzony w ewidencji swojego oddziału macierzystego i jest prowadzony w ewidencji Oddz. V Szt. Gen.

O każdej zmianie adresu oficer obowiązany jest zawiadomić Oddział V Szt. Gen.

(251) Art. 67. Oficer, który przez więcej niż sześć miesięcy w ciągu jednego roku nie jest w możności pełnić służby z powodu złego stanu zdrowia, powinien być przedstawiony komisji superrewizyjnej, która orzeka o długości czasu, przez jaki ma oficer przebywać w stanie nieczynnym.

W ostatnim miesiącu przed upływem terminu, wyznaczonego przez komisję superrewizyjną, oficer powinien być ponownie przedstawiony komisji superrewizyjnej, która orzeka, czy oficer może być przeniesiony z powrotem do stanu czynnego, czy też ma nadal pozostawać w stanie nieczynnym.

Okres czasu pozostawania oficera w stanie nieczynnym nie może przekraczać lat trzech następujących po sobie, lub lat czterech w przeciągu lat sześciu.

Z upływem powyższych terminów oficer, w razie jego dalszej niezdolności do służby, winien zostać przeniesiony w stan spoczynku.

Czas, przebyty w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, zalicza się oficerom do czasokresu, niezbędnego dla awansu, jedynie w tym wypadku, jeśli ta niezdolność została wywołana przyczynami, związanemi z pełnieniem służby wojskowej.

(252) § 29.

Przeniesienie oficera w stan nieczynny z powodu złego stanu zdrowia może nastąpić: 1) z urzędu, o ile oficer nie jest w możności pełnić służby z powodu złego stanu zdrowia przez więcej niż 6 miesięcy w ciągu jednego roku, licząc od dnia zachorowania, bez względu na to, czy niezdolność do pełnienia służby trwa bez przerwy czy

z przerwami; 2) na własną prośbę oficera, która może być złożona w każdej chwili drogą służbową, jeśli z powodu złego stanu zdrowia nie czuje się on zdolnym do pełnienia służby. W razie złożenia powyższej prośby oficer powinien być przedstawiony komisji superrewizyjnej.

(253) § 30.

W razie jeśli oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu złego stanu zdrowia, znajduje się na kuracji w szpitalu wojskowym, przewidziane w ustępie 2) art. 67 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. przedstawienie go komisji superrewizyjnej powinno być zarządzone przez dowództwo odnośnego szpitala, o ile zaś oficer ten prowadzi kurację prywatnie, — obowiązany on jest najpóźniej na 14 dni przed upływem terminu, ustalonego przez poprzednią komisję superrewizyjną, zgłosić się piśmiennie lub osobiście do D. O. K., na którego terenie przebywa, poczem D. O. K. zarządza przedstawienie go komisji superrewizyjnej.

(254) § 31.

Orzeczenia komisji superrewizyjnej mają być kierowane drogą służbową do Ministra Spraw Wojskowych.

(255) § 32.

Oficerowie, przeniesieni w stan nieczynny z powodu złego stanu zdrowia, są prowadzeni w ewidencji oddziałów macierzystych i Oddz. V. Szt. Gen., który, w razie przekroczenia terminów, przewidzianych w ustępie trzecim art. 67 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P., przeprowadza, w myśl ustępu czwartego tegoż artykułu, przeniesienie oficera w stan spoczynku. Okres 4-letni należy obliczać od pierwszego dnia zaliczenia oficera w stan nieczynny z powodu złego stanu zdrowia.

(256) § 33

Orzekanie o tem, czy czasowa niezdolność do służby wojskowej, której następstwem jest przeniesienie oficera w stan nieczynny, została wywołana przyczynami, związanemi z pełnieniem służby wojskowej, w których to wypadkach następuje zaliczenie oficerowi do awansu czasokresu, przebytego w stanie nieczynnym, jest obowiązkiem komisji superrewizyjnej.

Powyższe orzeczenie, wzgl. jego odpisy, mają być przesłane do oddziału macierzystego oficera i do Oddz. V Szt. Gen.

(257) § 34.

Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, jest prowadzony w ewidencji swego oddziału macierzystego i Oddz. V. Szt. Gen. O każdej zmianie adresu

winny być powiadomione: oddział macierzysty danego oficera i Oddz V Szt. Gen. Jeśli oficer leczy się w szpitalu wojskowym, wysłanie powyższego zawiadomienia jest obowiązkiem dowództwa szpitala, jeśli zaś prywatnie — samego oficera.

(258) Art. 68. Oficerom, przeniesicnym w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, przysługują w ciągu lat trzech wszystkie uprawnienia stanu czynnego.

Wakanse, otwierające się w stopniach, jakie posiadają oficerowie, znajdujący się z powyższego powodu w stanie nieczynnym, winny być obsadzane przedewszystkiem przez tych oficerów.

(259) § 35.

Przy ustalaniu ilości oficerów, którzy mają być przeniesieni w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, należy brać pod uwagę ilość oficerów, już znajdujących się w stanie nieczynnym z innych przyczyn, którzy nie pobierają uposażenia. Zależnie od mniejszej lub większej ilości tych ostatnich, powinna być przeniesiona w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów mniejsza lub większa ilość oficerów.

(260) § 36

W wypadku zredukowania etatów, zostają przeniesieni w stan nieczynny z tych rodzajów służby wojskowej i stopni, których redukcja dotyczy, ci oficerowie, którzy posiadają największą ilość lat służby, podlegającej zaliczeniu do emerytury.

(261) § 37.

Oficerowie, przeniesieni w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, znajdują się w dyspozycji Ministra Spraw Wojskowych i mogą być powoływani do pełnienia służby pozaetatowej.

(262) § 38.

Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, którzy otrzymali zezwolenie na pełnienie jednorocznej służby przygotowawczej (praktyki), lub wykonywanie zawodu cywilnego, — zezwolenie to może zostać cofnięte, o ile oficer ma być przeniesiony w stan czynny, lub o ile ma być powołany do służby pozaetatowej. O przeniesieniu oficera z powrotem w stan czynny, lub o powołaniu go do pełnienia w wojsku służby pozaetatowej i o cofnięciu wskutek tego powyższego zezwolenia oficer ma być powiadomiony conajmniej na miesiąc przed terminem przeniesienia, wzgl. powołania.

(263) § 39.

Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, który, w przeciągu lat trzech, z powodu braku wakansów

w posiadanym przezeń stopniu lub wyższym, — o ile zaawansuje w czasie przebywania w stanie nieczynnym, — nie zostanie z powrotem przeniesiony w stan czynny, może, na własną prośbę, pozostać przez dalsze trzy lata w stanie nieczynnym bez uprawnień stanu czynnego, przyczem przeniesienie w stan czynny w ciągu drugiego trzechlecia zależy od uznania Ministra Spraw Wojskowych. O ile ten oficer ma zostać przeniesiony w stan czynny, udzielone mu zezwolenie na pełnienie jednorocznej służby próbnej (praktyki), lub na wykonywanie zawodu cywilnego zostaje mu cofnięte, po uprzedniem, conajmniej miesięcznem, uprzedzeniu o tem oficera. W razie, jeśli po upływie pierwszego trzechlecia oficer nie prosi o pozostawienie go nadal w stanie nieczynnym (bez uprawnień stanu czynnego), lub znajdując się w stanie nieczynnym bez uprawnień stanu czynnego (drugie trzechlecie), nie zostanie w tym czasie przeniesiony w stan czynny, zostaje on przeniesiony do rezerwy, wzgl. w stan spoczynku.

(264) § 40.

Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, przestaje być prowadzony w ewidencji swego oddziału macierzystego i jest prowadzony w ewidencji Oddz. V Szt. Gen. O każdej zmianie adresu oficer powinien zawiadomić Oddz. V Szt. Gen.

XXXVII. POWRÓT DO STANU CZYNNEGO I REHABILITACJA.

(265) Art. 69. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z powodu dostania się do niewoli (zaginienia na terenie działań wojennych), po ich powrocie z niewoli i przeprowadzeniu postępowania rehabilitacyjnego zalicza się cały czas, przebyty na skutek niewoli w stanie nieczynnym, do czasokresu niezbędnego dla awansu.

(266) § 41.

Gdy upłynie 30 dni od wzięcia oficera do niewoli, lub zaginienia na terenie działań wojennych, ma być o tem złożony meldunek w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych, który zarządzi przeniesienie oficera w stan nieczynny.

(267) § 42.

Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu niewoli, lub zaginienia na terenie działań wojennych, jest prowadzony w ewidencji swego oddziału macierzystego (kadry) i Oddz. V Szt. Gen.

(268) § 43.

O powrocie oficera, przeniesionego w stan nieczynny z powodu wzięcia go do niewoli, lub zaginienia na terenie działań wojennych,

ma być natychmiast złożony meldunek drogą służbową Ministrowi Spraw Wojskowych, który zarządzi niezwłocznie przeniesienie oficera z powrotem w stan czynny.

(269) § 50.

Celem przeprowadzenia postępowania rehabilitacyjnego, przewidzianego w art. 69 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. w stosunku do oficerów powracających z niewoli (zaginionych na terenie działań wojennych), tworzone są przy dywizjach (brygadach jazdy), względnie conajmniej równorzędnych jednostkach komisje rehabilitacyjne.

(270) § 51.

Komisje rehabilitacyjne uprawnione są do orzekania, iż: a) dostanie się do niewoli było usprawiedliwione, b) okoliczności dostania się do niewoli wzbudzają wątpliwości.

(271) § 52.

W wypadku orzeczenia przez komisję rehabilitacyjną, iż okoliczności, towarzyszące wzięciu oficera do niewoli, wzbudzają wątpliwości, dowódca odnośnej dywizji (brygady jazdy), względnie conajmniej równorzędnej jednostki, skierowuje sprawę, w myśl obowiązujących przepisów, wraz z aktami dochodzeń, na drogę sądowo-honorową, względnie sądowo-karną.

(272) § 53.

Skład komisji rehabilitacyjnej określa regulamin.

XXXVIII. OFICER JAKO POSEŁ DO SEJMU LUB SENATU.

(273) Art. 70. Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, nie otrzymuje przez czas sprawowania mandatu poselskiego uposażenia służbowego i nie nosi munduru wojskowego.

Oficer z tytułu sprawowania mandatu poselskiego jest zwolniony od wszelkiej zależności służbowej. Oficerowi, piastującemu mandat poselski, nie przysługują uprawnienia służbowe w stosunku do innych wojskowych-posłów.

Z chwilą, gdy oficer przestaje być posłem, zostaje on przeniesiony z powrotem do stanu czynnego.

Czas sprawowania przez oficera mandatu poselskiego zalicza się do czasokresu, niezbędnego dla awansu.

(274) § 44.

Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, przestaje być prowa-

dzony w ewidencji swego oddziału macierzystego i jest prowadzony w ewidencji Oddz. V Szt. Gen.

(274a) § 71. (dok.)

Oficerowi, przeniesionemu w stan nieczynny z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, przysługuje prawo przywdziewania munduru:

1. w dnie ustawowo ustalonych świąt narodowych;
2. w razie uczestniczenia w świętach i uroczystościach pułkowych;
3. przy uroczystościach rodzinnych.

(275) § 45.

Przy przenoszeniu oficera w stan czynny zostaje stwierdzone w odnośnym rozkazie Ministra Spraw Wojskowych, czy czas, przebyty w stanie nieczynnym, zalicza się do służby wojskowej.

(276) § 110.

Przeniesienie z powrotem do rezerwy oficera rezerwowego, wybranego w czasie pełnienia służby wojskowej na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, przeprowadza Oddz. V. Szt. Gen.

XXXIX. PRZENIESIENIE W STAN SPOCZYNKU I Z POWROTEM W STAN CZYNNY — INWALIDZI.

(277) Art. 71. Oficera w stan spoczynku przenosi Prezydent Rzeczypospolitej. (ob. **279** art. 45.)

(278) § 46.

Oficer zostaje przeniesiony w stan spoczynku, o ile zachodzą warunki przewidziane ustawą emerytalną, zarówno ze stanu czynnego, jak i podczas pozostawania w stanie nieczynnym.

(279) Warunki przeniesienia w stan spoczynku.

(Ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych — Dz. Ust. Nr. 6/24, poz. 46. — Dz. Rozk. Nr. 22/24, poz. 327, zmien.: a) Dz. Ust. Nr. 18/24, poz. 178 — Dz. Rozk. Nr. 22/24, poz. 328 — D. VII. 25331. Up; b) Dz. Ust. Nr. 36/24, poz. 329 — Dz. Rozk. Nr. 22/24, poz. 329 — D. VII. 25331. Up; c) Dz. Ust. Nr. 52/24, poz. 525.

Art. 45. Zawodowych oficerów przenosi w stan spoczynku minister spraw wojskowych, zaś zawodowych szeregowych — dowódca okręgu korpusu na wniosek przełożonego, posiadającego uprawnienie conajmniej dowódcy pułku.

Art. 47. Przeniesienie w stan spoczynku następuje na prośbę zawodowego wojskowego:

a) bez względu na wiek, jeżeli z powodu ułomności cielesnej, albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolnym do pełnienia służby wojskowej;

b) bez względu na zdolność do służby, gdy przekroczył 55 lat życia;

c) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego (ob. **192a)** „i ukończył 53 lat życia";

d) bez względu na stan zdrowia po ukończeniu przez oficerów 30 lat, a przez szeregowych 20 lat służby wojskowej.

Uwzględnienie prośby o przeniesienie w stan spoczynku w przypadku, przewidzianym w punkcie d), zależy od decyzji ministra spraw wojskowych w porozumieniu z ministrem skarbu.

Art. 48. Zawodowy wojskowy powinien być przez władzę, wskazaną w art. 45 niniejszej ustawy, z urzędu przeniesiony w stan spoczynku:

a) gdy przekroczył wiek, przewidziany dla zawodowych wojskowych ustawami o obowiązkach i prawach oficerów (ob. **280**) i szeregowych;*)

b) gdy, pozostając w stanie nieczynnym z powodu niezdolności do służby, przekroczył termin, ustalony ustawami, (ob. **251**) wskazanemi w punkcie a) niniejszego artykułu;

c) w przypadku, przewidzianym w punkcie a) art. 47 niniejszej ustawy;

d) w przypadkach zredukowania etatów po upływie okresu czasu, przewidzianego w art. 68 (ob. **258**) ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256).

Art. 49. 10-cio, względnie 5-letni okres służby wojskowej, wymagany w art. 9 i 11, jak również okres 30, względnie 20 lat służby wojskowej, przewidziany w art. 47 niniejszej ustawy, obejmuje faktyczną służbę wojskową, obliczoną według czasu kalendarzowego od dnia jej rozpoczęcia.

Do czasokresów, wymienionych w ust. 1, wlicza się czas służby, przewidzianej w punktach b), c) i d) art. 50 niniejszej ustawy.

---

*) Ustawa z dnia 18 lipca 1924 roku o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego (Dz. Ust. Nr. 72/24, poz. 698):

Art. 94. Granicą wieku, po osiągnięciu której powinni podoficerowie zawodowi być przeniesieni w stan spoczynku jest ukończenie pięćdziesięciu sześciu lat życia.

Art. 50. Czas służby, podlegający normalnemu liczeniu do wysługi emerytalnej, liczy się od dnia rozpoczęcia czynnej służby wojskowej.

Do tego czasu służby wlicza się:

a) czas czynnej służby cywilno-państwowej, niespełnianej równocześnie ze służbą wojskową, obliczony według odnośnych ustaw o służbie cywilnej, gdy zajmowana posada w służbie cywilno-państwowej uprawniała do emerytury;
b) czas przebyty w stanie nieczynnym z uposażeniem;
c) czas spędzony w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, skoro przeniesienie w stan nieczynny nastąpiło z powodu piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego;
d) czas, przebyty w niewoli.

Przy wymiarze uposażenia emerytalnego dolicza się minimalny, odnośnemi ustawami przepisany, czas studjów wyższych na jednym z wydziałów uniwersytetu lub w równorzędnym zakładzie naukowym, jeżeli czas studjów nie biegnie równolegle z czasem służby, zaliczalnej do emerytury, i tylko w przypadku całkowitego zakończenia studjów przepisanemi egzaminami, jednakowoż w ilości nie wyżej niż 4 lata.

Czas studjów wyższych, jako też czas odkomenderowania na studja niewojskowe ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

Czas obowiązkowej służby wojskowej dla podoficerów zawodowych ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

Wyjątkowo może minister spraw wojskowych za zgodą ministra skarbu zaliczyć do wysługi emerytalnej także czas, spędzony w charakterze państwowego pracownika kontraktowego, przyczem mają postanowienia ustępu 7 art. 37 niniejszej ustawy analogiczne zastosowanie.

Art. 51. Do wysługi emerytalnej nie wlicza się:

a) czasu trwania dezercji lub samowolnego opuszczenia służby,
b) czasu odbywania kary pozbawienia wolności, wymierzonej na podstawie prawomocnego wyroku sądowego;
c) czasu, spędzonego w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w punkcie c) art. 50 niniejszej ustawy;
d) czasu służby, za który przy zwolnieniu wypłacono odprawę, jeżeli odprawa ta nie zostanie zwrócona;
e) czasu czynnej służby, spędzonej przed ukończeniem 18 lat życia; wyjątek stanowi służba wojskowa na obszarze operacyjnym.

(280) Art. 72. Granice wieku, po osiągnięciu których oficerowie winni zostać przeniesieni w stan spoczynku, są następujące:

do stopnia		**majora włącznie**	**ukończonych**	**53 lat,**
dla stopnia		**podpułkownika**	**„**	**55 „**
„	**„**	**pułkownika**	**„**	**57 „**
„	**„**	**generała brygady**	**„**	**59 „**
„	**„**	**generała dywizji i generała broni**	**„**	**61 „**

(281) § 47.

Przeniesienie oficera w stan spoczynku wskutek osiągnięcia granicy wieku, przewidzianej w art. 72 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P., powinno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym oficer osiągnął granicę wieku, przewidzianą dla swego stopnia.

(281a) § 124.

Oficerowie zawodowi, umieszczeni na liście oficerów zawodowych, zatwierdzonej dnia 3 maja 1922 r., którzy przekroczyli granicę wieku, przewidzianą w art. 72 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P., zostają przeniesieni w stan spoczynku w ciągu trzech miesięcy, licząc od ostatniego dnia tego miesiąca, w którym zostanie ogłoszone niniejsze rozporządzenie.

(282) Art. 73. Oficerowie inwalidzi, którzy mimo swego inwalidztwa nadają się do pełnienia służby wojskowej, mogą stosownie do uznania Ministra Spraw Wojskowych być pozostawieni w stanie czynnym.

(283) § 20.

Oficer, który, mimo swego inwalidztwa nadaje się do pełnienia służby wojskowej i pragnie pozostać w stanie czynnym, wzgl. zostać przyjętym do stanu czynnego, powinien się zwrócić drogą służbową z odnośnym meldunkiem, załączając świadectwo wojskowo-lekarskie, do tej władzy przełożonej, nie niżej dowódcy pułku, lub równorzędnej, której podlegał bezpośrednio przed inwalidztwem i która z odpowiednią opinją, zawierającą również ewentualnie wniosek co do stanowiska, jakie mógłby dany oficer zająć, przesyła jego prośbę drogą służbową do Oddz. V. Szt. Gen. Oddział V Szt. Gen. po zasięgnięciu opinji Departamentu Sanitarnego przedkłada sprawę Ministrowi Spraw Wojskowych do rozstrzygnięcia.

(284) § 123.

Do oficerów inwalidów, umieszczonych na liście oficerów zawodowych, zatwierdzonej dnia 3 maja 1922 r., nie ma zastosowania postanowienie § 20 niniejszego rozporządzenia.

(285) § 21.

Bezwzględnie nie mogą być przyjęci do stanu czynnego oficerowie inwalidzi:

a) dotknięci chorobami zakaźnemi w okresie zaraźliwym,
b) po przebyciu stwierdzonej choroby umysłowej,
c) których stan zdrowia niewątpliwie zmuszałby ich do częstych przerw w pełnieniu służby.

(286) § 22.

Oficer inwalida, uznany za zdolnego do określonego rodzaju służby wojskowej, może być przedstawiony z urzędu komisji superrewizyjnej jedynie w tym wypadku, jeśli zajdzie wątpliwość, czy nadal nadaje się do pełnienia służby w tym samym rodzaju służby wojskowej, do którego został ostatnio uznany za zdolnego.

(287) Art. 74. Oficer, przeniesiony w stan spoczynku, może być powołany przez Ministra Spraw Wojskowych do służby wojskowej:

a) w czasie pokoju dwukrotnie na czterotygodniowe ćwiczenia,
b) w razie mobilizacji na czas potrzeby.

(288) § 48.

Powołanie do służby wojskowej oficera, przeniesionego w stan spoczynku, w myśl art. 74 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. jest uzależnione od przydatności danego oficera.

Oficerów tych powołuje imiennie Minister Spraw Wojskowych przez Oddz. V Szt. Gen.

(289) § 49.

Oficer, przeniesiony w stan spoczynku, może prosić o przeniesienie go z powrotem w stan czynny, o ile:

a) przeniesienie w stan spoczynku nastąpiło na własną prośbę i o ile nie przekroczył granicy wieku, oraz nadaje się do służby wojskowej pod względem stanu zdrowia; o nadawaniu się, względnie nienadawaniu się pod względem stanu zdrowia orzeka komisja superrewizyjna,
b) został przeniesiony w stan spoczynku wskutek złego stanu zdrowia i w międzyczasie zupełnie wyzdrowiał, co powinno być stwierdzone przez komisję superrewizyjną,
c) będąc powołany do służby wojskowej, wskutek mobilizacji w czasie pełnienia tej służby zaawansował i granica wieku, przewidziana dla jego nowego stopnia, nie została przekroczona.

Prośba o przeniesienie w stan czynny w wypadkach, przewidzianych w punktach a), b) niniejszego paragrafu powinna być kierowana wprost, — zaś w wypadku, przewidzianym w punkcie c), — drogą

służbową do M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen. W razie przychylenia się Ministra Spraw Wojskowych do prośby, przedkłada on ją Prezydentowi Rzeczypospolitej do decyzji.

(290) Art. 75. Oficerom, do stopnia generała brygady włącznie, przeniesionym w stan spoczynku na skutek osiągnięcia granicy wieku, przewidzianej w art. 72 niniejszej ustawy, o ile przesłużyli w ostatnio posiadanym stopniu conajmniej dwa lata, zostaje nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej jeden stopień wyżej.

Do otrzymanego z powyższej przyczyny stopnia nie są przywiązane żadne uprawnienia, z wyjątkiem prawa do tytułu.

(291) § 47. (dok.)

Nadanie oficerowi, przenoszonemu w stan spoczynku wskutek osiągnięcia granicy wieku na podstawie art. 75 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P. jednego stopnia wyżej, o ile przesłużył w ostatnio posiadanym stopniu conajmniej dwa lata, następuje jednocześnie z przeniesieniem w stan spoczynku.

(292) § 72.

(n—f) Oficerom w stanie spoczynku nie jest dozwolone noszenie munduru:

a) przy wystąpieniach, mających charakter polityczny (udział w wiecach, zebraniach i t. p.),

b) przy wykonywaniu zawodów cywilnych,

c) podczas wykonywania czynności, związanych z zajęciem handlowem lub przemysłowem,

d) przy wykonywaniu obowiązków, wypływających z zajmowanych przez nich stanowisk w państwowej służbie cywilnej, lub samorządowej,

e) w lokalach, do których zabroniony jest wstęp oficerom, będącym w stanie czynnym lub nieczynnym.

„f) przy wszelkiego rodzaju kwestach, zbiórkach i t. p., jak również asystowaniu przy tem, o ile dany oficer nie uzyskał przedtem pisemnego zezwolenia od d-cy garnizonu na włożenie munduru".

XL. PRZENIESIENIE DO REZERWY.

(293) Art. 76. Oficer może być przeniesiony do rezerwy przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

a) na własną prośbę. (ob. **295** i **298**).

(294) § 54.

Prośba oficera znajdującego się w stanie czynnym, lub nieczynnym, o przeniesienie do rezerwy, lub w stan spoczynku, powinna zawierać motywy i być przesłana drogą służbową Ministrowi Spraw Wojskowych.

(295) Art. 76. b) Oficer może być przeniesiony do rezerwy przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

b) na skutek dwukrotnie bezpośrednio po sobie następującej ujemnej rocznej kwalifikacji, stwierdzającej nienadawanie się na wyższe stanowisko i orzeczenia komisji, ustanawianej w tym celu corocznie przez Ministra Spraw Wojskowych przy Ministerstwie Spraw Wojskowych i przy każdem Dowództwie Okręgu Korpusu; organizację i przepisy postępowania powyższych komisyj ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej. (ob. **298**)

(296) § 55.

(n—a—c—e) W razie, jeśli w rocznej kwalifikacji oficera znajduje się choćby jedna taka kwalifikacja któregokolwiek z jego przełożonych, która zawiera cechy dyskwalifikujące oficera wogóle do zawodowej służby wojskowej i tem samem stwierdza nienadawanie się jego na wyższe stanowisko, zostaje wyznaczony oficer, w stopniu conajmniej pułkownika, celem zbadania, czy wydana danemu oficerowi ujemna roczna kwalifikacja jest dostatecznie uzasadniona.

Oficera, przeprowadzającego powyższe badanie, wyznaczają:

1. „dla spraw oficerów, pełniących służbę w Sztabie Generalnym — Szef Sztabu Generalnego,
2. dla spraw oficerów, pełniących służbę w Szefostwie Administracji — Szef Administracji,
3. dla spraw oficerów, pełniących służbę w Wojskowej Kontroli Generalnej (i jej ekspozyturach przy D. O. K.) — Szef Wojskowej Kontroli Generalnej,
4. dla spraw oficerów, pełniących służbę w departamentach M. S. Wojsk. i we wszystkich instytucjach podległych bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych — Szef Sztabu Generalnego, w porozumieniu z Szefem Administracji,
5. dla spraw oficerów, pełniących służbę w Okręgach Korpusów — dowódcy Okręgów Korpusów".

W razie wydania ujemnej kwalifikacji, o której mowa w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, przez dowódcę okręgu korpusu, oficera do przeprowadzenia badań, w stopniu conajmniej generała dywizji, wyznacza Minister Spraw Wojskowych.

Wyznaczony oficer ma obowiązek wszechstronnego zbadania sprawy, przyczem przysługuje mu prawo wglądu do odpowiednich

aktów, oraz przesłuchiwania wszystkich tych osób, których przesłuchanie uzna za potrzebne. O wyniku swych dochodzeń wyznaczony oficer składa pisemny meldunek władzy, która go wyznaczyła.

O ile są podstawy, uzasadniające przypuszczenie, iż oficer otrzymał ujemną kwalifikację słusznie, władza, wymieniona w drugim, względnie trzecim ustępie niniejszego paragrafu, przesyła mu ostrzeżenie ze zwróceniem uwagi, iż, w myśl art. 76 ustawy o podst. obow. i pr. ofic. W. P., bezpośrednio następna roczna ujemna kwalifikacja może pociągnąć za sobą przeniesienie go do rezerwy, względnie w stan spoczynku i o ile władzą tą byli przełożeni, wymienieni w drugim ustępie niniejszego paragrafu, składa ona meldunek Ministrowi Spraw Wojskowych. Ostrzeżenia są ewidencjonowane w Oddz. V Szt. Gen.

„Oficerów, którzy otrzymują ostrzeżenie na podstawie § 55 rozp. wyk. do ust. o podst. obow. i pr. ofic. W. P. należy zawiadomić o ujemnej opinji, która była przyczyną udzielenia im tego ostrzeżenia".

„Ostrzeżenie dyskwalifikacyjne, wydane w związku z § 55 rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 23. 3. 22 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów, należy uwidocznić w uzupełnieniu do listy kwalifikacyjnej (rubryka „Uwagi") tego roku, za który dany oficer otrzymał ujemną kwalifikację."

(297) § 55. (dok.)

O ile są podstawy, uzasadniające przypuszczenie, iż ujemna kwalifikacja nie jest słuszna, — wówczas władza wymieniona w ustępie drugim, wzgl. trzecim niniejszego paragrafu, wzywa przełożonego, wzgl. przełożonych, którzy kwalifikację wydali, celem osobistego wyjaśnienia sprawy i ewent. zarządza ponowne zbadanie sprawy przez oficera, który przeprowadzał pierwsze badanie, lub przez innego oficera. Jeśli władza przełożona poweźmie ostateczne przekonanie o niesłuszności kwalifikacji, może ona, zależnie od charakteru sprawy, załatwić ją, w stosunku do opinjującego przełożonego, wzgl. opinjujących przełożonych:

a) dyscyplinarnie, zarządzając jednocześnie skreślenie, względnie zmodyfikowanie ujemnej kwalifikacji, lub też
b) kierując sprawę na drogę sądowo-karną, wzgl. sądowo-honorową; w tych wypadkach skreślenie, wzgl. zmodyfikowanie ujemnej kwalifikacji zostaje uzależnione od orzeczenia odnośnego sądu.

Oficer, któremu słusznie wydana została ujemna kwalifikacja, powinien być niezwłocznie przeniesiony do innego oddziału (zakładu, urzędu), nie podlegającego przełożonemu, który wydał ujemną kwalifikację, w razie zaś, jeśli kwalifikacja okazała się niesłuszną, zostaje on przeniesiony na własną prośbę.

Postanowienie niniejszego paragrafu nie ma zastosowania do oficerów korpusu sądowego, mianowanych sędziami wojskowymi i oficerów korpusu kontrolerów, oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, o których stanowią oddzielne przepisy.

(298) Art. 76. (dok.) Oficer może być przeniesiony do rezerwy przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

c) w wypadku stwierdzonej przez komisję superrewizyjną utraty zdolności fizycznej.

W wypadkach, przewidzianych w punktach b), c) niniejszego artykułu, oficer, o ile nabył prawo do uposażenia emerytalnego, zostaje przeniesiony w stan spoczynku.

Punkt b) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do mianowanych sędziami wojskowymi oficerów korpusu sądowego oraz do oficerów korpusu kontrolerów i oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów.

O skutkach nienadawania się sędziego wojskowego na stanowisko sędziego oraz o sposobach stwierdzenia nienadawania się, stanowi oddzielna ustawa.

Oficer korpusu kontrolerów i oficer korpusu kontrolerów, awansowany na generała, którego nienadawanie się do pełnienia służby w tym korpusie zostało stwierdzone orzeczeniem komisji kwalifikacyjnej, składającej się z oficerów korpusu kontrolerów i oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, zostaje przeniesiony do rezerwy lub, o ile nabył prawo do uposażenia emerytalnego, w stan spoczynku.

(299) § 18.

Komisja Kwalifikacyjna dla oficerów korpusu kontrolerów i oficerów tegoż korpusu awansowanych na generałów, przewidziana w ustępie 5-ym art. 76 ustawy o podst. obow. i pr. oficerów W. P., składa się z szefa korpusu kontrolerów, jako przewodniczącego, oraz czterech członków, mianowanych przez Ministra Spraw Wojskowych corocznie w miesiącu styczniu na każdy rok kalendarzowy, a mianowicie dwóch oficerów korpusu kontrolerów awansowanych na generałów i dwóch oficerów korpusu kontrolerów (pułkowników lub podpułkowników). Jednocześnie Minister Spraw Wojskowych mianuje sześciu zastępców, z których czterech oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów i dwóch oficerów korpusu kontrolerów w stopniach pułkownika lub podpułkownika.

Do Komisji Kwalifikacyjnej skierowuje sprawy Minister Spraw Wojskowych.

Od udziału w posiedzeniach Komisji Kwalifikacyjnej są wykluczeni:

a) wszyscy krewni w linji prostej, zaś w linji bocznej krewni do czwartego, powinowaci do drugiego stopnia włącznie,
b) ci oficerowie korpusu kontrolerów, oraz oficerowie tegoż korpusu awansowani na generałów, na podstawie opinji których sprawa została skierowana do Komisji Kwalifikacyjnej,
c) oficerowie, którzy są młodsi stopniem od oficera, którego sprawa ma być rozpatrywana; przepis ten nie ma zastosowania do oficerów w stopniach generalskich.

Od udziału w Komisji Kwalifikacyjnej mogą być wyłączeni członkowie Komisji — o ile Komisja Kwalifikacyjna uzna to za wskazane — na wniosek jednego z członków, lub na prośbę oficera, którego sprawa ma być rozpatrywaną.

Postanowienie punktu b) nie ma zastosowania do szefa korpusu kontrolerów.

Szczegółowe przepisy postępowania Komisji określa specjalna instrukcja.

(300) Zwolnienie oficerów zobowiązanych do odsłużenia za odkomenderowanie na studja.

(Dz. Rozk. Nr. 34/23, poz. 434. — O. V. Szt. Gen. 22 340 E.)

Oficerowie zawodowi i oficerowie rezerwy, pełniący obecnie służbę czynną, którzy korzystali lub korzystają na podstawie Dz. R. Wojsk. 40.20, poz. 858, z odkomenderowania na studja wyższe w kraju, a którzy wobec przepełnienia etatów pewnych korpusów osobowych nie będą mogli być na odpowiedniem ich wykształceniu stanowisku użyci, mogą wnosić prośby o zwolnienie z obowiązku odsługiwania przepisanego czasu w wojsku, pod warunkiem zwrotu pobranego przez czas odkomenderowania pełnego uposażenia, z uwzględnieniem odsłużonego już czasu, wzgl. pod warunkiem odsłużenia w służbie cywilno-państwowej tej ilości czasu za odkomenderowanie, jaka im jeszcze do odsłużenia pozostała. Sposób spłaty przypadającej do zwrotu kwoty określi oddzielne rozporządzenie.

Podanie winno być skierowane drogą służbową do M. S. Wojsk. do departamentu rodzaju służby wojskowej, do którego petent należy i ma zawierać:

1. a) dla oficerów zawodowych prośbę o zwolnienie do rezerwy, b) dla oficerów rezerwy pełniących służbę czynną — prośbę o zwolnienie ze służby czynnej;
2. urzędowe stwierdzenie: a) czasokresu odkomenderowania na studja (od — do), b) czasu pozostającego do odsłużenia i c) rodzaju studjów i ich rezultatu;
3. zobowiązanie do odsłużenia pozostałej ilości czasu w służbie cywilno-państwowej ze wskazaniem resortu, który na służbę petenta reflektuje.

W wypadku, gdy interesowany zechce przejść na służbę cywilno-państwową pożądane jest ze względu na przyspieszenie załatwienia, dołączenie zgody danego Ministerstwa na przyjęcie go na służbę.

Rozporządzenie powyższe nie dotyczy: oficerów lekarzy, medyków, weterynarzy, med.-wet., chemików i inżynierów z ukończonemi studjami politechnicznemi, z których służby Armja rezygnować nie może.

(301) Odkomenderowania oficerów na wyższe studja w kraju — częściowe unieważnienie rozk.

(Dz. Rozk. Nr. 11/24, poz. 166. — O. V. Szt. Gen. 5014. E.)

Unieważniam ustęp rozporządzenia M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen. L. 22340. V. E. 23. (Dzien. Rozk. Nr. 34.23, pkt. 434) odnośnie zwalniania ze służby czynnej oficerów, odsługujących za odkomenderowanie na studja na koszt skarbu państwa, pod warunkiem zwrotu, pobranego podczas odkomenderowania, uposażenia.

Powyższe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca r. b.

(302) Odsługiwanie czasu za odkomenderowanie ofic. na studja prawnicze, w zawodzie powszechnym sędziowskim.

(Dz. Rozk. Nr. 47/23, poz. 601. — O. V. Szt. Gen. 27757. E.)

W uzupełnieniu rozp. M. S. Wojsk. L. 22340. V. E. 23, Dz. R. Nr. 34.23, poz. 434, podaję do wiadomości:

Oficerowie zawodowi i oficerowie rezerwy, odsługujący czas za odkomenderowanie na studja prawnicze, w myśl Dz. R. Nr. 40.20, poz. 858, o ile nie są użyci na stanowiskach odpowiednich ich fachowemu wykształceniu, mogą czynić starania na odsłużenie czasu za odkomenderowanie, w zawodzie powszechnym sędziowskim.

Podania w tej sprawie winny być przedkładane przez interesowanych drogą służbową przez D. O. K. do właściwego prezesa sądu apelacyjnego, w którego okręgu pragną odbywać służbę sądową. Podania powinny zawierać dokumenty osobiste, niezbędne do dopuszczenia do aplikacji sądowej, oraz wszystkie załączniki, wyszczególnione w rozp. M. S. Wojsk. L. 22340. V. E. 23 (Dz. R. Nr. 34.23, poz. 434) (ob. **300**)

(303) Art. 77. Oficerom, przeniesionym do rezerwy lub w stan spoczynku, przy jednakowych kwalifikacjach z innymi kandydatami na stanowiska cywilne, państwowe, samorządowe i w przedsiębiorstwach, subwencjonowanych przez Państwo, przysługuje prawo piewszeństwa.

Przepisy, dotyczące wykonania niniejszego artykułu, ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

TYTUŁ III.

Oficerowie rezerwowi.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

XLI. OFICER REZERWY.

(304) Art. 78. Korpus oficerów rezerwowych Wojsk Polskich składa się z oficerów rezerwy:

a) piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, lotnictwa, łączności oraz kolejowych,

b) sanitarnych i weterynarji,

c) samochodowych, taborowych, żandarmerji, sądowych, intendentów, uzbrojenia, geografów oraz administracji, o ile zawodowo w tych korpusach służyli, i z oficerów rezerwy, wskazanych w punkcie a) niniejszego artykułu, którzy, będąc przydzieleni w czasie wojny do jednego z rodzajów służby wojskowej, wymienionych w niniejszym punkcie — w nich zaawansowali.

(305) Art. 79. Oficer korpusu kontrolerów oraz oficer korpusu kontrolerów, awansowany na generała, przeniesiony do rezerwy, zostaje zaliczony przez Ministra Spraw Wojskowych do rezerwy jednego z rodzajów służby wojskowej, zależnie od posiadanych kwalifikacji.

(305a) § 19.

Oficerom korpusu kontrolerów, oraz oficerom tegoż korpusu awansowanym na generałów, przy przeniesieniu ich do rezerwy, przysługuje prawo wniesienia prośby do Ministra Spraw Wojskowych (przez Oddz. V Szt. Gen.) o zaliczenie do tego rodzaju służby wojskowej, który sobie wybiorą.

(306) Art. 80. W skład oficerów rezerwowych wchodzą oprócz oficerów, wymienionych w art. 78, duchowieństwo wojskowe i oficerowie marynarki wojennej, o których stanowią oddzielne ustawy.

(307) Art. 81. Dla oficerów, mianowanych w rezerwie, ustanawia się w czasie pokoju stopnie do kapitana (rotmistrza) włącznie.

Oficerowie zawodowi przy przyniesieniu do rezerwy zatrzymują swoje stopnie.

(307a) Art. 119. Art. 81 niniejszej ustawy nie ma zastosowania zarówno do zweryfikowanych (art. 111) jak i niezweryfikowanych

(art. 116) oficerów rezerwy Wojska Polskiego, którzy zatrzymują stopnie, w jakich zostali po zweryfikowaniu, względnie bez zweryfikowania, przyjęci do rezerwy Wojska Polskiego.

(307b) Art. 118. Niezweryfikowani oficerowie armji obcych i uznanych przez Państwo Polskie formacji polskich, którzy są lub będą przyjęci wprost do rezerwy Wojsk Polskich, zatrzymują stopień, jaki w armjach obcych i formacjach polskich posiadali, i zostają zaliczeni do jednego z rodzajów służby wojskowej, przewidzianych w art. 5 niniejszej ustawy, według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

(308) Art. 82. Postanowienia artykułów od 10—12 włącznie oraz art. 18 niniejszej ustawy mają zastosowanie do oficerów rezerwowych.

(309) Art. 83. Noszenie przepisowego munduru przez oficerów rezerwowych, powołanych do pełnienia służby wojskowej, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Minister Spraw Wojskowych ustali również warunki przywdziewania munduru przez oficerów rezerwy, nie powołanych do służby wojskowej.

(310) § 70.

Oficer, przy spełnianiu jakichkolwiek czynności służbowych, do których zalicza się również podróże służbowe i t. p., obowiązany jest do noszenia ustalonego przepisami munduru, za wyjątkiem wypadków, gdy ze względu na dobro służby, władza przełożona zezwoli mu na użycie ubrania cywilnego.

Poza służbą oficerowi przysługuje prawo noszenia ubrania cywilnego.

Oficer, będący w ubraniu cywilnem, ma prawo, po wylegitymowaniu się, wkraczać we wszystkich tych wypadkach, w których odnośne prawo przysługuje mu, gdy ubrany jest w mundur.

(311) § 106.

(n—g) Postanowienia § 70 niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do oficerów rezerwy w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej.

Oficerom rezerwy, nie powołanym do pełnienia służby wojskowej, przysługuje prawo noszenia munduru w następujących wypadkach:

a) w dnie ustawowo ustalonych świąt narodowych,
b) w razie uczestniczenia w świętach i uroczystościach pułkowych,

c) przy uroczystościach rodzinnych, za każdorazowem zezwoleniem powiatowej komendy uzupełnień, na której terenie oficer się znajduje.

Oficerowie ci, znajdując się w mundurze, powinni posiadać przy sobie dokument, stwierdzający ich stopień.

„Oficerowie rezerwowi, stający w charakterze obrońców przed oficerskiemi sądami honorowemi, obowiązani są występować w mundurze".

(311a) Wynagrodzenia za spełnianie funkcji obrońcy przed ofic. sąd. hon. — zakaz proponowania.

(Dz. Rozk. Nr. 18/24, poz. 277. — O. V. Szt. Gen. 6384 O.)

Funkcja obrońców przed oficerskiemi sądami honorowemi, której spełnianie jest uzależnione w myśl statutu Ofic. sąd. hon., od posiadania przez obrońcę stopnia oficerskiego, z natury stosunku pomiędzy oficerami, musi być bezpłatna.

Nawet samo proponowanie jakiegokolwiek wynagrodzenia za tę czynność jest rzeczą niedopuszczalną.

Powyższe odnosi się zarówno do oficerów zawodowych jak i rezerwowych.

(312) Art. 84. W czasie noszenia munduru wojskowego oficerowie rezerwowi podlegają właściwości oficerskich sądów honorowych i ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną z powodu czynów w tymże czasie przez nich popełnionych.

(312a) Oficerowie rezerwowi a jurysdykcja ofic. sądów honorowych.

(Dz. Rozk. Nr. 50/24, poz. 711. — O. V. Szt. Gen. 36 319. O.)

Na zapytanie jednego z D. O. K. wyjaśniam, że postanowienie statutu oficerskich sądów honorowych o podleganiu oficerów rezerwowych jurysdykcji sądów honorowych nie może mieć zastosowania, o ile jest sprzeczne z art 84 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P.

(313) Art. 85. Oficer rezerwowy przestaje być oficerem rezerwy:

a) z końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończy 50 lat życia,

b) w razie uznania go przez komisję superrewizyjną za niezdolnego do pełnienia służby wojskowej w charakterze oficera rezerwowego.

(314) Art. 86. W czasie mobilizacji Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo powoływania do służby wojskowej byłych oficerów rezerwowych do 60 roku życia na czas potrzeby. Do oficerów tych przez czas pełnienia przez nich służby wojskowej mają zastosowanie przepisy, dotyczące oficerów rezerwy.

XLII. MIANOWANIE PODPORUCZNIKIEM REZERWY.

Rozdział II.

Warunki mianowania na podporucznika w rezerwie.

(315) **Art. 87. Podporucznikiem w rezerwie piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautycznym, łączności oraz kolejnictwa zostaje mianowany ten, kto odpowiedział warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu:**

A.

1. a) ukończył Korpus Kadetów lub szkołę średnią z egzaminem dojrzałości, albo złożył egzamin z wykształcenia ogólnego, będący uproszczonym egzaminem dojrzałości, lub

b) ukończył sześć klas szkoły średniej, o ile to zmniejszenie wymaganego powyżej cenzusu, uzasadnione potrzebami wojska, zostanie zarządzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych,

2. w czasie odbywania jednorocznej służby wojskowej ukończył z pomyślnym wynikiem sześciomiesięczny kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy,

3. odbył conajmniej jedno z ćwiczeń wojskowych, przewidzianych ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej; przepis niniejszy nie ma zastosowania do tych, którzy w chwili rozpoczęcia służby wojskowej wykażą się przysposobieniem wojskowem w odpowiednim zakresie.

4. posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

B.

1. Odbył conajmniej sześcioletnią służbę wojskową, jako podoficer zawodowy i uzyskał stopień sierżanta,

2. zdał egzamin, wykazujący wykształcenie ogólne conajmniej w zakresie szkoły powszechnej,

3. ukończył z pomyślnym wynikiem sześciomiesięczny kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy,

4. posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

(316) Wytyczne awansowania jednorocznych.*)

(Dz. Rozk. Nr. 22/23, poz. 300. — O. III. Szt. Gen. 4845. Reg.)

W uzupełnieniu mego rozkazu Szt. Gen. Oddz. III. L. Dz. 1259 Reg. tj. z dnia 11. 4. 1922 r. podaję wytyczne co do sposobu awansowania jednorocznych (kandydatów na oficerów rezerwy).

Po ukończeniu szkoły szeregowca w oddziałach swego rodzaju wojska, jednoroczni mogą być mianowani st. szeregowcami. Awans na kaprala może nastąpić po ukończeniu I. okresu szkoły pchor. rezerwy.

Po ukończeniu szkół podchor. rezerwy, względnie po ukończeniu służby czynnej, mogą być awansowani na plutonowych z tytułem podchorążego. Awanse te nie są automatyczne, lecz zależą od kwalifikacji jednorocznego.

Awans na sierżanta, względnie wachmistrza lub ogniomistrza, przewiduję dla absolwentów szkół podchor. rezerwy podczas lub po ukończeniu pierwszego ćwiczenia rezerwy, a to dlatego, że nominacja oficerska będzie następowała dopiero w czasie drugiego lub po 2-giem ćwiczeniu rezerwy, stosownie do art. 87 pkt. A. 3. „Ustawy o podstawowych prawach i obowiązkach oficerów W. P."

(317) Przyjmowanie szeregowych rezerwy do szkoły podchorążych rezerwy.

(Dz. Rozk. Nr. 43/23, poz. 557. — O. III. Szt. Gen. 5972. Reg.)

W uzupełnieniu rozkazu M. S. Wojsk. O. III. Szt. Gen. L. 1259. Reg. tj. 22. zezwalam na przyjmowanie wprost do szkoły podchor. rezerwy ochotników-szeregowych rezerwy, posiadających wymagany cenzus wykształcenia ogólnego i odpowiadających następującym warunkom:

---

*) Ustawa z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej. (Dz. Ust. Nr. 61/24, poz. 609.)

Art. 45. Poborowi i ochotnicy, uznani za zdolnych do służby w wojsku stałem, którzy najpóźniej do dnia 25 czerwca roku ich wcielenia udowodnią, że ukończyli z dobrym wynikiem ogólno-kształcącą państwową szkołę średnią lub prywatną, uznaną przez państwowe władze szkolne za równo ważną państwowej, albo uznaną przez te władze za równorzędną szkołę zawodową, i zdali egzamin dojrzałości, względnie inny przez władze szkolne wymagany egzamin końcowy — korzystają z prawa półtorarocznej służby w wojsku stałem.

Art. 46. Osoby, którym przysługuje prawo do półtorarocznej służby wojskowej, odbywają tę służbę w dwu okresach. Czas trwania tej służby w pierwszym okresie wynosi 15 miesięcy. Służbę wojskową drugiego okresu, trwającego 3 miesiące, odbywają powyższe osoby w porze letniej następnego roku kalendarzowego.

1. nieprzekroczony 28 rok życia,
2. 6-miesięczna służba linjowa w okresie służby czynnej.

Wymienioną kategorję szeregowych rezerwy po ukończeniu kursu szkoły podchor. rezerwy należy natychmiast zwolnić z powrotem do rezerwy, przyczem:

a) ukończenie szkoły podchor. rezerwy z wynikiem conajmniej dobrym, uprawnia do uzyskania w przyszłości stopnia oficera rezerwy na ogólnych zasadach i traktowania tych szeregowych pod względem odbywania ćwiczeń rezerwy na zasadach stosowanych do kandydatów na oficerów rezerwy;

b) ukończenie szkoły podchor. rezerwy z wynikiem dostatecznym nie daje szeregowym rezerwy żadnych uprawnień.

(317a) Odznaka dla absolwentów Szkoły Podchorążych Rezerwy.
(Dz. Rozk. Nr. 26/24, poz. 394. — O. I. Szt. Gen. 6161. Org.)

Ustanawiam jako odznakę dla absolwentów Szkoły Podchorążych Rezerwy, którzy ją ukończyli z wynikiem „pomyślnym", obszycie naramienników kurtki i płaszcza sznurem kręconym biało-czerwonym, grubości 3 mm., z bawełny merceryzowanej.

(318) Art. 88. Podporucznikiem w rezerwie może zostać mianowany każdy szeregowy, posiadający kwalifikacje moralne, za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy.

(319) Art. 89. Warunki, wymagane dla uzyskania stopnia podporucznika w rezerwie sanitarnego lub weterynarji, ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 47. Osoby, które w czasie odbywania służby półtorarocznej nie uzyskały warunków mianowania podporucznikiem rezerwy, tracą prawo do służby półtorarocznej.

Warunki mianowania podporucznikiem rezerwy określa ustawa o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich.

Art. 69. Do służby w rezerwie obowiązani są ci, którzy z wojska stałego zostali zwolnieni do rezerwy.

Art. 70. Rezerwiści obowiązani są do odbywania ćwiczeń wojskowych, a mianowicie:

a) w pierwszych czterech latach — dwóch czterotygodniowych ćwiczeń,

b) w następnych czterech latach — dwóch trzytygodniowych ćwiczeń;

w pozostałych latach rezerwiści ci nie odbywają ćwiczeń wojskowych.

W wyjątkowych wypadkach, gdy interes wojska tego wymaga, może Minister Spraw Wojskowych na podstawie uchwały Rady Ministrów powołać ich na nadzwyczajne ćwiczenia wojskowe, których czas trwania ustala każdorazowo uchwała Rady Ministrów.

XLIII. OBOWIĄZKI I PRAWA OFICERÓW REZERWY I POSPOLITEGO RUSZENIA.

Rozdział III.

Obowiązki i prawa oficerów rezerwowych.

(320) Art. 90. Postanowienia artykułów: 21, 26, 27, (84) 28 i 30 niniejszej ustawy mają zastosowanie do oficerów rezerwowych.

Postanowienia artykułów: 25, 42, 47 i 53 do 62 włącznie niniejszej ustawy mają zastosowanie do oficerów rezerwowych w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej.

(321) Art. 91. Oficerowie rezerwowi w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej nie mogą brać czynnego udziału w życiu politycznem.

Oficer rezerwy, wybrany w czasie pełnienia służby wojskowej na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, z chwilą przyjęcia mandatu zostaje przeniesiony z powrotem do rezerwy.

Wykonywanie zawodów cywilnych przez oficerów rezerwowych w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej ureguluje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Uposażenie oficerów rezerwowych w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej reguluje ustawa o uposażeniu wojska.

(322) Art. 92. Awanse oficerów rezerwy w czasie pokoju następują na podstawie odbycia przepisanych w art. 93 i 94 niniejszej ustawy ćwiczeń wojskowych i uzyskania odpowiednich kwalifikacji.

(323) Art. 93. Awanse na poruczników rezerwy następują po odbyciu w stopniu podporucznika rezerwy conajmniej dwóch ćwiczeń wojskowych, przewidzianych ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

(324) Art. 94. Awanse na kapitanów (rotmistrzów) rezerwy następują po odbyciu w stopniu porucznika rezerwy następnych conajmniej dwóch ćwiczeń wojskowych i zdaniu egzaminu na kapitana (rotmistrza) rezerwy.

(325) Art. 95. Art. 92, 93 i 94 niniejszej ustawy nie mają zastosowania do oficerów rezerwy sanitarnych i weterynarji. Warunki awansowania tych oficerów ustala rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(326) Art. 96. Warunki awansowania oficerów rezerwy w czasie wojny ustala rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(327) Służba w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

(Z Ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej. — Dz. Ust. Nr. 61/24, poz. 609.)

Art. 70. Oficerowie rezerwy, zarówno mianowani w rezerwie, jak i przeniesieni z korpusu oficerów zawodowych do rezerwy, są obo-

wiązani do odbywania ćwiczeń wojskowych do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 40 rok życia.

Oficerowie rezerwy, mianowani w rezerwie, odbywają:

1. w pierwszych czterech latach — dwa ćwiczenia sześciotygodniowe;
2. w następnych czterech latach — dwa ćwiczenia ośmiotygodniowe;
3. w pozostałych latach — dwa ćwiczenia nie dłuższe od czterech tygodni każde.

Przerwy między ćwiczeniami, wymienionemi w punktach 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, nie mogą być krótsze od lat dwóch, licząc od dnia rozpoczęcia ćwiczenia.

Odbywanie ćwiczeń przez oficerów rezerwy, przeniesionych do rezerwy z korpusu oficerów zawodowych, ureguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, z tem zastrzeżeniem, że okresy ćwiczeń nie mogą być dłuższe, niż dla oficerów, mianowanych w rezerwie.

Ćwiczenia odbyte przed uzyskaniem stopnia oficera rezerwy, lędą zaliczone na poczet ćwiczeń, wymienionych w punktach 1, 2 i 3.

Od końca tego roku kalendarzowego, w którym oficerowie rezerwy, zarówno mianowani w rezerwie, jak i przeniesieni z korpusu oficerów zawodowych do rezerwy, ukończyli 40 rok życia, do końca tego roku kalendarzowego, w którym ci oficerowie kończą 50 rok życia, mogą być powoływani przez Ministra Spraw Wojskowych na podstawie uchwały Rady Ministrów na nadzwyczajne wojskowe ćwiczenia lub kursy, których czas trwania ustala każdorazowo uchwała Rady Ministrów.

Art. 73. Rezerwiści obowiązani są do osobistego zgłaszania się na wezwanie władz wojskowych.

O każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania, rezerwiści mają zawiadomić właściwe urzędy dla spraw meldunkowych.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych powołać rezerwistów do służby wojskowej.

O ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych także w czasie pokojowym zarządzić powołanie rezerwistów, lub pewnych ich kategoryj — do służby wojskowej.

Art. 74. Do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu obowiązani są:

1. rezerwiści po wyjściu z rezerwy;
2. poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do służby tylko w pospolitem ruszeniu;
3. ci, którzy w myśl postanowień niniejszej ustawy do pospolitego ruszenia zostaną zaliczeni.

Czas trwania służby w pospolitem ruszeniu rozciąga się dla oficerów pospolitego ruszenia do 31 grudnia tego roku, w którym kończą 60 lat życia.

Art. 75. Zaliczeni do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu obowiązani są do zawiadamiania właściwych organów meldunkowych o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji mają obowiązek na wezwanie władz wojskowych zgłosić się do służby wojskowej.

Art. 85. Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo corocznego zarządzania zebrań kontrolnych rezerwistów i osób obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu z bronią.

(327a) Przysięga oficerów rezerwy.

(Dz. Rozk. Nr. 1/25, poz. 4. — O. V. Szt. Gen. 15 828. 24. Org.)

Oficerowie rezerwowi, którzy przysięgi (służbowej) nie składali, mają być zaprzysiężeni przy sposobności zebrań kontrolnych.

(328) Obowiązki oficera rezerwy (pospolitego ruszenia).

(Z: Książeczki stanu służby oficerskiej —
zmien.: Dz. Rozk. Nr. 39/23, poz. 506. — Szef. Adm. 13 204. A.)

1. Każdy oficer rezerwy obowiązany jest zgłosić swój stały pobyt w P. K. U., na której terenie zamieszkuje.
2. O ile P. K. U. znajduje się w miejscu pobytu, zgłoszenie odbywa się osobiście, w przeciwnym wypadku pisemnie (kartą korespondencyjną, podając dokładny adres).
3. Każdy oficer rezerwy ma obowiązek zawiadomić swój oddział macierzysty o miejscu swego stałego pobytu, jakoteż o jego zmianie.

(n) „Z meldunków komendantów P. K. U. i dowódców oddziałów macierzystych wynika, iż niektórzy oficerowie rezerwy, mieszkający poza obrębem siedziby wojskowych władz ewidencyjnych, nie meldują o swych zmianach osobistych i o zmianach miejsca zamieszkania, jakoteż nie odpowiadają na wystosowane do nich pisma urzędowe, a wezwani do usprawiedliwienia się — tłumaczą to brakiem pieniędzy na opłatę taryfy pocztowej.

Chcąc zapobiec tym wypadkom na przyszłość, zezwalam, by zwykłe pisma nadawane były przez wzmiankowanych oficerów nieopłacone z tem, że pojedyńczą opłatę taryfową uiści przy odbiorze adresat, t. j. odnośna władza wojskowa. Pisma takie winny być przez nadawców zaopatrzone uwagą: „Na żądanie władz wojskowych. Opłatę pocztową uiści adresat“.

4. Zmiany miejsca stałego pobytu należy zgłosić jak pod 2), przy przeniesieniu się na teren innej P. K. U. zgłosić pobyt w nowej P. K. U. do dni 7-miu od dnia przybycia.

5. Każdy oficer rezerwy (posp. rusz.) obowiązany jest ściśle wykonywać polecenia i rozkazy otrzymywane ze swego oddziału macierzystego, wzgl. z P. K. U.
6. W wypadkach mobilizacji, o ile nie posiada specjalnej karty przeznaczenia, obowiązany jest do zgłoszenia się w ciągu 48-miu godzin od jej ogłoszenia, w swym oddziale macierzystym.
7. Każdy oficer rezerwy (posp. rusz.) obowiązany jest do posiadania jednego kompletnego munduru polowego i przepisanego uzbrojenia.
8. Otrzymane z P. K. U. potwierdzenia zgłoszenia, wzgl. zmiany miejsca pobytu, należy przechowywać w książeczce (stanu służby oficerskiej).

(328a) **Trenowanie się w lataniu przez bezterminowo urlopowanych** (t. j. rezerwowych) **pilotów.**

(Dz. Rozk. Nr. 9/21, poz. 182. — D. III. 95. 21.)

By dać możność bezterminowo urlopowanym pilotom trenować się w lataniu, zezwalam im latać w najbliżej ich stałego zamieszkania stacjonowanych dywizjonach lub szkołach pilotów.

W tym celu każdy bezterminowo urlopowany pilot, który zechce trenować się, winien wnieść podanie do dowódcy dywizjonu lub szkoły. W powyższem podaniu winien bezterminowo urlopowany pilot zobowiązać się, że podczas trenowania będzie przestrzegał wszelkie przepisy wojskowe i lotnicze i za ich nieprzestrzeganie odpowiadał na ogólnych zasadach, według obowiązującego kodeksu karnego wojskowego.

Zgłaszający się do trenowania winien przed odnośnym dowódcą wylegitymować się dokumentami, że jest pilotem bezterminowo urlopowanym.

Składać podania w chwili obecnej można w Warszawie, Mokotów, u Szefa Lotnictwa, we Lwowie, Krakowie, Grudziądzu u dowódców Djonów Lotniczych, w Poznaniu i Bydgoszczy u dowódców Szkół.

XLIV. PRZEJŚCIE OFICERÓW REZERWY NA ZAWODOWYCH.

Rozdział IV.

Przejście oficerów rezerwowych na oficerów zawodowych.

(329) **Art. 97. Dla przejścia oficerów, mianowanych w rezerwie piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautycznych, łączności oraz kolejnictwa, do poszczególnych korpusów oficerów**

zawodowych, wymienionych w punktach od 1—10 włącznie art. 5 niniejszej ustawy, wymagane są następujące warunki:

a) dyplom z ukończenia szkoły oficerskiej, przewidziany w punkcie 3 lit. A. art. 19 niniejszej ustawy,

b) nieprzekroczenie 25 lat życia,

c) kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Postanowienie punktu b) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do oficerów rezerwy, którzy otrzymali stopień podporucznika w rezerwie na podstawie art. 88 niniejszej ustawy.

(330) Art. 98. Warunki przejścia oficerów, mianowanych w rezerwie piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautycznych, łączności oraz kolejnictwa, do poszczególnych korpusów oficerów zawodowych, wymienionych w punktach od 12 do 18 włącznie art. 5 niniejszej ustawy, ustala lit. A art. 20 z tem jednak, iż przejście powyższe jest dopuszczalne, o ile oficer, mianowany w rezerwie, nie przekroczył 30 lat życia.

(331) Art. 99. Warunki przejścia oficerów rezerwowych do korpusu zawodowych oficerów sanitarnych i weterynarji ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(332) Art. 100. Przy przejściu na oficerów zawodowych oficerowie, mianowani w rezerwie, otrzymują starszeństwo, które byłoby im przyznane, gdyby kończyli szkołę oficerską, wymaganą od oficerów zawodowych, jednocześnie ze swymi rówieśnikami ze szkoły, przewidzianej w punkcie a) artykułu 97.

(333) Art. 101. Warunki przyjęcia oficera zawodowego, przeniesionego do rezerwy, ponownie na oficera zawodowego, ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(334) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 18 sierpnia 1923 r.

ustalające starszeństwo i warunki przyjęcia oficera zawodowego, przeniesionego do rezerwy, ponownie na oficera zawodowego.

(Dz. U. R. P. Nr. 84.23, poz. 647.)

(Dz. Rozk. Nr. 33/23, poz. 428.)

Na podstawie artykułów 30 i 101 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) — zarządzam co następuje:

§ 1. Ponowne przyjęcie oficera zawodowego przeniesionego do rezerwy, na oficera zawodowego może nastąpić:

1. jeśli przeniesienie do rezerwy zostało przeprowadzone:

a) na własną prośbę,

b) na skutek utraty zdolności fizycznej, o ile komisja wojskowo-lekarska stwierdzi odzyskanie tej zdolności w stopniu wymaganym, do zawodowej służby wojskowej,

2. jeśli czasokres spędzony w rezerwie nie przekracza 5-ciu lat,

3. jeśli dany oficer nie przekroczył:

w stopniu do majora włącznie	43 lat
„ „ podpułkownika	45 „
„ „ pułkownika	47 „
„ „ generała brygady	49 „
„ „ generała dywizji i generała broni	51 „

§ 2. Ponowne przyjęcie do wojska jako oficera zawodowego następuje do tego korpusu osobowego, z jakiego został dany oficer przeniesiony do rezerwy, z wyjątkiem wypadku przewidzianego w ustępie 4 artykułu 8 ustawy z dnia 23 marca 1922 r.

§ 3. Ponowne przyjęcie do wojska jako oficera zawodowego następuje zasadniczo w stopniu, w jakim oficer zawodowy został przeniesiony do rezerwy, przyczem, zatrzymując datę starszeństwa otrzymaną przy przejściu do rezerwy, zostaje umieszczony na liście oficerów zawodowych po oficerach zawodowych tego samego stopnia i starszeństwa.

O ile jednak dany oficer awansował w rezerwie, zostaje przyjęty w nowym stopniu z datą starszeństwa awansu w rezerwie, zostaje umieszczony na liście oficerów zawodowych po oficerach zawodowych tego samego stopnia i starszeństwa.

§ 4. Kolejność starszeństwa między sobą powołanych ponownie do zawodowej służby oficerów rezerwy, ustali Minister Spraw Wojskowych.

§ 5. Okresu czasu spędzonego w rezerwie, nie wlicza się do czasu służby wojskowej.

§ 6. Definitywne przyjęcie na zawodowego oficera następuje zasadniczo po odbyciu okresu próbnego (przeszkolenia), którego czas trwania oraz program ustali Minister Spraw Wojskowych.

O ile przerwa w służbie nie przekracza półtora roku, przysługuje Ministrowi Spraw Wojskowych prawo zwolnienia z odbycia próbnego okresu służby.

§ 7. Prośba o ponowne przyjęcie na zawodowego oficera winna być skierowana przez P. K. U., na której terenie dany oficer zamieszkuje, do M. S. Wojsk. i ma zawierać:

a) zaświadczenie dwóch zawodowych, sztabowych oficerów o posiadaniu przez petenta kwalifikacji moralnych,

b) własnoręcznie napisane curriculum vitae za czas od chwili przejścia do rezerwy,

c) w wypadku przejścia do rezerwy wskutek utraty zdolności fizycznych, dodatnie orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej.

§ 8. Paragrafy 1 do 7 niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do tych oficerów zawodowych, przeniesionych do rezerwy, którzy obecnie służą czynnie i którzy prosili o ponowne zamianowanie ich zawodowymi oficerami.

Przemianowanie tych oficerów może nastąpić wedle uznania Ministra Spraw Wojskowych, w miarę wolnych miejsc etatowych.

Jako datę starszeństwa otrzymają oni dzień 1-szy lipca 1919 r. z liczbą kolejną przed innymi oficerami rezerwy, którzy z tą samą datą starszeństwa będą przemianowani na oficerów zawodowych, przyczem kolejną liczbę starszeństwa między nimi ustali Minister Spraw Wojskowych.

§ 9. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) S. Wojciechowski.

Prezes Rady Ministrów: (—) Witos.

Minister Spraw Wojskowych: (—) Szeptycki.

(335) Rozporządzenie wykonawcze do rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 sierpnia 1923 r. (Dz. Rozk. 33/23, poz. 428), ustalającego starszeństwo i warunki przyjęcia oficera zawodowego, przeniesionego do rezerwy, ponownie na oficera zawodowego.

(Dz. Rozk. Nr. 33/23, poz. 425. — O. V. Szt. Gen. 24 756. Org.)

W wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 sierpnia 1923 r., ustalającego starszeństwo i warunki przyjęcia oficera zawodowego, przeniesionego do rezerwy, ponownie na oficera zawodowego (Dz. Rozk. Nr. 33.23, poz. 428) — zarządzam:

1. Oficer zawodowy, przeniesiony do rezerwy na własną prośbę, względnie wskutek utraty zdolności fizycznej, a powołany do służby czynnej na podstawie wniesionej prośby o ponowne przyjęcie go na oficera zawodowego, musi przejść roczny okres próbnej służby w korpusach osobowych (art. 5 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich z dnia 23 marca 1922 r.) 1—10 przy oddziale, zaś w innych — na stanowisku podobnem do tego, jakie zajmował w czasie przed przeniesieniem do rezerwy. Dla przyjęcia go na oficera zawodowego nieodzowne jest conajmniej bardzo dobre zakwalifikowanie przez przełożonych z próbnego okresu służby.

O ile przerwa w zawodowej służbie wojskowej nie przekracza półtora roku, okres próbnej służby może być przez Ministra Spraw Wojskowych skrócony do 6 miesięcy.

Przy przerwie w zawodowej służbie wojskowej, nie przekraczającej pół roku, okres próbnej służby odpada.

2. Orzeczenie co do uzyskania utraconych zdolności fizycznych, wymaganych do zawodowej służby wojskowej, wystawia komisja rewizyjna, względnie superrewizyjna tego D. O. K., na którego terenie dany oficer zamieszkuje.

3. Podanie o ponowne przyjęcie na zawodowego oficera ma być wnoszone do M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu Gen. przez P. K. U., na której terenie dany oficer zamieszkuje.

4. Kolejność starszeństwa między sobą oficerów rezerwy równocześnie przyjętych ponownie na oficerów zawodowych do tego samego korpusu osobowego, w tym samym stopniu i starszeństwie, zależną jest od daty starszeństwa i kolejności, jakie posiadali oni, jako zawodowi oficerowie.

5. Powyższe warunki niniejszego rozporządzenia nie odnoszą się do tych oficerów zawodowych, przeniesionych do rezerwy, którzy w chwili wydania niniejszego rozporządzenia pełnią służbę czynną na podstawie wniesionej prośby o ponowne mianowanie ich oficerami zawodowymi. Oficerowie ci mogą być przemianowani na wniosek Szefa odnośnego Departamentu (Oddz. Szt. Gen. i t. d.), jako odpowiednika danego korpusu osobowego, w porozumieniu z Oddziałem V Sztabu Gen., przyczem mają oni zastrzeżone pierwszeństwo przemianowania przed innymi oficerami rezerwowymi, pełniącymi obecnie służbę czynną, a mającymi warunki na przemianowanie.

Kolejność starszeństwa między sobą tych oficerów rezerwy równocześnie przyjętych ponownie na oficerów zawodowych do tego samego korpusu osobowego w tym samym stopniu i starszeństwie, zależną jest od daty starszeństwa i kolejności, jakie posiadali oni jako oficerowie zawodowi.

XLV. OFICEROWIE CZASU WOJNY.

Tytuł IV.

Oficerowie czasu wojny.

(336) Art. 102. Ochotnicy, o ile nie są obowiązani do służby wojskowej oraz powołani do świadczeń wojennych, mogą otrzymać tytuł oficera czasu wojny w stopniu odpowiednim do stanowiska, na które zostali przeznaczeni, o ile posiadają na nie odpowiednie kwalifikacje.

(337) Art. 103. Obowiązki i uprawnienia oficerów czasu wojny ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(338) § 112.

Osoby, powołane do świadczeń wojennych, oraz osoby, zgłaszające się ochotniczo, o ile nie są obowiązane do służby wojskowej,

mogą otrzymać tytuł „oficerów czasu wojny" w stopniach uzależnionych od stanowiska, na które zostali powołani, równoległych do stopni oficerskich.

(339) § 113.

Osobom, powołanym do świadczeń wojennych, stanowiska i stopnie oficerów czasu wojny są nadawane przez Ministra Spraw Wojskowych na wnioski odnośnych fachowych Departamentów, przedkładane przez Oddz. V Szt. Gen.

(340) § 113. (dok.)

Osoby, zgłaszające się ochotniczo i pragnące otrzymać tytuł oficera czasu wojny, skierowują należycie umotywowane podanie, ze wskazaniem swej specjalności, do Oddz. V. Szt. Gen., który, po porozumieniu się z odnośnym fachowym Departamentem, przedkłada Ministrowi Spraw Wojskowych do decyzji wniosek, co do stanowiska i stopnia, jakie ewentualnie mogą być przyznane danej osobie.

(341) § 114.

Stanowiska, na które zostali przeznaczeni i stopnie, w których zostali zatwierdzeni oficerowie czasu wojny, są ogłaszane w dzienniku urzędowym M. S. Wojsk.

XLVI. PRZEMIANOWANIE NA OFICERÓW ZAWODOWYCH. — POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE.

Tytuł V.

Postanowienia przejściowe.

(342) Art. 104. Uprawnienia, zastrzeżone w niniejszej ustawie Prezydentowi Rzeczypospolitej, przysługiwać będą aż do wyboru pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Naczelnikowi Państwa.

(343) Art. 105. Instytucja urzędników wojskowych z dniem 31 grudnia 1924 r. w Wojsku Polskiem przestaje istnieć.

(344) Ci z urzędników wojskowych, którzy ze względu na swe fachowe kwalifikacje są niezbędni, mogą zostać przemianowani na oficerów na warunkach, które ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(345) Dekret. — Likwidacja instytucji urzędników wojsk.
(Dz. Rozk. Nr. 42/22, poz. 588. — O. V. Szt. Gen. 42 326. P. U.)

W myśl art. 105 Ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. zarządzam likwidację instytucji urzędników wojskowych, której ostateczny termin ukończenia określa cytowany artykuł.

Likwidacja instytucji urzędników wojskowych odbędzie się w drodze:

1. przemianowania urzędników wojskowych na oficerów zawodowych lub
2. zwolnienia urzędników wojskowych ze służby czynnej do rezerwy, z przemianowaniem ich na oficerów, wzgl. chorążych rezerwy.

I. Przemianowani na oficerów zawodowych mogą być ci urzędnicy wojskowi, którzy:

a) zobowiążą się do służby zawodowej w wojsku,
b) posiadają cenzus naukowy oficerski,
c) odbędą specjalne przeszkolenie wojskowe,
d) pozostawienie których w wojsku w służbie czynnej, ze względu na ich fachowe kwalifikacje jest konieczne.

W wyjątkowych wypadkach niemożności uzupełnienia posiadanego wykształcenia do wymaganego cenzusu naukowego, zezwalam przedkładać wnioski na „veniam studiorum“ tylko tym urzędnikom wojskowym, których pozostawienie w służbie czynnej, jest niezbędne ze względu na ich kwalifikacje fachowe i potrzeby służby.

II. Zwolnieni ze służby czynnej do rezerwy i przemianowani na oficerów, wzgl. chorążych rezerwy będą ci urzędnicy wojskowi, którzy:

a) nie odpowiadają warunkom określonym w punkcie Ia, b, c, d, niniejszego rozporządzenia,
b) odpowiadają warunkom określonym w punkcie Ia, b, c, d niniejszego rozporządzenia, lecz nie będą mogli być pomieszczeni w ramach pokojowego etatu Armji.

Starszeństwo urzędników wojskowych, przemianowanych na oficerów zawodowych oraz oficerów rezerwowych określa rozporządzenie do art. 30 Ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich.

Szczególne rozporządzenie wyda Minister Spraw Wojskowych.

Warszawa, Belweder, dnia 26. VIII. 1922.

Naczelnik Państwa i Naczelny Wódz
(—) J. Piłsudski
Pierwszy Marszałek Polski.

DEKRET.

(345a) Warunki do uzyskania stopnia podporucznika — uzupełnienie.

(Dz. Rozk. Nr. 23/22, poz. 331. — O. V. Szt. Gen. 8802. O.)

Uzupełniając dekret mój z dnia 4 lutego 1922 r. Dz. Rozk. 6.22

pkt. 92, co do warunków uzyskania stopnia oficerskiego, zezwalam mianować:

podporucznikami w służbie czynnej

chorążych, posiadających wykształcenie ogólne w zakresie conajmniej programu szkoły powszechnej, — kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu i odpowiadających jednemu z następujących warunków:

a) przesłużyli w linji na froncie polskim conajmniej 12 miesięcy;
b) zostali odznaczeni krzyżem „Virtuti Militari“;
c) otrzymali ranę w linji na froncie polskim.

Szczegółowe zarządzenia wyda Minister Spraw Wojskowych

Warszawa, dnia 15 kwietnia 1922 r.

Naczelnik Państwa i Wódz Naczelny
(—) J. Piłsudski
Pierwszy Marszałek Polski.

(346) Przemianowanie urzędników wojsk. na chorążych rezerwowych wzgl. zawodowych.

(Dz. Rozk. Nr. 2/22, poz. 39. — O. V. Szt. Gen. 20664. V. P. U. — zmien.: Dz. Rozk. Nr. 42/22, poz. 591. — O. V. Szt. Gn. 43 635. P. U.)

(n) „W myśl postanowienia rozp. Naczelnika Państwa L. 42 326. V. P. U. z dn. 26. 8. 22 r., (patrz poz. 588), pozostawiam w mocy rozkazy moje L. 20 664. V. P. U. (Dz. Rozk. Nr. 2.22, poz. 39) i L. 33/42. V. P. U. (Dz. R. Nr. 40/22 poz. 575) jako zarządzenia wykonawcze, zmieniając w pierwszym z nich ostatni punkt ustępu I. § 3“.

§ 3. Urzędnicy wojskowi, którzy zobowiązali się do służby zawodowej i posiadają:

a) dostateczny cenzus naukowy, lub b) nie posiadając cenzusu zobowiązali się uzupełnić go, lub c) co do których przedstawione wnioski na „veniam studiorum“ zostały uwzględnione i którzy, ze względu na zatwierdzoną przez dowódców i fachowe Departamenty M. S. Wojsk., przydatność służbową i przez komisję likwid. urz. wojsk., zostali zakwalifikowani do służby zawodowej, zostaną przemianowani na oficerów zawodowych w korpusach osobowych.

„Urzędnicy którzy nie odpowiadają warunkom a), b) lub c) zostaną zwolnieni z czynnej służby i następnie przemianowani na chorążych rezerwy.

Ci chorążowie rezerwy (przemianowani z urzędników wojskowych), którzy zobowiążą się do służby zawodowej na okres czasu przewidziany Ustawą z dnia 6. 8. 1920 r. (Dzien. Ustaw 75.20) i których pozostawienie jako chorążych zawodowych przedstawia specjal-

ne korzyści dla służby, mogą być następnie przemianowani na chorążych zawodowych.

Potrzeba pozostawienia chorążego rezerwy w charakterze zawodowego ma być należycie umotywowana i stwierdzona przez fachowe Departamenty (nieodzowny warunek: wolne etatowe miejsce podoficerskie).

Postanowienie dekretu Naczelnego Wodza o warunkach uzyskania stopnia podporucznika i rozkazu L. 8802. O. (Dzien. Rozk. 23.22, w punktach dotyczących chorążych zawodowych, mają być zastosowane i do chorążych zawodowych przemianowanych z urzędników wojskowych".

(346a) Likwidacja instytucji chorążych w wojsku stałem na czas pokoju.

(Dz. Rozk Nr. 23/22, poz. 336. — O. V. Szt. Gen. 8802. O.)

1. Instytucja chorążych w wojsku stałem na czas pokoju ulega likwidacji.
2. Wstrzymuję dalsze nominacje podoficerów na chorążych.
3. Likwidacja chorążych odbywać się będzie w drodze:
   a) przemianowania na podporuczników na zasadzie warunków określonych dekretami Wodza Naczelnego z dnia 4. 2. 22 r., Dz. Rozk. 6.22, poz. 92 i z dnia 15. 4. 22 r., poz. 331,
   b) zwolnienia do rezerwy.
4. Nawiązując do rozkazu mego, ogłoszonego w Dz. Rozk. 6.22, pkt. 93, kładę nacisk na konieczność najrychlejszego nadsyłania do Oddz. V Szt. Gen. wniosków nominacyjnych tych chorążych, którzy odpowiadają warunkom dekretu Wodza Naczelnego z dnia 4. 2. 22 r., oraz dekretu z dnia 15. 4. 22 r. — po uzyskaniu ich zgody na pozostanie w służbie czynnej.
5. Z chwilą mianowania chorążych podporucznikami z pkt. 4 niniejszego rozkazu, zostają oni w stosunku 50 proc. przydzieleni do pułków i oddziałów równorzędnych.
7. Mianowani, w myśl dekretu Wodza Naczelnego z dn. 15. 4. 22. podporucznicy będą odkomenderowani na kursy doszkolenia, celem uzupełnienia swego cenzusu wojskowego na podstawie oddzielnego rozporządzenia.
8. Chorążowie, którzy nie mają aspiracji oficerskich i z tego tytułu, czy też na podstawie kwalifikacji moralnych i służbowych, braku cenzusu naukowego — nie odpowiedzą warunkom Dekretu Wodza Naczelnego z dnia 15. 4. 1922 r., poz. 331 będą stanowili kategorję chorążych zawodowych, t. j. takich, którzy zobowiązali się do odsłużenia pewnej oznaczonej liczby lat.

Chorążowie zawodowi mogą być na własną prośbę wcześniej zwolnieni od zaciągniętych zobowiązań i przeniesieni do rezerwy,

w przeciwnym razie pozostaną w służbie czynnej tak długo, na jak długo się zobowiązali, o ile co do nich nie będą miały zastosowania postanowienia ustawy emerytalnej, względnie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów.

9. Do chorążych b. podoficerów zawodowych z pkt. 8-go niniejszego rozkazu zwalnianych z czynnej służby do rezerwy, na przedłożoną w każdym poszczególnym wypadku prośbę, należy stosować rozkaz L. 19420. V. z dnia 10-go maja 22 r. w przedmiocie otrzymania przez nich certyfikatów (poświadczeń służby), względnie tymczasowych certyfikatów (tymczasowych poświadczeń służby) — i wynikających stąd korzyści.

10. Certyfikaty z pkt 9 niniejszego rozkazu wystawiać będą z mojego rozkazu D-cy O. K. chorążym zawodowym wszystkich podległych im formacji wojskowych, zaś chorążym zawodowym, pełniącym służbę w M. S. Wojsk. — wystawia certyfikaty z mojego rozkazu Szef Departamentu I Spraw Poborowych, — według wzoru zał. 2. Dz. Rozk. 21. 21 r.

11. Na podstawie punktu 8 niniejszego rozkazu, D-cy O. K. będą przedkładali Oddz. V Szt. Gen. wnioski na zwolnienie ze służby czynnej tych chorążych zawodowych, którzy o to będą prosili.

12. Chorążowie rezerwowi, pozostający w służbie czynnej, którzy nie poczynili dotąd starań o uzyskanie charakteru chorążych zawodowych i nie odpowiadają warunkom dekretów Wodza Naczelnego z dnia 4. 2. 22 r. i z dnia 15. 4. 22 r. zostają zwolnieni do rezerwy nie później, jak w ciągu miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego rozkazu.

13. Chorążowie rezerwowi, którzy złożyli zobowiązania do służby zawodowej i jako tacy odbywają doszkolenie (na kursach), wymagane dla uzyskania charakteru zawodowych, zostaną, po ukończeniu tych kursów, o ile odpowiadają warunkom dekretu Wodza Naczelnego z dnia 15. 4. 22 r., przemianowani na podporuczników, przyczem przebyte doszkolenie zostanie im zaliczone do doszkolenia z pkt. 7 niniejszego rozkazu.

Jeżeli ci chorążowie oświadczą się za zwolnieniem do rezerwy, to przebyte przez nich kursy doszkolenia zostaną im zaliczone w poczet ćwiczeń wojskowych.

14. Postanowienia o emeryturze dla chorążych będą objęte ustawą emerytalną.

15. Zaopatrzenie inwalidów określa ustawa.

16. Chorążowie zawodowi pozostają w służbie czynnej w wojsku na zasadach, jakie określi osobny rozkaz, traktujący o uprawnieniach chorążych w służbie i poza służbą.

17. Rozkaz niniejszy nie wstrzymuje przemianowania podchorążych na chorążych w myśl rozkazu z dnia 4. 2. 22 r., (Dz. Rozk. 6.22, poz. 93), oraz przemianowania urz. wojsk. na chorążych w myśl rozkazu Dz. Rozk. 2. 22 r., poz. 39.

18. Rozkaz niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(347) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 18 sierpnia 1923 r.

w sprawie przemianowania urzędników wojskowych na oficerów zawodowych.

(Dz. U. R. P. Nr. 84.23, poz. 649. — Dz. R. Nr. 33/23 poz. 430.)

Na podstawie artykułów 30 i 105 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) zarządzam co następuje:

§ 1. Przemianowanie urzędników wojskowych na oficerów zawodowych ma być przeprowadzone na podstawie zakwalifikowania przez Komisję Aktywacyjną, utworzoną przez Ministra Spraw Wojskowych.

Zakwalifikowanie na oficera zawodowego przez Komisję Aktywacyjną nie przesądza samego przemianowania, które następować będzie w miarę rzeczywistego zapotrzebowania i w ramach obowiązujących etatów.

§ 2. Przemianowani na oficerów zawodowych urzędnicy wojskowi otrzymają jako datę starszeństwa dzień 1-szy grudnia 1920 r., przyczem w stosunku do oficerów objętych listą starszeństwa oficerów zawodowych zostaną umieszczeni na tej liście po ostatnim oficerze w danym stopniu i starszeństwie.

§ 3. Kolejną liczbę starszeństwa między przemianowanymi byłymi urzędnikami wojskowymi oraz w stosunku do oficerów rezerwy tego samego stopnia i starszeństwa przemianowanych na podstawie rozporządzenia z dnia 18 sierpnia 1923 r. w sprawie ustalenia starszeństwa oficerów rezerwy przy przemianowaniu na oficerów zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 648) ustali Minister Spraw Wojskowych.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (—) S. Wojciechowski.
Prezes Rady Ministrów (—) Witos.
Minister Spraw Wojskowych (—) Szeptycki.

(348) Art. 106. Art. 8 niniejszej ustawy nie ma zastosowania do dnia 1 stycznia 1927 r. Do powyższego terminu przenoszenie oficerów z jednego korpusu osobowego do innego ureguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania do oficerów korpusu kontrolerów, co do których art. 8 niniejszej ustawy wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

(349) Art. 107. Obsadzenie w myśl art. 15 niniejszej ustawy stanowisk, przewidzianych etatami, przez oficerów w odpowiednich stopniach, winno być zakończone z dn. 1 stycznia 1927 r.

(349a) Pozostawienie oficerów korpusu sanitarnego na zajmowanych stanowiskach mimo awansu.

(Dz. Rozk. Nr. 16/24, poz. 252. — D. VIII. 4899. I. Og. Org.)

Oficerowie korpusu sanitarnego mogą być pozostawieni w wypadkach rzeczywistej potrzeby służbowej, na zajmowanych stanowiskach bez względu na różnicę między posiadanym obecnie stopniem i stopniem, etatowo przewidzianym dla tego stanowiska.

(349b) Pozostawienie oficerów korpusu weter. na zajmowanych stanowiskach mimo różnicy etatowego i posiadanego stopnia.

(Dz. Rozk. Nr. 44/24, poz. 643. — O. V. Szt. Gen. 20403. E.)

Oficerowie korpusu weterynaryjnego mogą być pozostawiani, w wypadkach rzeczywistej potrzeby służbowej, na zajmowanych stanowiskach, bez względu na różnicę między posiadanym obecnie stopniem i stopniem przewidzianym etatowo dla tego stanowiska.

(350) Art. 108. Przyjmowanie do szkół oficerskich przewidzianych w art. 19 i 20 niniejszej ustawy winno się rozpocząć najpóźniej w jesieni 1922 r.

(350a) Przenoszenie podchorążych z jednej oficerskiej szkoły do oficerskiej szkoły innego rodzaju broni.

(Dz. Rozk. Nr. 33/24, poz. 499. — O. III. Szt. Gen. 5894 Szk.)

W celu uregulowania przeniesień podchor. z jednej oficerskiej szkoły do oficerskich szkół innych rodzajów broni, ustanawiam:

Podchorąży może być w wyjątkowych wypadkach przeniesiony do innej ofic. szkoły na własną i ściśle umotywowaną prośbę:

1. o ile etaty szkoły i broni, do której podchorąży chce być przeniesiony, na to pozwalają,
2. o ile podchorąży nie posiada ujemnego stopnia ze sprawowania,
3. o ile podchorąży posiada odpowiednie kwalifikacje fizyczne i naukowe,

4. przeniesienie może nastąpić tylko z początkiem roku szkolnego; do tego czasu (o ile podchorąży złoży podanie w ciągu roku szkolnego) podchorąży zostaje przydzielony do pułku tego rodzaju broni, co i szkoła, do której zostaje przeniesiony. Podania o przeniesienie mogą być składane wyłącznie podczas 1 roku trwania szkoły oficerskiej,
5. podchorąży może być przeniesiony nie więcej niż jeden raz.

Odnośnie punktu 1 i 3, orzeka właściwy departament po zasięgnięciu opinji komendanta i lekarza szkoły, w której się podchorąży znajduje.

O przeniesieniu podchorążego decyduje każdorazowo szef Sztabu Generalnego.

(351) Art. 109. Do czasu pierwszego mianowania podporuczników na podstawie art. 19 i 20 niniejszej ustawy, warunki mianowania podporucznikiem ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(352) Art. 110. Wszelkie przyjęcia, względnie mianowania oficerami Wojsk Polskich, z wyjątkiem mianowań podporucznikami, w myśl art. 109 niniejszej ustawy, ustają z dniem ustalenia starszeństwa oficerów w Wojsku Polskiem, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o ustaleniu starszeństwa i nadaniu stopni oficerskich w Wojsku Polskiem (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399).

Przepis niniejszego artykułu nie ma zastosowania do oficerów, wymienionych w artykule 118 niniejszej ustawy.

(353) Art. 111. Z dniem ustalenia starszeństwa i przeprowadzenia podziału zweryfikowanych oficerów na zawodowych i rezerwowych Komisja Weryfikacyjna zostanie rozwiązana.

(354) Art. 112. Oficerom, którym w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399) został ustalony i zatwierdzony ten sam stopień, w jakim rozpoczęli służbę w Wojsku Polskiem, należy czasokres, wymagany dla awansu, obliczać od dnia faktycznego rozpoczęcia służby w Wojsku Polskiem, nie wcześniej jednak, niż od dnia 1 listopada 1918 r.

Oficerom, którym w myśl tejże ustawy został ustalony i zatwierdzony wyższy stopień, niż ten, w którym służbę w Wojsku Polskiem rozpoczęli, jako datę, od której należy obliczać czasokres, wymagany dla awansu, winien być uważany dzień, z którym ich nowy stopień został zatwierdzony.

Oficerom, którym w myśl tejże ustawy został ustalony i zatwierdzony niższy stopień, niż ten, w którym służbę w Wojsku Polskiem rozpoczęli, jako data, od której należy obliczać czasokres, wymagany dla awansu, winien być uważany dzień, w którym służbę w Wojsku

Polskiem faktycznie rozpoczęli, nie wcześniejszy jednak, niż 1 listopada 1918 r.

(355) Art. 113. Czas, przebyty na terenie działań wojennych, oblicza się oficerom w myśl art. 38, z tem, że czas ten liczy się nie wcześniej, niż od dnia 1 czerwca 1919 r.

(356) Art. 114. Punkty a), c), d) art. 40 nie mają zastosowania do kapitanów (rotmistrzów), którzy pomiędzy 1 listopada 1918 r. a dniem ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego w przeciągu conajmniej sześciu miesięcy dowodzili na terenie działań wojennych conajmniej bataljonem lub równorzędnym oddziałem.

(357) Art. 115. Czas rzeczywistego sprawowania dowództwa, przewidziany w punkcie c) i d) art. 40, oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399), skraca się dla uzyskania awansu na pierwszy następny stopień do sześciu miesięcy, o ile przesłużyli w Wojsku Polskiem do dnia ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego conajmniej rok.

Przy następnych awansach mają całkowite zastosowanie punkty c) i d) art. 40.

(358) Art. 116. Aspiranci korpusu kontrolerów w stopniu kapitanów, którzy w ciągu 1922 r. zostaną zakwalifikowani do korpusu kontrolerów, awansują automatycznie na majorów.

(359) Art. 117. Oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 399), a którzy po 1 czerwca 1919 r. ukończyli lub ukończą wyższy zakład naukowy, czas przesłużenia w zatwierdzonym i następnym (po pierwszym awansie) stopniu, niezbędny według niniejszej ustawy do zaawansowania, skraca się o jeden rok.

(360) Art. 118. Niezweryfikowani oficerowie armij obcych i uznanych przez Państwo Polskie formacyj polskich, którzy są lub będą przyjęci wprost do rezerwy Wojsk Polskich, zatrzymują stopień, jaki w armjach obcych i formacjach Polskich posiadali, i zostają zaliczeni do jednego z rodzajów służby wojskowej, przewidzianych w art. 5 niniejszej ustawy, według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

(361) Art. 119. Art. 81 niniejszej ustawy nie ma zastosowania zarówno do zweryfikowanych (art. 111) jak i niezweryfikowanych (art. 118) oficerów rezerwy Wojska Polskiego, którzy zatrzymują stopnie, w jakich zostali po zweryfikowaniu, względnie bez zweryfikowania, przyjęci do rezerwy Wojska Polskiego.

(362) Art. 120. Szeregowi, którzy otrzymali stopień oficerski za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy, dokonany przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, mogą pozostać w wojsku, jako oficerowie

zawodowi i awansować w myśl art. 31 niniejszej ustawy do stopnia porucznika włącznie. Awans na wyższe stopnie uzależniony jest od wypełnienia warunków, przewidzianych w art. 19 i 20 niniejszej ustawy, i następuje w myśl przepisów o awansach.

(363) Art. 121. Oficerowie, zaliczeni w myśl art. 111 i 118 niniejszej ustawy do rezerwy Wojska Polskiego, mogą w przeciągu lat trzech od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy zostać przemianowani na oficerów zawodowych na warunkach, które ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(364) DEKRET.

Warunki przemianowania oficerów zaliczonych do rezerwy Armji na oficerów zawodowych. (Art. 121 Ustawy z dnia 23. III. 22 r.).

(Dz. Rozk. Nr. 37/22, poz. 535. — O. V. Szt. Gen. 37 843. Org.)

§ 1. Przemianowanie w myśl art. 121 Ustawy z dnia 23 marca 22 r. (O podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P.) oficerów, zaliczonych, w myśl art. 111 i 118 tejże Ustawy, do rezerwy może mieć miejsce do dnia 5 maja 1925 r.

§ 2. Przemianowanie oficera może nastąpić na własną jego prośbę.

§ 3. Przemianowanym może zostać w ramach etatów armji oficer posiadający:

a) kwalifikacje moralne,
b) kwalifikacje fachowe,
c) uzdolnienie pod względem fizycznym,
d) nieprzekroczony wiek (art. 72 Ustawy z 23. III. 22 r.),
e) przeszkolenie wojskowe.

O tem, czy oficer posiada dostateczne przeszkolenie wojskowe, decyduje w każdym poszczególnym wypadku Minister Spraw Wojskowych.

§ 4. Oficerowie, którzy przed przemianowaniem ich na zawodowych mają przejść przeszkolenie wymagane w punkcie e) § 3 niniejszego dekretu, odbywają przeszkolenie w charakterze oficerów rezerwowych, powołanych do służby wojskowej.

§ 5. O ile Minister Spraw Wojskowych uważa, że oficer posiada warunki, wymagane w § 3 niniejszego dekretu i że przemianowanie danego oficera połączone jest z korzyścią dla wojska, przedkłada wniosek na przemianowanie go Naczelnikowi Państwa.

We wniosku winno być zaznaczone, do jakiego rodzaju służby wojskowej oficer się nadaje ze względu na swe uzdolnienie.

§ 6. Prośba oficera o przemianowanie winna być skierowana do P. K. U., na którego terenie oficer zamieszkuje i zawierać:

a) zaświadczenie dwóch zawodowych oficerów sztabowych o posiadaniu przez petenta kwalifikacji moralnych,
b) własnoręcznie napisane curriculum vitae,
c) wymienienie rodzaju służby wojskowej, do którego pragnie być zaliczony.

Prośba powyższa winna być przesłana do M. S. Wojsk. Oddz. V. Sztabu Generalnego.

§ 7. Wykonanie powyższego dekretu poruczam Ministrowi Spraw Wojskowych.

Warszawa, Belweder, dnia 25 sierpnia 1922 r.

Naczelnik Państwa i Naczelny Wódz
(—) J. Piłsudski
Pierwszy Marszałek Polski.

(365) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 18 sierpnia 1923 r.
w sprawie ustalenia starszeństwa oficerów rezerwy przy przemianowaniu na oficerów zawodowych.
(Dz. U. R. P. Nr. 84.23, poz. 648.)
(Dz. Rozk. Nr. 33/23, poz. 429.)

Na podstawie artykułów 30 i 121 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) — zarządzam co następuje:

§ 1. Oficerowie rezerwy, którzy w dniu ogłoszenia niniejszego rozporządzenia nie prosili jeszcze na podstawie artykułu 121 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich o przyjęcie do wojska w charakterze oficerów zawodowych i obecnie służby nie pełnią, o ile nie podpadają pod artykuł 101 cytowanej ustawy, otrzymają w wypadku przyjęcia ich do wojska w charakterze oficerów zawodowych, jako datę starszeństwa — pierwszy dzień miesiąca następującego po powołaniu ich do służby wojskowej, przyczem kolejną liczbę starszeństwa tych oficerów między sobą ustali Minister Spraw Wojskowych.

§ 2. Oficerowie rezerwy, którzy obecnie służą czynnie i którzy prosili o zamianowanie ich oficerami zawodowymi, otrzymają przy przemianowaniu ich na oficerów zawodowych następujące daty starszeństwa:

A. Oficerowie, którzy byli zakwalifikowani na oficerów zawodowych, którzy jednak nie mogli być umieszczeni w ogłoszonej liście starszeństwa oficerów zawodowych — dzień 1 czerwca 1919 r. z liczbą kolejną należną im wśród oficerów objętych liczbą starszeństwa oficerów zawodowych.

B. Podporucznicy, których nominacje były ogłoszone w Dziennikach Personalnych M. S. Wojsk. w r. 1922 i 1923:
1. dzień 1 czerwca 1919 r., o ile jako szeregowi służyli przed 1 listopada 1918 r. w armjach zaborczych lub formacjach uznanych przez Państwo Polskie,
2. pierwszy dzień miesiąca następującego po ukończeniu szkoły podchorążych, o ile ukończyli jedną ze szkół podchorążych,
3. pierwszy dzień miesiąca następującego po dniu mianowania, oznaczonym w dekrecie nominacyjnym, o ile przed 1 listopada 1919 r. nie służyli, a nominacje uzyskali bez ukończenia szkoły podchorążych.

Dla wszystkich podporuczników, którzy służyli w tym stopniu dwa lata, obliczone przy zastosowaniu postanowień artykułów 33, 38 i 47 ustawy z dnia 23 marca 1922 r., należy w zastosowaniu artykułu 31 tejże ustawy, przeprowadzić przemianowanie w stopniu porucznika, ze starszeństwem od pierwszego dnia miesiąca następującego po ukończeniu wymaganych do awansu dwóch lat.

Podporucznicy, którzy przy przemianowaniu na oficerów zawodowych mieliby otrzymać datę starszeństwa równą starszeństwu podporuczników względnie poruczników, objętych już listą starszeństwa oficerów zawodowych, zostaną umieszczeni na tej liście po ostatnim oficerze w danym stopniu i starszeństwie.

C. Pozostali oficerowie rezerwy, zatrzymani w służbie czynnej — dzień 1 lipca 1919 r. Kolejną liczbę w starszeństwie między sobą przemianowanych oficerów wymienionych w punktach B. i C. ustali Minister Spraw Wojskowych.

§ 3. Wykonanie tego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) S. Wojciechowski
Prezes Rady Ministrów: (—) Witos
Minister Spraw Wojskowych: (—) Szeptycki

(366) Rozporządzenie w sprawie przemianowania oficerów rezerwy i urzędników wojskowych na oficerów zawodowych.

(Dz. Rozk. Nr. 33/23, poz. 426. — O. V. Szt. Gen. 24755. Org. zmien.: a) Dz. R. Nr. 41/23, poz. 533. — O. V. Szt. Gen. 30567. U.; b) Dz. R. Nr. 16/24, poz. 247. — O. V. Szt. Gen. 10527. U.; c) Dz. R. Nr. 23/24, poz. 348. — O. V. Szt. Gen. 13860. E.)

W wykonaniu dekretów Naczelnika Państwa z dnia 25. 8. 1922 r. o warunkach przemianowania oficerów, zaliczonych do rezerwy na

oficerów zawodowych (Dz. R. Nr. 37.22) i z dnia 26. 8. 1922 r. w sprawie likwidacji instytucji urzędników wojskowych (Dz. R. Nr. 42.22) oraz rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 sierpnia 1923 r. w sprawie ustalenia starszeństwa oficerów rezerwy przy przemianowaniu ich na oficerów zawodowych i z dnia 18 sierpnia 1923 r. w sprawie przemianowania urzędników wojskowych na oficerów zawodowych. (Dz. R. Nr. 33.23, poz. 429 i poz. 430) — zarządzam:

I. PRZEMIANOWANIE OFICERÓW REZERWY.

Przemianowani na oficerów zawodowych mogą zostać oficerowie rezerwy, odpowiadający warunkom przewidzianym w § 3 dekretu Naczelnika Państwa (Dz. R. Nr. 37.22).

A. Jako kwalifikacje fachowe, specjalne wymagane są:

1. dla oficerów sądowych (sędziów), sanitarnych (lekarzy, dentystów i aptekarzy) i weterynaryjnych — ukończone wyższe zakłady naukowe z dyplomem, względnie przepisanymi egzaminami państwowymi, uprawniającymi do wykonywania zawodu, przyczem oficerowie korpusu sądowego muszą posiadać conajmniej 3 lata służby oficerskiej, lub 2-letnią praktykę fachową w sądownictwie cywilnem, adwokaturze i t. p.,
2. dla oficerów intendentów — ukończona szkoła, względnie kurs intendencki w Polsce, lub we Francji, względnie patent na oficera intendentury b. armji zaborczych, przyczem oficerowie intendenci, posiadający wyższe studja handlowe lub prawnicze, mają pierwszeństwo przy przemianowaniu,
3. dla oficerów geografów — ukończona oficerska szkoła topografów w Warszawie, względnie patent na oficera geografa b. armji zaborczych lub dyplom inżyniera-miernika,
4. dla oficerów korpusu administracyjnego, grupy naukowo-oświatowej — studja w wyższych zakładach naukowych lub 2-letnia praktyka nauczycielska,
5. oficerowie inżynierji i saperów, aeronautyczni, łączności, kolejowi, samochodowi i uzbrojenia, posiadający wyższe studja techniczne, przynajmniej z półdyplomem, względnie ukończoną średnią szkołę techniczną (przemysłową), — mają przy równych kwalifikacjach zostrzeżone pierwszeństwo przy przemianowaniu.

B. Oficerowie rezerwy, przed przemianowaniem ich na oficerów zawodowych, muszą odbyć w poszczególnych korpusach osobowych próbny okres służby (przeszkolenia), a mianowicie:

w korpusie osobowym oficerów:

1. piechoty, jazdy, samochodowych — 12 miesięcy przy pułku na stanowisku dowodzącego oddziałem, zależnie od posiadanego stopnia,

2. artylerji:
   a) oficerowie, którzy ukończyli z pomyślnym wynikiem artyleryjską szkołę oficerską z kursem conajmniej 6-miesięcznym w armji zaborczej, lub z pomyślnym wynikiem szkołę podchorążych artylerji w Poznaniu (kurs zawodowy), lub z pomyślnym wynikiem kurs szkoły młodszych oficerów artylerji, kurs dla oficerów wywiadowczych, kurs dla dowódców baterji lub dyonów, kurs dla oficerów sztabów artyl. w Obozie Szkół Artylerji w Toruniu, albo też b. stały kurs artyl. w Toruniu — conajmniej 4 miesiące w linjowych oddziałach artyleryjskich w W. P. po 1. 1. 1921 r. w stopniu oficerskim, przyczem winni uzyskać conajmniej dobrą opinję pod względem fachowym, potwierdzoną przez Szefa Artylerji i Służby Uzbrojenia D. O. K.,
   b) oficerowie, którzy ukończyli z pomyślnym wynikiem szkołę podchorążych artylerji w Poznaniu (kurs rezerwowy) — conajmniej 6 miesięcy w stopniu podchorążego, lub oficerskim w linjowych oddziałach artyleryjskich, w tem conajmniej 4 miesiące w W. P. po 1. 1. 1921 r., uzyskali conajmniej dobrą opinję pod względem fachowym, potwierdzoną przez Szefa Artylerji i Służby Uzbrojenia D. O. K.,
   c) oficerowie, którzy uzyskali na podstawie przepisanych egzaminów stopień oficerski w W. P. lub w innej armji — conajmniej 1 rok w tym stopniu w linjowych oddziałach artyleryjskich, w tem conajmniej 4 miesiące w W. P. po 1. 1. 1921 r., przyczem winni uzyskać conajmniej dobrą opinję pod względem fachowym, potwierdzoną przez Szefa Artylerji i Służby Uzbrojenia D. O. K.

3. inżynierji i saperów, łączności, kolejowych i taborowych — 6 miesięcy przy pułku na stanowisku dowodzącego oddziałem, zależnie od posiadanego stopnia, lub 1 rok służby w zakładach lub urzędach, na stanowisku odpowiadającem posiadanemu stopniowi, lub wyższem,

4. w korpusie oficerów aeronautycznych:
   a) oficerowie piloci i obserwatorowie — 6 miesięcy przy pułku, jako piloci i obserwatorowie, przyczem majorowie i podpułkownicy, jako dowódcy eskadr, względnie dyonów,
   b) oficerowie nielatający — 6 miesięcy na stanowisku odpowiadającem posiadanemu stopniowi lub wyższem,

5. w korpusie oficerów żandarmerji — conajmniej 1 rok,

6. w korpusie oficerów sądowych — 6 miesięcy służby w jednej z instytucji sądownictwa wojskowego, względnie w Departamencie IX (Sprawiedliwości),

7. w korpusie oficerów sanitarnych:
   a) lekarze, dentyści i aptekarze — 6 miesięcy próbnej służby w oddziałach i zakładach,
   b) oficerowie sanitarni — 6 miesięcy przy oddziale na stanowisku, odpowiadającem posiadanemu stopniowi lub wyższem,
8. w korpusie oficerów intendentów, uzbrojenia i geografów oraz administracyjnym we wszystkich grupach — 6 miesięcy na stanowisku, odpowiadającem posiadanemu stopniowi, lub wyższem,
9. w korpusie oficerów weterynaryjnych — 6 miesięcy, w tem 3-miesiące na stanowisku lekarza weterynarji przy oddziale.

(n — c) „W wyjątkowych wypadkach, dla oficerów piechoty, jazdy, artylerji, lotnictwa, inżynierji i saperów, i intendentury próbny okres służby może być skrócony".

C. Oficerowie rezerwy, objęci ust. c. § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 sierpnia 1923 r. w sprawie ustalenia starszeństwa oficerów rezerwy przy przemianowaniu na oficerów zawodowych (Dz. R. 33.23, poz. 429) otrzymają przy przemianowaniu ich na oficerów zawodowych liczbę kolejną w starszeństwie między sobą, zależnie od ilości czasu spędzonego w służbie czynnej w okresie od 1. 6. 1919 r. do dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, a w razie równości tego okresu — według liczby kolejnej w liście starszeństwa oficerów rezerwy.

II. URZĘDNICY WOJSKOWI.

(n — a) „Podstawę do kwalifikacji urzędników wojskowych stanowią warunki, ustalone w dekrecie Naczelnika Państwa, z dnia 26. 8. 1922 r., w sprawie likwidacji instytucji urzędników wojskowych ust. I. (Dz. Rozk. Nr. 42.22, poz. 588).

Kolejną liczbę starszeństwa między sobą otrzymują urzędnicy wojskowi, zależnie od czasu spędzonego w służbie czynnej, według obliczeń, jak Dz. Rozk. 40.22, poz. 575; w stosunku do oficerów rezerwy tego samego stopnia i starszeństwa — liczba kolejna zależna jest od terminu przemianowania; przy równoczesnem przemianowaniu decyduje czas, spędzony w służbie czynnej.

Pierwszeństwo przy przemianowaniu oficerów zawodowych mają urzędnicy wojskowi, posiadający wyższe wykształcenie, oraz specjaliści i niezbędni fachowcy".

(n — b) § 1. „Na oficerów zawodowych mogą być przemianowani ci urzędnicy wojskowi, którzy:
   a) zobowiążą się do służby zawodowej w wojsku,
   b) posiadają cenzus naukowy oficerski,
   c) których pozostawienie w wojsku, w służbie czynnej, ze względu na ich fachowe kwalifikacje, jest konieczne.

Od warunku posiadania oficerskiego cenzusu naukowego mogą być wyjątkowo zwolnieni w wypadkach, umotywowanych potrzebą służby:

1. ci urzędnicy wojskowi, którzy, wykazując specjalne uzdolnienie, udowodnią, że byli urzędnikami wojskowymi armji zaborczej,
2. ci urzędnicy wojskowi, którzy, aczkolwiek urzędnikami wojskowymi armji zaborczej nie byli, posiadają jednak stwierdzone w czasie ich służby już w wojsku polskiem wybitne kwalifikacje nabyte fachowo-praktycznie.

§ 2. Zwolnieni ze służby czynnej do rezerwy i przemianowani na oficerów, względnie chorążych rezerwy, będą ci urzędnicy wojskowi, którzy:

a) nie odpowiadają warunkom, określonym, w § 1, pkt. a), b) i c) niniejszego rozporządzenia,

b) odpowiadają warunkom, określonym w § 1, pkt. a), b) i c) niniejszego rozporządzenia, lecz nie będą mogli być pomieszczeni w ramach pokojowego etatu wojska.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 5 września 1923 roku".

III. OGÓLNE.

Nieposiadający według opinji przełożonych, kwalifikacji na przemianowanie na oficerów zawodowych oficerowie rezerwy, zatrzymani w służbie czynnej i urzędnicy wojskowi, zostaną zwolnieni ze służby w terminie, który zostanie ustalony osobnem rozporządzeniem.

Odnośnie do oficerów rezerwy, pełniących w chwili wydania niniejszego rozporządzenia służbę czynną na podstawie wniesionej prośby o aktywację, może nastąpić zwolnienie przez Ministra Spraw Wojskowych, z podanych pod I. B. warunków w wypadkach wybitnego nadawania się do specjalnej służby, stwierdzonego jednomyślnie w opinjach przez wszystkich przełożonych.

Termin, do którego mają być przeprowadzone przemianowania oficerów rezerwy i urzędników wojskowych ustalony jest w art. 105 i 121 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. z 23 marca 1922 r.

Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy oficerów rezerwy, podpadających pod art. 101 ust. z dnia 23 marca 1922 r., których sprawę przemianowania reguluje osobne rozporządzenie.

(367) Art. 122. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i z tą chwilą tracą moc obowiązującą ustawy, dekrety i przepisy z nią sprzeczne.

(368) Art. 123. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Marszałek: Trąmpczyński

Prezydent Ministrów: Antoni Ponikowski

Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych: Sosnkowski

(369) § 125.

Wszystkie inne zarządzenia, wydane w sprawach, o których traktuje niniejsze rozporządzenie, tracą moc obowiązującą z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

XLVIII. ROZPORZĄDZENIA AWANSOWE.

(370) Rozporządzenie o awansach.

(Dz. Rozk. Nr. 10/23, poz. 127. — O. V. Szt. Gen. 7100. O.
Zmienione: a) Dz. Rozk. Nr. 21/23, poz. 287. — O. V. Szt. Gen. 15575. O.
b) Dz. Rozk. Nr. 25/23, poz. 334. — O. V. Szt. Gen. 17093. Org.
c) Dz. Rozk. Nr. 41/23, poz. 532. — O. V. Szt. Gen. 27960. Org.
d) Dz. Rozk. Nr. 44/24, poz. 642. — O. V. Szt. Gen. 34661. A.
e) Dz. Rozk. Nr. 45/24, poz. 651. — O. V. Szt. Gen. 36463. A.)

Na zasadzie art. 123 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. z dnia 23 marcza 1923 r. (Dz Ustaw Nr. 32, poz. 256) zarządzam co następuje:

(371) § 1. R. aw.

Ilość stopni w każdym korpusie osobowym, na które zostaną awansowani oficerowie według starszeństwa i z wyboru, ogłasza Minister Spraw Wojskowych w osobnem rozporządzeniu.

(372) § 2. R. aw.

Minister Spraw Wojskowych ustala w każdym stopniu i korpusie osobowym listę imienną oficerów, mających awansować według starszeństwa (§ 15 niniejszego rozporządzenia).

(373) § 3. R. aw.

Od sprawiedliwego i bezstronnego stawiania wniosków na awans z wyboru, dokonywanego wyłącznie z punktu widzenia interesów służby wojskowej, zależy przyszła wartość wojska.

Przedstawiając oficera do awansu z wyboru, przełożony winien mieć na uwadze nietylko bardzo dobre kwalifikacje oficera na stanowisku, które zajmuje on w danej chwili, lecz przedewszystkiem zdolność jego do podołania większym zadaniom, połączonym z wyższym stopniem, który oficer ma osiągnąć.

Każdy przełożony winien zdawać sobie dokładnie sprawę z ważności włożonego nań obowiązku i uświadomić sobie, iż jedynie na podstawie jego trafnej i bezstronnej oceny podwładnych mu oficerów, Minister Spraw Wojskowych będzie mógł dokonać celowego i sprawiedliwego wyboru.

(374) § 4. R. aw.

Nie mogą awansować według starszeństwa, ani z wyboru oficerowie:

(n — d) a) „przeniesieni w stan nieczynny, przez czas pozostawania w stanie nieczynnym (art. 66, 67, 69, 70 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P.). Wyjątek stanowią oficerowie, przeniesieni w stan nieczynny z powodu własnej prośby o długoterminowy urlop, celem oddania do dyspozycji M. S. Wewnętrznych z urzędu, oraz przeniesieni w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów. Oficerowie ci, wansują według starszeństwa i mogą awansować z wyboru tylko w ciągu lat trzech przebywania z powyższej przyczyny w stanie nieczynnym (ust. 1, art. 66 i 68 ustawy)“,

b) przeciwko którym toczy się postępowanie dyscyplinarne, sądowo-honorowe lub sądowo-karne (art. 47 ustawy),

c) którzy otrzymali pierwszą ujemną roczną kwalifikację stwierdzającą nienadawanie się ich wogóle do służby wojskowej (art. 76 ustawy i § 55 rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy.

(n — a) „Paragraf 4 rozp. o awansach odnosi się również do podporuczników mających awansować na poruczników“.

(n—e—§. 8.) „Oficerowie, przeciwko którym jest zarządzone śledztwo sądowe lub prokuratorskie (a nie badanie przedwstępne) względnie sąd honorowy powziął prawomocną uchwałę oddającą pod sąd, są wykluczeni od awansu.

O decyzji sądów karnych, względnie honorowych, dowódcy zobowiązani są bezzwłocznie zawiadomić Oddział V. szt. gen. tak o wszczęciu, jakoteż o zakończeniu sprawy.

Oficerowie po karze sądowej nie mogą być przez jeden rok podawani do awansu z wyboru“.

(375) § 5. R. aw.

Możność awansu oficerów uwarunkowana jest przesłużeniem przepisanego okresu czasu w swoim stopniu (art. art. 31, 32. 34, 35, 37 ustawy o podst. obow. i praw. ofic. W. P. z dnia 23 marca 1922 r. Dz. Ustaw Nr. 32, poz. 256).

I. Ponadto możność awansu zależy od następujących obowiązkowych warunków:

A) w myśl punktu a) art. 40 tejże ustawy:
dla kapitanów (rotmistrzów) korpusów osobowych, wymienionych w punktach od 1 do 10 włącznie art. 5 ustawy, — od ukończenia z pomyślnym wynikiem kursu, którego sposób odbycia ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Wyjątek stanowią kapitanowie (rotmistrze), wymienieni pod L. 2, p. B) niniejszego paragrafu, których powyższy kurs nie obowiązuje (art. 114 ustawy);

B) w myśl punktów c) i d) art. 40 tejże ustawy:
dla oficerów korpusów osobowych, wymienionych w punktach od 1 do 10 włącznie art. 5 ustawy, — od rzeczywistego sprawowania dowództwa przez przeciąg dwóch lat w sposób, wyszczególniony w ustawie, oraz w osobnem rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych o sposobie rzeczywistego sprawowania dowództwa (O. V. Szt. Gen. L. 7200. O.).

Postanowienie powyższe o obowiązku rzeczywistego sprawowania dowództwa nie ma zastosowania:

1. przy pierwszym awansie do oficerów, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone listą starszeństwa oficerów zawodowych W. P. z dnia 3 maja 1922 r. i którzy do dnia ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego (15 kwietnia 1921 r. Dz. Ustaw Nr. 49 z r. 1921, poz. 300), przesłużyli w W. P. conajmniej jeden rok. Od oficerów tych wymaga się rzeczywistego sprawowania dowództwa przez przeciąg sześciu miesięcy (art. 115 ustawy);
2. do kapitanów (rotmistrzów), którzy, pomiędzy 1 listopada 1918 r., a dniem ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego, w przeciągu conajmniej sześciu miesięcy dowodzili na terenie działań wojennych conajmniej bataljonem lub równorzędnym oddziałem (art. 114 ustawy). Postanowienie to dotyczy zarówno tych oficerów, którzy wymienione dowództwo pełnili w stopniu kapitana (rotmistrza), jak i tych, którzy to dowództwo pełnili w innym stopniu i którym stopień kapitana (rotmistrza) został ustalony i zatwierdzony listą starszeństwa oficerów zawodowych W. P. z dnia 3 maja 1922 r. O tem, czy odnośni oficerowie dowodzili bataljonem, lub równorzędnym oddziałem i czy dowodzenie to miało miejsce na terenie, zaliczanym przez regulamin służby polowej do obszaru operacyjnego, rozstrzygają pod rygorem odpowiedzialności przełożeni, przeprowadzający odnośne obliczenia na podstawie danych, które uznają za dostateczne;

C) w myśl art. 120 tejże ustawy:
dla poruczników, którzy zostali mianowani podporucznikami za męstwo na polu bitwy, — dla awansowania na stopień kapitana (rotmistrza) od zadośćuczynienia warunkom, przewidzianym w art. 19 i 20 ustawy.

(376) II. Od oficerów, powołanych do prac sztabu generalnego, dla awansowania ich, nie jest wymagane rzeczywiste sprawowanie dowództwa w stopniu, w którym zostali powołani do prac sztabu generalnego, natomiast po awansowaniu winni oni przesłużyć w linji jeden rok na stanowisku, odpowiadającem stopniowi, na jaki awansowali, celem osiągnięcia możności awansowania na następny stopień (punkt b) art. 40 ustawy).

Od oficerów korpusów osobowych, wymienionych w punktach od 11 do 18 włącznie art. 5 ustawy, powołanych do prac sztabu generalnego, nie jest wymagane dla możności awansu ani rzeczywiste sprawowanie dowództwa, ani przesłużenie jednego roku w linji.

Od oficerów, którzy awansowali, pełniąc służbę, która wedle etatów wojska należy do prac sztabu generalnego i przesłużyli jeden rok w linji, a następnie nie zostali powołani do prac sztabu generalnego, nie jest wymagane do awansu na następny stopień rzeczywiste sprawowanie dowództwa.

Od majorów, którzy awansowali na ten stopień, pełniąc służbę, która wedle etatów wojska należy do prac sztabu generalnego i przesłużyli w linji jeden rok, a następnie nie zostali powołani do prac sztabu generalnego, — przy awansie na stopień podpułkownika ma zastosowanie ustęp przedostatni niniejszego paragrafu, następnie jednak, — do awansu na stopień pułkownika wymagane jest od nich rzeczywiste sprawowanie dowództwa przez jeden rok w stopniu majora lub podpułkownika.

(377) (n—e—§ 6.) „Zadośćuczynieniu warunkowi ukończenia kursu na oficerów sztabowych (pkt A. § 5. rozp. ministra spraw wojskowych o awansach) odpowiada:

I. Dla korpusów osobowych 1—10:

1. Zdanie z wynikiem pomyślnym egzaminu przedwstępnego i wstępnego do:
   a) Wyższej Szkoły Wojennej,
   b) Ecole Superieure de Guerre w Paryżu.
2. Ukończenie z pomyślnym wynikiem:
   a) Wyższej Szkoły Wojennej,
   b) Cours de franchissement au grade pour les commandants,
   c) Jednego z kursów dla dowódców baonów w Rembertowie w latach 1920 — 23,

d) Kursu dla dowódców baonów, urządzonego przez D. O. K. I,
e) Zdanie przez oficerów o wybitnych, wzgl. bardzo dobrych kwalifikacjach — jakoteż o wyższym cenzusie dowodzenia egzaminu kontrolnego, zarządzonego przez Oddz. III Szt. Gen. w porozumieniu z Oddziałem V Szt. Gen., a na podstawie opinji wyrażonej przez fachowe departamenty M. S. Wojsk.

II. Dla korpusu oficerów kawalerji:

Ukończenie z pomyślnym wynikiem:
a) 6-tygodniowego kursu dla oficerów sztabowych przy C. S. K. w r. 1921,
b) Kursu doskonalącego dla rotmistrzów, powołanego do życia w D. C. W. rozkazem szefa Sztabu Gen. L. 8936 Szk. z dnia 7. VIII. 1923 r.

III. Dla korpusu oficerów artylerji:

Ukończenie z pomyślnym wynikiem jednego z kursów dla dowódców dyonu w Toruniu.

IV. Dla korpusu oficerów inż. i sap.:

Ukończenie z pomyślnym wynikiem:
a) Kursu uzup. oficerów sztabowych saperów (K. O. S. S.) w 1921 r.,
b) Kursu uzup. oficerów saperów (K. U. O. S.) w latach 1921 — 1922,
c) Kursu inż. wojskowej (K. I. W.) w 1922 r.,
d) 7-mies. kursu doszkolenia oficerów saperów,
e) Ecole de Genie w Wersalu.

V. Dla korpusu oficerów wojsk aeronautycznych:

Ukończenie z pomyślnym wynikiem „Ecole Superieure de Construction d'aeronautique".

VI. Dla korpusu oficerów wojsk łączności:

Ukończenie z pomyślnym wynikiem:
a) 4-mies. kursu doszkolenia w latach od 1922 r.,
b) 8-mies. kursu doszkolenia w latach od 1922 r.,
c) Kursu Szefów Łączności w czasie od 1. II. do 20. VI. 1921 r.,
d) Ecole Superieure d'Electricité.

VII. Dla korpusu oficerów wojsk samochodowych:

Ukończenie z wynikiem pomyślnym:
a) 4-mies. kursu doszkolenia w czasie od 20. X. 1920 r. do 2. II. 1921 r.,
b) 7-mies. kursu doszkolenia,
c) Kursu samochodowego w Fontainebleau.

VIII. Dla korpusu oficerów wojsk kolejowych:
Ukończenie z pomyślnym wynikiem:
a) 6-mies. kursu doszkolenia w 1921 r.,
b) 10-mies. kursu doszkolenia w latach 1921/23 r.,
c) 8-mies. kursu doszkolenia,
d) 3-mies. kursu doszkolenia w 1923 r.

IX. Dla korpusu oficerów wojsk taborowych:
Ukończenie z pomyślnym wynikiem kursu doszkolenia w szkole oficerów wojsk taborowych we Lwowie.

X. Dla korpusu oficerów żandarmerji:
Ukończenie z pomyślnym wynikiem kursu oficerskiego w Centralnej Szkole żandarmerji".

(378) § 6. R. aw.

Obliczenie czasu służby w danym stopniu należy przeprowadzić od daty starszeństwa.
Wyjątek stanowią:
a) oficerowie wszystkich stopni, którzy rozpoczęli faktycznie służbę w W. P. przed 1 czerwca 1919 r. w tym samym stopniu, lub wyższym od zatwierdzonego im w powyższej liście i którym czas służby w zatwierdzonym stopniu należy obliczać od daty faktycznego rozpoczęcia tej służby, nie wcześniej jednak jak od 1 listopada 1918 r. (art. 112 ustawy o podst. obow. i praw. ofic.),
b) podporucznicy, którzy zostali mianowani z datą między 1 listopada 1918 r., a 1 czerwca 1919 r. i którym czas służby należy obliczać od daty, z którą zostali mianowani.

Czas faktycznego rozpoczęcia służby wojskowej należy obliczać na podstawie danych, zawartych w liście ewidencyjnej oficera.

(379) § 7. R. aw.

Do czasu służby w danym stopniu nie wlicza się:
a) czasu zawieszenia w czynnościach, o ile w następstwie oficer został skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego na karę pozbawienia wolności, lub prawomocnem orzeczeniem sądu honorowego na karę wyższą niż naganę,
b) czasu zawieszenia w czynnościach, jako kary, prawomocnie orzeczonej przez sąd honorowy,
c) czasu odbywania kary pozbawienia wolności na mocy prawomocnego wyroku sądu karnego,
d) czasu przebytego w stanie nieczynnym z powodu długoterminowego urlopu, o ile Minister Spraw Wojskowych nie zarządził zaliczenia tego czasu,

e) czasu przebytego w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, jeśli ta niezdolność nie została wywołana przyczynami, związanemi z pełnieniem służby wojskowej. Związek przyczynowy między czasową niezdolnością do służby wojskowej, a pełnieniem służby wojskowej jest ustalany przy przenoszeniu w stan nieczynny,
f) czasu, przebytego w stanie nieczynnym z powodu dostania sie do niewoli (zaginienia na terenie działań wojennych), o ile powyższe nie zostało usprawiedliwione.

(380) § 8. R. aw.

Do służby w danym stopniu wlicza się:
a) czas zawieszenia w czynnościach w razie zaniechania (umorzenia) postępowania, lub uniewinnienia przez sąd wojskowo-karny, lub też ukarania dyscyplinarnego, bez względu na wysokość kary, lub też ukarania sądowo-honorowego nie wyżej nad naganę,
b) czas, przebyty w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, jeśli ta niezdolność została wywołana przyczynami związanemi z pełnieniem służby wojskowej,
c) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu długoterminowego urlopu, o ile Minister Spraw Wojskowych zarządzi zaliczenie tego czasu,
d) czas, przebyty w stanie nieczynnym z powodu zredukowania etatów w przeciągu lat trzech przebywania w stanie nieczynnym z powyższej przyczyny,
e) czas, przebyty w stanie nieczynnym z powodu dostania się do niewoli (zaginienia na terenie działań wojennych), o ile dostanie się do niewoli zostanie usprawiedliwione,
f) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej,
g) czas urlopów krótkoterminowych,
h) czas choroby, nie przekraczającej sześciu miesięcy.

(381) Czas służby ofic. odkomenderowanych na studja.

(n — b) „Na liczne zapytania wyjaśniam, że w myśl pktu 5 rozkazu Oddz. III. Szt. Gen. L. 5990.20 (Dz. Rozk. Nr. 40 z r. 1920, poz. 858), odkomenderowanie na studja jest równoznaczne z odkomenderowaniem służbowem, wobec czego należy oficerom, którzy są lub byli odkomenderowani na studja cywilne, wliczyć czas studjów, bez względu na ich wynik, do czasu służby w danym stopniu, — wymaganego do awansu w myśl § 5, rozporządzenia o awansach (Dz. Rozk. Nr. 10.23, poz. 127)".

(382) § 9. R. aw.

Do czasu służby w danym stopniu dolicza się:

1. Tym, którzy ukończyli szkołę akademicką i uzyskali odpowiedni dyplom:
   a) podporucznikom, którzy zostali mianowani podporucznikami ze starszeństwem późniejszem, aniżeli 1. VI. 1919 r., przy awansie na porucznika — jeden rok,
   b) porucznikom, którzy zostali mianowani podporucznikami ze starszeństwem w stopniu podporucznika późniejszem, aniżeli 1. VI. 1919 r., przy awansie na kapitana — dwa lata.
2. Wszystkim innym oficerom, t. j. oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 87 z dnia 3. IX. 1919 r., poz. 3121), a którzy po 1. VI. 1919 r. ukończyli wyższy zakład naukowy cywilny (szkołę akademicką), lub wojskowy:
   a) o ile ukończenie wyższego zakładu naukowego nastąpiło w stopniu niższym od zatwierdzonego, lub w zatwierdzonym, przy pierwszym awansie — jeden rok, przy bezpośrednio następnym awansie — jeden rok,
   b) o ile ukończenie wyższego zakładu naukowego nastąpiło w stopniu bezpośrednio następnym po zatwierdzonym, przy pierwszym awansie — jeden rok.

Szkoły akademickie i wyższe zakłady naukowe wojskowe, dające powyższe uprawnienia, będą wskazywane w osobnych rozporządzeniach (ob. 383).

3. Oficerom w stopniach od podporucznika do majora włącznie — czas przebyty na terenie działań wojennych.

   Za teren działań wojennych należy uważać obszar operacyjny w rozumieniu regulaminu służby polowej.

   O tem, czy oficerowie w stopniach, wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego punktu, uczestnicy minionej wojny, rzeczywiście przyjmowali udział w działaniach wojennych, zaliczanych przez regulamin służby polowej do działań na obszarze operacyjnym, rozstrzygają pod rygorem odpowiedzialności przełożeni, przeprowadzający odnośne obliczenia, na podstawie danych, które uznają za dostateczne.

   Oficerom tym, czas przebyty na terenie działań wojennych liczy się nie wcześniej, jak od dnia 1. VI. 1919 r. do dnia ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego.

(383) (n — e — § 5). Wyższe zakłady naukowe wojskowe oraz cywilne (szkoły akademickie), dające uprawnienia, wskazane w § 9 rozporządzenia ministra spraw wojskowych o awansach (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 10/23, poz. 127), są następujące:

Wyższe zakłady naukowe wojskowe:

Szkoła Sztabu Generalnego o kursie przynajmniej jednorocznym, Wyższa Szkoła Intendentury, Szkoła Oficerska Topografów, Ecole Superieure de Guerre (w Paryżu), Cours d'Intendants (w Paryżu), Ecole Superieure de Construction d'Aeronautique, Wyższa Szkoła Elektrotechniczna w Paryżu (Ecole Superieure d'Electricité).

Wyższe zakłady naukowe cywilne (szkoły akademickie):

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie, Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Poznański, Politechnika Lwowska, Politechnika Warszawska, Akademja Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Akademja Górnicza w Krakowie, Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie oraz wyższe cywilne zakłady naukowe zagraniczne, których dyplomy zostały uznane.

(384) § 10. R. aw.

Obliczanie czasu rzeczywistego sprawowania dowództwa, wymaganego dla poszczególnych stopni artykułem 40 ustawy o obow. i praw. ofic. należy przeprowadzać od daty starszeństwa w danym stopniu.

Wyjątek stanowią oficerowie, którzy rozpoczęli służbę w W. P. przed 1 czerwca 1919 r. w tym samym stopniu, lub wyższym od zatwierdzonego im w liście starszeństwa, którym czas sprawowania dowództwa w zatwierdzonym stopniu należy obliczać od daty faktycznego sprawowania dowództwa, nie wcześniej jednak, jak od 1 listopada 1918 r.

Rzeczywiste sprawozdanie dowództwa nad jednostką wyższą od jednostki, przewidzianej dla danego stopnia (art. 40 ustawy o obow. i praw. ofic.) zalicza się do czasu rzeczywistego sprawowania dowództwa nad jednostką, odpowiadającą stopniowi, w jakim oficer się znajduje.

(385) § 11. R. aw.

Do czasu rzeczywistego sprawowania dowództwa, którego sposób odbywania w korpusach osobowych piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, oraz łączności, ustala punkt c) art. 40 ustawy o obowiązkach i prawach oficerów, zaś w korpusach osobowych aeronautycznym, kolejowym, samochodowym, taborowym i żandarmerji — osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych — nie wlicza się:

a) czasu zawieszenia w czynnościach, — w żadnym wypadku,
b) czasu odbywania kary pozbawienia wolności na mocy prawomocnego wyroku sądowego,
c) czasu przebywania w stanie nieczynnym bez względu na przyczynę, dla której oficer został przeniesiony w stan nieczynny.

Postanowienie punktu c) niniejszego paragrafu nie ma zastosowania do oficerów, przeniesionych w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, o ile zostali powołani przez Ministra Spraw Wojskowych do pełnienia służby pozaetatowej i w tym czasie sprawowali rzeczywiste dowództwo.

(386) § 12. R. aw.

Do czasu rzeczywistego sprawowania dowództwa wlicza się czas trwania krótkoterminowego urlopu lub choroby, nie przekraczających ośmiu tygodni w roku, oraz czas trwania kary aresztu, wymierzonej dyscyplinarnie.

(387) § 13. R. aw.

Do czasu przesłużenia w linji jednego roku, wymaganego od oficerów, powołanych do prac sztabu generalnego (punkt d) art. 40 ustawy o obow. i praw. ofic.) nie wlicza się czas, wskazany w § 11, wlicza się jednak czas wskazany w § 12 niniejszego rozporządzenia.

(388) § 14. R. aw.

Jako datę starszeństwa oficerów we wszystkich stopniach, za wyjątkiem poruczników, ustala się dzień, z którym nastąpiło ich awansowanie. Datę awansowania, jednakową dla wszystkich stopni i korpusów osobowych, ogłasza Minister Spraw Wojskowych w rozporządzeniu nakazującem przeprowadzenie awansów.

Jako datę starszeństwa poruczników ustala się dzień, w którym upłynęło dwa lata od daty mianowania ich podporucznikami, względnie datę wcześniejszą, lub późniejszą, a to zależnie od obliczenia czasu służby w stopniu podporucznika (punkt b) § 6, oraz §§ 7, 8 i 9 niniejszego rozporządzenia).

(389) § 15. R. aw.

Podstawą do awansów według starszeństwa jest kolejność umieszczenia na liście starszeństwa oficerów zawodowych.

(390) § 16. R. aw.

Po awansowaniu na wyższy stopień oficerowie otrzymują starszeństwo kolejne po oficerze ostatnim w starszeństwie w danym stopniu i korpusie osobowym, przyczem naprzód zostają umieszczeni oficerowie, awansowani według starszeństwa, następnie zaś oficerowie awansowani z wyboru.

Kolejność starszeństwa awansowanych oficerów pomiędzy sobą opiera się na porządku, w jakim są oni wymienieni w listach imiennych, ustalonych przez Ministra Spraw Wojskowych (§§ 2 i 23 niniejszego rozporządzenia).

(391) § 17. R. aw.

Oficerowie, którzy, mając inne warunki do awansu, nie mogli w swoim czasie awansować według starszeństwa:

a) z przyczyny przeniesienia ich w stan nieczynny (punkt a) § 4 niniejszego rozporządzenia), a czas przebywania w stanie nieczynnym zostanie im wliczony do czasu służby wojskowej (punkty b), c), e), f), § 8 niniejszego rozporządzenia),

b) z przyczyny wdrożenia przeciwko nim postępowania dyscyplinarnego, sądowo-honorowego, lub sądowo-karnego (ustęp pierwszy art. 47 ustawy o obowiązkach i prawach oficerów W. P.), co do których jednak następnie zajdą okoliczności, przewidziane w ustępie drugim wyżej wymienionego artykułu,

c) z przyczyny otrzymania pierwszej ujemnej rocznej kwalifikacji (punkt b, art. 76 tejże ustawy i § 55 rozporządzenia wykonawczego do niej), która to jednak ujemna kwalifikacja następnie zostanie skreślona,

otrzymują przy awansie według starszeństwa, datę starszeństwa i jego kolejność, któreby otrzymali, gdyby byli awansowali w swoim czasie.

Jeśli z powodu przeprowadzonych w międzyczasie awansów, kolejna liczba starszeństwa, któraby im przysługiwała, została zajęta — otrzymują liczbę kolejną tego oficera, po którym mieli nastąpić w starszeństwie z dodatkiem a, b i t. d., np. jeżeli oficerowi przysługiwała kolejna liczba starszeństwa 558, to otrzyma liczbę 557a.

(392) § 18. R. aw.

Przed każdym terminem awansowym i po obliczeniu awansu według starszeństwa Minister Spraw Wojskowych ogłasza w oddzielnem rozporządzeniu, od jakiej liczby starszeństwa w każdym korpusie osobowym i w każdym stopniu ma być dokonany wybór, oraz datę, do której oficerom należy obliczać czasokresy, wskazane w niniejszej instrukcji, poczem przełożeni, uprawnieni do stawiania wniosków na awans z wyboru, ustalają:

1. czy i którzy podlegli im oficerowie są objęci powyższym rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych,
2. czy i którzy oficerowie, objęci powyższem rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych, posiadają warunki, wymagane do awansu.

(393) § 19. R. aw.

Wnioski na awans z wyboru sporządza przełożony, w którego oddziale dany oficer zajmuje etatowe stanowisko.

Oficerów, odkomenderowanych na przeciąg czasu dłuższy niż trzy miesiące, przedstawia do awansu z wyboru przełożony oddziału, zakładu lub urzędu, w którym dany oficer pełni służbę.

Wnioski na awans z wyboru wychodzą:

a) od dowódców pułków, lub przełożonych, posiadających uprawnienia conajmniej dowódcy pułku — na stopnie kapitana i majora,

b) od dowódców dywizji (brygad jazdy), lub przełożonych posiadających uprawnienia conajmniej dowódcy dywizji (brygady jazdy) — na stopnie podpułkowników i pułkowników.

Wnioski na awans z wyboru co do oficerów, którzy pełnią służbę, podlegającą pozatem specjalnej opinji fachowej, są stawiane przez przełożonych, wymienionych w punktach a) i b) niniejszego paragrafu, po wysłuchaniu opinji szefów odnośnych rodzajów służby wojskowej. Ci ostatni mają być zawiadamiani o treści stawianych wniosków.

Oficerów, odkomenderowanych w charakterze słuchaczów do uczelni wojskowych, lub na kursy wojskowe, przedstawiają do awansu z wyboru przełożeni, wymienieni w niniejszym paragrafie, w porozumieniu z dowódcą odnośnej uczelni, względnie kursu.

Sposób przedstawiania wniosków na awans na stopnie generalskie ustali Minister Spraw Wojskowych oddzielnem rozporządzeniem.

(n — c) **„Wnioski na awans z wyboru oficerów odkomenderowanych na studja — wyjaśnienie.**

Na zapytanie jednego z szefów departamentów, wyjaśniam:

Za przełożonych, w myśl ust. 1 § 19 rozporządzenia o awansach (Dz. Rozk. Nr. 10.23, poz. 127) w stosunku do oficerów, odkomenderowanych na studja, należy uważać komendantów odnośnych miast uniwersyteckich, którzy przedkładają wnioski na awans tych oficerów, w porozumieniu z dowódcami właściwych oddziałów macierzystych".

(394) § 20. R. aw.

Z pomiędzy oficerów, objętych rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych (§ 18 niniejszego rozporządzenia), we wniosku awansowym nie należy podawać oficerów:

a) nie posiadających warunków, wymaganych przez ustawę do awansu ,wyszczególnionych w § 5 niniejszego rozporządzenia.

Wyjątek stanowią przy pierwszych awansach, przeprowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, kapitanowie (rotmistrze), mający awansować na majorów w korpusach osobowych wymienionych w pkt. od 1 do 10 art. 5 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P.,

których należy wymienić we wniosku awansowym bez względu na to, czy dopełnili, czy też nie dopełnili warunku ukończenia kursu na oficerów sztabowych (część I, pkt. A), § 5 niniejszego rozporządzenia);

b) oficerów podpadających pod § 4 niniejszego rozporządzenia.

Oficerów inwalidów należy wymieniać we wniosku awansowym bez względu na to, czy dopełnili, czy też nie dopełnili warunku sprawowania dowództwa, wzgl. przesłużenia jednego roku w linji (część I pkt. B) § 5 i część II § 5 niniejsz. rozporz.).

(n — e — § 7). „Przy stawianiu wniosków na awans oficerów, inwalidów, przełożeni określają w uwadze rodzaj inwalidztwa oficera, oraz oświadczają się co do zwolnienia względnie niezwolnienia oficera od obowiązku rzeczywistego sprawowania dowództwa, względnie przesłużenia jednego roku w linji".

Wszystkich oficerów, posiadających warunki wymagane przez ustawę do awansu, oraz — przy pierwszych awansach, przeprowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, kapitanów (rotmistrzów), wymienionych w drugim zdaniu pktu a) niniejszego paragrafu, należy wymienić we wniosku awansowym bez względu na to, czy, zdaniem przełożonego, nadają się do awansu z wyboru, czy też się nie nadają, przyczem w tym ostatnim wypadku zastosować należy postanowienie, zawarte w ostatniem zdaniu § 21 niniejszego rozporządzenia.

(395) (n — e — § 2). „We wnioskach na awans z wyboru, muszą być wymienieni w każdym korpusie osobowym i stopniu wszyscy oficerowie, objęci listami starszeństwa oficerów zawodowych W. P. z Rocznika Oficerskiego, posiadający ustawowe warunki do awansu, wyszczególnione w rozporządzeniu ministra spraw wojskowych o awansach (Dz. Rozk. Nr. 10, poz. 127), z uwzględnieniem wyjątku co do kapitanów (rotmistrzów), wymienionego w pkcie a) § 20 tegoż rozporządzenia o awansach, począwszy od kolejnych liczb starszeństw, wskazanych, aż do ostatnich włącznie kolejnych liczb starszeństw podanych (rozp. M. S. Wojsk. o awansach na rok bieżący)".

(n — e — § 3). „Ponadto poza granicami w § 2 niniejszego rozporządzenia ustalonemi, można podawać do awansu tych oficerów, którzy:

a) w myśl rozp. R. O. P. z dn. 14 lipca 1920 r. art. 4 (Dz. U. R. P. 83, poz. 555) byli conajmniej 3 razy ranni w W. P. lub formacjach wojskowych polskich, uznanych przez Rzeczpospolitą, i którym prawo do naszywki z 3 gwiazdkami zostało przyznane,

b) po 1. VI. 1919 r. ukończyli wyższy zakład naukowy, i w którym wskutek tego na zasadzie art. 117 ustawy z dnia 23. III.

1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. U. R. P. 32) wymagany okres czasu służby do awansu w poszczególnych stopniach skraca się jeszcze o rok".

(396) § 21. R. aw.

Każdy przełożony, sporządzający wnioski na awans z wyboru, ustala w nich, według rodzajów służby wojskowej, kolejność kandydatów, według której, ze względu na nadawanie się do awansu, kandydatom tym, zdaniem jego, przysługuje pierwszeństwo przy awansie.

Kolejność kandydatów, proponowanych przez przełożonych do awansu z wyboru należy uwidocznić przez umieszczenie przy nazwisku każdego z kandydatów ułamka, którego licznik wskazuje kolejność propozycji do awansu, zaś mianownik ilość kandydatów w danym oddziale, zakładzie lub urzędzie, posiadających ustawowe warunki do awansu.

O ile przełożony uważa, iż oficera nie należy awansować z wyboru, uwidacznia to przez umieszczenie w liczniku (zamiast kolejnej liczby) wyrazu „nie", motywując to pominięcie w „uwadze" wniosku.

(n — e — § 9). „Awanse z wyboru otwierają możność wysunięcia tych oficerów, którzy zdaniem przełożonych kwalifikują się do nadania im wyższych stanowisk, dlatego też — na czoło proponowanych do awansu wysunąć należy grupę oficerów o opinji „wybitny", a następnie grupę o opinji „bardzo dobry". Wewnątrz każdej grupy lokat nie daje się, bo wewnątrz grupy przeskakiwać nie wolno.

Grupa „dobry" z wyboru w rachubę nie wchodzi".

(397) § 22. R. aw.

Wnioski na awans z wyboru, sporządzone przez przełożonych, uprawnionych do tego w myśl punktu a) i b) § 19, niniejszego rozporządzenia, przechodzą kolejno do wszystkich następnych bezpośrednich wyższych przełożonych, z których każdy sporządza z wniosków, otrzymanych od wszystkich podległych sobie oddziałów, zakładów lub urzędów, dla każdego poszczególnego korpusu osobowego i stopnia swój wniosek, ustalając w nim kolejność wszystkich kandydatów do awansu na podstawie swej własnej oceny i porównania ich wartości, przyczem podaje w odnośnych rubrykach wniosku, prócz kolejności starszeństwa, proponowanej przez siebie, dla każdego kandydata także kolejność starszeństwa, proponowaną dla tegoż kandydata przez wszystkich poprzednich niższych przełożonych.

(398) § 23. R. aw.

(n — e — § 11). „Wnioski na awans z wyboru należy przedkładać w drodze przez Oddział V Sztabu Gen."

Po otrzymaniu wniosków awansowych Minister Spraw Wojskowych dokonywa wyboru i ustala w każdym stopniu i korpusie osobowym listę imienną oficerów, mających awansować z wyboru.

(399) § 24. R. aw.

Ustalone przez Ministra Spraw Wojskowych listy imienne oficerów awansujących (§ § 2 i 23 niniejszego rozporządzenia), przedstawia Minister Spraw Wojskowych Prezydentowi Rzeczypospolitej, celem nadania im odpowiednich stopni.

(400) § 25. R. aw.

W razie wdrożenia postępowania dyscyplinarnego, sądowo-honorowego, lub sądowo-karnego, czy to przeciwko oficerowi, mającemu awansować według starszeństwa, czy też przeciwko oficerowi, na którego został postawiony wniosek na awans z wyboru, przełożony, do którego wiadomości doszedł fakt powyższy, obowiązany jest o tem niezwłocznie, z pominięciem drogi służbowej, przez kurjera, zameldować Ministrowi Spraw Wojskowych, składając jednocześnie meldunek w drodze służbowej.

Przesyłanie powyższych meldunków przez kurjerów obowiązuje do dnia ogłoszenia awansów.

(401) (n — e — § 12). „Po ogłoszeniu awansów zabraniam wnoszenia i przedstawiania raportów i próśb, dotyczących awansu z wyboru — przyczem wyjaśniam, że pominięcie przy awansie z wyboru nie może być uważane za dyskwalifikację oficera".

(402) (n — e — § 13). „Przy rozporządzeniu niniejszem załączam wzór (załącznik Nr. 1) wniosku na awans".

(403) § 26. R. aw.

Rozporządzenie niniejsze nie ma zastosowania do oficerów korpusu kontrolerów, i oficerów korpusu kontrolerów, awansowych na generałów.

(404) § 27. R. aw.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(405) ROZPORZĄDZENIE

o awansach oficerów korpusu kontrolerów, oraz oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów.

(Dod. do Dz. Rozk. Nr. 27/23, poz. 364. — W. K. G. 405. Zast.)

Na zasadzie art. 123, ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich z dnia 23 marca 1922 (Dz. Ust. R. P. Nr. 32, poz. 256) zarządzam co następuje:

§ 1. Minister Spraw Wojskowych ogłasza w osobnem rozporządzeniu ilość stopni, na które będą awansowani oficerowie korpusu kontrolerów i oficerowie tegoż korpusu, awansowani na generałów.

§ 2. Nie mogą awansować oficerowie:

a) przeniesieni w stan nieczynny, przez czas pozostawania w stanie nieczynnym (art. 66, 67, 69 i 70 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich). Wyjątek stanowią oficerowie, przeniesieni w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, którzy mogą awansować w ciągu lat trzech przebywania z powyższej przyczyny w stanie nieczynnym (art. 68 ustawy);

b) przeciwko którym toczy się postępowanie dyscyplinarne, sądowo-honorowe lub sądowo-karne (art. 47 ustawy).

§ 3. Możność awansu oficerów korpusu kontrolerów i oficerów tegoż korpusu, awansowanych na generałów jest uwarunkowana przesłużeniem conajmniej dwóch lat w swoim stopniu, oraz odpowiedniemi kwalifikacjami.

§ 4. Obliczenie czasu służby w danym stopniu należy przeprowadzić od daty starszeństwa.

§ 5. Do czasu służby w danym stopniu nie wlicza się:

a) czasu zawieszenia w czynnościach, o ile w następstwie oficer został skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego na karę pozbawienia wolności, lub prawomocnem orzeczeniem sądu honorowego na karę wyższą, niż nagana;

b) czasu zawieszenia w czynnościach jako kary, prawomocnie orzeczonej przez sąd honorowy;

c) czasu odbywania kary pozbawienia wolności na mocy prawomocnego wyroku sądu karnego;

d) czasu przebytego w stanie nieczynnym z powodu długoterminowego urlopu, o ile Minister Spraw Wojskowych nie zarządził zaliczenia tego czasu;

e) czasu przebytego w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, jeżeli ta niezdolność nie została wywołana przyczynami, związanemi z pełnieniem służby wojskowej. Związek przyczynowy między czasową niezdolnością do służby wojskowej, a pełnieniem służby wojskowej jest ustalany przy przenoszeniu w stan nieczynny;

f) czasu przebytego w stanie nieczynnym z powodu dostania się do niewoli (zaginienia na terenie działań wojennych), o ile powyższe nie zostało usprawiedliwione.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO BIBLIOTEKA

§ 6. Do czasu służby w danym stopniu wlicza się:

a) czas zawieszenia w czynnościach w razie zaniechania (umorzenia) postępowania, lub uniewinnienia przez sąd wojskowo-karny, lub też ukarania dyscyplinarnego, bez względu na wysokość kary, lub też ukarania sądowo-honorowego nie wyżej nad naganę;

b) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, jeżeli ta niezdolność została wywołana przyczynami związanemi z pełnieniem służby wojskowej;

c) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu długoterminowego urlopu, o ile Minister Spraw Wojskowych zarządzi zaliczenie tego czasu;

d) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu zredukowania etatów — w przeciągu lat trzech przebywania w stanie nieczynnym z powyższej przyczyny;

e) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu dostania się do niewoli (zaginienia na terenie działań wojennych), o ile dostanie się do niewoli zostanie usprawiedliwione;

f) czas przebyty w stanie nieczynnym z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej;

g) czas urlopów krótkoterminowych;

h) czas choroby, nieprzekraczający sześciu miesięcy.

§ 7. Do czasu służby w danym stopniu dolicza się oficerom korpusu kontrolerów w stopniu majorów czas, przebyty na terenie działań wojennych.

Za teren działań wojennych należy uważać obszar operacyjny w rozumieniu regulaminu służby polowej.

§ 8. Jako datę starszeństwa ustala się dzień, z którym nastąpiło awansowanie. Datę awansowania, jednakową dla wszystkich stopni, ogłasza Minister Spraw Wojskowych w rozporządzeniu, nakazującem przeprowadzenie awansów. W roku 1923 data awansowania będzie ogłoszona równocześnie z ogłoszeniem awansów, nie zaś z góry w rozporządzeniu nakazującem przeprowadzenie awansów.

§ 9. Po awansowaniu na wyższy stopień oficerowie korpusu kontrolerów, względnie oficerowie tegoż korpusu awansowani na generałów, zostają umieszczeni na liście starszeństwa po oficerze ostatnim w danym stopniu.

Kolejność starszeństwa awansowanych oficerów między sobą opiera się na porządku, w jakim oni są wymienieni w listach awansów (ustęp 3 i 4 paragrafu 11 i par. 13 niniejszego rozporządzenia).

§ 10. Przed każdym terminem awansowym Minister Spraw Wojskowych ogłasza w oddzielnem rozporządzeniu datę, do której należy obliczać oficerom czas służby w stopniu (Par. 3).

§ 11. O posiadaniu kwalifikacji do awansu na stopnie podpułkownika, pułkownika i generała brygady, decyduje corocznie komisja kwalifikacyjna (Par. 4) pod przewodnictwem Szefa Wojskowej Kontroli Generalnej.

Komisja ta ustala na podstawie wyników głosowania dla każdego stopnia listę kwalifikacyjną, na której posiadający ustawowe warunki do awansu oficerowie korpusu kontrolerów, zakwalifikowani przez komisję do awansu zostają wymienieni w porządku, w jakim są umieszczeni na liście starszeństwa oficerów korpusu kontrolerów

Komisja kwalifikacyjna zbiera się następnie po raz drugi pod przewodnictwem Ministra Spraw Wojskowych i biorąc za podstawę ustaloną już przez siebie pod przewodnictwem Szefa Wojskowej Kontroli Generalnej listę kwalifikacyjną, sporządza listę awansów, ustalając w niej kolejność oficerów, według której, ze względu na nadawanie się do awansu, oficerom tym, zdaniem komisji, przysługuje pierwszeństwo przy awansie.

Lista awansów, zatwierdzona przez Ministra Spraw Wojskowych, jest każdorazowo podstawą do awansowania oficerów korpusu kontrolerów w porządku umieszczenia na liście.

Uchwały komisji kwalifikacyjnej zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 12. Na liście kwalifikacyjnej (ust. 2. Par. 11 niniejszego rozporządzenia) nie należy wymieniać oficerów:

a) nieposiadających warunków, wymaganych do awansu, wyszczególnionych w par. 3 niniejszego rozporządzenia;
b) podpadających pod par. 2 niniejszego rozporządzenia.

§13. Awans generałów brygady na stopień generała dywizji następuje na podstawie wyboru, dokonanego przez Ministra Spraw Wojskowych, który w liście awansów ustala kolejność tych generałów według swej własnej oceny.

§ 14. Listy oficerów, mających awansować, przedstawia Minister Spraw Wojskowych z wnioskiem o nadanie im odpowiednich stopni Prezydentowi Rzeczypospolitej.

§ 15. Oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. R. Wojsk. 87, z dn. 3. 9. 1919 r., poz. 3121), a którzy po dniu 1. 6. 1919 r. ukończyli wyższy zakład naukowy cywilny (szkołę akademicką) lub wojskowy, dolicza się do czasu służby w danym stopniu:

a) o ile ukończenie wyższego zakładu naukowego nastąpiło w stopniu niższym od zatwierdzonego, lub w zatwierdzonym,

przy pierwszym awansie — jeden rok, przy bezpośrednio następnym awansie — jeden rok;

b) o ile ukończenie wyższego zakładu naukowego nastąpiło w stopniu bezpośrednio następnym po zatwierdzonym, przy pierwszym awansie — jeden rok.

Szkoły akademickie i wyższe zakłady naukowe wojskowe, dające powyższe uprawnienia, będą wskazywane w osobnych rozporządzeniach.

§ 16. Do czasu, gdy ilość oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, będących w stanie czynnym, nie osiągnie liczby 7, wejdą w skład komisji kwalifikacyjnej, wymienionej w § 11 niniejszego rozporządzenia, prócz generałów, będących w stanie czynnym, wszyscy pułkownicy korpusu kontrolerów, zajmujący etatowe stanowiska generałów.

§ 17. Do czasu, gdy ilość oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, będących w stanie czynnym, nie osiągnie liczby 7, przepis § 13 niniejszego rozporządzenia będzie miał zastosowanie także do awansu pułkowników korpusu kontrolerów na generałów brygady.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych
(—) Szeptycki, Generał-broni.

XLVIII. KORPUS I STOPNIE OFICERÓW POLSKIEJ MARYNARKI WOJENNEJ.

(406) USTAWA
z dnia 20 czerwca 1924 r.
o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Polskiej Marynarki Wojennej.
(Dz. Ust. Rz. P. Nr. 64 z 25 lipca 1924, poz. 626).

TYTUŁ I.

Postanowienia ogólne.

(407) Art. 1. Oficerowie Polskiej Marynarki Wojennej tworzą jeden korpus osobowy. Admirałowie Polskiej Marynarki Wojennej wchodzą w skład korpusu generałów wojska lądowego.

(408) Art. 2. W Polskiej Marynarce Wojennej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

a) oficerowie młodsi: 1) podporucznik, 2) porucznik, 3) kapitan;

b) oficerowie sztabowi: 4) komandor-podporucznik, 5) komandor-porucznik, 6) komandor;

c) w korpusie generałów: 7) kontr-admirał, 8) wice-admirał.

TYTUŁ II.

XLIX. WARUNKI MIANOWANIA I AWANSU OFICERÓW ZAWODOWYCH.

(409) **Art. 3. Podporucznikiem w korpusie oficerów Polskiej Marynarki Wojennej mianowany zostaje ten, kto odpowiada warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu.**

A.

1) Ukończył korpus kadetów lub szkołę średnią z egzaminem dojrzałości lub handlową szkołę morską, dającą uprawnienia szkoły średniej;

2. ukończył szkołę podchorążych, odbył conajmniej 3-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej i uzyskał stopień bosmana-podchorążego Polskiej Marynarki Wojennej;

3) otrzymał dyplom z ukończenia oficerskiej szkoły Marynarki Wojennej o kursie conajmniej 3-letnim i w tym czasie odbył 9-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Dla bosmanów-podchorążych Marynarki Wojennej, którzy ukończyli szkołę akademicką o charakterze fizyko-matematycznym lub technicznym, ustala się czas trwania kursu w oficerskiej szkole Marynarki Wojennej conajmniej na 2 lata pod warunkiem złożenia egzaminu, którego program ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, przyczem wymagania, ustalone w punktach 2, 3 i 4 niniejszego artykułu, mają zastosowanie.

B.

1) Odbył conajmniej 3 lata służby w Polskiej Marynarce Wojennej, w tym czasie 12-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej i otrzymał stopień bosmanmata;

2) zdał egzamin do oficerskiej szkoły Marynarki Wojennej i uzyskał stopień bosmana-podchorążego Marynarki Wojennej;

3) otrzymał dyplom z ukończenia oficerskiej szkoły Marynarki Wojennej o kursie conajmniej 3-letnim i w tym czasie odbył 9-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej.

(410) **Art. 4. Awanse oficerów Marynarki Wojennej następują w zależności od stopnia po przesłużeniu w każdym poszczególnym stopniu conajmniej ilości lat, określonej w artykułach od 5 do 12 włącznie niniejszej ustawy, na podstawie odpowiednich kwalifikacji**

oraz zadośćuczynienia warunkom, wymienionym w artykułach od 13 do 16 włącznie niniejszej ustawy, i w miarę wolnych wakansów, przewidzianych etatami Marynarki Wojennej:

a) według starszeństwa;

b) z wyboru, dokonanego przez Ministra Spraw Wojskowych, na podstawie wniosków, przedstawionych w drodze służbowej co do każdego kandydata przez jego przełożonych.

(411) Art. 5. Awanse na poruczników następują automatycznie według starszeństwa po przesłużeniu 2 lat w stopniu podporucznika.

(412) Art. 6. Awanse na kapitanów następują po przesłużeniu w stopniu porucznika conajmniej 4 lat, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

cztery piąte według starszeństwa,
jedna piąta z wyboru;

w czasie wojny:

połowa według starszeństwa,
połowa z wyboru.

(413) Art. 7. Dla podporuczników i poruczników, którzy ukończyli szkołę akademicką i uzyskali odpowiedni dyplom, okres służby w stopniach podporuczników, wymagany dla awansu, skraca się:

dla podporuczników do jednego roku,
dla poruczników conajmniej do dwuch lat.

(414) Art. 8. Awanse na komandorów-podporuczników następują po przesłużeniu w stopniu kapitana conajmniej lat czterech, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

trzy piąte z wyboru,
dwie piąte według starszeństwa;

w czasie wojny:

cztery piąte z wyboru,
jedna piąta według starszeństwa.

(415) Art. 9. Awanse na komandora-porucznika następują po przesłużeniu w stopniu komandora-podporucznika conajmniej lat trzech, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

cztery piąte z wyboru,
jedna piąta według starszeństwa.

w czasie wojny:

wszyscy z wyboru.

(416) Art. 10. Awanse na komandorów następują zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, z wyboru po przesłużeniu w stopniu komandora-porucznika conajmniej lat 4.

(417) Art. 11. Awanse na stopnie admiralskie w Marynarce Wojennej następują zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, z wyboru, po przesłużeniu w poprzednim stopniu conajmniej trzech lat.

(418) Art. 12. Podczas wojny do czasu służby, wymaganego w myśl artykułów od 5 do 9 włącznie niniejszej ustawy dla awansu na porucznika, kapitana, komandora-podporucznika i komandora-porucznika — czas służby, przebyty na terenie działań wojennych lub na jednostkach pływających w kampanji czynnej, liczy się podwójnie.

Postanowienie niniejszego artykułu ma zastosowanie przy awansie na stopień komandora, kontr-admirała, wice-admirała w czasie pełnienia przez tych oficerów podczas wojny służby na jednostkach pływających w kampanji czynnej.

(419) Art. 13. Od oficerów Marynarki Wojennej oprócz zadość uczynienia warunkom, wymienionym w art. 4—9 włącznie, wymagane jest ponadto:

a) dla awansowania na porucznika: odbycie conajmniej 8-miesięcznego pływania na jednostkach morskich w kampanji czynnej;

b) dla awansu na kapitana: odbycie w stopniu porucznika conajmniej 12-miesięcznego pływania na jednostkach morskich i na flotyllach rzecznych w kampanji czynnej;

c) dla awansu na komandora-podporucznika:

1) sprawowanie w stopniu kapitana na jednostkach pływających w kampanji czynnej conajmniej 4-miesięcznego morskiego dowództwa, oraz conajmniej 8-miesięcznego dowództwa jednostką rzeczną lub pełnienie funkcji zastępcy dowódcy czy oddziałowego (dywizjonowego) oficera specjalisty przez takiż okres czasu;

2) złożenie egzaminu, którego program ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych;

d) dla awansu na komandora-porucznika i komandora — sprawowanie dowództw nad pływającemi jednostkami i oddziałami Marynarki Wojennej.

(420) Art. 14. Sposób obliczania cenzusu pływania i sprawowania dowództwa, przewidzianych w niniejszej ustawie, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

(421) **Art. 15. Od oficerów Marynarki Wojennej, którzy w stopniach porucznika lub kapitana przeznaczeni zostali do specjalizowania się w poszczególnych gałęziach nauki i techniki morskiej, nie jest wymagane sprawowanie dowództwa dla awansu na komandora-podporucznika i wzwyż, wzamian zaś egzaminu, przewidzianego pod literą c) w punkcie 2) art. 13, zalicza się im wykonaną pracę naukową lub obronę odnośnego projektu. Dalszy awans oficerów, nie posiadających cenzusu dowodzenia, następuje wyłącznie na stanowiska administracyjno-techniczne.**

(422) **Art. 16. Przebieg służby oficerów Marynarki Wojennej, jako specjalistów w poszczególnych rodzajach służby, oraz czas trwania uzupełniających studjów określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.**

(423) **Art. 17. Minister Spraw Wojskowych może zwalniać w drodze wyjątku oficerów inwalidów, pozostawionych w stanie czynnym, od zadośćuczynienia warunkom, przewidzianym w punktach a), b), c) i d) art. 13 niniejszej ustawy.**

(424) **Art. 18. W czasie wojny warunki dla awansów, wyszczególnione w art. 13, 14 i 15, mogą być rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej częściowo lub w zupełności uchylone.**

(425) **Art. 19. Oficerowie Marynarki Wojennej posiadają prawo do otrzymania odpowiednich dyplomów, ustalonych dla oficerów Marynarki Handlowej, bez składania egzaminów.**

TYTUŁ III.

L. PRZENIESIENIE OFICERÓW W STAN NIECZYNNY, W STAN SPOCZYNKU I DO REZERWY.

(426) **Art. 20. Oficer może być przeniesiony przez Ministra Spraw Wojskowych w stan nieczynny celem przejścia do instytucji państwowych lub prywatnych, mających na celu rozwój Ojczystej Floty Wojennej lub Handlowej.**

(427) **Art. 21. Granice wieku, po których osiągnięciu oficerowie winni zostać przeniesieni w stan spoczynku, są następujące:**

do stopnia komandora-podporucznika włącznie skończone 45 lat;
do stopnia komandora-porucznika włącznie skończone 50 lat;
do stopnia komandora włącznie skończone 56 lat;
do stopnia kontr-admirała włącznie skończone 58 lat;
do stopnia wice-admirała włącznie skończone 60 lat;

(428) Art. 22. Oficerom do stopnia kontr-admirała włącznie, przeniesionym w stan spoczynku na skutek osiągnięcia granicy wieku, przewidzianej w art. 21 niniejszej ustawy, o ile przesłużyli w ostatnim posiadanym stopniu conajmniej dwa lata, zostaje nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej jeden stopień wyżej.

Do nadanego z powyższej przyczyny stopnia nie są przywiązane żadne uprawnienia z wyjątkiem prawa do tytułu.

(429) Art. 23. Oficer może być przeniesiony do rezerwy przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

a) na własną prośbę;
b) na skutek dwukrotnie bezpośrednio po sobie następującej ujemnej rocznej kwalifikacji, stwierdzającej nienadawanie się na oficera zawodowego, i orzeczenia komisji, ustanawianej w tym celu corocznie przez Ministra Spraw Wojskowych przy kierownictwie Marynarki Wojennej; organizację i przepisy postępowania komisji ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej;
c) w wypadku stwierdzonej przez komisję superrewizyjną utraty zdolności fizycznej do pełnienia służby wojskowej.

W wypadkach, przewidzianych w punktach b) i c) niniejszego artykułu, oficer, o ile nabył prawo do uposażenia emerytalnego, zostaje przeniesiony w stan spoczynku.

(430) Art. 24. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z przyczyny, wymienionej w art. 20 niniejszej ustawy, o ile są zatrudnieni w instytucjach prywatnych, przysługują uprawnienia stanu czynnego przez przeciąg trzech lat.

Po tym terminie oficerów, nie przeniesionych do stanu czynnego, zalicza się do rezerwy.

TYTUŁ IV.

LI. OFICEROWIE REZERWOWI.

(431) Art. 25. Korpus oficerów rezerwowych Polskiej Marynarki Wojennej składa się z oficerów rezerwy, którzy:

a) zawodowo służyli w Polskiej Marynarce Wojennej i zostali przeniesieni do rezerwy;
b) zostali mianowani podporucznikami Polskiej Marynarki Wojennej w rezerwie;
c) będąc przydzieleni w czasie wojny do Polskiej Marynarki Wojennej, w niej zaawansowali i na własną prośbę zostali zaliczeni do Marynarki Wojennej.

(432) Art. 26. Warunki, wymagane dla uzyskania stopnia podporucznika w rezerwie Polskiej Marynarki Wojennej, jakoteż awansowanie w rezerwie oraz przejście do korpusu zawodowych oficerów Marynarki Wojenej ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

LII. OFICEROWIE KORPUSU MORSKIEGO, TECHNICZNEGO I RZECZNO-BRZEGOWEGO.

TYTUŁ V.

Postanowienia przejściowe.

(433) Art. 27. W okresie przejściowym w Polskiej Marynarce Wojennej istnieją 3 korpusy osobowe:

1) korpus oficerów morskich;
2) korpus oficerów technicznych;
3) korpus oficerów rzeczno-brzegowych.

(434) Art. 28. Oficerowie zawodowi istniejącego korpusu technicznego Polskiej Marynarki Wojennej, o ile nie czynią zadość warunkom cenzusu naukowego, ustalonym w p. 3 art. 3 niniejszej ustawy, pozostają w korpusie technicznym na stanowiskach, przewidzianych etatem dla oficerów powyższego korpusu, i na swej dotychczasowej liście starszeństwa, zachowując istniejące dystynkcje mundurowe. Przy awansach oficerów korpusu technicznego nie mają zastosowania postanowienia art. 13, 14 i 15 niniejszej ustawy.

Wymagany do awansu na poszczególne stopnie w korpusie oficerów technicznych Marynarki Wojennej cenzus pływania i kierownictwa warsztatami portowemi ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

(435) Art. 29. Z dniem 1 stycznia r. 1930 przyjmowanie na oficerów zawodowych do korpusu technicznego Marynarki Wojennej zostaje zamknięte.

(436) Art. 30. Oficerowie zawodowi istniejącego korpusu rzeczno-brzegowego Polskiej Marynarki Wojennej, o ile nie czynią zadość warunkom cenzusu naukowego, ustalonym w p. 3 art. 3 niniejszej ustawy, pozostają nadal w korpusie rzeczno-brzegowym na stanowiskach, przewidzianych dla oficerów powyższego korpusu, i na swej dotychczasowej liście starszeństwa, zachowując istniejące dystynkcje mundurowe.

Przyjęcie oficerów do tego korpusu zostaje zamknięte z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy.

Do oficerów korpusu rzeczno-brzegowego stosują się przepisy o awansach, obowiązujących oficerów wojska lądowego.

(437) Art. 31. Czas, przebyty na terenie działań wojennych, oblicza się oficerom w myśl art. 12 niniejszej ustawy z tem, że czas ten liczy się od dnia 1 czerwca 1919 r.

(438) Art. 32. Punkt c) art. 13 nie ma zastosowania do kapitanów, którzy pomiędzy 1 listopada 1918 r., a dniem ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego w przeciągu conajmniej 6 miesięcy dowodzili na terenie działań wojennych conajmniej bataljonem lub równorzędnym oddziałem.

(439) Art. 33. Oficerowie zawodowi Polskiej Marynarki Wojennej, którzy zostali zweryfikowani w stopniu, jaki posiadali w jednej z marynarek b. państw zaborczych, wyłącznie z przyczyny braku etatów, z dniem zaawansowania na pierwszy następny stopień uzyskują starszeństwo od dnia 1 czerwca 1919 r.

(440) Art. 34. Do dnia 1 stycznia 1928 r. Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo w wyjątkowych wypadkach na wniosek władzy przełożonej:

a) zezwalać przy awansach do komandora-podporucznika włącznie na niestosowanie wymagań, przewidzianych w p. c) art. 13;
b) na przedłużenie oficerom Polskiej Marynarki Wojennej w stopniu kapitana granicy wieku, ustalonej w art. 21, do 50 lat;
c) zezwalać na obsadzanie stanowisk etatowych w Polskiej Marynarce Wojennej do stopnia komandora włącznie przez oficerów w stopniach, nie odpowiadających przewidzianym etatom.

(441) Art. 35. Niezweryfikowani oficerowie obcej Marynarki Wojennej, którzy są lub będą przyjęci wprost do rezerwy Polskiej Marynarki Wojennej, zatrzymują stopień, jaki posiadali w Marynarce Wojennej państw obcych, i zostają zaliczeni do jednego z korpusów Marynarki Wojennej według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

(442) Art. 36. Art. 81 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) nie ma zastosowania zarówno do zweryfikowanych (art. 111 wymienionej ustawy), jak i niezweryfikowanych (art. 35 niniejszej ustawy) oficerów rezerwy Marynarki Wojennej, którzy zatrzymują stopnie, w jakich zostali przyjęci do rezerwy po zweryfikowaniu, względnie bez zweryfikowania.

(443) Art. 37. Szeregowi, którzy otrzymali stopień oficerski za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy, dokony przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, mogą pozostać w Polskiej Marynarce Wojennej jako oficerowie zawodowi i awansować w myśl art. 5 niniejszej ustawy do stopnia porucznika włącznie. Awans na wyższe stopnie uzależniony jest od wypełnienia warunków, przewidzianych w art. 3 niniejszej ustawy, i następuje w myśl przepisów o awansach.

(444) Art. 38. Do oficerów Polskiej Marynarki Wojennej stosują się ponadto art. 108, art. 110 do 112 włącznie i art. 117 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256).

(445) Art. 39. Oficerowie, zaliczeni w myśl art. 35 niniejszej ustawy oraz art. 111 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) do rezerwy Polskiej Marynarki Wojennej, mogą w przeciągu lat trzech od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy zostać przemianowani na oficerów zawodowych na warunkach, które ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

(446) Art. 40. Dla oficerów, którzy zostali przyjęci do oficerskiej szkoły Polskiej Marynarki Wojennej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, czas trwania kursów w powyższej szkole ustala się na 2 lata, w tem cenzus pływania — na 6 miesięcy.

(447) Art. 41. Od oficerów korpusu technicznego i rzeczno-brzegowego Polskiej Marynarki Wojennej w stopniach do kapitana włącznie, oraz od oficerów wojsk lądowych w stopniach do porucznika włącznie dla przejścia do korpusu morskiego oficerów Marynarki Wojennej wymagane jest złożenie teoretycznego i praktycznego egzaminu w zakresie programu szkoły oficerskiej Marynarki Wojennej (art. 3) i odbycia pływania na jednostkach morskich w kampanji czynnej w charakterze młodszego oficera w ciągu:

dla oficerów korpusu technicznego — 6 miesięcy,
dla oficerów korpusu rzeczno-brzegowego — 9 miesięcy,
dla oficerów korpusu wojsk lądowych — 12 miesięcy.

LIII. POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA OFICERÓW POLSKIEJ MARYNARKI WOJENNEJ I OFICERÓW WOJSK POLSKICH.

TYTUŁ VI.

Postanowienia końcowe.

(448) Art. 42. Postanowienia ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256) od art. 1 do 4 włącznie, art. 7 i 8, artykuły od 10 do 18 włącznie, artykuły od 21 do 28 włącznie, art. 30, art. 39, art. 42, artykuły od 47 do 71 włącznie, art. 73 i 74, art. 77, artykuły od 81 do 86 włącznie, art. 88, art. 90 i 91, art. 96 oraz artykuły od 100 do 103 włącznie mają zastosowanie i do oficerów Polskiej Marynarki Wojennej.

(449) Art. 43. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

(450) Art. 44. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tą chwilą tracą moc obowiązującą ustawy, dekrety i przepisy z nią sprzeczne.

Prezydent Rzeczypospolitej: S. Wojciechowski.

Prezes Rady Ministrów: W. Grabski.

Minister Spraw Wojskowych: Sikorski.

(450a) Absolwenci Szkoły morskiej w Tczewie — warunki awansu na podporuczników w rezerwie.

(Dz. Rozk. Nr. 5/24, poz. 61. — K. M. W. 1030. Reg. i Wyszk.)

Aż do czasu, gdy ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej i o pragmatyce ofic. Mar. woj. wraz z przepisami wykonawczemi do nich ustalą warunki otrzymania stopnia ppor. mar. w rezerwie, zarządzam:

1) absolwenci Szkoły morskiej w Tczewie, wzięci z poboru, odbywają służbę wojskową w marynarce wojennej, jako jednoroczni: w tym celu wszystkie P. K. U., mające wśród poborowych absolwentów Szkoły morskiej w Tczewie, przeznaczają tych absolwentów do marynarki wojennej;

2) absolwentów Szkoły morskiej w Tczewie, obowiązuje przegląd sanitarny zgodnie z „San. 16“;

3) po przejściu zasadniczego wyszkolenia w mustrze formalnej i polowej w kadrze marynarki wojennej, jednoroczni zostają wysłani na jednostki pływające morskie i rzeczne, będące w kampanji czynnej, a następnie przydzieleni na kurs teoretyczny do Szkoły oficerskiej morskiej;

4) w ostatnich 2-ch miesiącach obowiązkowej służby wojskowej, jednoroczni, którzy wyrażą chęć uzyskania stopnia podporucznika marynarki w rezerwie, składają przy Szkole oficerskiej morskiej egzaminy na powyższy stopień;

5) program i termin egzaminów ustali szef Kierownictwa marynarki wojennej;

6) stopień st. mar. otrzymują jednoroczni po przesłużeniu 6 mies. w szeregach marynarki, w myśl przepisów o awansowaniu szeregowych w marynarce wojennej. Stopień mata — przy zwolnieniu do rezerwy po przesłużeniu 12 miesięcy w myśl tychże przepisów, z tego conajmniej — 4-ch miesięcy na jednostkach czynnych marynarki wojennej;

7) jednoroczni, którzy złożą z wynikiem dodatnim egzaminy na ppor. mar. w rezerwie, uzyskają tymczasowe świadectwa i zostają

zaliczeni do rezerwy marynarki wojennej w myśl przepisów o zwalnianiu szeregowych, zaś przy awansowaniu — dyplom na ppor. mar. w rezerwie;

8) awans jednorocznych na ppor. mar. rezerwy, następuje przy najbliższym awansie bosmanów-podchorążych z Oficerskiej szkoły marynarki wojennej na podporuczników marynarki.

(450b) Umundurowanie oficerów przydzielonych i przeniesionych do marynarki wojennej.

(Dz. Rozk. Nr. 1/25, poz. 16. — K. M. W. 22168.24).

Oficerom przydzielonym do marynarki woj. przysługuje noszenie umundurowania, wzoru ustalonego dla marynarki wojennej, dopiero po upływie roku służby o ile nadal pozostają w tej służbie, po którym to terminie obowiązuje ich natychmiastowe noszenie munduru marynarki.

Oficerowie przeniesieni do marynarki woj. do korpusu morskiego, rzeczno-brzegowego i technicznego są obowiązani do noszenia munduru marynarki niezwłocznie po zgłoszeniu się do służby w marynarce wojennej.

LIV. ZMIANY PODCZAS PRZEBIEGU SŁUŻBY OFICERSKIEJ.

(451) Zasadnicze określenia odnoszące się do ewidencji.

(„E“ — O. I. Szt. Gen. L. 9000. Org. 23).

§ 1. „Formacjami wojskowemi“ nazywamy wszystkie bez wyjątku organizacyjne lub taktyczne jednostki wojskowe bez względu na to czy są jednostkami ewidencyjnemi (patrz § 2 i 3) czy też nie.

§ 2. „Formacjami macierzystemi“ (jednostkami ewidencyjnemi) nazywamy jednostki organizacyjne poszczególnych rodzajów służby wojskowej (rodzajów broni i służb fachowych) stanowiące podstawy uzupełnienia, wyszkolenia, ewidencji, mobilizacji i demobilizacji wojska.

„Formacje macierzyste“ (jednostki ewidencyjne) są jednocześnie formacjami mobilizacyjnemi.

§ 3. „Formacjami niemacierzystemi (jednostkami nieewidencyjnemi) nazywamy organizacyjne jednostki, posiadające swój etat szeregowych jednak niestanowiące własnej podstawy ewidencyjnej, wyszkolenia, mobilizacji i demobilizacji tychże, a uzupełniające się do etatu z formacji macierzystych (jednostek ewidencyjnych).

Uwaga. Formacje niemacierzyste mogą posiadać w niektórych wypadkach podstawę ewidencyjną dla oficerów pewnych korpusów osobowych nigdy jednak podstawy ewidencyjnej dla szeregowych. W takich wypadkach nazywa się formacja niemacierzysta dla ewidencyjnie przynależnych oficerów „Formacją macierzystą (działem ewidencyjnym)“ naogół zaś formacją niemacierzystą. Dla ewidencyjnie przynależnych oficerów stanowi taka formacja niemacierzysta także podstawę mobilizacyjną i demobilizacyjną, natomiast niestanowi podstawy wyszkolenia.

§ 4. „Składami przejściowemi“ nazywamy nieprzewidziane organizacją jednostki — tworzone przejściowo na pewien okres czasu — bez ustalenia etatu.

§ 5. „Formacją służbową“ żołnierza (oficera i szeregowego) jest ta formacja wojskowa do której dany żołnierz przynależy służbowo (patrz § 11).

§ 6. „Formację etatową“ żołnierza jest ta formacja wojskowa do której dany żołnierz przynależy etatowo (patrz § 11).

§ 7. „Przeznaczeniem“ nazywamy oddanie pobranego rekruta (zaciągniętego ochotnika) lub też świeżo mianowanego oficera, do określonego rodzaju służby wojskowej (rodzaju broni lub służby fachowej).

§ 8. „Wcieleniem“ nazywa się oddanie pobranego rekruta względnie zaciągniętego ochotnika w stan ewidencyjny formacji macierzystej (jednostki ewidencyjnej) tego rodzaju służby wojskowej (rodzaju broni i służby fachowej) do którego został przeznaczony.

„Wcielenie“ żołnierza nastąpić może tylko raz, a to przy pobraniu wzgl. zaciągnięciu.

§ 9. „Etatem“ nazywamy uchwalone przez ciała ustawodawcze teoretyczne zestawienie wszystkich stanowisk, przewidzianych dla danych formacji wojskowych.

Rozróżnia się: „Etaty pokojowe“ i „Etaty wojenne“ — zależnie od tego czy stanowią teoretyczne zestawienie wszystkich stanowisk dla formacji wojskowej na stopie pokojowej czy też wojennej.

Prócz tego rozróżnia się jeszcze „etaty podwyższone“.

§ 10. Rozróżnia się cztery rodzaje przynależności żołnierzy:

a) przynależność ewidencyjna (macierzysta),

b) przynależność etatowa,

c) przynależność służbowa,

d) przynależność gospodarcza.

§ 11. „Przynależności ewidencyjną“ nazywamy określenie stosunku żołnierza do formacji macierzystej (jednostki ewidencyjnej) w której ewidencji głównej jest prowadzony.

Uwaga. Ewidencja „bieżąca“ niema żadnego wpływu na przynależność ewidencyjną.

„Przynależnością etatową“ nazywamy określenie stosunku żołnierza do formacji wojskowej, w której zajmuje stanowisko przewidziane w etacie tej formacji wojskowej.

„Przynależnością służbową“ nazywamy określenie stosunku żołnierza do tej formacji wojskowej, w której faktycznie pełni służbę.

„Przynależnością gospodarczą“ nazywamy określenie stosunku żołnierza do tej formacji wojskowej, z której otrzymuje zaopatrzenie materjalne i która zatem jest jednostką administracyjno-gospodarczą.

§ 12. Żołnierz może posiadać przynależność ewidencyjną etatową, służbową i gospodarczą do jednej formacji wojskowej; mogą zajść jednak takie okoliczności, że przynależność żołnierza będzie różna co do niektórych, a nawet wszystkich rodzajów przynależności.

§ 13. W przynależności ewidencyjnej, etatowej, służbowej i gospodarczej żołnierza może nastąpić zmiana co do wszystkich rodzajów przynależności lub też co do jednego lub więcej.

Zmianę przynależności nazywamy „przeniesieniem“.

§ 14. Zależnie od zaszłych zmian w przynależności żołnierza następuje:

a) przeniesienie ewidencyjne (macierzyste),
b) przeniesienie etatowe,
c) przeniesienie służbowe,
d) przeniesienie gospodarcze.

§ 15. Rozróżnia się następujące stany:

a) stan kontyngensu pokojowego żołnierzy (oficerów i szeregowych),
b) stan etatowy,
c) stan nadetatowych,
d) stan ewidencyjny,
e) stan faktyczny obecnych i nieobecnych,
f) stan żywnościowy,
g) stan ćwiczebny,
h) nadwyżka (ponad etat),
i) niedobór (poniżej etatu).

Prócz tego rozróżniamy „stan bojowy“ i „stan administracyjny“.

(452) Instrukcja o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów.

Dodatek do: Dz. Rozk. № 12/21, poz. 235 — O. V. Szt. Gen. 6000.21 OG. Org. Ew.
zmienione: a) Dz. Rozk. № 24/21, poz 484 — O. V. Szt. Gen. 3697.21 OG. Org. Ew.
b) Dz. Rozk. № 42/21, poz. 763 — O. V. Szt. Gen. 69949 Ew.
c) Dz. Rozk. № 50/21, poz. 887 — O. V. Szt. Gen. 82600 Ew.
d) Dz. Rozk. № 50/21, poz. 888 — O. V. Szt. Gen. 76699 Ew.
e) Dz. Rozk. № 4/22, poz. 78 — O. V. Szt. Gen. 1055 Ew.
f) Dz. Rozk. № 7/22, poz. 113 — O. V. Szt. Gen. 83432.21 Ew.
g) Rozk.M.S.Wojsk. z dn. 8. I. 1921 — O. V. Szt. Gen. 86798.21 Ew.
h) Rozk.M.S.Wojsk.(Instr.rejestr) — O. V. Szt. Gen. 12400 O. Rg. 22
i) Dz. Rozk. № 16/22, poz. 237 — O. V. Szt. Gen. 15141 Ew.
k) Dz. Rozk. № 31/22, poz. 455 — O. V. Szt. Gen. 24119 Ew.
l) Dz. Rozk. № 35/22, poz. 514 — O. V. Szt. Gen. 32558 O.
m) Dz. Rozk. № 1/23, poz. 8 — O. V. Szt. Gen. 41264 Ew.
n) Dz. Rozk. № 4/23, poz. 48 — O. V. Szt. Gen. 1205 E.
o) Dz. Rozk. № 11/23, poz. 149 — O. V. Szt. Gen. 7453 O.
p) Dz. Rozk. № 36/23, poz, 470 — O. I. Szt. Gen. 12149 Org.
r) Rozk.M.S.Wojsk. z d. 18.IX. 23. — O. V. Szt. Gen. 23726 E.
s) Dz. Rozk. № 49/23, poz. 626 — D. VII. 70163 Up.
t) Dz. Rozk. № 50/23, poz. 636 — O. V. Szt. Gen. 35603 E.
u) Dz. Rozk. № 23/24, poz. 349 — O. V. Szt. Gen. 15245 G.
w) Dz. Rozk. № 26/24, poz. 397 — O. V. Szt. Gen. 15240 E.
x) Rozk.M.S.Wojsk. z d. 12. XII. 24.— O. V. Szt. Gen. 35934 E.
y) Dz. Rozk. № 1/25, poz. 5 — O. V. Szt. Gen. 35941 O.
z) Dz. Rozk. № 3/25. poz. 33 — O. V. Szt. Gen. 637 O.

Instrukcja o prowadzeniu ewidencji oficerów.

(453) Pojęcia: oddział macierzysty, stan ewidencyjny, stan etatowy, stan faktyczny, przeznaczenie, wcielenie, stała przynależność, przeniesienie, odkomenderowanie, przydział, przesunięcie.

§ 1. Ew. a) Każdy oficer musi mieć stałą przynależność do jednego z oddziałów macierzystych, niezależnie od tego, gdzie faktycznie pełni służbę.

b) Oddziałem (formacją), który prowadzi kartę ewidencyjną danego oficera, jest jego oddział macierzysty, do którego dany oficer został wcielony.

c) Stan ewidencyjny oficerów oddziału tworzą wszyscy oficerowie, którzy mają w danej jednostce stałą przynależność i dla których ta jednostka prowadzi kartę ewidencyjną, niezależnie od tego, gdzie przejściowo pełnią służbę.

d) Stanem etatowym oficerów zwie się sumaryczne zestawienie wszystkich stanowisk oficerskich w oddziale przewidzianych etatem, zatwierdzonym przez M. S. Wojsk.

e) Pojęcie „stan faktyczny“ oficerów oznacza wszystkich oficerów, którzy w rzeczywistości znajdują się w danym czasie w tym oddziele.

Niżej podana tabela wskazuje zmiany, które zajść mogą w przebiegu służby oficera i określa jego stosunek do oddziału macierzystego i do oddziału, w którym faktycznie pełni służbę.

DEFINICJA ZMIANY:	TERMIN określający zmianę		NAZWA OFICERA, co do którego zachodzi zmiana,	
	ogólny:	używany w rozkazie:	w oddziele, skąd pochodzi:	w nowym oddziele:
Oddanie oficera do określonej broni lub służby	Przeznaczenie	przeznaczam do: . . .	—	—
Oddanie oficera w stan ewidencyjny jednej z formacji, broni lub służby.	Wcielenie	...wcielam...	wcielony z . . .	wcielony do . . .
Stosunek związania oficera z daną macierzystą formacją wojskową, w której jest prowadzony w ewidencji bez względu na to, czy w danej formacji macierzystej pełni funkcję lub też jest odkomenderowany albo przydzielony do innej formacji, władzy lub instytucji wojskowej.	Stała przynależność	—	—	
a) Przejście oficera z jednego rodzaju broni lub służby do innego rodzaju broni lub służby. b) Przejście ze stanu ewidencyjnego jednej formacji macierzystej do stanu ewidencyjnego innej formacji maciecierzystej.	Przeniesienie	...przenoszę do	przeniesiony do . . .	przeniesiony z . . .
Oddanie oficera bez zmiany stałej przynależności do pełnienia funkcji służbowych poza jego oddziałem macierzystym na stanowisko nieetatowe lub na stanowisko etatowe jednak bez zamianowania go na to stanowisko.	Odkomenderowanie	odkomenderowuję....	odkomenderowany do . . .	przykomenderowany z . . .
Oddanie oficera bez zmiany stałej przynależności z jednej formacji do innej formacji, władzy lub instytucji wojskowej przez mianowanie go na przewidziane etatem stanowisko.	Przydział	przydzielam do . . .	nadetatowy	przydzielony do stanu... z...
Zmiana zachodząca bez zmiany stałej przynależności w obrębie jednego oddziału macierzystego (przejście ze służby jednego pododdziału do drugiego lub z jednego oddziału uzupełnianego przez daną formację macierzystą do drugiego oddziału, uzupełnianego przez tą samą formację macierzystą).	Przesunięcie	przesuwam z . . . do . . .	przesunięty do . . .	przesunięty z . . .

(454) Cel karty ewidencyjnej.

§ 2. Ew. Celem dokładnego obliczenia czasu służby wraz ze wszelkiemi zmianami, zachodzącemi podczas przebiegu służby wojskowej poszczególnego oficera, prowadzi się karty ewidencyjne dwóch rodzajów, a to:

a) Główne karty ewidencyjne,

b) Karty ewidencyjne

według wzoru podanego w załączniku.

Karty ewidencyjne obydwu rodzajów muszą zawierać wszystkie zmiany, zachodzące w przebiegu służby oficerów, a więc:

1. zmiany dotyczące stosunku służbowego, n. p. wszelkie zmiany objęte § 1 ust. I niniejszej Instrukcji, niepłatne urlopy, przeniesienie do rezerwy, przeniesienie w stan spoczynku,
2. ukończone szkoły i kursa wojskowe,
3. mianowania,
4. awanse,
5. odznaczenia i pochwały,
6. zmiany w stosunkach rodzinnych, a to: zawarcie związku małżeńskiego, urodziny dzieci, śmierć członków rodziny i t. p.

(455) Prowadzenie kart ewidencyjnych oficerów poszczególnych rodzajów broni i służb. — Ogólne.

§ 3. Ew. (n—p) Niniejsza Instrukcja dotyczy:

A) oficerów w służbie czynnej:
   a) oficerów broni;
   b) oficerów służb specjalnych;

B) oficerów rezerwy,

C) oficerów pospolitego ruszenia,

D) oficerów w stanie spoczynku (na emeryturze).

Oddziałami macierzystemi dla poszczególnych grup personalnych są:

a) dla generałów Oddział V Sztabu M. S. Wojsk.

Oficerowie Sztabu Generalnego pozostają jako nadetatowi w ewidencji swych oddziałów macierzystych broni, o ile poza swym oddziałem macierzystym są przydzieleni na stanowiska etatowe.

Dla oficerów broni — oddział (pułk, samodzielny baon i t. d.), który danego oficera prowadzi w swym stanie ewidencyjnym.

O ile oficer broni jest przydzielony do pełnienia służby poza swym oddziałem macierzystym (władze centralne, urzędy, formacje, zakłady lub instytucje) na etatowe stanowisko, pozostaje nadal w ewidencji swego oddziału macierzystego, który go prowadzi w liście „nadetatowych".

Na prowadzenie oficera broni w liczbie „nadetatowych“ otrzymuje dany oddział macierzysty każdorazowo specjalny rozkaz.

Władza, w której oficer ten pełni faktycznie służbę, jest obowiązana podawać każdorazowo do wiadomości właściwego oddziału macierzystego tegoż oficera wszystkie zmiany zachodzące w przebiegu jego służby, wymienione w par. 1 i 2 ust. I tej Instrukcji.

Karty ewidencyjne oficerów broni nadetatowych, odkomenderowanych i przesuniętych prowadzi się analogicznie jak i oficerów, należących do stanu etatowego danego oddziału macierzystego w tym oddziele.

b) Dla oficerów służb specjalnych:

Oficerowie służb specjalnych są prowadzeni w ewidencji formacji macierzystych swej służby.

Oficerowie służb specjalnych, przydzieleni na etatowe stanowiska w oddziałach broni, we władzach centralnych, dowództwach, zakładach lub urzędach są prowadzeni ewidencyjnie w swych formacjach macierzystych jako nadetatowi, zaś w oddziałach broni, władzach centralnych i t. d., jako przydzieleni w stan tychże oddziałów, dowództw i t. d.

Karty ewidencyjne oficerów służb: nadetatowych, odkomenderowanych i przesuniętych prowadzi się analogicznie jak i oficerów, należących do stanu etatowego danego oddziału macierzystego w tym oddziele.

(456) Oddziały macierzyste oficerów zawodowych — prowadzenie ich ewidencji.

(n—b) „Na zapytanie jednego z D. O. K. wyjaśniam:

1. Przynależność, ogłoszona w liście starszeństwa oficerów zawodowych W. P. — jest jedynie miarodajna i obowiązująca.

Oficerowie, objęci tą listą, muszą być prowadzeni w ewidencji tych oddziałów, które otrzymali w niej jako oddziały macierzyste.

2. Oficerowie, pozostający na etatowych stanowiskach poza swymi oddziałami macierzystymi, mają być w nich prowadzeni jako nadetatowi.

3. Oficerowie, pełniący służbę na nieetatowych stanowiskach poza swymi oddziałami macierzystymi, mają być w nich prowadzeni jako etatowi, odkomenderowani, względnie w oddziałach, w których pełnią służbę, jako nadetatowi, przykomenderowani.

4. Zmian w prowadzeniu ewidencji poszczególnych oficerów nie wolno wprowadzać, bez odnośnego rozporządzenia M. S. Wojsk., ogłoszonego w Dzienniku Personalnym“.

(456a) Oddział macierzysty dla duchowieństwa.

(n—f) „W ślad za rozporz. M. S. Wojsk. O. V. Szt. Gen. L. 59 200. 21. Ew. (Dod. tajny Nr. 31 do Dz. Rozk. Nr. 148/21) ustanawiam dla duchowieństwa wojskowego wyznań niekatolickich, istniejący przy M. S. Wojsk. — Wydział Wyznań niekatolickich".

(457) § 3. Ew. B) Dla oficerów rezerwy ewidencję prowadzi się analogicznie jak dla oficerów służby czynnej, ponadto prowadzą Powiatowe Komendy Uzupełnień dokładne spisy oficerów rezerwowych, znajdujących się na ich terenie.

(457a) Ewidencyjne daty w książeczce stanu służby oficerskiej.

(n—y) „Jeżeli P. K. U., wydając oficerom rezerwy książeczki stanu służby oficerskiej, nie może z braku danych wypełnić wszystkich rubryk, winna przesłać ją bezpośrednio do oddziału macierzystego danego oficera, celem uzupełnienia.

Po uzupełnieniu tej książeczki, P. K. U. powinna przesłać ją danemu oficerowi rezerwy do miejsca jego zamieszkania za pokwitowaniem odbioru".

(457b) Oficerowie rezerwy zwolnieni z szereg. armji na podstawie art. 85b ustawy o podstaw. obow. i prawach ofic. W. P.

(n—x) „Oficerowie rezerwy, zwolnieni z szeregów armji na podstawie art. 85b ustawy o podst. obow. i prawach ofic. W. P. z chwilą ogłoszenia ich zwolnienia z Dz. pers., przestają być automatycznie oficerami rezerwy i nie mogą być już nadal prowadzeni w ewidencji oficerów rezerwy.

W księgach oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia prowadzonych przez P. K. U., mają być tacy oficerowie skreśleni, a ich ewidencja z uwagi na art. 86 ustawy o podst. obow. i prawach ofic. W. P. ma być jednak prowadzona w odnośnych P. K. U. osobno w sposób analogiczny, jak ewidencja oficerów pospolitego ruszenia.

Ewidencję tych oficerów ma prowadzić również i oddz. V. szt. gen.

Wszystkie akty personalne oficerów rezerwy, zwolnionych z szeregów armji na podstawie art. 85b ustawy o podst. obow. i prawach oficerów W. P., znajdujące się w poszczególnych D. O. K. wzgl. oddziałach macierzystych, należy przesłać do oddz. V. sztabu gen."

(458) § 3. Ew. C) Ewidencję oficerów pospolitego ruszenia prowadzą Powiatowe Komendy Uzupełnień, ponadto prowadzą oddziały macierzyste dokładne spisy oficerów pospolitego ruszenia, należących do ich stanu.

(458a) Z: Instrukcji o rejestracji oficerów rezerwy.

(n—h) 4) „O zgłoszeniu pobytu oficera rezerwowego, zawiadamia P. K. U. oddział macierzysty; przy zgłoszeniu zmiany miejsca pobytu także tę P. K. U., na której teren oficer się przenosi.

O zgłoszeniach pobytu, wzgl. jego zmianach oficerów pospolitego ruszenia i oficerów w stanie spoczynku, zawiadamia P. K. U. zainteresowane D. O. K.

Przy zmianie oddziału macierzystego należy natychmiast zawiadomić o tem zainteresowanego oficera, a oddziałowi macierzystemu podać adres nowoprzydzielonego.

Przy opuszczeniu przez oficera na stałe terenu P. K. U. notuje się u uwadze jego nowy adres i skreśla się go w tomie ewidencyjnym skośną linją czerwoną.

O zmianie tej zawiadamia się równocześnie oddział macierzysty i nową P. K. U. przy dołączeniu „wyciągu z księgi oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia".

5) Dnia 15. XII. każdego roku P. K. U. przedkładają do M. S. Wojsk. w drodze przez D. O. K. wykazy tych oficerów rezerwowych, którzy z powodu osiągnięcia wieku przechodzą w myśl ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej automatycznie do pospolitego ruszenia. Po ogłoszeniu tej zmiany przez M. S. Wojsk. w Dzienniku Pers., notują to w uwadze i zawiadamiają o tem interesowanego.

6) Analogicznie przedkładają P. K. U. 15. XII. każdego roku do M. S. Wojsk. w drodze D. O. K. wykazy tych oficerów pospolitego ruszenia, którzy w ubiegłym roku kalendarzowym osiągnęli wiek zwalniający ich w myśl ustawy o powszechnej służbie wojskowej ze związku armji czynnej na wypadek mob. względnie z tegoż związku zostali wyłączeni w drodze postępowania superrewizyjnego jako niezdolni do żadnej służby wojskowej, klasyfikacja „D." San. 5. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 28/20, poz. 649). Po ogłoszeniu tego w Dz. Pers. wystawiają P. K. U. i przesyłają odnośnym oficerom „zaświadczenia" i po odnotowaniu w uwadze, skreślają ich w księgach ewidencyjnych czerwonym atramentem.

7) O śmierci oficera zawiadamia P. K. U. M. S. Wojsk. celem ogłoszenia w Dz. Pers. — oraz interesowany oddział macierzysty wzgl. D. O. K., poczem skreśla go w ewidencji czerwonym atramentem i odnotowuje powód skreślenia w księdze ewidencyjnej.

8) P. K. U. prowadzi w ewidencji oficerów rezerwy wszelkie zmiany dotyczące tych oficerów, a ogłoszone w Dz. Pers. i zawiadamia o tem interesowanych oficerów.

9) Przy księgach ewidencyjnych musi być prowadzony dokładny indeks alfabetyczny z podaniem tomu i strony, na której nazwisko danego oficera zostało w księdze zapisane".

(459) § 3. Ew. D) Ewidencję oficerów w stanie spoczynku (na emeryturze) prowadzą Powiatowe Komendy Uzupełnień, ponadto prowadzą D. O. K. dokładne spisy oficerów przeniesionych w stan spoczynku, zamieszkujących na ich terenie, z uwzględnieniem zdolności do służby wojskowej na wypadek mobilizacji.

D. O. K. przedkładają Oddziałowi V Sztabu M. S. Wojsk. dwa razy do roku, a to 15 stycznia i 15 lipca wykazy wszystkich oficerów w stanie spoczynku, którzy w ubiegłym okresie zamieszkiwali na ich terenie.

(460) Prowadzenie karty ewidencyjnej.

§ 4. Ew. Karty ewidencyjne oficerów prowadzi stale ich oddział (formacja) macierzysty. Wykaz tych oddziałów zawiera zał.

Jednostki, w których dany oficer faktycznie służbę pełni, obowiązane są podać właściwemu oddziałowi (formacji) macierzystemu wszelkie zmiany, zachodzące w przebiegu służby oficera, pełniącego służbę poza swoim oddziałem macierzystym, wymienione w par. 1 i 2 ust. I niniejszej Instrukcji przy załączeniu uwierzytelnionych odpisów dokumentów, metryk i t. d.

(461) Prowadzenie głównej karty ewidencyjnej.

§ 5. Ew. Główną kartę ewidencyjną dla oficerów wszystkich rodzajów broni i służb prowadzi Oddział V Sztabu M. S. Wojsk.

(462) Sposób prowadzenia karty ewidencyjnej.

§ 6. Ew. Jako podstawa do przeprowadzenia wszelkich zapisków w kartach ewidencyjnych służy przy oddziałach specjalny rozkaz oddziałowy, w którym mają być na podstawie Dziennika Personalnego, Rozkazów M. S. Wojsk., Rozkazów D. O. K., oraz meldunków danego oficera uwidocznione wszelkie zmiany, dotyczące stosunku służbowego oficerów jak awans, odznaczenia i t. d.

O zmianach w stosunkach rodzinnych jak zawarcie związku małżeńskiego, urodziny dzieci, śmierć członków rodziny i t. p. meldują oficerowie kartami służbowemi swym władzom przełożonym, które w myśl postanowień par. 2 tej Instrukcji zarządzają ogłoszenie tych zmian w specjalnym rozkazie oddziałowym jak również przeprowadzenie ich w kartach ewidencyjnych oficerów.

(462a) Wykazy zmian ewidencyjnych.

§ 7. Ew. Celem dokładnego informowania M. S. Wojsk. o wszelkich zmianach personalnych oficerów sporządzają wszystkie oddziały macierzyste wykazy zmian za miesiąc ubiegły według wzoru i przesyłają je co 10 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły do M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu, Ewidencja.

Do wykazów tych dołączyć należy uwierzytelnione odpisy dokumentów jak metryki i t. d.

Odpisów zarządzeń M. S. Wojsk. załączać nie należy, lecz się na nie powoływać.

(463) Przesyłanie dokumentów przy przeniesieniu oficera.

§ 8. Ew. W razie przeniesienia oficera do innego oddziału macierzystego zamyka jego dotychczasowy oddział macierzysty jego kartę

ewidencyjną odpowiednią adnotacją o przeniesieniu z powołaniem się na rozkaz, stwierdzając to podpisem dowódcy i przesyła ją następnie w przeciągu 8-miu dni od chwili przeniesienia do nowego oddziału.

Nowy oddział macierzysty przesyła do dni 8-miu pokwitowanie z odbioru karty ewidencyjnej.

(464) Przesyłanie dokumentów przy przeniesieniu oficera w stan pospolitego ruszenia.

§ 9. Ew. Z chwilą przejścia oficera ze stanu rezerwy do pospolitego ruszenia kończy jego dotychczasowy oddział macierzysty prowadzenie karty ewidencyjnej odpowiednią adnotacją o zmianie stanu służbowego, stwierdzając to podpisem dowódcy i przesyła następnie za pokwitowaniem do Powiatowej Komendy Uzupełnień.

Powiatowe Komendy Uzupełnień sporządzają wykazy zmian w myśl par. 2 za ubiegłe miesiące wedle wzoru i przesyłają je co 3 miesiące (dnia 10 stycznia, 10 kwietnia, 10 lipca i 10 października) do M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu, Ewidencja.

(465) Przesyłanie dokumentów przy przeniesieniu oficera w stan spoczynku.

§ 10. Ew. W razie przeniesienia oficera w stały stan spoczynku (na emeryturę) kończy jego oddział macierzysty prowadzenie karty ewidencyjnej odpowiednią adnotacją, powołując się na odnośny Dziennik Personalny i przesyła ją za pokwitowaniem do D. O. K., na terenie którego oficer emerytowany zamieszkuje. D. O. K. kieruje ją do Powiatowej Komendy Uzupełnień, która w dalszym ciągu ma prowadzić ewidencję oficerów emerytowanych.

Powiatowe Komendy Uzupełnień sporządzają wykazy zmian za miesiąc ubiegły w myśl par. 2, według wzoru i przesyłają je do M. S. Wojsk. Departament Gospodarczy, wydz. Należytości Pieniężnych co 10. każdego miesiąca. Oprócz zmian wyliczonych w par. 2, należy podawać w zmianach: ewentualne wstąpienie oficera emerytowanego do służby cywilno-państwowej lub samorządowej, zmianę stałego zamieszkania, powołanie oficera emerytowanego w razie potrzeby do czynnej służby wojskowej.

W razie zmiany przez oficera emerytowanego miejsca stałego zamieszkania, należącego do innej Powiatowej Komendy Uzupełnień, przesyła dotychczasowa Powiatowa Komenda Uzupełnień za pokwitowaniem jego kartę ewidencyjną do nowej Powiatowej Komendy Uzupełnień, która ujmuje danego oficera emerytowanego w swoją ewidencję.

(466) Karty ewidencyjne nowomianowanych oficerów.

§ 11. Ew. Dla nowomianowanych oficerów zakłada karty ewidencyjne dany oddział macierzysty na podstawie danych z ich dotychczasowych arkuszy ewidencyjnych, przesyłając odpis tejże karty do M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu Ewidencji celem założenia Głównej karty ewidencyjnej.

(467) Stwierdzenie ścisłości dat karty ewidencyjnej przez każdego poszczególnego oficera.

§ 12. Ew. Celm osiągnięcia dokładnego prowadzenia karty ewidencyjnej musi każdy oficer raz na rok dokładnie przeglądnąć swoją kartę ewidencyjną i stwierdzić to podpisem w karcie ewidencyjnej z zaznaczeniem: „Stwierdzam ścisłość i dokładność powyższych dat“ Podpis, data.

(468) Prowadzenie karty ewidencyjnej na wypadek mobilizacji.

§ 13. Ew. Na wypadek mobilizacji pozostawiają dowództwa pułków, samodzielnych baonów, dyonów i t. d. karty ewidencyjne swych oficerów oddziałom zapasowym, które z tą chwilą prowadzą dalszą ewidencję i zobowiązane są do przedkładania wykazów zmian stanu za miesiąc ubiegły według zał. M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu, Ewidencja co 10. każdego miesiąca.

(469) Przedkładanie wykazów zmian stanu oficerów oddziałów frontowych.

§ 14. Ew. O wszelkich zmianach, dotyczących swych oficerów, zawiadamiają oddziały frontowe 1 każdego miesiąca według wzoru oddziały zapasowe, które podają te zmiany przy przedkładaniu wykazów zmian stanu M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu, Ewidencja.

(470) Lista przynależności i przydziału oficerów.

Cel listy.

§ 1. Do umożliwienia kontroli jak również stałego utrzymania ewidencji centralnej w stanie żywym i ciągłym, oraz kontroli ruchu i obsad oficerskich służą listy przynależności i przydziału oficerów.

I. Oddziały, zakłady i urzędy, które są oddziałami macierzystemi, prowadzą „Listę przynależności“ oficerów.

II. Wyższe dowództwa od dowództwa brygady wzwyż do władz centralnych włącznie, jak również wszystkie te oddziały, urzędy, zakłady, formacje i t. d., które nie są oddziałami macierzystemi, prowadzą „Listę przydziału“ oficerów.

Ad. I). Listy przynależności.

§ 2. Wszystkie oddziały broni, zakłady i urzędy macierzyste prowadzące karty ewidencyjne, prowadzą ponadto listy przynależności oficerów.

Przedkładanie list przynależności.

§ 3. Wypełnione listy przynależności przesyłają oddziały, zakłady i t. d. do 10 każdego miesiąca do M. S. Wojsk., a mianowicie po jednym egzemplarzu do Oddz. V Szt. M. S. Wojsk. Ewidencja, ponadto w kopji.

Ad. II). List przydziału.

§ 4. Wyższe dowództwa, dowództw brygady do władz centralnych włącznie, oraz wszyst[illegible] oddziały, urzędy i zakłady, formacje, komisje i t. d., nie będ[illegible] oddziałami macierzystemi, prowadzą listę przydziału oficerów

[illegible]rzedkładanie list przydziału.

§ 5. Wsz[illegible]kie wymienione w paragrafie 4 dowództwa, oddziały, zakłady i [illegible]dy przesyłają do 10 każdego miesiąca do Oddz. V Szt. M. S. [illegible]k. Ewidencja listy przydziału wszystkich oficerów, dzieląc[illegible] na generałów, oficerów Sztabu Generalnego, oficerów p. d. [illegible]tabu Generalnego, oficerów sztabowych i niższych.

p[illegible]
d[illegible]

Zaznaczenie zmian.

§ 6. W rubryce „Uwagi“ zaznaczać należy tak w listach przynal[illegible]żności jak i listach przydziału czerwonym atramentem zmiany zaszłe w stosunku służbowym danego oficera a to: „Urlopowany dla poratowania zdrowia na X tygodni“ z naprowadzeniem odnośnego zarządzenia tej władzy, która urlopu udzieliła, lub „Znajduje się w śledztwie sądowem, honorowem, zawieszony w czynnościach“ i t. p.

Przy przeniesieniu oficera do innego oddziału macierzystego, przeniesieniu w stan spoczynku lub w razie śmierci należy w wykazie, który 10 następnego miesiąca będzie przedłożony, oficera tego wprawdzie umieścić lecz w uwadze zaznaczyć zmianę i skreślić czerwonym atramentem.

Należy nazwiska oficerów w pojedyńczych stopniach wpisywać według starszeństwa w każdym stopniu.

LV. OPINJOWANIE OFICERÓW.

(471) Listy kwalifikacyjne.

(472) Ogólne.

§ 1. Kw. Każdy oficer posiada swoją listę kwalifikacyjną.

Lista kwalifikacyjna zawiera oprócz przebiegu służby w rocznych uzupełnieniach opis kwalifikacji danego oficera, dających możność należytego wykorzystania go w służbie.

(473) Oddziały prowadzące listy kwalifikacyjne.

§ 2. Kw. (n—p). Listy kwalifikacyjne oficerów prowadzą w zasadzie dowództwa, oddziały, urzędy i zakłady, w których dany oficer faktycznie pełni służbę, niezależnie od tego, czy oficer ten przynależy ewidencyjnie do danego lub innego oddziału macierzystego.

Listy kwalifikacyjne prowadzi się w dwóch równobrzmiących egzemplarzach.

Jeden egzemplarz przesyłają kwalifikujące dowództwa do M. S. Wojsk., drugi egzemplarz pozostaje w przechowaniu dowódcy pułku, wzgl. równorzędnych oddziałów kwalifikacyjnych, jako akt tajny pod zamknięciem.

Listy kwalifikacyjne przesyłają wszystkie dowództwa, oddziały, zakłady i urzędy w drodze Dowództw Okręgów Korpusów do M. S. Wojsk., a to:

a) listy kwalifikacyjne wszystkich dowódców dowódców pułku (równorzędnych) wzwyż, oficerów Sztabu Generalnego i oficerów p. d. Sztabu Generalnego do M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu.

b) listy kwalifikacyjne oficerów broni i

c) oficerów służb specjalnych.
(do odnośnych depart. M. S. Wojsk.)

(474) Założenie listy kwalifikacyjnej.

§ 3. Kw. Wszystkie dowództwa, oddziały, urzędy i zakłady założą według wzoru listy kwalifikacyjne wraz z rocznem uzupełnieniem kwalifikacji za rok 1921 w dwóch egzemplarzach dla wszystkich znajdujących się faktycznie w ich stanie oficerów; jeden egzemplarz listy kwalifikacyjnej nadeślą w drodze służbowej przez D. O. G. do M. S. Wojsk. według wyszczególnienia w par. 2 ust. II niniejszej Instrukcji dnia 1 grudnia 1921 roku.

(475) Prowadzenie ewidencji i kwalifikacji oficerów.

(n — a). „Instrukcja o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów określa, jakie wykazy względnie formularze mają być przez poszczególne oddziały macierzyste wypełniane i wskazuje Dowództwa, do których je należy kierować.

Zachodzą jednak wciąż wypadki, że poszczególne Departamenty, a nawet Wydziały, wydają na własną rękę podległym im Dowództwom polecenia sporządzenia i nadsyłania odpisów kart ewidencyjnych, list kwalifikacyjnych i t. d., co wobec kilkakrotnego wypełniania tych formularzy przez każdego oficera powoduje z jednej strony niechęć i lekkie traktowanie sprawy przez poszczególnych oficerów, z drugiej zaś przeciąża Dowództwa zbytnią pracą papierową przez żądanie ze wszech stron ewidencji i wykazów przez władze do tego nieuprawnione.

By więc położyć kres temu nieładowi przypominam, że D. O. K. Departamenty i fachowe Wydziały mają prowadzić tylko listy kwalifikacyjne ewentualnie pomocnicze kartoteki fachowe, które mają im

dać wszystkie potrzebne dane o przynależnych oficerach. Karty ewidencyjne zaś prowadzą w myśl wspomnianej Instrukcji oddziały macierzyste, względnie ich kadry zapasowe i jako władza Centralna — M. S. Wojsk. Oddział V Sztabu".

(476) Termin stałego uzupełnienia list kwalifikacyjnych.

§ 4. Kw. Opisy oficerów, znajdujących się faktycznie w ich stanie, sporządzają wszystkie dowództwa, oddziały, urzędy i zakłady dnia 1 listopada każdego roku.

W tym celu przesyłają każdego roku Oddziały i Departamenty M. S. Wojsk., wymienione w par. 2 ust. II tej Instrukcji, formularze rocznych uzupełnień do list kwalifikacyjnych do Dowództw Okręgów Korp. jakoteż oddziałów, zakładów i urzędów wprost podległych M. S. Wojsk., które je następnie wysyłają podległym dowództwom.

Nowowypełnione roczne uzupełnienia do list kwalifikacyjnych przesyłają D. O. Korp. jakoteż oddziały, zakłady i urzędy wprost podległe M. S. Wojsk. w dniu 1 grudnia każdego roku M. S. Wojsk., kierując je do Oddziałów i Departamentów, wskazanych w par. 2 ust. II, tej Instrukcji.

(477) Odnotowywanie oficerskich spraw karnych i honorowych.

(n — r) „Aż do czasu wydania dodatku do instrukcji o prow. ewid. i kwalifik. ofic. należy odnotowywać:

1. Orzeczenie oficerskich Sądów Honorowych w rocznem uzupełnieniu do listy kwalifikacyjnej w rubryce „uwagi".
2. Wyroki sądów wojskowych, tak uwalniające, jak i skazujące, w karcie ewidencyjnej w rubryce 25 (zmiany ewidencyjne).

Meldunków o wszczęciu przeciw oficerom lub zaniechaniu śledztwa, nie należy uważać za zmianę ewidencyjną i nie należy ich odnotowywać ani w karcie kwalifikacyjnej, ani też w karcie ewidencyjnej. Ewidencję tych oficerów, winne prowadzić D. O. K.

Prowadzenie oddzielnej ewidencji w oddziałach macierzystych jest zbyteczne ze względu na znajomość przez Dowódcę podległych mu oficerów".

(478) Sposób opinjowania.

§ 5. Kw. (n—b) W zasadzie opinjują:

a) oficerów broni:
oficerów kompanji (szwadronu, baterji) opisują dowódca kompanji (szwadronu, baterji), dowódca baonu (dyonu), opinjują dowódca pułku i dowódca brygady.

Dowódców kompanji (baterji, szwadronu) opisują: dowódca baonu, (dyonu) i dowódca pułku, opinjują dowódca brygady i dowódca dywizji.

Dowódców baonu (dyonu) jakoteż oficerów sztabowych danej jednostki opisują: dowódca pułku i dowódca brygady (dowództw równorzędnych), opinjują dowódca dywizji.

Dowódców pułku opisuje dowódca brygady, opinjuje dowódca dywizji i wyżsi dowódcy.

„Listy kwalifikacyjne oficerów od Dowódcy pułku i równorzędnych wzwyż opinjują Dowódcy Okr. Korpusu w 2-ch egzemplarzach, przesyłając jeden do M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen., drugi zaś Inspektorom Armji".

Generałów i oficerów sztabowych, zajmujących wyższe stanowiska jakoteż szefów sztabu tych dowództw — bezpośredni przełożeni (pierwszy opisuje, wyżsi opinjują).

Oficerów broni, pełniących służbę w wyższych dowództwach, opisuje szef wydziału, wzgl. szef sztabu, opinjuje zaś dowódca.

b) Oficerów służb opisują i opinjują kolejno bezpośredni i wyżsi przełożeni.

Oficerów służb, przydzielonych do oddziału broni, opisuje bezpośredni przełożony taktyczny i fachowy, opinjują wyżsi dowódcy taktyczni i fachowi.

Analogiczny sposób opinjowania dotyczy oficerów broni, przydzielonych do służb.

(479) Poprawki i wyjaśnienia do Instrukcji o ewidencji i kwalifikacji oficerów.

(n — d — g) „Wobec mylnego interpretowania ze strony podległych oddziałów pojedyńczych rozdziałów instrukcji o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów, jako też z uwagi na konieczność poczynienia pewnych poprawek w tejże instrukcji, w związku z reorganizacją armji, wyjaśniam:

1. Listy kwalifikacyjne i roczne uzupełnienia oficerów młodszych do dowódców komp. i baonów włącznie wypełniają oddziały, wymienione w § 2 część II instrukcji, w dwóch egzemplarzach i przesyłają: jeden egzemplarz do M. S. Wojsk. w drodze służbowej, drugi zaś egzemplarz pozostaje u dowódcy, przechowującego listy kwalifikacyjne.

2. Listy kwalifikacyjne i roczne uzupełnienia oficerów od dowódcy baonów samodzielnych i pułków (równorzędnego oddziału, zakładu lub urzędu) wzwyż, wypełniać należy w trzech egzemplarzach, przesyłając jeden do M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen. w drodze Inspektorów armji, drugi Inspektorom armji, trzeci egzemplarz pozostaje w przechowaniu opisującego przełożonego (część II § 5, pkt. a).

3. Przy prowadzeniu list kwalifikacyjnych oficerów przeniesionych do Rezerwy, należy ściągnąć opinję ostatniego dowódcy oddziału, w którym oficer rezerwy pełnił służbę czynną.

W razie likwidacji takiego oddziału, należy zwrócić się do tego oddziału, w którym obecnie pełni służbę dowódca oddziału zlikwidowanego.

4. Listy kwalifikacyjne oficerów, przydzielonych do bataljonów celnych, prowadzi się analogicznie, jak oficerów odkomenderowanych ze swych oddziałów macierzystych.

5. Listy kwalifikacyjne komendantów P. K. U. przechowują: jeden egzemplarz dowódca opisujący komendanta P. K. U., drugi egzemplarz M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen."

„Wyjaśniam, że komendantów P. K. U. opinjują odnośni Dowódcy O. K. na wniosek Szefów Poborowych O. K., którzy jako referenci i doradcy fachowi D-ców O. K. w sprawach poborowych, przechowują zaopinjowane listy kwalifikacyjne".

„Odnośnie prowadzenia list kwalifikacyjnych wyjaśniam:

a) opinję wpisują poszczególni dowódcy w rocznych uzupełnieniach. Lista kwalifikacyjna opinji przełożonych nie zawiera,

b) w rubryce, dotyczącej znajomości języków, którymi oficer włada w mowie i piśmie, nie wpisywać języka polskiego.

Odnośnie kart ewidencyjnych i list przynależności oficerów w oddziałach artylerji konnej, oraz zenitowej wyjaśniam, że karty i listy powyższe prowadzą dowództwa dywizjonów.

W razie likwidacji oddziałów w związku z reorganizacją armji ewidencję oficerów przejmują i prowadzą oddziały, w skład których weszły oddziały zlikwidowane".

(480) Tajność listy kwalifikacyjnej.

§ 6. Kw. Opinja wydana o oficerach w listach kwalifikacyjnych jest tajna. Opinja ujemna musi być wyczerpująco umotywowana.

Władzom centralnym przysługuje prawo wytoczenia dochodzeń oficerom, którzy otrzymali opinję ujemną.

(480a) Ewidencja ostrzeżeń dyskwalifikacyjnych.

(n — t) „Ostrzeżenie dyskwalifikacyjne wydane w związku z § 55 rozporz. wykonawcz. do ustawy z 23/3. 22 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów, należy uwidocznić w uzupełnieniu do listy kwalifikacyjnej (rubryka „uwagi") tego roku, za który dany oficer otrzymał ujemną kwalifikację".

(481) Wyciągi z list kwalifikacyjnych i kart ewidencyjnych oficerów dla sądów wojsk.

(n — i) „W sprawie przesyłania Sądom wojskowym na ich żądanie odpisów list kwalifikacyjnych i kart ewidencyjnych oficerów — zarządzam:

Sądy wojskowe mają się zwracać w razie potrzeby po wyciągi z list kwalifikacyjnych i kart ewidencyjnych oficerów wyłącznie do oddziałów (pułków), wzgl. zakładów i dowództw, przy których oficerowie ci służbę pełnią, lub ostatnio pełnili, a nie jak dotychczas jest praktykowanem do M. S. Wojsk.

Sądy mają podawać dokładnie, jakich dat o danym oficerze potrzebują, aby uniknąć sporządzania odpisów całych list kwalifikacyjnych, czy kart ewidencyjnych, jeżeli wystarczy jedynie uwierzytelniony wyciąg.

Do M. S. Wojsk. więcej zapytań nie kierować".

(482) Postępowanie przy przeniesieniu oficerów.

§ 7. Kw. Przy przeniesieniu ew. przydziale oficera do innego oddziału należy przesłać w sposób tajny pod zamknięciem i za pokwitowaniem w ślad za przeniesionym listę kwalifikacyjną do 8-miu dni wraz z krótkim opisem danego oficera za czas od chwili wydania ostatniej opinji do momentu przeniesienia.

Oryginał tej opinji przesyłają kwalifikujące dowództwa wraz z rocznymi uzupełnieniami do kart kwalifikacyjnych do M. S. Wojsk. według par. 2 ust. II tej Instrukcji, odpis zaś pozostaje w karcie kwalifikacyjnej, przechowany u dowódcy.

W razie zmiany bezpośredniego dowódcy stwierdza nowy dowódca odbiór kart kwalifikacyjnych, odchodzący zaś, o ile pełnił obowiązki dowódcy conajmniej sześć miesięcy, wydaje o podległych sobie oficerach opinje na osobnych arkuszach i załącza je do kart kwalifikacyjnych.

Opinję tę zużytkowują dowódcy wypełniając roczne uzupełnienia do kart kwalifikacyjnych i przesyłają je w oryginałach z rocznymi uzupełnieniami do M. S. Wojsk. według par. 2 ust. II tej Instrukcji. Odpis tej opinji pozostaje przy karcie kwalifikacyjnej oficerów w danych dowództwach.

(483) Listy kwalifikacyjne oficerów, którzy przeszli na stanowiska niższe od d-cy pułku.

2. (n—m) „Listy kwalifikacyjne oficerów, którzy zajmowali stanowiska d-ców pułków i wyższe od d-cy pułku, a następnie przeszli na stanowiska niższe od d-cy pułku, przechodzą drogą służbową, stosownie do postanowień § 7 Instrukcji o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji — Dział II w ślad za przeniesionym do jego nowej władzy. Egzemplarze zaś tych list kwalifikacyjnych, które z tytułu zajmowanego stanowiska wyższego od d-cy pułku — otrzymywały osobno Inspektoraty Armji, kierują Inspektoraty Armji, po przejściu danego oficera na stanowisko niższe od d-cy pułku, do M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen. z odpowiednią adnotacją".

(484) Postępowanie przy przeniesieniu oficera w stan spoczynku.

§ 8. Kw. W razie przeniesienia oficera w stan spoczynku (na emeryturę) należy przesłać jego listę kwalifikacyjną z odpowiednią adnotacją o zamknięciu tych kart do D. O. K., do ewidencji którego oficer ten przechodzi, z dodaniem uwagi przełożonych o ewentualnej zdolności do dalszej służby (funkcji) w razie mobilizacji. Analogiczny meldunek należy przedłożyć wprost Oddziałom i Departamentom M. S. Wojsk., wymienionym w par. 2 ust. II, tej Instrukcji.

(485) Listy kwalifikacyjne nowomianowanych oficerów.

§ 9. Kw. Dla nowomianowanych oficerów zakłada oddział do trzech miesięcy listę kwalifikacyjną w dwóch egzemplarzach, z których pierwszy egzemplarz przesyła do M. S. Wojsk. według par. 2 ust. II niniejszej Instrukcji, drugi zaś przechowuje u siebie.

(486) Prowadzenie listy kwalifikacyjnej na wypadek mobilizacji.

§ 10. Kw. W razie mobilizacji pozostawiają dowództwa pułków, samodzielnych baonów, dyonów i t. d. listy kwalifikacyjne oddziałom zapasowym.

(487) Listy kwalifikacyjne oficerów zmarłych.

(n — m) 1. „Listy kwalifikacyjne oficerów zmarłych zamykają dowódcy, kwalifikujący adnotacją o dniu śmierci danego oficera. Po zawiadomieniu M. S. Wojsk. i ogłoszeniu śmierci w Dz. Pers. odsyłają listy kwalifikacyjne do D. O. K., celem przechowania w archiwum".

(488) Prowadzenie listy kwalifikacyjnej w czasie wojny.

§ 11. Kw. Sposób prowadzenia kwalifikacji dla oficerów w czasie wojny zostanie uregulowany osobną instrukcją.

(489) Roczne uzupełnienie listy kwalifikacyjnej.

I. Zalety osobiste:

Poczucie honoru i godności własnej;
Odwaga, zachowanie się w boju osobiście;
Odwaga, zachowanie się w boju jako d-ca;
Ideowość w pojmowaniu służby w armji narodowej;
Wyrobienie charakteru;
Stosunek do podwładnych;
Dbałość o żołnierza (opisać szczegółowo i wyczerpująco);
Stosunek do kolegów. Poczucie koleżeństwa;
Gotowość ponoszenia odpowiedzialności za swe czyny;
Lojalność służbowa;
Obowiązkowość i pilność;

Szczerość;
Ambicja pracy;
Ambicja osobista;
Poczucie obywatelskie;
Takt i opanowanie w stosunku do społeczeństwa cywilnego;
Obycie towarzyskie.

II. Zalety fizyczne:

Sprężystość cielesna;
Cierpliwość i wytrzymałość fizyczna;
Schludność;
Wymowa;
Postawa;
Ruchliwość.

III. Inteligencja.

Bystrość umysłu;
Spryt;
Dokładność i łatwość uczenia się;
Orjentowanie się w nowej sytuacji;
Zdolność podchwytywania myśli obcych;
Zdolność powzięcia rozsądnych postanowień w krytycznem położeniu;
Zdolność wydawania jasnych i rozumnych rozkazów.

IV. Zdolności organizacyjne.

Zdolność projektowania, ustalenia dyrektyw i wydawania szczegółowych przepisów;
Zmysł organizacyjny;
Zdolność organizacyjnego przeprowadzenia praktycznie planów;
Zmysł wykonawczy.

V. Zdolności kierownicze.

Inicjatywa;
Samodzielność;
Energja;
Pewność siebie;
Stanowczość;
Zimna krew;
Zdolność nakłonienia podwładnych do gorliwości, wyrobienia posłuchu i wierności;
Umiejętność przywiązania do siebie podwładnych.

VI. Zdolności wychowawcze.

Umiejętność dostosowania metod do poziomu intellektualnego uczniów;
Intuicja wychowawcza (psychologiczna);
Umiejętność zwięzłego i przystępnego wykładania;
Umiejętność najodpowiedniejszego demonstrowania.

VII. Ogólna wartość dla służby.

Wyszkolenie fachowe;
Zręczność, wyrobienie i doświadczenie;
Umiejętność osiągnięcia zamierzeń;
Osiągnięte wyniki dodatnie służby.

VIII.

Zachowanie się w służbie;
Zachowanie się poza służbą;
Czy i jak odpowiada na obecnem stanowisku. Czy nadaje się na wyższe?

Data i podpisy podpisujących.

Skala oceny: Wybitny (Wzorowy), — B. duży (B. dobry), — Duży (Dobry), — Przeciętny (Dostateczny), — Niewystarczający (Niedostateczny).

LVI. KOMPETENCJE WŁADZ I DOWÓDZTW W OFICERSKICH SPRAWACH PERSONALNYCH.

(490) Podział kompetencji władz i dowództw wojskowych w czasie pokoju w oficerskich sprawach personalnych.

(Dz. Rozk. Nr. 50/21, poz. 887 i dodatek. — O. V. Szt. Gen. 82 600. Ew.)

(Dodatek do Instr. o prowadz. ewidencji i kwalif. oficerów.)

(n—c) Nawiązując do postanowień § 2 Instrukcji o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów, zawierającego terminy i definicje zmian, które zajść mogą w stosunku do oficera, ustanawiam następujący podział kompetencji władz i dowództw wojskowych w czasie pokoju.

I.

(491) Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych.

1. Mianowanie na podporucznika.
2. Przeznaczenie oficera do korpusu personalnego.
3. Wcielenie oficera w stan ewidencyjny formacji.
4. Przydział oficera:
   a) bez zmiany stałej przynależności do pełnienia funkcji służbowych poza jego dotychczasowem miejscem pobytu na stanowisko czasowe (np. kursa nie mające stałego etatu, kursa Sztabu Gen.). Stanowisko etatowe, na którem znajdował się oficer przed objęciem stanowiska czasowego, musi pozostać nieobsadzone. Przełożone dowództwo (oddział, zakład lub urząd) wyznacza w tym wypadku zastępstwo we własnym zakresie, aż do powrotu oficera,

b) bez zmiany stałej przynależności z jednej formacji do drugiej formacji, władzy lub instytucji wojskowej, przy równoczesnem mianowaniu go na przewidziane etatem stanowisko,

c) bez zmiany, lub ze zmianą stałej przynależności na stanowisko dowódcy pułku, zastępcy dowódcy pułku, dowódcy baonu (równorzędnego oddziału innego rodzaju służby wojskowej, urzędu lub zakładu).

5. Przeniesienie oficera:

a) z jednego korpusu personalnego do innego korpusu personalnego,

b) ze stanu ewidencyjnego jednego oddziału macierzystego do stanu ewidencyjnego drugiego oddziału macierzystego.

6. Odkomenderowanie oficera, bez zmiany stałej przynależności, z jednej formacji do drugiej formacji, na stanowisko etatowe, na określony z góry czas, lub czas nieodzownej konieczności.

7. Awanse oficerów.

8. Paszporty zagraniczne.

9. Długoterminowe urlopy bez poborów.

10. Udzielanie zezwoleń na zawarcie małżeństwa generałom, oficerom sztabowym, oraz wszystkim innym oficerom, bez względu na ich stopnie, przydzielonym do M. S. Wojsk. lub instytucji centralnych, oddziałów, zakładów i urzędów podległych bezpośrednio M. S. Wojskowych.

11. Zarządzenie poddania oficera superrewizji.

12. Przeniesienie oficera w stan nieczynności.

13. Przeniesienie oficera do rezerwy.

14. Przeniesienie oficera rezerwy do korpusu oficerów zawodowych.

15. Przeniesienie oficera w stan spoczynku.

16. Przeniesienie oficera z rezerwy do pospolitego ruszenia.

17. Prowadzenie w ewidencji niezdolnych do służby frontowej superarbitrowanych oficerów rezerwy, pozostających w dyspozycji M. S. Wojsk. na wypadek wojny.

18. Zwolnienie oficera z szeregów armji.

19. Skreślenie z listy oficerów:

a) na podstawie wyroku sądowego,

b) na podstawie orzeczenia sądu honorowego oficerskiego.

20. Prawa dyscyplinarne i honorowe i wogóle wszelkie prawa przysługujące D-cy jako D-cy wojsk. na podstawie i w rozmiarze, określonym osobnemi rozporządzeniami (Regulaminy, przepisy dyscyplinarne, statut Sądów Honorowych i t. d.).

II.

(492) Kompetencje Dowódców Okręgów Korpusu.

(n—k—o) 2. Przesunięcie oficera do stopnia kapitana włącznie, w obrębie oddziału macierzystego z jednego pododdziału do drugiego pododdziału, w wypadkach gdy względy natury dyscyplinarnej tego wymagają.

3. Udzielanie oficerom urlopów krótkoterminowych:
   a) wypoczynkowych,
   b) kuracyjnych,
   c) służbowych,
   d) okolicznościowych,

według norm określonych: Dodatkiem do Dz. Rozk. Nr. 11/23, poz. 149.

4. Udzielanie oficerom zezwoleń na zawarcie małżeństwa w myśl rozkazu M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. Gen. L. 12142/O. Pr. tj. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 39 ex 21)

5. Prawa dyscyplinarne i honorowe i wogóle wszelkie prawa przysługujące D-cy jako D-cy wojsk. na podstawie i w rozmiarze, określonym osobnemi rozporządzeniami (Regulaminy, przepisy dyscyplinarne, statut Sądów Honorowych i t. d.).

III.

(493) Kompetencje Dowódców Dywizji i Brygad Jazdy.

(n—k—o) 2. Udzielanie oficerom urlopów krótkoterminowych:
   a) wypoczynkowych,
   b) kuracyjnych,
   c) służbowych,
   d) okolicznościowych,

według norm określonych: dodatkiem do Dz. Rozk. Nr. 11/23, poz. 149.

3. Prawa dyscyplinarne i honorowe i wogóle wszelkie prawa przysługujące D-cy jako D-cy wojsk. na podstawie i w rozmiarze, określonym osobnemi rozporządzeniami (Regulaminy, przepisy dyscyplinarne, statut Sądów Honorowych i t. d.).

IV.

(494) Kompetencje Dowódców pułku (równorzędnego Oddziału, Urzędu lub Zakładu).

1. Dowódcom pułku (równorzędnego oddziału, urzędu lub zakładu) przysługuje:
   a) prawo przesunięcia podległych mu oficerów (do stopnia kapitana włącznie) z jednego pododdziału do drugiego, w obrębie pułku (równorzędnego oddziału, urzędu lub zakładu),

b) prawo przydziału oficera na stanowisko do dowódcy kompanji (równorzędnej jednostki) włącznie,
c) prawa dyscyplinarne i honorowe i wogóle wszelkie prawa, przysługujące D-cy jako D-cy wojsk. na podstawie i w rozmiarze, określonym osobnemi rozporządzeniami (Regulaminy, przepisy dyscypl. statut Sądów Honorwych i t. d.).

V.

(495) Ogólne zasady zmian.

(n—k—u) W wykonaniu przysługujących praw muszą dowódcy, wymienieni w częściach II, III i IV, kierować się następującemi zasadami.

1. Odkomenderowania zarządzać w wypadkach faktycznej konieczności, a mając na uwadze stronę finansową, baczyć, by przy odkomenderowaniach nie zachodziła konieczność zmiany garnizonu.

2. Uwzględniać z reguły imienne wnioski podległych oddziałów, o ile one zawierają dostatecznie umotywowane powody.

3. Przy przesunięciach mieć na uwadze kwestję finansową. Zbyt częste przesunięcia nie dozwolą również przełożonym poznać dokładnie intelektualnej wartości oficera, ponadto uniemożliwiają oficerom zapoznanie się z podwładnymi, co w interesie służby nie jest pożądane.

4. Każdorazowe imperatywnie zarządzone przesunięcie przez Dowódcę Okręgu Korpusu musi być Ministerstwu Spraw Wojskowych zameldowane.

5. Odkomenderowania i przesunięcia muszą być odnotowane w listach przynależności i przydziału.

W wypadkach wynikłych z powodu ubytku oficerów w podległych oddziałach, następnie z powodów dyscyplinarnych, przysługuje dowódcom, wymienionym w częściach II, III i IV, prawo przedkładania do M. S. Wojsk. wniosków w sprawie przeniesienia oficerów z podległych im formacji.

Wnioski muszą być należycie umotywowane, a przez przełożone dowództwa badane i opinjowane.

Wnioski na zmiany pers. na stanowiskach wyższych d-ców.

(n—u) „Wnioski na zmiany personalne na stanowiskach od dowódców pułków piechoty, kawalerji i artylerji wzwyż mają odnośni dowódcy O. K. przesyłać do Sztabu Generalnego w drodze przez inspektorów armji, celem uzgodnienia i uproszczenia w ten sposób korespondencji informacyjnej".

Przeniesienie oficera na własną prośbę może nastąpić:

a) na własny koszt — za zamianą (wyszukanie następcy),
b) na koszt skarbu — po przesłużeniu w oddziale (urzędzie lub zakładzie) najmniej 3-ch lat.

Biblioteka Akademii Sztabu Generalnego

VI.

(496) Postanowienia o uposażeniu oficerów z okazji zmian.

(n—s) W związku z pierwszem mianowaniem na oficera, awansami, przeniesieniem, przydziałem i odkomenderowaniem: mają zastosowanie postanowienia „ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska z dnia 9 października 1923 (Dz. Ust. Nr. 116/23, poz. 924) wraz z odnośnemi rozporządzeniami".

VII.

(497) Podział kompetencji wewnątrz M. S. Wojsk. przy opracowaniu zmian.

(n—e—k) Z następujących rodzajów zmian:

1. Mianowanie na podporucznika.
2. Przeniesienie oficera do korpusu personalnego.
3. Wcielenie oficera w stan ewidencyjny formacji.
4. Awans oficera.
5. Udzielanie zezwoleń na zawarcie małżeństwa generałom, oficerom sztabowym, oraz wszystkim innym oficerom bez względu na ich stopnie, przydzielonym do M. S. Wojsk. i instytucji centralnych lub oddziałów, zakładów i urzędów, podległych bezpośrednio M. S. Wojskowych.
6. Zarządzenie poddania oficera superrewizji.
7. Przeniesienie oficera w stan nieczynności.
8. Udzielanie urlopów długoterminowych bez poborów.
9. Przeniesienie oficera do rezerwy.
10. Przeniesienie oficera rezerwy do korpusu oficerów zawodowych.
11. Przeniesienie oficera w stan spoczynku.
12. Przeniesienie oficera z rezerwy do pospolitego ruszenia.
13. Prowadzenie ewidencji oficerów rezerwy, niezdolnych do służby frontowej na skutek orzeczenia Komisji superrewizyjnej, a pozostających w dyspozycji M. S. Wojsk. na wypadek mobilizacji.
14. Zwolnienie oficera z szeregów armji.
15. Przeniesienie oficera ze stanu ewidencyjnego jednego oddziału macierzystego do stanu ewidencyjnego drugiego oddziału macierzystego.
16. Przydział oficera, bez zmiany lub z zmianą stałej przynależności z jednej formacji do drugiej formacji, władzy lub instytucji wojskowej, przy równoczesnem mianowaniu, na przewidziane etatem stanowisko.
17. Przydział oficera bez zmiany stałej przynależności poza jego dotychczasowem miejscem pobytu na stanowisko czasowe.

18. Odkomenderowanie oficera bez zmiany stałej przynależności z jednej formacji do drugiej na stanowisko etatowe, na określony z góry czas lub czas nieodzownej konieczności.

19. Przeniesienie oficera z jednego korpusu personalnego do innego korpusu personalnego.

20. Skreślenie z listy oficerów na podstawie prawomocnego wyroku sądu wojskowego i zatwierdzonego przez Ministra wyroku oficerskiego sądu honorowego.

Opracowują:

A. Oddz. V. Sztabu Generalnego.

a) Zmiany 1—14 w odniesieniu do oficerów wszystkich stopni następujących korpusów personalnych:

1. Piechoty.
2. Jazdy.
3. Artylerji.
4. Inż. i sap.
5. Aeronautycznych.
6. Łączności.
7. Kolejowych.
8. Samochodowych.
9. Taborowych.
10. Żandarmerji,

tudzież oficerów szt. gen. i p. d. szt. gen., wszystkich stopni i rodzajów służby wojskowej,

b) Zmiany 15 do 18 w odniesieniu do oficerów na stanowisku od zastępcy dowódcy pułku wzwyż korpusów personalnych 1—10 wyszczególnionych w poprzednim punkcie, tudzież oficerów sztabu gen., p. d. szt. gen., wszystkich stopni i rodzajów służby wojskowej.

c) Zmiany 19—20 w stosunku do oficerów wszystkich stopni i korpusów personalnych 1—10, wymienionych w punkcie a) jakoteż:

11. Kontroli.
12. Sądowych.
13. Sanitarnych.
14. Intendentów.
15. Uzbrojenia.
16. Geografów.
17. Weterynaryjnych.
18. Administracji.
19. „Marynarki Wojennej.

B. 1. Departamenty: I, II, III, IV, V i VI.

Zmiany wymienione w punkcie 15 do 18 rozdziału A. część VII, w odniesieniu do oficerów na stanowiskach od zastępcy dowódcy pułku i dowódcy baonu (równorzędnego stanowiska w oddziałach, zakładach lub urzędach) w dół korpusów personalnych 1—10, wymienionych w części VII pkt. 20a.

„B.-2. Departament „I".

Zmiany wymienione w punktach 16, 17 i 18 rozdziału A. części VII. w odniesieniu do oficerów korpusów personalnych 1—10 (część VII. pkt. 20. A.) na stanowiskach w urzędach poborych i remontu opracowuje Dep. I."

C. Departamenty: II, III, VII, VIII, IX.

Wojsk. Kontr. Gen. i Instytut Wojskowo-Geograficzny.

„Kierownictwo Marynarki Wojennej".

Zmiany wymienione w pktach 1—18 rozdział A. część VII, w odniesieniu do oficerów korpusów personalnych:

11. Kontroli.
12. Sądowych.
13. Sanitarnych.
14. Intendentów.
15. Uzbrojenia.
16. Geografów.
17. Weterynaryjnych.
18. Administracji (grupy gospodarczej).
(„ finansowo-kontr.).
(„ sądowej).
19. „Marynarki Wojennej".

D. Oddział III. Sztabu Gen.

1. Zmiany wymienione w punktach 1—14, 16, 17—20 rozdz. A. część VII, w odniesieniu do oficerów korpusu administr. grupy oświatowej i kapelmistrzy.

2. Odkomenderowanie na studja oficerów wszystkich korpusów personalnych na koszt państwa w ścisłem porozumieniu z Oddziałem V. Szt. Gen., Departamentami I do IX, Generalną Kontrolą Wojskową.

VIII.

(498) Aprobata i wydanie rozkazów.

(n—w) 1. „Zmiany wymienione w części VII. rozdziału B. opracowują departamenty i przesyłają koncept do Oddz. V. Szt. Gen. celem uzgodnienia, uzyskania aprobaty i ogłoszenia w Dzienniku Personalnym.

2. Wszystkie zmiany oficerów korpusów personalnych służb, wymienionych w części C. i D. części VII. instrukcji o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów, opracowują dane Departamenty, wzgl. Oddział Szt. Gen. lub Wojsk. Instytut Geograficzny i przedstawiają po wglądzie Szefa Administracji — Szefowi Sztabu Generalnego, który przedstawia je Ministrowi Spraw Wojskowych do aprobaty.

Przydziały oficerów zostają ogłoszone w Dz. Pers. Sposób ogłaszania, jakoteż współpracy oddziałów z departamentami, reguluje instrukcja wewnętrzna dla M. S. Wojsk".

(498a) Ogłaszanie odkomenderowań oficerów.

(n—z) „Odkomenderowania, nie dłuższe nad dwa miesiące, nie podlegają ogłoszeniu w Dz. Pers., natomiast formacje zainteresowane w odkomenderowaniu otrzymują w każdym wypadku zawiadomienie w drodze korespondencji służbowej.

Wyżej wymienione formacje ogłaszają dla celów rachunkowych odkomenderowania w swych rozkazach dziennych.

Formacja, z której oficer zostaje odkomenderowany zawiadamia o tem dla celów ewidencyjnych oddział macierzysty tego oficera".

IX.

(499) Meldunki dla celów ewidencyjnych.

(n—k) Poszczególne dowództwa meldują dla celów ewidencyjnych do M. S. Wojsk.:

Oddział V Sztabu Generalnego.

W odniesieniu do oficerów wszystkich korpusów personalnych:

1. Wszczęcie i ukończenie sprawy honorowej przeciw oficerowi — dowództwo (oddział, zakład), w którem oficer pełni służbę,

2. Wdrożenie i umorzenie śledztwa sądowego, przeciw oficerowi — prokurator odnośnego Sądu Okręgu Korpusu,

3. Śmierć oficera z załączeniem metryki śmierci:
   a) zawodowego — dowództwo (oddział, zakład), w którem oficer pełnił służbę,
   b) rezerwowego,
   c) w stanie spoczynku,
   d) pospolitego ruszenia,

   } P. K. U., na terenie której oficer zamieszkiwał (w drodze przynależnych D. O. K.),

W odniesieniu do oficerów korpusów personalnych 1—10:

4. Udzielenie urlopu kuracyjnego — d-two (oddział, zakład), które udzieliło urlopu,

5. Zawarcie małżeństwa przez oficera — dowództwo (oddział, zakład) w którem oficer pełni służbę, dołączając metrykę ślubu.

Do Departamentu: II, III, VII, VIII, IX. „Kierownictwa Marynarki Wojennej".

W odniesieniu do oficerów korpusów personalnych:
sądowych,
sanitarnych,
intendentów,
uzbrojenia,
weterynaryjnych,
administracji,
„marynarki wojennej".

1. Udzielenie urlopu kuracyjnego — d-two (oddział, zakład), które urlop udzieliło.

2. Zawarcie związku małżeńskiego — d-two (oddział, zakład), w którem oficer pełni służbę, dołączając metrykę ślubu.

Do Oddziału III Sztabu Gen.

W odniesieniu do oficerów korpusu administr. (grupy oświatowej i kapelmistrzy:

1. Udzielenie urlopu kuracyjnego — d-two (oddział, zakład), które urlopu udzieliło.

2. Zawarcie związku małżeńskiego — d-two, w którem oficer pełni służbę, dołączając metrykę ślubu.

(500) Rozporządzenie zmian.

(n—c) W związku z powyższem **(490—499)** zarządzam:

1. Podział kompetencji władz i dowództw, ustalony niniejszem rozporządzeniem, obowiązuje z chwilą ogłoszenia w Dz. Rozk. Wszystkie z nim sprzeczne, wcześniej wydane rozkazy, tracą moc obowiązującą. Wszystkie władze i dowództwa wojskowe będą nadal przedkładały mi sprawy personalne oficerskie przez Oddziały i Departamenty wymienione w dodatku.

2. Zarządzane przezemnie przydziały i odkomenderowania oficerów ukazywać się będą w przyszłości w „Rozporządzeniu zmian", które zawierać będzie:

a) przydziały oficerów na stanowiskach niższych od dowódcy dywizji (równorzędnego oddziału, urzędu lub zakładu) do dowódcy baonu (równorzędnego oddziału innego rodzaju służby wojskowej, zakładu lub urzędu) włącznie, jako też przydziały na stanowiska etatowe poza oddziałem macierzystym.

b) odkomenderowania we wszystkich Korpusach personalnych.

3. Rozporządzenie zmian wydaje Oddział V. Szt. Gen. co dziesięć dni, t. j. 1-go, 10-go i 20-go każdego miesiąca.

5. Z chwilą ukazania się tegoż rozporządzenia obowiązują tylko te zmiany, które ogłoszone będą w „Rozporządzeniu zmian".

W wypadkach nagłych zarządza zmianę w drodze telegraficznej Szef Oddziału V Sztabu Generalnego w odniesieniu do oficerów korpusów personalnych 1—10, (wymienionych w części VII dodatku do Instrukcji o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów), zaś Szef Departamentu, (Oddziału, Instytutu) w stosunku do oficerów korpusów personalnych 11—18.

Niezależnie od tego będzie zmiana taka ogłoszoną w najbliższem „Rozporządzeniu zmian".

LVII. LEGITYMACJE OFICERSKIE.

(501) INSTRUKCJA

o legitymacjach dla oficerów, ich rodzin, oraz etatowych funkcjonarjuszów państwowej służby cywilnej, zatrudnionych w oddziałach, zakładach i urzędach wojskowych.

Dodatek do: Dz. Rozk. № 31/22, poz. 454 — O. V. Szt. Gen. L. 23328 V. O.
zmienione: a) Dz. Rozk. № 35/22, poz. 511 — O. V. Szt. Gen. L. 23328 O.
b) Dz. Rozk. № 51/22, poz. 703 — O. V. Szt. Gen. L. 39338 O.
c) Dz. Rozk. № 2/23, poz. 23 — O. V. Szt. Gen. L. 52594.22 O.
d) Dz. Rozk. № 5/23, poz. spr. — O. V. Szt. Gen. L. 2829 O.
e) Dz. Rozk. № 10/23, poz. 135 — D. VII. L. 7084 W. Up.
f) Dz. Rozk. № 16/23, poz. 232 — O. V. Szt. Gen. L. 9989 O.
g) Dz. Rozk. № 24/23, poz. 317 — O. V. Szt. Gen. L. 13817 O.
h) Dz. Rozk. № 4/24, poz. 35 — O. V. Szt. Gen. L. 32735 O.
i) Dz. Rozk. № 8/24, poz. 104 — O. V. Szt. Gen. L. 3491 O.
k) Dz. Rozk. № 24/24, poz. 362 — O. V. Szt. Gen. L. 9071 O.

ROZDZIAŁ I.

Część ogólna.

(502) § 1.

Legitymacje stwierdzają:

a) tożsamość właściciela legitymacji,
b) stopień, stałą przynależność, fukcję i przydział właściciela legitymacji,
c) stosunek właściciela legitymacji do wojska,
d) uprawnienia przy wykonywaniu specjalnych zleceń lub stałych obowiązków służbowych,
e) posiadanie orderów i odznaczeń.

(503) § 2.

(n—g) Legitymacje otrzymują:

a) wszyscy oficerowie w stanie czynnym,
b) wszyscy oficerowie w stanie nieczynnym,
c) wszyscy oficerowie w stanie spoczynku,

d) rodziny oficerów znajdujących się w stanie czynnym, nieczynnym i w stanie spoczynku,
e) etatowi „funkcjonarjusze państwowej służby cywilnej", zatrudnieni w oddziałach, zakładach i urzędach wojskowych,
f) weterani powstań 1831, 1848, 1863 r.

(504) § 3.

Legitymacje dzielą się na:

a) służbowe,
b) osobiste.

Legitymacje służbowe wydaje się bezpłatnie, osobiste zaś za opłatą kosztów ich sporządzenia.

(505) § 4.

Legitymacje należy nosić przy sobie:

a) służbowe — podczas wykonywania specjalnych obowiązków służbowych, do spełnienia których upoważnia wystawiona legitymacja,
b) osobiste — stale.

(506) § 5.

(n — g) Legitymacje wystawiają:

A. Służbowe.

1. W M. S. Wojsk.:
   a) podsekretarzowi Stanu — Minister Spraw Wojskowych (przez Gabinet Ministra),
   b) wszystkim oficerom zajmującym stanowiska przewidziane etatowo dla stopni generalskich i stopnia pułkownika — „Szef Gabinetu Ministra",
   c) wszystkim pozostałym oficerom — właściwi Szefowie Oddziałów, Departamentów i t. p., oraz samodzielnych wydziałów.
2. W Marynarce Wojennej:
   a) kierownikowi Marynarki Wojennej i dowódcy Floty — Minister Spraw Wojskowych,
   b) oficerom służącym w Kierownictwie Marynarki Wojennej, zajmującym stanowiska przewidziane etatowo dla stopni admiralskich i stopnia komandora, „Szef Gabinetu Ministra",
   c) wszystkim pozostałym oficerom służącym w Kierownictwie Marynarki Wojennej, oraz D-com Flotyli Rzecznych — Kierownictwo Marynarki Wojennej (za podpisem Szefa, wzgl. Szefa Sztabu Kierownictwa Marynarki Wojennej),

d) oficerom służącym we Flocie i w Kadrze Marynarki — Dowództwo Floty (za podpisem D-cy Floty, wzgl. Szefa Sztabu D-twa Floty),
e) oficerom służącym we Flotylach Rzecznych i Portach Rzecznych — właściwy Dowódca Flotyli).

3. W Oddziałach, Zakładach i Urzędach poza M. S. Wojsk.:
a) Inspektorom Armji i Dowódcom O. K. — Minister Spraw Wojskowych (przez Gabinet Ministra),
b) wszystkim pozostałym oficerom — przełożeni posiadający uprawnienia conajmniej Dowódcy Pułku.

(507) B. Osobiste.

1. W M. S. Wojsk.: (n—a—b—c—d—g)
a) wszystkim oficerom zajmującym stanowiska przewidziane etatowo dla stopni generalskich i stopnia pułkownika, oraz ich rodzinom — „Szef Gabinetu Ministra“,
b) wszystkim pozostałym oficerom, ich rodzinom, — właściwi Szefowie Oddziałów, Departamentów i t. p., oraz samodzielnych Wydziałów,
c) funkcjonarjuszom etatowym państwowej służby cywilnej — „Szef Gabinetu Ministra“.

2. W Marynarce Wojennej:
a) kierownikowi Marynarki Wojennej i dowódcy Floty — Minister Spraw Wojskowych“,
b) oficerom służącym w Kierownictwie Marynarki Wojennej, zajmującym stanowiska przewidziane etatowo dla stopni admiralskich i stopnia komandora, oraz ich rodzinom — „Szef Gabinetu Ministra“,
c) wszystkim pozostałym oficerom, ich rodzinom, oraz etatowym „funkcjonarjuszom państwowej służby cywilnej“, zatrudnionym w Oddziałach, Zakładach i Urzędach podległych Kierownictwu Marynarki Wojennej — Kierownictwo Marynarki Wojennej (za podpisem Szefa, wzgl. Szefa Sztabu Kierownictwa Marynarki Wojennej).

3. W Oddziałach, Zakładach i Urzędach poza M. S. Wojsk.:
a) Inspektorom Armji, D-com O. K. i ich rodzinom — Minister Spraw Wojskowych (przez Gabinet Ministra),
b) oficerom w stanie czynnym wprost podległym D. O. K., ich rodzinom, wszystkim oficerom w stanie nieczynnym i stanie spoczynku, ich rodzinom, etatowym „funkcjonarjuszom państwowej służby cywilnej“, wprost podległym D. O. K., oraz weteranom powstań 1831, 1848, 1863 r. — właściwe D. O. K. (za podpisem D-cy O. K., wzgl. jego zastępcy),

c) „Oficerom w stanie czynnym, wchodzącym w skład dywizji lub brygady jazdy, ich rodzinom, oraz etatowym funkcjonarjuszom państwowej służby cywilnej, wchodzącym w skład dywizji lub w skład brygady jazdy — właściwy Dowódca Dywizji lub Dowódca Brygady Jazdy".

(507a) Legitymacje oficerów emerytów zamieszkałych zagranicą.

(n—e—f) Do wystawienia legitymacyj kolejowych „według wzoru ustalonego Instrukcją o legitymacjach" dla polskich emerytów wojskowych, zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a uprawnionych do korzystania z 50 proc. zniżki w opłatach za przejazd polskiemi kolejami państwowemi, powołane jest D. O. K. Nr. VI we Lwowie, które każdorazowo przed wystawieniem poszczególnych legitymacyj kolejowych, sprawdzi w Izbie Skarbowej we Lwowie, czy dany emeryt zamieszkały poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej jest w przypisie Izby Skarbowej.

Zawiadomienie osób uprawnionych do powyższych legitymacyj nastąpi przez Min. Spraw Zagranicznych za pośrednictwem odnośnej polskiej placówki dyplomatycznej".

(507b) § 6.

Władze wojskowe uprawnione do wystawiania legitymacji winny prowadzić ścisłe spisy wydanych legitymacji.

W spisach tych należy szczegółowo notować wypadki przewidziane §§ 8, 9, 10 i 15, niniejszej instrukcji.

(508) § 7.

Każda legitymacja powinna zawierać: fotografję jej właściciela ze wszystkimi posiadanymi orderami i odznaczeniami (zdjęcie „en face" — głowa odkryta), numer porządkowy, datę jej wystawienia, podpis właściwego przełożonego, oraz pieczęć z godłem państwowem.

Przy wyszczególnieniu posiadanych orderów i odznaczeń należy podać liczbę dekretu, wzgl. rozkazu

(509) § 8.

Legitymacje są wystawiane do końca roku kalendarzowego i winny być corocznie przedłużane przez kompetentną władzę (§ 5) tej instytucji, w której właściciel legitymacji pełni służbę.

O każdem przedłużeniu legitymacji należy powiadomić D-two, które legitymację wystawiło.

(510) § 9.

W razie zniszczenia legitymacji do tego stopnia, że napisy, pieczęcie i podpisy staną się nieczytelne, wzgl. gdy umieszczona na niej fotografja nie będzie posiadała widocznego podobieństwa z właścicielem, oraz gdy zachodzi potrzeba uczynienia w legitymacji pewnych

adnotacji, braknie zaś w niej miejsca, należy wydać nową legitymację, stosownie do § 5 niniejszej instrukcji, a starą odebrać i zniszczyć, powiadamiając o tem D-two, które legitymację wystawiło, dla poczynienia odpowiednich adnotacji w spisach wydanych legitymacji.

(511) § 10.

(n—i) W razie utraty legitymacji winien jej właściciel zawiadomić natychmiast D-two, które legitymację wystawiło, celem jej unieważnienia.

Unieważnienie winno być ogłoszone w rozkazach D-twa, które legitymację wystawiło, komendy miasta, (placu), na którego przypuszczalnie terenie legitymacja została utracona i komendy miejsca stałego pobytu, oraz w „Monitorze Polskim“ na koszt poszkodowanego, poczem dopiero nastąpić może wystawienie nowej legitymacji.

ROZDZIAŁ II.

(512) Legitymacje służbowe.

§ 11.

Legitymacje służbowe uprawniają właścicieli do spełnienia specjalnych funkcji służbowych, jak np.:

a) przeprowadzenia inspekcji, kontroli, rewizji, śledztwa — w oddziałach i urzędach, zakładach i urzędach wojskowych,
b) wykonywania specjalnych poleceń,
c) kontrolowania przejazdów wojskowych kolejami państwowemi, wzgl. statkami,
d) prowadzenia samolotów,
e) jazdy w wojskowych samochodach, wzgl. prowadzenia ich.

§ 12.

Legitymacje służbowe, w zależności od celu, dla którego zostają wystawione, mogą być:

a) stałe,
b) jednorazowe.

Stałe legitymacje służbowe tracą swą moc w wypadkach, przewidzianych w § 16 niniejszej instrukcji.

Jednorazowe legitymacje służbowe są ważne tylko dla wykonania wymienionego w niej polecenia w ściśle określonym terminie.

§ 13.

Do kategorji legitymacji służbowych należą przepustki, wydawanie których regulują:

a) regulamin wewnętrzny,
b) specjalne rozkazy i przepisy.

§ 14.

Wzory legitymacji służbowych ustalają:

a) stałych — załącznik 1.

b) jednorazowych — załącznik 2.

(512a) Pełnomocnictwa, zastępujące legitymacje „służbowe“ oficerów Korp. Kontr.

(n—c—d) W związku z „Instrukcją o legitymacjach“ (Dodatek do Dz. Rozk. Nr. 31, 22 r., poz. 454), wyjaśniam:

Dla oficerów korpusu kontrolerów, podczas wykonywania poleconych im zleceń, obowiązuje nadal pełnomocnictwo, według wzoru, przewidzianego art. 14 dekretu Naczelnego Wodza z dnia 11. 4. 1921 r. „O zadaniach i organizacji Kontroli Administracji Wojskowej“ (Dz. Rozk. Nr. 15.21 r., poz. 296).

Powyższe pełnomocnictwo zastępuje u oficerów Korpusu Kontrolerów legitymację służbową, której wzór ustala „Instrukcja o legitymacjach“.

„Legitymacje osobiste według wzoru ustalonego „instr. o legit.“ obowiązują oficerów Korp. Kontr. narówni z innymi oficerami.“

ROZDZIAŁ III.

Legitymacje osobiste.

(513) § 15.

W legitymacjach osobistych oficerskich w stanie czynnym ,winny być zapisane następujące zmiany:

a) awans,

b) przeniesienie z jednego stanowiska na inne, wzgl. zmiana przydziału,

c) zmiana stałej przynależności,

d) przeniesienie w stan nieczynny,

e) przeniesienie w stan spoczynku,

f) odznaczenie.

Zmiany zaszłe w sytuacji oficera należy również notować w legitymacjach jego rodziny (w rubryce zmian).

O każdej zaszłej zmianie należy powiadomić D-two, które legitymacje wystawiło, dla zanotowania w spisie wydanych legitymacji.

(514) § 16.

Legitymacje osobiste oficerów w stanie czynnym i stanie nieczynnym tracą ważność w wypadkach:

a) śmierci właściciela legitymacji,

b) przeniesienia do rezerwy,

c) zwolnienia z W. P.,

d) wydalenia z W. P.

(515) § 17.

Legitymacje osobiste oficerów w stanie spoczynku tracą ważność w razie:

a) śmierci właściciela legitymacji,

b) utraty tytułu oficerskiego, wzgl. utraty prawa noszenia munduru oficerskiego.

(516) § 18.

Przy przeniesieniu w stan spoczynku winien oficer zgłosić się w P. K. U. miejsca stałego zamieszkania, celem rejestracji.

P. K. U. umieszcza w legitymacji oficera swój numer rejestracyjny.

(517) § 19.

Legitymacje dla rodzin są wydawane na prośbę oficera.

Za rodzinę oficera, uprawnioną do otrzymania legitymacji osobistej, należy uważać żonę i dzieci do lat 18.

Dzieci mogą być wpisane do legitymacji żony „o ile nie ukończyły lat czternastu“ lub posiadać oddzielne legitymacje. W pierwszym wypadku fotografje dzieci w legitymacji nie są wymagane.

(518) § 20.

(n—g) Etatowi „funkcjonarjusze państwowej służby cywilnej“, zatrudnieni w oddziałach, urzędach i zakładach wojskowych, otrzymują legitymacje osobiste z chwilą ogłoszenia w rozkazie przynależnego D-twa ich formalnego przyjęcia do służby.

Legitymacje osobiste funkcjonarjuszy państwowych służby cywilnej tracą ważność w razie:

a) śmierci właściciela legitymacji,

b) zwolnienia ze służby.

(518a) (n—g) IX. Wszędzie, zarówno w samej „Instrukcji o legitymacjach“, jak i w uzupełnieniach do niej, skreślić słowa: „pracownicy (ków—kom) cywilni (ych—ym) wszystkich stopni służbowych“ i wpisać słowa: „funkcjonarjusze (ów—om) państwowej służby cywilnej“.

X. Za etatowych funkcjonarjuszów państwowej służby cywilnej, zatrudnionych w oddziałach, zakładach i urzędach wojskowych i uprawnionych do posiadania legitymacji według wzoru, ustalonego załącznikiem Nr. 6 do „Instrukcji o legitymacjach“, uważać należy wyłącznie tych urzędników cywilnych wszystkich stopni służbowych i funkcjonarjuszów niższych, którzy przyjęci zostali do służby na mocy nominacyj, ogłoszonych w dzienniku urzędowym (Rozk. Dzien-

ny M. S. Wojsk., Rozk. D. O. K.) i którzy pozostają na przewidzianych pokojową organizacją etatach bądź sił cywilnych, bądź też oficerów lub szeregowych.

XI. W związku z powyższem pracownicy kontraktowi, których stosunek służbowy normuje się zawieranemi z nimi umowami oraz postanowieniami prawa cywilnego, nie mają prawa do legitymacyj, ustalonych „Instrukcją".

(519) (n—b—g) 10. We wzorze legitymacji osobistej dla etatowych „funkcjonarjuszy państ. służby cywilnej", zatrudnionych w oddziałach, zakładach i urzędach wojskowych (załącznik Nr. 6 — do „Instrukcji") pod podpisem przełożonego należy dodać drukowany napis: „Na przejazd kolejami państwowemi 50 proc. zniżki w klasie . . . (słownie) . . . . . ."

11) 50 proc. zniżki przy przejazdach kolejami państwowemi przysługuje oficerom w stanie czynnym, nieczynnym i w stanie spoczynku, weteranom powstań narodowych, oraz etatowym „funkcjonarjuszom państwowej służby cywilnej", zatrudnionym w oddziałach, zakładach i urzędach wojskowych, za okazaniem legitymacji, przyczem w legitymacjach oficerów i weteranów wymieniony pod 10) napis nie jest wymagany.

(520) § 21.

Weterani powstań 1831, 1848, 1863 r. otrzymują legitymacje stałe w D. O. K. na terenie którego zamieszkują.

Legitymacje osobiste weteranów powstań 1831, 1848, 1863 r. tracą ważność w razie:

a) śmierci właściciela legitymacji,
b) utraty prawa do zaopatrzenia weterańskiego.

(520a) (n—h) **Notowanie adresów weteranów przy wystawianiu im legitymacyj.**

„Przy wystawieniu weteranom legitymacyj według wzoru, ustalonego zał. Nr. 7 do „Instrukcji o legitymacjach" (Dod. do Dz. Rozk. 31.22, poz. 454), oraz przy corocznem ich przedłużaniu D. O. K. mają notować każdorazowo adresy tych weteranów.

Wykazy imienne weteranów, zamieszkałych na terenie O. K. z podaniem adresów, wzgl. zaszłych zmian w adresach, D. O. K. przedłożą corocznie M. S. Wojsk Dep. VIII. San., oraz Oddz. V Szt. Gen., Ewidencja."

(520b). Legitymacje dla zamieszkałych zagranicą weteranów powstań narodowych — uzup. „Instrukcji o legitymacjach".

(n—k). Celem umożliwienia zamieszkałym zagranicą weteranom powstań narodowych, otrzymywania legitymacyj, których wzór zo-

stał ustalony załącznikiem Nr. 7 do „Instrukcji o legitymacjach (dod. do Dz. Rozk. Nr. 31.22, poz. 454 i Dz. Rozk. Nr. 51.22, poz. 703), zarządzam:

1. Zamieszkali zagranicą weterani powstań narodowych, pragnący otrzymać stosowną legitymację — powinni wnosić odnośne podania, za pośrednictwem polskiego konsulatu w państwie, w którem zamieszkują do M. S. Wojsk. Dep. VIII San., który, po stwierdzeniu prawa petenta do posiadania legitymacji, przesyła mu ją, tą samą drogą.

2. Przedłużenie ważności legitymacji, traktowane jako sprawa bardzo pilna, ma się odbywać w ten sam sposób, przyczem przy przesyłaniu do Dep. VIII San. M. S. Wojsk. zarówno podania o wystawienie legitymacji, jak i legitymacji, celem przedłużenia jej ważności, powinien być każdorazowo podany adres weterana, stwierdzony przez konsulat polski.

3. O ile zamieszkały zagranicą weteran utracił z jakiegokolwiekbądź powodu prawo do posiadania legitymacji, powinna ona być mu odebrana przez właściwą polską placówkę dyplomatyczną i przesłana do M. S. Wojsk. Dep. VIII San., celem jej zniszczenia. O powyższem powinna być zawsze zawiadamiana władza, która legitymację wystawiła.

4. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

(521) § 22.

(n—g) W wypadkach, gdy legitymacja traci swą ważność, należy natychmiast zwrócić ją władzy, która ją wystawiła, celem zniszczenia..

„Za nieodebranie legitymacji, celem zwrócenia jej władzy, (która ją wystawiła) i zniszczenia jako unieważnionej (§ 22. „Instrukcji"), wzgl. za niezarządzenie środków, zmierzających do jej odebrania, odpowiedzialność ponosi dowódca oddziału, zakładu lub urzędu, w którym właściciel legitymacji pełnił służbę w chwili jej unieważnienia."

„O ile zachodzi uzasadnione podejrzenie, że osobą, której legitymacja straciła swą ważność, używa jej bezprawnie dla uzyskania nienależących się jej uprawnień lub korzyści, należy w razie potrzeby zwrócić się do władz administracyjnych, względnie do organów policyjnych z prośbą o zarządzenie jej odebrania."

(522) § 23.

(n—g) Wzory legitymacji osobistych ustalają:

a) dla oficerów w stanie czynnym, nieczynnym, oraz w stanie spoczynku — załącznik 3.

b) dla rodzin oficerów — załącznik 4 i 5.
c) dla etatowych „funkcjonarjuszów państwowej służby cywilnej“ — załącznik 6.
d) dla weteranów powstań 1831, 1848 i 1863 r. — załącznik 7.

ROZDZIAŁ IV.

Postanowienia końcowe.

§ 24.

(523) Przepisy niniejszej instrukcji, dotyczące oficerów, mają zastosowanie do duchowieństwa wojskowego, urzędników wojskowych i chorążych.

(524) § 25.

(n—b) Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1923 r. i z tą chwilą tracą moc obowiązującą wszystkie rozkazy i przepisy z nią sprzeczne.

„Formularze legitymacyj według wzorów, ustalonych „Instrukcją“ i uzupełniającem ją niniejszem rozporządzeniem, wykonuje Ministerstwo Spraw Wojskowych (Dep. VIII Int. na zapotrzebowanie Gabinetu Ministra) i wydaje na ilościowe zapotrzebowania poszczególnym D. O. K.“

LVIII. WARUNKI PRZYJĘCIA DO WYŻSZEJ SZKOŁY WOJENNEJ.

(525) Warunki przyjęcia do Wyższej Szkoły Wojennej na kurs normalny 2-letni 1925-27 i następne.

(Dz. Rozk. Nr. 46/23, poz. 592. — O. III. Szt. Gen. 11059 Szk.
Zmienione: a) Dz. Rozk. Nr. 6/24, poz. 53. — O. III. Szt. Gen. 444 Szk.
b) Dz. Rozk. Nr. 10/24, poz. 138. — O. III. Szt. Gen. 849 Szk.
c) Dz. Rozk. Nr. 11/24, poz. 167. — O. V. Szt. Gen. 4910 G.
d) Dz. Rozk. Nr. 31/24, poz. 467. — O. III Szt. Gen. 6767 Szk.
e) Dz. Rozk. Nr. 37/24, poz. 547. — O. III. Szt. Gen. 372 Szk.
f) Dz. Rozk. Nr. 50/24, poz. 707. — O. III. Szt. Gen. 9566 Szk.)

I.

Na podstawie pkt. 26 „Tymczasowego statutu Wyższej Szkoły Wojennej“ Dz. Rozk. Nr. 28 z 1922, poz. 409, ogłaszam zatwierdzone przezemnie zmiany niektórych szczegółów organizacyjnych, oraz przedmiotów egzaminacyjnych i ich zakresu, które obowiązywać będą od r. 1924 włącznie, przy egzaminach wstępnych konkursowych do Wyższej Szkoły Wojennej.

II.

1. Każdy oficer W. P., w stopniu od porucznika do majora (włącznie) korpusów osobowych 1 — 10 (włącznie) oraz 15 i 16-go, wymienionych w art. 5 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P., odpowiadający następującym warunkom, może prosić w drodze służbowej o przyjęcie do Wyższej Szkoły Wojennej na kurs normalny.

2. (n—a—b—d). Warunki przyjęcia są:

a) stan fizyczny, gwarantujący zupełną zdatność do służby frontowej,

b) „ukończenie 26 lat życia } w roku kalendarzowym

c) nieprzekroczenie 32 lat życia } wstąpienia do szkoły".

Na rok 1924/25 oznaczenie górnej granicy wieku nie odnosi się do tych słuchaczy, którzy zdawali egzamin przedwstępny i wstępny, w jednym z poprzednich lat szkolnych i mają prawo powtórzenia egzaminu bez zdawania egzaminu przedwstępnego.

„W indywidualnych, godnych uwzględnienia wypadkach (b. dobra kwalifikacja, niezawinione niezdawanie egzaminu w poprzednich latach i t. p.) zadecyduje Szef Sztabu Generalnego, wyjątkowo na wniosek szefa Oddziału V Szt. Gen., dopuszczenie do zdawania egzaminów do Wyższej Szkoły Wojennej i tych oficerów, którzy przekroczyli maksymalną granicę wieku, nie wychodząc jednak poza rocznik 1890.

Zasada ta ma zastosowanie tylko w roku 1924.

Podań oficerów z nieukończonym 26 rokiem życia bezwzględnie nie należy przedkładać.

Granica wieku nie dotyczy oficerów wyznaczonych rozkazem Szefa Sztabu Generalnego 19000. V. G. 23".

d) 4 lata służby oficerskiej, w tem obowiązkowo 3 lata w linji (nie w sztabie lub biurze) lub jako instruktor w szkołach i na kursach wojskowych.

Obliczanie czasu służby oficerskiej i linjowej dla kandydatów do Wyższej Szkoły Wojennej — wyjaśnienie.

„Wobec możliwości mylnych interpretacyj rozkazu M. S. Wojsk. O. III S. G. L. 11059. Szk. 23. (Dz. R. Nr. 46.23, poz. 592), wyjaśniam, iż przy obliczaniu wymaganego czasu służby oficerskiej (4 lata) i służby linjowej (3 lata) do oficerów, ubiegających się o przyjęcie do W. S. W., należy w każdym wypadku stosować rok faktyczny (kalendarzowy).

Jedynie tylko oficerom, kandydującym do W. S. W., którzy w danym roku dobiegają ostatecznej maksymalnej granicy wieku, a którym jednak brak najwyżej jednego roku do ustanowionego cenzusu służby linjowej, można liczyć czas służby linjowej na froncie podwójnie".

e) bardzo dobra kwalifikacja,
f) ogólne wykształcenie, conajmniej w zakresie ukończonej szkoły średniej z egzaminem dojrzałości lub ukończenie jednej z pokojowych szkół oficerskich od roku 1923 włącznie.

3. Wybór słuchaczy następuje w drodze konkursu, opierającego się na wykazach kwalifikacyjnych (zał. A do niniejszych warunków przyjęcia, punkt II, a — f) i wyniku z egzaminu przedwstępnego i wstępnego.

W równych warunkach i przy równych stopniach, otrzymanych przy egzaminie, pierwszeństwo mają kandydaci, którzy:

a) mają dłuższą służbę linjową,
b) posiadają wyższe wykształcenie cywilne,
c) posiadają odznaczenia,
d) byli ranni.

4. (n—c—d) Kandydaci przedkładają w drodze służbowej do Ministerstwa Spraw Wojskowych (Oddz. V Szt. Gen.) własnoręcznie napisane podania o przyjęcie, wraz z wykazem kwalifikacyjnym, według zał. A. Przełożeni dowódcy dołączają do podania wykaz kar kandydata.

Składanie podań przez oficerów przy powtórnem przystępowaniu do egzaminu przedwstępnego do Wyższej Szkoły Wojennej.

„Na skutek wniosku jednego z dowództw O. K. wyjaśniem, że kandydaci, którzy odstąpili od egzaminu przedwstępnego do Wyższej Szkoły Wojennej, są obowiązani, o ile zamierzają ubiegać się o dopuszczenie do W. Ś. W., wnieść w roku następnym podania ściśle wedle wzoru, określonego, w Dz. Rozk. Nr. 46.23, poz. 592".

„Jako ostateczny i nieprzekraczalny termin dla wpłynięcia podań do Oddz. V Szt. Gen. ustalam dzień i listopada".

5. Lista kandydatów, którzy w zupełności odpowiedzieli warunkom pkt. II a — f), zestawiona według poszczególnych D. O. K., zostaje ogłoszona w Dzienniku Personalnym M. S. Wojsk., z równoczesnem oznaczeniem terminu egzaminu przedwstępnego.

6. (n—d) „Egzamin przedwstępny pisemny odbędzie się w pierwszej połowie grudnia przy poszczególnych D. O. K., w których obrębie kandydaci, w chwili zgłoszenia się do Szkoły pełnili służbę".

Egzamin polega na opracowaniu:

a) tematu z wiedzy ogólnej,
b) tematu z historji politycznej i wojskowej Polski,
c) tematu z geografji Polski i ogólnej,
d) tematów z terenoznawstwa i czytania map,
e) zadania z fortyfikacji polowej.

7. W celu zapewnienia zupełnej bezstronności oceny wypracowań, odbywa się ten egzamin pod ścisłą klauzurą przy D. O. K., w sposób przepisany Instrukcją (zał. B. do niniejszych warunków przyjęcia).

8. (n—f) Przesłane z poszczególnych D. O. K. do komendy Wyższej Szkoły Wojennej wypracowania pisemne kandydatów, ocenia Komisja egzaminacyjna — złożona z wykładowców Wyższej Szkoły Wojennej, powoływana do tego corocznie przez komendanta Szkoły pod tegoż przewodnictwem — stosując tabelę stopni i sposób oceniania ogólnego wyniku egzaminów każdego poszczególnego kandydata.

Sposób oceny wyników egzaminów wstępnych do Wyższej Szkoły Wojennej — częściowa zmiana rozk.

1. „Egzamin przedstępny.

Celem obliczenia wyników egzaminu przedwstępnego poszczególne przedmioty tego egzaminu posiadają następujące współczynniki:

Wiedza ogólna	3
Historja polityczna i Polski	2
Geografja Polski i ogólna	2
Terenoznawstwo	3
Fortyfikacja polowa	3

Otrzymaną notę z każdego przedmiotu (w przyjętej 20 stopniowej skali) mnoży się przez odpowiedni współczynnik, poczem uzyskane w ten sposób z każdego przedmiotu ilości punktów sumuje się razem.

Egzamin przedwstępny jest zdany i kandydat jest dopuszczony do egzaminu wstępnego, o ile ogólna suma otrzymanych w ten sposób punktów wynosi conajmniej 143, ponadto nota z każdego poszczególnego przedmiotu jest nie mniejsza od 11.

2. Egzamin wstępny.

Ogólną ocenę egzaminu wstępnego przeprowadza się w analogiczny sposób, przyczem poszczególne przedmioty tego egzaminu mają następujące współczynniki:

Taktyka ogólna (pisemnie)	8
„ „ (ustnie)	6
Regulaminy	6
Historja wojenna	2
Nauka o broni	2
Język francuski	1
Jazda konna	1
Stenografja	1

Dla zdania egzaminu wstępnego z dobrym postępem koniecznem jest — aby ogólna suma otrzymanych przez kandydata punktów wynosiła conajmniej 297, ponadto zaś — aby nota z każdego z pierw-

szych pięciu przedmiotów (Taktyka ogólna (ustnie i pisemnie), Regulaminy, Historja wojenna i Nauka o broni), była nie mniejszą od 11. Dla oficerów zaś artylerji, kawalerji i taborów również nota z jazdy konnej musi być nie mniejszą od 11.

3. Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia i mają być zastosowane po raz pierwszy przy egzaminach na rok 1925/26."

Ocenę Komisji egzaminacyjnej podaje komendant Wyższej Szkoły Wojennej Oddziałowi V Szt. Gen. do wiadomości w formie listy tych, którzy egzamin przedwstępny zdali conajmniej z dobrym postępem i tych, którzy egzaminu przedwstępnego nie zdali, wedle znaków rozpoznawczych, umieszczonych na wypracowaniach kandydatów.

Szef Oddziału V Szt. Gen. po otwarciu kopert ze znakami rozpoznawczemi (pkt 9e, 12 i 22 zał. B.) sprawdza kandydatów imiennie, poczem lista imienna kandydatów dopuszczonych do egzaminu wstępnego z równoczesnem powołaniem ich na termin tegoż egzaminu, zostaje ogłoszona w Dzienniku Personalnym M. S. Wojsk.

9. Egzamin wstępny odbędzie się w miesiącu kwietniu w Wyższej Szkole Wojennej w Warszawie przed Komisją egzaminacyjną, powołaną przez komendanta Szkoły z pośród wykładowców i obejmuje:

a) taktykę ogólną (pisemnie),
b) taktykę ogólną (ustnie),
c) historję wojenną (ustnie),
d) regulaminy (ustnie),
e) naukę o broni (ustnie),
f) język francuski (ustnie),
g) jazdę konną,
h) stenografję (pisemnie) od r. 1925 włącznie.

10. Egzamin wstępny odbywa się grupami po 12 kandydatów, w porządku ustalonym przez komendanta Szkoły, z wyjątkiem egzaminu pisemnego z taktyki ogólnej, który odbywa się dla wszystkich kandydatów razem, pod klauzurą i w myśl reguł, jak przy egzaminie przedwstępnym (zał. B. do niniejszych warunków przyjęcia).

Po ukończeniu egzaminu, kandydaci wracają do swych oddziałów, gdzie oczekują powołania do Szkoły przez Ministra Spraw Wojskowych. Lista powołanych będzie ogłoszona w miesiącu maju w Dzienniku Personalnym.

11. Koszty związane z powołaniem do egzaminów wstępnych do W. S. W. ponosi Skarb Państwa.

12. Kandydatom należy, o ile na to warunki służbowe pozwalają, w razie ich powołania do egzaminów wstępnych, udzielić urlopu wypoczynkowego z tem, żeby ogólna miara, dozwolona w przepisach o urlopach, przez to nie została przekroczona.

13. Po przeprowadzeniu egzaminu wstępnego i oznaczeniu przez Komisję egzaminacyjną tych kandydatów, którzy egzamin zdali conajmniej z dobrym postępem, z określeniem uzyskanych przez nich lokat i którzy nie zdali — prześle komendant Szkoły do Oddziału V Szt. Gen. wykaz egzaminowanych według następujących kategoryj:

a) którzy egzaminy wstępne zdali z taką lokatą, że mogą być przyjęci do Szkoły w bieżącym roku, stosownie do ilości miejsc, oznaczonych przez Ministra Spraw Wojskowych, na wniosek Szefa Sztabu Generalnego;

b) którzy egzaminy wstępne zdali z dobrym wynikiem, lecz z taką lokatą, że w roku bieżącym do Szkoły przyjęci być nie mogą. Oficerom tym przysługuje prawo powtórnego ubiegania się o przyjęcie do Wyższej Szkoły Wojennej w jednym z następnych lat, o ile nie przekroczą granicy wieku lub stopnia, przyczem zostaną zwolnieni od konkursu podań i egzaminu przedwstępnego; muszą jednakowoż zawiadomić Oddział V Szt. Gen. do dnia 1 marca o zamiarze stawania do egzaminu wstępnego, aby być objętymi listą dopuszczonych do zdawania tegoż egzaminu.

14. Przyjęci do Szkoły kandydaci zostają odkomenderowani przed rozpoczęciem kursu w Wyższej Szkole Wojennej do odnośnych rodzajów wojsk, innych, aniżeli broń macierzysta (np. oficera art. do piechoty) celem praktycznego zapoznania się z temi broniami i ich organizacją. Termin tych odkomenderowań, zakres praktyki i rozdział oficerów na poszczególne formacje ustali komendant Szkoły w porozumieniu z Oddziałem V i III Szt. Gen. i przedłoży Szefowi Sztabu Generalnego do zatwierdzenia, celem ogłoszenia.

(525a) III.

(n—d) „Ponadto kandydatów do Wyższej Szkoły Wojennej i Ecole Superieure de Guerre w Paryżu obowiązują oprócz ogłoszonych rozkazów następujące warunki:

1. Oficerowie, którzy mają dochodzenia sądowe lub honorowe, nie mogą być powołani do egzaminu przedwstępnego. Oficerowie ci, zależnie od zapadłego wyroku, mogą ewentualnie ubiegać się o ponowne powołanie do egzaminu w roku następnym.

2. Oficerowie, względem których wdrożono dochodzenie sądowe lub honorowe po zdaniu egzaminu przedwstępnego, mogą być dopuszczeni do egzaminu wstępnego tylko wtedy, jeśli uniewinniający wyrok zapadnie przed rozpoczęciem egzaminów wstępnych, w przeciwnych razach mogą być powołani, zależnie od zapadłego wyroku, do egzaminu wstępnego w następnym roku bez obowiązku powtórzenia egzaminu przedwstępnego.

3. Oficerowie, względem których zostały wdrożone dochodzenia sądowe lub honorowe po zdaniu egzaminu przedwstępnego i wstępnego mogą być powołani do Szkoły tylko w wypadku zapadnięcia uniewinniającego wyroku przed rozpoczęciem roku szkolnego. W przeciwnym razie powołani zostaną w następnym roku bez obowiązku ponownego zdawania egzaminu przedwstępnego, lecz po ponownem zdaniu egzaminu wstępnego".

Załącznik B.

(526) Instrukcja dla przeprowadzenia egzaminu wstępnego do Wyższej Szkoły Wojennej.

I. Termin.

Corocznie z końcem stycznia zostają ogłoszone przez Min. Spraw Wojsk.: lista kandydatów, którzy, w myśl pktu II warunków przyjęcia do Wyższej Szkoły Wojennej, zostali dopuszczeni do egzaminu przedwstępnego i ustalony równocześnie dokładny termin dla przeprowadzenia egzaminu przy poszczególnych D. O. K.

2. Porządek egzaminu.

W pierwszym dniu egzaminu od godz. 9-ej do godz. 13-ej opracowanie tematu z wiedzy ogólnej.

W drugim dniu egzaminu od godz. 9-ej do godz. 13-ej opracowanie zadania z fortyfikacji.

W trzecim dniu egzaminu od godz. 9-ej do godz. 11-ej opracowanie zadań z geografji Polski i ogólnej.

W czwartym dniu egzaminu od godz. 9-ej do godz. 11-ej opracowanie tematu z historji politycznej i wojsk. i — od godz. 15-ej do 17-ej opracowanie tematu z terenoznawstwa.

3. Stawienie się kandydatów.

D-cy O. K. spowodują stawienie się kandydatów w przeddzień pierwszego dnia egzaminu w miejscu postoju D. O. K. i zawiadomią równocześnie komendę Wyższej Szkoły Wojennej wprost — o zmianach, zaszłych w personalnych stosunkach kandydatów, jak to: o zwolnieniu z wojska, o ewentualnem odstąpieniu od zamiaru poddania się egzaminowi, oraz o zmianach kwalifikacji kandydatów, które wykluczają ich dopuszczenie do egzaminu przedwstępnego, jak np. zawieszenie w czynnościach służbowych, dochodzenie sądowo-karne, honorowe i t. p.

4. Zmiany w przydziale służbowym kandydatów.

Zmian w przydziale służbowym kandydatów nie należy podawać komendzie Wyższej Szkoły Wojennej, gdyż zasadniczo kandydaci składają egzamin przedwstępny przy tem D. O. K., w którego skład wchodzili w chwili zgłoszenia się do egzaminu.

5. Kredytowany przejazd, diety, kwatery, ordynansi osobiści.

Kandydatom przysługuje prawo kredytowanego przejazdu koleją lub innemi, ustalonemi środkami komunikacyjnemi, do miejsca postoju D. O. K., przy którem egzamin składają — i z powrotem.

Na czas podróży i egzaminu przysługują kandydatom — o ile egzamin odbywa się poza zwykłem miejscem służbowem — dzienne diety, oraz prawo do przejściowego zakwaterowania w miejscu składania egzaminu.

Ordynansów osobistych brać ze sobą nie wolno.

6. Wyznaczenie lokalu egzaminacyjnego.

D-cy O. K., przy których odbywa się egzamin przedwstępny, wyznaczają odpowiedni lokal, w którym kandydaci, pozostający podczas egzaminu „pod ścisłą klauzurą", mogą swobodnie poświęcić się pracom pisemnym.

7. Przybory do egzaminów.

Każdy kandydat ma przynieść z sobą do egzaminu: ołówki: czarny, czerwony, niebieski, zielony i brunatny, cyrkiel i linijkę z podziałką centymetrową.

Natomiast: papier, mapy i inne materjały, potrzebne do opracowań, dostarczy komenda Wyższej Szkoły Wojennej równocześnie z zadaniami.

8. Odbiór zadań i materjału egz. w W. Szk. Woj.

Celem odbioru zadań i materjału egz., D. O. K. skierują corocznie kurjerów na dzień 5 lutego godz. 12 do W. Szk. Wojen. w Warszawie.

Kurjerów należy zaopatrzyć w legitymację, podpisaną przez szefa Sztabu odnośnego D. O. K., upoważniającą ich do odbioru materjału egz.

Po odbiorze materjału kurjerzy są obowiązani do natychmiastowego powrotu do wysyłających ich D. O. K., gdzie bezzwłocznie po przybyciu oddać winni przywieziony, opieczętowany plik do rąk własnych szefa Szt. D. O. K., który ten plik osobiście otwiera i przechowuje.

9. Zawartość pliku.

Plik ten zawierać będzie:

a) rozdzielnik,

b) wykaz imienny kandydatów,

c) odpowiednią ilość kopert z kartkami dla wpisania nazwiska kandydata (zobacz poniżej pkt 12a),

d) zadania, oraz materjał do ich opracowania (mapy, szkice, papier), rozdzielony według dni egzaminu i przedmiotów w oddzielnych, opieczętowanych kopertach

Ilość papieru będzie tak obliczona, by na każdego kandydata przypadało:

po 3 arkusze na opracowanie tematów z wiedzy ogólnej, z historji i z fortyfikacji polowej,
po 2 arkusze na opracowanie zadań z geografji,
po 1 arkuszu na opracowanie zadań z terenoznawstwa,
po 1 arkuszu zapasowym.

Każdy arkusz papieru będzie oznaczony pieczątką komendy Szkoły; innym papierem, jak dostarczonym przez komendę Szkoły, bezwarunkowo posługiwać się nie wolno.

e) 5 odpowiednio przygotowanych i oznaczonych próżnych kopert, w których należy odesłać opracowania kandydatów z poszczególnych przedmiotów do komendy Szkoły i 1 kopertę, w której należy odesłać znaki rozpoznawcze (jak pkt 12) do Oddziału V Szt. Gen.

10. Klauzura.

Egzamin odbywa się pisemnie „pod ścisłą klauzurą“ i pod nadzorem szefa Sztabu odnośnego D. O. K. lub jego zastępcy, i jednego sztabowego oficera, wydelegowanego przez odnośne D. O. K. (przy większej liczbie, niż 20 kandydatów — 2 oficerów) według następujących wskazań.

11. Zbiórka.

Kandydaci i oficerowie dozorujący powinni się zebrać w każdym dniu egzaminu 15 min. przed godziną wyznaczoną na rozpoczęcie opracowań, w lokalu egzaminacyjnym.

12. Znak rozpoznawczy.

a) W przeddzień pierwszego dnia egzaminu, po zaznajomieniu kandydatów z treścią niniejszych „wskazań“, ma każdy z kandydatów wpisać na kopercie i na kartce (zob. powyżej pkt 9c) obrany „znak rozpoznawczy“, potem tylko na kartce swoje nazwisko, włożyć następnie tę kartkę do koperty, zakleić ją osobiście i wręczyć szefowi Sztabu D. O. K., względnie jego zastępcy, który wkłada je do specjalnej koperty (jak pkt 9e) zakleja, pieczętuje i przechowuje do ostatniego dnia egzaminu w zamknięciu.

b) jako „znak rozpoznawczy“ wybiera sobie każdy z kandydatów dowolnie sześciocyfrową liczbę, z dodaniem wielkiej litery alfabetu np. „825713 A“ (w liczbie unikać równych cyfr, a cyfry nie stawiać w liczbowym porządku).

c) ten, raz obrany „znak rozpoznawczy“ umieszczają kandydaci na wszystkich w ciągu egzaminu dostarczonych wypracowaniach, mapach, szkicach, załącznikach do nich, wpisując go

na oznaczonem miejscu, w prawym górnym rogu każdego arkusza (półarkusza), zgodnie ze „znakiem rozpoznawczym“, wpisanym przez każdego kandydata na kopercie i na kartce, odnośnie do pkt. a) tych „wskazań“.

13. Wydawanie pytań.

Starszy z oficerów, nadzorujących klauzurę, otwiera w obecności kandydatów każdorazowo poszczególne opieczętowane koperty, zawierające pytania, w oznaczonym na kopercie dniu i godzinie, wydaje następnie pytania te kandydatom, którzy bezzwłocznie mają przystąpić do ich opracowania.

14. Zakaz używania podręczników.

Używanie i korzystanie z jakichkolwiek podręczników, wspólne dyskusje nad sposobem wykonania prac, pomaganie sobie nawzajem, lub przeszkadzanie innym kandydatom w opracowaniu, wydalenie się z lokalu egzaminacyjnego na dłuższy czas, wynoszenie zadań lub wypracowań poza obręb lokalu egzaminacyjnego — jest bezwarunkowo wzbronione.

15. Wyjaśnienia — udzielanie.

Wyłącznie starszy z oficerów nadzorujących udziela kandydatom wyjaśnienia w razie niezrozumienia pytania, lub w wypadku, gdy zachodzą inne jakie wątpliwości co do zadania. Do niego jedynie poszczególni kandydaci mogą się osobiście zwracać w potrzebie, z prośbą o wyjaśnienie.

16. Kara za nieprzestrzeganie zakazów.

Kandydatowi nie stosującemu się ściśle do powyższego zakazu winien starszy z oficerów nadzorujących odebrać bezzwłocznie zadanie, wykluczyć go od dalszego egzaminu i przedstawić następnie kandydata szefowi Sztabu, celem natychmiastowego odesłania go do swego oddziału (d-twa i t. d.). Odebrane opracowanie należy z odpowiednim raportem przesłać wraz z innym materjałem egzaminacyjnym do komendy Wyższej Szkoły Wojennej.

17. Ograniczenie czasu dla pracy.

Ograniczenia czasu, wyznaczonego dla opracowań poszczególnych pytań, należy ściśle przestrzegać. Po upływie tegoż, zarządzi starszy z nadzorujących oficerów zamknięcie tekstu wypracowań — bez względu na to, czy kandydaci zdołali pracę zupełnie ukończyć — równą linją wpoprzek arkusza i umieści pod nią godzinę i swój podpis (parafę).

Na opracowaniach, oddanych przez kandydata przed wyznaczonym terminem dla opracowania poszczególnych pytań, wpisze starszy z nadzorujących oficerów na pierwszej stronicy pracy — godzinę oddania i swoją parafę.

18. Zewnętrzna forma prac.

Pisać należy wyraźnie i czytelnie ołówkiem czarnym i tylko na prawej stronie, na szerokość zgiętego w połowie arkusza. Nieczytelne prace nie będą wogóle klasyfikowane.

19. Unikanie rozwlekłości.

Wypracowania pisemne nie powinny przekraczać ilości papieru, przeznaczonego na opracowanie poszczególnych tematów przez komendę Wyższej Szkoły Wojennej (zob. powyżej pkt 9d). Nie rozpisywać się więc, trzymać się ściśle tematu — krótki, węzłowaty, ale jasny styl, cechować powinien pracę kandydatów.

20. Zbieranie zadań.

Po upływie czasu, przeznaczonego dla wypracowania każdego przedmiotu, zbierze starszy z oficerów nadzorujących wypracowania i włoży je do przeznaczonej na ten cel koperty (zob. pkt 9e), wypełni na niej rubrykę co do ilości opracowań, arkuszy i załączników, zamknie kopertę, poświadczając wraz z drugim oficerem nadzorującym własnoręcznemi podpisami zawartość koperty oraz godziny rozpoczęcia i zakończenia opracowania.

21. Przechowanie zadań.

Tak wykończone koperty przechowuje szef Sztabu D. O. K., aż do ostatniego dnia egzaminu, „pod zamknięciem".

22. Odesłanie zadań do Szkoły.

Po ostatecznem ukończeniu egzaminu, prześlą szefowie Sztabu D. O. K. bezzwłocznie przez kurjerów, wszystkie opracowania (koperty wraz ze zbywającym papierem) opieczętowane, wprost do komendy Wyższej Szkoły Wojennej, a kopertę ze znakami rozpoznawczemi do Oddziału V Szt. Gen.

23. Wykaz imienny kandydatów.

Do przesyłki należy również dołączyć wykaz imienny kandydatów, przesłany przed egzaminem przez komendę Wyższej Szkoły Wojennej do D. O. K. wraz z plikiem (patrz pkt 9b) i uzupełnić go nazwiskami kandydatów, którzy od egzaminu ustąpili, względnie z innych przyczyn egzaminu nie składali lub od egzaminu, w myśl pkt. 16, zostali wykluczeni.

24. Odesłanie kandydatów.

Na wypadek, gdyby któryś z kandydatów podczas egzaminu od dalszego egzaminu z jakichkolwiek przyczyn odstąpił, należy go natychmiast odesłać do jego oddziału (d-twa), a opracowania jego wraz z innym niezużytkowanym materjałem egzamin. zwrócić komendzie Wyższej Szkoły Wojennej.

Odstąpienie od egzaminu, nieusprawiedliwione nagłem obłożnem zachorowaniem, co zawsze musi być stwierdzone przez lekarza wojskowego, względnie stwierdzone przez szefa Sztabu D. O. K., szczególnemi okolicznościami, zasługującemi bezwzględnie na uwzględnienie, jest równoznaczne z niezdaniem egzaminu.

Załącznik C.

(527) Zestawienie przedmiotów egzaminu przedwstępnego i wstępnego, ich zakres i podręczniki.

A. Egzamin przedwstępny.

I. Temat z wiedzy ogólnej.

Opracowanie ma na celu wykazanie ogólnego wykształcenia kandydata, jego sposobu wyrażania swych myśli i pojęć, ich logicznego ujęcia i przedstawienia, stwierdzenia biegłości stylistycznej i znajomości języka polskiego.

Temat powinien być wypracowany bez użytku jakichkolwiek podręczników w przeciągu najwyżej 4-ch godzin.

2. Historja polityczna i wojskowa.

Przeobrażenie wojskowości, szczególnie polskiej, t. j. sposobów wystawiania, uzbrojenia, organizacji i taktyki wojsk, oraz sposobu prowadzenia wojen od końca średniowiecza, aż do roku 1864.

Pogląd ogólny na rozwój wojskowości powszechnej. Orjentacja w wielkich zagadnieniach historji politycznej XVIII, XIX i XX wieku.

Temat winien być opracowany bez użytku jakichkolwiek podręczników w przeciągu 2-ch godzin.

Podręczniki:

Płk. Kukiel — Zarys Historji Wojskowości w Polsce.
Smoleński — Dzieje Narodu Polskiego lub
Lewicki — Dzieje Polski, wydanie Mościckiego albo Friedberga.
Zakrzewski — Historja Powszechna, tom III, albo odpowiednie tomy podręcznika Karejewa.
Tokarz — Wojna polsko-rosyjska 1831.

3. Geografja Polski i ogólna.

Gruntowna znajomość geografji ogólnej, a przedewszystkiem geografji Polski i krajów ościennych.

Opracowanie 2 pytań. Jedno z nich polegać będzie na uzupełnieniu z pamięci szkicu geograficznego pewnego obszaru ziem polskich i krajów ościennych, co do orografji, hydrografji, sieci komunikacyjnej, granic i t. d.

Czas do opracowania tych 2 pytań — 4 godziny.

Podręczniki:

Pawłowski, Sosnowski, Sujkowski i Lencewicz — Kurs Geografji Polski.

4. Terenoznawstwo i czytanie map.

Egzamin ma wykazać znajomość podstawowych pojęć terenoznawstwa i umiejętności czytania map. Wymagane będzie również sporządzanie szkicu.

Czas do opracowania podstawowych pytań — 2 godziny.

Podręczniki:

Lewakowski — Terenoznawstwo i kartografja

Gąsiewicz i Rössler — Zarys topografji.

5. Fortyfikacja polowa.

Zastosowanie podstawowych pojęć z dziedziny umocnień polowych i służby saperskiej do pojedyńczych założeń taktyczno-technicznych.

Czas opracowania tematu — 4 godziny.

Podręczniki:

Biesiekierski — Fortyfikacja polowa.

Normand — Roboty w polu (w druku).

Instrukcja minerska.

B. Egzamin wstępny.

1. Taktyka — pisemnie.

Opracowanie ma na celu wykazanie znajomości Reg. Służby Polowej i Regulaminów głównych broni piechoty, jazdy, artylerji, oraz umiejętności ich zastosowania przy konkretnem zadaniu taktycznem, bez kładzenia nacisku na słuszność rozwiązania pod względem taktycznym. Polega na opracowaniu rozkazu wykonawczego w myśl decyzji i rozkazu d cy dyw. piech. w zakresie oddziału wydzielonego 3—4 baony piech., 1—2 szwadrony jazdy, 2—3 baterji.

Czas do opracowania — 4 godziny.

Podręczniki:

Odnośne regulaminy. Francuski regulamin piechoty Cz. II. wyd. W. I. N. W. z r. 1923.

2. Taktyka — ustnie.

Egzamin ma wykazać zdolność kandydata do powzięcia słusznej i zgodnej z regulaminami decyzji w zakresie, jak przy egzaminie pisemnym, z uwzględnieniem funkcjonowania służb (łączność, wyżywienie, ewakuacja i t. d.) między pierwszą linją bojową, a organami dywizyjnemi służb. Odpowiedzi będą wymagane jedynie w formie rozkazu.

Podręczniki:

Odnośne regulaminy W. P., pozatem instrukcje specjalne, które do czasu egzaminu weszły w życie.

3. Historja wojenna.

Egzamin polega na omówieniu w głównych zarysach i bez pomocy szkiców i podręczników — działań Wojen Napoleońskich i kampanji 1831, 1870, aż do bitwy pod Sedanem włącznie, r. 1914 i 18 (wojna ruchowa) ze szczególnem uwzględnieniem r. 1914. Od kandydatów wymagać się będzie sporządzania odręcznych szkiców na tablicy odnośnej operacji.

Podręczniki:

Wojny Napoleońskie — Wojsk. Inst. Nauk. Wydawn. Warszawa 1921 r.

Płk. Tokarz — Wojna 1830—31. Wojna 1870—71 i 1914 w opracowaniu Wyższej Szk. Woj.

Płk. Corda — Bitwa na froncie zachodnim 1918 r.

4. Regulaminy.

Kandydat ma wykazać w dyskusji szczegółową znajomość regulaminów głównych broni.

5. Program pytań z nauki o broni

(n—f) „dla egzaminu wstępnego do Wyż. Szkoły Wojennej.

1. Charakterystyka karab. powtarzalnego.
2. Charakterystyka r. k. m.
3. Charakterystyka c. k. m.
4. Zasady działania broni samoczynnej.
5. Cel, zasada i sposoby ryglowania w br. piechoty.
6. Rodzaje ognia k. m. i ich użycie.
7. Charakterystyka br. tow.
8. Strzał przeciwlotniczy piechoty.
9. Ogień pośredni c. k. m.
10. Sposoby doprowadzania (naboi) w broniach samoczynnych.
11. Sposoby strzelania z działka 37 mm.
12. Rodzaje ognia moździ. J. D.
13. Rodzaje pocisków kb. i c. k. m. i ich użycie.
14. Rodzaje granatów ręcznych i ich zastosowanie.
15. Sposoby chłodzenia lufy w broniach samoczynnych.
16. Rodzaje zapalników w granatach ręcznych
17. Porównanie ognia kb., r. k. m. i c. k. m.
18. Porównać sposoby celowania w kb., r. k. m. i c. k. m. i br. tow.
19. Przyrządy do ostrzeliwania płatowców z c. k. m.
20. Napinanie i odpalenie w br. piechoty.

Artylerja.

1. Zasada wzmocnienia lufy działowej.
2. Sposoby uszczelniania lufy działowej.
3. Działania pocisków artyleryjskich.
4. Rodzaje zamków w działach.
5. Oporopowrotniki dział.
6. Rodzaje zapalników artyleryjskich.
7. Podział artylerji ze względu na tor.
8. Charakterystyka armaty 75 mm.
9. Charakterystyka haubicy 155 mm.
10. Metody strzelania artylerji.
11. Zasady celowania w armacie 75 mm.
12. Zasada celowania w haubicy 155 mm.
13. Charakterystyka haubicy 105 mm.
14. Sposoby celowania z haubicy 105 mm.
15. Pociski gazowe i ich użycie.
16. Strzał przeciwlotniczy artylerji.
17. Zwalczanie czołgów z artylerji.
18. Sposoby wstrzeliwania się artylerji.
19. Rodzaje pocisków artyleryjskich.
20. Zasada przygotowania ognia artylerji na podstawie mapy.

Balistyka.

1. Praca gazów prochowych w lufie.
2. Sposoby zwiększania donośności broni.
3. Rodzaje prochów i zastosowanie w broni.
4. Rozwój broni ręcznej i jego wpływ na sposoby walki.
5. Rozwój artylerji i jego wpływ na sposoby walki.
6. Sposoby zwiększenia siły pocisków.
7. Wpływ szybkości początkowej na dane balistyczne broni.
8. Związek między kalibrem a działaniem broni.
9. Znaczenie płaskości toru dla działania broni.
10. Znaczenie szybkości pozostałej dla działania broni.
11. Sposoby zwiększania szybkości pozostałej.
12. Dane balistyczne broni dla strzału przeciwlotniczego.
13. Warunki stosowania strzelania z ukrycia.
14. Jak wpływają warunki atmosferyczne na strzał.
15. Cel i skutek gwintowania luf.
16. Budowa pocisku i jej wpływ na dane balistyczne."

Podręczniki:

Odnośne instrukcje i podręczniki polecone do użytku przez M. S. Wojsk.

6. Stenografja (systemu Gabelsbergera-Polińskiego).

Egzamin polega na dyktandzie kilku zdań w języku polskim. Kandydat ma wypisać wszystkie słowa, a szybkość ma wynosić 80 słów na minutę.

Podręczniki:

Stan. Korbel — Stenografja polska. Kraków 1922. Akademja Handlowa.

Antoni Wojnar — Znaczniki systemu Gabelsbergera-Polińskiego. Polski Cieszyn 1920.

7. Język francuski.

Egzamin polega na wykazaniu biegłości w czytaniu i przetłumaczeniu z francuskiego na polski ustępów regulaminu lub z literatury wojskowo-fachowej.

8. Jazda konna.

Egzamin ma na celu wykazać stopień umiejętności jazdy konnej poszczególnych kandydatów.

Oficerowie kawalerji i artylerji konnej, którzy nie wykażą w jeździe konnej stopnia zadowalniającego, nie będą przyjęci do Wyższej Szkoły Wojennej.

(528) Wykaz podręczników poleconych dla przygotowania się do egzaminu przedwstępnego i wstępnego w Wyższej Szkole Wojennej

(oprócz podanych w projekcie Oddziału III. Szt. Gen.)

Historja polityczna i wojskowa.

1. Tokarz — Wojna polsko-rosyjska 1831 r.

Taktyka.

1. Odnośne regulaminy polskie.
2. Francuski regulamin piechoty Cz. II. Wyd. W. I. N. W. 1923 r.

Fortyfikacja polowa.

1. Płk. Normand — Roboty w polu (w druku).
2. Instrukcja minerska.

Historja wojenna.

1. Ppłk. Corda — Bitwa na froncie zachodnim 1918 tłum. mjr. Kara. Wydanie W. I. N. W. 1923 r.

Nauka o broni palnej.

1. Por. Dzięgielewski — Karabin francuski piechoty. W. I. N. W. 1923 r.
2. Kpt. Felsztyn — Karabin Mauzera W. I. N. W. 1921 r.
3. Ppłk. Kwaciszewski — Lekki karabin maszynowy Maxima 08/15. 08/18. W. I. N. W. 1923 r.
4. Karabin maszynowy Hotschkissa wz. 1914. W. I. N. W. 1921 r.
5. Armata polowa 75 mm. francuska.
6. Kpt. Felsztyn — Francuski karabin ręczny maszynowy.
7. Ppłk. Kwaciszewski — Karabin maszynowy Szwarzlose.

(529) Uregulowanie przynależności ewidencyjnej etatowej i służbowej oficerów, powołanych na kursy doszkolenia Wyższej Szkoły Wojennej i Wyższej Szkoły Intendentów.

Dz. R. Nr. 21/24, poz. 321. — O. V. Szt. Gen. 3421. G.)

W celu uregulowania przynależności ewidencyjnej, etatowej i służbowej oficerów powołanych na kursy doszkolenia Wyższej Szkoły Wojennej, Wyższej Szkoły Int. i innych szkół o tym charakterze, zarządzam:

I. Oficerowie posiadający przynależność ewidencyjną, etatową i służbową w formacjach ewidencyjnych, z chwilą powołania na kurs doszkolenia Wyższej Szkoły Woj., kurs doszkolenia Wyższej Szkoły Int. lub innych szkół o tym charakterze zostają przeniesieni w przynależność służbową do odnośnej szkoły, pozostając nadal w przynależności ewidencyjnej i etatowej we właściwych im formacjach ewidencyjnych.

II. Oficerowie posiadający przynależność etatową i służbową do formacyj nieewidencyjnych z chwilą powołania ich na kurs doszkolenia Wyższej Szkoły Woj., kurs doszkolenia Wyższej Szkoły Int. lub innych szkół w tym charakterze zostają przeniesieni w przynależność służbową do odnośnej szkoły, a w przynależność etatową do właściwych im formacyj ewidencyjnych.

Jeśli właściwa formacja ewidencyjna nie posiada wolnego stanowiska etatowego, — oficer zostaje przeniesiony ewidencyjnie i etatowo do takiej formacji ewidencyjnej, która odpowiednie etatowe stanowisko posiada.

III. Oficerowie posiadający przynależność służbową do formacyj nieewidencyjnych z chwilą powołania ich na kurs doszkolenia Wyższej Szkoły Woj., kurs doszkolenia Wyższej Szkoły Int. lub innych szkół o tym charakterze zostają przeniesieni w przynależność służbową do właściwych im formacyj ewidencyjnych, w których mają przynależność ewidencyjną i etatową. Z tych formacyj dopiero będą oni przeniesieni w przynależność służbową do odnośnej szkoły.

IV. Obsadzenie oficerami wyszczególnionymi w pkt. I, II i III, etatowych stanowisk w formacjach nieewidencyjnych — jest niedopuszczalne.

Dz. Rozk. 29/25

LIX. WARUNKI PRZYJĘCIA DO WYŻSZEJ SZKOŁY INTENDENTURY.

(530) Warunki przyjęcia do Wyższej Szkoły Intendentury na kurs normalny 2-letni 1925/27 i następne.

(Dz. Rozk. Nr. 2/25, poz. 19. — O. III Szt. Gen. 9689 Szk.)

1. Do Wyższej Szkoły Intendentury na kurs 2-letni (normalny) mogą kandydować oficerowie zawodowi w stopniu kapitana i porucznika korpusów osobowych: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 i 18, jak również oficerowie marynarki, którzy odpowiadają następującym warunkom:

a) są po dwzględem fizycznym zupełnie zdolni do służby na dłuższe lata,

b) osiągnęli conajmniej 25 lat życia, lecz w każdym wypadku nie przekroczyli jeszcze 35 roku życia (w roku kandydowania do Szkoły),

c) posiadają conajmniej: kandydaci na rok 1925/26 — 5 lat
kandydaci na rok 1926/27 — 6 lat
kandydaci na rok 1927/28 — 7 lat
rzeczywistej i czynnej służby oficerskiej,

d) mają ogólne wykształcenie conajmniej w zakresie szkoły średniej z egzaminem dojrzałości, lub ukończyli z pomyślnym wynikiem normalną polską pokojową szkołę oficerską,

e) posiadają kwalifikacje pod każdym względem bardzo dobre.

2. Oficerowie, mający zamiar ubiegać się o przyjęcie do W. S. Int., składają własnoręcznie napisane podania, dołączając do nich wykaz kwalifikacyjny, wykonany ściśle według załącznika Nr. 1 w drodze służbowej do ministra spraw wojskowych przez Dep. VII Int. Przełożeni dołączają do podania wykaz kar.

Jako ostateczny i nieprzekraczalny termin składania podań do Dep. VII Int. ustalam dzień 1 listopada każdego roku.

3. Lista kandydatów, którzy w zupełności odpowiedzieli warunkom, wymienionym w pkcie 1), zostaje ogłoszona przez Oddz. V Szt. Gen. w Dzienniku Personalnym M. S. Wojsk. z równoczesnem oznaczeniem dokładnego terminu egzaminu przedwstępnego.

4. Egzamin przedwstępny jest pisemny i odbywa się razem z egzaminem przedwstępnym do W. S. Woj. zasadniczo w pierwszej połowie grudnia, przy poszczególnych D. O. K., w których obrębie kandydaci w chwili zgłoszenia się do Szkoły pełnili służbę.

Egzamin przedwstępny polega na opracowaniu:
a) tematu z wiedzy ogólnej,
b) tematu z dziedziny organizacji i administracji wojska,
c) tematu z terenoznawstwa i czytania map.

Zakres wymaganych wiadomości z wymienionych powyżej przedmiotów określa załącznik Nr. 2. — Tematy szczegółowo wyznacza komendant W. S. Int.

5. Egzamin odbywa się pod ścisłym nadzorem (klauzurą) w sposób przepisany osobną instrukcją (załącznik Nr. 3).

6. Przesłane z poszczególnych D. O. K. do komendy Wyższej Szkoły Intendentury wypracowania pisemne ocenia komisja egzaminacyjna złożona z wykładowców W. S. Int., względnie W. S. Woj., pod przewodnictwem komendanta, stosując skalę oceny od 1 — 20 oraz następujące współczynniki:

dla wiedzy ogólnej	3
dla organizacji i administracji armji	3
dla terenoznawstwa	2

7. Ocenę komisji egzaminacyjnej przesyła komendant W. S. Int. do Dep. VII Int. w formie listy kandydatów, według znaków rozpoznawczych, z równoległem podaniem otrzymanej ogólnej sumy punktów przez każdego z nich.

Szef Dep. VII Int. po otwarciu kopert ze znakami rozpoznawczemi sprawdza kandydatów imiennie i wszystkich, którzy otrzymali minimum 88 punktów, powołuje do egzaminu wstępnego. Powołanie to winno być ogłoszone w Dz. Pers. równocześnie z podaniem szczegółowej daty egzaminu wstępnego.

8. Egzamin wstępny odbywa się zasadniczo w miesiącu kwietniu w W. S. Int., jednocześnie z egzaminami w W. S. Woj., przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez komendanta W. S. Int. z pośród wykładowców i obejmuje:
a) prawodawstwo (ustnie),
b) ekonomja polityczna (ustnie),
c) chemja organiczna i nieorganiczna (ustnie),
d) język obcy (ustnie) — (do wyboru: francuski, niemiecki, rosyjski lub angielski, jednak w każdym razie nie ten, w którym kandydat uczył się w szkole średniej zaborczej).

Zakres wymagań z poszczególnych przedmiotów oraz podręczniki do przygotowania się kandydatów, podaje załącznik Nr. 2.

9. Kandydatów, wykazujących się dyplomami wyższych uczelni, komisja egzaminacyjna zwalnia od składania egzaminów z jednego z tych przedmiotów, o ile był on zasadniczym przedmiotem nauk w tej uczelni. W wypadku przedstawienia dyplomu bez noty ostatecznej, komisja określa jego wiadomości z przedmiotu nie egzaminowanego

na 15, o ile zaś na dyplomie wystawiona jest nota z tego przedmiotu, wówczas zostaje ona zamieniona na proporcjonalnie równowartościową notę w przyjętej skali oceny.

10. Egzamin wstępny odbywa się grupami po 12 kandydatów w porządku ustalonym przez komendanta Szkoły, przyczem, celem obliczenia wyników, ustala się następujące współczynniki:

dla prawodawstwa	3
dla ekonomji politycznej	2
dla chemji organicznej i nieorganicznej	2
dla języka obcego	1

11. Po ukończeniu egzaminu kandydaci wracają do swych oddziałów, gdzie oczekują powołania do Szkoły. Lista powołanych będzie ogłoszona w Dzienniku Personalnym.

12. Dla złożenia egzaminu wstępnego z pomyślnym wynikiem potrzeba uzyskać w sumie conajmniej 88 punktów, a z każdego z 3-ch głównych przedmiotów — przynajmniej 11.

Do Szkoły kandydaci są przyjmowani w miarę wolnych miejsc i lokaty, wynikającej z sumy punktów, otrzymanych na egzaminie wstępnym.

Przy równej ilości punktów pierwszeństwo mają ci, którzy posiadają wyższe wykształcenie.

13. Po przeprowadzeniu egzaminu wstępnego i oznaczeniu przez komisję egzaminacyjną tych kandydatów, którzy egzamin zdali z pomyślnym wynikiem, i określeniu ich lokat, prześle komendant W. S. Int. do Dep. VII Int. wykaz egzaminowanych według następujących kategoryj:

a) którzy egzamin wstępny zdali z taką lokatą, że mogą być przyjęci do Szkoły w bieżącym roku, stosownie do ilości miejsc, określonej przez ministra spraw wojskowych;

b) którzy egzamin wstępny zdali, lecz z taką lokatą, że w roku bieżącym do Szkoły przyjęci być nie mogą. Oficerom tym przysługuje prawo powtórnego ubiegania się o przyjęcie do W. S. Int. w jednym z następnych lat, o ile nie utracą w tym czasie warunków, ustanowionych w pkcie 1), przyczem zostaną zwolnieni od egzaminu przedwstępnego. Muszą oni jednakże złożyć odpowiednie podanie do Dep. VII Int. do dnia 1 marca, aby być objętymi listą dopuszczonych do zdawania egzaminu wstępnego;

c) którzy egzaminu wstępnego nie zdali. Oficerowie ci mogą kandydować ponownie do W. S. Int., jednak nie więcej, jak ogółem trzy razy.

14. Kandydaci, przyjęci do Szkoły zostają odkomenderowani przed rozpoczęciem kursu na praktykę do instytucyj służby intendentury, względnie do oddziałów linjowych.

Termin tych odkomenderowań, zakres praktyki i rozdział oficerów na poszczególne formacje ustali szef Dep. VII Int. w porozumieniu z Oddz. III i V Szt. Gen. i przedstawi szefowi Sztabu Generalnego do zatwierdzenia.

15. Koszty, związane z powołaniem do egzaminu przedwstępnego, wstępnego i z odbyciem praktyki ponosi skarb państwa.

16. Kandydatom należy, o ile na to warunki służbowe pozwalają, w razie ich powołania do egzaminów wstępnych, udzielić urlopu wypoczynkowego z tem, żeby ogólna norma, dozwolona w przepisach o urlopach, przez to nie została przekroczona.

17. Kandydaci przed przyjęciem do Szkoły winni złożyć na ręce komendanta Szkoły deklarację, iż:

a) zgadzają się na przeniesienie ich po ukończeniu Szkoły do korpusu oficerów intendentów;

b) że przed upływem 5 lat po ukończeniu Szkoły nie będą prosili o przeniesienie ich do innego korpusu osobowego, ani też o zwolnienie z wojska.

(531) Program egzaminu przedwstępnego i wstępnego do Wyższej Szkoły Intendentury.

I. EGZAMIN PRZEDWSTĘPNY.

a) Temat z wiedzy ogólnej, przy uwzględnieniu tematów z historji i geografji Polski.

Opracowanie ma na celu wykazanie inteligencji kandydata, ogólnego wykształcenia, sposobu wyrażania jego myśli i pojęć, ich logicznego ujęcia i przedstawienia, biegłości stylistycznej, znajomości języka polskiego oraz historji i geografji Polski. Temat ma być opracowany w czasie najwyżej czterogodzinnym. Kandydat opracowuje jeden z trzech podanych tematów.

Źródła odnoszące się do ewentualnego tematu z historji i geografji Polski:

płk. Kukiel — Zarys historji wojskowości w Polsce,

Smoleński — Dzieje narodu polskiego, lub

Lewicki — Dzieje Polski, wydanie Mościckiego albo Frydberga,

Zakrzewski — Historja powszechna, tom III albo odpowiednie tomy podręcznika Karejewa,

Tokarz — Wojna polsko-rosyjska 1831 r.

Pawłowski, Sosnowski, Sujkowski, Lencewicz — Kurs geografji Polski.

Uwaga: Co do innych tematów z wiedzy ogólnej nie podaje się źródeł.

b) Temat z podstawowych wiadomości o organizacji i administracji wojska.

Program.

1) Ogólna organizacja armji w czasie pokoju i wojny.

Skład wojska. Podział i organizacja według broni i służb.

Organizacja terytorjalna.

Pobór i uzupełnienie wojska.

Podstawowe obowiązki i prawa oficerów.

Podstawowe obowiązki i prawa szeregowych.

2) Ogólne zasady administracji wojskowej.

Organizacja administracji centralnej w okręgach, rejonach i jednostkach administracyjnych. Zasady organizacji. Służb wewnętrzna.

Źródła:

1. Ustawa z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. Ust. Rzplitej Nr. 61 z dnia 18 lipca 1924 r. poz. 609).

2. Ustawa o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. Ust. Nr. 32.22, Dz. R. Nr. 9.23 poz. 120).

3. Ustawa o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 72.24. Dz. R. Nr. 50.24 poz. 718).

4. Rozporządzenia wykonawcze do ustaw wymienionych w punktach: 1, 2, 3.

5. Dekret o administracji siły zbrojnej (Dz. R. Nr. 15.21 poz. 295).

6. Dekret o korpusie kontrolerów (Dz. R. Nr. 15.21 poz. 296).

7. Regulamin służby polowej.

8. Regulamin służby wewnętrznej.

c) Temat z terenoznawstwa i czytania map.

Egzamin ma wykazać znajomość podstawowych pojęć terenoznawstwa i umiejętność czytania planów i map tak polskich jak i państw ościennych.

Źródła:

kpt. Lewakowski — Terenoznawstwo i kartografja,

kpt. Gąsiewicz i por. Ressler — Zarys topografji dla szkół wojskowych.

II. EGZAMIN WSTĘPNY.

a) Prawoznawstwo.

Program.

Prawo i obowiązek, znaczenie prawa, jego czynniki. Prawo. Moralność i religja. Prawo cywilne. Prawo osobowe. Prawo familijne. Prawo rzeczowe. Prawo o zobowiązaniach. Część ogólna i zobowiązanie wogóle. Przedmiot zobowiązania. Odszkodowanie. Źródła zobowiązań. Umowa. Warunki prawomocności umowy. Forma umowy. Skutki

umowy. Rodzaje zobowiązań. Wygaśnięcie zobowiązań. Odpowiedzialność dłużnika. Przywilej. Część szczegółowa. Kupno i sprzedaż, obietnica sprzedaży, sprzedaż praw. Cesja. Sprzedaż nieruchomości. Ograniczenia nabywania nieruchomości. Zamiana. Najem. Najem usług osobistych. Pożyczka. Depozyt. Spółka. Pełnomocnictwo. Poręczenie. Darowizna. Układ pojednawczy. Renta. Gry i zakład. Prawo spadkowe. Prawo hipoteczne. Prawo handlowe. Prawo wekslowe. Handel. Handlujący. Towar. Cena. Pieniądz. Pełnomocnicy handlowi. Firma. Rejestr handlowy. Spółki: handlowa, akcyjna, z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółdzielnie. Giełda. Banki. Umowa przewozowa. Ubezpieczenie. Rachunek kontokurentowy. Patent. Księgi handlowe. Upadłość. Bankructwo. Prawo polityczne. Ustrój państwa polskiego według konstytucji z dn. 17 marca 1921 r. Obywatelstwo polskie. Sejm i Senat. Prezydent Rzeczypospolitej. Rząd. Administracja i samorząd. Państwo a kościół. Zmiana konstytucji. Postanowienia przejściowe. Autonomja śląska. Ziemie wschodnie. Ziemia Wileńska. Spisz i Orawa.

Ustrój administracyjny. Państwowe władze administracyjne. Władze samorządowe. Województwo śląskie. Kontrola administracji.

Ustrój skarbowy. Budżet i wydatki. Podatki bezpośrednie i pośrednie. Akcyzy i monopole skarbowe. Cła. Podatki obrotowe i opłaty skarbowe. Dochody państwa. Długi. Administracja skarbowa i kontrola.

Prawo karne. Zadania prawa karnego. Przestępstwa. Poczytalność. Usiłowanie i przygotowanie. Uczestnictwo. Okoliczności wyłączające i powodujące bezkarność. Rodzaje kar. Uwolnienie przedterminowe. Skazanie warunkowe. Przebaczenie sądowe. Ułaskawienie. Znaczenie kary. Teorja obrony społecznej. Przestępczość nieletnich. Wykroczenia. Kategorja przestępstw. Badanie przyczyn przestępstw.

Sądownictwo. Ustrój sądów. Postępowanie przed sądami cywilnemi. Postępowanie przed sądami karnemi. Sądy specjalne.

Prawo międzynarodowe. Przedmioty prawa międzynarodowego Sankcja prawa międzynarodowego. Równość państw. Państwo półudzielne. Państwo związkowe. Unja osobista i realna. Związki państwowe Ligi Narodów. Przymierza i porozumienia. Przedstawiciele państw. Umowy i zebrania międzynarodowe. Konsulowie. Eksterytorjalność. Prawo międzynarodowe prywatne.

Źródła:

dr. A. Mogilnicki — Ogólne zasady prawa, wydawnictwo M. Arcta w Warszawie (do pojęć z prawa cywilnego, handlowego, karnego i międzynarodowego).

Encyklopedja prawa obowiązującego w Polsce. Część I. Poznań 1923 r. wydawnictwo księgarni Fiszer i Majewski. Rozprawy:
dr. A. Peretjatkowicza — Ustrój Konstytucyjny (str. 1—26);
dr. W. Kumanieckiego — Ustrój administracyjny (str. 31—168);
dr. E. Taylora — Ustrój skarbowy (str. 171—208).
Konstytucja z dn. 17 marca 1921 r.

b) Ekonomja polityczna.

Program:

a) Wiadomości ogólne: 1. Przedmiot ekonomji politycznej, 2. Szkoły ekonomiczne. 3. Potrzeby ludzkie 4. Wartość. 5. Cena.
b) Produkcja: 1 Przyroda. 2. Praca. 3. Kapitał. 4. Ustrój produkcji.
c) Obrót: 1. Wymiana. 2. Pieniądz kruszcowy. 3. Pieniądz papierowy.
d) Handel i polityka handlowa.
e) Kredyt i jego rodzaje.
f) Banki: 1. Zadanie banków. 2. Depozyty. 3. Dyskonto. 4. Rodzaje banków. 5. Weksle.
g) Rozdział dochodów i konsumcja.

Źródła:

Gide — Ekonomja polityczna (wydanie Czerkawskiego).

c) Chemja.

Program:

1) Chemja organiczna:

Przedmiot chemji organicznej. Analiza organiczna. Węglowodory nasycone i ich pochodne chlorowce. Izomerja. Rodniki. Alkohole i ich podział, otrzymywanie i reakcja. Aldehydy i ketony. Kwasy organiczne jednozasadowe. Etery. Estry. Tłuszcze. Mydła. Zmydlanie ostrów. Aminy. Alkohole dwu- i trójwartościowe. Węglowodany i ich znaczenie. Charakter chemiczny i podział. Kwasy organiczne dwu- i wielozasadowe, eksykwasy. Organiczne pochodne kwasu węglowego i cyanki. Węglowodory nienasycone. Olefiny i acetyleny. Reakcje związków nienasyconych. Węglowodory aromatyczne, ich charakter, otrzymywanie, oraz ich najważniejsze pochodne.

2) Chemja nieorganiczna:

Przedmiot badania chemji i jej stanowisko w naukach przyrodniczych. Zjawiska fizyczne i chemiczne. Związki chemiczne i mieszaniny. Pierwiastki i cała złożone. Metale i mataloidy. Atomy i cząsteczki. Ciężary atomowe i cząsteczkowe. Wartościowość pierwiastków, równoważniki. Prawo Daltona. Reakcja chemiczna. Rozbiór i synteza. Energja chemiczna. Tlen, tlenki, ozon. Zjawisko palenia

się, utlenianie. Wodór. Redukcja. Pojęcie kwasów, zasad i soli. Jonizacja i dysocjacja. Woda. Woda utleniona. Elektroliza. Prawo Faraday'a. Chlorowce. Kwasy chlorowców beztlenowe i tlenowe. Azot w połączeniu z wodorem. Amon. Połączenia z tlenem. Problem azotowy. Powietrze. Gazy szlachetne. Fosfór. Odmiany. Połączenia. Kwasy fosforu. Arsen, antymon, bizmut. Najważniejsze ich związki. Węgiel, odmiany, połączenia z tlenem. Węglany, połączenia z azotem i siarką. Krzem. Krzemionka. Krzemiany. Sód i potas. Występowanie w naturze. Najważniejsze sole i ich fabrykacja. Magnez. Sole Stassfurckie. Wapń. Stront i bar. Występowanie w przyrodzie. Glin. Występowanie w przyrodzie. Ałuny. Żelazo. Występowanie w przyrodzie. Handlowe rodzaje żelaza. Zasady metalurgji. Kobalt. Nikiel. Cynk. Mangan. Występowanie w naturze tych metali. Ich własności. Chromiany, dwuchromiany. Manganjany. nadmanganjany. Miedź. Rtęć. Srebro. Występowanie w naturze. Najważniejsze sole. Znaczenie tych metali. Cyna i ołów. Występowanie w przyrodzie. Najważniejsze sole i znaczenie tych metali. Metale szlachetne i rzadkie.

Źródła:

Bruner i Tołłoczko — Chemja organiczna. Nakład Gebethnera i Wolfa 1922 r.

Bruner i Tołłoczko — Chemja nieorganiczna. Nakład Gebethnera i Wolfa 1921 r.

d) Język obcy:

Egzamin polega na przeczytaniu, przetłumaczeniu i swobodnem streszczeniu ustępu literackiego a livre ouvert; nadto kandydat ma rozebrać gramatycznie zdanie wybrane z poprzednio przeczytanego ustępu.

(532) Instrukcja dla przeprowadzenia egzaminu przedwstępnego do Wyższej Szkoły Intendentury.

1. Termin.

Corocznie z końcem listopada zostaje ogłoszona przez M. S. Wojsk. lista kandydatów, którzy, w myśl warunków przyjęcia do W. S. Int., zostali dopuszczeni do egzaminu przedwstępnego oraz równocześnie ustalony dokładny termin przeprowadzenia tego egzaminu przy poszczególnych D. O. K.

2. Porządek egzaminu.

W pierwszym dniu egzaminu od godz. 9-ej do 13-ej — opracowanie tematu z wiedzy ogólnej.

W drugim dniu egzaminu od 9-ej do 12-ej — opracowanie z organizacji i administracji wojska i od godz. 15-ej do 17-ej — opracowanie tematu z terenoznawstwa.

3. Stawienie się kandydatów.

D-cy O. K. spowodują stawienie się kandydatów w przeddzień pierwszego dnia egzaminu w miejscu postoju D. O. K. i zawiadomią równocześnie komendanta W. S. Int. wprost o zmianach zaszłych w personalnych stosunkach kandydatów, jako to: o zwolnieniu z wojska, o ewentualnem odstąpieniu od zamiaru poddania się egzaminowi oraz o zmianach w kwalifikacji kandydatów, które wykluczają ich dopuszczenie do egzaminu przedwstępnego. Zmian w przydziale służbowym nie należy podawać.

4. Diety, kwatery, ordynansi osobiści.

Na czas podróży i egzaminu przysługują kandydatom, o ile egzamin odbywa się poza ich miejscem służbowem, dzienne diety oraz prawo do przejściowego zakwaterowania w miejscu składania egzaminu.

Ordynansów osobistych brać z sobą nie wolno.

5. Lokal egzaminacyjny.

D-cy O. K., przy których odbywa się egzamin, wyznaczają odpowiedni lokal, w którym kandydaci, pozostający podczas egzaminu pod ścisłą klauzurą, mogą swobodnie poświęcić się pracom pisemnym. Lokal ten może być wspólny dla kandydatów do W. S. Int. i W. S. Woj.

6. Przybory do egzaminów.

Każdy kandydat ma przynieść ze sobą do egzaminu: ołówki: czarny, czerwony, niebieski, zielony i brunatny, cyrkle i linijkę z podziałką centymetrową.

Papier, mapy i inne materjały, potrzebne do opracowań, dostarczy komenda W. S. Int. równocześnie z zadaniami.

7. Odbiór zadań i materjałów egzaminacyjnych z W. S. Int.

Celem odbioru zadań i materjałów egzaminacyjnych ten sam kurjer, który zgłasza się po odbiór tych przedmiotów do egzaminu do W. S. Woj., melduje się również i w W. S. Int.

Na rok 1925, ze względu na różnicę w terminach tych egzaminów, d-cy O. K. wyślą specjalnych kurjerów do W. S. Int. na dzień 30. 1. 25 na tych samych zasadach.

8. Zawartość pliku.

Kurjerzy z D. O. K. otrzymują w W. S. Int. opieczętowany plik, który doręczają szefowi Sztabu D. O. K. Plik ten winien zawierać:

a) rozdzielnik,
b) wykaz imienny kandydatów,
c) odpowiednią ilość kopert z kartkami dla wpisania nazwiska kandydata (patrz niżej pkt 11a),
d) zadania oraz materjał do ich opracowania (mapy, szkice, papier), rozdzielony według dni egzaminu i przedmiotów w oddzielnych kopertach.

Ilość papieru będzie tak obliczona, by na każdego kandydata przypadło:

po 3 arkusze na opracowanie tematu z wiedzy ogólnej,
po 2 „ „ „ „ z organizacji i administracji wojska,
po 1 „ „ „ zadania z terenoznawstwa,
po 1 arkuszu zapasowym

Każdy arkusz papieru będzie oznaczony pieczątką komendy Szkoły; innym papierem bezwarunkowo posługiwać się nie wolno.

e) 3 odpowiednio przygotowane i oznaczone próżne koperty, w których należy odesłać opracowania kandydatów z poszczególnych przedmiotów do komendy Szkoły i 1 kopertę, w której należy odesłać znaki rozpoznawcze (jak pkt 11) do Dep. VII Int.

9. Klauzura.

Egzamin odbywa się pisemnie pod ścisłą klauzurą i pod nadzorem szefa int. właściwego okręgu korpusu lub wydelegowanego przez niego oficera sztabowego.

10. Zbiórka.

Kandydaci i oficer dozorujący powinni się zebrać w każdym dniu egzaminu 15 minut przed godziną wyznaczoną na rozpoczęcie opracowań w lokalu egzaminacyjnym.

11. Znaki rozpoznawcze.

a) W przeddzień pierwszego dnia egzaminu, po zaznajomieniu kandydatów z temi punktami niniejszej instrukcji, które stosują się do nich, każdy z kandydatów winien wpisać na kopercie i na kartce (patrz wyżej pkt 8c) obrany znak rozpoznawczy, potem tylko na kartce swoje nazwisko, włożyć następnie tę kartkę do koperty, zakleić ją osobiście i wręczyć oficerowi dozorującemu, który wkłada je do specjalnej koperty (patrz pkt 8e), zakleja, pieczętuje i przechowuje do ostatniego dnia egzaminu w zamknięciu.

b) Jako znak rozpoznawczy wybiera sobie każdy z kandydatów dowolnie sześciocyfrową liczbę z dodaniem wielkiej litery alfabetu, np.: „921837K“ (w liczbie unikać jednakowych cyfr i nie stawiać ich w liczbowym porządku).

c) Ten znak rozpoznawczy raz obrany umieszczają kandydaci zamiast nazwiska na wszystkich, w ciągu egzaminu dostarczonych wypracowaniach, mapach, szkicach i załącznikach do nich, wpisując go na oznaczonem miejscu w prawym górnym rogu każdego arkusza.

12. Wydawanie tematów.

Oficer nadzorujący klauzurę otwiera w obecności kandydatów każdorazowo poszczególne opieczętowane koperty, zawierające tematy, w oznaczonym na kopercie dniu i godzinie, ogłasza następnie tematy te kandydatom, którzy bezzwłocznie przystępują do ich opracowania.

13. Rygory pracy.

Używanie i korzystanie z jakichkolwiek podręczników, wspólne dyskusje nad sposobem wykonania prac, pomaganie sobie nawzajem, lub przeszkadzanie innym kandydatom w pracy, wydalanie się z lokalu egzaminacyjnego na dłuższy czas, wynoszenie zadań lub wypracowań poza obręb lokalu — jest bezwarunkowo wzbronione.

14. Udzielanie wyjaśnień.

Oficer nadzorujący udziela kandydatom wyjaśnienia w razie niezrozumienia pytania, lub w wypadku, gdy zachodzą jakie inne wątpliwości co do zadania. Do niego jedynie poszczególni kandydaci mogą się osobiście zwracać w potrzebie z prośbą o wyjaśnienie.

15. Kara za nieprzestrzeganie przepisów.

Kandydatowi, niestosującemu się ściśle do powyższych przepisów, winien oficer nadzorujący odebrać bezzwłocznie zadanie, wykluczyć go od dalszego egzaminu i przedstawić następnie szefowi Sztabu O. K., celem natychmiastowego odesłania go do swego oddziału. Odebrane opracowanie należy z odpowiednim raportem przesłać wraz z innym materjałem egzaminacyjnym do komendy W. S. Int.

16. Ograniczenie czasu pracy.

Ograniczenia czasu, wyznaczonego dla opracowań poszczególnych przedmiotów, należy ściśle przestrzegać. Po upływie tegoż zarządza oficer nadzorujący zamknięcie tekstu wypracowań — bez względu na to, czy kandydaci zdołali pracę zupełnie zakończyć — równą linją wpoprzek arkusza i umieścić pod nią godzinę i swój podpis.

Na opracowaniach, oddanych przez kandydatów przed wyznaczonym terminem, zapisuje oficer nadzorujący na pierwszej stronicy pracy godzinę oddania i swoją parafę.

17. Zewnętrzna forma prac.

Pisać należy wyraźnie i czytelnie ołówkiem czarnym i tylko na prawej stronie na szerokość zgiętego w połowę arkusza. Nieczytelne prace nie będą wogóle klasyfikowane.

18. Unikanie rozwlekłości.

Wypracowania pisemne nie powinny przekraczać ilości papieru, przeznaczonego na opracowanie poszczególnych tematów. Nie rozpisywać się więc, trzymać się ściśle tematu — krótki, węzłowaty, ale jasny styl cechować powinien prace kandydatów.

19. Zbieranie i przechowanie zadań.

Po upływie czasu przeznaczonego dla wypracowania każdego przedmiotu, oficer nadzorujący zbiera prace, kładzie je do przeznaczonej na ten cel koperty (pkt 8e), wypełnia na niej rubrykę co do ilości opracowań, arkuszy i załączników, zakleja kopertę, poświadczając własnoręcznym podpisem zawartość jej oraz godziny rozpoczęcia i zakończenia opracowania. Koperty te przechowuje on do ostatniego dnia egzaminów pod zamknięciem.

20. Odesłanie zadań do szkoły.

Po ostatecznem zakończeniu egzaminu prześle szef Sztabu D. O. K. bezzwłocznie przez kurjerów wszystkie opracowania (koperty wraz ze zbywającym papierem) opieczętowane wprost do komendy W. S. Int., a kopertę ze znakami rozpoznawczemi — do Dep. VII Int.

Do przesyłki należy również dołączyć wykaz imienny kandydatów, przesłany przed egzaminem przez komendę Szkoły wraz z plikiem (pkt 8b) i uzupełnić go nazwiskami kandydatów, którzy od egzaminu odstąpili, względnie z tych czy innych powodów nie składali, lub wreszcie zostali, w myśl pktu 15-go, z egzaminu wykluczeni.

21. Odstąpienie od egzaminu.

Na wypadek, gdyby któryś z kandydatów podczas egzaminu z jakichkolwiek przyczyn odstąpił od dalszych prób, należy go natychmiast odesłać do jego oddziału, a opracowanie jego wraz z innym niezużytkowanym materjałem zwrócić do Szkoły.

Odstąpienie od egzaminu, nieusprawiedliwione nagłem obłożnem zachorowaniem, co zawsze musi być stwierdzone, względnie nieusprawiedliwione przez przełożonych kandydata szczególnemi okolicznościami zasługującemi na uwzględnienie, — jest równoznaczne z niezdaniem egzaminu.

LX. STUDJA OFICERÓW ZAGRANICĄ.

(533) Warunki wysłania oficerów na studja zagranicę.

(Z: Instrukcji o studjach oficerów we Francji.
Dod. Nr. 1 do Dz. R. Nr. 11.24, poz. 163. — O. III. Szt. Gen. 336. Szk.
Zmien. a) Dz. Rozk. Nr. 23/24, poz. 347. — O. V. Szt. Gen. 4517. Szk.
b) „ „ Nr. 50/24, poz. 713. — Szef Adm. 11834.)

§ 5. Koniecznym warunkiem wysłania oficera na studja do Francji jest gruntowna znajomość języka francuskiego w mowie i piśmie, oraz zapoznanie się z terminologją techniczną. Oficerowie, nie odpowiadający tym warunkom, nie mogą być wysłani, posiadając nawet inne bardzo dobre kwalifikacje.

§ 6. Warunki wysłania do Ecole Supérieure de Guerre we Francji zostały ustalone w Dzienniku Rozkazów Nr. 1, poz. 6 z dnia 9. 1. 1923 r., uzupełnione Dz. Rozk. Nr. 19, poz. 264 z dnia 22. 5. 1923 r., Dz. Rozk. Nr. 46, poz. 593 z dnia 4. 12. 1923 r., oraz mogą zostać uzupełnione dalszymi rozkazami.*)

§ 7. Warunkami wysłania do:

Ecole Supérieure Technique d'Artillerie,
Ecole de Poudre,
Ecole Supérieure d'Aeronautique (tylko na II rocznik),
Ecole du Genie,
Ecole supérieure d'Electricité,
Ecole d'Application du Service de Santé,
Ecole d'Application de Cavallerie

są:

1. Stan fizyczny gwarantujący zupełną zdatność do służby w polu na dłuższe lata.
2. Stopień od porucznika do majora włącznie (warunek ten nie dotyczy oficerów-lekarzy).
3. Charakter oficera zawodowego.
4. Zobowiązanie do służby w W. P. przez 3 lata za każdy rok odbytych studjów.
5. Conajmniej 2 lata służby oficerskiej linjowej lub instruktorskiej w szkołach.
6. Przejście doszkolenia w swym rodzaju wojska.
7. Bardzo dobre opinje od dowódcy pułku lub równorzędnego wzwyż.
8. Utrzymanie się przy konkursie świadectw lub zdanie egzaminu konkursowego według programów konkursów, jak w załączniku Nr. 1 do niejszej instrukcji.

Uwaga: Program do Ecole d'Application de Cavallerie zostanie ogłoszony dodatkowo.**)

§ 8. Do szkół nie wymienionych w § 6 i 7, na wszystkie kursy i hospitantury, oraz ćwiczenia i praktyki fabryczne i przemysłowe warunkami wysłania są:

1. Warunki, jak w pkt. 1, 3, 5, 6 i 7 poprzedniego paragrafu.
2. Zobowiązanie się do służby w W. P. po odbytych studjach:
   a) „przez 9 miesięcy za każdy miesiąc studjów, o ile charakter studjów daje poza wojskiem fachowe kwalifikacje studjującemu (np. lotnictwo, czołgi, samochody i t. p.)“;
   b) przez 3 miesiące za każdy miesiąc studjów o ile charakter studjów nie podpada pod pkt a) niniejszego paragrafu.
3. Bardzo dobre kwalifikacje fachowe.

*) Uzupełnienie: Dz. Rozk. Nr. 16/24, poz. 246.

**) Ogłoszony w Dz. Rozk. Nr. 26/24, poz. 395.

§ 9. Badanie kwalifikacyj, określonych w § 5, 6, 7 i 8, przed postawieniem definitywnych kandydatów na wysłanie na studja szefowi Sztabu Generalnego, oraz przeprowadzenie konkursów świadectw i egzaminów konkursowych (w porozumieniu z Dyrekcją Wyszkolenia Wojskowej Misji Francuskiej), odebranie i przechowanie zobowiązań odsługiwania studjów, oraz ustalenie terminów składania podań przez oficerów, załatwiają we własnym zakresie szefowie departamentów, względnie szefowie innych analogicznych fachowych resortów.

Dla oficerów wysyłanych do Ecole Supérieure de Guerre fachowym resortem jest Oddział V Szt. Gen.

Przy przesyłaniu szefowi Sztabu Generalnego wniosków na wysyłanie powinny być do nich dołączone wyniki wypełnienia warunków § 7, względnie § 8.

§ 34. Analogiczne przepisy obowiązują w stosunku do wszelkich studjów zagranicą.

LXI. PRACA NAUKOWA.

(534) Statut Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.

(Dz. Rozk. Nr. 16/24, poz. 244. — T. W. W. 390.)

(zmien.: a) Dz. Rozk. Nr. 28/24, poz. 428 — D. VII. 32778 Up.;
„ b) Dz. Rozk. Nr. 38/24, poz. 563 — D. VII. 43124. Up.)

I. Nazwa, zadania i zakres działania.

§ 1. Instytucja nosi nazwę: „Towarzystwo Wiedzy Wojskowej", ma charakter wojskowy, a prezes jej podlega bezpośrednio ministrowi spraw wojskowych. Siedzibą zarządu głównego jest Warszawa.

§ 2. Zadaniem T. W. W. jest skupianie pracowników na polu wiedzy wojskowej, celem jej rozwijania, krzewienia i popierania. Towarzystwo Wiedzy Wojskowej dąży do tego przez:

a) dawanie inicjatywy do opracowania fachowych dzieł z zakresu wiedzy wojskowej;
b) pomoc udzielaną autorom dzieł specjalnych, bądź to w formie subwencji, premji, pożyczek, bądź też przez pokrycie kosztów nakładu;
c) podejmowanie wydawnictw wojskowych ściśle fachowych i popularyzacyjnych (nakłady książkowe i pisma perjodyczne);
d) zachęcanie do pracy naukowej drogą konkursów na tematy, które władze wojskowe uznają za aktualne;
e) urządzanie posiedzeń naukowych w ścisłem gronie, oraz odczytów i referatów dla członków swoich, a także dla szerszych sfer społeczeństwa, o ile dany temat nadaje się do szerszej propagandy i dotyczy idei, której krzewienie leży w interesie wojska;

f) tworzenie instytucyj pomocniczych do pracy naukowej, jak bibljoteki, czytelnie i t. p.;

g) utrzymywanie łączności z naukową pracą wojskową zagraniczną.

II. Organizacja.

§ 3. Organizacyjnie Towarzystwo Wiedzy Wojskowej dzieli się na:

a) Zarząd główny,

b) Radę naukową,

c) Sekcje naukowe przy zarządzie głównym,

d) Doroczny zjazd sprawozdawczy,

e) Koła okręgowe,

f) Koła załogowe.

do a)

Zarząd główny T. W. W. składa się z prezesa, 2 wiceprezesów, 3 członków i sekretarza generalnego.

Prezesa mianuje minister spraw wojskowych z grona generałów, pozostających w służbie czynnej, na okres 3 lat. Pozostałych członków zarządu głównego (t. j. 2 wiceprezesów i 3 członków) wybierają z grona oficerów załogi warszawskiej delegaci kół okręgowych na dorocznym zjeździe sprawozdawczym, który ma się odbywać corocznie z końcem maja. Wybrani członkowie wchodzą w swoją funkcję po zatwierdzeniu przez ministra spraw wojskowych.

Sekretarz generalny jest stałym organem wykonawczym zarządu głównego i rady naukowej. Ma on przydanego sobie do pomocy kierownika kancelarji i 1 siłę biurową.

do b)

Do rady naukowej T. W. W. wchodzą z tytułu swej funkcji: komendant Wyższej Szkoły Wojennej, szef Biura Hist. Sztabu Gen., szef Oddz. III. Szt. Gen., szefowie instytutów wojskowych o charakterze naukowym (Instytut Naukowo-Wydawniczy, Geograficzny, Sanitarny), I wiceprezes zarządu głównego T. W. W., sekretarz generalny, oraz wszyscy przewodniczący sekcyj naukowych, zatwierdzeni przez zarząd główny T. W. W.

Przewodniczącym rady naukowej jest najstarszy stopniem oficer, wchodzący w skład rady. Stałym zastępcą przewodniczącego jest I wiceprezes zarządu głównego; on referuje na posiedzeniach rady naukowej sprawy bieżące. Rada naukowa ma prawo kooptować dalszych członków w miarę swego uznania.

Zadaniem rady naukowej jest:

a) nadawanie ogólnego kierunku pracom naukowym Towarzystwa,

b) zwracanie uwagi poszczególnych sekcyj na najpilniejsze zagadnienia, wymagające naukowego zbadania,

c) kontrola prac sekcyj przy zarządzie głównym oraz układanie programu prac naukowych w kołach okręgowych,

d) udzielanie aprobaty na druk prac naukowych, wydawanych pod firmą T. W. W.

do c)

Rada naukowa zbiera się przynajmniej raz na 3 miesiące.

Sekcje naukowe przy zarządzie głównym T. W. W. są następujące:

1. ogólno wojskowa,
2. historyczna,
3. geograficzna,
4. techniczna,
5. ekonomiczno-społeczna,
6. sanitarna,
7. weterynaryjna,
8. prawnicza,
9. muzeologji wojskowej.

Każda sekcja ma przewodniczącego i sekretarza, wybieranych raz na dwa lata przez członków danej sekcji z grona oficerów załogi warszawskiej, zatwierdzanych przez zarząd główny T. W. W. Członkami sekcyj poszczególnych są również oficerowie z poza załogi warszawskiej, pracujący naukowo w danej gałęzi wiedzy wojskowej. Prace członków zamiejscowych, nadesłane na piśmie, referuje na posiedzeniach naukowych sekcyj sekretarz, względnie jeden z członków, wyznaczony przez przewodniczącego.

Posiedzenia sekcyj naukowych odbywają się raz na dwa miesiące. Na posiedzeniach tych są dyskutowane prace członków, które, zależnie od swojej wartości, mogą być przez przewodniczącego przedłożone radzie naukowej z wnioskiem na ogłoszenie ich drukiem. Ponadto na posiedzeniach sekcyj wydawane są opinje fachowe w sprawach wchodzących w zakres specjalności danej sekcji.

Przewodniczący sekcyj mogą za zgodą rady naukowej urządzać, nie częściej jednak jak raz do roku, konferencje specjalne z udziałem delegatów z kół okręgowych, względnie załogowych. Konferencje te mają na celu wymianę poglądów z członkami zamiejscowymi w sprawach naukowych.

do d)

Zjazd sprawozdawczy zwołuje zarząd główny raz do roku w miesiącu maju, celem:

1. skoordynowania prac podejmowanych przez T. W. W.,
2. przyjęcia sprawozdań z pracy kół i wniosków kół okręgowych,
3. opracowania programu prac na rok najbliższy,
4. dokonania wyboru członków zarządu głównego i komisji rewizyjnej.

Na zjazd przybywają: prezesi kół okręgowych i jeden delegat z każdego koła okręgowego.

do e)

Koła okręgowe istnieją przy każdem D. O. K. Przewodniczącego wyznacza dowódca O. K. na okres dwuletni z pośród generałów, mających stałe miejsce zamieszkania w siedzibie D. O. K. Czterech członków zarządu wybierają oficerowie załogi na posiedzeniu zwołanem raz do roku w miesiącu styczniu przez dowódcę O. K. Skład zarządu koła okręgowego zatwierdza d-ca O. K.; ma on być ogłoszony w rozkazie D. O. K. i przesłany do zarządu głównego.

Zadaniem zarządu kół okręgowych T. W. W. jest:

1. zwoływanie okręgowych konferencyj przewodniczących kół załogowych T. W. W. przynajmniej raz na pół roku, celem szczegółowego omówienia programu pracy,
2. wysyłanie w miarę potrzeby prelegentów do podległych kół załogowych,
3. udzielanie wszelkiej pomocy kołom załogowym w zakresie popularyzacji wiedzy wojskowej,
4. wytwarzanie w ośrodkach kulturalno-towarzyskich korpusu oficerskiego atmosfery, sprzyjającej pracy naukowej,
5. wykonywanie programu prac ułożonego dla kół okręgowych przez zarząd główny i radę naukową,
6. wysyłanie delegata na doroczny zjazd sprawozdawczy lub konferencję sekcyj naukowych w Warszawie.

do f)

Koła załogowe mają, zgodnie z istniejącym już rozkazem (Dz. Rozk. Nr. 33 z dnia 23. 8. 1921), zawiązywać się w każdej miejscowości, gdzie przebywa dostateczna dla podjęcia pracy ilość oficerów i równorzędnych (nie mniej od bataljonu piechoty, względnie równorzędnego oddziału). Przewodniczącym koła jest komendant załogi lub na przeciąg jednego roku wyznaczony przez niego starszy oficer, który ma do pomocy 3 oficerów, jako członków zarządu. Członkowie zarządu (prócz przewodniczącego) są wybierani na zebraniu doroczz-

nem, zwołanem w pierwszej połowie stycznia, przez komendanta załogi. Wszystkie koła załogowe na terenie każdego O. K. podlegają zarządowi okręgowemu i za jego pośrednictwem korespondują z zarządem głównym.

Zadaniem kół załogowych jest:

a) popularyzacja wiedzy wojskowej, w najszerszym zakresie drogą odczytów, referatów i sprawozdań,

b) wykonywanie programu prac, ułożonego przez zarząd okręgowy dla kół załogowych.

§ 4. Członkami zwyczajnymi T. W. W. są oficerowie (i równorzędni) W. P. Członek T. W. W., przebywający zagranicą, jest tem samem członkiem korespondentem, ma on obowiązek utrzymywać tamże łączność z podobnemi instytucjami i informować zarząd główny o stanie i postępach prac wojskowych zagranicą.

Członkowie T. W. W. mają wstęp bezpłatny na wszystkie odczyty i zebrania, urządzane przez T. W. W., oraz korzystają z opustu w księgarni wojskowej oraz nakładów własnych T. W. W.

§ 5. Wszystkie wpływy zarządu głównego mają być użyte na cele, wyliczone w § 2 niniejszego statutu.

Fundusze kół okręgowych i załogowych winny być użyte wyłącznie na urządzanie odczytów i pomoce naukowe (bibljoteki). Rachunkowość w zarządzie głównym oraz zarządach kół okręgowych i załogowych prowadzi skarbnik, wybrany z pośród członków zarządu. Kontrolę ksiąg zarządza przynajmniej raz na rok szef Administracji, a dokonują jej: Departament VII, względnie Intendentury D. O. K. Bilans zarządu głównego podpisuje 3 członków komisji rewizyjnej, wybranych na dorocznym zjeździe sprawozdawczym przedstawicieli kół okręgowych — bilans kół okręgowych i załogowych trzech członków komisji rewizyjnej, wybranych na dorocznem zgromadzeniu oficerów załogi.

Niniejszy statut ramowy uzupełni regulamin wewnętrzny prac T. W. W. — Regulamin ten ułoży zarząd główny T. W. W. w porozumieniu z radą naukową i przedłoży mi do zatwierdzenia.

(535) Statut Koła byłych słuchaczy Szkoły Sztabu Generalnego.

(Dz. Rozk. Nr. 2/22, poz. 41. — O. V. Szt. Gen. 75909.21. E. G.)

Zezwalam na utworzenie „Koła b. słuchaczy Szkoły Sztabu Generalnego“ według niżej podanego Statutu.

I. Nazwa i siedziba stowarzyszenia.

§ 1. Z dniem 3. 10. 1921 r. zostaje zawiązane „Koło byłych słuchaczy Szkoły Sztabu Generalnego“ w Warszawie z siedzibą zarządu w Warszawie, a z terenem działalności na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Cele i zadania Koła.

§ 2. Ponieważ wiedza otrzymana przez wychowańców Szkoły Sztabu Gen. wymaga ciągłego odświeżania i uzupełniania, wyższa zaś uczelnia wojskowa winna korzystać stale ze świeżego dopływu sił umysłowych i moralnych, a z żywego kontaktu z potrzebami wojska czerpać swoją żywotność.

Koło b. słuchaczy Szkoły Szt. Gen. w Warszawie ma na celu:

a) utrzymanie kontaktu wychowańców z uczelnią,

b) popieranie rozwoju tejże uczelni,

c) szerzenie w wojsku idei naukowych płynących z uczelni,

d) pielęgnowanie węzłów koleżeńskich, zadzierzgniętych podczas pobytu w Szkole.

§ 3. Dla zrealizowania tych celów „Koło b. słuchaczy Szkoły Sztabu Gen." stawia sobie następujące zadania:

Ad § 2, pkt. a):

1. Stara się o dostarczenie członkom Koła za opłatą wszelkich skryptów, zadań, wydawnictw Szkoły Szt. Gen., mogących uzupełnić wykształcenie wojskowe członków Koła.

2. Udostępnia słuchaczom Szkoły Szt. Gen. wydane prace wojskowe członków Koła.

3. Stara się o umożliwienie członkom Koła brania udziału w pracach naukowo-wojskowych Szkoły Szt. Gen. (gry wojenne, zadania aplikacyjne, podróże taktyczne i t. d.), oraz korzystanie z bibljoteki szkolnej, jakoteż i z innych pomocy naukowych szkoły.

Ad § 2, pkt. b):

1. Przeprowadza wśród członków Koła zasadę służenia szkole, jako wykładowcy.

2. Wzbogaca w miarę możności bibljotekę szkoły i jej gabinety naukowe.

3. Ułatwia przez odnośnych członków Koła prace pozaszkolne szkoły (ćwiczenia, pokazy, podróże i t. p.).

Ad § 2, pkt. c):

1. Przeprowadza przez swych członków w odnośnych środowiskach, (Koła Tow. Wiedzy Wojskowej, garnizony, Kursa specjalne) prace udostępniające szerokim kołom oficerów współczesne poglądy na teorję i praktykę wojskową.

2. Wydaje wzgl. współdziała w wydawaniu prac wojskowych członków Koła.

3. Współdziała w rozwoju pracy wojskowej.

Ad § 2, pkt. d):

1. Zwołuje co pół roku zjazdy koleżeńskie o charakterze towarzyskim i naukowo-informacyjnym, celem dzielenia się doświadczeniami nabytemi podczas pracy służbowej.

2. Współdziała w utrzymaniu towarzyskiego i koleżeńskiego kontaktu pomiędzy członkami Koła.

III. Członkowie Koła:

§ 4. Członkami Koła mogą być:

1. Absolwenci Szkoły Szt. Gen. w Warszawie.

2. Profesorowie Szkoły Szt. Gen. i oficerowie Szt. Gen., którzy Uchwałą Walnego Zgromadzenia na członków Koła zaproszeni zostaną.

IV. Obowiązki i prawa członków Koła:

§ 5. Członek Koła winien:

a) przyczyniać się do rozwoju koła przez branie na siebie wszystkich obowiązków, wynikających z celów i zadań Koła,

b) przyczyniać się jaknajusilniej do rozwoju Szkoły Szt. Gen. w Warszawie, uważając związki z nią za nierozerwalne;

c) płacić regularnie składki, określone przez walne zgromadzenie.

§ 6. Członek Koła ma prawo:

a) brać udział w zjazdach Koła, posiadać bierne i czynne prawo wyboru do wszystkich władz Koła;

b) korzystać z wszelkich udogodnień, uzyskanych przez Koło dla swych członków, stosownie do warunków, określonych przez Zarząd Koła.

§ 22. Fundusze powstałe ze składek winny iść w części na utrzymanie kancelarji Zarządu, w części na fundusz obrotowy (wydawnictwa i pośrednictwa w nabywaniu przez członków różnych wydanictw), w części zaś na pomnażanie bibljoteki i pomocy naukowych Szkoły Sztabu Generalnego.

(536) Statut Koła Absolwentów Wyższej Szkoły Intendentury.

(Dz. Rozk. Nr. 36/24, poz. 539. — D. VII. 42198 Og. Org.)

I. Nazwa i zakres działania.

Art. 1.

Stowarzyszenie nosi nazwę „Koło Absolwentów Wyższej Szkoły Intendentury."

Art. 2.

Siedzibą zarządu Koła jest Warszawa. Działalność swoją rozciąga ono na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Cele i zadania Koła.

Art. 3.

Koło ma na celu:

a) kontynuowanie i pogłębienie studjów w zakresie wiedzy ogólnej i wojskowej dla celów racjonalnej administracji armji w czasie pokoju i wojny w dziedzinie zadań służby intendentury,

b) utrzymanie łączności z własną uczelnią, popieranie jej rozwoju, oraz szerzenie w wojsku znajomości zagadnień służby intendentury.

Art. 4.

Dla urzeczywistnienia tych celów stawia sobie Koło następujące zadania:

a) inicjuje i urządza odczyty i wykłady,

b) stara się umożliwić członkom Koła branie udziału w pracach naukowo-wojskowych, związanych z zagadnieniami służby intendentury (gry wojenne, ćwiczenia, pokazy, podróże specjalne i taktyczne i t. p.) oraz korzystanie z wszelkich pomocy naukowych instytucyj naukowych,

c) wzbogaca, w miarę możności, bibljotekę Wyższej Szkoły Intendentury i jej gabinety naukowe,

d) stara się o dostarczenie członkom Koła wszelkich wydawnictw Wyższej Szkoły Intendentury, mogących uzupełnić wykształcenie wojskowe członków Koła,

e) zwołuje przynajmniej raz na rok zjazdy koleżeńskie o charakterze naukowo-informacyjnym i towarzyskim,

f) podtrzymuje współżycie towarzyskie między członkami Koła.

III. Członkowie Koła.

Art. 5.

Członkowie koła dzielą się na:

a) zwyczajnych,

b) honorowych.

Art. 6.

1. Zwyczajnymi członkami Koła mogą być:

a) absolwenci Wyższej Szkoły Intendentury,

b) oficerowie, którzy zgłoszą chęć współpracy w ramach niniejszego statutu.

Zwyczajnych członków przyjmuje zarząd Koła.

2. Honorowymi członkami mogą być oficerowie i osoby cywilne, które swoją działalnością przyczyniły się do rozwoju, bądź uczelni, bądź Koła, bądź do urzeczywistnienia innych celów, określonych statutem. Na członków honorowych zaprasza walne zgromadzenie na wniosek zarządu.

Art. 7.

Zwyczajni członkowie Koła są obowiązani:

a) przestrzegać postanowień statutu i uchwał walnego zgromadzenia,

b) płacić regularnie wkładki na rzecz Koła.

Art. 8.

Wszyscy członkowie Koła mają prawo korzystania z wszelkich udogodnień, uzyskanych przez Koło dla swych członków na warunkach określonych przez zarząd.

Członkowie zwyczajni mają nadto czynne i bierne prawo wyboru do wszystkich władz Koła.

Art. 9.

Członkowie honorowi uczestniczą w pracach Koła na zaproszenie zarządu.

LXII. PRACA SPORTOWA.

(537) Instrukcja o prowadzeniu pracy sportowej w wojsku.

(Dz. Rozk. Nr. 50/21, poz. 885. — O. III. Szt. Gen. 107. W. F.)

Szkolenie wojska podczas pokoju pozbawione jest tego potężnego bodźca, jakim jest powszechny zapał wojenny, chęć i perspektywa wzięcia udziału w walce. U szeregowych często zauważyć można brak realnego poczucia celu tych żmudnych ćwiczeń, które trzeba wykonywać, aby osiągnąć przygotowanie bojowe.

Środkiem, który pozwala nietylko rozświetlić życie żołnierza i podnieść go moralnie, ale również okrasić mozół ćwiczeń przez wniesienie psychicznego momentu współzawodnictwa — jest sport.

Polecam zatem wszystkim Dowódcom, aby w swych oddziałach zaszczepiali życie sportowe i otoczyli je opieką, a w szkoleniu wyzyskali pierwiastek sportowy, oraz, wzywam cały korpus oficerski, aby przykładał się do uprawiania i rozpowszechniania sportu, zarówno w wojsku, jak i poza niem.

Kładę nacisk na to, że poczynania sportowe w wojsku, winny być uzgodnione z akcją społeczną w tym samym kierunku prowadzoną. W tych gałęziach sportów, które są reprezentowane przez ogólno-państwowe związki, należy układać plan ćwiczeń i urządzać Igrzyska w porozumieniu z nimi (ich miejscowymi przedstawicielami). Do udziału w zawodach, mających charakter fachowo-wojskowy (strzelanie z broni wojskowej, marsz w rynsztunku i t. p.), należy pociągać wojskowych rezerwy i organizacje wojskowo-wychowawcze.

W szczególności zarządzam:

1. Udział wojskowych w stow. sport.-cywilnych.

Wojskowi mogą za zgodą i wiedzą swego D-cy pułku (równorzędny) należeć do towarzystw wojskowo-wychowawczych, gimnastycznych i klubów sportowych cywilnych, wchodzących do związków sportowych i gimnastycznych ogólno-państwowych, oraz brać udział w zawodach miejscowych przez te towarzystwa urządzanych. Na wystąpienia pozamiejscowe pozwoleń udziela D-ca pułku (równorzędny). Zajmowanie stanowisk kierowniczych określają ogólne rozkazy, normujące udział wojskowych w życiu społecznem.

2. Wojskowe Kluby sportowe.

D-cy zechcą popierać garnizonowe kluby sportowe i gimnastyczne. Kluby te mogą przyjmować jako członków, również wojskowych rezerwy. Osoby cywilne należeć mogą do klubów w charakterze członków honorowych, wspierających i nadzwyczajnych. Statuty tych klubów zatwierdza dowódca O. K., który ma prawo klub rozwiązać. Kluby te mogą za zgodą D-cy Korpusu, przystępować do ogólnopaństwowych związków sportowych i gimnastycznych.

3. Plan pracy sportowej w Oddziałach.

W szkoleniu wszystkich broni i służb należy w myśl Regulaminu P. 1/1921, p. 15, wprowadzać pierwiastek współzawodnictwa do fachowych ćwiczeń wojskowych, przez urządzanie zawodów (konkursów) w strzelaniu, walce na bagnety, jeździe konnej, powożeniu różnymi zaprzęgami, manewrowaniu sprzętem bojowym, jeździe na rowerach i t. d. Wszystkie Departamenty Broni, opracują plan zawodów wojskowo-fachowych, jakie dałoby się w wyszkoleniu ich broni wprowadzić. Opracowania nadesłać do Oddziału III Szt. Gen.

Jednocześnie polecam popierać usilnie pozasłużbowe uprawianie sportów, w myśl Regulaminu P. 1/1921, p. 40. Pod względem sportowym okres zimowy nadaje się do uprawiania ćwiczeń i zawodów we władaniu wszelką bronią, gier piłkowych, marszów dłuższych, biegów na przełaj, narciarstwa, saneczkowania i t. d. W ciepłej porze roku nacisk ma być położony na pływanie i lekką atletykę. Powszechne zainteresowanie się sportem osiągnąć można przez urządzanie gromadnych zabaw, opartych na współzawodnictwie, zawodów tak zwanych drużynowych wewnątrz jednostek (kompanji, szwadronów, baterji), oraz przez wprowadzanie klas zawodów i zasady wyrównania szans z uwagi na konieczność zachęcania do sportu również słabszych i mniej sprawnych żołnierzy.

Reg. P. 1/1921. p. 41. poleca urządzać zawody gimnastyczno-sportowe, przynajmniej raz na pół roku, o mistrzostwa kompanijne, baonowe i pułkowe. Wobec tego wszystkie pułki (samodzielne oddziały mniejsze i zakłady) sformują w drodze zawodów wewnętrznych,

swoje reprezentacje sportowe, które zmierzą się między sobą na Igrzyskach Okręgowych, urządzanych przez D-wa Korpusów. Zawodnicy zwycięscy i drużyny pułkowe, które zdobędą mistrzostwa okręgowe, utworzą reprezentacje sportowe korpusów na Główne Igrzyska Wojskowe w Warszawie.

4. Referenci sportowi.

D-cy wszystkich stopni włożą na jednego z oficerów odpowiednio wykwalifikowanych (w ramach ustalonych etatów), obowiązki referenta sportowego, którego zadaniem będzie:

a) krzewienie sportu, zakładanie kół sportowych i opiekowanie się niemi w zakresie pomocy materjalnej i kierownictwa technicznego;
b) łączność z miejscowemi cywilnemi organizacjami sportowemi (związki okręgowe);
c) łączność w sprawie sportów z referentami i oficerami instrukcyjnymi przysposobienia rezerw;
d) urządzanie zawodów sportowych;
e) sprawozdania.

5. Koła sportowe przy Oddziałach.

Na referentów sportowych należy powoływać przedewszystkiem oficerów, którzy przeszli kurs Gł. Szk. Wojsk. Gimnastyki i Sportów. W każdej jednostce wojskowej, żołnierze dla uprawiania jakiegokolwiek sportu mają zrzeszać się w koła sportowe, które przybierają nazwę od uprawianego sportu (koła szermiercze, palantowe i t. p). Koło samo wybiera sobie przodownika. Zespołowi przodowników przewodniczy referent sportowy dowództwa. O uczestnictwie osób z poza oddziału w ćwiczeniach koła, oraz o wszelkich sportowych stosunkach z obcemi kołami i organizacjami sportowemi, decyduje dowódca pułku (równorzędny). Koła mogą wchodzić do współdzielczego ogniska oddziału, na zasadzie autonomji i wzajemnej pomocy materjalnej.

6. Igrzyska wojskowe.

Wskazówki do urządzania zawodów wewnątrz kompanijnych, znajdują się po części w Regulaminie Wychowania Fizycznego. Dalsze wskazówki o urządzaniu konkursów fachowych wojskowych i lekko-atletycznych, wyda Oddział III Szt. Gen., który ogłaszać będzie, co rok w terminie do 15 lutego program Gł. Igrzysk Wojskowych. Brać będą w nich udział wszystkie okręgi korpusowe przez swe reprezentacje sportowe, utworzone w drodze zawodów o mistrzostwa wewnątrz korpusu.

W poszczególnych zawodach drużynowych za zasadę przyjmuje się, że jednostki wyższe (korpus i dywizje) reprezentuje drużyna, składająca się z żołnierzy jednego i tego samego pułku (równorzędnego oddziału.

W programie Gł. Igrzysk, będą zastrzeżone poszczególne zawody (lekko-atletyczne, piłka nożna, pływanie, ewentualnie inne), jako dostępne tylko dla wojskowych w czynnej służbie; zawody mieszane cywilno-wojskowe, zależnie od ich charakteru urządzać należy w porozumieniu z odnośnemi związkami sportowemi i towarzystwami przygotowawczo wojskowemi, (analogicznie uregulują zawody w Korpusach D-wa O. K.).

Nagród sportowych nie mogą stanowić sumy pieniężne, a tylko przedmioty.

7. Komisje sportowe.

Dowódcy O. K., powołują Korpusowe Komisje Sportowe, do których wyznaczą odpowiednich oficerów i zaproszą przedstawicieli miejscowych związków sportowych i stowarzyszeń wojskowo wychowawczych, ewentualnie inne osoby ze względu na ich stanowisko sportowe lub społeczne.

W Komisji sportowej przewodniczy „wyższy oficer wyznaczony przez D-cę O. K.“

Zadania Komisji:

a) urządzanie i przeprowadzanie Igrzysk Sportowych;
b) uzyskiwanie pomocy technicznej z poza wojska do prowadzenia prac sportowych w wojsku i organizacjach wychowawczo-wojskowych;
c) uzyskiwanie od społeczeństwa poparcia materjalnego, na cele sportowe w wojsku (nagrody, zaopatrzenie w przybory);
d) urządzanie wspólnych zawodów sportowych dla wojskowych i cywilnych.

8. Wykazy.

Jako dopełnienie sprawozdań z Wychowania Fizycznego (L. 11990. Reg. III. Szt.) D. O. K. polecą referentom sportowym składanie co trzy miesiące wykazów cyfrowych z ruchu sportowego w oddziałach i garnizonach.

(538) Uzgodnienie statutów Wojskowych Klubów Sportowych.

(Dz. Rozk. Nr. 26/22. poz. 385. O. III. Szt. Gen. 3498. W. F.)

Celem ułatwienia i unormowania opracowań statutu dla Wojskowych Klubów Sportowych, powstających w myśl Instrukcji o prowadzeniu pracy sportowej w wojsku (Dz. Rozk. Nr. 50/21, poz. 885) zalecam kierowanie się załączonym wzorem statutu W. K. S.

WZÓR

Statutu Wojskowego Klubu Sportowego, zawiązywanego w myśl instrukcji o prowadzeniu pracy sportowej w wojsku (Dz. R. Nr. 50/21 poz. 885).

I. Nazwa i siedziba.

§ 1. Klub nosi nazwę „Wojskowy Klub Sportowy w . . . . . “ (nazwa miejscowości), lub „Klub Sportowy N. pułku“ Klub jest osobą prawną.

§ 2. Siedzibą klubu jest . . . . . (miasto, osada); a terenem działalności . . . . . (garnizon).

II. Zadania.

§ 3. Zadania:

a) uprawianie sportów i gimnastyki,
b) udzielanie pomocy dowództwom w prowadzeniu pracy sportowej i urządzaniu zawodów wojskowych w oddziałach lub garnizonach,
c) szerzenie zamiłowania do sportów wśród wojskowych czynnych, rezerwowych i młodzieży,
d) udział w ogólnokrajowem życiu sportowem.

§ 4. Środki działania:

a) posiadanie lokalu klubowego i terenów sportowych,
b) organizowanie ćwiczeń gimnastycznych i sportowych,
c) urządzanie zawodów, igrzysk i zabaw towarzyskich,
d) tworzenie kół sportowych młodzieży,
e) propaganda sportu słowem i drukiem,
f) uczestnictwo w związkach sportowych ogólno-krajowych.

§ 5. Życie wewnętrzne klubu normują szczegółowe regulaminy, zatwierdzane przez walne zgromadzenie.

III. Znak klubowy, flaga i pieczęć.

§ 6. Znak klubowy, barwy, flagi i pieczęć uchwala walne zgromadzenie.

IV. Członkowie.

§ 7. Klub składa się z członków honorowych, zwyczajnych i nadzwyczajnych.

§ 8. Członków honorowych mianuje, na wniosek zarządu, walne zgromadzenie w dowód uznania za zasługi, położone około rozwoju danego klubu, lub wogóle sportu polskiego. Mianowanie na członka honorowego wymaga większości $^2/_3$ głosów. Członkowie honorowi korzystają z tych samych praw, co i członkowie zwyczajni, nie opłacają jednak składek członkowskich.

§ 9. Członkiem zwyczajnym może być każdy oficer w czynnej służbie.

§ 10. Przyjęcie oficerów na członków zwyczajnych następuje po złożeniu pisemnej deklaracji do zarządu.

§ 11. Członkiem nadzwyczajnym może być:

a) szeregowy służby czynnej,

b) osoba cywilna wprowadzona przez dwóch członków zwyczajnych,

c) wojskowy innego państwa, przebywający w danej miejscowości, wprowadzony przez członka zwyczajnego,

d) zbiorowo: koła sportowe młodzieży i koła towarzystw wojskowo-wychowawczych.

§ 12. Przyjęcia na członka nadzwyczajnego dokonywa komisja kwalifikacyjna po:

a) złożeniu pisemnej deklaracji do zarządu z zobowiązaniem się do ścisłego przestrzegania statutu i regulaminów klubowych, oraz terminowego uiszczania składek,

b) wskazaniu członków wprowadzających.

Imię i nazwisko kandydata na członka nadzwyczajnego, a dla zbiorowych kół kierownika koła z podaniem liczby członków koła, winne być wpisywane na tablicy w widocznem miejscu na przeciąg 21 dni. W tym czasie mogą wpływać pisemne zastrzeżenia do komisji kwalifikacyjnej.

V. Prawa i obowiązki członków.

§ 13. Członkowie honorowi i zwyczajni mają prawo do:

a) uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu z prawem głosu i z czynnem i biernem prawem wyborczem;

b) noszenia znaku klubowego (art. 6).

c) korzystania z lokalu, terenów sportowych klubu, wszystkich urządzeń i przyborów klubowych w granicach obowiązujących regulaminów i przepisów wydanych przez Zarząd.

UWAGA. Wprowadzanie gości określa regulamin wewnętrzny klubu.

§ 14. Członkowie nadzwyczajni grup a, b, c (art. 11) mają prawo korzystania z lokalu, urządzeń i przyborów sportowych, noszenia znaku klubowego, nie mają prawa głosu na walnem zgromadzeniu i nie korzystają z czynnego i biernego prawa wyborczego.

§ 15. Członkowie nadzwyczajni grupy d (art. 11) mają prawo korzystania z lokalu terenów sportowych, klubu, urządzeń i przyborów w granicach przepisów specjalnie dla nich wydanych przez zarząd. Innych praw, przysługujących członkom w myśl artykułu 13, członkowie nadzwyczajni grupy d (art. 11) nie posiadają.

§ 16. Utrata praw członka następuje:
a) przez zgłoszenie wystąpienia;
b) w stosunku do członków nadzwyczajnych na mocy uchwały komisji kwalifikacyjnej.

UWAGA. W stosunku do oficerów czynnej służby obowiązuje jedynie zwykła droga postępowania honorowego.

c) członkowie zwyczajni i nadzwyczajni zalegający 3 miesiące w opłacie składek, tracą prawa członków. O ile w ciągu trzech następnych miesięcy opłacą zaległe składki zostają ponownie przyjęci przez Zarząd z pominięciem formalności zawartych w § 11 lub 12.

VI. Władze.

§ 17. Władze klubu stanowią:
a) Walne Zgromadzenie,
b) Zarząd klubu z prezesem na czele,
c) Komisja kwalifikacyjna.

Prócz tego Walne Zgromadzenie wybiera na 1 rok komisję rewizyjną.

VII. Walne Zgromadzenie.

§ 18. Władzą Naczelną W. K. S. jest Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie bywa: a) zwyczajne doroczne i b) nadzwyczajne.

§ 19. Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się raz na rok w pierwszym kwartale każdego roku; zwołuje je prezes zarządu na mocy odpowiedniej uchwały Zarządu.

Ogłoszenie o terminie Walnego Zgromadzenia łącznie z porządkiem dziennym winno nastąpić conajmniej na 21 dni przedtem przez ogłoszenie, wywieszone w lokalu klubu i rozesłane na piśmie członkom honorowym i zwyczajnym.

§ 20. Walne Zgromadzenie posiada prawo decydowania we wszystkich sprawach klubu, a winno:
a) sprawdzić protokół z poprzedniego zgromadzenia,
b) rozpatrzyć sprawozdanie zarządu i działalności za rok ubiegły,
c) rozpatrzyć sprawozdanie komisji rewizyjnej,
d) uchwalić preliminarz na rok następny,
e) uchwalić wnioski, mające charakter dyrektywy, lub krytyki działalności zarządu lub komisji,
f) mianować członków honorowych,
g) uchwalić zmianę statutu,
h) wybrać prezesa, zarząd i członków komisji kwalifikacyjnej i komisji rewizyjnej,
i) uchwalić rozwiązanie i likwidację klubu.

§ 21. Walne Zgromadzenie jest prawomocne w pierwszym terminie bez względu na ilość obecnych członków klubu.

§ 22. Na Walnem Zgromadzeniu wszystkie sprawy są rozstrzygane zwykłą większością głosów. Wyjątek stanowią mianowanie członków honorowych, zmiana statutu i rozwiązanie klubu, do czego potrzebna większość $^2/_3$ głosów.

§ 23. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane na żądanie dziesiątej części członków, komisji rewizyjnej, lub Zarządu i nie później, jak w ciągu miesiąca od wpływu odpowiedniego wniosku.

Termin nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ustala i ogłasza Zarząd przynajmniej na 21 dni przed oznaczonym dniem, jednocześnie na porządku dnia musi być podana sprawa, dla której zwołuje się nadzwyczajne Walne Zgromadzenie. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może rozpatrywać tylko tę sprawę, dla której zostało powołane.

§ 24. Walne Zgromadzenie każdorazowo wybiera swego przewodniczącego i dwóch sekretarzy.

§ 25. O sposobie głosowania decyduje przewodniczący zgromadzenia. Wybory do zarządu odbywają się drogą tajnego głosowania

§ 26. Walne Zgromadzenie wybiera zwykłą większością głosów na jeden rok: a) prezesa klubu, b) członków zarządu, c) członków komisji kwalifikacyjnej i d) członków komisji rewizyjnej.

VIII. Zarząd.

§ 27. Na czele zarządu stoi prezes klubu, który reprezentuje klub na zewnątrz i przewodniczy zebraniom zarządu, wybrany z pośród członków zwyczajnych.

§ 28. Walne Zgromadzenie wybiera do zarządu 6-ciu członków i tyluż zastępców. W razie ustąpienia którego z członków zarządu, automatycznie wchodzi kolejny zastępca.

§ 29. Zarząd konstytuuje się sam, wybierając z pośród siebie wice-prezesa, skarbnika, gospodarza i sekretarza. Atrybucje poszczególnych członków zarządu reguluje osobny regulamin.

§ 30. Zebrania zarządu odbywają się przynajmniej raz na miesiąc, do prawomocności uchwały wymagana jest obecność 5-ciu członków Zarządu; w razie nieobecności prezesa przewodniczy zebraniom zarządu — wice-prezes.

§ 31. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, w razie równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 32. Zarząd ma obowiązek dbać o wypełnienie zadań klubu, podanych w §§ 3 i 4, kierując się dyrektywami Walnego Zgromadzenia.

§ 33. Z posiedzeń zarządu prowadzi się protokół.

IX. Komisja Kwalifikacyjna.

§ 34. Walne Zgromadzenie wybiera 5-ciu członków do komisji kwalifikacyjnej i trzech zastępców.

§ 35. Prawa i obowiązki komisji kwalifikacyjnej są następujące:

a) przyjmowanie nowych członków nadzwyczajnych,

b) skreślanie członków za wykroczenia natury etycznej — nie dotyczy to oficerów, podlegających kompetencji własnych sądów honorowych.

c) wyrokowanie w sprawach fachowo-sportowych na podstawie regulaminów, obowiązujących w danej gałęzi sportu i przepisów klubowych.

§ 36. Decyzje komisji kwalifikacyjnej są nieodwołalne, zapadają zwykłą większością głosów. Dla prawomocności decyzji, konieczna obecność trzech członków.

§ 37. Posiedzenia komisji kwalifikacyjnej odbywają się conajmniej raz na miesiąc.

X. Komisja Rewizyjna.

§ 38. Walne Zgromadzenie wybiera Komisję Rewizyjną, złożoną z trzech członków i 2-ch zastępców, nie sprawujących poza tem żadnego więcej urzędu w klubie. Ma ona badać gospodarkę pieniężną klubu. Zarząd obowiązany jest na żądanie Komisji Rewizyjnej przedstawiać wszelkie książki, akta, protokóły i korespondencje, oraz stan kasy. Komisja Rewizyjna przedstawia Walnemu Zgromadzeniu sprawozdanie ze swej działalności i stawia odpowiednie wnioski.

XI. Koła specjalne.

§ 39. Zarząd klubu może dla specjalnej gałęzi sportu organizować koła. Koło może powstawać, o ile zapisze się do niego przynajmniej 5-ciu zwyczajnych członków. Koło uchwala własny regulamin i wybiera swego kierownika. Regulamin koła zatwierdza zarząd klubu. Kierownicy poszczególnych kół mogą wchodzić do zarządu z głosem doradczym.

XII. Fundusze.

§ 40. Fundusze klubu stanowią:

a) wpisowe i składki członków, w wysokości . . . . złotych miesięcznie,

b) opłaty za wejście do lokalu od gości, dochodów z zawodów, popisów, przedstawień, zabaw, gier i t. p.,

c) darowizny i zapisy.

UWAGA. Wysokość opłaty jest wyznaczana oddzielnie dla poszczególnych kategorji członków.

§ 41. Wydatków dokonywa Zarząd na zasadzie i w granicach budżetu, zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie.

§ 42. Wszelkie pisma, umowy, zobowiązania, pokwitowania itp., podpisuje w imieniu klubu prezes lub wiceprezes i sekretarz.

XIII. Zmiana statutu.

§ 43. Walne Zgromadzenie może uchwalić zmianę statutu, do czego konieczną jest obecność $^2/_3$ uprawnionych do głosu członków i uchwała musi przejść większością $^2/_3$ głosów.

§ 44. Zmiana statutu lub poszczególnych artykułów pociąga konieczność ponownej rejestracji statutu.

XIV. Rozwiązanie klubu.

§ 45. Rozwiązanie klubu może nastąpić:

a) wskutek zarządzenia władz,

b) na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia przy zachowaniu warunków, jak w § 43.

§ 46. Wobec konieczności rozwiązania klubu, Walne Zgromadzenie wybiera Komisję likwidacyjną i zarządzi majątkiem klubu, przeznaczając go na cele sportowe.

§ 47. Komisja likwidacyjna po zakończeniu czynności przedstawia odpowiedni protokół Ministrowi Spraw Wojskowych przez D-cę O. K. i Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Wydział Stowarzyszeń), celem skreślenia klubu z rejestru.

XV. Zatwierdzenie statutu i rejestracja klubu.

§ 48. Statut Wojskowego Klubu Sportowego (zorganizowanego na wytycznych niniejszego statutu), uchwalony przez Walne Zgromadzenie, zatwierdza Dowódca Okręgu Korpusowego.

§ 49. Zatwierdzony przez Dowódcę Okr. Korp. Statut, Zarząd klubu przesyła do Ministra Spraw Wojskowych Wydział IV Oddział III. Szt. Gen. i Ministra Spraw Wewnętrznych (Wydz. Stowarzyszeń), celem rejestracji.

§ 50. Sprawozdanie z dorocznego Walnego Zgromadzenia Zarząd Klubu ma obowiązek przedstawiać do wiadomości Ministrowi Spraw Wojskowych (Oddział III. Szt. Gen.) w drodze służbowej przez Dodództwo Okr. Korp.

(539) Tryb uznawania wojskowych rekordów sportowych.

(Dz. Rozk. Nr. 35/23, poz. 448 — O. III. Szt. Gen. 10238. W. F.)

1. Jako rekord sportowy W. P. uznaje się najlepszy wynik, osiągnięty przez wojskowego służby czynnej, lub zespół wojskowych służby czynnej:

a) na zawodach wewnętrznych Okręgów Korpusowych,

b) na Gł. igrzyskach sportowych W. P.

2. Rekordy uznawane będą na podstawie przepisów odnośnych polskich związków sportowych.

3. Po ustaleniu wyników sędziowie przesyłają protokół do Oddz. III. Szt. Gen. Wydz. W. F. do zatwierdzenia i ogłoszenia.

Protokóły z zawodów okręgowych przechodzą przez D. O. K.

4. Lista rekordów będzie ogłaszana w Roczniku sportowym W. P.

5. Wyniki przesyła się według załączonego protokółu ustanowienia rekordów W. P.

PROTOKÓŁ

Ustanowienie rekordów W. P.

1. Stopień, imię i nazwisko zawodnika
2. Przydział
3. Rodzaj zawodów
4. Długość marszu, bieżni, skoku, rzutu, mierzona przez
5. Przybory ważone przez
6. Czas brany przez
7. Czas I-zeg. II-zeg.
   czas III-zeg.
8. Wynik ostateczny
9. Próby dokonano dnia
   godz. na boisku
10. Warunki *)

Podpis komisji sędziowskiej

(540) Instrukcja o nagrodach sportowych w wojsku.

(Dz. Rozk. Nr. 9/23, poz. 110 — O. III. Szt. Gen. 13524 W. F.)

1. Nagroda sportowa jest wyróżnieniem zawodnika, zachętą do pracy na przyszłość i upamiętnieniem osiągniętego zwycięstwa; — jest środkiem do pobudzenia zdrowego współzawodnictwa. Nagroda sportowa nie może być jednak uważana, jako zapłata lub wynagrodzenie zawodnika za trudy i pracę sportową.

2. Nagrody mogą być udzielane za wszelkiego rodzaju zawody, urządzane w wojsku lub z inicjatywy wojska.

Zawody obejmują wszelkie gry i sporty uprawiane w wojsku, oraz wszystkie ćwiczenia przewidziane programem szkoły żołnierza, dające się ująć w formę zawodów sportowych, a więc strzelanie, hippika, lotnictwo, lekka atletyka, pływactwo, wioślarstwo, szermierka na szable i bagnety, boks, zapasy, grenadjerka; marsze i biegi w obciążeniu i z przeszkodami (szturmowe i na przełaj).

---

*) W tej rubryce podać: wiatr, deszcz, upał, rodzaj bieżni: (trawiasta, żużlowa, glina), rodzaj pantofli: kolcówki, gumowe i t. d.

Przy marszu opisać szczegółowo tor, podać obciążenie — oraz stan zawodnika przy ukończeniu marszu.

3. Nagrody udzielane być mogą w postaci:
a) tytułu honorowego n. p. „mistrz“, „pierwszy strzelec, jeździec, grenadjer, i t. d.“ (kompanji, szwadronu, pułku, brygady, dywizji),
b) przedmiotu pamiątkowego, cennego lub artystycznie wykonanego,
c) dyplomu sportowego.

Nagroda w postaci tytułu lub przedmiotu winna być potwierdzona dyplomem, wystawionym na imię oddziału, względnie zawodnika.

4. Nagrody za wyniki i zwycięstwa, osiągane na zawodach sportowych wojskowych nie mogą nosić charakteru, względnie formy pieniężnej. Premje pieniężne, znajdujące zastosowanie w niektórych gałęziach sportu, na podstawie przepisów obowiązujących w sporcie amatorskim, (hippika — sporty motorowe) same przez się nie stanowią nagrody.

Żetony pamiątkowe nie mogą być noszone na mundurze.

5. Wojskowi, uczestniczący w zawodach sportowych niewojskowych, mogą się ubiegać o nagrody, ustanowione zgodnie z normami, przyjętemi przez odpowiedni Polski Związek Sportowy, lub zgodnemi z przepisami międzynarodowemi dla sportu amatorskiego.

6. Nagrody należy wydawać przedewszystkiem za zwycięstwa w wielobojach, oprócz tego dopuszczalnem jest wynagrodzenie zawodników za najlepsze wyniki w poszczególnych punktach wielobojów, pod warunkiem, że dany zawodnik stawał do wszystkich punktów wieloboju.

7. Nagrody mogą być:
1) przechodnie,
2) jednorazowe.

Dowództwo, ustalające nagrodę przechodnią, ogłasza rozkazem regulamin, zawierający warunki zdobycia tej nagrody.

8. Nagrody mogą być:
1) grupowe (dla całych oddziałów),
2) indywidualne (dla pojedyńczych zawodników).

9. W zawodach o nagrodę grupową wyłania oddział, zakład lub dowództwo, stające do zawodów, swą reprezentację sportową, w takiej liczbie uczestników, jaka zostanie przewidziana warunkami danych zawodów.

10. Za podstawę należy przyjąć następujący schemat w zawodach grupowych:
a) kompanijnych i równorzędnych biorą udział wszyscy szeregowi kompanji; nagroda grupowa przypada drużynie, której skład zdobył największą ilość punktów danego programu zawodów.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
BIBLIOTEKA

b) baonowych, pułkowych lub równorzędnych, biorą udział zespoły reprezentacyjne kompanji, baonów,

c) w wyższych jednostkach wojskowych, (dywizje, brygady jazdy, Okręgi Korpusowe) biorą udział zespoły reprezentacyjne pułków i równorzędnych,

d) w zawodach wewnętrznych poszczególnych broni (lotnictwo, inżyn. i saper., wojska samochodowe i t. p.) biorą udział reprezentacje kompanijne lub też pułkowe.

11. Nagroda grupowa jest przechowywana w dowództwie (w świetlicy, kasynie i t. p.) tej jednostki, której zespół nagrodę zdobył. Nagrody wyznacza dowództwo, z którego ramienia zawody są urządzane.

12. Ilość nagród w zawodach jednostkowych należy określać w zasadzie nie więcej nad trzy dla każdego punktu zawodów. Do ważności zawodów jest konieczne, aby w danym punkcie programu, stawało nie mniej, niż czterech zawodników.

13. Ilość nagród dla zwycięzcy w wielobojach może być zwiększona do ilości, na jaką opiewa skład danego wieloboju, n. p. pięciobój — 5 nagród i t. d.

Instrukcja powyższa obowiązuje z dniem ogłoszenia.

LXIII. SPORT KONNY I INNE.

(541) Statut nagrody przechodniej za mistrzostwo W. P. w zawodach konnych.

(Dz. Rozk. Nr. 36/24, poz. 534. — O. III. Szt. Gen. 5175. W. F.)

Zatwierdzam poniższy statut nagrody przechodniej dla pułku, którego grupa zdobyła pierwsze miejsce w zawodach konnych o mistrzostwo W. P.

1. M. S. Wojsk. ufundowało w r. 1924 nagrodę przechodnią za zdobycie pierwszego miejsca w dorocznych zawodach konnych o mistrzostwo W. P. Nagrodę stanowi:

a) srebrna zastawa stołowa na 36 osób licząc po 7 przedmiotów na osobę,

b) 2 duże patery i 6 kompotjerek do ubrania stołu,

c) 3 komplety na półmiski (po 4 sztuki komplet) i 2 noże do ciast,

d) całość w skrzyni dębowej z okuciami niklowanemi.

2. Nagroda przechodnia M. S. Wojsk., za mistrzostwo W. P. w zawodach konnych przeznaczona jest dla pułku (jednostki równorzędnej), którego grupa (equipe) osiągnie pierwsze miejsce w dorocznych zawodach centralnych konnych o mistrzostwo W. P.

3. Pułk, mający nagrodę w czasowem posiadaniu, odpowiada za jej całość i ma prawo używania jej tylko w uroczystych wypadkach, jak przyjazd p. prezydenta Rzeczypospolitej, święto pułkowe i t. p.

4. Nagroda przechodnia M. S. Wojsk. za mistrzostwo W. P. w zawodach konnych staje się własnością pułku po trzykrotnem zwycięstwie, odniesionem w centralnych zawodach konnych przez grupę tego pułku.

(542) Przepisy dotyczące sportu konnego oficerów W. P.

(Dz. Rozk. Nr. 22/23, poz. 304. — D. II. 5099. Kaw.)

W uzupełnieniu i częściowej zmianie rozkazów tyczących się sportu konnego, a zawartych w Dz. Rozk. 19/20, 28/21, 44/21, 50/21, 24/22, zarządzam:

§ 1. Bez specjalnego zaświadczenia pisemnego zabraniam oficerom brać udział w wyścigach konnych, konkursach hippicznych i innych publicznych popisach konnych. Nadzór nad oficerami wszystkich rodzajów broni, odnośnie ich przygotowania do wystąpień publicznych, umundurowania, przydatności konia i rynsztunku końskiego polecam szefowi Departamentu II. Jazdy M. S. Wojsk.

Wydawać ma zaświadczenie w Warszawie — szef Dep. II. Jazdy.

Na terenie D. O. K., w miejscach, gdzie stacjonują d-twa brygad kaw. — dca brygady, zaś w innych miejscowościach najstarszy z dców pułku kawal. wreszcie, gdzie niema kawalerji — dca odnośnego oddziału.

Opinja dowódcy lub przełożonego o stopniu przygotowania do wystąpień na wyścigach winna dotyczyć przedewszystkiem:

a) znajomości prawideł i przepisów wyścigowych,

b) zupełnego zdrowia, zwłaszcza serca i narządów oddechowych,

c) gwarancji zachowania się, licującego z godnością oficera.

Za przygotowanie sportowe oficera, oraz dopilnowanie, czy urlop sportowy był należycie zużytkowany, odpowiedzialny jest d-ca oddziału.

§ 2. Zezwalam na organizowanie zawodów konnych w oddziałach wojskowych, jedynie po zatwierdzeniu odnośnych programów przez Departament II. Jazdy.

W wyścigach organizowanych przez oddziały wojskowe zabraniam urządzania totalizatora.

§ 3. Zabraniam udziału koni rządowych nie pełnej krwi w wyścigach z końmi pełnej krwi.

Zezwalam na udział oficerów w wyścigach na koniach rządowych i służbowych, jedynie w wyścigach dżentelmeńskich w mundurach.

Na koniach, stanowiących własność prywatną, mogą oficerowie jeździć we wszelkich wyścigach, ale poza wyścigami dżentelmeńskimi obowiązkowo tylko w kolorach i dressach, nie wyszczególniając stopnia wojsk. przy podaniu nazwiska w programach.

§ 4. Zezwalam d-com oddziałów na udzielanie urlopów sportowych, krótko-terminowych, nie przekraczających w sumie 14 dni w roku kalendarzowym. Urlopy sportowe nie ograniczają innych przysługujących danemu oficerowi. Dłuższe lub częstsze urlopy sportowe wymagają mego zezwolenia.

§ 5. Zezwalam na kredytowany przejazd oficerów, przewóz koni i ordynansów na sportowe zawody publiczne, których program został przyjęty przez Dep. II. Jazdy.

Wyjazd oficerów dla czynnego udziału w zawodach specjalnych, urządzanych przez wojskowść traktować należy, jako przejazdy służbowe.

§ 6. Zabraniam używania koni rządowych w wyścigach przed ukończeniem 5 lat, zaś w konkursach przed ukończeniem 6 lat, oraz bez pozwolenia d-cy oddziału, w którego ewidencji znajduje się dany koń.

D-ca oddziału określa, do jakich biegów może stawać dany koń, odnośnie do jego kwalifikacji sportowej i treningu.

Nagrody zdobyte na koniach rządowych należą do oficera, któremu koń jest przydzielony.

§ 7. Departament II. Jazdy wyda szczegółowe zarządzenia wykonawcze, w myśl powyższych punktów, oraz przystąpi do opracowania regulaminu sportu konnego ofic. W. P.

Rozporządzenie niniejsze unieważnia wszystkie poprzednie w tych sprawach wydane rozkazy.

(543) Wypożyczanie koni dla stowarzyszeń przysposobienia wojskowego i oficerów rezerwy.

(Dz. Rozk. Nr. 36/24, poz. 535. — O. III. Szt. Gen. 7029. P. W.)

W związku z rozkazem Dod. Taj. Nr. 10 do Dz. R. Nr. 26.24 — poz. 55, chcąc uniknąć nieporozumień i wypływającej stąd korespondencji, wyjaśniam, że w dalszym ciągu nie zabraniam oddawać koni dla celów przysposobienia wojskowego.

Dowódcy oddziałów posiadających w swym stanie konie, mogą prowadzić kursy jazdy konnej i ćwiczenia dla stowarzyszeń przysposobienia wojskowego i oficerów rezerwy.

Winni tylko baczyć, aby nie przeciążać koni zbytnią pracą i aby wszelkie ćwiczenia odbywały się stale pod nadzorem oficerskim.

(544) Rozporządzenie wykonawcze do dekretu **o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji** z dnia 25 stycznia 1919 roku (Dz. Pr. P. P. Nr. 9, poz. 123).

(Dz. Ust. Nr. 43 z dn. 31 maja 1920 r. poz. 266. — Dz. Rozk. Nr. 22/20, dod. poz. 11).

Na podstawie art. 7 dekretu o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji (Dz. Pr. P. P. P. Nr. 9, poz. 123), zmieniając punkt 4 rozporządzenia w przedmiocie posiadania broni palnej i materjałów wybuchowych z dnia 29 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 12, poz. 133), zarządzam co następuje:

Art. 1. Pozwolenie na posiadanie broni palnej myśliwskiej lub broni palnej krótkiej wydają władze administracyjne I instancji. Pozwolenia na broń palną krótką dla obrony osobistej mogą być wydawane jedynie w wypadkach koniecznej potrzeby. Pozwolenia na broń myśliwską wydawane być winny jednocześnie z pozwoleniem polowania (kartą łowiecką).

Art. 2. Pozwolenia, wydane przez policję państwową do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują ważność do czasokresu, na jaki wydane zostały.

Art. 3. Rozporządzenie to otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R. P.

Minister Spraw Wewnętrznych:
w z. Dunikowski.

(545) Zakaz posiadania i noszenia broni myśliwskiej, i polowania przez wojskowych bez zezwolenia władzy administracyjnej.

(Dz. Rozk. Nr. 32/21, poz. 630. — O. VI. Szt. 10700. 201. 21. U.)

Przypominam postanowienia Dekretu z dnia 25 stycznia 1919 r. o nabywaniu i posiadaniu broni (Dz. R. W. z r. 1919, Nr. 18, poz. 607) oraz rozporządzenie wykonawcze z dnia 21 maja 1920 r. (Dz. R. W. z r. 1920, Nr. 22 dodatek poz. 11), według których prawo posiadania broni myśliwskiej zależy od zezwolenia władzy administracyjnej I instancji. Władze te wydają również karty łowieckie, bez których polowanie jest wzbronione.

Osoby wojskowe, o ile pragną posiadać i używać broni myśliwskiej, obowiązane są uzyskać odpowiednie zezwolenie w myśl przytoczonych przepisów prawnych i poddać się związanym z wydaniem takiego zezwolenia warunkom oraz wymaganiom władz administracyjnych i organów policyjnych.

Zakazuję równocześnie używać broni wojskowej do polowania w myśl rozkazu o oszczędzaniu broni i amunicji. (Dz. R. W. z r. 1919, Nr. 89, poz. 3261).

Winni przekroczenia niniejszych przepisów będą pociągani do surowej odpowiedzialności, bądź dyscyplinarnej, bądź administracyjnej, lub też w drodze sądowo-karnej, zależnie od natury przewinienia.

LXIV. STOSUNEK DO FUNKCJONARJUSZY KOLEI.

(546) Przestrzeganie przepisów kolejowych przez osoby wojskowe.

(Dz. Rozk. Nr. 4/21, poz. 80. — O. IV. Szt. Gen. 6090. Kom.)

Pkt. 6. Osoby wojskowe są obowiązane do przestrzegania przepisów przewozowych i zarządzeń władz kolejowych. Osoby niestosujące się do nich, lub przekraczające je, może kolej wykluczyć od dalszego przejazdu.

(547) Przestrzeganie przepisów kolejowych przy kupnie biletów przez osoby wojskowe.

(Dz. Rozk. Nr. 37/24, poz. 549. — O. V. Szt. Gen. 23128 E.)

Zachodzą często nieporozumienia na stacjach kolejowych pomiędzy podróżnymi cywilnymi, a oficerami i szeregowymi na tle podchodzenia tych ostatnich do okienek kas biletowych, w celu kupna biletów kolejowych bez zachowania kolejności. Fakty takie wywołują zrozumiałe rozgoryczenie publiczności, głośne protesty, a nawet żądania interwencji ze strony funkcjonarjuszów policji.

Dla uniknięcia powyższych objawów, nakazuję przypomnienie w rozkazach poszczególnych dowództw i oddziałów rozporządzenia L. dz. Oddz. IV. Szt. 6090 Kom. (Dz. Rozk. 4/21, pkt 6.) z wyjaśnieniem, że w czasie pokoju wojskowi nie korzystają przy kupnie biletów z przywilejów pozakolejności.

Winnych niestosowania się do powyższego pociągać do surowej odpowiedzialności.

(548) Zachowanie się osób wojskowych w podróżach kolejami.

(Dz. Rozk. Nr. 20/21, poz. 394. — O. IV. Szt. 1259. 21. Kom.)

Nadużycia przy przejazdach drogami żelaznemi przybrały w ostatnich czasach zbyt poważne rozmiary. Przyczyną tych nadużyć jest po pierwsze: wadliwość dokumentów wojskowych, powtóre niestosowanie się podróżujących osób wojskowych do przepisów obowiązujących przy przejazdach na drogach żelaznych.

W celu usunięcia powyższych nadużyć rozkazuję:

1. Właścicielom polskich dokumentów wojskowych o charakterze legitymacyjnym (dokument podróży, przepustka, legitymacja z fotografją) przysługuje w razie przejazdów na kolejach polskich tylko prawo legitymowania się temi dokumentami.

2. Prawo do każdorazowego przejazdu na kolejach polskich przysługuje tylko na podstawie biletu.

3. Prawo przejazdu za zniżką 50% ceny biletu przysługuje tylko polskim osobom wojskowym, inwalidom w. i etatowym „funkcjonarjuszom państwowej służby cywilnej zatrudnionym w oddziałach, zakładach i urzędach wojskowych" pod warunkiem posiadania przepisanych dokumentów (dokument podróży, przepustka, zaświadczenie dla inw. w., legitymacja z fotogr.) i wykupienia odpowiedniego biletu kolejowego.

4. Prawo do przejazdu kredytowanego posiadają tylko osoby zaopatrzone w „Kredytowany bilet wojskowy".

Kredytowany bilet wojskowy wolno wystawiać tylko dla osób uprawnionych do podróżowania na podstawie kredytowanego dokumentu podróży i tylko łącznie z tym dokumentem.

Wyjątek stanowią przejazdy rezerwistów.

9. Podróżujące na podstawie dokumentów wojskowych osoby, winny zgłaszać się w kasie kolejowej stacji wyjazdu, celem nabycia biletu, względnie ostemplowania i odcięcia odcinka kredytowanego biletu wojskowego.

12. Zajmować wolno tylko miejsca wolne i niezarezerwowane. Zarezerwowane miejsca wolno zajmować tylko osobom, dla których je zarezerwowano.

16. Na każdy przejazd tam i z powrotem potrzebny jest osobny bilet. Przejazd kolejami bez biletu jest bezwarunkowo wzbroniony.

17. Na każde żądanie organów kolejowych należy pokazać bilet. W razie braku biletu, lub w razie wadliwie wystawionego kredytowanego biletu, należy okazać organom kolejowym dokument podróży; zamiast dokumentu podróży wystarcza okazanie przepustki lub legitymacji, gdy przejazd odbywa się na podstawie ulgowego biletu kolejowego.

(549) Postępowanie w razie ujawnienia przez kolej bezprawnych przejazdów kolejowych.

(Dz. Rozk Nr. 28/21, poz. 566. — O. IV. Szt. 2125/21. Kom.
zmien. a) Dz. Rozk. Nr. 44/22, poz. 628. — D. VII. 79940. Up.
„ b) Dz. Rozk. Nr. 21/24, poz. 318. — O. IV. Szt. Gen. 20749. Kol.)

W uzupełnieniu Dzien. Rozk. Nr. 20.21, poz. 394, pkt 16, 17, zarządzam w porozumieniu z M. K. Ż. odnośnie do poniższych kategorji bezprawnych przejazdów następujące postępowanie:

I. Kategorja.

Pod kategorję tę podpadają przejazdy za „kredytowanemi biletami wojskowemi“ wystawionemi na właściwych formularzach, tudzież protokółami sporządzonemi po myśli Dz. Rozk. Nr. 4,21, poz. 80, pkt 7 i Dz. Rozk. Nr. 20.21, poz. 394, pkt 8, jako zleceniami na kredytowanie należności, o ile te dokumenty posiadają cechy dokumentów niepodrobionych i nieużytych już poprzednio na przejazd, lecz wystawione są z odstępstwami od obowiązujących w tej mierze przepisów.

Do rzędu tych odstępstw zalicza się:

Wystawianie biletu, względnie protokółu przez nieuprawniony od tego organ, dla osoby nieposiadającej prawa do kredytowanego przejazdu, przepisanie niedozwolonej klasy wagonu, niewłaściwego pociągu i t. d.

Odnośnie do tej kategorji posiadają Dyrekcje K. P. zapewnienie otrzymania należności za przejazd, wobec czego organa kolejowe nie będą wykluczać od przejazdu podróżujących za takimi dokumentami ani też, żądać od nich jakiejkolwiek dopłaty, lecz o każdym fakcie tego rodzaju złożą Dyrekcji wyczerpujący raport. Dyrekcja K. P. komunikuje powyższe raporty swemu „Wojskow. Wydz. Kolejow.“ przy Dyrekcji Kol. celem wdrożenia dochodzeń przeciwko winnym wystawcom. „Wojskowy Wydz. Kolejowy“ przy Dyrekcji Kol., winien zbadać treść raportu w tym kierunku, czy fakta naprowadzone przez kolej sprzeciwiają się obowiązującym przepisom wojskowym i kolejowym. Jeżeli przytem zauważy brak sprzeczności lub też nasuną mu się inne wątpliwości, winien w krótkiej drodze zażądać wyjaśnienia od Dyrekcji. Jeżeli Dyrekcja nie zażąda zwrotu raportu „Wojskowy Wydz. Kolejowy“ przy Dyrekcji Kol., obowiązany jest przedłożyć go bezzwłocznie „Dep. VII. M. S. Wojsk.“ (Wydz. adm.-transp.). O ile „Wojskowy Wydział Kolejowy“ przy Dyrekcji Kol. posiada jakieś wątpliwości lub zarzuty, winien je równocześnie zaznaczyć.

„Dep. VII. M. S. Wojsk.“ (Wydz. adm.-transp.) bada raport i w razie zachodzących odstępstw od obowiązujących przepisów odnośnie do wystawiania biletów, względnie protokółów, przesyła raport do tego D. O. K., któremu podlega wystawca, względnie do tego Dep. lub Oddziału Szt. M. S. Wojsk., w którym służy wystawca. Jeżeli chodzi o wystawienie biletu, względnie protokółu dla osoby nieuprawnionej do kredytowanego przejazdu, „Dep. VII. M. S. Wojsk.“ (Wydz. adm.-transp.) przesyła raport do „Ekspozytury Wojsk. Kontr. Generalnej“ przy D. O. K., względnie Cent. Władz i Zakładów M. S. Wojsk., celem ściągnięcia od winnego wystawcy na rzecz skarbu wojskowego należności przypadającej według stawki ryczałtowej, niezależnie od dalszej odpowiedzialności. D. O. K., Dep. lub Oddziały

Szt., względnie ich „Ekspozytury Wojsk. Kontr. Generalnej“ przy D. O. K. winny bezzwłocznie przeprowadzić dochodzenia i w miarę ich wyniku ukarać lub uwolnić wystawcę. O wyniku dochodzeń i wydanych zarządzeniach winny powiadomić „Dep. VII. M. S. Wojsk.“ (Wydz. adm.-transp.) w przeciągu najdalej trzech miesięcy, licząc od daty otrzymania raportu.

II. Kategorja.

Pod kategorję tę podpadają przejazdy za właściwymi biletami kredytowymi, jeżeli ich posiadacze zajmują wyższą klasę lub droższy pociąg, niż wskazane na bilecie.

Od tego rodzaju podróżujących osób organa kolejowe żądają opuszczenia samowolnie zajętej klasy wyższej, winny jednak umożliwić podróżnym zajęcie wskazanego im miejsca w klasie przepisanej. Jeżeli chodzi o droższy pociąg, organa kolejowe żądają opuszczenia pociągu na najbliższej stacji zatrzymania, celem zajęcia najbliższego pociągu przepisanego. Dobrowolne opuszczenie nieprawnie zajętej klasy lub pociągu umarza sprawę. Zamiast opuścić klasę lub pociąg wolno podróżującym osobom uiścić dopłatę według normalnej taryfy osobowej bez doliczenia dopłaty karnej. Dobrowolne uiszczenie należności również umarza sprawę. W razie odmowy opuszczenia klasy, względnie pociągu i uiszczenia należności, organa kolejowe składają Dyrekcji raport. Dalsze postępowanie analogiczne, jak przy kategorji I-ej z tą różnicą, że dochodzenia prowadzi się celem ukarania winnych podróżujących, a „Ekspozytury Wojsk. Kontr. Generalnej“ przy D. O. K. nie ściągają żadnych kwot.

III Kategorja.

Pod kategorję tę podpadają przejazdy bez właściwych biletów kredytowych, a natomiast na podstawie samego tylko dokumentu podróży, przepustki i t. p. dokumentów wojskowych, w których oznaczone jest zlecenie kredytowania należności za przejazd.

W wypadkach należących do kategorji III-ej znajduje zastosowanie Dz. Rozk. Nr. 4/21, poz. 89, pkt. 7. z tą wszakże zmianą, że od podróżujących nie żąda się uiszczenia należności za przejazd lecz zawsze usuwa się te osoby z pociągu i doprowadza się do najbliższych posterunków władz wojskowych, wzgl. władz bezpieczeństwa. Wymienione władze powinny w każdym wypadku sporządzić protokół i wręczyć jego odpis organom kolejowym. W razie, ustalenia konieczności dalszej podróży kolejami osoby usuniętej z pociągu, należy powyższy protokół sporządzić w 3-ch jednobrzmiących egzemplarzach, z których dwa wręcza się organom kolejowym. Na podstawie jednego egzemplarza, służącego, jako zlecenie na kredytowanie należności za przejazd, od stacji przerwy w podróży do stacji docelowej, kasa biletowa wydaje kredytowy bilet blankietowy, drugi zaś

egzemplarz protokółu stanowi dla kolei podstawę do uzyskania należności za przejazd od stacji wyjazdowej do stacji przerwy w podróży. O ile takiego protokółu nie da się osiągnąć, obowiązani są funkcjonarjusze kolejowi (zawiadowca stacji lub jego zastępca, wzgl. rewizor pociągu) przedstawić władzy zwierzchniej szczegółowy raport, dokładnie wyjaśniający stan rzeczy, oraz umożliwiający uzyskanie od władz wojskowych należności na przejazd. Na zasadzie otrzymanych bądź protokółów, bądź raportów ustalają Dyrekcje P. K. P. należności przypadające kolejom według normalnej taryfy osobowej, lecz bez doliczenia dopłaty karnej i cały ten materjał przesyłają swym „Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej."

„Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej." winien zbadać treść protokółu, względnie raportu w tym kierunku, czy fakta naprowadzone przez kolej sprzeciwiają się obowiązującym przepisom. Jeżeli przy tem zauważy brak sprzeczności lub też nasuną mu się inne wątpliwości, winien w krótkiej drodze zażądać wyjaśnienia od Dyrekcji. Jeżeli Dyrekcja nie zażąda zwrotu doniesienia, „Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej." obowiązany jest przesłać je bezzwłocznie do „Ekspozytury Wojsk. Kontroli Generalnej przy D. O. K." , któremu podlega wystawca bezprawnych dokumentów, względnie do Ekspozytury Wojsk. Kontroli Generalnej Centr. Władz i Zakładów, jeżeli wystawca służy w M. S. Wojsk., powiadamiając równocześnie Dyrekcję, dokąd zostało skierowane doniesienie. Ażeby umożliwić „Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej." przesyłanie tych doniesień do właściwych Ekspozytur Wojsk. Kontr. Gen., Oddz. I. Szt. M. S. Wojsk., będzie stale powiadamiać wszystkie „Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej." o zachodzących zmianach dyslokacyjnych. Celem ułatwienia orjentacji dla „Ekspozytury Wojsk. Kontroli Generalnej przy D. O. K." winien „Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej." w miarę możności zwrócić uwagę na istotne momenty bezprawia, przytoczyć przepisy, które zostały naruszone i wskazać na okoliczności, które w dochodzeniach powinny być ustalone.

„Ekspozytura Wojsk. Kontroli Generalnej przy D. O. K." obowiązana jest przeprowadzić bezzwłocznie dochodzenia, ściągnąć od wystawcy przypadającą należność i przesłać ją Dyrekcji P. K. P. najpóźniej w przeciągu trzech miesięcy, licząc od daty otrzymania doniesienia. Jeżeli Dyrekcja nie otrzyma w tym terminie należności ani odpowiedzi, albo też nadesłana odpowiedź będzie niewystarczającą, donosi ona o tem M. K. Ż., które zwraca się w danej sprawie do M. S. Wojsk.

IV Kategorja.

Pod kategorję tę podpadają przejazdy bez biletów kredytowych i bez biletów kolejowych, bez kredytowanych dokumentów określonych w kategorji III i bez biletów kolejowych, wreszcie przejazdy za

biletami podrobionemi, oraz za biletami już użytemi na jazdę.

W wypadkach powyższych, organa kolejowe żądają od podróżnych uiszczenia pełnej opłaty taryfowej wraz z opłatą karną. Pomimo uiszczenia żądanej opłaty obowiązane są organa kolejowe donosić raportem swej Dyrekcji o każdym takim fakcie. Dyrekcja zaś komunikuje fakt swemu „Wojsk. Wydz. Kolej. przy Dyrekcji Kolej.“ Dalsze postępowanie analogiczne, jak w kategorji II.

W razie odmowy uiszczenia należności za przejazd stosuje się sposób postępowania opisany w kategorji III, z tą zmianą, że osoby usunięte z pociągu, a podróżujące w sprawach prywatnych, odsyła Dowództwo etapem do ich miejsca służbowego; dochodzenia zaś prowadzi się przeciw winnej osobie podróżującej i ściąga się należność według pełnej taryfy osobowej wraz z zapłatą karną. Ściągnięcie należności odnośnie do osób wojskowych stosuje się tylko do oficerów, urzędników wojskowych i do szeregowych zawodowych. Odnośnie do reszty osób wojskowych należy w przepisanym terminie trzech miesięcznym powiadomić Dyrekcję, czy winny został ukarany, czy też uwolniony.

V Kategorja.

Pod kategorję tę podpadają przejazdy za właściwymi biletami kredytowemi, z których ich posiadacze korzystają w dalszej podróży poza stacją docelową w nich oznaczoną lub też w kierunku przeciwnym aniżeli ten jest wskazany w bilecie, nadto przejazdy za kolejowymi biletami niedostatecznymi, t. j. opiewającymi na inną drogę i t. p.

W tych wypadkach żądają organa kolejowe za przejazd nie pokryty biletem opłaty według normalnej taryfy osobowej bez doliczenia dopłaty karnej. Dobrowolne uiszczenie należności umarza sprawę. W razie odmowy stosuje się sposób postępowania przewidziany w kategorji IV dla wypadków odmowy, jednakże z tą zmianą, że ściąga się opłatę według normalnej taryfy osobowej bez doliczenia dopłaty karnej.

(550) Niewłaściwe zachowanie się osób wojskowych w podróżach kolejami.

(Dz. Rozk. Nr. 33/21, poz. 639. — O. IV. Szt. 4. W. S. K. zmien.: Dz. Rozk. Nr. 7/22, poz. 123 — W. S. K. 84).

Mimo wydanych przezemnie rozkazów, normujących zachowanie się osób wojskowych w przejeździe kolejami wobec urzędników i funkcjonarjuszy kolejowych, notują tak prasa codzienna jak i napływające zażalenia, wypadki nadużyć wojskowych, także oficerów, jak ignorowanie rozporządzeń władz kolejowych, odmawianie wezwaniom do wylegitymowania się, nietaktownego zachowania się wobec urzędników i pracowników kolejowych i. t. p.

By położyć wreszcie kres powyższym nadużyciom i wymóc ostatecznie posłuch dla mych rozkazów, przypominam wszystkim oficerom rozkaz mój, zawarty w Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 20 z dnia 24. 5. 1921 roku, poz. 394 i zarządzam dodatkowo, co następuje:

1. O ile odtąd zajdzie kiedykolwiek wypadek naruszenia porządku kolejowego, wzgl. opozycji wobec organów i władz kolejowych ze strony pasażera wojskowego, winien najstarszy z wespół podróżujących wojskowych natychmiast interwenjować i naruszającego porządek wzgl. oponującego wobec służby kolejowej przywołać do porządku, żądając od niego wylegitymowania się.

Interwenjujący winien całe zajście niezwłocznie meldować wprost do O. V. Szt. M. S. Wojsk. Wydz. Dyscypl. z dokładnem podaniem nazwisk i przydziałów, tak winnego, jak i wespół podróżujących świadków zajścia osób wojskowych i ewentualnie cywilnych.

2. „Nakazuję wszystkim organom żandarmerji wojskowej wkraczać z całą stanowczością w wypadkach nadużyć ze strony oficerów przy podróżach kolejami. Winnych tychże nadużyć należy wylegitymować, a oponujących doprowadzić do najbliższego Dow. garnizonu.

Interwenjujący żandarm wzgl. dow. garn. po wylegitymowaniu winnego i spisaniu odnośnych protokółów melduje całe zajście wprost (żandarm w drodze przez bezpośrednio przełożone dowództwo plutonu) do M. S. Wojsk. Oddz. V. Szt. Gen.“

3. Szef Oddz. V. Szt. M. S. Wojsk. po otrzymaniu raportów ad 1, lub 2 i po przeprowadzeniu dochodzeń przeciwko obwinionemu oficerowi, przedkłada niezwłocznie odpowiednie wnioski.

4. „W braku organów żandarmerji wojskowej mają prawo wkraczać organa policji państwowej, które w takich wypadkach postępują w myśl rozporządzenia M. S. Wewn. i M. S. Wojsk. o trybie postępowania funkcjonarjuszy policji przy wykonywaniu czynności służbowych w stosunku do osób wojskowych. (Dz. R. Nr. 28/21, poz. 569)“ (ob. 553).

Zaznaczam, że zadaniem mojem jest postawić wojskowość na poziomie wzorów karności i posłuchu dla istniejących praw i przepisów Wszelkie objawy niekarności tępić będę z całą surowością.

LXV. STOSUNEK DO POLICJI I ŻANDARMERJI.

(551) Stosunek do zarządzeń władz cywilnych.

(Reg. sł. wewn. — Zarys — O. 1. 1924. — Cz. I. pkt. 24).

Karny żołnierzem jest również karnym obywatelem. Poddaje się wszelkim zarządzeniom władz cywilnych, dotyczących porządku i bezpieczeństwa publicznego. Na wezwanie organów wykonawczych władz państwowych okazuje wszelką pomoc w zakresie swych uprawnień.

(552) Użycie broni.

(Reg. sł. wewn. — Zarys — O. 1. 1924 — Cz. I. pkt. 21).

Żołnierz polski powinien kochać i cenić swą broń, nie odda jej nigdy, nie pozwoli sobie wydrzeć osobom niepowołanym. Żołnierz polski robi użytek z broni tylko w służbie, w wypadkach przewidzianych przez istniejące przepisy, oraz w obronie własnej.

(553) Rozporządzenie

Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych
o trybie postępowania funkcjonarjuszów policji
przy wykonywaniu czynności służbowych
w stosunku do osób wojskowych.

(Dz. Rozk. Nr. 28/21, poz. 569. — O. Szt. 3140. Org.)

Zmieniając rozporządzenie z dnia 20 kwietnia 1920 r. (Mon. Polski Nr. 108, Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 15, poz. 425), postanawia się:

1. Funkcjonarjusze policji przy wykonywaniu swych czynności służbowych mają prawo występować wobec osób wojskowych:

a) w razie dokonywania przez osobę wojskową czynu przestępnego i

b) w razie potrzeby zapobieżenia popełnienia czynu przestępnego lub w celu jego wykrycia.

2. W wypadkach, przewidzianych w § 1, punkt a, jeśli sprawca został schwytany na gorącym uczynku przy popełnieniu zbrodni lub poważniejszego występku (w b. zaborze austrjackim w myśl obowiązującego tam kodeksu, tylko w wypadku zbrodni), lub zaraz po spełnieniu tychże, funkcjonarjusz policji, o ile na miejscu niema żandarmerji lub warty wojskowej, ma prawo tymczasowego przytrzymania wojskowego, niemającego stopnia oficerskiego i doprowadzenia go do komendy lub warty wojskowej, a w ich braku do najbliższego urzędu policji.

W stosunku do oficerów i urzędników wojskowych funkcjonarjusz policji w wypadkach, przytoczonych powyżej, winien uprzednio zażądać okazania legitymacji i wezwać do dobrowolnego udania się wraz z funkcjonarjuszem policji do komendy wojskowej lub warty oficerskiej, a w ich braku do najbliższego urzędu policji i dopiero w razie odmowy ma on prawo przytrzymać, względnie doprowadzić przymusowo.

3. W wypadkach przewidzianych w § 1, punkt b):

Jeżeli funkcjonarjusz policji ma uzasadnione podejrzenie, że osoba wojskowa popełniła zbrodnię, lub poważniejszy występek, albo że do popełnienia czynu takiego czyni przygotowania, ma prawo zażądania od wojskowych, nie posiadających stopnia oficerskiego,

przedstawienia ligitymacji. Jeżeli wylegitymowanie nie uchyli podejrzenia, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem i na miejscu niema przedstawicieli żandarmerji lub warty wojskowej, mają również organa bezpieczeństwa prawo tymczasowego przytrzymania i doprowadzenia wojskowego, o ile zachodzą okoliczności, które według istniejących przepisów ustawowych uprawniałyby do aresztowania osób cywilnych.

W stosunku do oficerów i urzędników wojskowych, funkcjonarjusz policji winien postąpić jak wskazano w § 2.

4. We wszystkich pozostałych wypadkach, gdy wojskowy, przekraczając inne przepisy prawa karnego lub przepisy policyjno-administracyjne, swoim zachowaniem się zakłóca bezpieczeństwo, spokój i porządek publiczny do tego stopnia, że interwencja okaże się bezwzględnie potrzebną — funkcjonarjusz policji uprawniony jest zwrócić mu na to uwagę i wezwać go do porządku, względnie zażądać wylegitymowania. Jeżeli osoba wojskowa wzbrania się podać nazwisko swoje, stopień i przydział taktyczny, albo jeśli legitymacja wydaje się podejrzaną — funkcjonarjusz policji winien wezwać pomocy obecnych na miejscu przedstawicieli żandarmerji wojskowej i tylko w razie ich nieobecności może przytrzymać winnego i doprowadzić go do najbliższej komendy lub warty.

5. W razie stawienia przez osobę wojskową czynnego oporu policji, działającej prawnie w zakresie i stosownie do niniejszego rozporządzenia, policja jest uprawniona do stosowania wszelkich środków, które jej w wypadkach stawienia czynnego oporu przysługują.

6. Funkcjonarjusze policji, występując w stosunku do osób wojskowych, obowiązani są postępować z należytym taktem i rozwagą i wobec oficerów działać w każdym wypadku z należytym szacunkiem.

7. Wojskowy w ubraniu cywilnem, dopóki się nie wylegitymuje ze swego charakteru wojskowego, winien być traktowany narówni z osobami cywilnemi:

a) szeregowi, t. zn. szeregowcy, podoficerowie wszystkich stopni, podchorążowie i chorążowie nie mają prawa nosić ubrania cywilnego,

b) oficer służby czynnej winien posiadać i nosić zawsze przy sobie legitymację wojskową przepisowego wzoru,

c) oficer rezerwy nie powinien posiadać legitymacji oficerskiej obowiązują go natomiast przepisy dla osób cywilnych.

8. Wszyscy szeregowi obowiązani są w służbie i poza służbą udzielać funkcjonarjuszom policji pomocy w celu udaremnienia czynnego oporu, stawianego policji przez osoby wojskowe lub cywilne

9. Organa policji są organami państwowemi i nieposłuchanie ich wezwań służbowych przez osoby wojskowe, względnie opór stawiany im w wykonaniu służby, lub gwałty na nich popełnianie będą karane w myśl obowiązujących wojskowych kodeksów karnych, jako zbrodnie lub występki.

(554) Wystąpienie policji na wezwanie osób wojskowych.

(Z: Instrukcji dla policji państw. § 27 uzupełn. § 24).

Jeśli oficer da rozkaz aresztowania podoficera lub szeregowca, policjant winien rozkaz ten wykonać i odstawić aresztowanego na odwach, do posterunku lub do koszar.

Policjant w takim wypadku winien doręczyć oficerowi swój notes i prosić o wpisanie nazwiska, szarży i pułku, oraz o podanie, co ma donieść o aresztowanym i jeśli czas pozwoli — poprosić o pisemny rozkaz. Podobnie gdy podoficer aresztuje niższego stopniem i żąda pomocy od policjanta — policjant winien mu tej pomocy udzielić.

Gdy oficer lub szeregowy wezwie policjanta do wystąpienia przeciw osobie cywilnej — policjant winien „się przedewszystkiem zapytać o przyczynę, a następnie, jeśli jest uzasadniona — wystąpić w myśl instrukcji. W razie, gdy wystarczy doniesienie, policjant winien to osobie wzywającej wyjaśnić i zrobić doniesienie po wylegitymowaniu obu osób, a mianowicie donoszącego i sprawcy.

Gdy potrzebnem jest doprowadzenie lub aresztowanie, policjant winien doprowadzić lub aresztować. W takim wypadku w zasadzie należy żądać, aby osoba wzywająca udała się jednocześnie do urzędu policyjnego. W razie jednak nieistnienia koniecznej potrzeby lub odmowy“ policjant może odstąpić od żądania, aby wzywający oficer lub szeregowy udał się również do urzędu policyjnego, gdy wzywający odmówi, lub gdy znajduje się na służbie i nie może skutkiem tego opuścić miejsca, gdzie pełni służbę n. p. komendant warty, posterunek, podoficer dyżurny i t. p. W takim wypadku jednak policjant winien zanotować nazwisko, stopnień i oddział wzywającego wojskowego.

„Jeżeli policjant nie jest uprawniony do wystąpienia, winien to osobie wzywającej wyjaśnić i grzecznie wskazać drogę właściwą.

W wypadkach niecierpiących zwłoki winien policjant, nie będący nawet w służbie wystąpić służbowo, celem udaremnienia czynu karygodnego lub przetrzymania sprawcy. Z chwilą tą przysługują mu wszelkie prawa policjanta będącego w służbie“.

(555) Żandarmerja.

(Reg. sł. wewn. — Zarys. — O. 1. 1924. — Cz. II. pkt. 13)

Żołnierzy żandarmerji wszystkich stopni obowiązują po za służbą te same postanowienia co żołnierzy innych korpusów osobowych.

W służbie żołnierz żandarm korzysta z praw wartownika na posterunku, a rozkazy mogą mu wydawać tylko:

a) jego własny przełożony żołnierz żandarmerji,
b) dowódca formacji lub wyższej jednostki, do której żołnierz żandarmerji został przydzielony,
c) oficer współdziałający lub dowódca oddziału współdziałającego z żandarmerją, o ile jest starszym od odnośnego oficera żandarmerji, z którym współdziała.

Do poleceń żołnierza żandarmerji w służbie, w ramach jego instrukcji, mają się stosować wszyscy żołnierze bez względu na stopień.

LXVI. STOSUNEK DO WŁADZ ADMINISTRACYJNYCH I SĄDOWYCH.

(556) Postępowanie w wypadkach dopuszczenia się obrazy urzędu władzy rządowej, wojska i t. p.

(Dz. Rozk. Nr. 29/24, poz. 429. — Wydz. Pr. 4060.22.)

Coraz częściej zdarzają się wypadki, że poszczególne osoby, jako też różne związki i stowarzyszenia, dopuszczają się bądźto w podaniach, wnoszonych do władz i urzędów wojskowych, bądźto osobiście, interwenjując w swych sprawach, obrazy jużto poszczególnych oficerów i funkcjonarjuszy państwowych, jużto samego urzędu, armji i władz rządowych.

Tam, gdzie obraza dotyczy tylko poszczególnego oficera, lub funkcjonarjusza państwowego, tam jego rzeczą jest poczynić odpowiednie kroki, ażeby uzyskał odpowiednie zadośćuczynienie, względnie winny został ukarany.

Gdzie jednak obraza dotyczy samego urzędu, armji, władzy rządowej itp., tudzież w tych wszystkich wogóle wypadkach, w których obrażający ukazuje brak należnego urzędowi i władzy państwowej szacunku, lub też wyraźną tendencję poniżania jej autorytetu, rozkazuję spisywać zawsze natychmiast — o ile obrazę popełniono ustnie — szczegółowy protokół takiego przestępstwa i protokół ten, względnie — jeśli obrazę popełniono na piśmie — odnośne pismo w oryginale, lub wierzytelnym odpisie — przesłać do odnośnego D. O. K. (Doradca prawny), który ma je odpowiednio do właściwości danego wypadku, kierować do Prokuratora wojskowego, lub Prokuratora cywilnego przy danym Sądzie Okręgowym.

(557) Właściwość władz skarbowych i administracyjnych.

(Rozp. Rady Ministrów z dn. 10. 5. 1920 — Dz. Ust. Nr. 59/20, poz. 368)

Art. 7. Wojskowi winni w wykroczeń przeciw ustawom skarbowym i administracyjnym, podlegają właściwości władz cywilnych.

O wykonanie kary pozbawienia wolności należy zwrócić się do władz wojskowych.

(558) Właściwość osobowa sądów wojskowych.

(Rozp. Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. — Dz. Ust. Nr. 59/20, poz. 368).

Art. 1. Sądownictwo karne wojskowe dzieli się na sądownictwo karne wojska i sądownictwo karne marynarki wojennej.

Art. 2. Właściwości sądów wojskowych za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym wojskowym i za przestępstwa, przewidziane w powszechnych ustawach karnych, podlegają:

1) wojskowi za przestępstwa, popełnione w czasie czynnej służby w armji lub marynarce,
2) dezerterzy, zbiegli ze służby wojskowej,
3) inwalidzi wojskowi, umieszczeni w zakładach dla nich przeznaczonych,
4) jeńcy wojenni i zakładnicy, pozostający pod nadzorem wojskowym,
5) wszystkie osoby, należące do załogi statku wojennego, znajdującego się w służbie, albo statku, wcielonego czasowo do marynarki wojennej w razie mobilizacji lub wojny,
6) wszystkie osoby, należące do orszaku oddziału wojskowego zmobilizowanego lub przebywającego poza granicami Rzeczypospolitej,
7) inne osoby z mocy specjalnych ustaw.

Art. 3. Właściwości sądów wojskowych podlegają również:

1) powołani do służby wojskowej za nieusłuchanie rozkazu, powołującego do tej służby, lub za inne cięższe przestępstwa, popełnione przez nieusłuchanie takiego rozkazu,
2) osoby wojskowe, nie będące w czynnej służbie wojskowej, za przestępstwa wojskowe, popełnione w czasie zebrań kontrolnych,
3) niebędący w czynnej służbie wojskowej oficerowie i równorzędni za przestępstwa wojskowe, których dopuścili się w mundurze wojskowym; tudzież za wszystkie przestępstwa, jakich dopuścili się w mundurze wojskowym przeciw sądom i władzom wojskowym, zajętym ściganiem przestępstw, podlegających właściwości sądów wojskowych i w czasie pełnienia przez nie obowiązków służbowych.

Art. 5. Właściwość sądów wojskowych, o której mowa w art. 2. niniejszego rozporządzenia, rozciąga się tylko na przestępstwa popełnione w czasie trwania stosunku, uzasadniającego właściwość sądów wojskowych.

Art. 8. Przywilej nietykalności, służący członkom Sejmu, pozostaje nienaruszony.

Z: POSTĘPOWANIA KARNEGO WOJSKOWEGO.

(austr. Dz. Ust. Państwa Nr. 130/12 wprowadzone i zmienione rozp. Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. — a) Dz. U. R. P. Nr. 59/20, poz. 368. — b) Dz. Ust. Nr. 59/20. poz. 369).

(559) Odpowiedzialność karna względnie dyscyplinarna.

§ 1.

Ukaranie za zbrodnie i występki (przekroczenia) może nastąpić tylko po poprzedniem postępowaniu karnem, przeprowadzonem według niniejszej ustawy o postępowaniu karnem na podstawie oskarżenia publicznego i wskutek wyroku, wydanego przez właściwy sąd, o ile w § 2 nie ustanowiono wyjątku.

§ 2.

(n—a — art. 128, n—b — art. 16). Przy przestępstwach pospolitych, zagrożonych niezależnie od kar dodatkowych grzywną i karą pozbawienia wolności, której najwyższy wymiar nie przenosi sześciu miesięcy, najniższy zaś — miesiąca, lub wyłącznie jedną z tych kar, może z pominięciem postępowania sądowego nastąpić ukaranie dyscyplinarne, gdy ze względu na okoliczności danego wypadku wymierzenie kary przewidzianej w przepisach dyscyplinarnych jest wystarczające.

W sprawach o przestępstwa, ścigane jedynie na żądanie oskarżyciela prywatnego (§ 104 ustawy wojskowego postępowania karnego), ukaranie dyscyplinarne, wykluczające możność ścigania karno-sądowego dopuszczalne jest jedynie za zgodą oskarżyciela prywatnego.

W wypadkach mniejszej wagi można karać w drodze dyscyplinarnej również za występki przewidziane:

1) w §§ 64, 79, 89, ust. 1, 92, 93, 94, 120, 121, ust. 1, 137, 141, ust. 1, 148 (w razie lekkiego uszkodzenia ciała) i 151 wojskowego kodeksu karnego
2) w § 114 wojskowego kodeksu karnego, o ile przestępstwo nie polega na pożyczeniu pieniędzy, lub przyjęciu podarunku bez uprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego.

W razie ukarania dyscyplinarnego tylko jedynie za przestępstwa wojskowe stosować można przewidzianą w wojskowym kodeksie karnym karę aresztu i to na czas nie dłuższy, niż 4 tygodnie aresztu lekkiego lub domowego, 3 tygodnie średniego, lub 14 dni ścisłego.

W polu i na morzu obowiązuje to także wtedy, gdy najniższy wymiar zagrożonej kary na wolności przekracza jeden miesiąc.

Ukaranie w drodze dyscyplinarnej jest wykluczone, jeżeli ma nastąpić utrata stopnia wojskowego, która nie może być orzeczona w drodze dyscyplinarnej.

Jeżeli czyn karygodny osądzono w drodze dyscyplinarnej, mimo, iż nie zachodziły wymogi ustępów poprzedzających, należy wdrożyć dodatkowo postępowanie sądowe, o ile karygodność czynu nie zgasła jeszcze. Jeżeli z powodu czynu takiego przyjdzie do skazania na czasową karę na wolności, należy wliczyć karę dyscyplinarną, wykonaną z powodu tego samego czynu.

Jeżeli przekroczenia dyscyplinarne, albo czyny karygodne, które można załatwić w drodze dyscyplinarnej, schodzą się z czynami karygodnemi, których załatwienie w drodze dyscyplinarnej jest wykluczone, wówczas należy objąć je postępowaniem karnem sądowem, o ile nie zarządzono ich wyłączenia (§ 37).

(560) Wykluczenie ścigania sądowego.

§ 138.

Jeżeli właściwy dowódca*) nie znajduje dostatecznych podstaw do ścigania przed sądem karnym, wówczas zarządza on odłożenie doniesienia przy krótkiem skreśleniu powodów. O postanowieniu tem należy zawiadomić przesłuchanego już ewentualnie podejrzanego, pokrzywdzonego i oskarżyciela prywatnego (§ 106).

(n—a — art. 139.) Jeżeli czyn nadaje się do ukarania dyscyplinarnego (§ 2 ustawy wojskowego postępowania karnego i art. 128 niniejszego Rozporządzenia) karę wymierza właściwy dowódca na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego).

Natomiast może on pozostawić ukaranie dyscyplinarne przełożonemu dowództwu, jeżeli widzi w doniesionym mu czynie karygodnym tylko przekroczenie dyscyplinarne. W obu wypadkach należy zawiadomić o postanowieniu tem pokrzywdzonego i oskarżyciela prywatnego. Przeciw postanowieniu takiemu dopuszczalne jest zażalenie według § 106. Pokrzywdzonego i oskarżyciela prywatnego należy na żądanie zawiadomić o treści załatwienia dyscyplinarnego.

Jeżeli z powodu występku (przekroczenia), którego załatwienie w drodze dyscyplinarnej było w myśl § 2, usprawiedliwione, przyszło do ukarania dyscyplinarnego, wówczas wykluczone jest ściganie sądowe z powodu tego samego czynu karygodnego.

(561) Przeniesienie i odkomenderowanie obwinionych i oskarżonych.

§ 170.

Czynne osoby wojskowe, przeciw którym zarządzono postępowanie badawcze, albo bezpośrednie wniesienie oskarżenia, nie mogą być aż do ukończenia postępowania karnego ani przeniesione, ani odkomenderowane, o ile wyszłyby przez to z pod kompetencji dotychczasowego dowódcy. W innych wypadkach zależy przeniesienie, odkomenderowanie i urlopowanie obwinionych od zgodzenia się właściwego dowódcy.

*) Dla oficerów dowódca danego O. K.

Właściwy dowódca może także zarządzić, że obwinieni, którzy są czynnemi osobami wojskowemi i których pozostawiono na wolnej stopie, mają pozostać w siedzibie sądu aż do ukończenia postępowania karnego.

(562) Przesłuchanie świadków.

§ 183.

O ile ustawa nie postanawia wyjątku, jest każdy, kogo zawezwano jako świadka, obowiązany uczynić zadość wezwaniu i złożyć świadectwo co do tego, co mu jest wiadome o przedmiocie postępowania karnego.

§ 191.

Świadków, którzy nie mogą stawić się z powodu choroby lub ułomności, można przesłuchać w mieszkaniu.

(563) Uwolnienie świadków od zeznań.

§ 188.

Nie wolno słuchać, jako świadków, pod nieważnością zeznania:

1. duchownych co do tego, co powierzono im na spowiedzi lub przy innej sposobności, pod warunkiem tajemnicy urzędu duchownego.

2. osób, które pozostają w związku wojskowym, lub służbie publicznej albo które wystąpiły ze związku tego, względnie służby tej, gdyby świadectwem swojem mogły naruszyć ciążący na nich obowiązek tajemnicy służbowej lub urzędowej, jeżeli nie zostały zwolnione z obowiązku tego przez właściwe w tym względzie dowództwo (władzę).

§ 189.

Od obowiązku składania świadectwa są uwolnieni i mogą uchylić się od dalszych zeznań także w toku przesłuchania:

1. krewni i powinowaci obwinionego w linji wstępnej i zstępnej, osoba z nim zaręczona lub pozostająca w związku małżeńskim, nawet gdy małżeństwo już nie istnieje, tudzież jej rodzeństwo, własne rodzeństwo obwinionego i tegoż małżonkowie, rodzeństwo jego rodziców oraz dziadków i babek, jego bratankowie i siostrzeńcy, bratanice i siostrzenice, krewni w stopniu dzieci rodzeństwa, oraz ci, którzy względem obwinionego pozostają w stosunku opieki, kurateli, wychowywania lub adopcji;

2. obrońcy co do tego, z czem obwiniony zwierzył się przed nimi, jako obrońcami.

Uwolnienie od obowiązku składania zeznań z powodu powinowactwa trwa nawet wtedy, gdy małżeństwo, będące podstawą powinowactwa, nie istnieje już.

Jeżeli osoba, wezwana jako świadek, pozostaje tylko względem jednego z kilku obwinionych w jednym z wyżej wymienionych stosunków, wówczas może uchylić się od świadectwa co do innych obwinionych tylko wtedy, gdyby odłączenie zeznań, które tyczą się tych ostatnich, było niemożliwe.

Jeżeli osoby wyżej wymienione wezwano jako świadków, należy je przed przesłuchaniem lub jak tylko wyjdzie na jaw ich stosunek do obwinionego, pouczyć o prawie uchylenia się od świadectwa i zapisać do protokółu oświadczenie, złożone w tym względzie.

Zeznanie jest nieważne, jeżeli pouczenie nie miało miejsca albo jeżeli świadek nie zrzekł się wyraźnie prawa uchylenia się od zeznań, albo jeżeli pouczenia i zrzeczenia nie zapisano w protokóle.

§ 190.

Gdyby złożenie świadectwa lub odpowiedź na pewne pytanie pociągały za sobą dla świadka lub członków jego rodziny (§189) bezpośrednią i znaczną szkodę majątkową, powodowały hańbę lub sprowadzały niebezpieczeństwo ścigania karno-sądowego i gdyby on odmówił wskutek tego świadectwa, wówczas nie można zniewolić go do tego.

Świadek taki może oświadczyć także w toku przesłuchania, iż z przyczyn powyższych nie chce składać dalszych zeznań.

Powód odmówienia świadectwa należy w razie potrzeby uprawdopodobnić.

Uprawdopodobnienie może nastąpić także przez zapewnienie w miejsce przysięgi.

(564) Obrońcy przed sądami wojsk.

§ 91.

Obrońcami mogą być:

1. czynni oficerowie stanu żołnierskiego, a dla oficerów innych grup etatowych i urzędników wojskowych nadto także czynni oficerowie i urzędnicy wojskowi odnośnej grupy etatowej (gałęzi służbowej);
2. czynni oficerowie i asystenci sądowi.

(n—a — art. 133) „Nieczynni oficerowie korpusu sędziowskiego i ci, którzy w myśl jednej z ustaw dzielnicowych mają prawo do zawodowego wykonywania obrony przed sądami karnymi dla osób cywilnych z wyłączeniem obrońców sądowych i obrońców przy sądach pokoju w byłym zaborze rosyjskim i zostaną wciągnięci na listę obrońców wojskowych.“

Obrońcy przed sądami linjowymi mogą przynależeć także do pospolitego ruszenia lub żandarmerji.

§ 92.

O wpisaniu osób, wymienionych w § 91, punkt 3, na listę obrońców wojskowych rozstrzyga Minister Spraw Wojskowych.

§ 99.

Obrońcę z urzędu ustanawia zawsze sąd, a w najwyższym sądzie wojskowym prezydent.

Kto w myśl § 91 ma prawo sprawowania obron przed sądami wojskowymi, jest obowiązany do przyjęcia obrony, wyznaczonej mu z urzędu w miejscu jego zamieszkania, o ile nie poda dostatecznych powodów odmowy. O doniosłości przedstawionych powodów rozstrzyga władza, powołana do ustanowienia obrońcy.

Czynni wojskowi potrzebują do objęcia obrony zezwolenia dowództwa przełożonego, którego można odmówić tylko z powodu niezbędności w służbie.

(565) Wykluczenie od obrony.

§ 94.

Osoby, wymienione w § 91, nie mogą w czasie toczącego się przeciw nim postępowania karnego wojskowego od chwili zarządzenia postępowania badawczego albo bezpośredniego wniesienia oskarżenia, tudzież w czasie wdrożonego przeciw nim śledztwa przez Sąd honorowy lub postępowania komisjonalnego sprawować obron przed sądami linjowemi.

To samo odnosi się do osób, przeciw którym wdrożono śledztwo w cywilnym sądzie karnym lub wniesiono wprost oskarżenie, oraz do adwokatów, przeciw którym właściwa władza dyscyplinarna orzekła zawieszenie w wykonywaniu adwokatury.

§ 95.

Wykluczonym jest od obrony:

1. kto sprawuje czynności prokuratora wojskowego albo oficera sądowego, kto w tej samej sprawie karnej wykonywał czynności sędziowskie albo jest do nich powołany, albo występował, jako właściwy dowódca;
2. kto ma być słuchany przy rozprawie jako świadek lub znawca;
3. kto nie ukończył jeszcze 24-go roku życia.
4. (n—a — art. 134) „Kto jako obrońca w toku postępowania karnego, został ukarany przez sąd wojskowy z powodu ciężkiego wykroczenia porządkowego, albo więcej razy z powodu wykroczeń porządkowych i z tego powodu na wniosek sądu przez Ministra Spraw Wojskowych został pozbawiony prawa do wnoszenia i wygłaszania obrony przed sądami wojskowemi.“

Obrany lub z urzędu wyznaczony obrońca nie może występować dalej w tym charakterze, gdy odpadną wymogi uzdolnienia na urząd obrońcy, podane w § 91.

§ 96.

Nie można z urzędu ustanowić obrońcą:

Pokrzywdzonego, małżonka lub narzeczonego osoby pokrzywdzonej, oraz tego, kto z pokrzywdzonym, z jednym z sędziów, z oskarżycielem lub z właściwym dowódcą jest spokrewniony lub spowinowany w linji wstępnej lub zstępnej albo w linji bocznej aż do stopnia dzieci rodzeństwa, albo pozostaje względem jednej z wymienionych osób w stosunku opieki, kurateli, wychowywania lub adopcji.

§ 97.

Obrońcy wymienieni w § 91, punkt 1, nie mogą mieć stopnia niższego, aniżeli oskarżony, a zarówno ci obrońcy, jak i obrońcy, o których mowa w § 91, punkt 2, nie mogą być stopniem (rangą) wyżsi od przewodniczącego sądu orzekającego. To ostatnie ograniczenie odnosi się także do innych obrońców, jeżeli występują przy rozprawie w mundurze wojskowym.

§ 98.

Jeżeli oskarżenie ma za przedmiot naruszenie subordynacji, albo jeżeli tłumaczenie się oskarżonego polega na tem, iż został spowodowany do czynu karygodnego przez przeciwne przepisom zachowanie się przełożonego, wówczas nie może obrońca ustanowiony z urzędu, pozostawać w stosunku podwładnego względem tego, przeciw któremu popełnione zostało naruszenie subordynacji albo skierowane jest zeznanie obwinionego.

(566) Podania o wykreślenie w dokumentach pers., rejestrach i t. p. kar sądowych za niektóre przestępstwa wojskowych.

(Dz. Rozk. Nr. 3/25, poz. 36. — D. IX. 8951.24. II.)

Wojskowi, skazani prawomocnemi wyrokami sądów wojskowych za przestępstwa pospolite, przewidziane w art. 4 pkt b, art. 6 pkt a—b ustawy amnestyjnej z 24 maja 1921 r. (Dz. Ustaw Nr. 42/21 poz. 261) oraz w art. 4 pkt b, art. 6 ust. 1 ustawy amnestyjnej z 6 lipca 1923 r. (Dz. Ustaw Nr. 71/23 poz. 555), a także za przestępstwa wojskowe, przewidziane w art. 7 ust. 1 pierwszej z wymienionych ustaw amnestyjnych (z 24. V. 1921 r.) oraz w art. 7 ust. 1 i 3 drugiej (z 6. VII. 1923 r.) z wyjątkami wymienionemi w artykułach trzecich obu rzeczonych ustaw amnestyjnych oraz w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy amnestyjnej z 6 lipca 1923 r., — o ile karę wolnościową odcierpieli, lub ta została im częściowo lub w całości darowana, — mają prawo zwracać się o wykreślenie (uczynienie niewidocznemi) odnotowanych ukarań sądowych, zarówno w ich dokumentach personalnych, jak i we wszystkich rejestrach karnych i wykazach, w których wymierzone im kary zostały uwidocznione.

W związku z tem zarządzam:

Podania o wykreślenie (uczynienie niewidocznemi) ukarań sądowych oficerowie, urzędnicy wojskowi i szeregowi, pozostający w czynnej służbie, winni kierować w drodze służbowej; oficerowie w stanie spoczynku — przez właściwe D. O. K.; oficerowie rezerwy oraz bezterminowo urlopowani szeregowi — przez właściwe P. K. U. — do prokuratorów wojskowych i oficerów sądowych przy tych okręgowych sądach wojskowych lub rejonowych, które wyrokowały w danych sprawach w charakterze sądów I-ej instancji, przyczem oficerowie sądowi kierują podania, nie badając ich, do prokuratorów wojskowych wraz z dołączeniem odpowiednich akt sprawy.

Prokuratorzy wojskowi, po należytem i wszechstronnem, w myśl niniejszego rozkazu, zbadaniu słuszności wnoszonych podań, winni im zadość uczynić przez wykreślenie (uczynienie niewidocznemi) ukarań sądowych w rejestrach karnych i dokumentach personalnych petentów, zwracając się w tym celu zarówno do wszystkich tych władz i urzędów, które, w myśl rozdz. X p. „B“ § 50 instrukcji dla dowódców właściwych, prokuratorów wojskowych i oficerów sądowych, zostały zawiadomione przez nich o zapadłych prawomocnych wyrokach, jak i do tych władz, organów i urzędów, które zostały zawiadomione odpisami prawomocnych wyroków przez sądy wojskowe, na mocy § 50 instrukcji dla wojskowych sądów okręgowych.

(567) Oficerskie sprawy honorowe, sądowo-karne i dyscyplinarne.

(Dz. Rozk. Nr. 4/22, poz. 77. — O. V. Szt. Gen. 17681. P. B.)

Statystykę oficerskich spraw honorowych, sądowo-karnych i dyscyplinarnych scentralizowałem w Oddziale V Szt. Gen., który obowiązany jest w każdej chwili dać mi pogląd na poziom moralny oficerów.

W powołaniu się na rozkaz mój L. 12884 (Dz. R. Nr. 30.21, poz. 602) wyjaśniam zakres kompetencji Ministerstwa Spraw Wojskowych, dowódców Okręgów Korpuśnych i Oddziałów im podległych odnośnie do tych oficerskich spraw personalnych — i zarządzam:

1. Każdą sprawę oficerską, podpadającą w myśl przepisów wojskowego kodeksu karnego, pod kompetencję Sądów wojskowych, kieruje bezpośredni przełożony danego oficera (w drodze służbowej) do Prokuratora właściwego Sądu wojskowego dla wdrożenia postępowania karnego.

W wypadku, gdy śledztwo sądowe zostaje umorzone, względnie, gdy prawomocnym wyrokiem sądu zostaje oficer od winy i kary uwolniony, lub też skazany na pozbawienie wolności bez utraty stopnia oficerskiego, bada prokurator danego sądu, czy znamiona czynu karygodnego w myśl Art. 33 Statutu Oficerskich Sądów Honorowych,*) podlegają orzecznictwu Sądów Honorowych i stawia właściwemu D-cy ewentualny wniosek na przeprowadzenie postępowania honorowego.

Po zatwierdzeniu wniosku przez właściwego D-cę przesyła prokurator akta tej sprawy — D-cy danego oficera, celem wniesienia do właściwego Sądu Honorowego dla rozpatrzenia i ostatecznego załatwienia, w myśl przepisów Statutu Oficerskich Sądów Honorowych, meldując mi o tem jednocześnie przez Oddział V Szt. Gen.

Sąd Honorowy, na podstawie wyników dochodzenia i aktów sprawy karnej, wydaje orzeczenie:

a) przewidziane w Art. 5 Statutu Oficerskich Sądów Honorowych, lub

b) stawiające wniosek na załatwienie sprawy w drodze dyscyplinarnej.

2. Wszelkie inne sprawy na tle wykroczeń honorowych lub dyscyplinarnych rozpatruje właściwy D-ca, w myśl przepisów dyscyplinarnych i Statutu Oficerskich Sądów Honorowych.

Każdy D-ca winien w jaknajszerszej mierze robić użytek z przysługujących mu praw dyscyplinarnych.

Decyzję, co do kierowania spraw do Sądu Honorowego lub załatwiania w drodze dyscyplinarnej, wydaje właściwy D-ca po rozważeniu istoty czynu, na podstawie ewentualnie przeprowadzonych dochodzeń służbowych.

Świadomy swej władzy w tym kierunku i umiejętnie z niej korzystający D-ca — zdoła należycie wychować podległy mu Korpus Oficerski.

3. O wszczęciu (wdrożeniu) śledztwa sądowego melduje mi natychmiast przez Oddział V Szt. Gen. prokurator odnośnego Sądu Wojskowego Okręgu Korpusu.

Przy ukończeniu sprawy karnej (zasądzenie, względnie umorzenie) przedkłada mi prokurator Sądu Wojskowego przez Oddział V

*) W najbliższym czasie wyjdzie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, wprowadzające nowy „Statut Sądów Honorowych“, jak również takież rozporządzenie wprowadzające nowe „Przepisy dyscyplinarne“.

Szt. Gen. odpis prawomocnego wyroku sądowego, względnie orzeczenia o umorzeniu sprawy, oraz melduje, czy postawił wniosek na wdrożenie postępowania honorowego, w myśl art. 33 Statutu Oficerskich Sądów Honorowych.

4. O wszczęciu sprawy honorowej, (wdrożeniu postępowania) w myśl dodatku do instrukcji o prowadzeniu ewidencji i kwalifikacji oficerów (Dz. R. Nr. 50/21) melduje mi natychmiast w drodze służbowej przez Oddział V. Szt. Gen. to Dodwództwo, (Oddział, Zakład) w którym oficer dany pełni służbę, (wzór meldunku zał. Nr. 1).

O zakończeniu sprawy honorowej w Oficerskim Sądzie Honorowym melduje mi przez Oddział V. Szt. Gen. D-ca Okr. Korp. najpóźniej w przeciągu 10 dni od chwili rozpatrzenia sprawy i wydania prawomocnego orzeczenia w formie odpisu orzeczenia Sądu Honorowego, względnie meldunku o sposobie jej załatwienia, w tym wypadku, gdy sprawa zostaje odstąpioną do innego Sądu Honorowego lub przekazana Sądowi Wojskowemu, ewentualnie, oddana do dyscyplinarnego ukarania.

Akta spraw Honorowych należy mi przedkładać przez Oddział V. Szt. Gen. tylko:

a) w razie orzeczenia na wykluczenie z Korpusu Oficerskiego (pozbawienie stopnia ofic.),
b) w wypadkach przewidzianych Statutem Oficerskich Sądów Honorowych i
c) na wyraźny mój rozkaz.

5. O wszelkich sprawach i karach dyscyplinarnych D-cy Okręgów Korp. meldują mi przez Oddz. V. Szt. Gen. tak jak dotychczas, tylko w formie ogólnych miesięcznych zestawień ewidencyjnych, w myśl wydanych rozkazów M. S. Wojsk. L. 12884 i 17185/21.

Akta w sprawach dyscyplinarnych należy mi przedkładać przez Oddz. V. Szt. Gen. tylko:

a) w razie wniosku na zwolnienie danego oficera z czynnej służby do Rezerwy,
b) w razie zażalenia wniesionego do mnie w drodze służbowej,
c) w wypadkach przewidzianych w przepisach dyscyplinarnych dla W. P. i
d) na wyraźny mój rozkaz.

6. W meldunkach o wszczęciu sprawy karnej i honorowej, oraz we wszelkich innych pismach do M. S. Wojsk. o tych sprawach, dla uniknięcia ewentualnych omyłek w ich w ewidencjonowaniu, należy podawać: stopień wojsk., imię i nazwisko, oraz datę urodzenia obwinionego oficera, znamiona czynu karygodnego (§ w. k. k.), względnie niehonorowego, oraz uwagi, czy pozostaje na wolnej stopie, czy też został zawieszony w służbie, lub zostaje w areszcie śledczym.

W razie nieznajomości miejsca przydziału lub miejsca pobytu zainteresowanych w sprawie oficerów, właściwie D. O. K., na wniosek odnośnego Sądu lub D-twa, we własnym zakresie wdraża potrzebne poszukiwania.

7. Każda sprawa honorowa dla właściwego i możliwie szybkiego jej załatwienia — zasadniczo winna być wszczęta, prowadzona i zakończona w Sądzie Honorowym przy tym Oddziale, w którym dany oficer faktycznie pełni służbę.

O orzecznictwie Sądów Honorowych w stosunku do oficerów Rezerwy i emerytowanych decyduje D-ca Okr. Korp., na podstawie wydanych już zarządzeń M. S. Wojsk.

Z tych względów, z jednej strony nie mogą być sprawy hon. odstępowane przez Sądy Honor. innym Sądom Honor., z drugiej zaś strony, o ile możności, nie należy przenosić do innych Oddziałów oficerów posiadających niezakończone sprawy honor. w Sądzie Honor., przed ich definytywnym zakończeniem.

O orzeczeniach wydanych przez Sąd Honor. nie przy Oddz. macierzystym danego oficera, lecz przy którym faktycznie pełni służbę, — ma być jego Oddział macierzysty powiadomiony, odpisem orzeczenia S. H. o stanie sprawy.

8. Przy przedkładaniu mi aktów oficerskich spraw karnych honorowych i dyscyplinarnych przez Oddz. V. Szt. Gen. należy:

a) akta uporządkować chronologicznie, ponumerować w porządku kolejnym i zeszyć w jeden plik, oprawny w twardą okładkę zewnętrzną,

b) zaopatrzyć plik aktów w „Dziennik Aktów Sprawy“ jako ich ogólne zestawienie — w formie okładki wewnętrznej.

c) sporządzić treściwy opis (Referat) o stanie danej sprawy z uwzględnieniem dotychczasowej procedury.

9. Rozkaz niniejszy obowiązuje z chwilą ogłoszenia w Dz. Rozk. i wszystkie z nim sprzeczne wydane zarządzenia tracą moc obowiązującą.

UZUPEŁNIENIA, ZMIANY I OMYŁKI ZASZŁE PODCZAS DRUKU.

Na str. 5-tej wiersz 6-ty od góry zamiast: „już razy ośm", ma być: „już razy dziesięć..."

Na str. 7-mej wiersz 2-gi zamiast: „rozkazy (przeszło sto pięćdziesiąt) Ministra Spraw Wojskowych" ma być: „rozkazy (przeszło dwieście) Ministra Spraw Wojskowych".

Na str. 11-tej, wiersz 7-my od góry, zamiast: „Komisarjaty Rządu, starosta grodzki w Poznaniu" należy wstawić: (n— Dz. Ust. Nr. 8/25, poz. 61) „Komisarjat Rządu w Warszawie, prezydent miasta Poznania..."

Na str. 28-mej wiersz 3ci: zamiast „stwierdzenie zdolności" ma być „stwierdzenie niezdolności".

Na stronie 29-tej należy wstawić dodatkowo jako Nr.:

(49a) Ogłaszanie odkomenderowań oficerów — częściowa zmiana rozkazu.

(Dz. Rozk. Nr. 3/25. poz. 33. — O. V. Szt. Gen. 637. O.)

W częściowej zmianie Dz. Rozk. Nr. 12/23. poz. 160, zarządzam:

Odkomenderowania, nie dłuższe nad dwa miesiące, nie podlegają ogłoszeniu w Dz. Pers., natomiast formacje zainteresowane w odkomenderowaniu otrzymują w każdym wypadku zawiadomienie w drodze korespondencji służbowej.

Wyżej wymienione formacje ogłaszają dla celów rachunkowych odkomenderowania w swych rozkazach dziennych.

Formacja, z której oficer zostaje odkomenderowany, zawiadamia o tem dla celów ewidencyjnych oddział macierzysty tego oficera.

Na str. 36-tej wiersz 3-ci od góry zamiast: „chodzenie bez szabli z laską jest dozwolone", wstawić: „chodzenie bez szabli jest dozwolone; chodzenie z laską jest dozwolone..."

Na stronie 57 i 58-ej zamiast dotychczasowych Nr.: (118) (119) i (120) należy wstawić jako Nr.:

(118) Zmiana § 68 rozp. wykonawczego do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (należenie oficerów w stanie czynnym i nieczynnym do krajowych cywilnych stowarzyszeń).

(Dz. Rozk. Nr. 3/25, poz. 32. — O. V. Szt. Gen. 34680/O.)

W zmianie § 68 rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 23. III. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (dod. do Dz. Rozk. Nr. 11.23 poz. 149), zarządzam:

§ 68 powyższego rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie:

„Oficerom w stanie czynnym i nieczynnym wolno należeć do stowarzyszeń krajowych cywilnych, mających na celu:

a) pomoc społeczną i humanitarną,
b) wzmożenie obrony państwa,
c) opiekę nad żołnierzem —

obejmujących swoją działalnością całe państwo, a które będą imiennie ogłaszane przez ministra spraw wojskowych w Dzienniku Rozkazów.

Towarzystwa tego samego typu, posiadające jednak zakres działania lokalny lub prowincjonalny, do których należenie dozwolone jest wszystkim oficerom w stanie czynnym i nieczynnym, ogłasza dowódca O. K., na którego terenie one się znajdują.

Oficerowie mogą wstępować do wyżej wymienionych kategoryj stowarzyszeń bez obowiązku meldowania o tem swoim przełożonym.

Zezwolenia na należenie oficerów do stowarzyszeń cywilnych, mających na celu działalność:

a) naukowo-oświatową,
b) kulturalno-towarzyską,
c) artystyczną,
d) sportową,
e) spółdzielczą,

udziela dowódca O. K. przez ogłoszenie w rozkazie imiennego wykazu tych stowarzyszeń, rejestrowanych na terenie danego O. K. i po uprzedniem zbadaniu programu oraz zakresu działania danego towarzystwa.

Należenie oficerów do tego rodzaju towarzystw dozwolone jest tylko w takim charakterze, któryby uwalniał ich od obowiązku poddawania się balotażowi i sądom honorowym, oraz od odpowiedzialności za ewent. polityczne wystąpienia towarzystwa, z drugiej jednak strony nie pozbawiał ich praw członkowskich w zakresie korzystania z urządzeń towarzystwa.

O wstąpieniu do stowarzyszenia tej kategorji oficerowie są obowiązani meldować dowódcy pułku, względnie równorzędnej formacji.

Oficer, który ma zamiar wstąpić do stowarzyszenia niepodpadającego pod powyższe kategorje, wnosi prośbę o zezwolenie do ministra spraw wojskowych, który wydaje decyzję po uwzględnieniu opinji dowódcy O. K., na którego terenie dane towarzystwo się znajduje.

Zezwolenie na należenie oficerów w stanie czynnym i nieczynnym do zagranicznych stowarzyszeń wszelkiego rodzaju zarówno wojskowych, jak cywilnych, udziela w każdym poszczególnym wypadku minister spraw wojskowych. Właściwe podania oficerów mają być skierowane drogą służbową przez Oddz. II Szt. Gen.

Pobieranie w jakiejkolwiekbądź formie wynagrodzenia z tytułu pełnienia czynności w stowarzyszeniach wymienionych w niniejszym paragrafie, jest oficerom wzbronione".

(119) Należenie oficerów do stowarzyszeń.

(Dz. Rozk. Nr. 6/25).

Na podstawie § 68 rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 23. 3. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. Rozk. Nr. 3/25, poz. 32) zezwalam oficerom na należenie w charakterze członków do następujących stowarzyszeń:

1) Polski Czerwony Krzyż, 2) Polski Biały Krzyż, 3) Polski Żałobny Krzyż, 4) Liga Obrony Powietrznej Państwa, 5) Obywatelski Komitet Obrony Przeciwgazowej, 6) Liga Morska i Rzeczna.

Na str. 240-tej wiersz 10-ty od góry zamiast: „w urzędach poborych i remontu..." ma być: „w urzędach poborowych i remontu..."

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
BIBLIOTEKA
im. Gen. Broni K. Świerczewskiego

SKOROWIDZ I

zawierający **artykuły ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P.** (rząd lewy) i odpowiadające tymże artykułom numery księgi praw ofic. (rząd prawy).

Art. ust.	№ księgi	Art. ust.	№ księgi	Art. ust.	№ księgi	Art. ust.	№ księgi
1	2	32	165	63	241	94	324
2	3	33	166	64	242	95	325
3	7, 9	34	167	65	243	96	326
4	16	35	168	66	246	97	329
5	17	36	169	67	251	98	330
6	20	37	170	68	258	99	331
7	24—26	38	171	69	265	100	332
8	34, 52	39	172	70	273	101	333
9	54	40	173	71	277	102	336
10	55	41	177	72	280	103	337
11	56	42	179	73	282	104	342
12	57, 61	43	181	74	287	105	343, 344
13	63	44	182	75	290	106	348, 34a
14	72	45	183	76	293-5-8	107	349, 74
15	73	46	184	77	303	108	350
16	76	47	186	78	304	109	351
17	77	48	188	79	305	110	352
18	78	49	189	80	306	111	353
19	82	50	190	81	307	112	354, 170a
20	84	51	191	82	308	113	355, 171a
21	87	52	192	83	309	114	356, 173a
22	90	53	193	84	312	115	357, 173b
23	96—99	54	194	85	313	116	358
24	122	55	195	86	314	117	359, 170b
25	139	56	196	87	315	118	360, 307b
26	141	57	197	88	318	119	361, 307a
27	152	58	198	89	319	120	362, 164a
28	155	59	199	90	320	121	363
29	157	60	200	91	321	122	367
30	158	61	227	92	322	123	368.
31	164	62	230	93	323		

SKOROWIDZ II

zawierający **paragrafy rozporządzenia wykonawczego** do ustawy o podsta
obow. i praw ofic. W. P. (rząd lewy) i odpowiadające tymże paragrafom nume
Księgi praw ofic. (rząd prawy).

§rozp.	№ księgi	§rozp.	№ księgi	§rozp.	№ księgi	§rozp.	№ księg
1	88	33	256	65	115	97	123
2	35, 47	34	257	66	116	98	124
3	75	35	259	67	117	99	125
4	79	36	260	68	118	100	129
5	58	37	261	69	102	101	130
6	229	38	262	70	65, 310	102	132
7	153	39	263	71	245, 274a	103	135
8	62	40	264	72	292	104	89
9	18	41	266	73	201	105	80
10	27	42	267	74	202	106	311
11	28	43	268	75	203	107	154
12	29	44	274	76	204	108	180
13	30	45	275	77	205	109	102a
14	31	46	278	78	206	110	276
15	32	47	281, 291	79	207	111	225
16	33	48	288	80	208	112	338
17	185	49	289	81	209	113	339, 340
18	299	50	269	82	210	114	341
19	53, 305a	51	270	83	211	115	11
20	283	52	271	84	212	116	12
21	285	53	272	85	213	117	13
22	286	54	294	86	214	118	14
23	178	55	296, 297	87	215	119	15
24	244	56	91, 179a	88	216	120	36
25	247	57	92	89	217	121	59
26	248	58	103	90	218	122	104
27	249	59	105	91	219	123	284
28	250	60	106	92	220	124	281a
29	252	61	110	93	221	125	369.
30	253	62	111	94	222		
31	254	63	113	95	223		
32	255	64	114	96	226		

SKOROWIDZ III

zawierający **pozycje Dziennika Ustaw** Rz. P. (rząd lewy) i odpowiadające im numery księgi praw ofic. (rząd prawy).

Dz. Ust. №	poz.	№ księgi praw ofic.	Dz. Ust. №	poz.	№ księgi praw ofic.	Dz. Ust. №	poz.	№ księgi praw ofic.
67/19	409	233	67/22	603	163	29/24	286	247a
2/20	5	93	67/22	606	247a	36/24	329	192a, 279
43/20	266	544	9/23	120	1	52/24	525	193a, 289
52/20	320	8	50/23	352	159	61/24	609	317, 327
59/20	368	557—565	76/23	596	161	64/24	626	406
59/20	369	559	84/23	647	334	69/24	672	127
83/20	555	163, 236	84/23	648	365	72/24	698	233, 279
87/20	572	234	84/23	649	347	95/24	887	128
44/21	267	228	89/23	699	160	96/24	893	163
21/22	164	247a	6/24	46	192a, 279	96/24	894	160
32/22	256	10	18/24	178	192a, 279	8/25	61	8

SKOROWIDZ IV

zawierający **pozycje Dziennika Rozkazów** M. S. Wojsk. (rząd lewy) i odpowiadające im numery księgi praw ofic. (rząd prawy)

Dz. Rozk. №	poz.	№ księgi praw ofic.	Dz. Rozk. №	poz.	№ księgi praw ofic.	Dz. Rozk. №	poz.	№ księgi praw ofic.
			6/20	115	105a	43/20	780	6
1919			9/20	193	93	45/20	941	143
92/19	3463	193a	10/20	196	131, 136			
93/19	3583	22	17/20	458	134	**1921**		
			22/20	D. 11	544			
1920			28/20	639	231, 236	4/21	80	546
			28/20	640	231	9/21	177	48
1/20	13	23	33/20	D. 2	163x, 236	9/21	182	328a
6/20	107	38	34/20	D. 2	234	11/21	220	81
6/20	108	156	35/20	767	41a	12/21	235	452

Dz. №	Rozk. poz.	№ księgi praw ofic.
22/21	436	142
22/21	439	239c
24/21	478	239
24/21	484	475
26/21	530	65a
28/21	566	549
28/21	569	553
29/21	590	140
32/21	630	545
33/21	639	550
40/21	731	104a
40/21	732	39
41/21	742	148a
42/21	762	108a
42/21	763	478
48/21	861	47a
48/21	862	64
49/21	872	231, 232
50/21	885	537
50/21	887	500
50/21	888	479

1922

2/22	38	40, 43
2/22	39	346
2/22	41	535
2/22	43	112
3/22	60	131, 136
4/22	77	567
4/22	78	479
7/22	113	456a
7/22	123	550
11/22	161	144
16/22	236	50
16/22	237	481
17/22	248	239a
18/22	273	108
23/22	331	345a
23/22	336	346a
26/22	385	538
28/22	406	147
29/22	427	42
29/22	428	46
31/22	449	37
31/22	454	501
31/22	455	492-5-9
32/22	463	21
32/22	468	146
34/22	492	70
35/22	511	501
35/22	514	456
36/22	526	41
37/22	535	364
38/22	547	226a
42/22	588	345
42/22	591	346
44/22	620	94
44/22	628	549
45/22	632	147a
51/22	703	501

1923

1/23	1	239b
1/23	8	483
2/23	23	501
4/23	48	452
5/23	spr.	501
6/23	74	95
9/23	109	226a
9/23	110	540
10/23	127	370
10/23	128	174, 175
10/23	135	501
11/23	149	492, 493
12/23	160	49
14/23	204	40a
15/23	208	239
16/23	232	501
18/23	260	159
20/23	276	235
21/23	286	296
21/23	287	370
22/23	300	316
22/23	301	85
22/23	304	67, 224, 542
23/23	308	102b
24/23	317	501
24/23	318	104
25/23	327	148
25/23	333	45
25/23	334	370
26/23	349	240
26/23	350	60
27/23	364	405
33/23	425	335
33/23	426	366
33/23	428	334

Dz.	Rozk.	№ księgi
№	poz.	praw ofic.
33/23	429	365
33/23	430	347
34/23	434	300
34/23	440	160
35/23	445	136
35/23	448	539
35/23	449	66
35/23	458	161
36/23	470	237.455.473
39/23	506	328
39/23	513	163x
41/23	532	370
41/23	533	366
43/23	556	68
43/23	557	317
46/23	592	525
46/23	595	296
47/23	601	302
49/23	626	496
50/23	635	211
50/23	636	296, 480a

1924

4/24	35	520a
4/24	36	126
5/24	61	450a
6/24	53	525
8/24	104	511
9/24	117	232a
10/24	133	100a
10/24	138	525
11/24	163	533
11/24	166	301
11/24	167	525
15/24	237	69
16/24	244	534
16/24	247	366
16/24	252	349a
17/24	261	19
18/24	276	292, 311
18/24	277	311a
21/24	318	549
21/24	321	529
22/24	327	192a, 279
22/24	328	279
22/24	329	279
23/24	347	533
23/24	348	366
23/24	349	495
24/24	361	187
24/24	362	520b
25/24	374	237
26/24	394	317a
26/24	397	498
27/24	413	176
28/24	428	534
29/24	429	556
29/24	436	232
29/24	437	137, 138a
29/24	438	133
31/24	467	525
33/24	493	350a
34/24	508	245
36/24	533	238
36/24	534	541
36/24	535	543
36/24	536	71
36/24	539	536
37/24	547	525
37/24	549	547
38/24	563	534
39/24	569	138a
40/24	581	69a
40/24	585	83
40/24	586	109
42/24	609	138
43/22	622	162
44/24	642	370
44/24	643	349b
45/24	648	160
45/24	649	163
45/24	651	170c, 370
48/24	683	238
50/24	707	525
50/24	711	312a
50/24	713	533
50/24	718	279x

1925

1/25	4	327a
1/25	5	457a
1/25	16	450b
2/25	19	530
3/25	32	118
3/25	33	49a
3/25	36	566

SKOROWIDZ V RZECZOWY.

Absolwentów W. S. Int. koło 536
administracyjne władze
— odebranie legitymacji 521
— sprawy obywatelstwa 8
— właściwość 557
Administracyjny korpus 17
— mianowanie podporuczn. 84
— oficerów rezerwy 304
— przeniesienie doń 46a
admirał 408, 417
Aeronautyczny korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b, 174
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rez. 315
— noszenie sztyletu 69, 69a
— ofic. rezerwy 304
— przeniesienie 41, 41a
amunicji posiadanie 544
Artylerji oficerów korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rez. 315
— ofic. rezerwy 304
— przeniesienie 40, 40a
artystyczna praca 106
attaché wojskowy 27, 136
Awans oficerów 56, 155, 157
— czasokres 157, 163, 170a, 170b, 359, 375, 378
— czas służby 378, 379, 380, 381, 382
— data starszeństwa 388
— dowodzenie 173, 173a, 173b, 174, 175, 356, 357, 375, 384, 385, 386
— frontowa służba 171, 171a, 375
— inwalidów 177, 178, 394
— kwalifikowanie 157, 158, 159
— kolejność 159, 389
Awans na stopień generała 170
— automatyczne przeniesienie do korp. gen. 34
— korp. kontr. 161, 405
— komisja opinjująca 160
— korp. Sądów 182
— starszeństwo 160
— wyższe studja 170b, 710c
Awans na stopień kapitana 165
— dowodzenie 173—175
— frontowa służba 170, 171a
— korpusu sądowego 182
— rezerwy 322, 324, 327
— sztabu generalnego 173
Awans na stopień kapitana
— z studj. wyższemi 166, 170b, 170c
— z wyboru 159
Awans na stopień majora 167
— dowodzenie 173, 173a, 173b, 174, 175, 375
— egzamin sprawdzający 176
— frontowa służba 171, 171a
— korp. kontr. 161, 162
— korpus sądów 182
— kurs dla ofic. sztabowych 173, 176, 377
— sztabu generalnego 173
— z studjami wyższemi 170b, 170c,
— z wyboru 159
Awans na stopień marszałka Polski 172
Awans na stop. poruczn. 164, 164a
— frontowa służba 171, 171a
— rezerwy 322, 323, 327
— starszeństwo 159
— z szkołą akademicką 166
Awans na stop. podpułkown. 168
— frontowa służba 171, 171a
— korp. kontr. 161
— korp. sądów 182
— sztabu generalnego 173
— z studjami wyższemi 170b, 170c
— z wyboru 159
Awans na stop. pułkown. 169, 159
— dowodzenie 173—175
— korp. kontr. 161
— korp. sądowy 182
— sztabu generalnego 173
— z studjami wyższemi 170b, 170c
Awans oficerów rezerwy 322, 323, 324, 325, 326
Awans ofic. w stanie spoczynku
— rzeczywisty 289
— tytularny 290, 291
Awans — ogłaszanie 61, 62
— ofic. pod śledztwem 374, 400
— po śmierci 179, 179a, 180
— przeprowadzanie 370—404
— rannych trzykrotnie 163, 395
— reklamacje 401
— starszeństwo 159, 390, 391
— studja wyższe 163, 383, 170b, 170c, 395
— stwierdzenie 57
— sztabu generalnego 173, 376, 387
— wakanse wolne 157
— w czasie wojny 181

Awans — według starszeństwa 157, 158, 159, 371, 372, 374
— wyłączenie 186
— zasądzonych 186
— z wyboru 157, 158, 159, 163, 371, 373, 374
Balotowanie w oddziałach 51
balotowanie w towarzystwach cywilnych 118
biskup polowy 21
broń myśliwska 544, 545
broni użycie 552
Chorążowie 346, 346a, 353, 523
Cywilna służba państwowa 98
— stanowiska 303
cywilne ubranie — chorążych 353
— oficerów 65, 65a
— szeregowych 353
cywilne towarzystwa 118, 119
— zawód 98, 99
ćwiczenia oficerów rezerwy 322, 323, 324, 326
— w stanie spoczynku 287
ćwiczenia szeregowych rezerwy 316
czasu wojny oficerowie 336—341
Czerwony krzyż — należenie 119
— odznaka 239b
czołgów ofic. — sztylet 69, 69a
Degradacja 152, 153, 154
deklaracja nowomianowanego 86
dentyści 98, 110, 111, 112
do dyspozycji stawianie 48
dokument — uwierzytelnienie 144
dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b, 174, 175
duchowieństwo wojsk. 20, 21, 22, 23, 306, 456a, 523, 563
dyplom marynarki handlowej 425
— sztabu generalnego 29, 237
— tłumacza wojsk. 238
dyscyplinarne postępowanie 186, 241, 242, 559, 567
dystynkcje 64, 450b
dziekan 21
Dziennik Personalny 61, 62
Egzamin do W. S. Int. 531—535
— do W. S. Woj. 525—529
— na majora k. k. 162
— sprawdzający do D. C. W. 176
— tłumacza wojsk. 238
emeryt — legitymacje 507, 507a
emerytura 277—281, 192a
etat — dla zawieszonych w czynnościach 187
etat — obsadzanie 74, 75
— określenie 451
— sztabu gen. 31
etatów zredukowanie 243, 244, 245, 258—264
etatowy stan 453
ewidencja ofic. 451—470
Francuskie szkoły wojsk. 533
Geografów korpus 17
— mianowanie podporucznik. 84
— ofic. rez. 304
— przeniesienie 45
generałowie 17, 160, 161, 170
granice wieku ofic. marynarki 427
— wojsk polskich 280
Handel końmi 105a
— udział 97, 117
handlowe przedsiębiorstwo 103, 104, 104a, 105
honorowe sądy 241, 242, 567, 152, 153
— sprawy 142, 477, 499
hymn narodowy 235
Igrzyska wojsk. 537
intendentów korpus 17
— ofic. rezerw. 304
— szkoła wyższa 530, 531, 532
— szkolenie 26, 33
inwalidzi — awans 177, 178
— marynarki 423
— niezdolność 286
— w stanie czynnym 282—286
inżynierji i saperów korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rez. 315
— ofic. rezerw. 304
Jazdy ofic. korpus 17, 19
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rez. 315
— ofic. rezerw. 304
— przeniesienie 39
— termin: kawalerja 19
jeden rok w linji dla ofic. s. g. 173
jednoroczni 316
Kandydat do sejmu lub senatu 229
kancelar. dział — przeniesienie 46a
kapelan 21, 23
karność 5
kawalerja — ob. jazda

klub sportowy 538
kolejami przejazd 546—550
kolejowych ofic. korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b, 174
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rezerw. 315
— ofic. rezerwy 304
koło absolwentów W. S. Int. 536
— b. słuch. Szk. S. G. 535
komandor 408, 416
— podporucznik 408, 414
— porucznik 408, 415
komisja małżeńska 140
kompetencje d-cy bryg. jazdy 493
— dcy dywizji 493
— dcy pułku 494
— dcy O. K. 492
— Ministra Spraw Wojsk. 491 i i.
— Oddz. i Dep. M. S. Woj. 497, 498
komunikaty wojsk. 108
konie — kupno — sprzedaż 105a
— wypożyczanie 543
— w wyścigach 542
Kontr-admirał 408, 417
kontrolerów korpus 17
— awans 157, 183, 184, 185, 405
— konkurs na majora 161, 162
— kwalifikowanie 161, 184, 185
— legitymacje 512a, 507
— nienadawanie się 298, 299
— pełnomocnictwa 512a
kontrolerów przeniesienie do innego korpusu 52
— do rezerwy 52, 53, 305, 305a
— w stan spoczynku 52, 192a, 277—281
K. O. P. oficerowie 175
korpusy oficerskie skład 16, 17, 18
Krzyż czerwony 118, 119, 239b
— harcerski 239c
— walecznych 234, 235
kurs dla ofic. sztabowych 173, 176, 377
kwalifikacja ujemna 295, 296, 297, 374
kwalifikowanie 25, 471—489

Latanie ofic. rezerw. 328a
legitymacje orderowe 240
— osobiste i służbowe 501—523
lekarze — ob. sanitarny korpus
literackie prace 106
lotnictwo — ob. aeronaut. korp.
Łączności ofic. korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173 173a, 173b
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rezerw. 315
— ofic. rezerw 304
— przeniesienie 42

Macierzyste formacje 451
małżeństwo oficerów 139, 140
manifestacje — udział 101
marszałek Polski 54, 172
marynarka wojenna
— awanse 410-425, 439, 440, 443
— korpus 20, 306, 407
— korpus morski 433
— korpus rzeczno-brzegowy 433, 436, 447
— korpus techn. 433, 434, 435, 447
— mianowanie podporuczn. 409
— niezweryfikowani 441
— postanowienia wspólne z W. P. 444, 448
— przeniesienie do rez. 429, 430
— rezerw. ofic. 431, 432, 441, 442
— stan nieczynny 426, 430
— stan spoczynku 427, 428, 279
— stopnie ofic. 408
meldunki 148, 148a, 327, 328, 499
metryki ślubu 140
— śmierci 23
mianowanie ppor. 57, 61, 88, 89
— po śmierci 90, 91, 92
— w czasie wojny 87
mułła 22
mundur — cywilnych tow. 66
— na wyścigach 67
— noszenie 63, 65
— ofic. rez. 71, 309, 319, 311, 312
— ofic. w st. nieczynnym 71, 245
— ofic. w sł. spoczynku 71, 292
— posła 273, 274a
— w w. m. Gdańsku 70

Naczelnik Państwa 342
nagrody sportowe 537, 540, 541, 542
narodowa służba 2,3
nauczanie przymusowe 6
naukowe prace 106
niezdolność do służby 46, 46a, 243-257, 286, 298, 299
niewola 243, 244, 265—272
nominacyjne pismo 8, 57

Obraza 142, 556
obrona przed sądami hon. 311, 311a
— wojskowemi 564, 565

obywatel-żołnierz 3, 5
obywatele obcy 9, 11, 12, 13, 14, 15
obywatelstwo polskie 7, 8
odkomenderowanie do 2-ch miesięcy 49a
— do innego korpusu 34, 35, 49
— do innego odddziału 47, 49
— dystynkcje 64, 450b
— obwinionych i oskarżon. 561
— odsługiwanie 300, 301, 302
— określenie 453, 35
— pod dochodz. honor. 567
— zasady 495
odznaki sztabu gen. 237
— weteranów 95
— rannych 163, 236
odznaczenia polskie 230—236
—noszenie 239, 239a, b, c
— obce 232, 232a
ostrzeżenie 295, 296
opinjowanie 478, 479, 480
osobiste legitymacje 504, 505, 507

Paszport zagr. 124, 126, 127, 128
patent 57, 58, 59, 60
piechota 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— mianowanie ppor. rezerw. 315
— ofic. rezerw. 304
— przeniesienie 38
pismo nominacyjne 8, 57
pism wydawanie 106
P. K. U. 327, 328, 457—459
podchorąży 83, 350a
podpisu uwierzytelnianie 144
podpisywanie artyk. polityczn. 101
— inicjałami i pseudonimami 106
podporucznik — deklaracja 86
— mianowanie 82, 83, 84, 88
— mianow. po śmierci 90, 91, 92
— mianowanie w czasie wojny 87
— promocja 85
— rezerwy 315—319, 88, 89
— uzyskanie stop. 54, 55, 56, 345a
— weteran 93, 94, 95
podręczniki aprobata 169
podwładny 3, 4, 5, 151, 241
pokrewieństwo 78, 79, 80, 81, 563
policja 521, 547, 550, 551, 553. 554
polityczne artykuły 101, 102
— działalność 101—102b, 321
— stowarzyszenia 96
polowanie 545
półtoraroczna służba 316x
pomijanie drogi służbowej 145, 146, 147, 147a
powołanie do służby 287, 288, 313, 314
poseł do sejmu lub senatu
— kandydat 229
— ofic. rezerwy 321
— uposażenie 273
— wybór 243, 244
— zaliczenie do czasu służby 275
posp. ruszenie 327, 328, 458, 464
postępowanie dyscyplinarne 186, 241, 242, 559, 567
— sądowe 186, 499, 567, 100, 102, 558, 559
— honorowe 186, 241, 242, 567
pozbawienie stopnia 152, 153, 154
prace artyst. - liter. - naukowe 106
praktyka lekarzy 98, 110, 111, 112
— przed mianow. na urzędn. 247a
prasa 106, 107, 108, 108a
Prezydent Rzplitej 34, 56, 63, 87, 88, 92, 139, 241, 319, 321, 331, 337, 342, 351, 424
proboszcz 21, 23
prokurator 153
prośby o odznaczenia 231
protoprezbiter 21
przedsiębiorstwo 103, 104, 105
przemysł 97
przemianow. na zawod. 363—366
przeniesienie do innego korp. 34, 34a, 36
— do innego oddziału 47, 49
— do innej grupy 18, 47
przeniesienie do korpusu:
— administracyjnego 46a
— aeronautyki 41, 41a
— artylerji 40, 40a
— generałów 34
— geografów 45
— jazdy 39
— łączności 42
— piechoty 38
— samochodów 43
— uzbrojenia 44
przeniesienie do służby pobor. i remontu 46
— do rezerwy 293—303, 58, 52, 531
— d-ców pułków i wyższych 495
— drogą zamiany 47a, 34, 36, 495
— instruktorów 37
— na koszt skarbu 495

— na własną prośbę 34, 36, 47a
— na własny koszt 495
— nienadających się 48
— określenie 453
— pod dochodz. honor. 567
— pod dochodz. sądowem 561
— przestających pełnić funkcję 48
— w stan spoczynku 277—292, 484
— zawieszonych w czynnośc. 48
— z powodów dyscyplinarnych 495
— przesyłan. dokum. 463, 482, 483
przepustka 193a
przesunięcie 453, 47, 50
przydział 453, 34, 35, 47
przyjęcie do W. P. 352, 360
przynależność 453, 470
przysposobienie wojsk. 175, 437, 543
pseudonim 106

Rabin 21
ranni trzykrotnie 163, 395
rehabilitacja 265, 269—272
remontu służba 46, 105a
rozporządzenie zmian 500

Samochodowy korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b, 174
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— ofic. rezerw. 304
— przeniesienie 43
sanitarny korpus 17
— mianowanie podporuczn. 17
— mianowanie podpor. rezerw. 325
— ofic. rezerw. 304, 325
— pozostawienie na stanow. 349a
— praktyka lekarzy 98, 110, 111, 112
— przejście na zawodow. 331
saper ob. inżynier
sąd honorowy — obrońca 311a, 311
— odpowiedzialność 241, 242
— odpowiedzialność ofic. rezerw. 312, 312a
— postępowanie 186, 241, 242, 567
sąd karny — odnotow. spraw 477
— odpowiedzialność 100, 100a, 102b, 559
— postępowanie 186, 567, 499
— ściganie 560
— właściwość 558
— wyciągi ewidenc. i kwalif. 481
— wykreślenie kary 566
— wyrok prawomocny 152
sądowy korpus 17
— awans 157, 182
— mianowanie podporuczn. 84
sądowy korpus ofic. rezerwy 304
Sejm i Senat — prawo wyborcze 227, 228
— ob. poseł
senjor 21
sędzia cywilny 302
skarbowe wykroczenia 557
służbowe zachowanie się 142
— odpowiedzialność 142, 143
— droga i jej pomijanie 145, 146, 147, 147a
służbowe legitymacje 506, 512
służby gospodar. ofic. przeniesienie 40a
spodnie jasne 68
sport konny 542
sportowa instrukcja 537
— kluby 537, 538
— nagrody 540, 541
— rekordy 539
— towarzystwa 118, 537
— urlop 224
spółdzielnie 118
stan czynny 72, 73, 74
— pozost. inwal. 282, 283, 284, 285
— przeniesienie 289
Stan nieczynny 72, 76
— marynarki 426, 430
— zawód cywilny 98, 99, 113—117
— przeniesienie 243—267
Stan spoczynku 72, 77
— awans rzeczywisty 289
— awans tytularny 290, 291
— granice wieku 280, 281, 281a, 427
— marynarki 427, 428
— noszenie munduru 292
— powrót 268, 273, 275
— przeniesienie 277, 278, 279
— przesyłanie dokumentów 465
— zawód cywilny 99, 113—117
starszeństwo — data i liczba 57
— i przełożeństwo 151
— obsadzanie stanowisk 75
— określenie 149, 150
— przy awansie 157
stopień oficerski 54, 56
— ofic. niezweryfikowan. 360, 361
— ofic. rezerw. 307, 307a, 307b
— określenie 156
— podporucznika 54, 55, 56
— pozbawienie 152, 153, 154
— weteranów 93
— wymienienie w wyścigach 67

stowarzyszenia cywilne 118, 119, 121
— polityczne 96
— niepolityczne 97
— tajne 100, 100a
studja wyższe 382, 383, 533
superrewizja 46, 46a, 243—257, 286, 298, 299

Szabla 69, 69a
szarża 156
szkoła podchorążych piechoty 38
— rezerwy 83, 315, 317, 317a
Szkoła oficerska — marynarki 446, 450a
— promowanie 85
— przenoszenie podchorążych 350a
— przyjmowanie 83, 350
— topografów 45
szkoły — dowodzenie 175
— urlop 226a
Sztab generalny 24, 25, 27—32, 36, 38, 148a, 173, 237
sztabowych ofic. kurs 173, 176, 377
sztylet 69, 69a
śmierć oficera 23, 487, 499, 514, 515
świadkowie 562, 563

Taborowych ofic. korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b, 174
— mianowanie podporuczn. 82, 83
— ofic. rezerw. 304
tajemnica służbowa 563
topografów szkoła 45
towarzystwo cywilne 118, 119, 121
— handlowe 103, 104, 105
— wiedzy wojskowej 534
tożsamość 502
tłumacz wojskowy 238

Umorzenie postępowania 186
umundurow. — przepisy 63, 64, 65
— przydzielonych do maryn. 450b
— zagranicą 132
unieważnienie legitymacji orderowej 240
— osobistej 511
uposażenie 188, 189, 190, 191
— emerytalne 192, 192a
— ofic. rezerwy 321
— posła 273
urlop krótkoterminowy 193—226a
— długoterminowy 243—250
urzędnicy wojs. likwidacja 343, 345
— przemianowanie na chorążych 346, 346a
— przemianowanie na oficerów 344, 345, 347, 366
utrata stopnia ofic. 152, 153, 154
uwierzytelnienie podpisów i dokumentów 144
uzbrojenia ofic. korpus 17
— mianowanie podporuczn. 84
— ofic. rez. 304
— przeniesienie 44

Virtuti Militari 233, 235

Wakans w stopniach 157
weryfikacyjna komisja 353
weterani 93, 94, 95, 520, 520a, 520b
weterynar. ofic. — korpus 17
— awans ofic. rezerw. 325
— mianow. podporuczn. 84
— mianowanie ppor. rez. 319
— ofic. rezerw. 304
— pozostawienie na stanow. 349b
— praktyka 98, 110, 111, 112
— przejście na zawodowych 331
wiceadmirał 408, 417
właściwy dowódca 560
wybór przy awansie 157, 158, 159
wyborcze prawa 227, 228
Wyższa Szkoła Intendentury 531, 532, 529, 535
Wyższa Szkoła Wojenna 525—529, 29, 536
wyższe studja 163, 170b, 170c, 382, 383
wyjazd zagranicę 122—138

Zagranicą studja 533
zagraniczne odznaczenia 232, 232a
zawiesz. w czynnościach 186, 187
zażalenie 147, 147a
zawodowy ofic. — ponowne przyjęcie 333, 334, 335
zebrania kontrolne 327, 327a, 558
— udział 101
zgłoszenie pobytu 327, 328
zmarłych ofic. listy kwalifik. 488
zmiany zarządzenie 49, 500
związki tajne 100, 100a

Żandarmerji ofic. korpus 17
— dowodzenie przed awansem 173, 173a, 173b, 174
— mianowanie podopruczn. 82, 83
— oficer rezerw. 304
— stanowisko 550, 555
żołnierz — obywatel 3
— określenie 233

377

SPIS TREŚCI.

str.

Przedmowa 5

Objaśnienia 8

Rozdziały:

I. Stanowisko oficera 9

II. Obywatelstwo państwa polskiego, jako wymóg i jako skutek przyjęcia oficera do W. P. 10

III. Obywatele państw innych, jako oficerowie kontraktowi . 12

IV. Korpusy osobowe 13

V. Duchowieństwo wojskowe 14

VI. Oficerowie Sztabu Generalnego i Intendentury . . . 18

VII. Przeniesienie i przydział do innego korpusu 20

VIII. Przeniesienie do innego oddziału 28

IX. Oficerowie Korpusu Kontrolerów — ich przenies enie . 30

X. Stopnie i patenty oficerskie 31

XI. Strój oficerów 32

XII. Stan czynny, nieczynny i spoczynku 38

XIII. Pokrewieństwo oficerów jednego oddziału 39

XIV. Mianowanie podporuczników 40

XV. Mianowanie podporucznikiem za wyjątkowe zasługi . 45

XVI. Stopnie oficerskie weteranów 46

XVII. Działalność polityczna oficerów 48

XVIII. Udział w handlu i przemyśle 50

XIX. Udział w prasie i wydawnictwach 52

XX. Praktyka lekarzy, dentystów i lekarzy weterynarji . . 55

XXI. Wykonywanie zawodu cywilnego przez oficerów w stanie nieczynnym 56

XXII. Należenie oficerów do towarzystw cywilnych 57

XXIII. Wyjazdy zagranicę 58
XXIV. Małżeństwo oficerów 68
XXV. Odpowiedzialność służbowa 75
XXVI. Droga służbowa i jej pomijanie 77
XXVII. Starszeństwo i przełożeństwo 80
XXVIII. Utrata stopnia oficerskiego 81
XXIX. Zasady kwalifikowania oficerów 82
XXX. Awans. — A. Według starszeństwa i z wyboru . . . 100
— B. Odrębne normy awansu 114
XXXI. Prawo do uposażenia i emerytury 116
XXXII. Urlop 117
XXXIII. Prawa polityczne 124
XXXIV. Odznaczenia 125
XXXV. Odpowiedzialność honorowa i dyscyplinarna 137
XXXVI. Przeniesienie w stan nieczynny 138
XXXVII. Powrót do stanu czynnego i rehabilitacja 143
XXXVIII. Oficer jako poseł do sejmu lub senatu 144
XXXIX. Przeniesienie w stan spoczynku i z powrotem w stan czynny. — Inwalidzi 145
XL. Przeniesienie do rezerwy 150
XLI. Oficer rezerwy 156
XLII. Mianowanie podporucznikiem rezerwy 159
XLIII. Obowiązki i prawa oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia 162
XLIV. Przejście oficerów rezerwy na zawodowych 165
XLV. Oficerowie czasu wojny 169
XLVI. Przemianowanie na oficerów zawodowych. — Postanowienia przejściowe 170
XLVII. Przeprowadzanie awansów 186
XLVIII. Korpus i stopnie oficerów Polskiej Marynarki Wojennej 204
XLIX. Mianowanie i awans oficerów zawodowych Marynarki . 205
L. Przeniesienie oficerów Marynarki w stan nieczynny, w stan spoczynku i do rezerwy 208

Biblioteka Akademii Sztabu Generalnego

LI. Oficerowie rezerwowi Polskiej Marynarki Wojennej . 209
LII. Oficerowie korpusów: morskiego, technicznego i rzeczno-brzegowego 210
LIII. Postanowienia wspólne dla oficerów Polsk. Marynarki Wojennej i oficerów Wojsk Polskich 212
LIV. Zmiany podczas przebiegu służby oficerskiej 214
LV. Opinjowanie oficerów 226
LVI. Kompetencje władz i dowództw w oficerskich sprawach personalnych 234
LVII. Legitymacje oficerskie 243
LVIII. Warunki przyjęcia do Wyższej Szkoły Wojennej . . 252
LIX. Warunki przyjęcia do Wyższej Szkoły Intendentury . 269
LX. Studja oficerów zagranicą 280
LXI. Praca naukowa 282
LXII. Praca sportowa 290
LXIII. Udział w sporcie konnym i innych 302
LXIV. Stosunek do funkcjonarjuszy kolei 306
LXV. Stosunek do policji i żandarmerji 312
LXVI. Stosunek do władz administracyjnych i sądowych . . 316
Uzupełnienia i poprawki 328

Skorowidze:

I. Artykułów ust. o podst. obow. i praw. ofic. W. P. . . 331
II. Paragrafów rozporządzenia wykonawczego do ust. . . 332
III. Pozycyj Dziennika Ustaw R. P. 333
IV. Pozycyj Dziennika Rozkazów M. S. Wojsk. 333
V. Alfabetyczno-rzeczowy 336
Spis treści 342

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
BIBLIOTEKA
Wł. Gad. Bromi K. Świerczewskiego

BIBLIOTEKA
ASG
NAUKOWA
A 48044